

בַּרְשָׁת

בַּמִּדְבָּר

עַם אֹנֶק לֹא וְרַע”

פרשת במדבר

במדבר פרק-א

א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה

בַּמִּדְבָּר סִינִי בְּאֶהֱל מוֹעֵד

בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בַּשָּׁנָה

הַשְּׁנִיָּה לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם

לֵאמֹר:

וּמִלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּמִדְבָּר דְּסִינִי
בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא בְּחֹד לִירְחָא תְּנִינָא
בְּשִׁתָּא תְּנִיטָא לְמַפְקָהוֹן מֵאֲרַעָא
דְּמִצְרִים לְמִימָר:

וידבר. במדבר סיני באחד לחדש. מתוך
חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה.
כשיצאו ממצרים מנאן, וכשנפלו בעגל
מנאן לידע מנין הנותרים, כשבא להשרות
שכינתו עליהם מנאם, באחד בניסן הוקם
המשכן, ובאחד באייר מנאם:

ב שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדַת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחֹתָם לְבֵית

אֲבֹתָם בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת כָּל זָכָר

לָגֹלְלָתָם:

קָבִילוּ יְת חֲשֹׁבֵן כָּל כְּנִשְׁתָּא דְּבְנֵי

יִשְׂרָאֵל לְזַרְעִיתָהוֹן לְבֵית אֲבֹתָהוֹן

בְּמִנִּין שְׁמָהֶן כָּל דְּכוּרָא לָגֹלְלָתָהוֹן:

לְמִשְׁפַּחָתָם. דַּע מִנִּין כָּל שַׁבַּט וְשַׁבַּט:

לְבֵית אֲבֹתָם. מִי שֶׁאֲבִיו מִשַּׁבַּט אֶחָד וְאִמּוֹ

מִשְׁבֹּט אַחֵר, יָקוּם עַל שִׁבְט אֲבִיו:

לִגְלָגְלָתָם. עַל יְדֵי שְׁקָלִים בִּקְעָה לִגְלָגְלָתָם:

ג. מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל

יֹצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ

אֹתָם לְצַבָּאָתָם אֹתָהּ וְאַהֲרֹן:

מִבֶּן עֶשְׂרִין שָׁנִין וְלַעֲלָא כָּל נַפֵּק

חֵילָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּמְנֹן יִתְהוֹן לְחֵילֵיהוֹן

אֹתָהּ וְאַהֲרֹן:

כָּל יֹצֵא צָבָא. מִגִּיד, שְׂאִין יֹצֵא בְּצָבָא

פחות מבן עשרים:

ד וְאַתְּכֶם יְהוָה אִישׁ אִישׁ

לַמִּטָּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית

אָבֹתָיו הוּא:

וְעַמְכוֹן יְהוֹן גִּבֹּרָא גִבֹּרָא לְשִׁבְטָא גִבֹּר

רִישׁ לְבֵית אָבֹתָוְהִי הוּא:

וְאַתְכֶם יְהוּ. כַּשֵּׁת־פִּקְדוֹ אֹתָם, יְהוּ

עַמְכֶם נִשְׂיָא כָל־שִׁבְט וְשִׁבְט:

ה וְאַלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר

יַעֲמִדוּ אֶתְכֶם לְרֹאשׁוֹן אֱלִיצוֹר

בֶּן שְׂדִיאוֹר:

וְאֵלֵּין שְׁמַת גִּבְרִיא דִּי יְקוּמוֹן עֲמָכוֹן

לְרֹאשׁוֹן אֱלִיצוֹר בֶּר שְׂדִיאוֹר:

וְלִשְׁמַעוֹן שְׁלֵמִיאל בֶּן

צוּרִישָׁדִי:

לִשְׁמַעוֹן שְׁלֵמִיאל בֶּר צוּרִישָׁדִי:

וְלִיהוּדָה נַחֲשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב:

לִיהוּדָה נַחֲשׁוֹן בֶּר עַמִּינָדָב:

ח לִישָׁשְׁכָּר נְתַנָּאל בֶּן צוּעָר:

לִישָׁשְׁכָּר נְתַנָּאל בֶּר צוּעָר:

ט לְזַבּוּלָן אֱלִיאָב בֶּן חֵלֹן:

לְזַבּוּלָן אֱלִיאָב בֶּר חֵלֹן:

י לְבִנֵי יוֹסֵף לְאַפְרַיִם אֱלִישָׁמַע

בֶּן עַמִּיהוּד לְמִנְשֶׁה גַּמְלִיאֵל

בֶּן פְּדָהצוּר:

לְבִנֵי יוֹסֵף לְאַפְרַיִם אֱלִישָׁמַע בֶּר

עַמִּיהוּד לְמִנְשֶׁה גַּמְלִיאֵל בֶּר פְּדָהצוּר:

יא לְבִנְיָמִן אֲבִידֹן בֶּן גְּדֵעֲנִי:

לְבִנְיָמִן אֲבִידֹן בֶּר גְּדֵעֲנִי:

יב לָדֹן אַחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדִּי:

לָדֹן אַחִיעֶזֶר בֶּר עַמִּישַׁדִּי:

יג לְאִשָּׁר פִּגְעִיאל בֶּן עֲכָרָן:

לְאִשָּׁר פִּגְעִיאל בֶּר עֲכָרָן:

יד לָגֵד אֶלְיָסָף בֶּן דְּעוּאֵל:

לָגֵד אֶלְיָסָף בֶּר דְּעוּאֵל:

טו לְנִפְתָּלִי אַחִירֵעַ בֶּן עֵינָן:

לְנִפְתָּלִי אַחִירֵעַ בֶּר עֵינָן:

טז אֵלָה (קריאי) קְרוּאֵי הָעֵדָה

נְשִׂאֵי מִטּוֹת אַבּוֹתָם רֹאשֵׁי

אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם:

אֵלִין מְעַרְעֵי כְנֶשֶׁתָּא רַבְרְבֵי שְׁבִטֵי

אַבְהָתְהוֹן רִישֵׁי אֶלְפֵי־א דִּישְׂרָאֵל אֲנוּן:

אֵלָה קְרוּאֵי הָעֵדָה. הַנִּקְרָאִים לְכָל דָּבָר

חֲשִׁיבוֹת שְׁבַעֲדָה:

יז וַיִּקַּח מִנְּשָׁה וְאַהֲרֹן אֶת

הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נִקְּבוּ

בְּשֵׁמוֹת:

וַדַּבֵּר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן יָת גְּבִרְיָא הָאֵלִין דִּי

אֲתַפְּרָשׁוּ בְּשֵׁמָהֶן:

הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה. אֶת שְׁנַיִם עֶשֶׂר נְשִׁאִים

הָלְלוּ: אֲשֶׁר נִקְּבוּ. לֹא כֹאן, בְּשֵׁמוֹת:

יח וְאֵת כָּל הָעֵדָה הִקְהִילֹהּ

בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי וַיִּתְּיָלְדוּ

עַל מִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם

בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים

שָׁנָה וְעַלָּה לַגִּלְגָּלֹתָם:

וַיֵּת כָּל כֹּנֶשֶׁתָא אֲכַנְשׁוּ בַּחֲד לִירְחָא

תַּנִּינָא וְאַתִּיחֶסוּ עַל זֶרְעֵיתָהוֹן לְבֵית

אַבְהָתָהוֹן בְּמַנִּין שְׁמָהֶן מִבֶּר עֶשְׂרִין

שָׁנִין וְלַעֲלָא לַגִּלְגָּלֹתָהוֹן:

וַיִּתִּילְדוּ עַל מִשְׁפַּחְתָּם. הַבִּיאוּ סְפָרִי

יְחוּסֵיהֶם וְעִידֵי חֲזָקָת לִידָתָם, כֹּל אֶחָד

ואחד, להתייחס על השבט:

יֵט פֶּאֶשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה

וַיִּפְקֹדֵם בְּמִדְבַּר סִינַי: (ס)

כִּמָּא דִּי פִקֵּד יֵי יֵת מֹשֶׁה וּמִנֵּנוּן

בְּמִדְבַּר דְּסִינַי:

שני

וַיַּהֲיוּ בְנֵי רְאוּבֵן בְּכֹר יִשְׂרָאֵל

תוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפַּחֹתָם לְבֵית

אֲבֹתָם בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת

לִגְלָגְלָתָם כָּל זָכָר מִבֶּן עֶשְׂרִים

שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֵצֵא צָבָא:

וְהוּא בְּנֵי רְאוּבֵן בּוֹכְרָא דִּישְׂרָאֵל

תּוֹלְדֵתָהוּן לְזֶרְעֵיתָהוּן לְבֵית אֲבֹתָהוּן

בְּמִנֵּין שְׁמָהּן לִגְלָגְלָתָהוּן כָּל דְּכוּרָא

מִבֶּר עֶשְׂרִין שָׁנִין וְלַעֲלָא כָּל נָפֶק

חֵילָא:

כא פְּקֻדֵיהֶם לְמַטָּה רְאוּבֵן

שְׁשָׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמִשָּׁ

מֵאוֹת: (פ)

מִנִּי־הוֹן לְשִׁבְטָא דְרְאוּבֵן אַרְבַּעִין

וְשֵׁתָא אֶלְפִין וַחֲמִשׁ מֵאוֹת:

כב לְבָנֵי שְׁמֵעוֹן תּוֹלְדֹתָם

לְמִשְׁפַּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם

בְּקִדְיוֹ בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת

לְגֻלְגֻלֹתָם כָּל זָכָר מִבֶּן עֶשְׂרִים

שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֵצֵא צָבָא:

לְבַנֵּי שְׁמֵעוֹן תּוֹלְדֵתְהוֹן לְזֶרְעֵיתְהוֹן

לְבֵית אֲבֹתְהוֹן מִנִּינוֹהִי בְּמִנֵּין שְׁמֵהוֹן

לְגִלְגֵּלְתְהוֹן כָּל דְּכוּרָא מִבֶּר עֲשִׂרִין

שָׁנִין וְלַעֲלָא כָּל נַפִּיק חֵילָא:

כג פְּקֻדֵּיהֶם לְמִטָּה שְׁמֵעוֹן

תְּשַׁעַה וַחֲמֵשִׁים אָלֶף וְשָׁלֹשׁ

מֵאוֹת: (פ)

מִנִּינֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דְשְׁמֵעוֹן חֲמִשִּׁין

וְתִשַׁע אֲלָפִין וְתִלָּת מֵאוֹה:

כד לְבָנַי גִּד תוֹלְדֹתֵם

לְמִשְׁפַּחֹתֵם לְבֵית אֲבֹתֵם

בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת מִבֶּן עֲשָׂרִים

שָׁנָה וּמֵעַלָּה כָּל יֵצֵא צָבָא:

לְבָנַי גִּד תוֹלְדֹתֵהוֹן לְזֶרְעֵיתֵהוֹן לְבֵית

אֲבֹתֵהוֹן בְּמִנִּין שְׁמֵהֶן מִבֶּר עֲשָׂרִין

שָׁנִין וְלַעֲלָא כָּל נָפֶק חֵילָא:

כה פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה גִּד חֲמִנְשָׁה

וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת

וַחֲמִשִּׁים: (פ)

מִנִּינִיהוּן לְשִׁבְטָא דְגַד אַרְבַּעִין וַחֲמִשָּׁא

אַלְפִין וְשִׁית מֵאָה וַחֲמִשִּׁין:

כו לְבָנֵי יְהוּדָה תוֹלְדֹתָם

לְמִשְׁפַּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם

בְּמִסְפָּר שִׁמַּת מִבֶּן עֶשְׂרִים

שָׁנָה וּמַעְלָה כֹּל יֵצֵא צָבָא:

לְבָנֵי יְהוּדָה תוֹלְדֹתֵהוּן לְזִרְעֵיתֵהוּן

לְבֵית אֲבֹתֵהוּן בְּמִנִּין שְׁמֵהּ מִבֶּר

עֲשִׂינָהּ שְׁנֵי וְלַעֲלֹא כָּל נֶפֶק חֵילָא:

כז פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה יִהוּדָה

אַרְבַּעַה וְשִׁבְעִים אָלֶף וְשֵׁשׁ

מֵאוֹת: (פ)

מִנִּיַּיהוּן לְשִׁבְטֵא דִּיהוּדָה שְׁבַעִין

וְאַרְבַּעַה אֲלָפִין וְשִׁית מֵאוֹת:

כח לְבָנֵי יִשְׁשָׁכָר תוֹלְדֹתָם

לְמִשְׁפַּחֹתָם לְבֵית אֲבוֹתָם

בְּמִסְפָּר שִׁמּוֹת מִבֶּן עֲשָׂרִים

שְׁנָה וּמַעְלָה כֹּל יֵצֵא צָבָא:

לְבָנֵי יִשְׁשָׁכָר תּוֹלְדֵתָהוּן לְזֶרְעֵיתָהוּן

לְבֵית אֲבֹתָהוּן בְּמִנִּין שְׁמָהּן מִבֶּר

עֲשָׂרִין שָׁנִין וְלַעֲלָא כֹּל נֶפֶק חֵילָא:

כֹּט פְּקֻדֵיהֶם לְמַטָּה יִשְׁשָׁכָר

אַרְבַּעַה וַחֲמִשִּׁים אָלֶף וְאַרְבַּע

מֵאוֹת: (פ)

מִנֵּיהוּן לְשִׁבְטָא דִּישְׁשָׁכָר חֲמִשִּׁין

וְאַרְבַּעַה אֲלָפִין וְאַרְבַּע מֵאוֹת:

לֹא לְבָנַי זְבוּלֹן תוֹלְדֹתָם

לְמִשְׁפַּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם

בְּמִסְפַּר שִׁמְתָּ מִבֶּן עֲשָׂרִים

שָׁנָה וּמַעְלָה כֹּל יֵצֵא צָבָא:

לְבָנַי זְבוּלֹן תוֹלְדֹתֵהוּן לְזִרְעֵיתֵהוּן

לְבֵית אֲבֹתֵהוּן בְּמִנִּין שְׁמֵהוּן מִבֶּר

עֲשָׂרִין שָׁנִין וְלַעֲלָא כֹל נָפִק חֵילָא:

לא פְּקִדֵיהֶם לְמַטָּה זְבוּלֹן

שֹׁבְעָה וַחֲמִשִּׁים אָלֶף וְאַרְבַּע

מאות: (פ)

מִנִּי־יֵהוּן לְשִׁבְטָא דְזְבוּלָן חֲמִשִּׁין וְשִׁבַּע

אַלְפִין וְאַרְבַּע מֵאוֹת:

לב לְבָנֵי יוֹסֵף לְבָנֵי אֶפְרַיִם

תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפַּחֹתָם לְבֵית

אֲבֹתָם בְּמִסְפָּר שִׁמּוֹת מִבֶּן

עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כֹּל יֵצֵא

צָבָא:

לְבָנֵי יוֹסֵף לְבָנֵי אֶפְרַיִם תּוֹלְדֹתֵהוּן

לְזֶרַע־יִתְהוֹן לְבֵית אֲבֹתָהוֹן בְּמִנִּין

שְׁמֹהֶן מִבֵּר עֲשָׂרִין שְׁנִין וְלֹעֲלָא כֹל

נֶפֶק חֵילָא:

לג פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה אֲפָרִים

אַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת:

(ב)

מִנִּינִיהוֹן לְשִׁבְטָא דְאֲפָרִים אַרְבַּעִין

אַלְפִין וַחֲמִשׁ מֵאוֹת:

לד לְבָנֵי מִנְשָׁה תוֹלְדֹתָם

לְמַשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבוֹתָם

בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים

שָׁנָה וְעַלָּה כֹּל יֵצֵא צָבָא:

לְבָנֵי מִנְשָׁה תוֹלְדֹתֶיהֶן לְזִרְעֵיהֶן

לְבֵית אֲבֹתֵיהֶן בְּמִנִּין שְׁמֵהֶן מִבֶּן

עֶשְׂרִין שָׁנִין וְעַלָּה כֹּל נָפֶק חֵילָא:

לֵה פְקֻדֵיהֶם לְמִטָּה מִנְשָׁה שְׁנֵים

וְשִׁלְשִׁים אֶלֶף וּמֵאָתַיִם: (פ)

מִנִּיַּיִהוֹן לְשִׁבְטָא דְּמִנְשָׁה תִּלְתִּין וְתִרִין

אֶל־פִּיִּן וּמֵאֲתָן:

לוּ לְבָנֵי בְנֵי־מִן תּוֹלְדֹתָם

לְמִשְׁפַּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם

בְּמִסְפַּר שִׁמַּת מִבֶּן עֲשָׂרִים

שָׁנָה וּמַעְלָה כֹּל יֵצֵא צָבָא:

לְבָנֵי בְנֵי־מִן תּוֹלְדֹתֵהוּן לְזֶרְעֵיתֵהוּן

לְבֵית אֲבֹתֵהוּן בְּמִנֵּין שְׁמֵהוּן מִבֶּר

עֲשָׂרִין שָׁנִין וְלַעֲלָא כֹּל נָפִיק חֵילָא:

לוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִטָּה בְנֵי־מִן

חֲמִשָּׁה וְשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע

מֵאוֹת: (פ)

מִבְּנֵי־הוֹן לְשִׁבְטָא דְּבְנֵי־מִן תְּלָתִין

וְחֲמִשָּׁא אֶלְפִין וְאַרְבַּע מֵאוֹת:

לח לְבָנִי דָן תּוֹלְדֹתָם

לְמִשְׁפַּחֹתָם לְבֵית אֲבוֹתָם

בְּמִסְפָּר שִׁמֹּת מִבֶּן עֶשְׂרִים

שָׁנָה וּמֵעָלָה כָּל יֵצֵא צָבָא:

לְבָנִי דָן תּוֹלְדֹתֵהוֹן לְזִרְעֵיתֵהוֹן לְבֵית

אֲבֹתָהוֹן בְּמִנִּין שְׁמֹהֶן מִבֶּר עֲשָׂרִין

שְׁנִין וְלַעֲלֹא כָּל נֶפֶק חֵילָא:

לט פְּקָדֵיהֶם לְמַטֵּה דָן שְׁנַיִם

וְעֹשִׂים אֶלָּה וְשַׁבַּע מֵאוֹת: (פ)

מִנִּינֵיהוֹן לְשַׁבָּטֹא דְדָן שְׁתִּין וְתֵרִין

אֶלְפִין וְשַׁבַּע מֵאָה:

מ לְבָנֵי אֲשֶׁר תּוֹלְדֹתָם

לְמִשְׁפַּחֹתָם לְבֵית אֲבוֹתָם

בְּמִסְפָּר שִׁמַּת מִבֶּן עֲשָׂרִים

שְׁנָה וּמַעְלָה כֹּל יֵצֵא צָבָא:

לְבָנֵי אֲשֶׁר תוֹלְדֶתְהוֹן לְזֶרְעִיתְהוֹן לְבֵית

אֲבֹתְהוֹן בְּמִנִּין שְׁמָהֶן מִבֶּר עֲשָׂרִין

שְׁנִין וְלַעֲלָא כֹּל נֶפֶק חֵילָא:

מֵא פְקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה אֲשֶׁר אֶחָד

וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת:

(ב)

מִנִּינֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דְאֲשֶׁר אַרְבַּעִין וְחָד

אֶלְפִין וַחֲמִשׁ מֵאָה:

מב בני נפתלי תולדותם

למשפחתם לבית אבותם

במספר שמות מבין עשרים

שנה ומעלה כל יצא צבא:

בני נפתלי תולדותהון לזרעהון לבית

אבהתהון במנין שמהן מבר עשרין

שנין ולעלא כל נפק חילא:

מג פקדיהם למטה נפתלי

שלנשה וחסמים אלה וארבע

מאות: (פ)

מִנִּינִיהוּן לְשִׁבְטָא דְנַפְתָּלִי חֲמִשִּׁין

וְתַלְתָּא אֲלָפִין וְאַרְבַּע מֵאוֹת:

מִדְּאֵלֶּה הַפְּקָדִים אֲשֶׁר פָּקַד

מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְנָשִׂאִי יִשְׂרָאֵל

שְׁנַיִם עָשָׂר אִישׁ אִישׁ אֶחָד

לְבֵית אֲבֹתָיו הֵיוּ:

אֵלֶּין מִנִּינִיא דִּי מִנָּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן

וְרַבְרָבִי יִשְׂרָאֵל תְּרִי עֶשֶׂר גְּבָרִין גְּבָרָא

חַד לְבַיִת אֲבֹתָוָהי הוּא:

מִהַוְיָהוּ כָּל פְּקוּדֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

לְבַיִת אֲבֹתָם מִבֶּן עֶשְׂרִים

שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יָצֵא צָבָא

בְּיִשְׂרָאֵל:

וְהוּא כָּל מִנִּינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבַיִת

אֲבֹתָהוֹן מִבֶּר עֶשְׂרִין שָׁנִין וּלְעֵלָא כָּל

נָפִק חֵילָא בְּיִשְׂרָאֵל:

מִהַוְיָהוּ כָּל הַפְּקוּדִים שֶׁשֶּׁ

מֵאֹת אֶלֶף וְשֵׁלֶשֶׁת אֲלָפִים

וְחֲמֵשׁ מֵאֹת וְחֲמִשִּׁים:

וְהוּוּ כָּל מְנִינֵיָּא שִׁית מֵאָה וּתְלָתָא

אֲלָפִין וְחֲמֵשׁ מֵאָה וְחֲמִשִּׁין:

מִזֵּה לָזֵה לְמִטָּה אַבְתָּם לֹא

הִתְפַּקְדוּ בְּתוֹכָם: (ב)

וְלֹאִי לְשִׁבְטָא דְאַבְהֶתְהוֹן לֹא

אֶתְמַנִּיאוּ בִּינֵיהוֹן:

מִחַ וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה

לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

מִטְּאֵךְ אֶת מַטֵּה לֹוי לֹא תִפְקֹד

וְאֶת רֹאשָׁם לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

בָּרֵם יְתָ שְׁבֹטָא דְלֹוי לֹא תִמְנִי וְיִת

חֲשַׁבְנֶהוֹן לֹא תִקַּבֵּל בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

אֵךְ אֶת מַטֵּה לֹוי לֹא תִפְקֹד. כִּדְאִי הוּא

לְגִיזוֹן שֶׁל מֶלֶךְ לַהֲיוֹת נִמְנָה לְבִדּוֹ, דְּבַר

אחר, צפה הקב"ה שעתידה לעמוד גזירה
על כל הנמנין מבן עשרים שנה ומעלה
שימותו במדבר, אמר, אל יהיו אלו בכלל,
לפי שהם שלי שלא טעו בעגל:

וַיֹּאמֶר הַפֶּקֶד אֶת הָלְוִיִּם עַל
מִשְׁכַּן הָעֵדֻת וְעַל כָּל כֵּלָיו
וְעַל כָּל אֲשֶׁר לוֹ הַמָּוָה יִשָּׂאוּ
אֶת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל כֵּלָיו
וְהֵם יִשְׁרְתֻהוּ וְסָבִיב לַמִּשְׁכָּן

יַחֲנוּ:

וְאֵת מִנִּי יֵת לֵוִי עַל מִשְׁכַּנָּא

דְּסִהְדוּתָא וְעַל כָּל מְנוּהֵי וְעַל כָּל דֵּי

לָהּ אֲנוּן יִטְלוּן יֵת מִשְׁכַּנָּא וְיֵת כָּל

מְנוּהֵי וְאֲנוּן יִשְׁמְשֵׁנָה וְסַחֲוֹר סַחֲוֹר

לְמִשְׁכַּנָּא יִשְׁרוּן:

וְאֵתָה הַפְקֵד אֶת הַלְוִיִּם. כְּתַרְגוּמוֹ מִנִּי,

לְשׁוֹן מְנוֹי שְׂרָרָה עַל דְּבַר שֶׁהוּא מְמוּנָה

עֲלִיו, כְּמוֹ וַיִּפְקֵד הַמֶּלֶךְ פַּקִּידִים:

נָא וּבְנִסְעֵי הַמִּשְׁכָּן יוֹרִידוּ אֹתוֹ

הַלְלוּם וּבַחֲנֻת הַמִּשְׁכָּן יְקִימוּ

אֶתֹּ הַלְלוּם וְהִזְרֵה־קֶרֶב יוֹמָת:

וּבַמִּטָּל מִשְׁכָּנָא יִפְרְקוֹן יְתֵה לְוָאִי

וּבַמִּשְׁרֵי מִשְׁכָּנָא יְקִימוֹן יְתֵה לְוָאִי

וְחִלּוֹנֵי דִיקְרָב יִתְקַטְּל:

יורידו אותו. כתרגומו יפרקוֹן, כשבאין

ליסע במדבר ממסע למסע, היו מפרקין

אותו מהקמתו, ונושאים אותו עד מקום

אשר ישכון שם הענן ויחנו שם, ומקימין

אותו: והזר הקרב. לעבודתם זו: יומת.

בידי שמים:

נב וְחָנּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ עַל

מַחֲנֵהוּ וְאִישׁ עַל דָּגְלוֹ

לְצַבֹּאתָם:

וַיִּשְׁרוּן בְנֵי יִשְׂרָאֵל גִּבּוֹר עַל מִשְׁרוֹהֵי

וּגִבּוֹר עַל טָקְסָה לְחֵילֵיהֶון:

וְאִישׁ עַל דָּגְלוֹ. כִּמּוֹ שֶׁהַדָּגִלִּים סְדוּרִים

בְּסֵפֶר זֶה, שֶׁלְשָׁה שְׁבִטִים לְכָל דָּגֵל:

נב וְהָלֹוִים יַחֲנּוּ סָבִיב לְמַשְׁכַּן

הַעֲדֹת וְלֹא יִהְיֶה קֶצֶף עַל עֲדַת

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׁמְרוּ הַלְוִיִּם אֶת

מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן הָעֵדוּת:

וְלֹאֵי יִשְׁרוּן סָחֹר סָחֹר לְמִשְׁכָּנָא

דְּסִהְדוּתָא וְלֹא יְהִי רוּגְזָא עַל כְּנִשְׁתָּא

דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּטְרוּן לֹאֵי יֵת מִטְרַת

מִשְׁכָּנָא דְּסִהְדוּתָא:

וְלֹא יִהְיֶה קֶצֶף. אִם תַּעֲשׂוּ כַּמִּצְוֹתַי לֹא

יִהְיֶה קֶצֶף, וְאִם לֹא, שִׁיכְנֶסוּ זָרִים

בעבודתם זו, יהיה קצף. כמו שמצינו

במעשה קרח כי יצא הקצף וגו':

נד ויעשו בני ישראל ככל

אשר צוה יהוה את משה כן

עשו: (פ)

ועבדו בני ישראל ככל די פקיד יי ית

משה כן עבדו:

שלישי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל

אַהֲרֹן לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמִימָר:

ב אִישׁ עַל דָּגְלוֹ בְּאַתֹּת לְבֵית

אַבְתָּם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנֶּגֶד

סְבִיב לְאַהֲלֵ מוֹעֵד יַחֲנוּ:

גִּבֹּר עַל טַקְסָה בְּאַתָּוֹן לְבֵית אַבְתָּהוֹן

יִשְׂרוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלְּקַבֵּל סְחֹר סְחֹר

לְמִשְׁכַּן זְמַנָּא יִשְׂרוּן:

באתת. כל דגל יהיה לו אות, מפה צבועה

תלויה בו, צבעו של זה לא כצבעו של זה,

צבע כל אחד כגוון אבנו הקבועה בחשן,

ומתוך כך יכיר כל אחד את דגלו. דבר

אחר, באותות לבית אבותם, באות שמסר

להם יעקב אביהם כשנשאוהו ממצרים,

שנאמר ויעשו בניו לו כן כאשר צום,

יהודה ויששכר וזבולון ישאוהו מן

המזרח, וראובן ושמעון וגד מן הדרום וכו'

כדאיתא בתנחומא בפרשה זו: מנגד.

מרחוק מיל, כמו שנאמר ביהושע אך

רחוק יהיה ביניכם וביניו כאלפים אמה,

שיוכלו לבא בשבת. משה ואהרן ובניו

והלויים, חונים בסמוך לו:

ג וַיַּחֲזִינִם קִדְמָה מִזְרָחָה דְּגֵל

מַחֲנֵה יְהוּדָה לְצַבְאָתָם וְנָשִׂיא

לְבָנֵי יְהוּדָה נֶחֱשׂוֹן בֵּין

עַמִּינָדָב:

וְדִי שֵׁרֶן קְדוּמָא מְדִינָתָא טַקֵּס מִשְׁרִית

יְהוּדָה לְחִילֵיהוֹן וְרַבָּא לְבָנִי יְהוּדָה

נִחְשׁוֹן בַּר עֲמִינדָב:

קדמה. לפנים הקרויה קדם, ואיזו, זו רוח

מזרחית, והמערב קרוי אחור:

ד וַיֵּצְבֹּאוּ וַיִּקְדִּיָּהֶם אֲרַבְעָה

וְשִׁבְעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת:

וְחִילֵיהּ וּמִנִּינֵיהוֹן שִׁבְעִין וְאַרְבַּעַ

אַלְפִין וְשִׁית מֵאָה:

ה וְהַחֲנִים עָלָיו מִטָּה יֵשְׁשָׁכָר

וְנִשְׂיֵא לְבָנֵי יִשְׂשָׁכָר נְתַנָּאל

בֶּן צוּעַר:

וְדִי שֹׁרן סְמִיכִין עֲלוֹהֵי שְׁבֹטא

דִּישְׁשָׁכָר וְרַבֵּא לְבָנֵי יִשְׂשָׁכָר נְתַנָּאל

בֶּר צוּעַר:

וּ וְצַבָּאוֹ וּפְקַדְיוֹ אַרְבַּעַה

וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת:

וַחֲיִלָּהּ וּמִנִּינֹהֵי חֲמִשִּׁין וְאַרְבַּעַה אֶלְפִין

וְאַרְבַּע מֵאוֹת:

ו מִטָּה זְבוּלֹן וְנָשִׂיא לְבִנִּי

זְבוּלֹן אֵלִיָּאב בֶּן חֵלֶן:

שְׁבֻטָּא דְזְבוּלֹן וְרָבָא לְבִנִּי זְבוּלֹן

אֵלִיָּאב בֶּר חֵלוֹן:

ח וַצִּבְאוֹ וּפְקֻדָּיו שְׁבַעַה

וַחֲמִשִּׁים אָלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת:

וַחֲיִלָּהּ וּמִנִּינֹהִי חֲמִשִּׁין וְשִׁבְעָא אֲלָפִין

וָאַרְבַּע מֵאָה:

ט כָּל הַפְּקֻדִּים לְמַחֲנֶה יְהוֹדָה

מֵאֵת אֶלֶף וְשָׁמָנִים אֶלֶף

וְשֵׁשׁ אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת

לְצַבֹּאתָם רֹאשָׁנָה יִסְעוּ: (ה)

כָּל מִנִּינִיָּא לְמִשְׁרִית יְהוּדָה מֵאָה

וְתִמָּנָן וְשֵׁתָא אֲלָפִין וְאַרְבַּע מֵאָה

לְחִילֵיהוֹן בְּקִדְמִיתָא נְטָלִין:

ראשונה יסעו. כשרואין הענן מסתלק,

תוקעין הכהנים בחצוצרות, ונוסע מחנה

יהודה תחלה. וכשהולכין הולכין בדרך

חנייתן, הלויים והעגלות באמצע, דגל

יהודה במזרח, ושל ראובן בדרום, ושל
אפרים במערב, ושל דן בצפון:

יֶהוּדָה מִמְּזָרָה רְאוּבֵן מִדְּרוֹם,
וְדָן מִצָּפוֹן וְאֶפְרַיִם מִמְּעַרֵב,
וְיִשְׂרָאֵל מִן הַיָּם הַיָּבֵיט לְבְנֵי
רְאוּבֵן וְלְבְנֵי דָן וְלְבְנֵי אֶפְרַיִם
וְלְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

טַקָּס מִן הַיָּם לְבְנֵי דָן וְלְבְנֵי
רְאוּבֵן וְלְבְנֵי אֶפְרַיִם וְלְבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְלְבְנֵי דָן וְלְבְנֵי
רְאוּבֵן וְלְבְנֵי אֶפְרַיִם וְלְבְנֵי
יִשְׂרָאֵל:

יִשְׂרָאֵל וְלְבְנֵי דָן וְלְבְנֵי
רְאוּבֵן וְלְבְנֵי אֶפְרַיִם וְלְבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְלְבְנֵי דָן וְלְבְנֵי
רְאוּבֵן וְלְבְנֵי אֶפְרַיִם וְלְבְנֵי
יִשְׂרָאֵל:

וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת:

וַחֲמִלָּהּ וּמִנִּינוּהִי אַרְבַּעִין וְשֵׁתָא אֶלְפִין

וַחֲמֵשׁ מֵאָה:

יב וַחֲחוּנָם עָלָיו מִטָּה שְׂמֶעוֹן

וְנָשִׂיא לְבָנִי שְׂמֶעוֹן שְׁלֵמִיאל

בֶּן צוּרֵי־שָׁדַי:

וְדִי שָׁרֹן סְמִיכִין עֲלוּהִי שְׁבֹטָא

דְּשְׂמֶעוֹן וְרָבָא לְבָנִי שְׂמֶעוֹן שְׁלֵמִיאל

בֶּר צוּרֵי־שָׁדַי:

יג וַיָּבֹאוּ וּפְקֻדֵיהֶם תַּשְׁעָה

וַחֲמֵשִׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת:

וַחֲיִלָּהּ וּמִנִּיגֵיהוֹן חֲמֵשִׁין וּתְשַׁע אֲלָפִין

וְתֵלֶת מֵאָה:

יד וּמִפֶּטֶחַ גֹּד וְנִשְׂיָא לְבָנֵי גֹד

אֲלִיסָף בֶּן רְעֻיָּאל:

וְשִׁבְטָא דְגֹד וְרַבָּא לְבָנֵי גֹד אֲלִיסָף

בֶּר רְעֻיָּאל:

טו וַיָּבֹאוּ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמֵשָׁה

וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת
וְחֲמִשִּׁים:

וְחִילָהּ וּמִנִּינִיָּהוּן אַרְבַּעִין וְחֲמִשָּׁא
אַלְפִין וְשִׁית מָאָה וְחֲמִשִּׁין:

טז כָּל הַפְּקָדִים לְמַחֲנֶה רְאוּבֵן
מֵאֵת אֶלֶף וְאַחַד וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף
וְאַרְבַּע מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים

לְצַבָּאוֹתָם וְשְׁנָיִם יַסְעוּ: (ט)

כָּל מִנִּינִיָּא לְמִשְׁרִית רְאוּבֵן מָאָה

וְחַמְשֵׁין וְחַד אֲלָפִין וְאַרְבַּע מֵאוֹת

וְחַמְשֵׁין לְחִילֵיהוֹן בְּתַנִּיתָא נְטִלִין:

י וְנָסַע אֹהֶל מוֹעֵד מִחֲנֵה

הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֵה כַּאֲשֶׁר

יַחֲנוּ כֵן יִסָּעוּ אִישׁ עַל יָדוֹ

לְדַגְלֵיהֶם: (ס)

וְנָטַל מִשְׁכַּן זִמְנָא מִשְׁרִית לְוָאֵי בְּגוֹ

מִשְׁרִיתָא כְּמָא דְשָׂרֵן כֵּן נְטִלִין גְּבַר

עַל אַתְרָה לְטַקְסִיהוֹן:

ונסע אהל מועד. לאחר שני דגלים הללו:

כאשר יחנו בן יסעו. כמו שפירשתי,

הליכתן כחנייתן, כל דגל מהלך לרוח

הקבועה לו: על ידו. על מקומו, ואין

לשון יד זו ממשמעו, רוח של צדו קרוי

על ידו, הסמוכה לו לכל הושטת ידו,

אינשו"ן איש"א בלע"ז:

יחַ דָּגְלֵי מַחֲנֵה אֲפֹרֹתִים לְצַבָּאוֹתָם

יִמָּה וְנָשִׂיא לְבָנֵי אֲפֹרֹתִים

אֲלִישָׁמַע בֶּן עֲמִיהוּד:

טַקֵּם מִשְׁרִית אֲפָרִים לְחִילֵיהוֹן מֵעֲרָבָא

וְרָבָא לְבָנֵי אֲפָרִים אֱלִישָׁמַע בֶּר

עַמִּיהוּד:

יט וַצָּבָאוּ וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעִים

אַלְף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת:

וַחֲיִלָּהּ וּמִנִּינֵיהוֹן אַרְבָּעִין אֲלָפִין וַחֲמִשׁ

מֵאוֹת:

כ וְעָלִיו מִטָּה מִנִּשָּׂה וְנָשִׂיא

לְבָנֵי מִנִּשָּׂה גַּמְלִיאֵל בֶּן

פְּדָה צוֹר:

וְדַסְמִיכִין עָלוּהִי שְׁבֹטָא דְּמַנְשֶׁה וְרַבָּא

לְבָנֵי מַנְשֶׁה גְּמֻלְיָאֵל בֶּר פְּדָה צוֹר:

ועליו. כתר גומזו, ודסמיכין עלוהי:

כא וַצַּבֹּאֹ וּפְקַדִּיהֶם שְׁנַיִם

וְשָׁלְטָיִם אֶלָּף וּמֵאֲתָיִם:

וַחֲיִלָּהּ וּמִנִּינִיהוּן תִּלְתִּין וַתִּרִין אֶלְפִין

וּמֵאֲתָן:

כב וּמִפִּטָּה בְּנֵימָן וְנָשִׂיא לְבָנֵי

בְּנֵי־מִן אֲבִידֹן בֶּן גִּדְעוֹנִי:

וְשִׁבְטָא דְּבְנֵי־מִן וְרַבָּא לְבְנֵי בְנֵי־מִן

אֲבִידֹן בֶּן גִּדְעוֹנִי:

כג וַצִּבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה

וְשִׁלְטָיִם אֵלֶּף וָאַרְבַּע מֵאוֹת:

וַחֲיִלָּהּ וּמִנִּינִיהוּן תִּלְתִּין וַחֲמִשָּׁא אֶלְפִין

וָאַרְבַּע מֵאָה:

כד כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה אֲפֹרִים

מֵאֵת אֵלֶּף וְשִׁמְנַת אֶלְפִים

וּמֵאָה לְצַבֹּאתָם וְנָשְׁלֵשִׁים

יִפְעֹוּ: (ס)

כָּל מִנִּינִיָּא לְמִשְׁרִית אֶפְרַיִם מֵאָה

וְתַמְנִי אֶלְפִין וּמֵאָה לְחִילֵיהוֹן

בְּתִיתָתָא נְטָלִין:

כֹּה דָּגֵל מַחֲנֶה דָּן צַפְנָה

לְצַבֹּאתָם וְנָשִׂיא לְבָנֵי דָּן

אַחֵיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדַּי:

טַקֵּס מִשְׁרִית דָּן צַפּוֹנָא לְחִילֵיהוֹן

וַרְבָּא לְבָנֵי דָן אַחֵיעֶזֶר בֶּר עַמִּישַׁדִּי:

כו וַצַּבֹּאוֹ וּפְקִדֵיהֶם שְׁנַיִם

וְנַשִּׁים אֵלֶּה וְשָׁבַע מֵאוֹת:

וַחִילָהּ וּמִנִּיגִיהוּן שְׁתֵּין וְתָרִין אֲלָפִין

וְשָׁבַע מֵאָה:

כז וְהַחֲנִים עָלָיו מִטָּה אֲשֶׁר

וְנַשִּׁיא לְבָנֵי אֲשֶׁר פִּגְעִיאל בֶּן

עֲכָרָן:

וְדִי שָׁרָן סִמְכִין עֲלוֹהֵי שְׁבֹטָא דְאֲשֶׁר

וַרְבָּא לְבָנֵי אֲשֶׁר פָּגַעִיאל בַּר עֶכְרָן:

כח וַצַּבֵּאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם אֶחָד

וְאַרְבָּעִים אָלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת:

וַחֲיִלָּהּ וּמִנִּינִיהוּן אַרְבַּעִין וְחָד אֲלָפִין

וַחֲמֵשׁ מֵאָה:

כט וּמִטָּה נִפְתָּלִי וְנָשִׂיא לְבָנֵי

נִפְתָּלִי אַחִירֵעַ בֶּן עֵינָן:

וְשִׁבְטָא דְנִפְתָּלִי וַרְבָּא לְבָנֵי נִפְתָּלִי

אַחִירֵעַ בַּר עֵינָן:

ל וַיָּבֹאוּ וּפְקֻדֵיהֶם שֶׁלֹּא

וַחֲמִשִּׁים אֱלֹף וָאַרְבַּע מֵאוֹת:

וַחִילָהּ וּמִנִּינִיהוּן חֲמִשִּׁין וְתֵלֶת אֲלָפִין

וָאַרְבַּע מֵאָה:

לֹא כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֶה דָן

מֵאֵת אֱלֹף וְשִׁבְעָה וַחֲמִשִּׁים

אֱלֹף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת לְאַחֲרָנָה

יִסְעוּ לְדַגְלֵיהֶם: (פ)

כָּל מִנִּינִיא לְמִשְׁרִית דָּן מֵאָה וַחֲמִשִּׁין

וְשִׁבְעָא אֶלְפִין וְשִׁית מֵאָה בְּבִתְרָתָא

נְטִלִין לְטַקְסִיהוּן:

לֵב אֵלֶּה פְּקוּדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל

לְבֵית אֲבֹתָם כָּל פְּקוּדֵי

הַמַּחֲנֶה לְעִבְדָּתָם שֵׁשׁ מֵאוֹת

אֵלֶּה וְשִׁלְשֹׁת אֲלָפִים וַחֲמִשָּׁ

מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים:

אֵלֶּין מִנֵּינִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית

אֲבֹתָהוּן כָּל מִנֵּינִי מִשְׁרִיתָא לְחִילֵיהוּן

שִׁית מֵאָה וּתְלָתָא אֲלֵפִין וַחֲמִשׁ מֵאָה

וַחֲמִשִּׁין:

לֹא וְהַלּוּיִם לֹא הִתְפַּקְדּוּ בְּתוֹךְ

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה

אֶת מֹשֶׁה:

וְלֹאִי לֹא אֶת־מְנִיאוּ בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

כִּמָּא דְּפַקִּיד יְיָ יְת מֹשֶׁה:

לֹד וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל

אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה כִּן

חָנוּ לְדֹגְלֵיהֶם וְכֵן נִסְעוּ אִישׁ

לְמִשְׁפַּחְתּוֹ עַל בֵּית אָבוֹתָיו:

(פ)

וְעָבְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּכָל דֵּי פִקִּיד יְיָ יֵת

מִשָּׁה כֵּן שָׁרָן לְטַקְסִיהוֹן וְכֵן נְטָלִין

גִּבֹּר לְזִרְעִיתִיהָ עַל בֵּית אָבוֹתָהּ:

במדבר פרק-ג

רביעי

וְאַלְהָ תוֹלְדוֹת אֶהְרֹן וּמִנְשָׁה

בְּיוֹם דְּבַר יְהוָה אֶת מֹשֶׁה

בְּהַר סִינַי:

וְאֵלֵין תּוֹלְדַת אֶהֱרֹן וּמֹשֶׁה בְּיוֹמָא

דְּמַלִּיל יי עִם מֹשֶׁה בְּטוֹרָא דְּסִינַי:

וְאֵלֵה תּוֹלְדַת אֶהֱרֹן וּמֹשֶׁה. וְאֵינוּ מְזַכִּיר

אַלֵּא בְנֵי אֶהֱרֹן, וְנִקְרְאוּ תּוֹלְדוֹת מֹשֶׁה לְפִי

שְׁלֵמִדֵּן תּוֹרָה, מִלְּמַד שְׂכַל הַמִּלְמַד אֶת בֶּן

חֲבִירוֹ תּוֹרָה מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כֹּאִילוֹ

יֵלְדוּ: בְּיוֹם דְּבַר ה' אֶת מֹשֶׁה. נַעֲשׂוּ אִלּוּ

הַתּוֹלְדוֹת שְׁלוֹ, שְׁלֵמִדֵּן מֵה שְׁלֵמִד מִפִּי

הגבורה:

ב וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אֶהֱרֹן

הַבְּכוֹר נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר

וְאִיתָמָר:

וְאֵלֶּיךָ שְׁמָהּ בְּנֵי אֶהֱרֹן בּוֹכָא נָדָב

וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר:

ג אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אֶהֱרֹן

הַכֹּהֲנִים הַמְשִׁיחִים אֲשֶׁר מִלֵּא

יָדָם לְכַהֵן:

אֵלֶיךָ שְׁמַחַת בְּנֵי אֶהְרֹן כֹּהֲנֵי

דְּאֶתְרַבִּיאוּ דִּי אֶתְקַרַּב קְרִבְנֵהוּ

לְשִׁמְשָׁא:

ד וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לְפָנֵי

יְהוָה בְּהִקְרַבָּם אֵשׁ זָרָה לְפָנֵי

יְהוָה בְּמִדְבָּר סִינַי וּבָנִים לֹא

הָיוּ לָהֶם וַיִּכְהֹן אֶלְעָזָר

וַאֲתָמָר עַל פָּנֵי אֶהְרֹן

אַבְיָהֶם: (פ)

וּמִית נָדָב וַאֲבִיהוּא קָדָם יי בְּקִרְוֵיהוֹן

אֲשֶׁתָּא נֹכְרִיתָא קָדָם יי בְּמִדְבָּרָא

דְּסִינִי וּבְנִין לָא הוּוּ לְהוֹן וְשִׁמְשׁ

אַלְעָזָר וַאֲיִתָמָר עַל אִפִּי אַהֲרֹן אֲבוּהוֹן:

עַל פְּנֵי אַהֲרֹן. בַּחֲיִיו:

הַוִּידְבָּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וּמִלִּיל יי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

וְהִקְרַב אֶת מַטֵּה לְוִי וְהַעֲמִדָתָּ

אֹתוֹ לְפָנַי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְשִׁרְתּוֹ

אתו:

קָרַב יָת שְׁבֹטָא דְּלֹוי וּתְקִים יְתָה קָדָם

אַהֲרֹן כֹּהֵנָא וַיִּשְׁמְשֹׁן יְתָה:

וּשְׁרָתוֹ אוֹתוֹ. וּמָהוּ הַשִּׁירוֹת, וּשְׁמְרוּ אֶת

מִשְׁמֶרֶתוֹ, לְפִי שִׁשְׁמִירַת הַמִּקְדָּשׁ עֲלִיו

שֶׁלֹא יִקְרַב זֶה, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֶתָּה וּבְנֶיךָ

וּבֵית אֲבִיךָ אֶתְךָ תִּשְׂאוּ אֶת עֹזן הַמִּקְדָּשׁ,

וְהַלֹּוִים הִלְלוּ מִסִּייעִין אוֹתָם, זֶה הִיא

הַשִּׁירוֹת:

וַיִּשְׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶתוֹ וְאֶת

מִשְׁמֶרֶת כָּל הָעֵדָה לִפְנֵי אֹהֶל

מוֹעֵד לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת

הַמִּשְׁכָּן:

וַיִּטְרוּן יְת מִטְרֵיהֶּ וַיֵּת מִטְרַת כָּל

כְּנִשְׁתָּא קָדָם מִשְׁכַּן זְמַנָּא לְמַפְלַח יְת

פְּלִחָן מִשְׁכָּנָא:

ושמרו את משמרתו. כל מנוי שהאדם

ממונה עליו ומוטל עליו לעשותו, קרוי

משמרת, בכל המקרא ובלשון משנה, כמו

שאמרו בבגתן ותרש, והלא אין משמרתי

וּמִשְׁמַרְתָּךְ שׁוּה, וְכֵן מִשְׁמְרוֹת כְּהוֹנָה
וְלֹוִיָּהּ:

ח וְשָׁמְרוּ אֶת כָּל כְּלֵי אֹהֶל
מוֹעֵד וְאֶת מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לְעֵבֹד אֶת עֲבֹדַת
הַמִּשְׁכָּן:

וַיִּטְרוּן יְת כָּל מֵאֲנֵי מִשְׁכַּן זְמַנָּא וַיִּת
מִטַּרְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַפְלַח יְת פְּלִחָן
מִשְׁכָּנָא:

וְאֵת מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שְׂכוּלָן הֵיוּ
זְקוּקִין לְצָרְכֵי הַמִּקְדָּשׁ, אֲלֵא שֶׁהַלִּוִּים
בָּאִים תַּחְתִּיהֶם בְּשִׁלְיָהוּתָם, לְפִיכָךְ
לְזֻקָּהִים מֵהֶם הִמְעַשְׂרוֹת בְּשֹׁכֵרִין, שֶׁנֶּאֱמַר
כִּי שֹׁכֵר הוּא לָכֶם חֶלֶף עֲבוֹדַתְכֶם:

ט וְנָתַתָּה אֶת הַלְוִיִּם לְאַהֲרֹן
וּלְבָנָיו נְתוּנָם נְתוּנָם הֵמָּנָה לוֹ
מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְתָתַן יָת לְוָאֵי לְאַהֲרֹן וּלְבָנָוְהִי מִסִּירִין
יְהִיבִין אֲנוּן לָהּ מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

נתונים המה לו. לעזרה: מאת בני
ישראל. כמו מתוך בני ישראל, כלומר
משאר כל העדה נבדלו לכך בגזרת
המקום, והוא נתנם לו, שנאמר ואתנה את
הלויים נתונים וגו':

וְאֵת אֶהֱרֹן וְאֵת בְּנָיו תִּפְקֹד
וְשָׂמְרוּ אֶת כְּהֻנָּתם וְהָזִיר
הַקָּרֵב יוֹמָת: (פ)

וְיֵת אֶהֱרֹן וְיֵת בְּנוֹהֵי תַמְנֵי וַיִּטְרוֹן יֵת
כְּהֻנָּתָהוֹן וְחִלּוֹנֵי דִיקָרֵב יִתְקַטֵּל:

וְאֵת אֶהְרֹן וְאֵת בְּנָיו תִּפְקֹד. לָשׂוֹן
פְּקִידוֹת, וְאֵינּוּ לָשׂוֹן מִנִּין: וְשִׁמְרוּ אֶת
כְּהֻנָּתָם. קִבַּלְתָּ דָמִים וְזִרְיָקָה וְהִקְטַרְתָּ
וְעִבּוּדוֹת הַמִּסֹּרוֹת לְכַהֲנִים:

יֹא וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

יב וַאֲנִי הֵנָּה לְקַחְתִּי אֶת הַלְוִיִּם
מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל

בְּכוֹר פֶּטֶר רַחֵם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם:

וְאַנָּה הִיא קְרֵבִית יְת לְוָאִי מִגּוּ בְנֵי

יִשְׂרָאֵל חֲלָף כָּל בּוֹכֵרָא פֶתַח וְלֶדָא

מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיהוֹן מִשְׁמֵשִׁין קְדָמִי

לְוָאִי:

וְאֲנִי הִנֵּה לְקַחְתִּי. וְאֲנִי מֵהֵיכָן זָכִיתִי בַּהֵן:

מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שִׁיחִיו יִשְׂרָאֵל שׁוֹכְרִין

אוֹתָם לְשִׁירוֹת שְׁלִי, עַל יְדֵי הַבְּכוֹרוֹת

זָכִיתִי בָּהֶם וּלְקַחְתִּים תְּמוֹרֶתָם, לְפִי

שְׁהִיְתָה הָעֲבוּדָה בְּבִכּוּרוֹת וְכִשְׁחֻטָּאוֹ בַּעֲגֹל
נַפְסָלוֹ, וְהַלּוּיִם שֶׁלֹּא עֲבָדוּ עֲבוּדַת אֱלֹהִים
נִבְחָרוּ תַּחְתִּיהֶם:

יִגְּבִי לִי כָּל בְּכוֹר בְּיוֹם הַכֹּתִי
כָּל בְּכוֹר בְּאַרְצִי מִצִּרִּים
הַקֹּדֶשֶׁתִי לִי כָּל בְּכוֹר
בְּיִשְׂרָאֵל מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה לִי
יִהְיוּ אֲנִי יְהוָה: (פ)

אֲרִי דִילִי כָּל בּוֹכֶרָא בְּיוֹמָא דְקִטְלִית

כָּל בּוֹכֵרָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם אֶקְדָּשִׁית
קִדְמִי כָּל בּוֹכֵרָא בְּיִשְׂרָאֵל מֵאַנְשָׁא עַד
בְּעִירָא דִּילִי יְהוֹן אֲנָא יי:

חמישי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבָּר
סִינִי לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יי עִם מֹשֶׁה בְּמִדְבָּרָא דְּסִינִי
לְמִימָר:

טו פֶּקֶד אֶת בְּנֵי לֹוִי לְבֵית

אֲבֹתָם לְמִשְׁפַּחֹתָם כָּל זָכָר

מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעֲלָה תִּפְקְדֵם:

מִנִּי יָת בְּנֵי לֹוִי לְבֵית אֲבֹתָהוֹן

לְזַרְעֵיתָהוֹן כָּל דְּכוּרָא מִבֶּר יִרְחָא

וְלַעֲלָא תִּמְנָנוֹן:

מבן חדש ומעלה. משיצא מכלל נפלים,

הוא נמנה לקרות שומר משמרת הקדש.

אמר רבי יהודה בר' שלום, למוד הוא

אותו השבט להיות נמנה מן הבטן,

שנאמר אשר ילדה אותה ללוי במצרים,
עם כניסתה בפתח מצרים ילדה אותה
ונמנית בשבעים נפשות, שכשאתה מונה
חשבונם לא תמצאם אלא שבעים חסר
אחת, והיא השלימה את המנין:

טו וַיִּפְקֹד אֹתָם מִשָּׁה עַל פִּי
יְהוָה כֹּאֲשֶׁר צִוָּה:

ומנא יתהון משה על מימרא דיי כמא
דאתפקד:

על פי ה'. אמר משה לפני הקב"ה, היאך

אני נכנס לתוך אהליהם לדעת מנין
יונקיהם, אמר לו הקב"ה עשה אתה שלך
ואני אעשה שלי, הלך משה ועמד על
פתח האהל, והשכינה מקדמת לפניו, ובת
קול יוצאה מן האהל ואומרת, כך וכך
תינוקות יש באהל זה, לכך נאמר על פי
ה':

וַיְהִי וַאֲלֹהַ בְּנֵי לֹוי בְּשֵׁמֹתָם
גִּרְשֹׁן וְקַחַת וּמָרְרִי:
וְהֵיוּ אֵלֶּין בְּנֵי לֹוי בְּשֵׁמֹתָהוֹן גִּרְשֹׁן

וְקָהָת וּמָרְרִי:

יִח וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי גֵרְשׁוֹן

לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבְנֵי וְשִׁמְעִי:

וְאַלִּין שְׁמֹהֶת בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לְזִרְעֵיהֶן

לְבְנֵי וְשִׁמְעִי:

יִט וּבְנֵי קָהָת לְמִשְׁפַּחְתָּם עֲמָרָם

וַיֵּצֵהָר חֶבְרוֹן וְעִזִּיאֵל:

וּבְנֵי קָהָת לְזִרְעֵיהֶן עֲמָרָם וַיֵּצֵהָר

חֶבְרוֹן וְעִזִּיאֵל:

כ וּבְנֵי מִרְרִי לְמִשְׁפַּחַתָּם מֵחֲלִי
וּמוֹשִׁי אֵלֶּה הֵם מִשְׁפַּחַת הַלְוִי
לְבֵית אֲבֹתָם:

וּבְנֵי מִרְרִי לְזֶרַע־תְּהוֹן מֵחֲלִי וּמוֹשִׁי
אֵלֶּין אֲנֹן זֶרַע־ת לְוָאֵי לְבֵית
אֲבֹת־תְּהוֹן:

כא לְגֵר־שׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַלְבִּנִי
וּמִשְׁפַּחַת הַשִּׁמְעִי אֵלֶּה הֵם
מִשְׁפַּחַת הַגֵּר־שֵׁנִי:

לְגֵרְשׁוֹן זִרְעִית לְבְנֵי וְזִרְעִית שְׁמֹעִי

אֵלֶּיךָ אָנוּן זִרְעִית גֵּרְשׁוֹן:

לְגֵרְשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַלְבִּנִי. כְּלוּמָר לְגֵרְשׁוֹן

הָיוּ הַפְּקוּדִים, מִשְׁפַּחַת הַלְבִּנִי וּמִשְׁפַּחַת

הַשְּׁמֹעִי, פְּקוּדֵיהֶם כֹּךְ וְכֹךְ:

כב פְּקֻדֵיהֶם בְּמִסְפָּר כָּל זָכָר

מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעֲלָה פְּקֻדֵיהֶם

שֶׁבַעַת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת:

מִנִּינֵיהוֹן בְּמִנִּין כָּל דְּכוּרָא מִבֶּר יִרְחָא

וְלַעֲלָא מִנִּי־הוֹן שְׁבַע־אֲלָפִין וַחֲמִשָּׁ

מֵאה:

כג מִשְׁפַּחַת הַגִּרְשֵׁנִי אַחֲרֵי

הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ יָמָה:

זֶרַע־יִת גִּרְשׁוֹן אַחֲרֵי מִשְׁכָּנָא יִשְׂרוּן

מֵעֶרְבָא:

כד וְנָשִׂיא בֵּית אָב לַגִּרְשֵׁנִי

אֱלִיסָף בֶּן לֹאֲלִ:

וְרַב בֵּית אָבָא לְבֵית גִּרְשׁוֹן אֱלִיסָף בַּר

לֵאלֹ:

בַּהֲוִיָּה וּמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי גִרְשׁוֹן בְּאַהֲלֵי

מוֹעֵד הַמִּשְׁכָּן וְהַאֲהֵל מִכִּסֵּהוּ

וּמִסֵּף פֶּתַח אֲהֵל מוֹעֵד:

וּמִטֶּרֶת בְּנֵי גִרְשׁוֹן בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא

מִשְׁכָּנָא וּפָרָסָא חוּפָאָה וּפָרָסָא דְתִרְעָה

מִשְׁכַּן זְמָנָא:

הַמִּשְׁכָּן יִרְעוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת: וְהַאֲהֵל.

יִרְעוֹת עֲזִים הַעֲשׂוֹיֹת לָגָל מִכִּסֵּהוּ.

עזרות אלים ותחשים: ומסך פתח. הוא
הוילון:

בוֹקֵלְעֵי הַחֹצֵר וְאֵת מַסְךְ פֶּתַח
הַחֹצֵר אֲשֶׁר עַל הַמִּשְׁכָּן וְעַל
הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֵת מִיתָרָיו
לְכֹל עֲבֹדָתוֹ: (ס)

וּסְרָדֵי דִדְרָתָא וִית פָּרָסָא דְתִרְעָ דִּרְתָא
דִּי עַל מִשְׁכָּנָא וְעַל מִדְבַּחָא סְחֹר
סְחֹר וִית אֲטוּנֹהֵי לְכֹל פּוֹלְחָנָה:

וְאֵת מִיתָרָיו. שֶׁל מֶשְׁכַּן וְהָאוֹהֶל, וְלֹא שֶׁל

חֹצֵר:

כֹּז וְלִקְהָת מִשְׁפַּחַת הָעֲמֹרִמִּי

וּמִשְׁפַּחַת הִיצְהָרִי וּמִשְׁפַּחַת

הַחֲבֵרֹנִי וּמִשְׁפַּחַת הָעֲזִי־אֵלִי

אֵלֶּה הֵם מִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי:

וְלִקְהָת זִרְעִית עֲמָרָם וְזִרְעִית יִצְהָר

וְזִרְעִית חֲבֵרוֹן וְזִרְעִית עֲזִי־אֵל אֵלֶּיךָ

אֲנֹכִי זִרְעִית קְהָת:

כח בְּמִסְפַּר כָּל זָכָר מִבֶּן חֹדֶשׁ

וּמַעֲלָה שְׂמֹנֶת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ

מֵאוֹת שְׁמֹרֵי מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ:

בְּמִנִּין כָּל דְּכוּרָא מִבֶּר יֶרֶחָא וְלַעֲלָא

תַּמְנִיָּא אֲלָפִין וְשִׁית מֵאָה נִטְרֵי

מִטְרֵתָא דְקוּדְשָׁא:

כט מִשְׁפָּחֹת בְּנֵי קִהָת יַחֲנוּ עַל

יָרֵד הַמִּשְׁכָּן תִּימָנָה:

זֶרְעֵית בְּנֵי קִהָת יִשְׁרוּן עַל צֹדָא

דְּמִשְׁכְּנָא דְּרוּמָא:

משפחת בני קהת יחנו וגו' תימנה.
וסמוכין להם דגל ראובן החונים תימנה,
אזי לרשע ואזי לשכנו, לכך לקו מהם דתן
ואבירם ומאתים וחמשים איש עם קרח
ועדתו, שנמשכו עמהם במחלוקתם:

ל וְנָשִׂיא בֵּית אָב לְמִשְׁפַּחַת

הַקֹּהֲתִי אֱלִיצָפֹן בֶּן עֲזִיָּאל:

וְרַב בֵּית אָבָא לְזִרְעֵית קֹהֲת אֱלִיצָפֹן

בֶּר עֲזִיָּאל:

לֹא וּמִשְׁמֶרֶתָם הָאָרֶץ וְהַשָּׁלָחַן

וְהַמִּנְרָה וְהַמִּזְבֵּחַת וְכָלִי

הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ בָהֶם

וְהַמֶּסֶךְ וְכָל עֲבֹדָתוֹ:

וּמִטְרֵתָהוֹן אֲרוֹנָא וּפִתְוֹרָא וּמִנְרֵתָא

וּמִדְבַּחֵיָא וּמִנִּי קוֹדֶשֶׁא דִּי יִשְׁמְשׁוּן

בְּהוֹן וּפֶרֶסָא וְכָל פּוֹלְחָנָה:

וְהַמֶּסֶךְ. הִיא הַפְּרוּכַת, שֶׁאֵף הִיא קְרוּיָה

הַמֶּסֶךְ:

לֵב וְנָשִׂיא נְשִׂאֵי הַלְוִי אֶלְעָזָר

בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן פְּקֻדַּת שְׁמֵרֵי

מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ:

וְאֶמְרָכָא דַּמִּמָּנָא עַל רַבְרָבֵי לְוָאֵי

אֶלְעָזָר בֶּר אֶהֱרֹן כֹּהֵנָא דַּמִּתְחֹת יְדוּהֵי

מִמֵּנָן נְטָרֵי מִטָּרַת קוֹדֶשָׁא:

ונשיא נשיאי הלוי. ממונה על כולם, ועל

מה היא נשיאותו, פקודת שומרי משמרת

הקדש, על ידו היה פקודת כולם:

לֹא לַמָּרֹרִי מִשְׁפַּחַת הַמַּחֲלִי

וּמִשְׁפַּחַת הַמּוֹשִׁי אֵלֶּה הֵם

מִשְׁפַּחַת מָרִי:

לַמָּרֹרִי זִרְעִית מַחֲלִי וְזִרְעִית מּוֹשִׁי

אֵלֶּין אֲנֹן זִרְעֵי מָרִי:

לֹד וּפְקֻדֵיהֶם בְּמִסְפָּר כָּל זָכָר

מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעֲלָה שְׁשָׁת

אֲלֵפִים וּמֵאתִים:

וּמִנִּיַּיִהוּן בְּמִנִּין כָּל דְּכוּרָא מִבֶּר יִרְחָא

וְלֹעֵלָא שְׁתָּא אֶלְפִין וּמֵאתָן:

לָהּ וְנָשִׂיא בֵּית אָב לְמִשְׁפָּחָת

מֶרְרִי צוּרִיָּאל בֶּן אֲבִיחִיל עַל

יָרֵךְ הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ צַפְנָה:

וְרַב בֵּית אֲבָא לְזִרְעֵית מֶרְרִי צוּרִיָּאל

בֶּר אֲבִיחִיל עַל צָדָא דְּמִשְׁכָּנָא יִשְׁרוּן

צַפּוֹנָא:

לוֹ וּפְקֻדָּת מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי מֶרְרִי

קֹרֵשִׁי הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחִיו

וְעַמִּדֵּי וְאַדְנֵי וְכָל כְּלֵי וְכָל

עֲבֹדָתוֹ:

וְדִי מִסִּיר לַמִּטָּרַת בְּנֵי מִרְי דָּפִי

מִשְׁכָּנָא וְעֲבֹדוֹהִי וְעֲמוּדוֹהִי וְסִמְכוֹהִי

וְכָל מְנוֹהִי וְכָל פּוֹלְחָנָה:

לֹז וְעַמִּדֵּי הַחֲצֵר סָבִיב

וְאַדְנֵיהֶם וִיתְדֹתֵם וּמִיתְרֵיהֶם:

וְעֲמוּדֵי דְדִרְתָּא סְחֹר סְחֹר וְסִמְכֵיהוֹן

וְסִפֵּיהוֹן וְאַטוּנֵיהוֹן:

לַחֲוָהָנִים לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן קָדְמָה

לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד מִזְרָחָה מִנְּשָׂה

וְאֶהְרֹן וּבָנָיו שֹׁמְרִים מִשְׁמֶרֶת

הַמִּקְדָּשׁ לַמִּשְׁמֶרֶת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל וְהִזָּר הַקָּרֵב יוֹמָת:

וְדֵי שָׂרֹן קָדָם מִשְׁכָּנָא קְדוּמָא קָדָם

מִשְׁכָּן זְמָנָא מִדִּינְחָא מִנְּשָׂה וְאֶהְרֹן

וּבְנוֹהֵי נְטָרִין מִטָּרֵת מִקְדָּשָׁא לַמִּטָּרֵת

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְחִילוּנֵי דִיקָרֵב יִתְקַטֵּל:

משה ואהרן ובניו. וסמוכין להם דגל
מחנה יהודה והחונים עליו יששכר
וזבולן, טוב לצדיק טוב לשכנו, לפי שהיו
שכניו של משה שהיה עוסק בתורה נעשו
גדולים בתורה, שנאמר יהודה מחוקקי,
ומבני יששכר יודעי בינה וגו' מאתים
ראשי סנהדראות, ומזבולן מושכים בשבט
סופר:

לֹט כָּל פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל פִּי יְהוָה

לְמַשְׁפַּחְתָּם כָּל זָכָר מִבֶּן חָדָשׁ

וּמַעֲלָה שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף: (ה)

כָּל מִנִּינֵי לְוָאֵי דִּי מִנָּא מִשָּׁה וְאַהֲרֹן

עַל מִימָרָא דִּי לְזַרְעִיתָהוֹן כָּל דְּכוּרָא

מִבֶּר יֶרֶחָא וְלַעֲלָא עֶשְׂרִין וְתֵרִין

אַלְפִין:

אשר פקד משה ואהרן. נקוד על ואהרן.

לומר שלא היה במנין הלויים: שנים

ועשרים אלף. ובפרטן אתה מוצא שלש

מאות יתרים, בני גרשון שבעת אלפים

וְחָמֵשׁ מֵאוֹת, בְּנֵי קֹהֵת שְׁמוֹנֶת אֲלָפִים
וְשֵׁשׁ מֵאוֹת, בְּנֵי מְרָרִי שְׁשַׁת אֲלָפִים
וּמֵאֲתִים. וְלָמָּה לֹא כָלְךָ עִם הַשָּׂאֵר, וַיִּפְדּוּ
אֶת הַבְּכוֹרוֹת וְלֹא יִהְיוּ זְקוּקִים הַשְּׁלֵשָׁה
וְשִׁבְעִים וּמֵאֲתִים בְּכוֹרוֹת הָעוֹדֵפִים עַל
הַמִּנִּין לְפָדְיוֹן, אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ בְּמִסְכַּת
בְּכוֹרוֹת אוֹתָן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת לוֹיִים, בְּכוֹרִים
הָיוּ, וְזֵדִים שִׁיפְקִיעוּ עֲצָמָם מִן הַפְּדִיּוֹן:

שִׁיטָּה

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה פֶּקֶד כָּל

בְּכוֹר זָכוֹר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֶּן

חֹדֶשׁ וּמַעֲלָה וְשָׂא אֶת מִסְפָּר

שְׁמֹתָם:

וְאָמַר יִי לְמִשָּׁה מִנִּי כָּל בּוֹכְרִיא

דְּכֹרִיא לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֶּן יֶרְחָא

וְלַעֲלָא וְקַבֵּל יָת מִנִּין שְׁמֵהֶהוּן:

פֶּקֶד כָּל בְּכוֹר זָכוֹר וְגו' מִבֶּן חֹדֶשׁ

וּמַעֲלָה. מְשִׁיצָא מִכָּלִל סִפְק נִפְלִים:

מֵא וְלִקְחָתָּ אֶת הַלְוִיִּם לִי אֲנִי

יְהוָה תַּחַת כָּל בְּכוֹר בְּבִנֵּי

יִשְׂרָאֵל וְאֵת בְּהֵמַת חֲלָוִים

תַּחַת כָּל בְּכוֹר בְּבֵהֶמַת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל:

וּתְקַרֵּב יְתָ לֹאֲוֵי קִדְמֵי אֲנֹא יִ חֲלָף כָּל

בּוֹכְרָא בְּבִנֵּי יִשְׂרָאֵל וְיֵת בְּעִירָא

דְּלֹאֲוֵי חֲלָף כָּל בּוֹכְרָא בְּבֵעִירָא דְּבִנֵּי

יִשְׂרָאֵל:

מִבַּ וַיִּפְקֹד מִנְּשָׂה כֹּהֵן־שֵׁר צִוָּה

יְהוָה אֱתוֹ אֶת כָּל בְּכוֹר בְּבָנֵי

יִשְׂרָאֵל:

וּמִנָּא מִשֶּׁה כָּמָא דִּי פִקִּיד יִי יְתָה ית

כָּל בּוֹכְרָא בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל:

מִגְוִיָּהּ כָּל בְּכוֹר זָכָר בְּמִסְפָּר

שְׁמֹת מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעְלָה

לְפִקְדֵיהֶם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף

שְׁלֹשָׁה וְשִׁבְעִים וּמֵאָתַיִם: (פ)

וְהוּ כָּל בּוֹכְרִיא דְכָרִיא בְּמִנִּין שְׁמֵהּ

מִבֵּר יֶרְחָא וְלַעֲלָא לְמַנִּינִיהוּן עֲשְׂרִין

וְתֵרִין אֲלָפִין מֵאֲתָן וְשִׁבְעִין וְתֵלְתָא:

מִדּוּיֵּדְבָר יְהוָה אֶל מִנְשָׁה

לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יְיָ עִם מִנְשָׁה לְמִימָר:

מִה קָח אֶת הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל

בְּכוֹר בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת

בְּהֵמַת הַלְוִיִּם תַּחַת בְּהֵמָתָם

וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם אֲנִי יְהוָה:

קָרַב יֵת לֹאִי חֲלָף כָּל בּוֹכֵרָא בְּבִנֵּי

יִשְׂרָאֵל וַיֵּת בְּעִירָא דְּלֹאִי חֲלָף

בְּעִירָהוֹן וַיהוֹן מִשְׁמִשִּׁין קִדְמִי לֹאִי

אֲנִי יי:

ואת בהמת הלזים וגו'. לא פדו בהמות

הלזים את בכורי בהמה טהורה של

ישראל אלא את פטרי חמוריהם, ושה

אחד של בן לוי פטר כמה פטרי חמורים

של ישראל, תדע שהרי מנה העודפים

באדם ולא מנה העודפים בבהמה:

מו וְאֵת פְּדוּיֵי הַשְּׁלֵשָׁה

וְהַשְּׁבָעִים וְהַמָּאֲתָיִם הָעֹדְפִים

עַל הָלוֹיִם מִבְּכוֹר בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל:

וְיֵת פּוֹרֶקֶן מֵאֲתָן וְשִׁבְעִין וְתִלְתָּא

דִּיתִירִין עַל לוֹאֵי מִבּוֹכְרֵיָא דְּבְנֵי

יִשְׂרָאֵל:

וְאֵת פְּדוּיֵי הַשְּׁלֵשָׁה וְגו'. וְאֵת הַבְּכוֹרוֹת

הַצְּרִיכִין לְהַפְדּוֹת בָּהֶם, אִלּוּ הַשְּׁלֵשָׁה

ושבעים ומאתים העודפים בהם ויתרים
על הלויים, מהם תקח חמשת שקלים
לגלגלת, כך היתה מכירתו של יוסף
עשרים כסף שהיה בכורה של רחל:

מו וְלִקְחוּתָּ חֲמִשָּׁת חֲמִשָּׁת
שִׁקְלִים לַגִּלְגָּלַת בְּשִׁקְלֵי הַכֹּהֵן
תִּקַּח עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשִּׁקְלִי:
וְתִסַּב חֲמִשׁ חֲמִשׁ סְלֵעִין לַגִּלְגָּלַת
בְּסְלֵעֵי קוֹדֶשׁא תִסַּב עֶשְׂרִין מְעִין
סְלֵעָא:

מח וְנִתְּתָהּ הַכֶּסֶף לְאַהֲרֹן

וּלְבָנָיו פְּדוּיֵי הָעֹדְפִים בָּהֶם:

וְתָתַן כֶּסֶף אֶל אַהֲרֹן וּלְבָנָיו פְּדוּתָם

דִּיתִירִין בְּהוֹן:

מט וַיִּקַּח מִנְּשָׂה אֶת כֶּסֶף

הַפְּדִיּוֹם מֵאֵת הָעֹדְפִים עַל

פְּדוּיֵי הַלְוִיִּם:

וַנְּסִיב מִנְּשָׂה יֵת כֶּסֶף פְּדוּתָם מִן

דִּיתִירִין עַל פְּדוּתָם לְוָאִי:

העֹדֵפִים עַל פְּדוּיֵי הַלְוִיִּם. עַל אוֹתָן

שֶׁפְּדוּ הַלְוִיִּם בְּגוֹפֶן:

נִמְאָת בְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקַח

אֶת הַכֶּסֶף חֲמִשָּׁה וְשָׁנַיִם

וְשִׁלְשׁ מֵאוֹת וְאַלְף בְּשֶׁקֶל

הַקֹּדֶשׁ:

מִן בּוֹכְרֵי אֲדָמָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְסִיב יֵת

כֶּסֶף אֶלֶף וְתֵלַת מֵאוֹת וְשְׁתֵּי וְחֲמִשָּׁה

סֶלַעַיִן בְּסֶלַעַיִן קוֹדֶשׁ:

**חמשה וששים ושלש מאות ואלף. כך
סבום החשבון חמשת שקלים לגלגלת,
למאתים בכורות אלף שקל, לשבעים
בכורות שלש מאות וחמשים שקל,
לשלש בכורות חמשה עשר שקל, אמר
כיצד אעשה, בכור שאומר לו תן חמשת
שקלים יאמר לי אני מפדויי הלזים, מה
עשה, הביא שנים ועשרים אלף פתקין
וכתב עליהם בן לוי, ומאתים ושבעים
ושלשה פתקין כתב עליהן ה' שקלים,
בללך ונתנן בקלפי, אמר להם בואו וטלו**

פתקיכם לפי הגורל:

נא ויהינן מנשה את כסף הפדים

לאהרן ולבניו על פי יהוה

כאשר צוה יהוה את מנשה:

(פ)

ויהב מנשה ית כסף פריקיא לאהרן

ולבנותי על מימרא דיי כמא די פקיד

יי ית מנשה:

שביעי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל

אַהֲרֹן לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמִימָר:

ב נָשָׂא אֶת רֹאשׁ בָּנֵי קֹהַת

מִתּוֹךְ בָּנֵי לֵוִי לְמַשְׁפְּחֹתָם

לְבֵית אֲבוֹתָם:

קָבִילוּ יָת חֲשֹׁבֶן בָּנֵי קֹהַת מִגֹּו בָּנֵי לֵוִי

לְזַרְעֵיתְהוֹן לְבֵית אֲבֹתְהוֹן:

נשא את ראש וגו'. מנה מהם את הראויין

לעבודת משא, והם מבן שלשים ועד בן

חמשים שנה, והפחות משלשים לא

נתמלא כחו, מכאן אמרו בן שלשים לכה,

והיותר על בן חמשים כחו מבחיש מעתה:

ג. מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמֵעַלָּה

וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל בָּא

לְצָבָא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאַהֲלֵ

מוֹעֵד:

מִבֵּר תִּלְתִּין שָׁנִין וְלֵעֲלֹא וְעַד בֵּר

חֲמִשִּׁין שָׁנִין כָּל דְּאִתִּי לְחִילָא לְמַעֲבַד

עֲבֻדָּתָא בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא:

ד זֹאת עֲבֻדַּת בְּנֵי קִהָת בְּאַהֲלֵ

מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים:

דִּין פּוֹלְחֵן בְּנֵי קִהָת בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא

קֹדֶשׁ קֹדֶשׁ־שֵׁי:

קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים. הַמִּקְוֶדֶשׁ שֶׁבְּכֹל, הָאֵרוֹן

וְהַשְּׁלֶחֶן וְהַמִּנְזָרָה וְהַמִּזְבֵּחַ וְהַפְּרוֹכֶת

וכלי שרת:

ה וּבֵא אֶהֱרֹן וּבָנָיו בְּנִסְעֵי

הַמַּחֲנֶה וְהוֹרְדוּ אֶת פָּרֹכֶת

הַמִּסָּךְ וְכִסּוּ בָהּ אֶת אֶרֶץ

הַעֲדָת:

וַיַּעֲוֹל אֶהֱרֹן וּבָנָיו בְּמַטְלַ מִשְׁרִיתָא

וַיַּפְרִקוּן יָת פָּרֹכֶתָא דְּפָרָסָא וַיַּכִּסּוּן בָּהּ

יָת אֲרוֹנָא דְּסִהָדוּתָא:

ובא אהרן ובניו וגו'. יכניסו כל כלי וכלי

לְנֶרְתָּקוֹ הַמִּפּוֹרֶשׁ לוֹ בַּפֶּרֶשֶׁה זֶה, וְלֹא
יִצְטָרְכוּ הַלְוִיִּם בְּנֵי קֹהַת אֲלֵא לְשֵׂאתָ:
בְּנִסּוּעַ הַמַּחֲנֶה. כִּשְׁהֶעֱנָן מִסַּתְלָק הֵם
יִזְדַּעֲיִן שִׁיסְעוּ:

וְיִנָּתְנוּ עָלָיו כְּסוּי עוֹר תַּחֲשׁ
וּפָרָשׁוֹ בְּגָד כָּלִיל תְּכֵלֶת
מִלְמַעְלָה וְשָׂמוּ בְדָיו:

וְיִתְּנוּ עָלָיו חוּפָאָה דְמִשַּׁךְ סִסְגוֹנָא
וְיַפְרִסוּן לְבוֹשׁ גְּמִיר תְּכֵלֵא מְלַעְלָא
וְיִשְׁוּוּן אֲרִיחוֹהִי:

וְעַל שֵׁלֶחַן הַפָּנִים יִפְרֹשׂוּ בָגָד

תְּכֵלֶת וְנָתְנוּ עָלָיו אֶת

הַקְּעֹרֹת וְאֶת הַכַּפֹּת וְאֶת

הַמִּנְקִיט וְאֶת קִשּׁוֹת הַנֶּסֶךְ

וְלֶחֶם הַתָּמִיד עָלָיו יִהְיֶה׃

וְעַל פֶּתוּרָא דְלֶחֶם אַפִּיא יִפְרֹסוּן לְבוֹשׁ

תְּכֵלֵא וַיִּתְּנוּן עָלוֹהִי יֵת מִגִּיסִיא וַיֵּת

בְּזִיכִיא וַיֵּת מְכִילְתָּא וַיֵּת קִסּוֹת נְסוּכָא

וְלַחֲמָא תְּדִירָא עָלוֹהִי יֵהִי׃

קִעֲרַת וְכַפַּת קִשּׁוֹת וּמִנְקִיּוֹת. כֹּבֵר

פִּירֵשְׁתִּי בַמֶּלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן: הַנֶּסֶךְ. הַכֶּסֶף

לְשׁוֹן מִסֵּךְ, אֲשֶׁר יוֹסֵךְ בָּהֶם:

ח וּפָרָשׁוֹ עָלֵיהֶם בָּגָד תוֹלַעַת

שָׁנִי וְכֶסֶף אֹתוֹ בְּמַכֶּסֶה עוֹר

תַּחֲשׁ וְשָׂמוּ אֹת בִּדְיוֹ:

וַיַּפְרֹסוּן עָלֵיהוֹן לְבוֹשׁ צִבֵּעַ זָהָרִי

וַיַּכֶּסּוּן יִתֵּה בְּחֹפֶאָה דְּמִשְׁךְ סִסְגוֹנָא

וַיִּשְׁוֹן יָת אֲרִיחֻהִי:

ט וְלָקַחוּ בָגֶד תְּכֵלֶת וְכֶסֶף אֶת

מִנֶּרֶת הַפָּאֹר וְאֶת נִרְתִּיהָ

וְאֶת מִלְקָחֶיהָ וְאֶת מִחְתֹּתֶיהָ

וְאֶת כָּל כְּלֵי שִׁמְנָה אֲשֶׁר

יִשְׁרְתוּ לָהּ בָּהֶם:

וַיִּסְבוּן לְבוּשׁ תְּכֵלֶת וַיְכַסּוּן יֵת מִנֶּרֶתָא

דְּאַנְהוּרִי וַיֵּת בּוֹצִינְהָא וַיֵּת צִבְתָּהָא

וַיֵּת מִחְתִּיתָהָא וַיֵּת כָּל מִנֵּי מִשְׁחָא דִּי

יִשְׁמְשׁוּן לָהּ בְּהוּן:

מִלְקָחֶיהָ. כִּמִּין צִבַּת, שְׁמוֹשֶׁךְ בָּהּ אֶת

הַפְתִּילָה לְכָל צֵד שִׁירְצָה: מַחֲתִיָּה. כִּמִּין

כַּף קֶטֶנָּה, וְשׁוֹלִיָּה פֶּשׁוּטִין וְלֹא סִגְלָגִלִּים,

וְאִין לָהּ מַחֲיִצָּה לִפְנֵים אֲלֹא מִצְדִּיָּה וְחֹתָהּ

בָּהּ אֶת דֶּשֶׁן הַנְּרוֹת כֶּשֶׁמֶטִּיבֵן: נִרְתִּיָּה.

לְוִצִּי"ש בִּלְע"ז שְׁנוֹתָנִים בָּהֶן הַשֶּׁמֶן

וְהַפְתִּילוֹת:

וְנָתַנּוּ אֹתָהּ וְאֵת כָּל כְּלִיָּהּ

אֶל מִכְסֶּה עֹזר תַּחֲשֵׁ וְנָתַנּוּ

עַל הַמִּזְבֵּחַ:

וַיִּתְּנוּן יְתָהּ וַיֵּת כָּל מִנְהָא לְחֹפְאָה

דְּמִשְׁךְ סִסְגֹּנָא וַיִּתְּנוּן עַל אֲרִיחָא:

אַל מַכְסָּה עוֹר תַּחֲשׁ. כַּמִּין מַרְצוּף:

יֵא וְעַל מִזְבֵּחַ הַזֹּהֵב יִפְרֹשׂוּ

בָּגָד תְּכֵלֶת וְכֶסֶף אֹתוֹ

בְּמַכְסָּה עוֹר תַּחֲשׁ וְשָׂמוּ אֶת

בְּרִיּוֹ:

וְעַל מִדְבַּחַּ דְּדֶהֱבָא יִפְרֹסוּן לְבוֹשׁ

תְּכֵלֶת וִיכֶסֶן יְתָהּ בְּחֹפְאָה דְּמִשְׁךְ

סִסְגוֹנָא וַיִּשְׁוֹן יֵת אֲרִיחוֹהִי:

יב וְלָקַחוּ אֶת כָּל כְּלֵי הַעֲשֵׂרֶת

אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ בָם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ

אֵל בֶּגֶד תְּכֵלֶת וְכֶסֶף אוֹתָם

בַּמִּכֶּסֶה עוֹר תַּחֲשׁ וְנָתְנוּ עַל

הַמֹּט:

וַיִּסְבוּן יֵת כָּל מִנֵּי שְׁמוֹשָׁא דִּי יִשְׁמְשׁוּן

בְּהוֹן בְּקוֹדֶשָׁא וַיִּתְּנוּ לְלְבוֹשׁ תְּכֵלֶא

וַיַּכְסוּן יִתְהוֹן בְּחוּפָאָה דְּמִשְׁךְ סִסְגוֹנָא

וַיִּתְּנוּן עַל אֲרִיחָא:

את כל כלי השרת אשר ישרתו במ
בקדש. בתוך המשכן שהוא קדש, והן
כלי הקטרת שמשרתין בהם במזבח
הפנימי:

יג וְדִשְׁנוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ וּפָרִשׁוּ
עָלָיו בַּגָּד אֲרָגְמָן:

וַיְסַפּוּן יָת קִטְמָא דַּמְדִּבְחָא וַיַּפְרְסוּן
עָלוֹהִי לְבוֹשׁ אֲרָגוֹן:

ודשנו את המזבח. מזבח הנחשת:

וּדְשָׁנוּ. יִטְלוּ אֶת הַדָּשֵׁן מֵעֲלִיוֹ: וּפָרְשׁוּ
עֲלָיו בַּגַּד אֲרָגְמָן. וְאֵשׁ שִׁירָדָה מִן
הַשָּׁמַיִם, רְבוּצָה תַּחַת הַבַּגַּד כֹּאֲרִי בִשְׁעַת
הַמַּסְעוֹת וְאִינָה שׁוֹרְפָתוֹ, שֶׁהָיוּ כּוֹפִין
עָלֶיהָ פֶּסֶכֶתָר שֶׁל נַחֲשֶׁת:

יָד וְנִתְּנוּ עָלָיו אֶת כָּל כְּלָיוֹ
אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ עָלָיו בָּהֶם אֶת
הַמַּחֲתֹת אֶת הַמְּזֻלָּגֹת וְאֶת
הַיָּעִים וְאֶת הַמְּזֻרְקֹת כָּל כְּלָיוֹ
הַמְּזֻבָּח וּפָרְשׁוּ עָלָיו כְּסוּי עוֹר

תַּחֲשׁ וְשִׁמּוּ בְּדֵיוֹ:

וַיִּתְּנוּן עֲלוֹהֵי יֵת כָּל מְנוּהֵי דֵי יִשְׁמִשׁוּן

עֲלוֹהֵי בְּהוֹן יֵת מַחֲתִיתָא וַיֵּת צְנוּרִיתָא

וַיֵּת מַגְרוּפִיתָא וַיֵּת מְזַרְקִיא כָּל מְנֵי

מַדְבָּחָא וַיַּפְרִסוּן עֲלוֹהֵי חוּפָאָה דְּמִשָּׁךְ

סַסְגוּנָא וַיִּשְׁוּן אַרְיֵחוֹהֵי:

מַחֲתָת. שְׂבָהֶן חוֹתִים גַּחֲלִים לְתַרוּמַת

הַדָּשֵׁן, שַׁעֲשׂוּיָה כַּמִּין מַחֲבַת, שְׂאִין לָהּ

אֵלָא שֶׁלֹּשׁ מַחֲיִצוֹת, וּמַלְפָּנִיָּה שׁוֹאֲבַת אֶת

הַגַּחֲלִים: הַמְזַלְגוֹת. צִינּוּרִיּוֹת שֶׁל נַחֲשֶׁת,

שבהן מכין באברים שעל המזבח להפכן,
כדי שיתעכלו יפה ומהר: יעים. הם
מגרפות ובלע"ז וידי"ל זהן של נחשת,
ובהן מכבדין את הדשן מעל המזבח:

טו וְכֹלֶה אַחֲרָיו וּבָנָיו לְכַסֹּת
אֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֵת כָּל כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ
בְּנֹסֶעַ הַמִּחֲנֶה וְאַחֲרֵי כֵן יָבֹאוּ
בְּנֵי קֹהֵת לְשַׂאת וְלֹא יִגְעוּ אֶל
הַקֹּדֶשׁ וּמֹתוֹ אֵלֶּה מִשְׁאֵל בְּנֵי

קִּהַת בְּאַהֲלֵ מוֹעֵד:

וַיֵּשִׁי צִי אֶהֱרֹן וּבְנוֹהִי לְכַסֵּאָה יֵת

קוֹדֶשֶׁא וַיֵּת כָּל מְנֵי קוֹדֶשֶׁא בְּמִטֶּל

מִשְׁרִיתָא וּבִתָּר כֵּן יַעֲלוֹן בְּנֵי קִהַת

לְמִטֶּל וְלֹא יִקְרְבוּן לְקוֹדֶשֶׁא וְלֹא

יָמוּתוּן אֲלֵין מִטּוֹל בְּנֵי קִהַת בְּמִשְׁכַּן

זְמַנָּא:

לְכַסּוֹת אֶת הַקּוֹדֶשׁ. הָאֲרוֹן וְהַמִּזְבֵּחַ: וְאֶת

כָּל כְּלֵי הַקּוֹדֶשׁ. הַמְּנוֹרָה וְכָלִי שֶׁרֶת:

וּמִתּוֹ. שְׂאֵם יִגְעוּ חִיִּיבִין מִיֵּתָה בִּידֵי

שמים:

טו וּפְקֻדֹת אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן
הַכֹּהֵן שָׂמֹן הַמֶּאֱזֹר וקטורת
הַסַּמִּים וּמִנְחַת הַתָּמִיד וְשָׂמֹן
הַמִּשְׁחָה פְּקֻדֹת כָּל הַמִּשְׁכָּן
וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ בְּקֹדֶשׁ וּבְכָלִיז:

(פ)

וְדִי מִסִּיר לְאֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן כֹּהֵנָא
מִשְׁחָא דְאַנְהֲרוּתָא וקטורת בּוֹסְמִיא

וּמִנְחָתָא תְּדִירָא וּמִשְׁחָא דְּרִבּוֹתָא

מִטָּרַת כָּל מִשְׁכָּנָא וְכָל דִּי בֵּה

בְּקוֹדֶשָׁא וּבִמְנוּהִי:

וּפְקַדַּת אֲלֻעֶזֶר. שֶׁהוּא מְמוֹנָה עֲלֵיהֶם

לְשֵׁאת אוֹתָם: שֶׁמֶן הַמֶּאֱוֹר וּקְטוֹרֶת

הַסָּמִים וּמִנְחַת הַתָּמִיד וְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה.

עֲלִיו מוֹטֵל לְצוּזוֹת וּלְזִרְזוֹת וּלְהַקְרִיב בַּעַת

חֲנִייתָן: פְּקַדַּת כָּל הַמִּשְׁכָּן. וְעוֹד הִיא

מְמוֹנָה עַל מִשְׁאֵי בְּנֵי קָהָת, לְצוּזוֹת אִישׁ

אִישׁ עַל עֲבוֹדָתוֹ וְעַל מִשְׁאוֹ, וְהוּא הַמִּשְׁכָּן

פרשת במדבר – מפטיר – דף קכו

וכל אשר בו כל האמורים למעלה בפרשה
זו, אבל משא בני גרשון ומררי שאינן
מקדש הקדשים, על פי איתמר היה, כמו
שכתוב בפרשת נשא:

מפטיר

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל
אַהֲרֹן לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לֵמֹר:

יח אל תִּכְרִיתוּ אֶת שִׁבְט

מִשְׁפַּחַת הַקֹּהֲנִי מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם:

לֹא תִשְׁיָצוּן יָת שְׁבֹטֹא זְרַעֲיִת קֹהֵת

מִגּוֹ לְוָאִי:

אֲלֹ תִכְרִיתוּ. אֲלֹ תִגְרְמוּ לָהֶם שִׁמּוֹתַי:

יִטְ וְזֹאת עָשׂוּ לָהֶם וְחִיו וְלֹא

יָמִיתוּ בְּגִשְׁתָּם אֶת קֹדֶשׁ

הַקֹּדֶשִׁים אַהֲרֹן וּבָנָיו יִבְאוּ

וְשָׂמוּ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל

עֲבֹדָתוֹ וְאֵל מִשְׁאֹ:

וְדָא עֲבִידוּ לְהוֹן וַיַּחֲזִין וְלֹא יָמוּתוּן

בְּמִקְרָבֵהוֹן לְקֹדֶשׁ קוֹדֶשׁ־שֵׁא אֶהְרֹן

וּבְנוֹהֵי יַעֲלֹן וַיִּמָּנוּן יִתְהוֹן גִּבֹּר גִּבֹּר

עַל פְּלִחָנָהּ וּלְמִטּוּלָהּ:

כִּי וְלֹא יִבְאֹר לְרֵאשִׁית כְּבִלְעֵ אֶת

הַקֹּדֶשׁ וּמָתוּ: (פכפ)

וְלֹא יַעֲלֹן לְמַחֲזִי כִּד מְכַסֵּן יֵת מִנִּי

קוֹדֶשׁ־שֵׁא וְלֹא יָמוּתוּן:

**ולא יבאו לראות כבלע את הקדש.
לתוך גרתק שלו, כמו שפירשתי למעלה
בפרשה זו ופרשו עליו בגד פלוני וכסו
אותו במכסה פלונית, ובלוע שלו הוא
כסויו:**

חסלת פרשת במדבר:

כרשת

נשא

עם אונקלוס ורש"י

פרשת נשא

כא וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה

לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

כב נָשָׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשֹׁן

גַּם הֵם לְבֵית אֲבֹתָם

לְמִשְׁפַּחֹתָם:

קבל ית חשבון בני גרשון אף אנון

לְבֵית אֲבֹתָהוֹן לְזִרְעֵיתָהוֹן:

נִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי גִרְשׁוֹן גַּם הֵם. כְּמוֹ
שִׁצִּיתִיךָ עַל בְּנֵי קָהָת, לִרְאוֹת כְּמֹה יֵשׁ
שֶׁהִגִּיעוּ לְכָל עֲבוּדָה:

כַּג מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמֵעַלָּה
עַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקֹד
אוֹתָם כָּל הַבָּא לְעִבָּא
לְעֵבֶד עֲבָדָה בְּאַהֲלֵ מוֹעֵד:

מִבֶּן תְּלָתִין שָׁנִין וְלַעֲלָא עַד בֶּר

חֲמִשִּׁין שְׁנִין תִּמְנֵי יִתְהוֹן כָּל דְּאִתִּי

לְחִילָא חִילָא לְמַפְלַח פּוֹלְחָנָא בְּמִשְׁכֵּן

זְמַנָּא:

כד זאת עֲבֹדַת מְשַׁפְּחָת

הַגְּרֵשִׁי לְעֹבֵד וְלַמִּשְׁא:

דִּין פּוֹלְחֵן זֶרַעִית גְּרִשׁוֹן לְמַפְלַח

וְלַמִּטּוֹל:

כה וְנִשְׂאוּ אֶת יְרִיעֹת חֲמִשְׁכֵּן

וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד מִבְּסֻהוּ

וּמִכֹּסֶה הִתְחַשׂ אֲשֶׁר עָלָיו

מִלְמַעְלָה וְאֵת מָסַךְ פֶּתַח אֹהֶל

מוֹעֵד:

וַיִּטְלוּ יָת יְרִיעֶת מִשְׁכָּנָא וַיֵּת מִשְׁכַּן

זִמְנָא חוּפָאָה וְחוּפָאָה דְסִסְגוּנָא דִּי

עֲלוֹהֵי מִלְעֵלָא וַיֵּת פָּרְסָא דְתִרְעַ מִשְׁכַּן

זִמְנָא:

אֵת יְרִיעוֹת הַמִּשְׁכָּן. עֶשֶׂר הַתַּחְתּוֹנוֹת:

וְאֵת אֹהֶל מוֹעֵד. יְרִיעוֹת עֲזִים הָעֲשׂוּיֹת

לֹאֵהָל עֲלִיּוֹ: מִכֶּסֶּהוּ. עֲזֻרֹת אֱלִים

מֵאֲדָמִים: מִסֶּךָ פֶּתַח. וַיִּלּוֹךְ הַמִּזְרָחִי:

כּוֹ וְאֵת קִלְעֵי הַחֲצָר וְאֵת מִסְךְ

פֶּתַח שַׁעַר הַחֲצָר אֲשֶׁר עַל

הַמִּשְׁכָּן וְעַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב

וְאֵת מִיתְרֵיהֶם וְאֵת כָּל כְּלֵי

עֲבֹדָתָם וְאֵת כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה

לָהֶם וְעָבְדוּ:

וַיֵּת סֻדֵּי דִדְרָתָא וַיֵּת פָּרֹסָא דְמַעֲלָנָא

דְּתֵרַע דְּרִתָּא דִּי עַל מִשְׁכָּנָא וְעַל
מִדְבָּחָא סְחֹר סְחֹר וְיִת אֲטוּנִיהוּן וְיִת
כָּל מָנִי פּוֹלְחָנְהוּן וְיִת כָּל דִּי יִתְמָסַר
לְהוּן וְיִפְלָחוּן:

אשר על המשכן. כלומר הקלעים
והמסך של חצר, הסוככים ומגינים על
המשכן ועל מזבח הנחשת סביב: ואת כל
אשר יעשה להם. בתרגומו וית כל
דיתמסר להון, לבני גרשון:

בז על פי אֶחָרָן וּבָנָיו תַּהֲיֶיהָ כָּל

עֲבֹדֶת בְּנֵי הַגֵּרָשִׁימִי לְכֹל

מִשָּׁאֵם וְלְכֹל עֲבֹדָתָם וּפְקֻדָּתָם

עֲלֵהֶם בְּמִשְׁמֶרֶת אֵת כָּל

מִשָּׁאֵם:

עַל מִימַר אֲהֲרֹן וּבְנוֹתָי יְהִי כָּל פּוֹלְחֹן

בְּנֵי גֵרָשִׁימִי לְכֹל מִטּוֹלְהוֹן וְלְכֹל

פּוֹלְחֵנֶהוֹן וְתַמְנוֹן עֲלֵיהוֹן בְּמִטָּרָא יֵת

כָּל מִטּוֹלְהוֹן:

עַל פִּי אֲהֲרֹן וּבְנָיו. וְאִיזָה מִהַבְּנִים מִמוֹנָה

עליהם, ביד איתמר בן אהרן הכהן:

כה זאת עבדת משפחת בני

הגרגשני באהל מועד

ומשמרתם ביד איתמר בן

אהרן הכהן: (ה)

דין פולחן זרעית בני גרשון במשכן

זמנא ומטרתהון בידא דאיתמר בר

אהרן כהנא:

כט בני מררי למשפחתם לבית

אַבְתָּם תִּפְקֹד אֹתָם:

בְּנֵי מִרְרֵי לְזָרְעֵי תְּהוֹן לְבֵית אַבְהֵתְהוֹן

תִּמְנֵי יִתְהוֹן:

ל מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעֲלָה

וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקְדֵם

כָּל הַבָּא לִצְבָּא לַעֲבֹד אֶת

עֲבֹדַת אֱהֹל מוֹעֵד:

מִבֶּר תִּלְתִּין שָׁנִין וְלַעֲלָה וְעַד בֶּר

חֲמִשִּׁין שָׁנִין תִּמְנֵנוּן כָּל דְּאֵתִי לְחִילָה

לְמַפְלַח יֵת פּוֹלְחַן מִשְׁכַּן זְמַנָּא:

לֹא וְזֹאת מִשְׁמֶרֶת מִשְׁאָם לְכָל

עֲבָדָתָם בְּאַהֲל מוֹעֵד קִרְשֵׁי

הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחֵיו וְעַמּוּדָיו

וְאֲדָנָיו:

וְדֹא מִטְרַת מִטּוֹלָהוֹן לְכָל פּוֹלְחָהוֹן

בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא דְּפִי מִשְׁכָּנָא וְעֲבָרוֹהִי

וְעַמּוּדוֹהִי וְסִמְכוֹהִי:

לֵב וְעַמּוּדֵי הַחֲצֵר סְבִיב

וְאֶדְנֵיהֶם וַיִּתְּדוּם וּמִיתְּרֵיהֶם

לְכָל כָּלֵיהֶם וְלְכָל עֲבָדָתָם

וּבְשִׁמֹּת תִּפְקְדוּ אֶת כָּלֵי

מִשְׁמֶרֶת מִשָּׂאָם:

וְעֲמוּדֵי דְדִרְתָּא סְחֹר סְחֹר וְסִמְכֵיהֶון

וְסִפֵּיהֶון וְאֶטוּנֵיהֶון לְכָל מַנִּיהֶון וְלְכָל

פּוֹלְחָנֵהֶון וּבְשִׁמָּהֶן תִּמְנֹן יֵת מַנִּי

מִטְרַת מִטּוֹלָהֶון:

וַיִּתְּדוּם וּמִיתְּרֵיהֶם. שֶׁל עֲמוּדִים, שֶׁהָרִי

יתדות ומיתרי הקלעים במשא בני גרשון
היו, ויתדות ומיתרים היו ליריעות
ולקלעים מלמטה שלא תגביהם הרוח,
ויתדות ומיתרים היו לעמודים סביב,
לתלות בהם הקלעים בשפתם העליונה
בכלונסות וקונדסין, כמו ששנויה
במלאכת המשכן:

לֹא זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת בְּנֵי
מִרְיָ לְכֹל עֲבֹדָתָם בְּאַהֲלֵ
מוֹעֵד בְּיַד אֵיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן

הַפְּתִיחַ:

דִּין פּוֹלְחֵן זֶרַעַיִת בְּנֵי מִרְרִי לְכָל

פּוֹלְחֵהוֹן בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא בִידָא דְאִיתְמַר

בְּרִי אֲהֵרֹן כֹּהֵנָא:

לְדֹוִיפְקוֹד מִשָּׁה וְאַהֲרֹן וְנִשְׂיָאֵי

הַעֲדָה אֶת בְּנֵי הַקְּהָלִי

לְמִשְׁפַּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם:

וּזְמַנָּא מִשָּׁה וְאַהֲרֹן וְרַבְרָבִי כְנִשְׁתָּא יֵת

בְּנֵי קְהָל לְזֶרַעֲתֵהוֹן וּלְבֵית אֲבֹתֵהוֹן:

לֹא מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמֵעַלָּהּ

וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא

לִצְבֹּא לַעֲבֹדָה בְּאַהֲלֵ מוֹעֵד:

מִבֶּן תְּלָתִין שָׁנִין וְלַעֲלָא וְעַד בֶּן

חֲמִשִּׁין שָׁנִין כָּל דְּאַתִּי לְחִילָא

לְפוֹלְחָנָא בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא:

לוֹ וַיְהִי פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם

אֶלְפִים שְׁבַע מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים:

וְהָיוּ מִנִּינֵיהוֹן לְזִרְעֵיהוֹן תֵּרִין אֶלְפִין

שִׁבַּע מֵאָה וְחֲמִשִּׁין:

לֹא אֵלֶּה בְּקוּדֵי מִשְׁפָּחַת הַקָּהָתִי

כָּל הָעֶבֶד בְּאֶהֱל מוֹעֵד אֲשֶׁר

פָּקַד מִשָּׁה וְאַהֲרֹן עַל פִּי יְהוָה

בֶּיֶד מִשָּׁה: (ס)

אֵלֶּיךָ מִנִּי זִרְעִית קָהָת כָּל דְּפִלָּה

בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּה דִּי מִנָּה מִשָּׁה וְאַהֲרֹן עַל

מִימָרָא דִּי בִידָא דְּמִשָּׁה:

שני לח

וּבְקוֹדֵי בְנֵי גֵרְשׁוֹן

לְמִשְׁפַּחֹתָם וּלְבֵית אֲבוֹתָם:

וּמִנֵּי בְנֵי גֵרְשׁוֹן לְזִרְעֵיהֶן וּלְבֵית

אֲבוֹתָהֶן:

לֹט מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמֵעַלָּה

וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא

לְצַבָּא לְעִבְרָה בְּאַהֲלֵ מוֹעֵד:

מִבֵּר תִּלְתִּין שָׁנִין וְלַעֲלֹא וְעַד בַּר

חֲמִשִּׁין שָׁנִין כָּל דְּאֲתִי לְחִילָא

לְפִוְלְחָנָא בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא:

מ וַיְהִי פִקְדֵיָהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם

לְבֵית אֲבֹתָם אֲלֵפִים וְשֵׁשׁ

מֵאוֹת וְשִׁלְשִׁים:

וַהֲוּ מִנִּינְהוֹן לְזִרְעֵיהֶן לְבֵית

אֲבֹתָהֶן תְּרִין אֲלֵפִין וְשִׁית מֵאָה

וְתִלְתִּין:

מֵאֵלֶּה בְּקֹדֶי מִשְׁפַּחַת בְּנֵי

גֵּרְשׁוֹן כָּל הָעֶבֶד בְּאַהֲל מוֹעֵד

אֲשֶׁר פָּקַד מִשָּׁה וְאַהֲרֹן עַל פִּי

יְהוָה:

אֵלֶּיךָ מִבְּנֵי זִרְעֶיךָ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן כָּל

דְּפֹלֶה בַּמִּשְׁכָּן זְמַנָּה דִּי מִנָּה מִשָּׁה

וְאַהֲרֹן עַל מִימָרָא דִּי:

מִבְּקֹדֶי מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מִרְרֵי

לְמִשְׁפַּחַתָּם לְבֵית אֲבֹתָם:

וּמִנֵּי זֶרַעַת בְּנֵי מִרְרִי לְזֶרַעַתְהוֹן
לְבֵית אֲבֹתְהוֹן:

מִן מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעֲלָה
וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא
לְצִבָּא לְעִבְרָה בְּאַהֲלֵ מוֹעֵד:

מִבֶּר תִּלְתִּין שָׁנִין וְלַעֲלָא וְעַד בֶּר
חֲמִשִּׁין שָׁנִין כָּל דְּאֲתִי לְחִילָא
לְפוֹלְחָנָא בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא:

מִדּ וַיְהִי פִקְדֵיהֶם לְמִשְׁפָּחֹתָם

שְׁלֹשָׁת אֲלֹפִים וּמֵאתַיִם:

וְהוּ מִנִּינִיהוּן לְזַרְעִיהוּן תִּלְתָּא אֲלֵפִין

וּמֵאתַן:

מֵה אֵלָּה פְּקוּדֵי מִשְׁפַּחַת בְּנֵי

מִרְרֵי אֲשֶׁר פָּקַד מִשָּׁה וְאַהֲרֹן

עַל פִּי יְהוָה בְּיַד מִשָּׁה:

אֵלֶּיךָ מִנִּינִי זַרְעִית בְּנֵי מִרְרֵי דִּי מִנָּא

מִשָּׁה וְאַהֲרֹן עַל מִימְרָא דִּי בִידָא

דְּמִשָּׁה:

מִן כָּל הַפְּקֻדִים אֲשֶׁר פָּקַד מִנְּשָׂא

וְאֶהְרֹן וְנָשָׂאֵי יִשְׂרָאֵל אֶת

הַלְוִיִּם לַמִּשְׁפָּחָתָם וּלְבֵית

אַבְתָּם:

כָּל מִנִּינִיָּא דִּי מִנָּא מִנְּשָׂא וְאֶהְרֹן

וְרַבְרָבֵי יִשְׂרָאֵל יְתָ לְוָאֵי לְזִרְעֵיתָהוֹן

וּלְבֵית אֲבֹתָהוֹן:

מִן מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה

וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא

לְעַבְדֹּךָ עֲבֹדָתְךָ וְעַבְדָּתְךָ

מִשָּׂא בְּאֶהָל מוֹעֵד:

מִבֵּר תִּלְתִּין שָׁנִין וְלַעֲלָא וְעַד בֵּר

חֲמִשִּׁין שָׁנִין כָּל דְּאֵתִי לְמַפְלַח פּוּלְחָן

פּוּלְחָנָא וּפּוּלְחָן מִטּוֹל בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא:

עֲבַדְתָּ עֲבֹדָה. הוּא הַשִּׁיר בַּמִּצְלֹתִים

וּכְנוּרוֹת, שֶׁהִיא עֲבוּדָה לְעֲבוּדָה אַחֲרָת:

וְעֲבַדְתָּ מִשָּׂא. כַּמִּשְׁמָעוֹ:

מִח וַיְהִי־וּ פְקֻדֵיהֶם שְׁמִנָּת

אֲלֵפִים וַחֲמִשׁ מֵאוֹת וְשָׁמָנִים:

וְהוּא מִנִּינְיָהוּן תִּמְנִיא אֲלֵפִין וַחֲמִשׁ

מֵאה וְתִמְנִין:

מִטַּעַל פִּי יְהוָה פָּקַד אֹתָם בְּיַד

מִנְשָׁה אִישׁ אִישׁ עַל עֲבֹדָתוֹ

וְעַל מִשְׁאֹו וּפְקֻדָּיו אֲשֶׁר צִוָּה

יְהוָה אֶת מִנְשָׁה: (פ)

עַל מִימְרָא דִּי מִנָּא יִתְהוּן בְּיַדָּא

דְּמִנְשָׁה גְבַר גְבַר עַל פּוֹלְחָנָהּ וְעַל

מִטּוּלָהּ וּמִנִּינוּהִי דִּי פִקִּיד יִי יִת מִשָּׁה:

וּפִקְדִיו אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה. וְאוֹתָן

הַפִּקּוּדִים הֵיוּ בַּמִּצְוָה מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה

וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים:

במדבר פרק-ה

שְׁלִישִׁי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

ב צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלְחוּ

מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צָרוּעַ וְכָל זֶב

וְכָל טָמֵא לְנֶפֶשׁ:

פִּקֵּיד יְתַבְּנִי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַחֵנִי מִן

מִשְׁרִיתָא כָּל דְּסָגִיר וְכָל דְּדָאֵב וְכָל

דְּמַסָּא לְטָמִי נִפְשָׁא דְאַנְשָׁא:

צו את בני ישראל וגו'. פרשה זו נאמרה

ביום שהוקם המשכן, ושמנה פרשיות

נאמרו בו ביום, כדאיתא במסכת גיטין בפ'

הנזקין: וישלחו מן המחנה. שלש מחנות

היו שם בשעת חנייתן, תוך הקלעים היא

**מחנה שכינה, חניית הלויים סביב כמו
שמפורש בפרשת במדבר סיני היא מחנה
לויה, ומשם ועד סוף מחנה הדגלים לכל
ארבע הרוחות היא מחנה ישראל. הצרוע
נשתלח חוץ לכולן. הזב מותר במחנה
ישראל ומשולח מן השתים, וטמא לנפש
מותר אף בשל לויה ואינו משולח אלא
משל שכינה. וכל זה דרשו רבותינו מן
המקראות במסכת פסחים: טמא לנפש.
דמסאב לטמי נפשא דאנשא, אומר אני
שהוא לשון עצמות אדם בלשון ארמי,**

והרבה יש בב"ר אדריאנוס שחיק טמיא,

שחיק עצמות:

ג. מִזְכֹּר עַד נִקְבָּה תִּשְׁלַחוּ אֶל

מַחוּץ לַמַּחֲנֶה תִּשְׁלַחוּם וְלֹא

יִטְמְאוּ אֶת מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי

שֹׁכֵן בְּתוֹכָם:

מִדְּכֹר עַד נִקְבָּה תִּשְׁלַחוּן לְמִבְּרָא

לְמִשְׁרִיתָא תִּשְׁלַחְנוּן וְלֹא יִסְאַבוּן יְת

מִשְׁרִיתָהוּן דִּי שְׂכִינָתִי שְׂרִיא בִּינִיהוּן:

ד וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וַיִּשְׁלְחוּ אוֹתָם אֶל מַחֲוִיץ

לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל

מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל: (פ)

וַעֲבָדוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלְחוּ יְתֻחֹן

לְמַבְרָא לְמִשְׁרִיתָא כִּמָּא דִּי מַלִּיל יִי

עִם מֹשֶׁה כֵּן עָבָדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

הוּי־דִּבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וּמַלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

וַיְדַבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵישׁ אִו

אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטָּאת

הָאָדָם לְמַעַל מַעַל בִּיהוָה

וְאִשָּׁמָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא:

מִלֵּל עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גִּבּוֹר אִו אֶתְתָּא

אִרִי יַעֲבֹדוֹן מִכָּל חֹבִי אִנְשָׁא לְשִׁקְרָא

שִׁקְרָא קָדָם יי וַיַּחֲבֹב אִנְשָׁא הַהוּא:

לְמַעַל מַעַל בַּה'. הִרִי חִזֵּר וּכְתַב כֹּאן

פרשת גוזל ונשבע על שקר, היא האמורה

בפרשת ויקרא ומעלה מעל בה' וכחש
בעמיתו וגו', ונשנית כאן בשביל שני
דברים שנתחדשו בה, האחד שכתוב
והתודו, לומר שאינו חייב חומש ואשם
על פי עדים עד שיודה בדבר, והשני על
גזל הגר שהוא ניתן לכהנים:

וְהִתְּוֹדוּ אֶת חַטָּאתָם אֲשֶׁר
עָשׂוּ וְהָשִׁיב אֶת אֲשָׁמוֹ
בְּרֹאשׁוֹ וְחַמִּישְׁתּוֹ יִסֹּף עָלָיו
וְנָתַן לְאֲשֶׁר אֲשָׁם לוֹ:

וַיֹּדֶן יְת חֻבִּיהוֹן דִּי עֲבָדוּ וַיִּתֵּב יְת

חֻבְתָּה בְּרִישָׁה וְחֻמְשָׁה יוֹסֵף עֲלוּהִי

וַיִּתֵּן לְדָחַב לָהּ:

את אשמו בראשו. הוא הקרן שנשבע

עליו: לאשר אשם לו. למי שנתחייב לו:

ח וַאֲמַם אֵין לְאִישׁ גִּנָּא לְהַשְׁיב

הַאֲשָׁם אֵלִיו הַאֲשָׁם הַמִּוֹשֵׁב

לִיהוּזָה לְכַהֵן מְלָבַד אֵיל

הַכַּפָּרִים אֲשֶׁר יִכַּפֵּר בּוֹ עָלָיו:

וְאִם לִית לְגִבֹּר פָּרִיק לְאַתָּבָא חוּבְתָא

לָהּ חוּבְתָא דְמִתְב קָדָם יִי לְכַהֲנָא בַּר

מִדְכָר כְּפוּרִיא דִּי יְכַפֵּר בֵּיה עֲלוּהִי:

וְאִם אֵין לְאִישׁ גָּאֵל. שְׁמַת הַתּוֹבֵעַ

שֶׁהִשְׁבִּיעוּ, וְאֵין לוֹ יוֹרְשִׁים: לְהִשְׁיב

הָאִשָּׁם אֱלִיּוֹ. כְּשֶׁנִּמְלֵךְ זֶה לְהַתּוֹדוֹת עַל

עוֹנּוֹ. וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכִי יֵשׁ לָךְ אָדָם

בִּישְׂרָאֵל שְׂאִין לוֹ גּוֹאֲלִים, אִם בֶּן אִם בַּת אִם

אִח אִם שְׂאֵר בֶּשֶׁר הַקָּרוֹב מִמִּשְׁפַּחַת אָבִיו

לְמַעַלְהָ עַד יַעֲקֹב, אֲלֵא זֶה הִגֵּר שְׁמַת וְאֵין

לו יורשים: האשם המושב. זה הקרן
והחומש: לה' לכהן. קנאו השם, ונתנו
לכהן שבאותו משמר: מלבד איל
הכפורים. האמור בויקרא שהוא צריך
להביא:

ט וְכָל תְּרוּמָה לְכָל קֹדֶשׁ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ לַכֹּהֵן לוֹ
יְהִי:

וְכָל אֲפֻרָּשׁוֹתָא לְכָל קוֹדֶשֶׁיָא דְּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל דִּי יִקְרְבוּ לַכֹּהֵנָא דְּלָהּ יְהִי:

וְכָל תְּרוּמָה זָגוּ. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֵאל, וְכִי
תְּרוּמָה מִקְרִיבִין לִכְהֵן, וְהֵלֵא הוּא הַמַּחֲזִיר
אַחֲרֶיהָ לְבֵית הַגִּרְנוֹת, וְזֶה תִּלְמוּד לֹאמַר
אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ לִכְהֵן, אִלּוּ הַבְּכוֹרִים שֶׁנֶּאֱמַר
בָּהֶם תָּבִיא בֵּית ה' אֱלֹהֶיךָ, וְאִינִי יוֹדֵעַ מָה
יַעֲשֶׂה בָהֶם, תִּלְמוּד לֹאמַר לִכְהֵן לֹא יִהְיֶה,
בֹּא הַכֶּתֹּב וְלִמַּד עַל הַבְּכוֹרִים שֶׁיִּהְיוּ נִתְּנִין
לִכְהֵן:

וְאֵיֶשׁ אֶת קַדְשֵׁיו לֹא יִהְיוּ
אֵיֶשׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לִכְהֵן לֹא יִהְיֶה:

וְגִבֹּר יְתַּ מֵעֶשֶׂר קוֹדֶשֶׁה דְּלֵה יְהוֹן גִּבֹּר

דִּיתֵן לְכַהֲנָא דְלֵה יְהֵא:

ואיש את קדשיו לו יהיו. לפי שנאמרו

מתנות כהונה ולויה, יכול יבואו ויטלום

בזרוע, תלמוד לומר ואיש את קדשיו לו

יהיו, מגיד שטובת הנאתן לבעלים. ועוד

מדרשים הרבה דרשו בו בספרי. ומדרש

אגדה, ואיש את קדשיו לו יהיו, מי

שמעב מעשרותיו ואינו נותן, לו יהיו

המעשרות, סוף שאין שדהו עושה אלא

אחד מעשרה שהיתה למודה לעשות:

אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לְכַהֵן. מִתְּנוֹת הִרְאוּיוֹת לוֹ:

לוֹ יִהְיֶה. מִמּוֹן הֶרְבָּה:

רַב־יָעִי

וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

יב דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי

תִּשְׁטָה אֶשְׁתּוֹ וּמַעַלָּה בּוֹ

מַעַל:

מַלְל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימָר לְהוֹן גִּבּוֹר

גִּבּוֹר אֲרִי תִסִּי אֶתְתֶּה וְתִשְׁקֹר בֶּה

שִׁקֹּר:

אִישׁ אִישׁ כִּי תִשְׁטָה אִשְׁתּוֹ. מָה כְּתוּב

לְמַעַל מִן הָעֲנִין, וְאִישׁ אֶת קִדְשִׁיו לֹא

יִהְיוּ, אִם אַתָּה מַעַכְבִּי מִתְנֹת הַכֹּהֵן, חֵייד

שֶׁתִּצְטָרֵךְ לִבֹּא אֲצִלּוֹ לְהַבִּיא לֹא אֶת

הַסּוּטָה: אִישׁ אִישׁ. לְלַמֵּד שְׁמוּעָלָה

בְּשָׁנִים, בְּאִישׁ מִלְחָמָה שֶׁלְּמַעַלָה, וְאִשָּׁה

**מלמטה: כי תשטה אשתו. שנו רבותינו,
אין המנאפין נואפין עד שתכנס בהן רוח
שטות, דכתיב כי תשטה, וכתוב בו נואף
אשה חסר לב. ופשוטו של מקרא, כי
תשטה, תט מדרכי צניעות ותחשד בעיניו,
כמו שטה מעליו ועבור, אל ישט אל
דרכיה לבד: ומעלה בו מעל. ומהו
המעל:**

**יג וְשָׁכַב אִישׁ אֶת־הַשְּׂכֵבֶת
זֶרַע וְנָעַלְם מֵעֵינַי אִישָׁה**

וְנִסְתָּרָה וְהִיא נִטְמָאָה וְעַד

אֵין בָּהּ וְהוּא לֹא נִתְפָּשָׁה:

וְיִשְׁכַּב גִּבּוֹר יָתֵהּ שֹׁכֶבֶת זֶרַעַ וְיֵהִי

מִכֶּסֶּא מֵעֵינַי בַּעֲלָהּ וּמִטְמָאָה וְהִיא

מִסְאֲבָא וְסָהִיד לִית בָּהּ וְהִיא לֹא

אֶתְחַדֶּת:

וְשֹׁכֵב אִישׁ אוֹתָהּ: אִישׁ. פֶּרֶט לְקַטֵּן וּמִי

שֶׁאִינוּ אִישׁ: אֶתָּה שֹׁכֶבֶת זֶרַע. שְׂכִיבָתָהּ

פּוֹסְלָת אוֹתָהּ, וְאֵין שְׂכִיבָת אַחֲזוֹתָהּ פּוֹסְלָת

אוֹתָהּ, כַּמַּעֲשֵׂה בִשְׁתֵּי אַחֲזוֹת שֶׁהִיוּ דוּמוֹת

זו לזו: ונעלם מעיני אישה. פרט לסומא,
הא אם היא רואה ומעמדם אין המים
בודקין אותה: ונסתרה. שיעור שתראה
לטומאת ביאה: ועד אין בה. הא אם יש
בה אפילו עד אחד שאמר נטמאת, לא
היתה שותה: ועד אין בה. בטומאה אבל
יש עדים לסתירה: נתפשה. נאנסה, כמו
ותפשה ושכב עמה:

יד וְעָבַר עָלָיו רוּחַ קִנְיָה וְקִנְיָה
אֶת אִשְׁתּוֹ וְהוּא נִטְמָא אוֹ

עֵבֶר עָלָיו רוּחַ קְנָאָה וְקָנָא

אֶת אִשְׁתּוֹ וְהָיָא לֹא נִטְמָאָה:

וַיַּעֲבֹר עָלֶיהָ רוּחַ קְנָאָה וַיִּקְנֶי יֵת

אֶתְתָּהּ וְהָיָא מִסְאֲבָא אוֹ עֵבֶר עָלֶיהָ

רוּחַ קְנָאָה וַיִּקְנֶי יֵת אֶתְתָּהּ וְהָיָא לֹא

מִסְאֲבָא:

ועבר עליו. קודם לסתירה: רוח קנאה

וקנא. פירשו רבותינו לשון התראה,

שמתרה בה אל תסתרי עם איש פלוני:

והיא נטמאה או עבר עליו וגו'. כלומר

הוא התרה בה ועברה על התראתו, ואין
ידוע אם נטמאה אם לאו:

טו וְהֵבִיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל
הַכֹּהֵן וְהֵבִיא אֶת קַרְבָּנָהּ עָלֶיהָ
עֲשִׂירַת הָאֵיפָה קֶמַח שְׁעָרִים
לֹא יִצֹק עָלָיו שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן
עָלָיו לְבִנָּה כִּי מִנְחַת קִנְאָת
הוא מִנְחַת זָכָר מִזִּכָּרָת עוֹן:
וַיִּתֵּי גִבֹּרָא יְת אֶתְתָּה לֹות כֶּהֱנָא וַיִּתֵּי

יֵת קִרְבָּנָה עֲלֶיהָ חֵד מִן עֲסָרָא בְּתִלַּת
סֵאִין קִמָּחָא שְׁעָרִין לָא יִרִיק עֲלוֹהִי
מִשְׁחָא וְלֹא יִתֵּן עֲלוֹהִי לְבִנְתָּא אֲרִי
מִנְחָת קִנְאָתָא הוּא מִנְחָת דּוּכָרָנָא
מִדְּכַרְת חוּבָא:

קמח. שלא יהא מסלת: שעורים. ולא
חטים, היא עשתה מעשה בהמה, וקרבנה
מאכל בהמה: לא יצק עליו שמן. שלא
יהא קרבנה מהודר, שהשמן קרוי אור
והיא עשתה בחשך: ולא יתן עליו

לְבוֹנָה. שֶׁהָאִמָּהוֹת נִקְרָאוֹת לְבוֹנָה,

שֶׁנֶּאֱמַר אֵל גִּבְעַת הַלְבוֹנָה, וְהִיא פִּירְשָׁה

מִדְרָכֶיהֶן: כִּי מִנְחַת קִנְאוֹת הוּא. הַקֶּמַח

הַזֶּה, קֶמַח לְשׁוֹן זֵכֶר: מִנְחַת קִנְאוֹת.

מֵעֶזְרֶת עָלֶיהָ שְׁתֵּי קִנְאוֹת, קִנְאֵת הַמָּקוֹם

וְקִנְאֵת הַבַּעַל:

טו וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהֶעֱמְדָהּ

לִפְנֵי יְהוָה:

וַיִּקְרַב יְתָהּ פְּהֵנָּה וַיִּקְיֶמְנָה קָדָם יי:

יז וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיָּם קֹדֶשִׁים

בְּכֹלִי חֲרָשׁ וּמִן הָעֶפֶר אֲשֶׁר

יְהִיָּה בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח

הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל הַמִּיָּם:

וַיִּסַּב כֹּהֲנָא מִי כִיּוֹר בְּמִן דְּחֶסֶף וּמִן

עֶפְרָא דִּי יְהִי בִּיסוּדֵי מִשְׁכְּנָא יִסַּב

כֹּהֲנָא וַיִּתֵּן לְמִיָּא:

מים קדשים. שקדשו בכיור, לפי שנעשה

הכיור מנחשת מראות הצובאות, וזו

פירשה מדרכיהן, שהיו נבעלות לבעליהן

במצרים תחת התפוח, וזו קלקלה לאחר,

תבדק בו: בכלי חרש. היא השקתה את
הנזאף יין משובח בכוסות משובחים,
לפיכך תשתה מים המרים במקידה בזויה
של חרס:

יח וְהַעֲמִיד הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה
לִפְנֵי יְהוָה וּפָרַע אֶת רֹאשׁ
הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל כַּפֶּיהָ אֶת
מִנְחַת הַזָּכָרוֹן מִנְחַת קִנְאָת
הוּא וּבִיד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מִי

הַמָּרִים הַמֵּאֲרִים:

וַיָּקִים כְּהֵנָּא יֵת אֶתְתָּא קָדָם יִי וַיִּפְרַע

יֵת רִישָׁא דֶּאֱתָתָא וַיִּתֵּן עַל יִדְהָא יֵת

מִנְחָת דּוֹכְרָנָא מִנְחָת קִנְאָתָא הִיא

וּבִידָא דְכְהֵנָּא יְהוֹן מִיָּא מְרִירִיא

מִלְטָטִיא:

וְהַעֲמִיד הַכֹּהֵן וְגו'. וְהָלֹא כִּבְר נֹאמַר

וְהַעֲמִידָה לְפִי ה', אֲלֹא מִסִּיעִין הִיוּ אוֹתָהּ

מִמְקוֹם לְמִקְוֹם, כַּדִּי לִיגְעָה וְתִטְרֹף דַּעֲתָהּ

וְתוֹדָה: וּפְרַע. סוֹתָר אֶת קְלִיעַת שַׁעֲרָה,

כדי לבזותה, מכאן לבנות ישראל שגלוי
הראש גנאי להן: לפני ה'. בשער נקנור,
הוא שער העזרה המזרחי דרך כל
הנכנסים: ונתן על כפיה. ליגעה, אולי
תטרף דעתה ותודה, ולא ימחה שם
המיוחד על המים: המרים. על שם סופן
שהם מרים לה: המאירים. המחסרים
אותה מן העולם, לשון סלון ממאיר. ולא
יתכן לפרש מים ארורים שהרי קדושים
הן, ולא ארורים כתב הכתוב אלא מאירים
את אחרים. ואף לא תרגם ליטיא אלא

מִלִּטְטִיָּא, שְׁמֹרָאוֹת קִלְכָּה בְּגוֹפָה שֶׁל זֶה:

יֵט וְהִשְׁבִּיעַ אֶתְּהָ הַכֹּהֵן וְאָמַר

אַל הָאִשָּׁה אִם לֹא שָׁכַב אִישׁ

אֶתְּךָ וְאִם לֹא שְׁטִית טְמֵאָה

תַּחַת אִישׁ הַנָּקִי מִמִּי הַמְּרִים

הַמְּאֹרָרִים הָאֵלֶּה:

וְיוֹמִי יִתֶּה כֶּהֱנָא וְיִימַר לְאַתָּתָא אִם

לֹא שָׁכִיב גִּבֹּר יִתִּיךָ וְאִם לֹא סְטִית

לְאַסְתָּאבָּא בַר מִבְּעָלֶיךָ הוּא זָכָאָה

מִמֵּיָא מְרִירֵיָא מְלֻטְטֵיָא הָאֵלֵין:

והשביע וגו'. ומה היא השבועה, אם לא

שכב הנקי, הא אם שכב חנקי, שמכלל

לאו אתה שומע הן, אלא שמצוה לפתוח

בדיני נפשות תחלה לזכות:

כ וְאֵת כִּי שָׁטִית תַּחַת אִישׁ:

וְכִי נִטְמְאָת וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ:

אֵת שֶׁכַּבְּתוּ מִבְּלָעֲדֵי אִישׁ:

וְאֵת אֲרֵי סָטִית בַּר מִבְּעַלֶּיךָ וְאֲרֵי

אִסְתָּאבַת וַיֵּהָב גִּבּוֹר בְּיָד יְת שֶׁכַּבְּתָהּ

בַּר מִבְּעַלְיָךְ:

וְאֵת כִּי שָׁטִיתִי. כִּי מִשְׁמַשׁ בְּלִשׁוֹן אִם:

כֹּא וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה

בְּשִׁבְעַת הָאָלֹה וְאָמַר הַכֹּהֵן

לָאִשָּׁה יְהִי יְהוָה אִוְתְךָ לָאֱלֹה

וְלִשְׁבֻעָה בְּתוֹךְ עַמֶּיךָ בְּתַת

יְהוָה אֶת יְרִכְךָ נִפְלֹת וְאֵת

בְּטֶנְךָ צָבָה:

וַיֹּמֶי כִּהְנֵא יֵת אֶתְתָּא בְּמוֹמְתָא

דְּלוּטָא וַיִּמַּר כֹּה־נָא לְאַתְתָּא יִתֵּן יְיָ

יְתִיךָ לְלוּט וְלְמוֹמִי בְּגוֹ עַמִּיךָ בְּדִיתֵן

יְיָ יֵת יֶרְכִיךָ מִסִּיא וְיֵת מְעִיכִי נְפִיחִין:

בשבעת האלה. שבועה של קללה: יתן

ה' אותך לאלה וגו'. שיהיו הכל מקלליו

ביד, יבואך בדרך שבא לפלוגנית:

ולשבעה. שיהיו הכל נשבעין ביד, לא

יארע לך בדרך שאירע לפלוגנית וכן הוא

אומר והנחתם שמכם לשבועה לבחירי,

שהצדיקים נשבעים בפורענותן של

רשעים, וכן לענין הברכה ונברכו וגו' בד
יברך ישראל לאמר: את ירכך. בכלל
הקדים ירך לבטן, לפי שבה התחילה
בעבירה תחלה: צבה. כתרגמו נפוחה:

כב וּבָאוּ הַמַּיִם הַמֵּאֲרָרִים
הָאֵלֶּה בְּמַעֲיָךְ לְצַבּוֹת בֶּטֶן
וְלִנְפֹל יֶרֶךְ וְאִמְרָה הָאִשָּׁה
אֶמֶן אֶמֶן:

וַיַּעֲלוֹן מֵא מְלִטְטִיא הָאֵלִין בְּמַעֲיָכִי

לֹא־פָחַא מְעִין וְלֹא־מִסָּאָה יִרְכָּא וְתִימָר

אֶתְתָּא אֲמֵן אֲמֵן:

לְעִבּוֹת בִּטָּן. כְּמוֹ לְהִעֲבֹת בִּטָּן, זֶהוּ

שְׁמוֹשׁ פֶּתַח שֶׁהַלָּמֵד נִקְוָדָה בּוֹ, וְכֵן

לְנַחֲוֹתָם הַדֶּרֶךְ, לְרֹאשׁוֹתְכֶם בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר

תֵּלְכוּ בָּהּ, וְכֵן לְנַפִּיל יֶרֶךְ לְהַנְפִיל יֶרֶךְ,

שֶׁהַמִּים מִצְבִּים אֶת הַבִּטָּן וּמִפִּילִים אֶת

הַיֶּרֶךְ: לְעִבּוֹת בִּטָּן וְלִנְפֹל יֶרֶךְ. בִּטְנוֹ וַיִּרְכּוּ

שׁוֹל בּוֹעֵל, אִו אִינוּ אֵלָא שׁוֹל נִבְעֵלָת,

כְּשֶׁהוּא אֹמֵר אֶת יֶרֶכְךָ נּוֹפֵלָת וְאֶת בִּטְנְךָ

צָבָה, הֲרִי שׁוֹל נִבְעֵלָת אִמּוֹר: אֲמֵן אֲמֵן.

קבלת שבועה, אמן על האלה אמן על

השבועה, אמן אם מאיש זה אמן אם

מאיש אחר, אמן שלא שטיתי ארוסה

ונשואה שזמרת יבם וכנוסה:

כג וְכָתַב אֶת הָאֵלֹת הָאֵלֶּה

הַכֹּהֵן בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל מִי

הַמָּרִים:

וַיִּכְתֹּב יֵת לְוֵטִיָּה הָאֵלִין כַּהֲנָא בַּסֵּפֶרָא

וַיִּמְחֹק לְמִיָּא מְרִירִיא:

כֹּד וְהִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת מִי

הַמָּרִים הַמְּאָרְרִים וּבָאוּ בָּהּ

הַמֵּים הַמְּאָרְרִים לְמָרִים:

וַיִּשְׁקֵי יָת אֶת־תֵּא יָת מֵיָּא מְרִירֵיָא

מְלִטְטֵיָא וַיַּעֲלוֹן בָּהּ מֵיָּא מְלִטְטֵיָא

לְמָרִירוּ:

והשקה את האשה. אין זה סדר המעשה

שהרי בתחלה הקריב מנחתה, אלא הכתוב

מבשרך שכשישקנה יבואו בה למרים.

לפי שנאמר בטן זירך מניין לשאר כל

הגוף תלמוד לומר ובאו בה, בכולה, אם כן
מה תלמוד לומר בטן וירך, לפי שהן
התחילו בעבירה תחלה לפיכך התחיל
מהם הפורענות: למרים. להיות לה רעים
ומרים:

בה וְלִקַּח הַכֹּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה אֶת
מִנְחַת הַקֹּנֵאֹת וְהִנִּיף אֶת
הַמִּנְחָה לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיב
אֹתָהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ:

וַיִּסֹּב כֹּהֵנָא מִיָּדָא דְאַתָּתָא יְת מִנְחַת

קִנְיָתָא וִירִים יֵת מִנְחָתָא קָדָם יִי

וִיקָרֵב יִתָּה לְמַדְבָּחָא:

וְהַנִּיף. מוֹלִיךְ וּמְבִיא מַעֲלָה וּמוֹרִיד, וְאִף

הִיא מְנִיפָה עֲמוֹ, שִׂידָה לְמַעֲלָה מִיָּדוֹ שֶׁל

כֹּהֵן: וְהַקָּרִיב אוֹתָהּ. זֶה הִיא הַגִּשְׁתָּה בַּקֶּרֶן

דְּרוּמִית מִעֶרְבִית שֶׁל מִזְבֵּחַ קוֹדֶם קְמִיצָה,

כַּשֶּׁאֵר מִנְחוֹת:

כּוֹ וְקָמִין הַכֹּהֵן מִן הַמִּנְחָה אֶת

אֶזְכָּרְתָּהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ

וְאַחֵר יִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת

הַמִּיִּם:

וַיִּקְמוּץ כַּהֲנָא מִן מִנְחָתָא יְת אֲדָכְרָתָהּ

וַיִּסַּק לְמַדְבַּחָא וּבִתְר כֵּן יִשְׁקִי יְת

אֶתְתָּא יְת מִיָּא:

אזכרתה. הוא הקומץ, שעל ידי הקטרתו,

המנחה באה לזכרון לגבוה:

כֹּז וְהִשְׁקָה אֶת הַמִּיִּם וְהִיתָה

אֵם נִטְמָאָה וְתִמְעַל מִעַל

בְּאִישָׁהּ וּבָאוּ בָּהּ הַמִּיִּם

הַמֵּאֲרָרִים לְמָרִים וְצַבְתָּהּ

בַּטֶּנֶה וְנִפְלָה יִרְכָּה וְהִיתָה

הָאִשָּׁה לְאֵלָה בְּקֶרֶב עַמָּה:

וַיִּשְׁקְנָה יָת מִיָּא וְתִהְיֶה אִם אֶסְתָּאֲבַת

וְשִׁקְרַת שִׁקָּר בְּבַעֲלָה וַיַּעֲלוֹן בָּהּ מִיָּא

מִלְטִיָּא לְמָרִירו וַיִּפְחוּן מְעָהָ

וְתַתְּמִסִּי יִרְכָּה וְתִהְיֶה אֶתְתָּא לְלוֹט בְּגוֹ

עַמָּה:

וְהִשְׁקָה אֶת הַמִּים. לְרַבּוֹת שֶׁאִם אִמְרָה

איני שותה לאחר שנמחקה המגלה,
מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחה,
אלא אם כן אמרה טמאה אני: וצבתה
בטנה וגו'. אף על פי שבקללה הזכיר ירך
תחלה, המים אינן בודקין אלא בדרך
כניסתן בה: והיתה האשה לאלה. כמו
שפירשתי, שיהיו הכל אלין בה: בקרב
עמה. הפרש יש בין אדם המתנוול
במקום שניכר, לאדם המתנוול במקום
שאינו ניכר:

בה וְאִם לֹא נִטְמְאָה הָאִשָּׁה

וְטַהֲרָה הוּא וְנִקְתָּה וְנִזְרְעָה

זֶרַע:

וְאִם לֹא אֶסְתַּאֲבֶת אֶתְתָּא וְדִכּוּאָה הִיא

וְתַפּוּק זִכָּאָה וְתַעֲדִי עֲדוּי:

וְאִם לֹא נִטְמְאָה הָאִשָּׁה בַּסְתִּירָה זֹ:

וְטַהֲרָה הוּא מִמָּקוֹם אַחֵר: וְנִקְתָּה מִמֵּי

הַמֵּאֲרִידִים, וְלֹא עוֹד אֲלֹא וְנִזְרְעָה זֶרַע, אִם

הִיתָה יוֹלְדָת בַּצֶּעַר תִּלְדַּ בְּרִיּוֹחַ, אִם הִיתָה

יוֹלְדָת שְׁחֹרִידִים יוֹלְדָת לְבָנִים:

כֵּן זֹאת תוֹרַת הַקְּנָאָה אֲשֶׁר

תִּשְׁמַטָּה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁה

וְנִטְמְאָה:

דָּא אֹרִיתָא דְקִנְיָתָא דִּי תִסְטִי אֶתָּתָא

בַּר מִבְעֵלָה וְתִסְתַּאב:

לֹא אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר תַּעֲבֹר עָלָיו

רוּחַ קִנְיָא וְקִנְיָא אֶת אִשְׁתּוֹ

וְהַעֲמִיד אֶת הָאִשָּׁה לְפָנַי יְהוָה

וַעֲשֵׂה לָּהּ חִכָּהוֹן אֶת כָּל

הַתּוֹרָה הַזֹּאת:

או גִּבֹּר דִּי תַעֲבֹר עֲלוֹהֵי רוּחַ קְנָאָה

וַיִּקְנֵי יְתָ אֶתְתֶּה וַיִּקֶּם יְתָ אֶתְתֶּה קָדָם

יִי וַיַּעֲבֹד לֶהּ כַּהֲנָא יְתָ כָּל אוֹרִיתָא

הָדָא:

או איש. כמו או נודע, כלומר אם איש

קנאי הוא לכך והעמיד את האשה:

לא וְנָקָה הָאִישׁ מֵעֶזְרָא וְהָאִשָּׁה

הָהוּא תַשָּׂא אֶת עֲוֹנָהּ: (פ)

וַיְהִי זָכָא גִבֹּר מַחֲבָא וְאֶתְתֶּה הָיָא

תִּקְבֹּל יֵת חֹבֶה:

וְנָקָה הָאִישׁ מֵעוֹן. אִם בִּדְקוּהָ הַמִּים אֵל
יֵדָאג לֹאמַר, חֲבַתִּי בַּמִּיתָה, נָקִי הוּא מִן
הָעוֹנֶשׁ. דְּבַר אַחֵר, מִשִּׁישְׁקָנָה תֵּהֵא אַצְלוּ
בַּהִיתָר וְנָקָה מֵעוֹן, שֶׁהַסּוּטָה אִסּוּרָה
לְבַעֲלָהּ:

במדבר פרק-ו

אֲוִי־דְבָר יִחְזָה אֶל מִשָּׁה לֵאמֹר:
וּמִלִּיל יִי עִם מִשָּׁה לְמִימָר:
בְּדִבָּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ:

אֵלֵיהֶם אִישׁ אֹו אִשָּׁה כִּי יִפְּלֹא

לְנָדָר נָדָר נָזִיר לְהִזָּיר לַיהוָה:

מִלֵּל עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן גִּבּוֹר

אֹו אֶתְתָּא אֲרִי יִפְרֹשׁ לְמַדָּר נָדָר נָזִירוֹ

לְמִיזֹר קָדָם יי:

כי יפלא. יפריש. למה נסמכה פרשת נזיר

לפרשת סוטה, לומר לך שכל הרואה

סוטה בקלכולה יזיר עצמו מן היין, שהוא

מביא לידי ניאוף: נדר נזיר. אין נזירה

בכל מקום אלא פרישה, אף כאן שפירש

מִן הַיּוֹם: לְהַזִּיר לָהּ. לְהַבְדִּיל עֲצָמוֹ מִן

הַיּוֹם לְשֵׁם שָׁמַיִם:

ג. מִיּוֹם וְשֹׁכֵר יִזְיֹר חֲמֵץ יוֹם

וְחֲמֵץ שֹׁכֵר לֹא יִשְׁתֶּה וְכָל

מִשְׁרֵת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה

וְעֲנָבִים לְחַיִּים וַיִּבְשֻׁם לֹא

יֵאָכֵל:

מִחֲמַר חֲדַת וְעֵתִיק יִנְזִיר חֵל דְּחֲמַר

חֲדַת וְחֵל דְּחֲמַר עֵתִיק לָא יִשְׁתֵּי וְכָל

מִתְרוֹת עֲנִבִין לֹא יִשְׁתִּי וְעֲנִבִין רְטִיבִין
וַיִּבְשִׁין לֹא יִיכּוּלִ:

מִיֵּין וּשְׂכָר. כְּתִרְגוּמוֹ מֵחֵמֶר חֲדָת וְעֵתִיק,
שֶׁהֵיִין מִשְׂכָּר כְּשֶׁהוּא יִשָּׁן: וְכָל מִשְׁרָת.
לְשׁוֹן צְבִיעָה בְּמִים אִו בְּכָל מִשְׁקָה,
וּבְלִשׁוֹן מִשְׁנָה יֵשׁ הֶרְבֵּה, אֵין שׁוֹרֵיִין דִּיו
וּסְמָמִיִם, נִזִּיר שֶׁשְׂרָה פֶתוֹ בִּיֵּין:

ד כָּל יָמָי נִזְרֹן מִכָּל אֲשֶׁר
יַעֲשֶׂה מִגֶּפֶן הֵיִין מִחֲרָצִיִם
וְעַד זֶה לֹא יֵאָכֵל:

כָּל יוֹמֵי נִזְרָה מִכָּל דִּיתְעֵבֵד מִגִּפְנָא
דְּחִמְרָא מִפּוֹרְצָנִין וְעַד עֲצוּרִין לֹא
יִיכּוֹל:

חרצנים. הם הגרעינין: זג. הם הקליפות
שמבחוץ, שהחרצנים בתוכן כענבל בזוג:

ה כָּל יוֹמֵי נִזְרָה תִּיעַר לֹא
יִעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ עַד מְלֹאת
הַיָּמִם אֲשֶׁר יִזְיֹר לִיהוּזָה קֹדֶשׁ
יְהִי גִדֵּל פָּרַע שְׂעֵר רֹאשׁוֹ:

כָּל יוֹמֵי נֶדֶר נִזְרָה מִסֵּפֶר לֹא יַעֲבֹר עַל

רִישָׁהּ עַד מִשְׁלֵם יוֹמֶיָא דִּינִזְרָה קָדָם יי

קַדִּישׁ יְהִי מִרְבִּי פִּרְוֵעַ שְׁעַר רִישָׁהּ:

קדש יהיה. השער שלו, לגדל הפרע של

שער ראשו: פרע. נקוד פתח קטן לפי

שהוא דבוק לשער ראשו, פרע של שער

ופירוש של פרע גידול של שער, וכן את

ראשו לא יפרע, ואין קרוי פרע פחות מל'

יום:

וְכָל יְמֵי חַזִּירוֹ לִיהְיוֹת עַל נֶפֶשׁ

מֵת לֹא יִבָּא:

כָּל יוֹמִין דִּינְזֹר קָדָם יְיָ עַל נַפְשָׁא

דְּמֵתָא לֹא יִיעוּל:

וְלֹא־בִיר וְלֹא־מֹו לֹא־חִיר וְלֹא־חֹתֹו

לֹא יִטְפֹּא לָהֶם בְּמֹתָם כִּי נִזְר

אֶל־הִיר עַל רֹאשׁוֹ:

לֹא־בוֹהִי וְלֹא־מָה לֹא־חֹהִי וְלֹא־חֹתָהּ לֹא

יִסְתַּאֵב לְהוֹן בְּמֹתָהוֹן אֲרִי כְּלִילָא

דְּאֶלְהָהּ עַל רִישָׁהּ:

ח כל ימי נזרו קדש הוא

ליהודה:

כל יומי נזרה קדיש הוא קדם יי:

כל ימי נזרו קדש הוא. זו קדושת הגוף
מלהטמא למתים:

ט וְכִי יָמוּת מֵת עָלָיו בְּכַתֵּעַ

פְּתָאֵם וְטָמֵא רֹאשׁ נִזְרוּ וְגִלַּח

רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם טָהָרְתוּ בַּיּוֹם

הַשְּׁבִיעִי וְגִלְּחוּ:

וְאֵרִי יָמוּת מֵתָא עֲלוֹהִי בְּתַכְּף שָׁלוּ

וְיִסָּאב רִישׁ נְזִירָה וְיִגְלַח רִישָׁה בְּיוֹמָא

דְּדְכוּתָהּ בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה יְגַלְחָנָהּ:

פתע. זה אונס: פתאם. זה שוגג, ויש

אומרים פתע פתאום דבר אחד הוא,

מקרה של פתאום: וכי ימות מת עליו.

באהל שהוא בו: ביום טהרתו. ביום

הזייתו, או אינו אלא בשמיני שהוא טהור

לגמרי, תלמוד לומר ביום השביעי, אי

ביום השביעי יכול אפילו לא הזה, תלמוד

לומר ביום טהרתו:

וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יָבֹא שְׁתֵּי

תָּרִים אֹו שְׁנֵי בָנֵי יוֹנָה אֶל

הַכֹּהֵן אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:

וּבַיּוֹמָא תְּמִינָאָה יִיתִי תְּרִיתִין שְׁפָנִינִין

אֹו תְּרִין בָּנֵי יוֹנָה לֹוֹת כֹּהֲנָא לְתִרַּע

מִשְׁכַּן זְמָנָא:

וביום השמיני יביא שתי תורים. להוציא

את השביעי, או אינו אלא להוציא את

הַתְּשִׁיעִי, קִבַּע זֶמֶן, לְקַרְבִּין וּקִבַּע זֶמֶן
לְמִקְרִיבִין, מֵה קַרְבִּין הַכֹּשֵׁר שְׁמִינִי
וּמִשְׁמִינֵי זֶה־לָּא, אֵף מִקְרִיבִין שְׁמִינִי
וּמִשְׁמִינֵי זֶה־לָּא:

יֹא וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶחָד לְחַטָּאת
וְאֶחָד לְעֹלָה וְכִפֹּר עָלָיו
מִזֶּה־שֶׁר חָטָא עַל הַנֶּפֶשׁ וְקָדַשׁ
אֶת רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא:

וַיַּעֲבֹד כֹּהֵנָּה חֵד לְחַטָּאת וְחֵד
לְעֹלָתָא וַיִּכַּפֵּר עָלֹהֵי מִדְּחָב עַל מִתָּא

וַיִּקְדָּשׁ יְתֵי רִישָׁהּ בְּיוֹמָא הַהוּא:

מאשר חטא על הנפש. שלא נזהר

מטומאת המת, רבי אלעזר הקפר אומר,

שציער עצמו מן היין: וקדש את ראשו.

לחזור ולהתחיל מנין נזירותו:

יבִּיהָזִיר לַיהוָה אֶת יָמֵי נָזְרוֹ

וְהָבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ לְאַשָׁם

וְהִימִים הָרֵאשִׁנִּים וּפָלוּ כִּי

טָמֵא נָזְרוֹ:

וַיֵּזֶר קָדָם יְיָ יֵת יוֹמֵי נְזֻרָה וַיֵּיתִי אֹמַר

בַּר שֵׁתָה לֹא־שָׁמָּא וַיּוֹמֵא קִדְמָאִי

יִבְטְלוֹן אֲרִי אֶסְתָּאב נְזֻרָה:

וְהִזִּיר לָהּ אֶת יְמֵי נְזֻרוֹ. יַחֲזֹר וַיִּמְנָה

נְזִירוֹתָיו כַּבַּתְחָלָה: וְהַיְמִים הָרִאשׁוֹנִים

יָפְלוּ. לֹא יַעֲלוּ מִן הַמִּנִּין:

יָג וְזֹאת תִּזְרֹת הַנְּזִיר בַּיּוֹם

מִלְּזֹאת יְמֵי נְזֻרוֹ יִבִּיא אֹתוֹ

אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:

וְדָא אֹרִיתָא דְנִזְיָרָא בְיוֹם מְשַׁלֵּם יוֹמִי

נִזְיָרָה יִיתִי יְתָה לְתִרְעַ מִשְׁכָּן זְמָנָא:

יבִיא אֹתוֹ. יבִיא אֶת עֲצָמוֹ, וְזֶה אֶחָד

מִשְׁלֵשָׁה אֲתִים שְׁהִיָּה רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל דּוֹרֵשׁ

בֵּן. כִּיּוֹצֵא בּוֹ וְהִשְׁיֵאוּ אֹתָם עוֹן אֲשָׁמָה,

אֶת עֲצָמָם. כִּיּוֹצֵא בּוֹ וְיִקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִי,

הוּא קִבֵּר אֶת עֲצָמוֹ:

יְד וְהִקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ לַיהוָה

כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ תָּמִים אֶחָד

לְעֹלָה וְכֶבֶשׂ אֶחָת בַּת

שְׁנֵתָּהּ תְּמִימָה לְחֻטָּאת וְאֵיל

אֶחָד תְּמִים לְשָׁלְמִים:

וַיִּקְרַב יָת קִרְבָּנָה קָדֶם יִי אָמַר בַּר

שֵׁתָּה שְׁלִים חַד לַעֲלֹתָּ וְאִמְרָתָּ חֲדָא

בֵּת שֵׁתָּה שְׁלֵמָתָּ לְחֻטָּאתָּ וּדְכֹר חַד

שְׁלִים לְנִכְסֹת קוֹדֶשֶׁיָּא:

טוֹרִם לְמִצּוֹת סִלֹּת חִלֹּת בְּלוֹלֹת

בְּשֶׁמֶן וְרִקְיָקִי מִצּוֹת מְשֻׁחִים

בְּשֶׁמֶן וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם:

וְסֵלָא דְפִטְרִיא סֵלְתָא גְרִיצֵן דְּפִילָן

בְּמִשָּׁח וְאַסְפּוּגִין פִּטְיָרִין דְּמִשְׁיחִין

בְּמִשָּׁח וּמִנְחַתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן:

וּמִנְחַתָּם וְנִסְכֵּיהֶם. שֶׁל עוֹלָה וּשְׁלָמִים,

לְפִי שֶׁהָיוּ בְּכֹל וַיֵּצְאוּ לִידוֹן בַּדָּבָר הַדֵּשׁ

שִׁיטְעִינוּ לֶחֶם, הַחֲזִירֵן לְכֹלֵן שִׁיטְעִינוּ

נִסְכֵּים, כַּדִּין עוֹלָה וּשְׁלָמִים: חֲלוֹת

בְּלוֹלוֹת, וּרְקִיקֵי מִצּוֹת. עֶשֶׂר מִכֹּל מִין:

מִן וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן לְפָנָי יְהוָה

וַעֲשֵׂה אֶת חֲטָאתוֹ וְאֶת עֹלָתוֹ:

וַיִּקְרַב כַּהֲנָא קֹדֶם יְיָ וַיַּעֲבֹד יְת

חֲטֵאתָהּ וַיֵּת עֲלֶיהָ:

יְיָ וְאֵת הָאֵל יַעֲשֶׂה זִבְח

שְׁלָמִים לַיהוָה עַל סֵל הַמִּצֹּת

וַיַּעֲשֶׂה הַכֹּהֵן אֶת מִנְחָתוֹ וְאֵת

נִסְכּוֹ:

וַיֵּת דְּכָרָא יַעֲבֹד נִכְסֵת קוּדְשִׁיא קֹדֶם

יְיָ עַל סֵלָא דַּפְטִירִיא וַיַּעֲבֹד כַּהֲנָא יְת

מִנְחָתָהּ וַיֵּת נִסְכָּהּ:

זבח שלמים לה' על כל המצות. ישחט

את השלמים על מנת לקדש את הלחם:

את מנחתו ואת נסכו. של איל:

יִהְיֶה גִלְחַת הַנְּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד

אֶת רֹאשׁ נְזִירוֹ וְלֶקַח אֶת שְׂעִיר

רֹאשׁ נְזִירוֹ וְנֹתֵן עַל הָאֵשׁ

אֲשֶׁר תִּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים:

וַיִּגְלַח נְזִירָא בַּתִּרְעַ מִשְׁכַּן זְמָנָא יְתִ

רִישׁ נְזִירָה וַיִּסֹּב יְתִ שְׂעִיר רִישׁ נְזִירָה

וַיֵּתֶן עַל אִשְׁתָּא דִּי תַּחֲוֹת דְּוִדָּא

דְּנַכְסַת קוּדְשִׁיא:

וּגְלַח הַנְּזִיר פִּתַּח אַהֲלֵ מוֹעֵד. יְכוּלֵ יַגְלַח

בַּעֲזָרָה, הֲרִי זֶה דֶּרֶךְ בִּזְיוֹן, אֲלֹא וּגְלַח הַנְּזִיר

לְאַחַר שְׁחִיטַת הַשְּׁלָמִים, שִׁכְתוֹב בָּהֶן

וּשְׁחָטוּ פִּתַּח אַהֲלֵ מוֹעֵד: אֲשֶׁר תַּחַת זֶבַח

הַשְּׁלָמִים. תַּחַת הַדּוֹד שֶׁהוּא מִבְּשִׁלְךָ בּוֹ,

לְפִי שֶׁשְּׁלָמֵי נְזִיר הֵיוּ מִתְּבַשְׁלִין בַּעֲזָרָה,

שֶׁצָּרִיךְ לִיטוֹל הַכֶּהֶן הַזֶּרֹעַ אַחֵר שֶׁנִּתְּבַשֵּׁל

וּלְהַנִּיף לִפְנֵי ה':

יִטְּלֶקֶח הַכֹּהֵן אֶת הַזֹּרֵעַ בְּשִׁלָּה
מִן הָאֵיל וְחֵלֶת מִצָּה אַחַת מִן
הַסֵּל וּרְקִיק מִצָּה אֶחָד וְנָתַן
עַל כַּפֵּי הַנָּזִיר אַחֵר הַתְּגַלָּחוֹ
אֶת נִזְרוֹ:

וַיִּסַּב כַּהֲנָא יֵת דְּרַעָא בְּשִׁלָּא מִן דְּכָרָא
וְגִרְצָתָא פִּטְיָרְתָא חֲדָא מִן סָלָא
וְאַסְפּוּג פִּטְיָר חֲדָא וַיִּתֵּן עַל יְדֵי נָזִירָא
בְּתַר דְּגַלַּח יֵת נִזְרָה:

הזרע בשלה. לאחר שנתבשלה:

ב וְהָנִיף אוֹתָם הַכֹּהֵן תְּנוּפָה

לִפְנֵי יְהוָה קֹדֶשׁ הוּא לַכֹּהֵן עַל

חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְעַל שׁוֹק

הַתְּרוּמָה וְאַחַר יִשְׁתָּה הַנָּזִיר

יָיִן:

וִירִים יִתְּהוֹן כַּהֵנָּה אֲרָמָה קָדָם יִי

קוֹדֶשׁ הוּא לַכַּהֵנָּה עַל חֲדִיא

דְּאֲרֻמוֹתָא וְעַל שִׁקָּא דְּאַפְרָשׁוֹתָא

וּבִתֵּר כֵּן יִשְׁתִּי נְזִירָא חֲמָרָא:

קדש הוא לכהן. החלה והרקיק והזרוע,

תרומה הן לכהן: על חזה התנופה. מלבד

חזה ושוק הראוים לו מכל שלמים, מוסף

על שלמי נזיר הזרוע הזה. לפי שהיו

שלמי נזיר בכלל, ויצאו לידון בדבר

החדש להפרשת זרוע, הוצרך להחזיר

לכללן לידון אף בחזה ושוק:

כאזאת תורת הנזיר אשר יהיה

קרבנו ליהוה על נזרו מלבד

אֲשֶׁר תִּשִּׁיג יָדוֹ כְּכִי נִדְרוֹ

אֲשֶׁר יִדֹּר כֵּן יַעֲשֶׂה עַל תּוֹרַת

נִזְרוֹ: (פ)

דָּא אֲוִרִיתָא דְנִזְיָרָא דִּי יִדֹּר קֶרְבָּנָה

קָדָם יִי עַל נִזְרָה בַּר מִדַּת־דִּבְק יִידָה

כְּפֹהִם נִדְרָה דִּי יִדֹּר כֵּן יַעֲבֹד עַל

אֲוִרִיתָא דְנִזְרָה:

מַלְבֵּד אֲשֶׁר תִּשִּׁיג יָדוֹ. שְׂאֵם אִמֵּר הָרִינִי

נִזִּיר עַל מִנַּת לִגְלַח עַל ק' עֲזוּלוֹת וְעַל ק'

שְׁלָמִים: כְּפִי נִדְרוֹ אֲשֶׁר יִדּוֹר כֵּן יַעֲשֶׂה.

מוֹסֵף עַל תּוֹרַת נִזְרוֹ. עַל תּוֹרַת הַנִּזִּיר מוֹסֵף

וְלֹא יִחַסֵּר. שֶׁאִם אָמַר הָרִינִי נִזִּיר חֲמֵשׁ

נִזִּירוֹת עַל מִנַּת לִגְלַח עַל ג' בַּהֲמוֹת הַלָּלוּ,

אִין אֲנִי קוֹרֵא בּוֹ כְּאֲשֶׁר יִדּוֹר כֵּן יַעֲשֶׂה:

כב וַיֹּדֶבֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה

לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

כג וַיֹּבֶר אֶל אֶחָדָן וְאֶל בָּנָיו

לֵאמֹר כֹּה תִבְרַכּוּ אֶת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל אֲמֹר לָהֶם: (ס)

מִלֵּל עִם אֶהְרֹן וְעִם בְּנוֹתָי לְמִימַר כְּדִין

תְּבָרְכוּן יְתֹבֵנִי יִשְׂרָאֵל תִּימָרוּן לְהוֹן:

אֲמֹר לָהֶם. כִּמוֹ זָכוֹר שְׁמוֹר בִּלְעִי

דִּישַׁנִּי ט: אֲמֹר לָהֶם. שִׁיחִיו כּוֹלֵם

שׁוֹמְעִים: אֲמֹר. מֵלֵא, לֹא תִבְרַכְם בַּחֲפִזּוֹן

וּבִבְהִלּוֹת, אֲלֵא בִכּוֹזָנָה וּבִלְבִּשְׁלָם:

כֹּד יִבְרַכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ: (ס)

יְבָרְכֶינָךְ יְיָ וְיִטְרִינָךְ:

יברכך. שיתברכו נכסיד: וישמרך. שלא

יבואו עליך שודדים ליטול ממונך,

שהנותן מתנה לעבדו אינו יכול לשמרו

מכל אדם, וכיון שבאים לסטים עליו

ונוטלין אותה ממנו מה הנאה יש לו

במתנה זו, אבל הקב"ה הוא הנותן הוא

השומר. והרבה מדרשים דרשו בו בספרי:

כה יֵאָר יְהוָה פָּנָיו אֵלַיָּךְ וַיַּחַנְךָ:

(ס)

יִנְהַר יֵי שְׁכֵנֶיךָ לְוַתְךָ וִירַחֵם יְתָךְ:

יאר ה' פניו אליך. יראה לך פנים

שׁוֹחֲקוֹת, פְּנִים צְהוּבוֹת. וַיַּחֲנֹךְ. יתן לך

חן:

כּוּ יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם

לְךָ שְׁלוֹם: (ס)

יִסַּב יי אִפֶּה לִּוְתָךְ וַיִּשׂוּי לְךָ שְׁלָם:

יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ. יִכְבוֹשׁ כַּעֲסוֹ:

כּוּ וַיִּשְׂמּוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֵם: (ס)

וַיִּשְׁוֹן יְת בְּרַכַּת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וְאֵנִי אֲבָרְכְּנוּן:

וּשְׁמוֹ אֵת שְׁמִי. יִבְרְכוּם בְּשֵׁם הַמְּפֹרָשׁ:

וְאֵנִי אֲבָרְכֶם. לְיִשְׂרָאֵל, וְאֲסָכִים עִם

הַכֹּהֲנִים. דְּבַר אַחֵר, וְאֵנִי אֲבָרְכֶם, לְכֹהֲנִים:

במדבר פרק-ז

חמישי

וַיְהִי בַּיּוֹם פִּלֹּת מִנְּשָׁה לְהַקִּים

אֶת הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְנָשֶׁח אֹתוֹ

וַיִּקְנֶדְשׁ אֹתוֹ וְאֶת כָּל כִּלְיוֹ

וְאֵת הַמִּזְבֵּחַ וְאֵת כָּל כְּלִי

וַיִּמְשְׁחֵם וַיִּקְדֵּשׁ אֹתָם:

וַהֲוֶה בְיוֹמָא דְשִׁינִי מִשָּׁה לְאַקְמָא יֵת

מִשְׁכָּנָא וְרַבִּי יֵתָה וְקִדִּישׁ יֵתָה וְיֵת כָּל

מִנְוָהי וְיֵת מִדְּבָחָא וְיֵת כָּל מִנְוָהי

וְרַבָּנוֹן וְקִדִּישׁ יֵתָהוֹן:

וַיְהִי בַיּוֹם כָּלוֹת מִשָּׁה. כָּלוֹת כְּתִיב, יוֹם

הַקָּמַת הַמִּשְׁכָּן הָיוּ יִשְׂרָאֵל כָּכֹלָה הַנִּכְנָסָה

לְחֻפָּה: כָּלוֹת מִשָּׁה. בְּצִלָּאֵל וְאֵהֱלִיאָב

וְכָל חֶכֶם לֵב עָשׂוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, וְתִלְאוּ

הכתוב במשה, לפי שמסר נפשו עליו
לראות תבנית כל דבר ודבר כמו שהראהו
בהר להורות לעושי המלאכה, ולא טעה
בתבנית אחת. וכן מצינו בדוד, לפי שמסר
נפשו על בנין בית המקדש, שנאמר זכור
ה' לדוד את כל ענותו אשר נשבע לה' וגו',
לפיכך נקרא על שמו, שנאמר ראה ביתך
דוד: ביום כלות משה להקים. ולא נאמר
ביום הקים, מלמד שכל שבעת ימי
המלואים היה משה מעמידו ומפרקו,
ובאותו היום העמידו ולא פרקו, לכך

נאמר ביום כלות משה להקים, אותו היום
כלו הקמותיו, וראש חודש ניסן היה,
בשני נשרפה הפרה, בשלישי הזו הזיה
ראשונה, ובשביעי גלחו:

ב וַיִּקְרִיבוּ נְשֵׁי־אִי יִשְׂרָאֵל
רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשֵׁי־אִי
הַמִּטֹּת הֵם הָעֹמְדִים עַל
הַפְּקָדִים:

וַיִּקְרִיבוּ רַב־בִּי יִשְׂרָאֵל רִישֵׁי בֵּית
אֲבֹתָהוֹן אֲנֹן רַב־בִּי שְׁבֻט־אֲנֹן

דְּקִימִין עַל מְּנִינִיא:

הם נשיאי המטות. שהיו שוטרים עליהם
במצרים והיו מוכים עליהם, שנאמר ויכו
שוטרי בני ישראל וגו': הם העומדים על
הפקודים. שעמדו עם משה ואהרן
כשמנו את ישראל, שנאמר ואתכם יהיו
וגו':

וַיְבִיאוּ אֶת קַרְבָּנָם לִפְנֵי
יְהוָה שֵׁשׁ עֶגְלֹת צֶבַע וּשְׁנֵי
עֲשָׂר בָּקָר עֶגְלֹה עַל שְׁנֵי

הַנְּשָׂאִים וְשׁוֹר לְאַחַד וַיִּקְרִיבוּ

אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן:

וְאִיתֵּי יֵת קָרְבָּנֵיהוֹן קָדָם יי שִׁית

עֶגְלֹן כֹּד מִחֲפִין וְתִירֵי עֵשֶׂר תֹּרִין

עֶגְלָתָא עַל תִּירִין רַב־רִבִּיא וְתוֹר לְחַד

וְקָרִיבוּ יִתְהוֹן לְקָדָם מִשְׁכָּנָא:

שש עגלות צב. אין צב אלא מחופים, וכן

בצבים ובפרדים, עגלות מכוסים קרוים

צבים: ויקריבו אותם לפני המשכן. שלא

קבל משה מידם עד שנאמר לו מפי

המקום. אמר רבי נתן, מה ראו הנשיאים
להתנדב כאן בתחלה ובמלאכת המשכן
לא התנדבו תחלה, אלא כך אמרו
הנשיאים, יתנדבו צבור מה שיתנדבו ומה
שמחסרין אנו משלימין, כיון שראו
שהשלימו צבור את הכל, שנאמר
והמלאכה היתה דים, אמרו מעתה מה לנו
לעשות, הביאו את אבני השוהם
והמלואים לאפוד ולחשן, לכך התנדבו
כאן תחלה:

ד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה

לֵאמֹר:

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה לְמִימָר:

ה קח מֵאֲתָם וְהִיוּ לְעֹבְדֵי אֶת

עֲבֹדַת אֱהִל מוֹעֵד וְנִתְּתָהּ

אֹתָם אֶל הַלְוִיִּם אִישׁ כְּפִי

עֲבֹדָתוֹ:

קִבַּל מִנְהוֹן וִיהוֹן לְמַפְלַח יָת פּוֹלְחֹן

מִשְׁכָּן זְמַנָּא וְתִתֵּן יִתְהוֹן לְלוֹאֵי גִבֹר

כְּמִסַּת פּוֹלְחָנָה:

וַיִּפְקַח מִנְּשָׁה אֶת הָעֵגְלֹת וְאֶת

הַבָּקָר וַיֵּתֶן אוֹתָם אֶל הַלְוִיִּם:

וַנְּסִיב מִנְּשָׁה יֵת עֵגְלֹתָא וַיֵּת תּוֹרִין וַיֵּהב

יִתְהוֹן לְלוֹאִי:

ז אֶת שְׁתֵּי הָעֵגְלֹת וְאֶת

אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי

גֵּרֶשׁוֹן כָּכִי עֲבָדָתָם:

יֵת תְּרֵתִין עֵגְלֹתָא וַיֵּת אַרְבַּעַת תּוֹרֵי

יֵהב לְבְנֵי גֵּרֶשׁוֹן כַּמִּסַּת פּוֹלְחֲנֵהוֹן:

ח וְאֵת אַרְבַּע הָעֲגֹלֹת וְאֵת

שְׂמֹנֶת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי מֶרְרִי

כָּפִי עֲבַדְתֶּם בְּיַד אֵיתָמָר בֶּן

אַהֲרֹן הַכֹּהֵן:

וְיֵת אַרְבַּע עֲגֻלֹּתָא וְיֵת תְּמִנִּיא תוֹרֵי

יֵהָב לְבְנֵי מֶרְרִי כַּמִּסֵּת פּוֹלְחָנָהוֹן בְּיָדָא

דְּאֵיתָמָר בֶּן אַהֲרֹן כֹּהֵנָא:

כפי עבדתם. שהיה משא בני גרשון קל

משל מררי, שהיו נושאים הקרשים

והעמודים והאדנים:

ט וְלִבְנֵי קֹהֵת לֹא נָתַן כִּי

עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם בַּכֹּתֶף

יִשָּׂאוּ:

וְלִבְנֵי קֹהֵת לֹא יֵהָב אֲרֵי פוֹלְחֹן

קוֹדֶשׁ עֲלֵיהֶן בַּכֹּתֶף נִטְלִין:

כִּי עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם. מִשָּׂא דְבַר

הַקֹּדֶשׁ, הָאֲרוֹן וְהַשְּׁלֶחֶן וְגו', לְפִיכָךְ

בַּכֹּתֶף יִשָּׂאוּ:

וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת חֲנֻכַּת

הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַמִּשַּׁח אֹתוֹ

וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת קָרְבָּנָם

לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ:

וְקָרְיָבוּ רַב־בֵּיא יֵת חֲנֻכַּת מִדְּבַחַא

בַּיּוֹמָא ד־רַבִּי יֵתָּהּ וְקָרְיָבוּ רַב־בֵּיא יֵת

קָרְבָּנָהוֹן לְקֹדֶם מִדְּבַחַא:

ויקריבו הנשיאים את חנכת המזבח.

לאחר שהתנדבו העגלות והבקר לשאת

המשכן, נשאם לבם להתנדב קרבנות

המזבח לחנכו: ויקריבו הנשיאים את

קרבנם לפני המזבח. כי לא קבל משה

מידם עד שנאמר לו מפי הגבורה:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה נְשִׂיא

אֶחָד לַיּוֹם נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם

יִקְרִיבוּ אֶת קִרְבָּנָם לַחֲנֻכַּת

הַמִּזְבֵּחַ: (ס)

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה רַבָּא חַד לְיוֹמָא רַבָּא

חַד לְיוֹמָא יִקְרְבוּן יְת קַרְבְּנֵהוּן לַחֲנֻכַּת

מִדְּבַח־א:

יִקְרִיבוּ אֶת קַרְבָּנָם לַחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ.

וְעַד־יֵין לֹא הִיָּה יוֹדֵעַ מִשָּׁה הֵי־אֵךְ יִקְרִיבוּ,

אִם כַּסְדָּר תּוֹלְדוֹתָם אִם כַּסְדָּר הַמַּסְעוֹת,

עַד שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ מִפִּי הַקֶּב"ה יִקְרִיבוּ

לַמַּסְעוֹת אִישׁ יוֹמוֹ:

יְבִי־וְיִהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הַרְאֵשׁוֹן

אֶת קַרְבָּנוֹ נְחֻשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב

לַמִּטָּה יְהוֹדָה:

וְהָיָה דְּמִקְרָב בְּיוֹמָא קִדְמָאָה יֵת

קִרְבָּנָה נַחֲשׁוֹן בַּר עֲמִינַדָב לְשִׁבְטָא

דִּיהוּדָה:

ביום הראשון. אותו היום נטל עשר

עטרות, ראשון למעשה בראשית, ראשון

לנשיאים וכו' כדאיתא בסדר עולם:

למטה יהודה. יחסו הכתוב על שבטו,

ולא שגבה משבטו והקריב, או אינו אומר

למטה יהודה אלא שגבה משבטו והביא,

תלמוד לומר זה קרבן נחשון, משלו

הביא:

יג וְקָרְבָּנוֹ קִנְיַרְת כֶּסֶף אֶחָת

שֶׁלֹּאִים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזֶּרֶק

אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל

הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים סֵלַת

בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:

וְקָרְבָּנָהּ מִגִּסְתָּא דְכֶסֶף חֲדָא מֵאָה

וּתְלָתִין סְלָעִין הִוא מִתְקָלָהּ מִזֶּרְקָא חַד

דְכֶסֶף מִתְקָלָהּ שִׁבְעִין סְלָעִין בְּסְלָעֵי

קוֹדֶשׁא תְּרוּיָהוֹן מְלֵן סְלֵתָא דְּפִילָא

בְּמִשַּׁח לְמִנְחָתָא:

שְׁנִיָּהֶם מְלָאִים סְלֵת. לְמִנְחָת נִדְבָה:

יֵד כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלָאָה

קְטֹרֶת:

בְּזִיכָא חֲדָא מִתְקַל עֲשָׂר סְלֵעִין הִיא

דְּדָהָב מְלִיא קְטֹרֶת בּוֹסְמִיא:

עֲשָׂרָה זָהָב. כְּתֻרְגּוּמוֹ, מִשְׁקַל עֲשָׂר שְׁקָלִי

הַקֹּדֶשׁ הִיא בָּהּ: מְלָאָה קְטֹרֶת. לֹא מְצִינוּ

קטרת ליחיד ולא על מזבח החיצון אלא

זו בלבד, והוראת שעה היתה:

טו פֶּרֶ אֶחָד בֶּן בֶּקָר אֵיל אֶחָד

כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

תֹּר חֵד בַּר תֹּרִי דְכַר חֵד אִמַּר חֵד בַּר

שֵׁתָה לְעֹלָתָא:

פר אחד. מיוחד שבעדרו:

טז שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת:

צִפִּיר בַּר עִזִּין חֵד לְחַטָּאתָא:

שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאתָ. לְכַפֵּר עַל קִבְר

הַתְּהוֹם וּטְוֵמַאת סַפֵּק:

יִזְוֶלְזֶבֶחַ הַשְּׁלָמִים בַּקֹּר שְׁנַיִם

אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה

כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה

קָרְבַּן נֶחֱשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב: (פ)

וּלְנִכְסֹת קוֹדֶשֶׁת תּוֹרִין תִּירִין דְּכָרִין

חֲמִשָּׁה גִדִּי חֲמִשָּׁה אֲמִרִין בְּנֵי שֵׁתָא

חֲמִשָּׁה דִּין קָרְבָּנָא דְנֶחֱשׁוֹן בַּר

עֲמִינֵדָב:

יח בַּיּוֹם הַשְּׁנִי הַקָּרִיב נִתְּנָאֵל

בֶּן צוּעַר נְשִׂיא יִשְׁשָׁכָר:

בַּיּוֹמָא תְּנִינָא קָרִיב נִתְּנָאֵל בַּר צוּעַר

רַבָּה דִּישְׁשָׁכָר:

הַקָּרִיב נִתְּנָאֵל בֶּן צוּעַר.

יט הִקְרַב אֶת קֶרְבָּנוֹ קִעֲרַת בֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים זִמָּא

מִשְׁקָלָהּ מִזֶּרֶק אֶחָד בֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם

מִלֵּאִים סֵלֶת בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:

הַקְרַב אֶת קֶרְבָּנוֹ. מָה תִּלְמוּד לִזְמַר

**הקריב בשבטו של יששכר מה שלא נאמר
בכל השבטים, לפי שבא ראובן וערער
ואמר, אחר שקדמני יהודה אחי אקריב
אני אחריו, אמר לו משה מפי הגבורה
נאמר לי שיקריבו בסדר מסען לדגליהם,
לכך אמר הקרב את קרבנו והוא חסר
יו"ד, שהוא משמע הקרב לשון צווי,
שמפי הגבורה נצטוה הקרב. ומהו הקריב
הקריב שני פעמים, שבשביל שני דברים
זכה להקריב שני לשבטים, אחת שהיו
יודעים בתורה שנאמר ומבני יששכר**

יודעי בינה לעתים, ואחת שהם נתנו עצה
לנשיאים להתנדב קרבנות הללו, וביסודו
של רבי משה הדרשן מצאתי, אמר רבי
פנחס בן יאיר, נתנאל בן צוער השיאן
עצה זו: קערת כסף. מנין אותיותיו בגימ'
תתק"ל, כנגד שנותיו של אדם הראשון:
שלשים ומאה משקלה. על שם
שכשהעמיד תולדות לקיום העולם בן
מאה ושלשים שנה היה, שנאמר ויחי
אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו
וגו': מזרק אחד כסף. בגימ' תתק"כ על

שם נח שהעמיד תולדות בן ת"ק שנה,
ועל שם עשרים שנה שנגזרה גזרת המבול
קודם תולדותיו, כמו שפירשתי אצל והיו
ימיו מאה ועשרים שנה, לפיכך נאמר
מזרק אחד כסף ולא נאמר מזרק כסף
אחד כמו שנאמר בקערה, לומר שאף
אותיות של אחד מצטרפות למנין:
שבעים שקל. כנגד שבעים אומות
שיצאו מבניו:

כ פֶּה אֶחָת עֲשָׂרָה זָהָב מִלֶּאֱה
קִטְרֶת:

בְּזִיכָא חֲדָא מִתְקַל עֶשֶׂר סְלָעִין הִיא

דְּדָהֵב מִלִּיא קְטוֹרֶת בּוֹסְמִיא:

כַּף אחת. כנגד התורה שנתנה מידו של

הקב"ה: עשרה זהב. כנגד עשרת

הדברות: מלאה קטרת. גימטריא של

קטרת תרי"ג מצות, ובלבד שתחליף קו"ף

בדל"ת על ידי א"ת ב"ש ג"ר ד"ק:

כא פֶּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אֵיל אֶחָד

כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

תֹּר חֵד בַּר תּוֹרִי דְכַר חֵד אִמַּר חֵד בַּר

שִׁתֶּה לַעֲלָתָא:

פֶּר אֶחָד. כִּנְגַד אַבְרָהָם שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וַיִּקַּח בֶּן

בֶּקֶר: אֵיל אֶחָד. כִּנְגַד יִצְחָק וַיִּקַּח אֶת

הָאֵיל וְגו': כִּבְשׁ אֶחָד. כִּנְגַד יַעֲקֹב

וְהַכֹּשְׂבִים הַפְּרִיד יַעֲקֹב:

כִּבְשֵׁי עֵיזִים אֶחָד לְחֻטָּאת:

צִפִּיר בֶּרַע עֵזִין חֵד לְחֻטָּאתָא:

שְׁעִיר עֵזִים. לְכַפֵּר עַל מַכִּירַת יוֹסֵף

שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וַיִּשְׁחָטוּ שְׁעִיר עֵזִים:

כִּג וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בֶּקֶר שְׁנַיִם

אֵילָם חֲמִשָּׁה עֵתָדִים חֲמִשָּׁה

כַּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה

קָרְבַּן נִתְּנָאֵל בֶּן צוּעָר׃ (פ)

וְלִנְכַסֵּת קוֹדֶשֶׁיָּא תּוֹרִין תִּירִין דְּכָרִין

חֲמִשָּׁא גְדִי חֲמִשָּׁא אֲמָרִין בְּנֵי שֵׁתָּא

חֲמִשָּׁא דִין קָרְבַּן נִתְּנָאֵל בֶּר צוּעָר׃

וּלְזָבַח הַשְּׁלָמִים בַּקָּר שְׁנַיִם. כַּנְגַד מִשָּׁה

וְאַהֲרֹן שִׁנְתָּנוּ שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם

שִׁבְשֻׁמִּים׃ אֵילָם עֵתָדִים כַּבְשִׁים. ג'

מינים כנגד כהנים ולוים וישראלים, וכנגד
תורה נביאים וכתובים, שלש חמשיות
כנגד חמשה חומשין, וחמש הדברות
הכתובין על לוח אחד וחמש הכתובין על
השני. עד כאן מיסודו של רבי משה
הדרשן:

כד בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נָשִׂיא לְבָנִי
זְבוּלֹן אֵלִיָּאב בֶּן חֵלֶן:
בַּיּוֹמָא תְּלִיתָאָה רַבָּא לְבָנִי זְבוּלֹן
אֵלִיָּאב בֶּר חֵלֶן:

**ביום השלישי נשיא וגו'. ביום השלישי
היה נשיא המקריב לבני זבולון וכן כולם,
אבל בנתנאל שנאמר בו הקריב נתנאל,
נופל אחריו הלשון לומר נשיא יששכר,
לפי שכבר הזכיר שמו והקרבתו, ובשאר
שלא נאמר בהן הקריב, נופל עליהן לשון
זה נשיא לבני פלוני, אותו היום היה
הנשיא המקריב לשבט פלוני:**

**בַּה קָרְבָּנוֹ קִעֲרַת פָּסָף אַחַת
שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזָּרֶק**

אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל

הַכֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים סֵלַת

בְּלוּלָה בִּשְׁמֹן לְמִנְחָה:

קֶרֶבֶנָה מִגִּסְתָּא דְכֶסֶף חֲדָא מֵאָה

וְתַלְתִּין סְלַעִין הִוא מִתְקִלָּה מִזְרְקָא חַד

דְכֶסֶף מִתְקִלָּה שִׁבְעִין סְלַעִין בְּסְלַעִי

קוּדְשָׁא תַרְוִיהוּן מִלֵּן סֵלַתָּא דְפִילָּא

בְּמִשַּׁח לְמִנְחָתָא:

כוּ כֶּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מִלֵּאָה

קטורת:

בְּזִיכָא חֲדָא מִתְקַל עֵשֶׂר סְלַעִין הִיא

דְּדָהֵב מִלִּיא קְטוֹרֶת בּוֹסְמִיא:

כז פֶּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אֵיל אֶחָד

כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

תֹּור חֵד בַּר תּוֹרִי דְכֹר חֵד אִמַּר חֵד בַּר

שִׁתָּה לְעֹלָתָא:

כח שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחַטָּאת:

צִפִּיר בַּר עֲזִין חֵד לְחַטָּאתָא:

כֹּה וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בַּקָּר שְׁנַיִם

אֵילָם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה

כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה

קָרְבַּן אֱלִיאָב בֶּן חֵלֶן: (פ)

וּלְנֹכַח קוֹדֶשֶׁת תּוֹרִין תִּירִין דְּכָרִין

חֲמִשָּׁה גִדֵּי חֲמִשָּׁה אֲמִרִין בְּנֵי שֵׁתָא

חֲמִשָּׁה דִּין קָרְבַּן אֱלִיאָב בֶּר חֵלֶן:

ל בֵּינָם הָרְבִיעִי נְשִׂיא לְבְנֵי

רְאוּבֵן אֱלִיצֹר בֶּן שִׁדְיָאוֹר:

בְּיוֹמָא רַב־יַעֲאָה רַבָּא לְבָנֵי רְאוּבֵן

אֲלִיצוּר בַּר שְׂדִיאוּר:

לֹא קָרְבָּנוּ קִנְעָרִית כֶּסֶף אַחַת

שֶׁל־נָשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזָּרֶק

אַחַד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל

הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים סֹלֶת

בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:

קָרְבָּנָהּ מִגִּסְתָּא דְכֶסֶף תְּדָא מֵאָה

וּתְלָתִין סֶלַעִין הִוָּה מִתְקָלָהּ מִזָּרְקָא תַּד

דְּכֶסֶף מִתְקָלָה שְׁבַעַיִן סְלֵעִין בְּסֵלֶעִי
קוֹדֶשׁא תְּרוּיָהוֹן מְלֵן סְלֵתָא דְּפִילָא
בְּמִשַּׁח לְמִנְחָתָא:

לב כֹּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה
קְטוֹרֶת

בְּזִיכָא חֲדָא מִתְקַל עֶשֶׂר סְלֵעִין הִיא
דְּדָהָב מְלֵיא קְטוֹרֶת בּוֹסְמִיא:

לג פֶּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אֵיל אֶחָד
כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

תֹּר חַד בַּר תּוֹרִי דְכַר חַד אֲמַר חַד בַּר

שִׁתָּה לַעֲלָתָא:

לֹד שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחַטָּאת:

צִפִּיר בַּר עֲזִין חַד לְחַטָּאתָא:

לָהּ וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים בֶּקָר שְׁנַיִם

אֵילָם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה

בְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה

קָרֵבֶן אֱלִיצֹר בֶּן שִׁדְיָאוֹר: (פ)

וּלְנִכְסֹת קוֹדֶשֶׁיָא תּוֹרִין תִּרִין דְּכָרִין

חֲמִשָּׁה גְּדֵי חֲמִשָּׁה אֲמֹרִין בְּנֵי שֵׁתָא

חֲמִשָּׁה דִּין קָרְבַּן אֱלִיצוֹר בַּר שְׂדִיאוֹר:

לוּ בַיּוֹם הַחֲמִישִׁי נָשִׂיא לְבְנֵי

שְׁמַעוֹן שְׁלֵמִיאל בֶּן צוּרִישְׁדִי:

בַּיּוֹמָא חֲמִשָּׁתָּה רַבָּא לְבְנֵי שְׁמַעוֹן

שְׁלֵמִיאל בַּר צוּרִישְׁדִי:

לוּ קָרְבָּנוֹ קִנְעֶרֶת כַּסֶּף אַחַת

שֶׁלֹּתֵימ וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזָּרֶק

אַחַד כַּסֶּף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל

הַכֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֵלָת

בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:

קֶרֶבֶנָה מִגִּסְתָּא דְכֶסֶף חֲדָא מֵאָה

וּתְלָתִין סְלָעִין הִוא מִתְקָלָה מְזֻרְקָא חַד

דְכֶסֶף מִתְקָלָה שְׁבַעֵין סְלָעִין בְּסָלְעִי

קוּדְשָׁא תְרוּיָהוֹן מֶלֶן סֵלְתָא דְפִילָא

בַּמִּשָּׁח לְמִנְחָתָא:

לֹא כֹף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה

קִטְרֶת:

בְּזִיכָא חֲדָא מִתְקַל עֶשֶׂר סְלַעִין הִיא

דְּדָהֵב מִלִּיא קְטֹרֶת בּוֹסְמִיא:

לֹט פֹר אֶחָד בֶּן בָּקָר אֵיל אֶחָד

כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

תֹּור חֵד בַּר תֹּוֹרִי דְכַר חֵד אִמַּר חֵד בַּר

שִׁתָּה לְעֹלָתָא:

מִשְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחֹטֵאת

צִפִּיר בַּר עֲזִין חֵד לְחֹטֵאתָא:

מֵא וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם

אֵילָם חֲמִשָּׁה עֵתָּיִם חֲמִשָּׁה

כַּבְּשִׁים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה

קֶרֶבֶן שְׁלֵמִיאל בֶּן צוּרִישָׁדִי:

(ב) (ב)

וּלְנַכְסֵת קוּדְשִׁיא תוֹרִין תִּירִין דְּכָרִין

חֲמִשָּׁא גְדִי חֲמִשָּׁא אֲמָרִין בְּנֵי שֵׁתָא

חֲמִשָּׁא דִין קֶרֶבֶן שְׁלֵמִיאל בַּר

צוּרִישָׁדִי:

שִׁשִּׁי ^{מב}

בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי נִשְׂיָא לְבָנֵי גֹד

אֱלֹהִים בֶּן דְּעוֹאֵל:

בַּיּוֹמָא שְׁתִּיתָא רַבָּא לְבָנֵי גֹד אֱלֹהִים

בֶּר דְּעוֹאֵל:

מִגְ קַרְבָּנֹו קַעֲרַת כְּסָף אַחַת

שֶׁל־נְשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזָּרֶק

אַחַד כְּסָף שְׁבַעִים שְׁקָל בְּשִׁקְל

הַכֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֵלָת

בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:

קֶרֶבֶנָה מִגִּסְתָּא דְכֶסֶף חֲדָא מֵאָה

וּתְלָתִין סְלָעִין הִוא מִתְקָלָה מְזֻרְקָא חַד

דְכֶסֶף מִתְקָלָה שְׁבַעֵין סְלָעִין בְּסָלְעֵי

קוֹדֶשׁא תְרוּיָהוֹן מֶלֶן סֵלְתָא דְפִילָא

בַּמִּשָּׁח לְמִנְחָתָא:

מִדְּכָף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה

קִטְרוֹת:

בְּזִיכָא חֲדָא מִתְקַל עֵשֶׁר סְלַעִין הִיא

דְּדַהֵב מִלִּיא קְטֹרֶת בּוֹסְמִיא:

מה פִּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אֵיל אֶחָד

כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

תֹּר חֵד בַּר תֹּרִי דְכַר חֵד אִמַּר חֵד בַּר

שִׁתָּה לְעֹלָתָא:

מִשְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחֹטָאת:

צִפִּיר בַּר עֲזִין חֵד לְחֹטָאתָא:

מִזֹּלְזָבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם

אֵילָם חֲמִשָּׁה עֵתָּרִים חֲמִשָּׁה

כַּבָּשִׁים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה

קֶרֶבֶן אֱלִיסָף בֶּן דָּעוּאֵל: (ב)

וּלְנַכְסֵת קוּדְשִׁיא תוֹרִין תִּירִין דְּכָרִין

חֲמִשָּׁא גְדִי חֲמִשָּׁא אִמְרִין בְּנֵי שֵׁתָא

חֲמִשָּׁא דִין קֶרֶבֶן אֱלִיסָף בַּר דָּעוּאֵל:

מח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נָשִׂיא לְבְנֵי

אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמַע בֶּן עַמִּיהוּד:

בַּיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה רַבָּא לְבְנֵי אֶפְרַיִם

אֵלֶיֶשְׁמַע בַּר עַמִּיהוּד:

מִטְ קַרְבָּנוֹ קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת

שֶׁלִּשְׁמִים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק

אַחַד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל

הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים סֵלַת

בְּלוּלָה בִּשְׁמֹן לְמִנְחָה:

קַרְבָּנָה מִגִּסְתָּא דְכֶסֶף חֲדָא מֵאָה

וְתִלְתִּין סְלַעִין הִוָּה מִתְקָלָהּ מִזְרָקָא חַד

דְכֶסֶף מִתְקָלָהּ שִׁבְעִין סְלַעִין בְּסִלְעִי

קוֹדֶשׁא תְּרוּיָהוֹן מְלֵן סְלִתָּא דְּפִילָא
בְּמִשַּׁח לְמִנְחָתָא:

נ כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה
קְטֹרֶת:

בְּזִיכָא חֲדָא מִתְקַל עֲשָׂר סְלָעִין הִיא
דְּדָהָב מְלֵיא קְטֹרֶת בּוֹסְמִיא:

נא פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אֵיל אֶחָד
כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

תֹּר חֵד בַּר תּוֹרִי דְּכַר חֵד אִמַּר חֵד בַּר

שִׁתָּהּ לַעֲלָתָא:

נב שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת:

צִפִּיר בַּר עִזִּין חֵד לְחַטָּאתָא:

נג וְלִזְבַּח הַנִּשְׁלָמִים בֶּקָר שְׁנַיִם

אֵילָם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה

כִּבְשִׁים בָּנִי שְׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה

קָרְבַּן אֱלִישָׁמֶע בֶּן עֲמִיהוּד: (פ)

וְלִנְכַסֵּת קוֹדֶשִׁיא תוֹרִין תֵּרִין דְּכָרִין

חֲמִשָּׁא גְדִי חֲמִשָּׁא אֲמָרִין בָּנִי שִׁתָּא

חֲמִשָּׁה דִּין קָרְבַּן אֱלֹהִים שְׁמַע בְּר

עֲמִיהוּד:

נֹד בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי נָשִׂיא לְבָנִי

מִנְשָׂה גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצֹר:

בַּיּוֹמָא תְּמִינָאָה רַבָּא לְבָנִי מִנְשָׂה

גַּמְלִיאֵל בְּר פְּדָהצֹר:

נָה קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת

שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזָּרֶק

אַחַד כֶּסֶף שְׁבַעַיִם שְׁקָל בְּשִׁקְל

הַכֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֵלָת

בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה

קֶרֶבֶנָה מִגִּסְתָּא דְכֶסֶף חֲדָא מֵאָה

וּתְלָתִין סְלָעִין הִוא מִתְקָלָה מְזֻרְקָא חַד

דְכֶסֶף מִתְקָלָה שְׁבַעֵין סְלָעִין בְּסָלְעִי

קוּדְשָׁא תְרוּיָהוֹן מֶלֶן סֵלְתָא דְפִילָא

בַּמִּשָּׁח לְמִנְחָתָא:

נֹכַח אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה

קִטְרֶת:

בְּזִיכָא חֲדָא מִתְקַל עֲשֹׂר סְלַעִין הִיא

דְּדָהֵב מִלִּיא קְטֹרֶת בּוֹסְמִיא:

נז פִּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אֵיל אֶחָד

כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

תֹּר חֵד בַּר תֹּרִי דְכַר חֵד אִמַּר חֵד בַּר

שִׁתָּה לְעֹלָתָא:

נח שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחֹטְאָת:

צִפִּיר בַּר עִזִּין חֵד לְחֹטְאָתָא:

נט וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם

אֵילָם חֲמִשָּׁה עֵתָּדִים חֲמִשָּׁה

כַּבְּשִׁים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה

קֶרֶבֶן גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצֹר: (פ)

וּלְנַכְסֵת קוֹדֶשֶׁיָא תוֹרִין תֵּרִין דְּכָרִין

חֲמִשָּׁא גְדִי חֲמִשָּׁא אֲמָרִין בְּנֵי שֵׁתָא

חֲמִשָּׁא דִין קֶרֶבֶן גַּמְלִיאֵל בַּר פְּדָהצֹר:

ס בִּיּוֹם הַתְּשִׁיעִי נָשִׂיא לְבְנֵי

בְּנֵימָן אֲבִידָן בֶּן גְּדֵעֲנִי:

בִּיּוֹמָא תְּשִׁיעָאָה רַבָּא לְבְנֵי בְנֵימָן

אֲבִידֹן בַּר גִּדְעָנִי:

סא קַרְבָּנוֹ קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת

שֶׁלֹּשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזֶּרֶק

אַחַד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל

הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים סֵלַת

בְּלוּלָה בִּשְׁמֹן לְמִנְחָה:

קַרְבָּנָה מִגִּסְתָּא דְכֶסֶף חֲדָא מֵאָה

וּתְלָתִין סְלָעִין הִוא מִתְקָלָהּ מִזֶּרְקָא חַד

דְּכֶסֶף מִתְקָלָהּ שִׁבְעִין סְלָעִין בְּסְלָעֵי

קוֹדֶשׁא תְּרוּיָהוֹן מְלֵן סְלֵתָא דְּפִילָא

בְּמִשַּׁח לְמִנְחָתָא:

סב כַּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה

קְטֹרֶת:

בְּזִיכָא חֲדָא מִתְקַל עֶשֶׂר סְלַעִין הִיא

דְּדָהָב מְלֵיא קְטֹרֶת בּוֹסְמִיא:

סג פֶּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אֵיל אֶחָד

כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

תֹּר חֵד בַּר תּוֹרִי דְּכֹר חֵד אֹמַר חֵד בַּר

שִׁתָּהּ לַעֲלָתָא:

סד שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת:

צִפִּיר בַּר עִזִּין חֵד לְחַטָּאתָא:

סה וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בֶּקָר שְׁנַיִם

אֵילָם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה

בְּבָשִׁים בָּנִי שְׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה

קָרְבַּן אֲבִידֹן בֶּן גִּדְעָנִי: (פ)

וְלִנְכַסֵּת קוֹדֶשֶׁיָא תוֹרִין תֵּרִין דְּכָרִין

חֲמִשָּׁא גִדִּי חֲמִשָּׁא אֲמָרִין בָּנִי שִׁתָּא

חֲמִשָּׁה דִּין קָרַבַּן אֲבִידֹן בַּר גְּדֵעוֹנִי:

סו בַּיּוֹם הָעֲשִׂירִי נָשִׂיא לְבָנִי

דָּן אֲחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדִּי:

בַּיּוֹמָא עֲשִׂירָא רַבָּא לְבָנִי דָּן אֲחִיעֶזֶר

בַּר עַמִּישַׁדִּי:

סז קָרַבְנֹו קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת

שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזָּרֶק

אַחַד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל

הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלְּאִים סֵלַת

בְּלוּלָהּ בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה:

קִרְבָּנָה מִגִּסְתָּא דְכֶסֶף חֲדָא מֵאָה

וּתְלָתִין סְלָעִין הִוָּה מִתְקָלָה מְזֻרְקָא חַד

דְּכֶסֶף מִתְקָלָה שְׁבַעֵין סְלָעִין בְּסְלָעֵי

קוּדְשָׁא תְרוּיָהוֹן מְלֵן סְלָתָא דְפִילָא

בַּמִּשָּׁח לְמִנְחָתָא:

סַח כֶּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה

קִטְוֶרַת

בְּזִיכָא חֲדָא מִתְקַל עֶשֶׂר סְלָעִין הִיא

דְּדַהֵב מְלִיא קְטֹרֶת בּוֹסְמִיא:

סט פֶּר אֶחָד בֶּן בֶּקָר אֶיל אֶחָד

כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

תֹּור חֵד בַּר תֹּוֹרִי דְכַר חֵד אֹמַר חֵד בַּר

שִׁתָּה לְעֹלָתָא:

ע שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחַטָּאת:

צִפִּיר בַּר עֲזִין חֵד לְחַטָּאתָא:

עא וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בֶּקָר שְׁנַיִם

אֵילָם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה

בְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה

קָרַבן אֲחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדִּי:

וְלִנְכַסֵּת קוֹדֶשֶׁת תּוֹרִין תָּרִין דְּכָרִין

חֲמִשָּׁה גִדֵּי חֲמִשָּׁה אֲמָרִין בְּנֵי שֵׁתָא

חֲמִשָּׁה דִּין קָרַבן אֲחִיעֶזֶר בֶּר עַמִּישַׁדִּי:

שְׁבִיעִי ^{עב}

בְּיוֹם עֲשִׂיתִי עָשָׂר יוֹם נָשִׂיא

לְבָנֵי אֲשֶׁר פִּגְעִיאל בֶּן עֲכָרָן:

בְּיוֹמָא חַד עֶשֶׂר יוֹמָא רַבָּא לְבְנֵי אֱשֶׁר

פְּגַעִיאל בַּר עֲכָרָן:

עג קִרְבָּנוּ קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת

שֶׁלֹּשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזֶּרֶק

אַחַד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל

הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים סֹלֶת

בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:

קִרְבָּנָה מִגִּסְתָּא דְכֶסֶף חֲדָא מֵאָה

וּתְלָתִין סְלָעִין הִוָּה מִתְקָלָהּ מִזֶּרְקָא חַד

דְּכֶסֶף מִתְקָלָה שְׁבַעַיִן סְלֵעִין בְּסֵלֶעִי

קוֹדֶשׁא תְּרוּיָהוֹן מֶלֶן סְלֵתָא דְּפִילָא

בְּמִשַּׁח לְמִנְחָתָא:

עד כַּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה

קִטְוֶרֶת:

בְּזִיכָא חֲדָא מִתְקַל עֶשֶׂר סְלֵעִין הִיא

דְּדָהָב מְלִיא קִטְוֶרֶת בּוֹסְמִיא:

עַה פֶּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אֵיל אֶחָד

כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

תֹּר חַד בַּר תּוֹרִי דְכַר חַד אֲמַר חַד בַּר

שִׁתָּה לַעֲלָתָא:

עו שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחַטָּאת:

צִפִּיר בַּר עֲזִין חַד לְחַטָּאתָא:

עז וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בֶּקָר שְׁנַיִם

אֵילָם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה

בְּבָשִׁים בָּנִי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה

קָרֵבֶן פִּגְעִיָּאל בֶּן עֶכְרָן: (פ)

וּלְנִכְסֹת קוֹדֶשֶׁיָא תּוֹרִין תִּרִין דְּכָרִין

חֲמִשָּׁה גְּדֵי חֲמִשָּׁה אֲמֹרִין בְּנֵי שֵׁתָא

חֲמִשָּׁה דִּין קָרְבַּן פִּגְעִיאל בַּר עֲכָרָן:

עח בְּיוֹם שְׁנַיִם עָשָׂר יוֹם נִשְׂיָא

לְבָנֵי נִפְתָּלִי אַחֲרֵעַ בֶּן עֵינָן:

בְּיוֹמָא תְּרִי עָשָׂר יוֹמָא רַבָּא לְבָנֵי

נִפְתָּלִי אַחֲרֵעַ בַּר עֵינָן:

עט קָרְבָּנוֹ קֹעֶרֶת כֶּסֶף אַחַת

שֶׁלֹּשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזָּרֶק

אַחַד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל

הַכֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֵלָת

בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:

קֶרֶבֶנָה מִגִּסְתָּא דְכֶסֶף חֲדָא מְאָה

וּתְלָתִין סְלָעִין הִוא מִתְקֻלָּה מְזֻרְקָא חַד

דְּכֶסֶף מִתְקֻלָּה שְׁבַעֵין סְלָעִין בְּסְלָעֵי

קוּדְשָׁא תְרוּיָהוֹן מֶלֶן סֵלְתָא דְפִילָא

בַּמִּשָּׁח לְמִנְחָתָא:

כ כֹּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה

קִטְרוֹת:

בְּזִיכָא חֲדָא מִתְקַל עֶשֶׂר סְלַעִין הִיא

דְּדָהֵב מִלִּיא קְטֹרֶת בּוֹסְמִיא:

פא פֶּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אֵיל אֶחָד

כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

תֹּר חֵד בַּר תֹּרִי דְכַר חֵד אִמַּר חֵד בַּר

שִׁתָּה לְעֹלָתָא:

פב שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת:

צִפִּיר בַּר עִזִּין חֵד לְחֻטָּאתָא:

פג וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם

אֵילָם חֲמִשָּׁה עֵתָּרִים חֲמִשָּׁה

כַּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה

קָרְבַּן אֲחִירֶע בֶּן עֵינָן: (פ)

וּלְנִכְסֹת קוֹדֶשֶׁת תּוֹרִין תִּירִין דְּכָרִין

חֲמִשָּׁה גְּדֵי חֲמִשָּׁה אֲמִרִין בְּנֵי שֵׁתָא

חֲמִשָּׁה דִּין קָרְבַּן אֲחִירֶע בַּר עֵינָן:

פד זאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם

הַמִּשָּׁח אֹתוֹ מֵאֵת נְשִׂאֵי

יִשְׂרָאֵל קְעֵרֹת כֶּסֶף שְׁתֵּים

עֲשֵׂה מִזְרָקִי כֶסֶף שְׁנַיִם עָשָׂר

כִּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים עָשָׂר:

דָּא חֲנֻכַּת מִדְבַּחַא בְּיוֹמָא דְרַבּיוּ יְתָה

מִן רַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל מְגִיִּסִי כֶסֶף תִּרְתָּא

עֲשֵׂי מִזְרָקִי כֶסֶף תִּרִין עָשָׂר בְּזִיכֵי

דְּדַהֲבָא תִרְתָּא עֲשֵׂי:

ביום המשח אותו. בו ביום שנמשח

הקריב, ומה אני מקיים אחרי המשח,

שנמשח תחלה ואחר כך הקריב. או אחרי

המשח לאחר זמן, ולא בא ללמד ביום

המשה אלא לומר שנמשה ביום, כשהוא
אומר ביום משהו אותם, למדנו שנמשה
ביום, ומה תלמוד לומר ביום המשה אותו,
ביום שנמשה הקריב: קערת כסף שתיים
עשרה. הם הם שהתנדבו ולא אירע בהם
פסול:

פה שלֹשִׁים וּמֵאָה הַקְּעָרָה
הָאֶחָת כֶּסֶף וְשִׁבְעִים הַמִּזְרָק
הָאֶחָד כָּל כֶּסֶף הַכֵּלִים אֲלֵפִים
וְאַרְבַּע מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ:

מֵאָה וּתְלָתִין סְלֵעִין הָיָה מִתְקָלָא

דְּמַגִּיסְתָּא חֲדָא דְכֶסֶפָּא וְשִׁבְעִין

דְּמִזְרְקָא חֲדָא כֹּסֶף מִנִּיא תִּירִין

אֶלְפִין וְאַרְבַּע מֵאָה בְּסֵלְעֵי קוּדְשָׁא:

שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה הַקְעֵרָה הָאֶחָת וְגו' . מֵה

תִּלְמוּד לֹוֹמֵר, לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה

מִשְׁקָלָהּ וְלֹא פִירֵשׁ בְּאִיזוֹ שֶׁקֶל, לְכַךְ חֲזֹר

וְשֶׁנֶּאֱמַר כֹּאן, וְכֹל בְּכוֹלָן כֹּל כֶּסֶף הַכֵּלִים

בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: כֹּל כֶּסֶף הַכֵּלִים וְגו' .

לְלַמֵּד שֶׁהָיוּ כֵּלֵי הַמִּקְדָּשׁ מְכוּוֹנִים

במשקלן, שוקלן אחד אחד ושוקלן כולן

כאחד, לא ריבה ולא מיעט:

פו כפֹּת זָהָב עֲשִׂים עֲשִׂיה

מִלֵּאת קִטְרֹת עֲשִׂיה עֲשִׂיה

הַכֹּף בְּשִׁקְלֵי הַקֹּדֶשׁ כָּל זָהָב

הַכֹּפֹת עֲשִׂים וּמֵאָה:

בְּזִיכֵי דְדִּהְבָא תִּרְתִּי עֲשִׂים מִלִּין קִטְרֹת

בּוֹסְמִיא מִתְקֵל עֲשִׂי סְלֵעִין הָוָה

מִתְקֵלָא דְבְּזִיכָא בְּסֵלְעֵי קוּדְשָׁא כָּל

זָהָב בְּזִיכִיָּא מֵאָה וְעֶשְׂרִין:

**כפות זהב שתים עשרה. למה נאמר, לפי
שנאמר כף אחת עשרה זהב, היא של זהב
ומשקלה עשרה שקלים של כסף, או אינו
אלא כף אחת של כסף ומשקלה עשרה
שקלי זהב, ושקלי זהב אין משקלם שווה
לשל כסף, תלמוד לומר כפות זהב, של
זהב היו:**

מפטיר פז

כָּל הַבָּקָר לְעֹלָה שְׁנֵי עֶשֶׂר

פָּרִים אֵילָם שְׁנֵי עֶשֶׂר

כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה שְׁנֵי עֶשֶׂר

וּמִנְחָתָם וְשִׁעְיֵירֵי עֲזִים שְׁנֵי

עֶשֶׂר לַחֲטָאתִי׃

כָּל תּוֹרֵי לְעֹלֹתָא תֵּירֵי עֶשֶׂר תּוֹרֵי

דְּכָרִין תֵּירֵי עֶשֶׂר אֲמָרִין בְּנֵי שֶׁתָּא תֵּירֵי

עֶשֶׂר וּמִנְחָתָהוֹן וְצִפְיֵירֵי בַר עֲזִין תֵּירֵי

עֶשֶׂר לַחֲטָאתָא׃

כַּח וְכֹל בְּקֹר וְזֶבַח הַשְּׁלָמִים

עֲשִׂיִּים וְאַרְבַּעַּה פָּרִים אֵילָם

שְׁשִׁים עֶתְדִים שְׁשִׁים כְּבָשִׁים

בְּנֵי שָׁנָה שְׁשִׁים זֹאת חֲנֻכַּת

הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי הַמִּשָּׁח אֵתֹ:

וְכֹל תֹּרֵי לְנִכְסֹת קֹדֶשֶׁת עֲשִׂיִּים

וְאַרְבַּעַּה תֹּרֵי דְכָרִים שְׁתֵּין גִּדִּין שְׁתֵּין

אֲמֵרִים בְּנֵי שְׁתֵּה שְׁתֵּין דָּא חֲנֻכַּת

מִדְּבַחַת בְּתֵר דְּרַבִּיּוּ יִתְהֵ:

כַּטּ וַיָּבֹא מִנְּשָׂה אֶל אָהֶל מוֹעֵד

לְדַבֵּר אֵתוּ וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל

מִדַּבֵּר אֵלָיו מֵעַל הַכַּפֹּרֶת

אֲשֶׁר עַל אֶרֶץ הָעֵדֻת מִבֵּין

שְׁנֵי הַכְּרֹבִים וַיְדַבֵּר אֵלָיו: (פכפ)

וְכַד עָלִיל מִנְּשָׂה לְמִשְׁכַּן זִמְנָא לְמַלְלָא

עֵמָה וַיִּשְׁמַע יְיָ קוֹלָא דְּמַתְּמִלָּל עֵמָה

מֵעֲלֹי כַּפֹּרֶתָא דִּי עַל אֲרוֹנָא

דְּסִתְּדוּתָא מִבֵּין תִּרְיִן כְּרוּבֵיָא וּמַתְּמִלָּל

עֲמָה:

ובבא משה. שני כתובים המכחישים זה את זה בא שלישי והכריע ביניהם, כתוב אחד אומר וידבר ה' אליו מאהל מועד, והוא חוץ לפרכת, וכתוב אחד אומר ודברתי אתך מעל הכפרת, בא זה והכריע ביניהם, משה בא אל אהל מועד ושם שומע את הקול הבא מעל הכפרת מבין שני הכרובים, הקול יוצא מן השמים לבין שני הכרובים ומשם יצא לאהל מועד: וישמע את הקול. יכול קול נמוך, תלמוד לומר את הקול, הוא הקול שנדבר עמו

**בסיני, וכשמגיע לפתח היה נפסק ולא
היה יוצא חוץ לאהל: מדבר. כמו מתדבר,
כבודו של מעלה לומר בן, מדבר בינו לבין
עצמו ומשה שומע מאליו: וידבר אליו.
למעט את אהרן מן הדברות:**

חסלת פרשת נשא:

כרשית

בהעלותך

עם אונקלוס ורש"י

פרשת בהעלותך

במדבר פרק-ח

אֲוִי־דְבָר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

בִּדְבָר אֶל אֶחָדָן וְאֶמַּרְתָּ אֵלָיו

בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת אֶל מִזְבֵּחַ

פָּנֵי הַמִּזְבֵּחַ יֵאָדָר שְׂבַעַת

הַנֵּרוֹת:

מִלֵּל עִם אֶהְרֹן וְתִימַר לָהּ בְּאֲדֹלָקוֹתָיִךְ
יָת בּוֹצִינִיָּא לְקַבֵּל אִפִּי מִנֶּרְתָּא יְהוֹן
מִנֶּהְרִין שְׂבָעָא בּוֹצִינִיָּא:

בהעלתך. למה נסמכה פרשת המנורה
לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן
חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו, כשלא
היה עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו,
אמר לו הקב"ה חייד שלך גדולה
משלהם, שאתה מדליק ומיטיב את
הנרות: בהעלתך. על שם שהלהב עולה

כתיב בהדלקתן לשון עלייה, שצריך
להדליק עד שתהא השלהבת עולה
מאליה. ועוד דרשו רבותינו מכאן,
שמעלה היתה לפני המנורה שעליה הכהן
עומד ומיטיב: אל מול פני המנורה. אל
מול נר האמצעי, שאינו בקנים אלא בגוף
של מנורה: יאירו שבעת הנרות. ששה
שעל ששת הקנים, שלשת המזרחיים
פונים למול האמצעי הפתילות שבהן, וכן
שלשה המערביים ראשי הפתילות למול
האמצעי, ולמה, כדי שלא יאמרו לאורה

הוא צריך:

וַיַּעַשׂ בֶּן אֶהֱרֹן אֶל מוֹל פְּנֵי

הַמִּנְחָה הַעֲלָה נִרְתְּיָהּ כַּאֲשֶׁר

צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:

וַעֲבַד בֶּן אֶהֱרֹן לִקְבֹּל אִפִּי מִנְחָתָא

אֲדֹלֶק בּוֹצִינָהָ כַּמָּא דִּי פִקִּיד יֵי ית

מֹשֶׁה:

ויעש בן אהרן. להגיד שבחו של אהרן

שלא שנה:

ד וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְחָה מִקְשָׁה

זָהָב עַד יִרְכָּה עַד פְּרָחָה

מִקְשָׁה הוּא כַּמֶּרְאֶה אֲשֶׁר

הֶרְאֶה יְהוָה אֶת מִשְׁחָה כֵּן

עָשָׂה אֶת הַמִּנְחָה: (פ)

וַיִּדִּין עוֹבַד מִנְרֹתָא נְגִידָא דְהַב עַד

שִׁידָה עַד שׁוֹשְׁנָה נְגִידָא הִיא כְּחִזּוּא

דִּי אַחְזִי יִי יֵת מִשְׁחָה כֵּן עַבְדֵּי יֵת

מִנְרֹתָא:

**וזה מעשה המנורה. שהראהו הקב"ה
באצבע לפי שנתקשה בה, לכך נאמר וזה:
מקשה. בטדי"ץ בלע"ז לשון דא לדא
נקשן, עשת של ככר זהב היתה, ומקיש
בקורנם וחותר בכשיל לפשט איבריה
כתקונן, ולא נעשית איברים איברים על
ידי חבור: עד ירכה עד פרוחה. ירכה היא
השידה שעל הרגלים, חלול כדרך מנורות
בסף שלפני השרים: עד ירכה עד פרוחה.
כלומר גופה של מנורה כולה וכל התלוי
בה: עד ירכה. שהוא אבר גדול: עד**

**פרחה. שהוא מעשה דק שבה, הכל
מקשה, ודרך עד לשמש בלשון זה, כמו
מגדיש ועד כמה ועד כרם זית: כמראה
אשר הראה וגו'. כתבנית אשר הראהו
בהר, כמו שנאמר וראה ועשה בתבניתם
וגו': כן עשה את המנורה. מי שעשאה.
ומדרש אגדה על ידי הקב"ה נעשית
מאליה:**

**הַיִּדְבָּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:
וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:**

וְקַח אֶת הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל וְטַהַרְתָּ אֹתָם:

קָרַב יָת לְוָאֵי מִגּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִדְכִּי

יְתִהוֹן:

קַח אֶת הַלְוִיִּם. קַח־ם בַּדְּבָרִים, אֲשֶׁר־יִכֶּם

שֶׁתִּזְכּוּ לִהְיוֹת שֹׁמְשִׁים לְמִקְוֶה:

וְזָכָה תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהָרֶם חִזָּה

עֲלֵיהֶם מִי חֲטָאת וְהַעֲבִירוּ

תַּעֲרֵר עַל כָּל בְּשָׂרָם וְכַבֵּסוּ

בְּגֵדֵיהֶם וְהַטְהָרוֹ:

וּבְדִין תַּעֲבֹד לַהּוֹן לְדַכּוֹאִיהוֹן אֲדִי
עַלִּיהוֹן מִיָּא דַחַטָּאֲתָא וַיַּעֲבְרוֹן מִסַּפֵּר
עַל כָּל בְּשָׂרָהוֹן וַיַּחֲרוֹן לְבוּשֵׁיהוֹן
וַיִּדְכוּן:

הזה עליהם מי חטאת. של אפר הפרה,
מפני טמאי מתים שבהם: והעבירו תער.
מצאתי בדברי רבי משה הדרשן, לפי
שנתנו כפרה על הבכורות שעבדו עבודת
אלילים, והיא קרויה זבחי מתים,

והמצורע קרוי מת, הזקיקם תגלחת

במצורעים:

ח וְלִקְחוּ פֶּרַךְ בֵּן בָּקָר וּמִנְחָתוֹ

סֵלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וּפֶרַךְ שְׁנֵי

בֵּן בָּקָר תִּקַּח לְחֹטֵאת:

וַיִּסְבוּן תֹּרַב בַּר תֹּרִי וּמִנְחָתָהּ סֵלֶתָא

דְּפִילָא בַּמֶּשֶׁחַ וְתֹרַב תִּנִּין בַּר תֹּרִי

תִּסַּב לְחֹטֵאתָא:

ולקחו פר בן בקר. והוא עולה, כמו

שכתוב ועשה את האחד עולה, והוא קרבן
צבור בעבודת אלילים: ופר שני. מה
תלמוד לומר שני, לומר לך מה עולה לא
נאכלת אף חטאת לא נאכלת, ובזו יש
סמך לדבריו בתורת כהנים, ואומר אני,
שהוראת שעה היתה, ששעיר היה להם
להביא לחטאת עבודת אלילים עם פר
העולה:

ט וְהִקְרַבְתָּ אֶת הַלְוִיִּם לִפְנֵי
אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְחָלְתָּ אֶת כָּל

עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְתִקְרַב יָת לֹאֵאִי לְקֹדֶם מִשְׁכַּן זְמַנָּא

וְתִכְנוֹשׁ יָת כָּל כְּנִשְׁתָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְהִקְהִלְתָּ אֶת כָּל עַדְתָּ. לְפִי שְׁהִלּוּיִם

נִתּוּנִים קֶרֶבֶן כַּפֶּרֶה תַּחֲתִיהֶם, יְבוֹאוּ

וַיַּעֲמֵדוּ עַל קֶרְבָּנָם וַיִּסְמְכוּ אֶת יְדֵיהֶם

עֲלֵיהֶם:

וְהִקְרַבְתָּ אֶת הַלְוִיִּם לְפָנַי

יְהוָה וַסְמְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת

יְדִיָּהֶם עַל הַלְוִיִּם:

וּתְקַרֵּב יָת לְוֵאֵי קָדָם יְיָ וַיִּסְמְכוּן בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל יָת יְדִיָּהוּן עַל לְוֵאֵי:

יֵא וְהֵנִיף אֶהֱרֹן אֶת הַלְוִיִּם

תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לְעֹבֵד אֶת עֲבֹדַת

יְהוָה:

וַיִּרִים אֶהֱרֹן יָת לְוֵאֵי אֲרָמָא קָדָם יְיָ מִן

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיהוֹן לְמַפְלַח יָת פְּלִחָנָא

ד"י:
- ז:

והניף אהרן את הלויים. בדרך שאשם
מצורע טעון תנופה חי. שלש תנופות
נאמרו בפרשה זו, הראשונה לבני קהת,
לכך נאמר בם והיו לעבוד את עבודת ה',
לפי שעבודת קדש הקדשים עליהם
הארון והשלחן וגו'. השניה לבני גרשון,
לכך נאמר בם תנופה לה', שאף עליהם
היתה עבודת הקודש יריעות וקרשים
הנראות בבית קדש הקדשים, והשלישית
לבני מררי:

יב וְהִלּוּיִם יִסְמְכוּ אֶת יְדֵיהֶם

עַל רֹאשׁ הַפָּרִים וַעֲשֵׂה אֶת

הָאֶחָד חֲטָאת וְאֶת הָאֶחָד עֹלָה

לִיהוֹנָה לְכַפֵּר עַל הָלִוִּים:

וְלֹאִי יִסְמְכוּן יָת יְדֵיהוֹן עַל רִישׁ

תּוֹרִיא וְעִבִּיד יָת חֲטָאתָא וְיָת חֲד

עֲלִתָא קָדָם יי לְכַפֵּרָא עַל לֹאִי:

יג וְהִעֲמִידָהּ אֶת הָלִוִּים לְפָנַי

אַהֲרֹן וּלְפָנַי בָּנָיו וְהִנֵּפְתָּ אֹתָם

תְּנוּכָּה לַיהוָה:

וְתָקַם יָת לֹאֵי קָדָם אֶהְרֹן וְקָדָם בְּנוֹהֵי

וְתָרִים יִתְהוֹן אֶרְמָא קָדָם יִי:

יָד וְהַבְדִּילָתָּ אֶת הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם:

וְתַפְרִישׁ יָת לֹאֵי מִגֹּו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וַיִּהְיוּ מִשְׁמֵשִׁין קִדְמֵי לֹאֵי:

שְׁנֵי מִן

וְאַחֲרֵי כֵן יָבֹאוּ הַלְוִיִּם לְעֶבֶד

אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְטַהֲרֹת אֹתָם

וְהִנֵּפֹת אֹתָם תְּנוֹפֵחַ:

וּבֵתָר כֵּן יַעֲלוּן לְוָאֵי לְמַפְלַח יָת מִשְׁכַּן

זִמְנָא וְתִדְכִּי יִתְהוֹן וְתִרִים יִתְהוֹן

אַרְמָא:

טז כִּי נִתְּנִים נִתְּנִים הֵמָּה לִי

מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת

בְּטַרְת כָּל רָחֵם בְּכוֹר כָּל

מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקַחְתִּי אֹתָם לִי:

אֲרִי אֶפְרַשָׁא מִפְּרָשִׁין אֲנוּן לִי מִגּוֹ בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל חֲלָף פֶּתַח כָּל וְלָדָא בּוֹכְרָא

כֹּלָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבִּית יִתְהוֹן

קִדְמִי:

נְתָנִים נְתָנִים. נְתָנִים לְמִשָּׁא נְתָנִים

לְשִׁיר: פֶּטֶרַת. פְּתִיחַת:

יִזְכֵּר כִּי לִי כָל בְּכוֹר בְּבָנֵי

יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה בְּיוֹם

הִכֹּתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

הַקֹּדֶשְׁתִּי אֹתָם לִי:

אֲרֵי דִילִי כָּל בּוֹכֵרָא בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל

בְּאַנְשָׁא וּבְבַעֲיָרָא בְיוֹמָא דְקִטְלִית כָּל

בּוֹכֵרָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם אֶקְדָּשִׁית

יִתְהוֹן קִדְמִי:

כִּי לִי כָל בְּכוֹר. שְׁלִי הִיוּ הַבְּכוֹרוֹת בְּקוֹ

הַדִּין, שֶׁהִגַּנְתִּי עֲלֵיהֶם בֵּין בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם

וּלְקַחְתִּי אוֹתָם לִי עַד שֶׁשָּׁעוּ בַּעֲגָל, וְעַכְשִׁיו

וְאִקַּח אֶת הַלְוִיִּם:

יְהוָה וְאַתָּה אֶת הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל

בְּכוֹר בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְקִרְבִּית יָתִי לְוָאֵי חֲלֶף כָּל בּוֹכְרָא בְּבִנֵי

יִשְׂרָאֵל:

יְהוָה וְאַתָּה אֶת הַלְוִיִּם נְתַנִּים

לְאַחֲרָן וּלְבָנָיו מִתּוֹךְ בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲלֵ מוֹעֵד וּלְכַפֵּר

עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִהְיֶה

בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל נָגַף בְּגִשָּׁת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֹּדֶשׁ:

וַיַּהֲבִית יָת לֹאִי מִסִּירִין לְאַהֲרֹן

וּלְבְנוֹהִי מִגֹּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַפְלַח יָת

פּוֹלְחֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא

וּלְכַפָּרָא עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִהְיֶה בְּבָנֵי

יִשְׂרָאֵל מוֹתָא בְּמִקְרָב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

לְקוֹדֶשׁ:

וַאֲתָנָה וְגו'. חֲמִשָּׁה פַעֲמִים נֹאמַר בְּנֵי

ישראל במקרא זה, להודיע חבתן שנכפלו
אזכרותיהן במקרא אחד כמנין חמשה
חומשי תורה, וכך ראיתי בב"ר: ולא יהיה
בבני ישראל נגף. שלא יצטרכו לגשת אל
הקדש, שאם יגשו יהיה נגף:

כִּי־עָשָׂה מִנְּשָׁה וְאַהֲרֹן וְכָל־עֵדֹת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְלוֹיִם כָּכָל אֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת מִנְּשָׁה לְלוֹיִם כִּן
עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְעָבַד מִנְּשָׁה וְאַהֲרֹן וְכָל־כְּנֹשְׁתָּא דְּבְנֵי

יִשְׂרָאֵל לְלוֹאֵי כָּל דֵּי פִקִּיד יִי יֵת

מֹשֶׁה לְלוֹאֵי כֵן עֲבָדוּ לְהוֹן בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל:

וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכָל עֵדֶת וְגו'. מֹשֶׁה

הַעֲמִידֵן, וְאַהֲרֹן הַנִּיכָם, וְיִשְׂרָאֵל סִמְכוּ אֶת

יָדֵיהֶם:

כֹּא וַיִּתְּחַטְּאוּ הַלְוִיִּם וַיִּכְבְּסוּ

בְּגָדֵיהֶם וַיִּנָּק וְאַהֲרֹן אֶת־

תְּנוּפָה לְפָנָי יְהוָה וַיִּכַּפֵּר

עֲלֵיהֶם אֶהְרֹן לְטָהָרָם:

וְאִדְכֵּיוּ לֹאִי וְחֹרּוּ לְבוּשֵׁיהֶן וְאָרַם

אֶהְרֹן יִתְהַוֶּה אֶרְמָא קָדָם יי וְכִפֹּר

עֲלֵיהֶן אֶהְרֹן לְדַכּוֹאֵיהֶן:

כַּבֵּד וְאַחֲרֵי כֵן בָּאוּ הַלְוִיִּם לַעֲבֹד

אֶת עֲבֹדָתָם בְּאַהֲל מוֹעֵד לִפְנֵי

אֶהְרֹן וְלִפְנֵי בָנָיו כַּאֲשֶׁר צִוָּה

יְהוָה אֶת מֹשֶׁה עַל הַלְוִיִּם כֵּן

עָשׂוּ לָהֶם: (פ)

וּבִתֶּר כֵּן עָלוּ לֹאִי לְמַפְלַח יֵת

פּוֹלְחֵנָהוֹן בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא קֳדָם אֱהֵרֹן

וְקֳדָם בְּנוֹהֵי כְמָא דִּי פַקִיד יֵי יֵת מִשָּׁה

עַל לֹאִי כֵן עֲבָדוּ לְהוֹן:

כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' וְגו' כֵּן עֲשׂוּ. לְהַגִּיד שִׁבְחָה

הַעֲוֹשִׁין וְהַנַּעֲשֶׂה בָהֶם, שֶׁאֶחָד מֵהֶם לֹא

עָכַב:

כַּג וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מִנְּשָׁה

לֵאמֹר:

וּמִלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

כֹּד־זֹאת אֲשֶׁר לְלוֹיִם מִבֶּן חֲמִשָּׁ

וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה יָבוֹא

לְעֵבָא עֵבָא בַּעֲבֹדֶת אֹהֶל

מוֹעֵד:

דָּא דִּי לְלוֹאֵי מִבֶּר חֲמִשָּׁ וְעֶשְׂרִין שָׁנִין

וְלַעֲלָא יִיתִי לְחִילָא חִילָא בְּפוֹלְחֹן

מִשְׁכַּן זְמָנָא:

זאת אשר ללוים. שנים פוסלין בהם, ואין

הַמוֹמִיִן פּוֹסְלִין בָּהֶם: מִבֶּן חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים.

וּבִמְקוֹם אֲחֵר אֹמֵר מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה, הֵא

כִּיצַד, מִבֶּן כ"ה בֹּא לְלִמּוּד הַלְכוֹת עֲבוּדָה,

וּלְזִמּוּד חֲמֵשׁ שָׁנִים וּבֶן שְׁלֹשִׁים עוֹבֵד,

מִכָּאן לְתַלְמִיד שֶׁלֹּא רָאָה סִימָן יָפָה

בַּמִּשְׁנָתוֹ בַּחֲמֵשׁ שָׁנִים שֶׁשׁוּב אֵינוֹ רוֹאֶה:

כֹּה וּמִבֶּן חֲמֵשִׁים שָׁנָה יָשׁוּב

מִצֵּבָא הָעֲבֻדָּה וְלֹא יַעֲבֹד

עוֹד:

וּמִבֶּן חֲמֵשִׁין שָׁנִין יְתוֹב מִחֵיל פּוֹלְחָנָא

וְלֹא יִפְלַח עוֹד:

**וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד. עֲבֹדַת מֶשֶׁא בַּכֶּתֶף, אֲבָל
חֹזֵר הוּא לְנַעִילַת שַׁעֲרִים לְשִׁיר וּלְטַעוֹן
עֲגָלוֹת, וְזֶהוּ וְשֵׁרַת אֶת אַחִיו עִם אַחֵיהֶי
בְּתַרְגּוּמוֹ:**

**כּוּ וְשֵׁרַת אֶת אַחִיו בְּאַהֲלֵ
מוֹעֵד לְשִׁמּוֹר מִשְׁמֶרֶת וְעֲבָדָה
לֹא יַעֲבֹד כָּכָה תַּעֲשֶׂה לְלוֹוִיִּם
בְּמִשְׁמֶרֶתָם: (פ)**

וַיִּשְׁמַשׁ עִם אֲחֻזָּה בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא לְמַטְר

מִטְרָא וּפּוֹלְחָנָא לָא יִפְלַח כְּדִין תַּעֲבִיד

לְלוֹאֵי בְּמִטְרַתְהוֹן:

לְשִׁמּוֹר מִשְׁמֶרֶת. לַחֲנוּת סָבִיב לֹאֲהֹל,

וּלְהַקִּים וּלְהוֹרִיד בְּשַׁעַת הַמַּסְעוֹת:

במדבר פרק-ט

שְׁלִיטָה

וַיִּדְבֹּר יְחֻזָּה אֶל מִנְּשָׁה בְּמִדְבָּר

סִינַי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּה לְצֵאתָם

מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן

לֵאמֹר:

וּמִלֵּיל י' עִם מִשֶּׁה בַּמִּדְבָּר דְּסִינִי

בַּשָּׁתָּה תִּנְיָתָא לְמַפְקָהוֹן מֵאֶרְעָא

דְּמִצְרַיִם בִּירְחָא קִדְמָאָה לְמִימָר:

בַּחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן. פִּרְשָׁה שְׁבִרְאֵשׁ הַסֵּפֶר

לֹא נֹאמְרָה עַד אֵייר, לְמַדַּת שְׁאִין סִדֵּר

מוֹקֵדִם וּמֵאוּחַר בַּתּוֹרָה, וְלִמָּה לֹא פִתַּח

בְּזוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא גְּנוּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל

אַרְבַּעִים שָׁנָה שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר לֹא

הַקָּרִיבוּ אֶל־אֵלֶּיךָ זֶה בַּלְבָּד:

ב וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת

הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ:

וַיַּעֲבֹדוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת פֶּסַח בְּזִמְנֵיהָ:

בְּמוֹעֲדוֹ. אִךְ בַּשַּׁבָּת, בְּמוֹעֲדוֹ, אִךְ

בְּטוֹמָאָה:

ג בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם בַּחֹדֶשׁ

הַזֶּה בֵּין הָעֲרֵבִים תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ

בְּמוֹעֲדוֹ כָּכָל חֻקֹּתָיו וְכָכָל

מִשְׁפָּטֶיךָ תַעֲשֶׂה אֵת:

בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרָא יוֹמָא בִּירְחָא הַדִּין בֵּין

שְׁמַשִּׁיא תַעֲבֹדוֹן יְתָה בְּזִמְנָה כָּכָל

גְּזֻרְתָּהּ וּכְכָל דְּחֻזֵּי לָהּ תַעֲבֹדוֹן יְתָה:

כָּכָל חֻקֹּתֶיךָ. אֱלֹ מִצּוֹת שְׁבִגּוּפּוֹ, שְׁה,

תַּמִּים, זָכָר, בֶּן שְׁנָה: וּכְכָל מִשְׁפָּטֶיךָ. אֱלֹ

מִצּוֹת שְׁעָל גּוּפּוֹ מִמָּקוֹם אַחֵר, כְּגוֹן שְׁבַעַת

יָמִים לְמִצָּה, וּלְבִיעוֹר חֲמִץ:

דְּוַיִּדְבָּר מִנְּשָׂה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח:

וּמִלֵּיל מִשֶּׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַבְדַּ

פֶּסַח־א:

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְגו'. מֶה תִּלְמֹד לֹאמַר, זֶה לֹא

כָּבֹד נֹאמַר וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי ה', אֲלֹא

כַּשֶּׁשְׁמַע פִּרְשַׁת מוֹעֲדִים מִסִּינַי אָמַר לָהֶם,

וַחֲזֹר וְהִזְהִירָם בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה:

ה וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַפֶּסַח בְּרֵאשִׁית

בֶּאֱרֹכָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בֵּין

הָעֲרֵבִים בְּמִדְבַּר סִינַי כָּכָל

אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה כִּן

עָשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

וַעֲבָדוּ יְת פֶּסֶחַ בְּנִיסָן בְּאַרְבַּעַת

עֲשָׂרָה יוֹמָא לִירְחָא בֵּין שְׁמֹשִׁיא

בְּמִדְבָּרָא דְסִינַי כָּכָל דִּי פִקִּיד יְיָ יְת

מֹשֶׁה כִּן עָבָדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ

טַמְאִים לְנַפְשׁ אָדָם וְלֹא יָכְלוּ

לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא

וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְלִפְנֵי

אַהֲרֹן בַּיּוֹם הַהוּא:

וְהוּא גִבֹּרִיא דִּי הוּוּ מְסַאבִּין לְטַמֵּי

נַפְשָׁא דְאַנְשָׁא וְלֹא יְכִילוּ לְמַעַבְדַּ

פְּסַחָא בְּיוֹמָא הַהוּא וְקָרִיבוּ קָדָם מֹשֶׁה

וְקָדָם אַהֲרֹן בְּיוֹמָא הַהוּא:

לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלִפְנֵי אַהֲרֹן. כַּשֵּׁשִׁיָּהֶם

יוֹשְׁבֵיין בבית המדרש באו ושאלום, ולא

יתכן לומר זה אחר זה, שאם משה לא היה
יודע, אהרן מניין לו:

וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַחַמָּה אֵלֶיךָ
אֲנַחְנוּ טִמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם
לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקָּרִיב אֶת
קֶרְבֶּן יְהוָה בְּמַעַדְךָ בְּתוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל:

וַאֲמָרוּ גְבֵרִיא הָאֲנֹן לָהּ אֲנַחְנָא
מִסַּאבִּין לְטָמִי נִפְשָׁא דְאֲנָשָׁא לָמָּה

נִתְּמַנֶּע בְּדִיל דְּלֹא לְקַרְבָּא יֵת קְרַבָּנָא

דִּי בְּזִמְנִיה בְּגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

לָמָּה נִגְרַע. אָמַר לָהֶם אֵין קִדְשִׁים קִרְבִּים

בְּטוּמָאָה, אָמְרוּ לוֹ יִזְרַק הַדָּם עָלֵינוּ

בְּכַהֲנִים טְהוֹרִים וַיֹּאכַל הַבָּשָׂר לְטִמְאִים,

אָמַר לָהֶם עֲמְדוּ וְאַשְׁמְעָה, כְּתִלְמִיד

הַמְּזֻבָּטָה לְשִׁמוּעַ מִפִּי רַבּוֹ, אֲשֶׁרִי יִלּוּד

אַשֶׁה שֶׁכֶּךְ מְזֻבָּטָה, שֶׁכֵּל זִמְן שֶׁהִיא רוֹצֶה

הִיא מְדַבֵּר עִם הַשְׂכִּינָה. וְרֹאוּיָה הִיתָה

פִּרְשָׁה זֹו לְהֹאמַר עַל יְדֵי מִשָּׁה כְּשֶׁאֵר כֹּל

הַתּוֹרָה כּוֹלָה, אֲלֹא שִׁזְכוּ אֱלֹו שֶׁתֹּאמַר עַל

ידיהן, שמגלגלין זכות על ידי זכאי:

ח וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מִנְּשָׁה עֲמָדוֹ

וְאֶשְׁמְעָה מֶה יִצְוָה יְהוָה לָכֶם:

(פ)

וַאֲמַר לְהוֹן מִנְּשָׁה אֲוִרִיכוּ עַד דְּאֶשְׁמַע

מֶה דִּיתְפַּקֵּד מִן קָדָם יי עַל דִּילְכוּן:

ט וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מִנְּשָׁה לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יי עִם מִנְּשָׁה לְמִימַר:

י דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר

אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה טָמֵא

לְנֶפֶשׁ אֹ בְדֶרֶךְ רַחֲקָה לָכֶם

אֹ לְדֹרֹתֵיכֶם וְעָשָׂה פֶסַח

לִיהוָה:

מִלֵּל עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִימַר גִּבּוֹר גִּבּוֹר

אֲרִי יְהִי מִסָּאב לְטָמִי נֶפֶשׁ דָּאֲנֶשָׁא

אֹ בְּאַרְחָא רַחֲיקָא לְכוּן אֹ לְדֹרֵיכוּן

וְיַעֲבֹד פֶּסַח קָדָם יי:

אֹ בְּדֶרֶךְ רַחֲקָה. נְקוּד עֲלִיו, לֹזְמֵר, לֹא

שרחוקה ודאי אלא שהיה חוץ לאסקופת
העזרה כל זמן שחיטה. פסח שני, מצה
וחמץ עמו בבית, ואין שם יום טוב, ואין
איסור חמץ אלא עמו באכילתו:

יֵא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר
יוֹם בֵּין הָעֲרֵבִים יַעֲשֶׂה אֹתוֹ
עַל מִצְוֹת וּמִרְרִים יֹאכֻלֵּהוּ:

בִּירְחָא תְּנִינָא בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹמָא
בֵּין שְׁמִשָּׁא יַעֲבֹדוֹן יְתָה עַל פִּטִּיר
וּמִרְרִין יִכְלֵנָה:

יב לֹא יִשְׁאַירוּ מִמֶּנּוּ עַד בִּקְרָ

וְעֶצֶם לֹא יִשְׁבְּרוּ בוֹ כָּכָל

חֲקֵת הַפֶּסַח יַעֲשׂוּ אֹתוֹ:

לֹא יִשְׁאַרוֹן מִנֶּה עַד צִפְרָא וְגִרְמָא לֹא

יִתְּבֶרוֹן בֵּה כָּכָל גִּזְרֵת פְּסַחָא יַעֲבִדוֹן

יִתֵּה:

יג וְהָאִישׁ אֲשֶׁר הוּא טָהוֹר

וְבִדְרֹךְ לֹא הָיָה וְחָדַל לַעֲשׂוֹת

הַפֶּסַח וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא

מַעֲמִיָּה כִּי קָרַבְנִי יְהוָה לֹא

הִקְרִיב בְּמַעֲדוֹ חֲטָאוֹ יֵשָׁא

הָאִישׁ הַהוּא:

וְגִבֹּרָא דֵּהוּא דְּכִי וּבִאֲרַח לֹא הוּא

וַיִּתְּמַנֶּע לְמַעַבְד פִּסְחָא וַיִּשְׁתַּצֵּי אֲנָשָׁא

הַהִיא מַעֲמָה אֲרִי קָרַבְנָא דִּי לֹא

קָרִיב בְּזִמְנָה חוּבָה יִקְבַּל גִּבֹּרָא הַהוּא:

יְד וְכִי יִגְוֹר אֶתְכֶם גֵּר וְעֹשֶׂה

כָּסַח לִיהוָה כְּחִקָּת חֶפְסַח

וּבְמִשְׁפָּטוֹ כֵּן יַעֲשֶׂה חֻקָּה

אַחַת יְהִי לָכֶם וְלֹגֶר וְלְאַזְרָח

הָאֶרֶץ: (ס)

וְאִרִי יִתְגַּיר עִמָּכֹן גִּיּוֹרָא וַיַּעֲבֹד פְּסָחָא

קָדָם יי כַּגִּזְרֵת פְּסָחָא וּכְדָחִזִי לָהּ כֵּן

יַעֲבֹד קִימָא חַד יְהִי לָכֹן וְלִגִּיּוֹרָא

וְלִיצִיבָא דְאַרְעָא:

וכי יגור אתכם גר ועשה פסח. יכול כל

המתגייר יעשה פסח מיד, תלמוד לומר

חקה אחת וגו', אלא כך משמעו וכי יגור
אתכם גר ובא עת לעשות פסח עם חביריו,

בחקה וכמשפט יעשה:

רביעי

וביום הקים את המשכן פסח

העני את המשכן לאהל

העדרת ובערב יהיה על

המשכן במראה אש עד בקר:

וּבְיוֹמָא דְאַתְקָם יִתְּ מִשְׁכָּנָא חֶפְא

עֲנָנָא יִתְּ מִשְׁכָּנָא לְמִשְׁכָּנָא דְסִהָדוּתָא

וּבְרַמְשָׁא הָוָה עַל מִשְׁכָּנָא כְּחִזּוּ אֶשְׁתָּא

עַד צִפְרָא:

המשכן לאהל העדות. המשכן העשוי

להיות אהל ללוחות העדות: יהיה על

המשכן. כמו הוה על המשכן, וכן לשון

כל הפרשה:

מִזֶּכֶן יִהְיֶה תְּמִיד הֶעָנָן יִכַּסֵּנוּ

וּמִרְאָה אֵשׁ לִילָה:

כֵּן הָיָה תְּדִירָא עֲנָנָא חֲפִי לָהּ וְחִיזוּ
אַשְׁתָּא בְּלִילִיא:

וְלִפִּי הֶעֱלֹת הֶעֱנָן מֵעַל
הָאֹהֶל וְאַחֲרֵי כֵן יָסְעוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּבַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכֹּן
שָׁם הֶעֱנָן שָׁם יַחֲנוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל:

וְלָפֹם אֶסְתַּלְקוֹת עֲנָנָא מֵעָלָיו מִשְׁכְּנָא
וּבִתְרַ כֵּן נִטְלִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבִאֲתָרָא

דְּשָׁרִי תִמָּן עֲנָנָא תִמָּן שָׁרָן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל:

העלות הענן. כתרגומו אסתלקות, כמו
ונעלה הענן, ולא יתכן לכתוב ולפי עלות
הענן ועלה הענן, שאין זה לשון סלוק
אלא צמוד ועלייה, כמו והנה עב קטנה
כבה איש עולה מים:

יח על פי יהודה יסעו בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְעַל פִּי יְהוֹזָדָב יַחֲנוּ כָּל
יְמֵי אֲשֶׁר יִשְׁכֹּן הָעֵנָן עַל

הַמִּשְׁכָּן יִחַנּוּ:

עַל מִימָרָא דִּי נְטָלִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל

מִימָרָא דִּי שָׁרן כָּל יוֹמִין דִּי שָׁרִי

עֲנָנָא עַל מִשְׁכַּנָּא שָׁרן:

עַל פִּי ה' יִסְעוּ. שְׁנִינוּ בַּמִּלֻּכָּה הַמִּשְׁכָּן,

כִּיּוֹן שְׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל נוֹסְעִים, הִיָּה עֲמוּד

הָעֲנָן מִתְקַבֵּל וְנִמְשָׁךְ עַל גְּבִי בְנֵי יִהוּדָה

בְּמִין קוֹרָה, תִּקְעוּ וְהִרְיִעוּ וְתִקְעוּ, וְלֹא הִיָּה

מֵהַלֵּךְ עַד שִׁמְשָׁה אֹמֵר קוֹמָה ה', וְנִסַּע

דָּגַל מַחֲנֵה יִהוּדָה. זֹו בַּסְּפָרִי: וְעַל פִּי ה'

יחנו. כיון שהיו ישראל חונים, עמוד הענן
מתמר ועולה ונמשך על גבי בני יהודה
כמין סוכה, ולא היה נפרש עד שמשה
אומר שובה ה' רבבות אלפי ישראל, הוי
אומר על פי ה' וביד משה:

יְבַהֲאֲרֶיךָ הָעֵנָן עַל הַמִּשְׁכָּן
יָמִים רַבִּים וְשָׁמְרוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶת מִשְׁמֶרֶת יְהוָה
וְלֹא יִסְעוּ:

וּבִּאֲרוֹכוֹת עֲנֵנָא עַל מִשְׁכְּנָא יוֹמִין

סְגִי־אֵין וַיִּטְרוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת מַטֶּרֶת

מִי־מָרָא דִּי וְלֹא נִטְלִין:

ב וַיֵּשׁ אֶשֶׁר יִהְיֶה הָעֶנָן יָמִים

מִסֶּפֶר עַל הַמִּשְׁכָּן עַל פִּי יִחְזֶה

יִחַנּוּ וְעַל פִּי יִחְזֶה יִסְעוּ:

וְאֵת דִּי הָיָה עֲנָנָא יוֹמֵי דְמִנִּין עַל

מִשְׁכַּנָּא עַל מִי־מָרָא דִּי שָׁרן וְעַל

מִי־מָרָא דִּי נִטְלִין:

וַיֵּשׁ. כְּלֹמֶר וּפְעָמִים: יָמִים מִסֶּפֶר. יָמִים

מועטים:

כא וַיֵּשׁ אֲשֶׁר יְהִיָּה הֶעָנָן מֵעֶרֶב

עַד בֹּקֶר וַנַּעֲלָה הֶעָנָן בַּבֹּקֶר

וַנִּסְעוּ אֹי יוֹמָם וְלֵילָה וַנַּעֲלָה

הֶעָנָן וַנִּסְעוּ:

ואֵת דִּי הוּא עֲנָנָא מִרְמָשָׁא וְעַד

צִפְרָא וּמִסְתַּלֵּק עֲנָנָא בְּצִפְרָא וְנִטְלִין

אוֹ יוֹמָם וְלֵילִי וּמִסְתַּלֵּק עֲנָנָא וְנִטְלִין:

כב אֹי יָמִים אֹי חֹדֶשׁ אֹי יָמִים

בְּהֶאֱרִיךְ הֶעָנָן עַל הַמִּשְׁכָּן

לְשֹׁכֵן עָלָיו יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וְלֹא יִסְעוּ וּבִהְעֲלֹתוֹ יִסְעוּ:

אוֹ תֵּרִין יוֹמִין אוֹ יָרְחָא אוֹ עֵדֶן בְּעֵדֶן

בְּאוֹרְכוֹת עֲנָנָא עַל מִשְׁכְּנָא לְמִשְׁרֵי

עֲלוֹהֵי שָׁרָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא נִטְלִין

וּבִאֲסִתְּלָקוּתָהּ נִטְלִין:

אוֹ יָמִים. שְׁנָה, כִּמּוֹ יָמִים תִּהְיֶה גְאוּלְתּוֹ:

כַּג עַל פִּי יִחְזָה יַחֲנוּ וְעַל פִּי

יְהוָה יַסְעֶנּוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת יְהוָה

שְׁמָרוּ עַל פִּי יְהוָה בֶּיַד מֹשֶׁה:

(פ)

עַל מִימָרָא דִּי שָׁרָן וְעַל מִימָרָא דִּי

נְטָלִין ית מַטְרַת מִימָרָא דִּי נְטָרִין עַל

מִימָרָא דִּי בִידָא דְּמֹשֶׁה:

במדבר פרק-י

אוֹיְדֵבֶר יְהוָה אֵל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

בַּעֲשֵׂה לָךְ שְׂתִי חֲצוּצֹת כֶּסֶף

מִקְשָׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם וְהָיוּ לָךְ

לְמִקְרָא הָעֵדָה וּלְמִסֵּעַ אֶת

הַמַּחֲנוֹת:

עֲבִיד לָךְ תִּרְתִּין חֲצוּצָרִים דְּכֶסֶף נִגִּיד

תַעֲבֹד יִתְהוֹן וִיהְיוּ לָךְ לַעֲרֵעָא

כְּנִשְׁתָּא וּלְאַטְלָא יָת מִשְׁרִיתָא:

(עשה לך. עשה לך. משלך. : למקרא

העדה. כשתרצה לדבר עם הסנהדרין

ושאר העם, ותקראם לאסוף אליך,
תקראם על ידי חצוצרות: ולמסע את
המחנות. בשעת סלוק מסעות תתקעו
בהם לסימן, נמצאת אתה אומר על פי
שלשה היו נוסעים, על פי הקב"ה ועל פי
משה ועל פי חצוצרות: מקשה. מהעשת
תעשה בהקשת הקורנס:

וְתִקְעוּ בָהֶן וְנוֹעְדוּ אֵלַיךָ כָּל
הַעֲדָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
וְיִתְקַעוּן בָּהֶן וְיִזְדַּמְּנוּן לְוַתְּךָ כָּל

כְּנִשְׁתָּא לְתַרְע מִשְׁכַּן זְמַנָּא:

וּתְקַעוּ בַּהֵן. בִּשְׁתִּיהֵן, וְהוּא סִימָן לְמַקְרָא

הַעֲדָה, שֶׁנֶּאֱמַר וְנוֹעֲדוּ אֵלֶיךָ כָּל הָעֵדָה אֶל

פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:

ד וְאֵם בְּאַחַת יְתָקְעוּ וְנוֹעֲדוּ

אֱלֹהֶיךָ הַנִּשְׁיָאִים רָאִשֵׁי אֲלֹפִי

יִשְׂרָאֵל:

וְאֵם בַּחֲדָא יְתָקְעוּן וַיִּזְדַּמְנוּן לְוֹתְךָ

רַב־רִבִּיא רִישֵׁי אֲלֹפִיא דִּישְׂרָאֵל:

וּאִם בָּאֶחָת יִתְקַעוּ. הוּא סִימָן לְמִקְרָא

הַנְּשִׂאִים, שֶׁנֶּאֱמַר וְנוֹעֲדוּ אֵלֶיךָ הַנְּשִׂאִים,

וְאִם הֵן יַעֲיִדְתֶּן אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד,

וּמִגִּזְרָה שׁוּגָה הוּא בֹא בַּסִּפְרִי:

ה וְתִקְעֶתֶם תְּרוּעָה וְנִסְעוּ

הַמַּחֲנֹת הַחֲנִים קִרְמָה:

וְתִתְּקַעוּן יִבְבְּתָא וִיטְלוּן מִשְׁרִיתָא

דְּשָׂרֵן קְדוּמָא:

וְתִקְעֶתֶם תְּרוּעָה. סִימָן מִסַּע הַמַּחֲנֹת

תְּקִיעָה תְּרוּעָה וְתִקְיעָה, כֵּךְ הוּא נִדְרָשׁ

בספרי מן המקראות היתרים:

וּתְקַנְעֶתֶם תְּרוּעָה שְׁנִית וְנִסְעוּ

הַמַּחֲנוֹת הַחֲנִים תִּימְנָה

תְּרוּעָה יְתִקְעוּ לְמַסְעֵיהֶם:

וְתִתְקַעוּ יַבְבָּתָא תְּנִינֹת וַיִּטְלוּ

מִשְׁרִיתָא דְשָׁרֵן דְּרוּמָא יַבְבָּא יְתִקְעוּ

לְמַטְלַנִּיהוּ:

וּבַהֲקֹהִיל אֶת הַקָּהָל תִּתְקַעוּ

וְלֹא תִרְיעוּ:

וּבַמִּכְנֵשׁ יֵת קְהָלָא תִתְקַעוּן וְלֹא

תִּיבְבוּן:

ובהקהיל את הקהל וגו'. לפי שהוא

אומר והיו לך למקרא העדה ולמסע את

המחנות, מה מקרא העדה תוקע בשני

כהנים ובשתייהן, שנאמר ותקעו בהן וגו',

אף מסע המחנות בשתייהם, יכול מה מסע

המחנות תוקע ומריע ותוקע אף מקרא

העדה תוקע ומריע ותוקע, ומעתה אין

חילוק בין מקרא העדה למסע את

המחנות, תלמוד לומר ובהקהיל את

הקהל וגו', לומר שאין תרועה למקרא
העדה והוא הדין לנשיאים. הרי סימן
לשלשתם, מקרא העדה בשתיים, ושל
נשיאים באחת, זו וזו אין בהם תרועה,
ומסע המחנות בשתיים על ידי תרועה
ותקיעה:

ח ובני אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים יִתְקַעוּ
בַּחֲצֹצְרוֹת וְהָיוּ לָכֶם לְחֻקֹּת
עֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם:

ובני אֶהֱרֹן כֹּהֲנֵי יִתְקַעוּ בַּחֲצֹצְרוֹת

וַיְהִי־זֶן לְכוֹן לְקִים עֲלֵם לְדַרְיִכוֹן:

וּבְנֵי אֶהְרֹן יִתְקַעוּ. בַּמִּקְרָאוֹת וּבַמַּסְעוֹת

הַלְלוּ:

ט וְכִי תֵבֹאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם

עַל הָעֵר הָעֵר הַצֹּרֵר אֶתְכֶם

וְהִרְעִיתֶם בַּחֲצֹצְרוֹת וּנְזִפְרִיתֶם

לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְנוֹשַׁעְתֶּם

מֵאִי־בִיכֶם:

וְאִרִי תַעֲלוֹן לְאַגָּחָא קִרְבָּא בְּאַרְעִכוֹן

עַל מַעֲיָקִי דְּמַעֲיָקִין לָכוֹן וְתִיַּבּוֹן

בַּחֲצוֹצְרֹתָא וַיִּיעוֹל דּוּכְרָנִיכוֹן לְטָבָא

קָדָם יי אֱלֹהֵכוֹן וְתַתְּפָרְקוֹן מִסְנֵאֵיכוֹן:

וּבִיּוֹם שְׂמַחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם

וּבְרֵאשֵׁי חֹדְשְׁכֶם וְתַקְעֹתֶם

בַּחֲצוֹצְרוֹת עַל עֲלֵיתֵיכֶם וְעַל

זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם וְהִיוּ לָכֶם

לְזָכָרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי

יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (פ)

וּבִיּוֹם חֲדוֹת־כּוֹן וּבְמוֹעֲדֵי־כּוֹן וּבְרִישֵׁי
יְרֵחֵי־כּוֹן וְתַתְּקֵעוּן בַּחֲצוֹצְרֶתָא עַל
עֲלֹת־כּוֹן וְעַל נִכְסֵי קוֹדֶשֶׁי־כּוֹן וַיְהִי
לְכּוֹן לְדוֹכָרָנָא קָדָם אֱלֹהֵי־כּוֹן אֲנִי
אֱלֹהֵי־כּוֹן:

עַל עוֹלֹתֵיכֶם. בַּקֶּרֶבן צְבוֹר הַכְּתוּב
מִדְּבַר: אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם. מִכָּאן לְמַדְנוּ
מַלְכוּת עִם זְכוּרוֹת וְשׁוֹפְרוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר
וְתִקְעֶתֶם, הָרִי שׁוֹפְרוֹת, לְזִכְרוֹן הָרִי
זְכוּרוֹת, אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם, זֶה מַלְכוּת זְכוּ:

חמישי

וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִית בַּחֹדֶשׁ

הַשְּׁנִי בְּעֶשְׂרִים בַּחֹדֶשׁ נֶעְלָה

הָעֶנָּן מֵעַל מִשְׁכַּן הָעֵדֻת:

וַהֲוָה בַּשָּׂתָא תְּנִיתָא בִּירְחָא תְּנִינָא

בְּעֶשְׂרִין לִירְחָא אֶסְתַּלַּק עֲנָנָא מֵעֲלֵי

מִשְׁכַּנָּא דְסִהְדוּתָא:

בחדש השני. נמצאת אתה אומר שנים

עֲשֹׂה חֹדֶשׁ חֹסֶד י' יָמִים עֲשׂוּ בַחֲזֹרָב, שֶׁהָרִי

בְּרָאשׁ חֹדֶשׁ סִיּוֹן חָנוּ שֵׁם וְלֹא נִסְעוּ עַד

עֲשָׂרִים בְּאֵייר לְשָׁנָה הַבֹּאֵה:

יְבִי־וְיִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַסְעֵיהֶם

בַּמִּדְבָּר סִינִי וְיִשְׁכְּנוּ הָעֵנָן

בַּמִּדְבָּר פָּאָרָן:

וְנָטְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַטְלֵיהֶן

בַּמִּדְבָּר דְּסִינִי וְיִשְׂרָאֵל עֲנָנָא בַּמִּדְבָּר

דְּפָאָרָן:

לְמַסְעֵיהֶם. כַּמִּשְׁכָּן הַמְּבֹרָשׁ לְמַסְעַ

דְּגָלֵיהֶם, מִי רֹאשׁוֹן וְעַד אַחֲרוֹן: בַּמִּדְבָּר

פָּאָרָן. קְבֵרוֹת הַתְּאוּהָ בַּמִּדְבָּר פָּאָרָן הִיא,

וְשֵׁם חָנוּ מִמַּסְעֵי זֶה:

יג וַיִּסְעוּ בְּרֹאשׁוֹן עַל פִּי יְהוָה

בְּיַד מֹשֶׁה:

ונָטְלוּ בְּקֶדְמִיתָא עַל מִימָרָא דִּי בִידָא

דְּמֹשֶׁה:

יד וַיִּסְעוּ דָּגֵל מַחֲנֵה בְנֵי יְהוּדָה

בְּרֹאשׁוֹנָה לְצִבְאֹתָם וְעַל צִבְאוֹ

נַחֲשׁוֹן בֶּן עֲמִינדָב:

וְנִטַל טַקֶּם מִשְׁרִית בְּנֵי יְהוּדָה

בְּקֶדְמִיתָא לְחִילֵיהוֹן וְעַל חֵילָה נַחֲשׁוֹן

בַּר עֲמִינדָב:

טו וְעַל צִבְא מַטֵּה בְּנֵי יִשָּׁשְׁכָר

נַתַּנְאֵל בֶּן צוּעָר:

וְעַל חֵילָא דְשִׁבְטָא דְבְנֵי יִשָּׁשְׁכָר

נַתַּנְאֵל בַּר צוּעָר:

טז וַעֲלֶזְבָּא מִטָּה בְּנֵי זְבוּלֹן

אֵלִיָּא בֶן חֵלֶן:

וַעֲלֵה לָא דְשִׁבְטָא דְבְנֵי זְבוּלֹן אֵלִיָּא

בֶּר חֵלֹן:

יז וְהוֹרֵד הַמִּשְׁכָּן וְנָסְעוּ בְנֵי

גֵּרְשֹׁן וּבְנֵי מֶרָרִי נְשֵׂאֵי

הַמִּשְׁכָּן:

וּמִתְפָּרֵק מִשְׁכָּנָא וְנִטְלִין בְּנֵי גֵרְשֹׁן

וּבְנֵי מֶרָרִי נִטְלֵי מִשְׁכָּנָא:

והורד המשכן. כיון שנוסע דגל יהודה,

נכנסו אהרן ובניו ופרקו את הפרכת וכסו

בה את הארון, שנאמר ובא אהרן ובניו

בנסוע המחנה, ובני גרשון ובני מררי

פורקין המשכן וטוענין אותו בעגלות,

והארון וכלי הקדש של משא בני קהת

עומדים מכוסין ונתונין על המוטות עד

שנסע דגל מחנה ראובן, ואחר כך ונסעו

הקהתים:

יח וְנָסַע דָּגֶל מַחֲנֵה רְאוּבֵן

לְצַבְּאֹתָם וְעַל צִבְּאוֹ אֱלִיצוּר

בן שדיאור:

וְנָטַל טַקִּים מִשְׁרִית רְאוּבֵן לְחִילֵהוּן

וְעַל חִילָה אֵלִיצוּר בֶּר שְׁדִיאור:

יט וְעַל צָבָא מַטֵּה בְנֵי שְׁמַעוֹן

שְׁלֵמִיאל בֶּן צוּרִישְׁדִי:

וְעַל חִילָא דְשִׁבְטָא דְבְנֵי שְׁמַעוֹן

שְׁלֵמִיאל בֶּר צוּרִישְׁדִי:

כ וְעַל צָבָא מַטֵּה בְנֵי גָד

אֶלְיָסָף בֶּן דְּעוּאֵל:

וְעַל חֵילָא דְשִׁבְטָא דְבְנֵי גָד אֵלִיסָף

בֶּר דְּעוֹאֵל:

כא וְנָסְעוּ הַקְּהָתִים נְשָׂאֵי

הַמִּקְדָּשׁ וְהִקְיָמוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן

עַד בָּאָם:

וְנָטְלִין בְּנֵי קְהָת נְטָלִי מִקְדָּשָׁא

וּמִקְיָמִין יָת מִשְׁכְּנָא עַד מִיתִיהוֹן:

נשאי המקדש. נושאי דברים

המקודשים: והקימו את המשכן. בני

**גרשון ובני מררי שהיו קודמים להם מסע
שני דגלים, היו מקימין את המשכן
כשהיה הענן שוכן, וסימן החנייה נראה
בדגל מחנה יהודה והם חונים, ועדיין בני
קהת באים מאחריהם עם שני דגלים
האחרונים, היו בני גרשון ובני מררי
מקימין את המקדש, וכשבאים בני קהת
מוצאים אותו על מכונו ומכניסין בו
הארון והשלחן והמנורה והמזבחות. וזהו
משמעות המקרא, והקימו מקימי המשכן
אותו עד טרם בואם של בני קהת:**

כבֹּד־וְנִסֵּעַ דָּגַל מַחֲנֵה בְנֵי אֶפְרַיִם

לְצַבֹּאתָם וְעַל צִבְאוֹ אֱלֹהֵי שְׁמָע

בֶּן עַמִּיהוּד:

וְנִטַּל טֶקֶם מִשְׁרִית בְּנֵי אֶפְרַיִם

לְחִילֵיהוֹן וְעַל חֵילָה אֱלֹהֵי שְׁמָע בַּר

עַמֵּיהוּד:

כג וְעַל צִבְאוֹ מַטֵּה בְנֵי מְנַשֶּׁה

גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצֹר:

וְעַל חֵילָה דְשִׁבְטָא דְבְנֵי מְנַשֶּׁה

גַּמְלֵיאל בַּר פְּדָהצֹר:

כד וְעַל צָבָא מַטֵּה בְנֵי בְנִימִן

אַבְיִדֹן בֶּן גְּדֵעֹנִי:

וְעַל חֵילָא דְשִׁבְטָא דְבְנֵי בְנִימִן אַבְיִדֹן

בַּר גְּדֵעֹנִי:

כה וְנָסַע דָּגֵל מַחֲנֶה בְנֵי דָן

מֵאֵסָף לְכָל הַמַּחֲנֹת לְצַבָּאתָם

וְעַל צָבָאוֹ אַחִיעֶזֶר בֶּן

עַמִּישַׁדִּי:

וְנָטַל טֶקֶס מִשְׁרִית בְּנֵי דָן מִכְנִישׁ לְכָל

מִשְׁרִיתָא לְחִילֵיהוֹן וְעַל חֵילָה אֲחִיעֶזֶר

בַּר עַמִּישַׁדִּי:

מֵאִסָּף לְכָל הַמַּחֲנוֹת. תִּלְמֹד יְרוּשָׁלַּיִם.

לִפִּי שֶׁהִיא שְׁבִטוֹ שֶׁל דָּן מְרֻבָּה

בְּאוֹכְלוֹסִין הִיא נוֹסֵעַ בְּאַחֲרוֹנָה, וְכָל מִי

שֶׁהִיא מֵאֲבֵד דָּבָר הִיא מַחֲזִירוֹ לוֹ. אֵתִיא

כַּמֶּאֱדָן דֹּאמֵר כְּתִיבָה הִיזֵּי מֵהַלְכִין, וּמִפִּיק

לָהּ מִן כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ בֵּן יִסְעוֹ. וְאֵית דֹּאמְרִי

בְּקוֹרָה הִיזֵּי מֵהַלְכִין, וּמִפִּיק לָהּ מִן מֵאִסָּף

לְכָל הַמַּחֲנוֹת:

כו וְעַל צָבָא מִטָּה בְּנֵי אָשֵׁר

פֶּגְעִיאל בֶּן עֲכָרָן:

וְעַל חֵילָא דְשִׁבְטָא דְבְנֵי אָשֵׁר

פֶּגְעִיאל בֶּר עֲכָרָן:

כז וְעַל צָבָא מִטָּה בְּנֵי נַפְתָּלִי

אַחִירַע בֶּן עֵינָן:

וְעַל חֵילָא דְשִׁבְטָא דְבְנֵי נַפְתָּלִי

אַחִירַע בֶּר עֵינָן:

כח אֵלָּה מִסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל

לְצַבֹּאתָם וַיִּסְעוּ: (ס)

אֵלֶּיךָ מִטָּלְנִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחִילִיהוֹן

וְנִטְלוּ:

אֵלֶּה מִסְעֵי. זֶה סֹדֶר מִסְעֵיהֶם: וַיִּסְעוּ.

בְּיוֹם הַהוּא נִסְעוּ:

כֵּן וַיֹּאמֶר מִנְּשָׂה לְחַבֵּב בֶּן

רְעוּאֵל הַמִּדְיָנִי חֹתֶן מִנְּשָׂה

נִסְעִים אֲנַחְנוּ אֶל הַמָּקוֹם

אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֵתָּה אֶתָּה

לָכֶם לֶכֶה אֶתְּנוּ וְהִטַּבְנוּ לָךְ

כִּי יְהוָה דִּבֶּר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל:

וְאָמַר מֹשֶׁה לְחֹבֶב בֶּר רַעְוָאֵל מְדִינָא

חֲמוּהִי דְמֹשֶׁה נְטָלִין אֲנַחְנָא לְאַתְרָא

דִּי אָמַר יִי יְתֵה אֶתְּן לְכוּן אִיתָא עֲמָנָא

וְנוֹטִיב לָךְ אֲרִי יִי מִלִּיל לְאִיתָא טָבָא

עַל יִשְׂרָאֵל:

חֹבֶב. הוּא יִתְרוֹ שְׁנֵאמַר מִבְּנֵי חֹבֶב חֹתֵן

מֹשֶׁה, וּמָה תִּלְמֹד לֹאמַר וּתְבִאֵנָה אֵל

רַעְוָאֵל אֲבִיהֶן, מִלְּמַד שֶׁהִתִּינוּקוֹת קוֹרִין

לְאֲבֵי אֲבִיהֶן אָבָא, וּשְׁמוֹת הָרְבָּה הִיוּ לוֹ,
יָתְרוֹ עַל שֵׁם שִׁיתָר פִּרְשָׁה אַחַת בַּתּוֹרָה,
חֹזֵב עַל שְׁחִיבָב אֶת הַתּוֹרָה וְכו': נִסְעִים
אֲנַחְנוּ אֶל הַמָּקוֹם. מִיד, עַד ג' יָמִים אֲנוּ
נִכְנָסִין לָאָרֶץ, שְׁבַמְסַע זֶה הִרְאֵשׁוֹן נִסְעוּ
עַל מִנַּת לְהַכְנִס לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲלֹא
שֶׁחָטְאוּ בַּמִּתְאוֹנְנִים, וּמִפְּנֵי מָה שֶׁתָּף מֹשֶׁה
עֲצָמוֹ עִמָּהֶם, שֶׁעַד־יֵין לֹא נִגְזְרָה גְזֵרָה עָלָיו
וְכַסְבוֹר שֶׁהוּא נִכְנָס:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ לֹא אֱלֹהֵינוּ כִּי אִם

אֶל אֶרְצִי וְאֶל מוֹלְדֹתַי אֵלֶיךָ׃

וַאֲמַר לָהּ לֹא אֶזְלָא אֵלֶיךָ לְאֶרְעִי

וְלִילְדוֹתַי אֶזְלָא׃

אֶל אֶרְצִי וְאֶל מוֹלְדֹתַי. אִם בְּשִׁבְלִי נִכְסִי

אִם בְּשִׁבְלִי מִשְׁכַּחְתִּי׃

לֹא וַיֹּאמֶר אֵל נָא תַעֲזֹב אֶת־נֹו

כִּי עַל כֵּן יִדְעָתָּ חַנּוּתִּנוּ

בַּמִּדְבָּר וְהֵייתָ לָנוּ לְעֵינֵינוּ׃

וַאֲמַר לֹא כַעַן תִּשְׁבּוֹק יִתְנָא אֲרִי עַל

כֹּן יִדְעַתָּ כִּד הוֹינָא שָׁרן בְּמַדְבָּרָא
וּגְבוּרָן דְּאַתְעֲבִידֵן לְנָא חֲזִיתָא בְּעֵינֵיךָ:
אַל נָא תַעֲזֹב. אִין נָא אֵלָא לְשׁוֹן בִּקְשָׁה,
שְׁלָא יֵאמְרוּ לֹא נִתְגִּייר יִתְרוּ מַחֲבָה, סְבוּר
הִיָּה שֵׁישׁ לְגָרִים חֲלָק בְּאַרְצָא, עֲכַשְׂיוּ
שְׂרָאָה שְׂאִין לָהֶם חֲלָק הַנִּיחָם וְהַלֵּךְ לוֹ: כִּי
עַל כֹּן יִדְעַתָּ חֲנוּתָנוּ בְּמַדְבָּר. כִּי נָאָה לָךְ
לַעֲשׂוֹת זֹאת, עַל אֲשֶׁר יִדְעַתָּ חֲנוּתָנוּ
בְּמַדְבָּר וְרֵאִיתָ נִסִּים וּגְבוּרוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ לָנוּ:
כִּי עַל כֹּן יִדְעַתָּ. כִּמוֹ עַל אֲשֶׁר יִדְעַתָּ, כִּמוֹ
כִּי עַל כֹּן לֹא נִתְתִּיָּה לְשִׁלָּה בְּנִי, כִּי עַל כֹּן

עברתם, כי על כן באו, כי על כן ראיתי
פניך: והיית לנו לעינים. לשון עבר
בתרגומו. דבר אחר לשון עתיד, כל דבר
ודבר שיתעלם מעינינו תהיה מאיר עינינו.
דבר אחר שתהא חביב עלינו כגלגל עינינו,
שנאמר ואהבתם את הגר:

לב וְהָיָה כִּי תֵלֶךְ עַמָּנוּ וְהָיָה
הַטּוֹב הַהוּא אֲשֶׁר יִיטִיב יְהוָה
עַמָּנוּ וְהַטֵּבָנוּ לָךְ:

וְיִהְיֶה אֲרִי תֹזֵל עַמָּנָא וְיִהְיֶה טָבָא הַהוּא

דִּי יוֹטֵיב יִי עֲמָנָא וְנוֹטֵיב לָךְ:

וְהִיָּה הַטּוֹב הַהוּא וְגו' . מִה טוֹבָה הִיטִיבו
לוֹ, אִמְרוּ, כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מַחֲלֻקִּין אֶת
הָאָרֶץ, הִיָּה דוֹשְׁנָה שֶׁל יִרְיָחוֹ ת"ק אִמָּה
עַל ת"ק אִמָּה, וְהִנִּיחוּהוּ מַלְחָלוֹק, אִמְרוּ
מִי שִׁיבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בַּחֲלָקוֹ הוּא יִטְלֵנוּ,
וּבֵין כֵּךְ וּבֵין כֵּךְ נִתְּנוּהוּ לְבָנֵי יִתְרוֹ לְיֹזְבֵד
בֶּן רֹכָב, שֶׁנֶּאֱמַר וּבָנֵי קִינִי חֹזְתָן מִשָּׁה עַלֹּ
מַעִיר הַתְּמָרִים וְגו' :

לֹג וַיִּסְעוּ מִיָּהָר יְהוֹזָה יִרְדּוֹ

שְׁלֹשָׁת יָמִים וְאַרְוֹן בְּרִית

יְהוָה נִסַּע לִפְנֵיהֶם דֶּרֶךְ שְׁלֹשָׁת

יָמִים לְתוֹר לָהֶם מְנוּחָה:

וְנָטְלוּ מִטּוֹרָא דְּאַתְגְּלִי עֲלוֹהֵי יִקְרָא

דִּי מַהֲלָךְ תִּלְתָּא יוֹמִין וְאַרְוֹן קִימָא

דִּי נָטַל קַדְמֵיהוֹן מַהֲלָךְ תִּלְתָּא יוֹמִין

לְאַתְקַנָּאָה לְהוֹן אֲתַר בֵּית מִישָׁרִי:

דֶּרֶךְ שְׁלֹשָׁת יָמִים. מַהֲלָךְ שְׁלֹשָׁת יָמִים

הֲלָכוּ בְיוֹם אֶחָד, שֶׁהִיָּה הַקַּב"ה חַפֵּץ

לְהַכְנִיֶסֶם לָאָרֶץ מִיָּד: וְאֵרוֹן בְּרִית ה' נֹסֵעַ
לִפְנֵיהֶם דֶּרֶךְ שְׁלֹשָׁת יָמִים. זֶה הָאֵרוֹן
הַיּוֹצֵא עִמָּהֶם לְמַלְחָמָה וְבוֹ שְׁבָרֵי לִוְחֹת
מוֹנָחִים, וּמִקְדִּים לִפְנֵיהֶם דֶּרֶךְ שְׁלֹשָׁת
יָמִים לְתֵקֵן לָהֶם מָקוֹם חֲנִיָּיָה:

לֹד וְעֵנָן יִהְיֶה עֲלֵיהֶם יוֹמָם
בְּנִסְעָם מִן הַמִּחָנֶה: (ס)

וְעֵנָן יִקָּרָא דִּי מַטִּיל עֲלֵיהוֹן בִּימָמָא
בְּמִטְלָהוֹן מִן מִשְׁרִיתָא:

וענן ה' עליהם יומם. שבעה עננים

כתובים במסעיהם, ארבע מארבע רוחות
ואחד למעלה ואחד למטה, ואחד לפניהם
מנמיך את הגבוה ומגביה את הנמוך והורג
נחשים ועקרבים: מן המחנה. ממקום
חנייתך:

לֵה טִישִׁי

וַיְהִי בְּנִסְעַי הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מִנְּשָׂא
קוֹמָה יְהוָה וַיַּפְּצוּ אֲבִיבֶיךָ
וַיִּנָּסוּ מִשְׁנֵאֶיךָ מִפְּנֶיךָ:

וְהָיָה בְּמִטַּל אֲרוֹנָא וְאָמַר מֹשֶׁה אֶתְגַּלִּי

יְיָ וְיִתְבַּדְּרוֹן סִנְאֶיךָ וַיַּעֲרֶקוֹן בְּעַלְי

דְּבַבְךָ מִן קַדְמָךָ:

וַיְהִי בְּנִסּוּעַ הָאָרוֹן. עָשָׂה לוֹ סִימְנוֹת

מִלְּפָנָיו וּמִלְּאַחֲרָיו לֵאמֹר שֵׁאִין זֶה מִקּוֹמוֹ,

וְלִמָּה נִכְתָּב כֹּאן כְּדִי לְהַפְסִיק בֵּין פּוֹרְעָנוֹת

לְפּוֹרְעָנוֹת זָכוֹ, כְּדֹאִיתָא בְּכָל כְּתָבִי

הַקֹּדֶשׁ: קוֹמָה ה'. לְפִי שֶׁהִיא מִקְדִּים

לְפָנֶיהֶם מֵהַלֵּךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים, הִיא מֹשֶׁה

אוֹמֵר עֲמוּד וְהִמָּתֵן לָנוּ וְאַל תִּתְּרַחֵק יוֹתֵר:

וַיַּפְּצוּ אוֹיְבֵיֶךָ. הַמַּכּוֹנְסִין: וַיִּנָּסוּ מִשְׁנֵאִיךָ.

אֱלֹהֵי הַרוֹדְפִים: מִשְׁנֵאִיךָ. אֱלֹהֵי שׁוֹנֵאֵי

יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל הַשׁוֹנֵאֵי אֶת יִשְׂרָאֵל שׁוֹנֵאֵי אֶת

מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר וּמִשְׁנֵאִיךָ

נִשְׂאוּ רֹאשׁ, וּמִי הֵם, עַל עֵמֶךָ יַעֲרִימוּ סוֹד:

לוֹ וּבְנֵי־חָהּ יֹאמְרוּ שׁוֹבָה יְחִזָּקָה

רַב־בֹּת אֶל־פִּי יִשְׂרָאֵל: (פ)

וּבְמִשְׁרוֹתָי אֶמַר תּוֹב יְיָ שְׂרִי בִיקְרָךְ

בְּגוֹ רַבָּן אֶל־פִּי דִישְׂרָאֵל:

שׁוֹבָה ה'. מִנַּחֵם תִּרְגְּמוּ לָשׁוֹן מִרְגּוּעַ, וְכֵן

בשובה ונחת תושעון: רבבות אלפי
ישראל. מגיד שאין השכינה שורה
בישראל פחותים משתי אלפים ושתי
רבבות:

במדבר פרק-יא

א וַיְהִי הָעָם כְּמֵת־אֲנָנִים רַע
בְּאַזְנֵי יְהוָה וַיִּשְׁמַע יְהוָה
וַיַּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ
יְהוָה וַתֹּאכַל בְּקִצָּה הַמַּחֲנֶה:
וַהֲוָה עֲמָא כֹד מִסְתַּקְפִּין בִּישׁ קָדָם יי

וְשִׁמִּיעַ קָדָם יְיָ וּתְקַף רוּגְזִיהָ וּדְלִקַּת
בְּהוֹן אֶשְׁתָּא מִן קָדָם יְיָ וְשִׁצִּיאת
בְּסִיפֵי מִשְׁרִיתָא:

ויהי העם כמתאננים. אין העם אלא
רשעים, וכן הוא אומר מה אעשה לעם
הזה, ואומר העם הרע הזה, וכשהם
בשרים קרואים עמי שנאמר שלח עמי,
עמי מה עשיתי לך: כמתאוננים. אין
מתאוננים אלא לשון עלילה, מבקשים
עלילה האיד לפרוש מאחרי המקום, וכן

הוא אומר בשמשון כי תואנה הוא מבקש:

רע באזני ה'. תואנה שהיא רעה באזני ה',

שמתכוונים שתבא באזניו ויקניט, אמרו

אוי לנו כמה לבטנו בדרך הזה שלשה

ימים שלא נחנו מענוי הדרך: ויחר אפו.

אני הייתי מתכוין לטובתכם, שתכנסו

לארץ מיד: בקצה המחנה. במוקצין

שבהם לשפלות, אלו ערב רב, רבי שמעון

בן מנסיא אומר בקצינים שבהם ובגדולים:

ב וַיַּצַּעֲקוּ הָעָם אֶל מֹשֶׁה

וַיִּתְפַּלֵּל מִנְּשָׁה אֶל יְהוָה

וְתִשְׁקַע הָאֵשׁ:

וַיְצוּחַ עֲמָא עַל מִנְּשָׁה וַיְצַלִּי מִנְּשָׁה קָדָם

יְיָ וְאִשְׁתִּקַּעַת אֶשְׁתָּא:

וַיַּצַּעַק הָעָם אֶל מִנְּשָׁה. מִשַּׁל לְמֶלֶךְ בָּשָׂר

וְדָם שִׁכְעָם עַל בָּנוּ, וְהִלֵּךְ הַבֵּן אֶצֶל אֹהֲבֵיו

שַׁל אֲבִיו וְאָמַר לוֹ צֵא וּבִקֵּשׁ עָלַי מֵאֲבִיא:

וְתִשְׁקַע הָאֵשׁ. שִׁקְעָה בְּמִקְוֵמָה בָּאֲרֶץ,

שְׂאִילֵינוּ חֲזָרָה לְאַחַת הַרוּחוֹת, הִיתָה

מִקְפָּלָת וְהוֹלֵכֶת כָּל אוֹתוֹ הַרוּחַ:

ג וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא

תִּבְעָרָה כִּי בִעָרָה בָּם אֵשׁ

יְהוָה:

וַיִּקְרָא שְׁמָא דֵּאֲתָרָא הַהוּא דְּלִקְתָּא

אַרִי דְּלִקַת בְּהוֹן אֶשְׁתָּא מִן קָדָם יי:

ד וְהֵאֵסַפְסַף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ

הַתְּאוֹוֹ תֵּאוָה וַיֵּשְׁבוּ וַיִּבְכוּ

גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִי

יֵאָכְלֵנוּ בְּאֶשׁ:

וְעַרְבְּרֵין דִּי בִינִיהוֹן שְׂאִילוֹ שְׂאֵלְתָא

וְתָבוּ וּבְכוּ אַף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ מֵאֵן

יִכְלֹנָא בְּשָׂרָא:

וְהָאִסְפָּסָף. אִלּוּ עַרְב רַב, שְׁנֵאִסְפוּ עֲלֵיהֶם

בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם: וַיֵּשְׁבוּ. גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וַיִּבְכוּ עִמָּהֶם: מִי יֹאכְלֵנוּ בָשָׂר. וְכִי לֹא

הִיָּה לָהֶם בָּשָׂר, וְהִלֵּא כְּבֹר נֹאמֵר וְגַם עַרְב

רַב עָלָה אֹתָם וְצֹאן וּבֶקֶר וְגו', וְאִם תֹּאמַר

אֲכָלוּם, וְהִלֵּא בְּכִנִּיסָתָם לָאָרֶץ נֹאמֵר

וּמִקְנֵה רַב הִיָּה לְבְנֵי רְאוּבֵן וְגו', אִלֵּא

שמבקשים עליה:

הֶזְכַּרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל

בְּמִצְרַיִם חֵנָם אֶת הַקִּשְׁיָאִים

וְאֵת הָאֲבִטֹחִים וְאֵת הַחֲצִיר

וְאֵת הַבָּצְלִים וְאֵת הַשּׁוּמִיִּם:

דְּכִירִין אֲנַחְנָא יְתָ נוֹנִיָּא דֶּהוּינָא

אֲכָלִין בְּמִצְרַיִם מִגֵּן יְתָ בּוֹצִינִיָּא וְיֵת

אֲבִטִּיחִיָּא וְכִרְתִּי וּבּוֹצְלִי וְתוּמִי:

אשר נאכל במצרים חנם. אם תאמר

שמצריים נותנים להם דגים חנם, והלא
כבר נאמר ותבן לא ינתן לכם, אם תבן לא
היו נותנין להם חנם, דגים היו נותנים להם
חנם, ומהו אומר חנם, חנם מן המצות: את
הקשאים. אמר רבי שמעון, מפני מה
המן משתנה לכל דבר חוץ מאלו, מפני
שהן קשים למניקות, אומרים לאשה אל
תאכלי שום ובצל מפני התינוק, משל
למלך כו' כדאיתא בספרי: הקשאים. הם
קוקומברו"ש בלע"ז: אבטחים. בורק"ש:
החציר. כרישין פוריכל"ש ותרגומו ית

בוציניא וכו':

וְעַתָּה נַפְשֵׁנוּ יְבַשָּׁה אֵין כָּל

בְּלָתִי אֶל הַמָּן עֵינֵינוּ:

וְכַעַן נַפְשָׁנָא תְּאִיבָא לִית כָּל מַדְעָם

אֶלֶהֶן לְמַנָּא עֵינָנָא:

אֶל הַמָּן עֵינֵינוּ. מִן בִּשְׁחַר מִן בַּעֲרָב:

וְהַמָּן כְּזֶרַע גֵּד הוּא וְעֵינוּ

כְּעֵין הַבְּדִלָּח:

וּמַנָּא כְּבָר זֶרַע גֵּדָא הוּא וְחֲזוּהָ כְּחֲזוּ

בְּדִלְחָא:

והמן כזרע גד. מי שאמר זו לא אמר זו,
ישראל אומרים בלתי אל המן עיינינו,
והקב"ה הכתיב בתורה והמן כזרע גד וגו',
כלומר ראו באי עולם על מה מתלוננים
בני, והמן כך וכך הוא חשוב: כזרע גד.
עגול בגידא זרע קוליינד"ר: בדולח. שם
אבן טובה קריסט"ל:

ח שֵׁטוֹ הָעָם וְלִקְטוֹ וְטַחֲנוֹ
בְּרַחֲמִים אֹו רְכוּ בַּמִּדְבָּה

וּבְנֵי־לֹוּ בַּפָּרוֹר וְעָשׂוּ אֹתוֹ

עֲגוֹת וְהָיָה טַעֲמוֹ כְּטַעַם לֶשֶׁד

הַשָּׁמֶן׃

שִׁטִּין עֲמָא וְלִקְטִין דְּצַבִּי טַחִין

בְּרִיחִיא אִו דְּצַבִּי דְּאִיךְ בְּמִדְכָּתָא

וּמִבְּשָׁלִין לָהּ בְּקִדְרָא וְעַבְדִּין יִתָּהּ

גְּרִיצָן וְהָוָה טַעֲמָהּ כְּטַעַם דְּלִישׁ

בְּמִשְׁחָא׃

שִׁטוֹ. אִין שִׁיט אַלָּא לִשׁוֹן טִיּוֹל

אִישׁ בְּנֵי־רָ, בִּלְאֵ עֵמֶל. וְטַחֲנוּ בִּרְחִים וְגו'.

לֹא יֵרֵד בִּרְחִים וְלֹא בִקְדִירָה וְלֹא בַמְדוּכָה,

אֲלֵא מִשְׁתַּנָּה הִיָּה טַעֲמוֹ לְנִטְחָנִין וְלִנְדוּכִין

וְלַמְבוֹשְׁלִין: בַּפְּרוֹר. קְדָרָה: לְשֵׁד הַשֶּׁמֶן.

לְחֻלּוּחַ שֶׁל שֶׁמֶן, כֵּךְ פִּירֵשׁוּ דוֹנֵשׁ, וְדוֹמָה

לּוֹ נֶהֱפֵךְ לְשֵׁדִי בַחֲרָבוֹנִי קִיץ, וְהַלֵּמ־ד

יִסּוֹד, נֶהֱפֵךְ לְחֻלּוּחֵי בַחֲרָבוֹנִי קִיץ,

וְרַבּוֹתֵינוּ פִּרְשׁוּהוּ לְשׁוֹן שְׂדִים, אֲךָ אֵין

עֲנִין שְׂדִים אֲצֵל שֶׁמֶן, וְאִי אִפְשָׁר לִזְמַר

לְשֵׁד הַשֶּׁמֶן לְשׁוֹן וִישְׁמֵן יִשְׁוֹרוֹן, שֶׁאֵם כֵּן

הִיָּה הַמ־ם נִקּוֹד קִמֵּץ קֶטֶן וְטַעֲמוֹ לְמִטָּה

תחת המ"ם, עכשיו שהמ"ם נקוד פתח
קטן והטעם תחת השי"ן, לשון שמן הוא,
והשי"ן הנקודה בקמץ גדול ואינה נקודה
בפת"ח קטן, מפני שהוא סוף פסוק. דבר
אחר לשד, לשון נוטריקון, ליש שמן
דבש, בעיסה הנלושה בשמן וקטופה
בדבש, ותרגום שלדמתרגם דליש
במשחא, נוטה לפתרונו של דונש,
שהעיסה הנלושה בשמן, לחלוחית שמן
יש בה:

ט וּבְרִדַּת הַפֶּלַעַל עַל הַמַּחֲנֶה

לִילָה יֵרֵד הַמָּן עָלֵינוּ:

וְכֹד נַחִית טָלָא עַל מִשְׁרִיתָא לִילֵיא

נַחִית מִנָּא עֲלוֹהֵי:

וַיִּשְׁמַע מִנְּשָׁה אֶת הָעָם בִּכְה

לְמִשְׁפַּחֹתֵינוּ אִישׁ לְפִתְחֵהוּ אֶהְלוּ

וַיַּחַר אֵף יְהוָה מְאֹד וַיַּעֲיִנֵנִי

מִנְּשָׁה רָע:

וַיִּשְׁמַע מִנְּשָׁה יֵת עֲמָא בְּכֵן לְזַרְעֵיתָהוּן

גִּבּוֹר בְּתִרְעָה מִשְׁכָּנָה וּתְקוּף רוּגְזָא דִּי

לַחֲדָא וּבְעֵינַי מִשָּׁה בִּישׁ:

בכה למשפחותיו. משפחות משפחות
נאספים ובוכים לפרסם תרעומתן בגלוי,
ורבותינו אמרו למשפחותיו על עסקי
משפחות, על עריות הנאסרות להם:

יֹא וַיֹּאמֶר מִשָּׁה אֵל יְהוָה לָמָּה
הִרְעִיתָ לַעֲבָדְךָ וְלָמָּה לֹא מָצִיתִי
חַן בְּעֵינֶיךָ לְשׁוֹם אֶת מִשָּׁה
כָּל הָעָם הִזָּה עָלַי:

וַאֲמַר מֹשֶׁה קִדְּם יְיָ לְמֵא אֲבֹאֲשָׁתָא

לְעַבְדְּךָ וּלְמֵא לֹא אֲשַׁכַּחִית רַחֲמִין

קִדְמְךָ לְשׂוֹאֵה יָת מִטּוֹל כָּל עַמָּא הָדִין

עָלַי:

יב הָאֲנֹכִי הָרִיתִי אֶת כָּל הָעָם

הַזֶּה אִם אֲנֹכִי יִלְדֶתִּיהוּ כִּי

תֹּאמַר אֵלַי שְׂאֵהוּ בְּחִיקוֹךָ

כֹּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאֲמִן אֶת הַיֵּנֶק

עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ

לְאַבְתָּיו:

הָאֵב אָנָּא לְכָל עַמָּא הָדִין אִם בְּנֵי

אֲנוּן דְּאַמַּרְתָּ לִי סוּבְרָהִי בְּתוֹקְפָךְ כִּמָּא

דְּמִסוּבְר תְּרַבִּינָא יְת יִנְקָא עַל אֶרְעָא

דִּי קִימַתָּא לְאַבְתָּוְהִי:

כִּי תֹאמַר אֵלִי. שֶׁאַתָּה אוֹמֵר אֵלִי שֶׁאַהוּ

בְּחִיקָךְ, וְהֵיכֵן אֹמֵר לוֹ בֶּן, לֵךְ נַחֵה אֶת

הָעָם, וְאוֹמֵר וַיִּצּוּם אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, עַל

מִנַּת שִׁיחִיו סוֹקְלִים אֶתְכֶם וּמַחְרָפִים

אֶתְכֶם: עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעַת

לְאֲבוֹתַיִךְ. אֵתְּהָ אֹמֵר לִי לְשֹׂאתֶם בְּחִיקִי:

יִגְמֹאֲיִן לִי בְּשָׂר לָתֶת לְכָל

הָעָם הַזֶּה כִּי יִבְכּוּ עָלַי לֵאמֹר

תִּתֵּן לָנוּ בְּשָׂר וְנֹאכֶלָה:

מִזֶּן לִי בְּשָׂרָא לְמִיתָן לְכָל עַמָּא הַדִּין

אֲרִי בָּכֵן עָלַי לְמִימָר הֵב לָנָא בְּשָׂרָא

וְנִיכֹל:

יֵד לֹא אֹכֵל אֲנִכִּי לְבִדִּי לְשֹׂאת

אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה כִּי כָבֵד

מִמֶּנִּי:

לֵית אֲנִי יָכִיל בְּלַחֲוֹדִי לְסוֹבְרָא יֵת כָּל

עֲמָא הֵדִין אֲרִי יִקִּיר מִנִּי:

טו וְאִם כָּכָה אַתְּ עֹשָׂה לִי

הֶרְגֵנִי נָא הָרֹג אִם מַצֵּאתִי חַן

בְּעֵינַיִךְ וְאֵל אֶרְאֶה בְּרַעֲתִי: (פ)

וְאִם כֹּדִין אַתְּ עֹבֵד לִי קִטְלֵנִי כְעַן

קִטּוֹל אִם אֲשַׁכַּחֲתִי רַחֲמִין קִדְמָךְ וְלֹא

אֶחָזִי בְּבִישְׁתִּי:

וְאִם כָּכָה אַתָּה עוֹשֶׂה לִּי. תִּשָּׁשׁ כַּחוֹ שֶׁל

מֹשֶׁה בְּנִקְבָה, כִּשְׁהָרָאָהוּ הַקָּב"ה

הַפּוֹרְעָנוֹת שֶׁהוּא עֹתִיד לְהַבִּיאַ עֲלֵיהֶם, עַל

זֹאת. אָמַר לְפָנָיו, אִם כֵּן הִרְגָנִי תַחֲלָה: וְאֵל

אֲרָאָה בִרְעֵתִי. בִרְעֵתָם הִיא לֹא לְכַתּוּב,

אַלָּא שְׂכִינָה הַכַּתּוּב, וְזֶה אֶחָד מִתְקוּנֵי

סוּפְרִים בַּתּוֹרָה לְכִינּוּי וּלְתַקּוּן לְשׁוֹן:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אֲסַפָּה

לִי שְׂבָעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל

אֲשֶׁר יִדְעוּתָ כִּי הֵם זִקְנֵי הָעָם

וְשִׁטְרוֹי וְלִקְחֹת אֹתָם אֶל אֹהֶל

מוֹעֵד וְהִתְיַצְבוּ שָׁם עִמָּךְ:

וַאֲמַר יי לְמִשָּׁה כְּנוֹשׁ קָדְמִי שְׁבִיעִין

גְּבָרָא מִסְבֵּי יִשְׂרָאֵל דִּי יִדְעַת אֲרִי

אֲנוּן סְבִי עֲמָא וְסִרְכוּהִי וְתִדְבֵּר יְתֵהוּן

לְמִשְׁכַּן זְמַנָּא וְיִתְעַתְּדוּן תַּמָּן עִמָּךְ:

אִסְפָּה לִּי. הֲרִי תִשׁוּבָה לְתַלְוִנְתְּךָ שְׁאִמְרַת

לֹא אוֹכַל אֲנִכִּי לְבַדִּי, וְהַזְקֵנִים הֲרֵאשׁוֹנִים

הֵיכָן הִיוּ, וְהֵלֵא אֵף בְּמִצְרִים יֵשְׁבוּ עִמָּהֶם,

שְׁנֵאמַר לָךְ וְאִסְפַּת אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲלֹא

באש תבערה מתו, וראוים היו מסיני לכך,
דכתיב ויחזו את האלהים, שנהגו קלות
ראש, בנושך פתו ומדבר בפני המלך, וזהו
ויאכלו וישתו, ולא רצה הקב"ה ליתן
אבלות במתן תורה ופרע להם כאן: אשר
ידעת כי הם וגו'. אותן שאתה מכיר
שנתמנו עליהם שוטרים במצרים בעבודת
פרך, והיו מרחמים עליהם ומוכים על
ידם, שנאמר ויכו שוטרי בני ישראל, עתה
יתמנו בגדולתן, כדרך שנצטערו בצרתן:
ולקחת אתם. קחם בדברים, אשריכם

שנתמניתם פרנסים על בניו של מקום:
והתיצבו שם עמך. כדי שיראו ישראל
וינהגו בהם גדולה וכבוד, ויאמרו חביבין
אלו שנכנסו עם משה לשמוע דבור מפי
הקב"ה:

יִירְדֹּתִי וְדִבַּרְתִּי עִמָּךְ שָׁם
וְאֶצְלָתִי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ
וְשִׁמְתִי עֲלֵיהֶם וְנִשְׂאוּ אֹתָךְ
בְּמִשָּׁא הָעָם וְלֹא תִשָּׂא אֹתָהּ
לְבַדְּךָ:

וְאַתְּגִּילִי וְאַמְלִל עִמָּךְ תִּמְן וְאַרְבִּי מִן
רוּחָא דִּי עֲלָךְ וְאַשּׁוּי עֲלִיהוֹן וִיסוּבְרוֹן
עִמָּךְ בְּמִטּוֹל עֲמָא וְלֹא תִסּוּבֵר אֶת
בְּלִחוּדְךָ:

וִירַדְתִּי. זֶה אַחַת מֵעֲשֶׂר יְרִידוֹת הַכְּתוּבוֹת
בַּתּוֹרָה: וּדְבַרְתִּי עִמָּךְ. וְלֹא עָמָהֶם:
וְאַצְלֵתִי. כְּתֻבָּה וְאַרְבִּי, כְּמוֹ וְאֵל אֲצִילִי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם. לָמָּה מַשָּׂה
דּוֹמָה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, לָנֶר שְׁמוֹנָה עַל גְּבִי
מִנּוֹרָה וְהַכֹּל מִדְּלִיקִין הֵימָנוּ וְאִין אִוְרוֹ

חסר כלום: ונשאו אתך. התנה עמהם על
מנת שיקבלו עליהם טורח בני שהם
טרחנים וסרבנים: ולא תשא אתה לבדך.
הרי תשובה למה שאמרת לא אוכל אנכי
לבדי:

יח ואל העם תאמר הַתְּקַדְשׁוּ
לַמָּחָר וְאֹכְלֵתֶם בֶּשָׂר בִּי
בְּבֵיתֶם בְּאֶזְנֵי יְהוָה לֵאמֹר מִי
יֹאכְלֵנוּ בֶּשָׂר בִּי טוֹב לָנוּ
בְּמִצְרַיִם וְנָתַן יְהוָה לָכֶם

בֶּשֶׁר וְאָכְלָתָם:

וְלַעֲמָא תִימַר אֶזְדְּמֵנוּ לְמַחַר וְתִכְלֹן

בְּשָׂרָא אֲרִי בְכִיתוֹן קָדָם יִי לְמִימַר מִן

יְכַלְנָנָא בְּשָׂרָא אֲרִי טַב לָנָא בְּמִצְרִים

וַיֵּתֶן יִי לְכוֹן בְּשָׂרָא וְתִכְלֹן:

הַתְקַדְשׁוּ. הַזְמִינוּ עֲצַמְכֶּם לְפֹרְעָנוֹת, וְכֹן

הוּא אֹמֵר וְהַקְדִּישׁ לַיּוֹם הַרִיגָה:

יֵט לֹא יוֹם אֶחָד תֹּאכְלוֹן וְלֹא

יוֹמִים וְלֹא חֲמִשָּׁה יָמִים וְלֹא

עֲשֶׂה יָמִים וְלֹא עֲשֵׂרִים יוֹם:

לֹא יוֹמָא חַד תִּיכָלוֹן וְלֹא תִרִין יוֹמִין

וְלֹא חֲמִשָּׁא יוֹמִין וְלֹא עֲשָׂרָא יוֹמִין

וְלֹא עֲשָׂרִין יוֹמִין:

כַּעַד חֹדֶשׁ יָמִים עַד אֲשֶׁר יֵצֵא

מֵאֲפֻכָם וְהָיָה לָכֶם לְזָרָא יַעַן

כִּי מֵאֲסִתָּם אֶת יְהוָה אֲשֶׁר

בְּקִרְבָּכֶם וְתִבְכּוּ לְפָנָיו לֵאמֹר

לָמָּה זֶה יֵצֵאנוּ מִמִּצְרַיִם:

עַד יָרַח יוֹמִין עַד דִּי תִקְוִצוֹן בֵּה וִיְהִי
לְכוֹן לְתַקְלָא חֲלָף דְּקִצָּתוֹן יְת מִימָרָא
דִּי דְשַׁכְנִתָּה שְׂרִית בִּינִיכוֹן וּבְכִיתוֹן
קְדָמוֹהִי לְמִימָר לְמָא דְנָן נְפִקְנָא
מִמְצָרִים:

עד חדש ימים. זו בכשרים, שמתמצין
על מטותיהן ואחר כך נשמתן יוצאה,
ברשעים הוא אומר, הבשר עודנו בין
שניהם, כך היא שנויה בספרי. אבל
במכילתא שנויה חילוק, הרשעים אוכלין

**ומצטעריין שלשים יום, והכשרים הבשר
עודנו בין שניהם: עד אשר יצא מאפכם.
בתרגומו די תקוצון ביה, ויהא דומה לכם
כאילו אכלתם ממנו יותר מדאי, עד
שיוצא ונגעל לחוץ דרך האף: והיה לכם
לזרא. שתהיו מרחקין אותו יותר ממה
שקרבתם, ובדברי רבי משה הדרשן
ראיתי, שיש לשון שקורין לחרב זרא: את
ה' אשר בקרבכם. אם לא שנטעתי
שכינתי ביניכם, לא גבה לבבכם ליכנס
לכל הדברים הללו:**

כא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שֵׁשׁ מֵאוֹת

אַלְפָּה רַגְלֵי הָעָם אֲשֶׁר אֲנֹכִי

בְּקִרְבּוֹ וְאַתָּה אֲמַרְתָּ בְּשֵׁר

אַתָּן לָהֶם וְאֵכְלוּ חֹדֶשׁ יָמִים:

וַאֲמַר מֹשֶׁה שִׁית מֵאָה אֲלֶפֶין גְּבֵרָא

רַגְלָא עֲמָא דִּי אֲנָא בִּינִיהוּן וְאַתָּה

אֲמַרְתָּ בְּשָׂרָא אַתָּן לְהוּן וַיִּכְלוּן יָרַח

יוֹמִין:

שש מאות אלף רגלי. לא חש למנות את

הפרט, שלשת אלפים היתרים. ורבי משה

הדרשן פירש שלא בכו אלא אותן שיצאו

ממצרים:

כב הַצֵּאֵן וּבָקֹר יִשְׁחָט לָהֶם

וּמִצָּא לָהֶם אֵם אֶת כָּל דָּגֵי

הַיָּם יֵאָסֶף לָהֶם וּמִצָּא לָהֶם: (פ)

הָעֵז וְתוֹרִין יִתְנַכְסוּן לְהוֹן הַיִּסְפָּקוֹן

לְהוֹן אֵם יָת כָּל נוֹגֵי יִמָּא יִתְכַּנְּשׁוּן

לְהוֹן הַיִּסְפָּקוֹן לְהוֹן:

**הצאן ובקר ישחט. זה אחד מארבעה
דברים שהיה רבי עקיבא דורש ואין רבי
שמעון דורש כמותו. רבי עקיבא אומר
שש מאות אלף רגלי, ואתה אמרת בשר
אתן להם ואכלו חדש ימים הצאן ובקר
וגו', הכל כמשמעו, מי יספיק להם, כענין
שנאמר ומצא כדי גאולתו, ואיזו קשה, זו
או שמעו נא המורים, אלא לפי שלא אמר
ברבים חיסך לו הכתוב ולא נפרע ממנו,
וזו של מריבה היתה בגלוי לפיכך לא
חיסך לו הכתוב. רבי שמעון אומר, חם**

ושלום לא עלתה על דעתו של אותו צדיק
בך, מי שכתוב בו בכל ביתי נאמן הוא,
יאמר אין המקום מספיק לנו, אלא בך
אמר, שש מאות אלף רגלי וגו', ואתה
אמרת בשר אתן לחדש ימים ואחר כך
תהרוג אומה גדולה כזו, הצאן ובקר
ישחט להם כדי שיהרגו, ותהא אכילה זו
מספקת עד עולם, וכי שבחך הוא זה,
אומרים לו לחמור טול כור שעורים
ונחתוך ראשך, השיבו הקב"ה ואם לא
אתן יאמרו שקצרה ידי, הטוב בעיניך שיד

ה' תקצר בעיניהם, יאבדו הם ומאה כיוצא
בהם, ואל תהי ידי קצרה לפניהם אפילו
שעה אחת:

בג ויאמר יהוה אל משה הֲיִד
יהוה תקצר עתה תראה
הֲיִקְרֶה דְּבָרִי אִם לֹא:

ואמר יי למשה הֲמִימְרָא דִּי יתעַכַּב
כֶּעֶן תַּחֲזִי הֲיַעֲרַעֲנָךְ פְּתִגְמִי אִם לֹא:

עתה תראה היקרך דברי. רבן גמליאל
בנו של רבי יהודה הנשיא אומר, אי אפשר

לַעֲמֹד עַל הַטָּפֶל מֵאַחֵר שְׂאִינָן מִבִּקְשֵׁים
אֲלֹא עֲלִילָה, לֹא תִסְפִּיק לָהֶם, סוּפֵן לָדוֹן
אַחֲרָיִךְ, אִם אַתָּה נֹתֵן לָהֶם בֶּשֶׂר בַּהֲמָה
גַּם־הֵם יֹאמְרוּ דְקָה בִּקְשָׁנוּ, וְאִם אַתָּה נֹתֵן
לָהֶם דְקָה יֹאמְרוּ גַם־הֵם בִּקְשָׁנוּ, חֵיהָ וְעוֹף־הָאֵרֶץ
בִּקְשָׁנוּ דָגִים וְחֲגָבִים בִּקְשָׁנוּ, אָמַר לוֹ אִם־
כֵּן יֹאמְרוּ שִׁקְצָרָה יָדִי, אָמַר לִפְנֵי הָרִינִי
הַזֶּה וּמִפִּי־סֵן, אָמַר לוֹ עַתָּה תִּרְאֶה הִיָּקָרְךָ
דְּבַר־יְשָׁלָא יִשְׁמְעוּ לָךְ, הֲלֹךְ מִשָּׁה לִפִּי־סֵן,
אָמַר לָהֶם הִיד ה' תִּקְצַר הֵן הִכָּה צוּר וַיִּזְבּוּ
מִיָּם וּגו' הִגַּם לָחֶם יוֹכֵל תַּת, אָמַר פֶּשֶׁרָה

היא זו אין בו כח למלאות שאלתנו, וזהו
שנאמר ויצא משה וידבר אל העם, כיון
שלא שמעו לו ויאסף שבעים איש וגו':

כֹּד־וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶל הָעָם
אֵת דְּבָרֵי יְהוָה וַיֹּאסֶף שְׁבַעִים
אִישׁ מִזִּקְנֵי הָעָם וַיַּעֲמֵד אֹתָם
סְבִיבֹת הָאֹהֶל:

וַנִּפְק מֹשֶׁה וּמֹלִיל לְעַמָּא ית פתגמִיא
דִּי וְכַנֵּשׁ שְׁבַעִין גְּבָרָא מִסְבֵּי עַמָּא

וְאַקִיִּם יִתְהוֹן סְחֹר סְחֹר לְמִשְׁכָּנָא:

כֹּה וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעָנָן וַיִּדְבֹּר

אֱלֹהֵי וַיֵּאצֹּל מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר

עָלָיו וַיִּהְיוּ עַל שְׂבָעִים אִישׁ

הַזִּקְנִים וַיְהִי כְּנוּחַ עָלֵיהֶם

הָרוּחַ וַיִּתְנַבְּאוּ וְלֹא יִסָּכּוּ:

וְאַתְּגִלִּי יְיָ בְּעֶנְנָא וּמִלִּיל עִמָּה וְרַבִּי מִן

רוּחָא דִּי עֲלוּהִי וַיֵּהָב עַל שְׂבָעִין גְּבֻרָא

סְבִיא וְהוּא כֹד שֶׁרַת עָלֵיהוֹן רוּחַ

נְבוֹאָה וּמִתְנַבְּאִין וְלֹא פְסָקִין:

וְלֹא יספּוּ. לֹא נִתְנַבְּאוּ אֲלֵא אוֹתוֹ הַיּוֹם

לְבַדּוֹ, כַּךְ מְפֹרֵשׁ בַּסְּפָרִי. וְאוֹנֵקְלוֹס תִּרְגֵּם

וְלֹא פְסָקִין, שֶׁלֹּא פְסָקָה נְבוֹאָה מֵהֵם:

כּוֹוִי־שִׁאֲרוֹ שְׁנֵי אֲנָשִׁים בַּמַּחֲנֶה

שֵׁם הָאֶחָד אֶלְדָּד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי

מִי־דָד וְתַנָּח עָלֵהֶם הָרוּחַ וְהִפָּח

בַּכֶּתֶבִּים וְלֹא יֵצְאוּ הָאֲחֵלָה

וַיִּתְנַבְּאוּ בַּמַּחֲנֶה:

וְאַשְׁתָּאֲרוּ תֵרִין גְּבִרִין בְּמִשְׁרִיתָא שׁוּם
חַד אֶלְדַּד וְשׁוּם תְּנִינָא מִידַּד וְשֶׁרַת
עֲלִיהוֹן רוּחַ נְבוּאָה וְאַנוּן בַּכְּתִיבִיא
וְלֹא נִפְקוּ לְמִשְׁכָּנָא וְאַתְנַבִּיאוּ
בְּמִשְׁרִיתָא:

וישאר שני אנשים. מאותן שנבחרו,
אמרו אין אנו כדאין לגדולה זו: והמה
בכתובים. במבוררים שבהם לסנהדרין,
ונכתבו כולם נקובים בשמות ועל ידי
גורל, לפי שהחשבון עולה ל"ב שבטים

**שֶׁשָׁה שֶׁשָׁה לְכָל שַׁבָּט וְשַׁבָּט, חוּץ מִשְׁנֵי
שַׁבָּטִים שֶׁאֵין מֵגִיעַ אֲלֵיהֶם אֲלֵא חֲמִשָּׁה
חֲמִשָּׁה, אָמַר מֹשֶׁה אֵין שַׁבָּט שׁוֹמֵעַ לִי
לְפָחוֹת מִשַּׁבָּטוֹ זָקֵן אֶחָד, מָה עֲשֵׂה, נִטַּל
ע"ב פִּתְקִין וְכָתַב עַל שַׁבָּעִים זָקֵן וְעַל
שְׁנַיִם חֲלָק, וּבָרַר מִכָּל שַׁבָּט וְשַׁבָּט שֶׁשָׁה
וְהָיוּ ע"ב, אָמַר לָהֶם טָלוּ פִתְקֵיכֶם מִתּוֹךְ
קִלְפֵי, מִי שֶׁעָלָה בִידּוֹ זָקֵן נִתְקַדֵּשׁ, וּמִי
שֶׁעָלָה בִידּוֹ חֲלָק אָמַר לוֹ, הַמָּקוֹם לֹא חָפֵץ
בְּךָ:**

כֹּז וַיִּרְיץ הַנֶּעֱר וַיִּגֹּד לְמִנְשָׁה

וַיֹּאמֶר אֱלֹדֶד וּמִידֶד

מֵת־נִבְאִים בַּמַּחֲנֶה:

וְרָהֹט עוֹלָמָא וְחַי לְמִשָּׁה וַאֲמַר אֱלֹדֶד

וּמִידֶד מֵת־נִבְאִין בַּמִּשְׁרִיתָא:

וִירֵץ הַנֶּעֱר. יֵשׁ אֹמְרִים גִּרְשׁוּם בֶּן מִשָּׁה

הִיָּה:

כח וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִשְׁרַת

מִשָּׁה מִבְּחֵרָיו וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי

מִשָּׁה כָּלָאם:

וְאַתָּב יְהוֹשֻׁעַ בַּר נֹון מִשְׁמִשְׁנָה דְּמִשָּׁה

מֵעוֹלָמוֹהִי וְאָמַר רַבּוֹנִי מִשָּׁה אֶסְרֶנּוּן:

כֻּלָּאם. הַטֵּל עֲלֵיהֶם צִרְכֵי צְבוּר וְהֵם כֻּלִּים

מֵאֲלֵיהֶם. דְּבַר אַחַר תְּנִם אַל בֵּית הַכֻּלָּא,

לְפִי שֶׁהָיוּ מִתְנַבְּאִים מִשָּׁה מֵת וִיהוֹשֻׁעַ

מִכְנִים אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָ:

כֵּט וַיֹּאמֶר לוֹ מִשָּׁה הַמִּקְנָא

אַתָּה לִי וְכִמִּי יִתֵּן כָּל עַם יִחְזָה

נְבִיאִים כִּי יִתֵּן יִחְזָה אֶת

רוּחוֹ עֲלֵיהֶם:

וַאֲמַר לָהּ מִשֶּׁה הִקְנַאתִי אֶת מִקְנָא לִי

רְעִינָא פּוֹן דִּיהוֹן כָּל עֲמָא דִּי נְבִיאִין

אַרִי יִתֵּן יִי ית רוח נְבוֹאֵתָה עֲלִיהוֹן:

המקנא אתה לי. הקנאי אתה לי, הקנאתי

אתה מקנא: לי. כמו בשבילי, כל לשון

קנאה, אדם הנותן לב על הדבר, או לנקום

או לעזור, אנפרמנ"ט בלע"ז, אוחז בעובי

המשא:

שב יעי

וַיֹּאסֶף מֹשֶׁה אֶל הַמַּחֲנֶה הוּא

וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְאֶת־כֹּנֵשׁ מִשֶּׁה לְמִשְׁרִיתָא הוּא וְסִבִּי

יִשְׂרָאֵל:

וַיֹּאסֶף מֹשֶׁה. מִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: אֶל

הַמַּחֲנֶה. נִכְנְסוּ אִישׁ לְאֹהֶלֹ: וַיֹּאסֶף. לְשׁוֹן

כְּנִיסָה אֶל הַבַּיִת, כִּמּוֹ וַאֲסַפְתּוּ אֶל תּוֹךְ

בֵּיתְךָ, וְאֵב לְכוּלָם יִצְבּוֹר וְלֹא יִדַּע מִי

אוֹסֶפֶם, מִלְמַד שֶׁלֹא הֵבִיא עֲלֵיהֶם

פֹּרְעָנוֹת עַד שֶׁנִּכְנְסוּ הַצַּדִּיקִים אִישׁ

לאהלו:

לא וְרוּחַ נֶסֶע מֵאֵת יְהוָה וַיָּגֵז

שָׁלוֹם מִן הַיָּם וַיִּשְׁשׂ עַל

הַמַּחֲנֶה כְּדָרָךְ יוֹם כָּה וּכְדָרָךְ

יוֹם כָּה סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה

וּבָאֵמֶתִים עַל פְּנֵי הָאָרֶץ:

וְרוּחַא נָטַל מִן קֶדֶם יי וַאֲפֹרַח שְׁלִי

מִן יָמָא וְרָמָא עַל מִשְׁרִיתָא כְּמַהֲלָךְ

יוֹמָא לְכָא וּכְמַהֲלָךְ יוֹמָא לְכָא סְחֹר

סְחֹר וְלִמְשֹׁרִיתָּא וְכָרוּם תִּרְתִּין אֲמִין

עַל אִפִּי אֶרְעָא:

וַיִּגַּז. וַיַּפְרִיחַ, וּבֶן כִּי גַז חִישׁ, וּבֶן נִגְזֹז

וַעֲבַר: וַיִּטֵּשׁ. וַיַּפְשׁוּט, כִּמּוֹ זֶהֱנָם נִטְוִשִׁים

עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ, וְנִטְשֵׁתִיךְ הַמַּדְבָּרָה:

וּבִאֲמָתִים. פּוֹרְחוֹת בְּגוֹבָה עַד שֶׁהֵן כֹּנָג

לְבוֹ שֶׁל אָדָם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה טוֹרַח

בְּאִסִּיפְתָּן, לֹא לְהַגְבִּיחַ וְלֹא לְשַׁחוֹת:

לֵב וַיִּקָּם הָעָם כָּל הַיּוֹם הַזֶּה

וְכָל הַלַּיְלָה וְכָל יוֹם הַמָּחָרָת

וַיֹּאמְרוּ אֶת־הַשָּׁלוֹם הַמַּמְעִיט

אֲסֵף עֲשֶׂרָה חֲמֵרִים וַיִּשְׁטְחוּ

לָהֶם שְׂטוֹחַ סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה:

וְקָם עַמָּא כָּל יוֹמָא הַהוּא וְכָל לַיְלִיא

וְכָל יוֹמָא דְּבִתְרוּהִי וּכְנָשׁוּ יָת שְׁלִיו

דְּאַזְעַר כְּנֵשׁ עֲשָׂרָא דְּגוֹרִין וַיִּשְׁטְחוּ

לְהוֹן מִשְׁטִיחִין סְחֹר סְחֹר לְמִשְׁרִיתָא:

הַמַּמְעִיט. מִי שֶׁאֵסֵף פָּחוֹת מִכֹּל,

הַעֲצָלִים וְהַחֲגָרִים, אֵסֵף עֲשֶׂרָה חֲמֵרִים:

וַיִּשְׁטַחוּ. עָשׂוּ אוֹתָן מִשְׁטִיחַיִן מִשְׁטִיחַיִן:

לֹא הִבְשָׁר עוֹדָנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם

טָרַם יִכְרֹת וְאַף יִהְיֶה חֲרָה

בָּעַם וַיִּךְ יְהוָה בָּעַם מִכָּה רַבָּה

מְאֹד:

בְּשָׂרָא עַד כְּעַן בֵּין שְׁנֵיהֶון עַד לֹא

פִּסְק וְרָגְזָא דִּי תִקִּיף בְּעַמָּא וְקִטֵּל יִי

בְּעַמָּא קִטּוּל סָגִי לְחֻדָּא:

טָרַם יִכְרֹת. כְּתִרְגוּמוֹ עַד לֹא פִסְק, דְּבַר

אחר אינו מספיק לפוסקו בשניו עד

שנשמתו יוצאה:

לד וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם

הַהוּא קְבֻרֹת הַתְּאוּה כִּי שֵׁם

קְבֻרוֹ אֶת הָעַם הַמִּתְאַוִּים:

וַיִּקְרָא יְת שֵׁם דְּאֶתְרָא הַהוּא קְבִירִי

דְּמִשְׁאַלִי אֲרִי תִמְן קְבֻרוֹ יְת עֵמָא

דְּשִׁאֵלוּ:

לה מִקְבֻרֹת הַתְּאוּה נִסְעוּ הָעַם

חֲצֵרוֹת וַיְהִי בַחֲצֵרוֹת: (פ)

מִקְבְּרֵי דְמִשְׁאַלִי נִטְלוּ עִמָּא לְחֲצֵרוֹת

וְהוּ בַחֲצֵרוֹת:

במדבר פרק-יב

א וַתִּדְבֹר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחָה

עַל אֲדֹת הָאִשָּׁה הַכֹּשִׁית

אֲשֶׁר לָקַח כִּי אִשָּׁה כֹּשִׁית

לָקַח:

וּמִלֵּלַת מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחָה עַל עֵסֶק

אֶתְּתָא שְׁפָרְתָּא דִּי נְסִיב אַרִי אֶתְּתָא

שְׁפָרְתָּא דְנְסִיב רְחִיק:

ותדבר. אין דבור בכל מקום אלא לשון

קשה, וכן הוא אומר דבר האיש אדוני

הארץ אתנו קשות, ואין אמירה בכל

מקום אלא לשון תחנונים, וכן הוא אומר

ויאמר אל נא אחי תרעו, ויאמר שמעו נא

דברי, כל נא לשון בקשה: ותדבר מרים

ואהרן. היא פתחה בדבור תחלה, לפיכך

הקדימה הכתוב תחלה, ומנין היתה יודעת

מרים שפירש משה מן האשה, רבי נתן

**אומר מרים היתה בצד צפורה בשעה
שנאמר למשה אלדד ומידד מתנבאים
במחנה, כיון ששמעה צפורה, אמרה אוי
לנשותיהן של אלו אם הם נזקקים
לנבואה, שיהיו פורשין מנשותיהן כדרך
שפירש בעלי ממני, ומשם ידעה מרים
והגידה לאהרן. ומה מרים שלא נתכוונה
לגנותו כך נענשה, קל וחומר למספר
בגנותו של חבירו: האשה הכשית. מגיד
שהכל מודים ביפיה כשם שהכל מודים
בשחרותו של כושי: כושית. בגימטריא**

**יפת מראה: על אדות האשה. על אודות
גירושיה: כי אשה כשית לקח. מה
תלמוד לומר, אלא יש לך אשה נאה
ביפיה ואינה נאה במעשיה, במעשיה ולא
ביפיה, אבל זאת נאה בכל: האשה
הכשית. על שם נזיה נקראת כושית,
כאדם הקורא את בנו נאה, כושי, כדי
שלא תשלוט בו עין רעה: כי אשה כשית
לקח. ועתה גרשה:**

בַּיָּאמְרוּ הַיֵּרֶק אֵךְ בַּמִּשָּׁה דָּבָר

יְהוָה הֵלֵא גַם בְּנוֹ דְּבַר

וַיִּשְׁמַע יְהוָה:

וַאֲמָרוּ הֶלְחֹד בָּרַם בְּמִשָּׁה מִלֵּיל יִי

הֵלֵא אֵף עֲמָנָא מִלֵּיל וַיִּשְׁמִיעַ קָדָם יִי:

הִרְק אֵךְ. עֲמוּ לְבִדּוֹ דְּבַר ה': הֵלֵא גַם בְּנוֹ

דְּבַר. וְלֹא פִירְשְׁנוּ מִדְּרֵךְ אֲרִיץ:

גִּוְהֶאֱיֵשׁ מִשָּׁה (עֲנוּ) עֲנִיּוֹ מֵאֲדָ

מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי

הָאָדָמָה: (ס)

וַגְּבֵרָא מִשֶּׁה עֲנֹתָן לַחֲדָא מְכַל אַנְשָׁא

דִּי עַל אִפִּי אֲרַעָא:

עֲנוּ. שְׂפַל וּסְבִלְךָ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה פֶּתַח אֶל מִשֶּׁה

וְאֶל אֶחָדָן וְאֶל מְרִים צִאוּ

שְׁלֹשָׁתְכֶם אֶל אֶחָל מוֹעֵד

וַיֵּצְאוּ שְׁלֹשָׁתָם:

וַאֲמַר יי בְּתִכְף לְמִשֶּׁה וּלְאֶחָדָן וּלְמְרִים

פּוֹקוּ תִּלְתֵּיכֹן לְמִשְׁכַּן זְמַנָּא וּנְפָקוּ

תְּלִיתֵיהוֹן:

פֶּתְאוֹם. נִגְלָה עֲלֵיהֶם פֶּתְאוֹם וְהֵם טִמְאִים
בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ, וְהָיוּ צוֹעְקִים מִיָּם מִיָּם,
לְהוֹדִיעֵם שִׁיפָה עֲשָׂה מִשָּׂה מָה שִׁפִּירֶשׁ
מִן הָאִשָּׁה, מֵאַחֵר שֶׁנִּגְלִית עֲלֵיו שְׂכִינָה
תְּדִיר, וְאֵין עַת קְבוּעַ לְדַבּוּר: צֹאוּ
שְׁלֹשְׁתֵּכֶם. מִגִּיד שֶׁשְׁלֹשְׁתָּן נִקְרְאוּ בְּדַבּוּר
אֶחָד מָה שֶׁאֵי אִפְשָׁר לָפֹה לֹאמַר וּלְאֶזֶן
לְשִׁמוּעַ:

ה וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעַמּוּד עָנָן

וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּקְרָא

אַהֲרֹן וּמָרִים וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם:

וְאַתְּגִלִּי יִי בַעֲמוּדָא דְעֵנָנָא וְקָם בְּתִרְעָ

מִשְׁכְּנָא וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וּמָרִים וַיִּפְקּוּ

תַּרְוִיהוּן:

בעמוד ענן. יצא יחידי שלא כמדת בשר

ודם, מלך בשר ודם כשיוצא למלחמה

יוצא באוכלוסין וכשיוצא לשלום יוצא

במועטים, ומדת הקב"ה יוצא למלחמה

יחידי שנאמר ה' איש מלחמה, ויוצא

לשלוש באוכלוסין שנאמר רכב אלהים
רבותים אלפי שנאן: ויקרא אהרן ומרים.
שיהיו נמשכין ויוצאין מן החצר לקראת
הדבור: ויצאו שניהם. ומפני מה משכן
והפרידן ממשה, לפי שאומרים מקצת
שבחו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו,
וכן מצינו בנח, שלא בפניו נאמר איש
צדיק תמים, ובפניו נאמר כי אותך ראיתי
צדיק לפני. דבר אחר, שלא ישמע
בנזיפתו של אהרן:

וַיֹּאמֶר שְׁמָעוּ נָא דְּבַרִּי אֲנִי

יְהִיָּה נְבִיאָכֶם יְהוָה בַּמֶּרְאָה

אֱלֹהֵי אֶתְוַדַּע בַּחֲלוֹם אֲדַבֵּר

בּוֹ:

וְאָמַר שְׁמָעוּ כֶּעַן פִּתְגָּמִי אִם יְהוֹן לְכוֹן

נְבִיאִין אֲנִי יְיָ בַּחֲזוֹן אֲנִי מִתְגַּלִּי לְהוֹן

בַּחֲלָמִין אֲנִי מִמַּלְל עֲמָהוֹן:

שְׁמָעוּ נָא דְבַרִּי. אִין נָא אֵלָא לְשׁוֹן

בִּקְשָׁה: אִם יְהִיָּה נְבִיאָכֶם. אִם יְהִיו לָכֶם

נְבִיאִים: ה' בַּמֶּרְאָה אֱלֹהֵי אֶתְוַדַּע. שְׂכִינַת

שמי אין נגלית עליו באספקלריא

המאירה, אלא בחלום וחזיון:

וְלֹא כֵן עֲבָדִי מִשָּׁה בְּכָל בֵּיתִי

נֶאֱמַן הוּא:

לֹא כֵן עֲבָדִי מִשָּׁה בְּכָל בֵּיתִי מֵהַיּוֹם

הוּא:

חַפָּה אֶל פָּה אֲדָבָר בּוֹ וּמִרְאָה

וְלֹא בְּחִידוֹת וּתְמִנֹּת יְחִזָּה

יִבִּיט וּמִדּוּעַ לֹא יֵרְאֶתָם לְדָבָר

בְּעַבְדִּי בְּמִשְׁחָה:

מִמֶּלֶל עִם מִמֶּלֶל מִלְלָנָא עִמָּה בְּחִזּוּ

וְלֹא בְּחִדּוֹן וּדְמוּת יִקְרָא דִּי מִסְתַּכֵּל

וּמָא דִּין לָא דְחִלְתוֹן לְמִלְלָא בְּעַבְדִּי

בְּמִשְׁחָה:

פּה אַל פּה. אַמְרַתִּי לוֹ לְפָרוּשׁ מִן הָאִשָּׁה,

וְהִיכֵן אַמְרַתִּי לוֹ, בְּסִינִי, כֹּךְ אַמּוֹר לְהֵם

שׁוּבוּ לָכֶם לְאֵהֱלֵיכֶם וְאַתָּה פּה עִמּוֹד

עִמְדִי: וּמִרְאָה וְלֹא בַחֲדוֹת. וּמִרְאָה, זֶה

מִרְאָה דְבוֹר, שְׁאֲנִי מִפְרֵשׁ לוֹ דְבוֹרִי

במראית פנים שבו, ואיני סותמו לו
בחידות, כענין שנאמר ליחזקאל חוד
חידה וגו', יכול מראה שכינה, תלמוד
לומר לא תוכל לראות את פני: ותמנת ה'
יביט. זה מראה אחורים, כענין שנאמר
וראית את אחורי: בעבדי במשה. אינו
אומר בעבדי משה, אלא בעבדי במשה,
בעבדי, אף על פי שאינו משה, במשה,
אפילו אינו עבדי, כדאי הייתם לירא
מפניו, וכל שכן שהוא עבדי, ועבד מלך
מלך, היה לכם לומר אין המלך אוהבו

חנם, ואם תאמרו איני מכיר במעשיו, זו

קשה מן הראשונה:

טוֹיֵחַר אֶף יְחֻזָּה בָּם וַיִּלְךְ:

וּתְקִיף רוּגְזָא דִּי בְּהוֹן וְאַסְתִּילֵק:

ויחר אף ה' בם וילך. מאחר שהודיעם

סרחונם, גזר עליהם נדוי, קל וחומר לבשר

ודם שלא יבעוס על חבירו עד שיודיענו

סרחונו:

יִוְהַעֲנֵן סָר מַעַל הָאֱהָל וְהִנֵּה

מִרִּים מִצִּרְעַת כְּשָׁלֵג וַיִּכֹּן

אַהֲרֹן אֶל מֵרִים וְהִנֵּה

מִצָּרַעַת:

וְעִנָּנָה אֶסְתַּלֵּק מֵעַלְי מִשְׁכַּנָּה וְהָא

מֵרִים חֹרָא כְּתִלְגָּא וְאַתְפַּנֵּי אַהֲרֹן לְוֹת

מֵרִים וְהָא סְגִירַת:

וְהֵעֵנָן סָר. וְאַחֵר כֵּךְ וְהִנֵּה מֵרִים מִצָּרַעַת

בְּשַׁלְג, מִשַּׁל לְמַלְךְ שְׁאֵמֵר לְפִדְגוּג רְדָה אֵת

בְּנִי, אֲבָל לֹא תִרְדְּנוּ עַד שְׁאֵלְךְ מֵאֲצִלְךְ,

שְׂרַחֲמִי עָלַי:

יֵא וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אֶל מִשָּׁה בִּי

אֶרְדֵּנִי אֶל נָא תֵּשֶׁת עָלֵינוּ

חַטָּאת אֲשֶׁר נֹאֲלָנוּ וְאֲשֶׁר

חַטָּאנוּ:

וְאָמַר אֶהְרֶן לְמִשָּׁה בְּבָעוּ רַבּוֹנִי לֹא

כִּעֵן תִּשּׁוּי עֲלָנָא חֹבָא דְאַטְפִּישְנָא וְדִי

סִרְחָנָא:

נֹאֲלָנוּ. כְּתִרְגוּמוֹ לְשׁוֹן אוֹיֵל:

יב אֶל נָא תִּהְיֶה כִּמְתֵּי אֲשֶׁר

בְּצִיאָתוֹ מִרְחֹם אִמּוֹ וַיֵּאכֹל

חֲצִי בֶּשֶׂרוֹ:

לֹא כֶעֶן תִּתְּרַחֵק דָּא מִבִּינָנָא אֲרִי

אַחֲתָנָא הִיא צִלִּי כֶעֶן עַל בְּסָרָא מִיתָא

הֲדִין דִּי בָּהּ וַיִּתְּסִי:

אַל נָא תְּהִי. אַחֲוֵתְנוּ זֹו: כִּמְתָּ. שְׁהַמְצֹרֵעַ

חֲשׂוֹב כִּמְתָּ, מַה מֵת מִטְּמָא בְּבִיָּאָה אִף

מִצֹּרֵעַ מִטְּמָא בְּבִיָּאָה: אֲשֶׁר בְּצִאָתוֹ

מִרְחָם אִמּוֹ. אִמְנוּ הִיָּה לוֹ לֹאמַר, אֲלֵא

שְׂכִינָה הַכְּתוּבָה, וְכֵן חֲצִי בֶּשֶׂרוֹ, חֲצִי בֶּשֶׂרְנוּ

הִיָּה לוֹ לֹאמַר, אֲלֵא שְׂכִינָה הַכְּתוּבָה, מֵאַחַר

**שיצאה מרחם אמנו, היא לנו כאילו נאכל
חצי בשרנו, כענין שנאמר כי אחינו בשרנו
הוא. ולפי משמעו אף הוא נראה כן, אין
ראוי לאח להניח את אחותו להיות כמת:
אשר בצאתו. מאחר שיצא זה מרחם אמו
של זה, שיש כח בידו לעזור, ואינו עוזרו,
הרי נאכל חצי בשרו, שאחיו בשרו הוא.
דבר אחר, אל נא תהי כמת, אם אינך
רופאה בתפלה מי מסגירה ומי מטהרה,
אני אי אפשר לראותה שאני קרוב, ואין
קרוב רואה את הנגעים, וכהן אחר אין**

בעולם, וזהו אשר בצאתו מרחם אמו:

וַיִּצְעַק מִנְּשָׂה אֵל יְהוָה לֵאמֹר

אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ: (פ)

וְצִלִּי מִנְּשָׂה קִדְּםִי לְמִימְרֵי אֱלֹהִים

בְּבָעוּ אֲסִי כֶעֶן יְתָהּ:

אל נא רפא נא לה. בא הכתוב ללמדך

דרך ארץ, שהשואל דבר מחברו צריך

לומר שנים או שלשה דברי תחנונים,

ואחר כך יבקש שאלותיו: לאמר. מה

תלמוד לומר, אמר לו השיבני אם אתה

מִרְפָּא אוֹתָהּ אִם לֹא, עַד שֶׁשִּׁיבּוֹ וְאֲבִיָּה
יֵרֶק יֵרֶק וְגו' . רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אָמַר,
בְּאַרְבַּעַּה מְקוֹמוֹת בִּקְשָׁה מֹשֶׁה מִלְּפָנֶי
הַקֹּב"ה לְהִשָּׁיבּוֹ אִם יַעֲשֶׂה שְׂאֵלוֹתָיו אִם
לֹא, כִּיּוֹצֵא בּוֹ וַיִּדְבֹּר מֹשֶׁה לְּפָנֶי ה' לֵאמֹר
וְגו', מַה תִּלְמֹד לֹאמֹר לֵאמֹר, הִשִּׁיבֵנִי אִם
גּוֹאֲלָם אַתָּה אִם לֹא, עַד שֶׁשִּׁיבּוֹ עֲתָה
תִּרְאֶה וְגו' . כִּיּוֹצֵא בּוֹ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְּפָנֶי ה'
לֵאמֹר יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הַרוּחוֹת לְכָל בֶּשֶׂר .
כִּיּוֹצֵא בּוֹ וְאַתְחַנֵּן אֶל ה' בַּעַת הַהִיא לֵאמֹר,
הִשִּׁיבּוֹ רַב לְךָ: רַפָּא נָא לָהּ . מִפְּנֵי מַה לֹּא

הֲאֵרִיךְ מִשָּׁה בַת־פֹּלֵה, שֶׁלֹּא יִהְיוּ יִשְׂרָאֵל
אוֹמְרִים אֲחֻזָּתוֹ עֹמֶדֶת בְּצִרָה וְהוּא עֹמֵד
וּמְרִבָּה בַת־פֹּלֵה.:

מִפְטִיר

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאַבְיָה
יֶרֶק יֶרֶק בְּפִנִּיָּה הֲלֹא תִכְלֹם
שְׂבַעַת יָמִים תִּסָּגֵר שְׂבַעַת
יָמִים מֵחוּץ לַמַּחֲנֶה וְאַחֲרֵי

תַּאֲסַף:

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה וְאֵלֹהִים אֲבוֹהָא מִנְזֶךְ
נְזִיף בָּהּ הֵלֹא תִתְכַּלֵּם שִׁבְעָא יוֹמִין
תִּסְתַּגֵּר שִׁבְעָא יוֹמִין מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא
וּבִתֵּר כֵּן תִּתְכַּנֵּשׁ:

וּאֲבִיָּה יִרְק יִרְק בִּפְנִיָּה. וְאִם אֲבִיָּה הִרְאָה
לָהּ פָּנִים זֹעֲפּוֹת הֵלֹא תִכְלֹם שִׁבְעַת יָמִים,
קֹל זְחֹמֶר לְשִׁכִּינָה י"ד יוֹם, אֵלֹא דִּיּוּ לְבָא
מִן הַדִּין לְהִיּוֹת כְּנֻדוֹן, לְפִיכֹךְ אֵף בְּנִזִּיפְתִּי
תִּסְגֵּר שִׁבְעַת יָמִים: וְאַחֲרַי תַּאֲסַף. אוֹמֵר

אני כל האסיפות האמורות במצורעים,
על שם שהוא משולח מחוץ למחנה
וכשהוא נרפא נאסף אל המחנה, כתוב בו
אסיפה לשון הכנסה:

טו וְתִסָּגֵר מִרִּים מֵחוּץ לַמַּחֲנֶה
שְׁבַעַת יָמִים וְהָעַם לֹא נִסַּע
עַד הֵאָסֵף מִרִּים:

וְאַסְתַּגֵּרַת מִרִּים מִבֶּרֶא לְמִשְׁרִיתָא
שְׁבַעַת יוֹמִין וְעַמָּא לֹא נִטַּל עַד
דְּאַתְכַּנֵּשֶׁת מִרִּים:

והעם לא נסע. זה הכבוד חלק לך
המקום בשביל שעה אחת שנתעבבה
למשה כשהושלך ליאור, שנאמר ותתצב
אחותו מרחוק וגו':

חסלת פרשת בהעלתך:

טז וְאַחַר נָסְעוּ הָעָם מִחֲצֵרוֹת

וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר פָּאָרָן: (פכפ)

וּבִתְרַן כֵּן נָטְלוּ עֲמָא מִחֲצֵרוֹת וַיֵּשְׁרוּ

בְּמִדְבַּר דְּפָאָרָן:

בַּרְשָׁת

שֶׁלַח

עַם אֹנֶקְלוּם וְרַע"י

פרשת שלח

במדבר פרק-יג

א. וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר:

ב. שְׁלַח לְךָ אַנְשִׁים וַיֵּתְרוּ אֶת

אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן

לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ

אֶחָד לְמִטָּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלָחוּ

כֹּל נְשִׂיא בָהֶם:

שֶׁלַח לָךְ גְּבִרִין וַיֹּאמְרוּ יְתֵּ אֶרְעָא

דְּכִנְעֵן דִּי אֲנִי יְהִי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבָרָא

חַד גְּבָרָא חַד לְשִׁבְטָא דְאַבְהָתוּהִי

תְּשַׁלְּחוּן כֹּל רַבָּא דְבַהוּן:

שֶׁלַח לָךְ אַנְשִׁים. לָמָּה נִסְמְכָה פִּרְשָׁת

מִרְגָּלִים לְפִרְשָׁת מִרְיָם, לְפִי שִׁלְקָתָה עַל

עַסְקֵי דְבָה שֶׁדְּבָרָה בְּאַחִיָּה, וְרַשְׁעִים הִלְלוּ

רְאוּ זֶלָא לְקַחוּ מִזֶּסֶר: שֶׁלַח לָךְ. לְדַעְתָּךְ,

אֲנִי אֵינִי מִצְוָה לָךְ, אִם תִּרְצֶה שֶׁלַח, לְפִי

שבאו ישראל ואמרו נשלחה אנשים
לפנינו, כמה שנאמר ותקרבון אלי כלכם
וגו', ומשה נמלך בשכינה, אמר, אני
אמרת לי להם שהיא טובה, שנאמר אעלה
אתכם מעני מצרים וגו', חיייהם שאני נותן
להם מקום לטעות בדברי המרגלים, למען
לא יירשוה:

וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר
פָּאָרָן עַל פִּי יְהוָה כָּלם
אֲנָשִׁים רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל

הַפָּה:

**וַיִּשְׁלַח יְתָהוֹן מִשֶּׁה מִמִּדְבָּרָא דְּפֶאֶרן
עַל מִימָרָא דִּי כְּלָהוֹן גְּבָרִין רִישֵׁי בְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲנוּן:**

**עַל פִּי ה'. ברשותו, שלא עכב על ידו:
כולם אנשים. כל אנשים שבמקרא לשון
חשיבות, ואותה שעה כשרים היו:**

**ד וַיֵּלֶךְ שְׁמוֹתָם לְמַטֵּה רְאוּבֵן
שְׁמוּעַ בֶּן זִכְוֹר:**

וְאֵלֶּיךָ שְׁמַתְהוּן לְשִׁבְטָא דְרְאוּבֵן

שְׁמוּעַ בֶּר זְכוּר:

ה לְמִטָּה שְׁמַעוֹן שְׁפֹט בֶּן

חֹרִי:

לְשִׁבְטָא דְשְׁמַעוֹן שְׁפֹט בֶּר חֹרִי:

ו לְמִטָּה יְהוּדָה כָּלֵב בֶּן יִפְנֶה:

לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה כָּלֵב בֶּר יִפְנֶה:

ז לְמִטָּה יִשָּׁשְׁכָר יִגָּאֵל בֶּן יוֹסֵף:

לְשִׁבְטָא דִּישָׁשְׁכָר יִגָּאֵל בֶּר יוֹסֵף:

ח לַמַּטֶּה אֶפְרַיִם הוֹשִׁיעַ בֶּן נֹון:

לְשִׁבְטָא דְּאֶפְרַיִם הוֹשִׁיעַ בֶּר נֹון:

ט לַמַּטֶּה בְּנִימֵן פִּלְטִי בֶן

רְפוּא:

לְשִׁבְטָא דְּבְנִימֵן פִּלְטִי בֶר רְפוּא:

י לַמַּטֶּה זְבוּלֹן גְּדִיאל בֶּן סוּדִי:

לְשִׁבְטָא דְּזְבוּלֹן גְּדִיאל בֶר סוּדִי:

יא לַמַּטֶּה יוֹסֵף לַמַּטֶּה מְנַשֶּׁה

גְּדִי בֶן סוּסִי:

לְשִׁבְטָא דְיוֹסֶף לְשִׁבְטָא דְמִנְשֶׁה גְּדִי

בַּר סוּסִי:

יב לְמַטֵּה דָן עַמִּיאֵל בֶּן גַּמְלִי:

לְשִׁבְטָא דְדָן עַמִּיאֵל בַּר גַּמְלִי:

יג לְמַטֵּה אָשֵׁר סְתוּר בֶּן

מִיכָאֵל:

לְשִׁבְטָא דְאָשֵׁר סְתוּר בַּר מִיכָאֵל:

יד לְמַטֵּה נַפְתָּלִי נַחֲבִי בֶן

וּפָסִי:

לְשִׁבְטָא דְנִפְתָּלִי נֶחֱבִי בַּר וּפָסִי:

טו לְמַטֵּה גֵד גְּאוּאֵל בֶּן מָכִי:

לְשִׁבְטָא דְגֵד גְּאוּאֵל בַּר מָכִי:

טז אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר

שָׁלַח מֹשֶׁה לְתוֹר אֶת הָאֲרָץ

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בֶּן נֹון

יְהוֹשֻׁעַ:

אֵלֶיךָ שְׁמַחַת גְּבִירָא דִּי שְׁלַח מֹשֶׁה

לְאַלְלָא יְת אֲרַעָא וְקָרָא מֹשֶׁה לְהוֹשִׁיעַ

בַּר בִּנְיָמִין יְהוֹשִׁיעַ:

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשִׁיעַ וְגו'. הַתְּכַלֵּל עָלֶיךָ,

יְהוָה יוֹשִׁיעַךְ מִעֲצַת מְרַגְלִים:

וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה לְתוֹר אֶת

אֶרֶץ כְּנָעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עָלוּ

זֶה בַּנֶּגֶב וְעַלִּיתֶם אֶת הָהָר:

וְשַׁלַּח יְתָהוֹן מֹשֶׁה לְאַלְלָא יְת אֲרַעָא

דְּכַנְעֵן וַאֲמַר לְהוֹן סָקוּ דָּא בְּדְרוּמָא

וְתִסְקוּן לְטוּרָא:

עֲלוּ זֶה בְּנֶגֶב. הוּא הִיּה פִּסּוּלָת שֶׁל אֶרֶץ

יִשְׂרָאֵל, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַתְּגָרִים מֵרֹאשׁ אֶת

הַפִּסּוּלָת תַּחֲלָה וְאַחֵר כֵּךְ מֵרֹאשׁ אֶת

הַשְּׁבָח:

יְיָ וְרֵאשִׁיתָם אֶת הָאָרֶץ מִה הוּא

וְאֵת הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ הַחֲזֹק

הוּא הַרְפָּה הַמְעַט הוּא אִם

רַב:

וְתַחֲזֹן יְתֹ אֶרְעָא מָה הִיא וַיֵּת עֲמָא

דִּיתַב עֲלֵהּ הִתְקִיף הוּא אִם חֲלַשׁ הֲזַעַר

הוּא אִם סְגִי:

את הארץ מה היא. יש ארץ מגדלת

גבורים, ויש ארץ מגדלת חלשים, יש

מגדלת אוכלוסין, ויש ממעטת אוכלוסין:

החזק הוא הרפה. סימן מסר להם, אם

בפרזים יושבין חזקים הם, שסומכין על

גבורתם, ואם בערים בצורות הם יושבין,

חלשים הם:

יֵט וּמָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב

בָּהּ הַטּוֹבָה הוּא אִם רָעָה וּמָה

הָעָרִים אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב בָּהֶנָּה

הַבְּמִחְנִים אִם בְּמִבְצָרִים:

וּמָה אֶרֶץ דִּי הוּא יִתֵּב בָּהּ הַטָּבָא

הִיא אִם בִּישָׂא וּמָה קְרוּיָא דִּי הוּא

יִתֵּב בְּהוֹן הַבְּפִצְחִין אִם בְּכִרְכִּין:

הַבְּמִחְנִים. תַּרְגּוּמוֹ הַבְּפִצְחִין, כֹּרֶכִין

פְּצוּחִין וּפְתוּחִין מֵאִין חוּמָה: הַטּוֹבָה

היא. במעינות ותהומות טובים ובריאים:

כ וּמָה הָאָרֶץ הַשְּׂמֹנֶה הוּא אִם

רְזָה הַיֵּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵין

וְהַתְּחִיָּקָתָם וְלִקְחָתָם מִפְּרֵי

הָאָרֶץ וְהַיָּמִים יָמִי בְּכֹרֵי

עֲנָבִים:

וּמָה אֶרֶץ הַעֲתִירָא הִיא אִם מְסֻכָּנָא

הָאֵית בָּהּ אֵילָנִין אִם לֹא וְתִתְּקֹפוּן

וְתִסְבּוּן מֵאֲבָא דְאֶרֶץ וַיּוֹמֵר יוֹמֵי

בְּכוֹרֵי עֲנָבִין:

הִישׁ בָּה עֵץ. אִם יֵשׁ בָּהֶם אָדָם כֹּשֵׁר,

שִׁיגִין עֲלֵיהֶם בְּזָכוֹתָו: בְּכוֹרֵי עֲנָבִים. יָמִים

שֶׁהָעֲנָבִים מֵתַבְשִׁילִין בַּבְּכוֹר:

שְׁנִי כֹא

וַיַּעֲלֵוּ וַיִּתְּרוּ אֶת הָאָרֶץ

מִמֶּדְבָּר צֵן עַד רְחֹב לְבָא

חֲמַת:

וּסְלִיקוּ וְאַלִּילוּ יְתֹאֲרְעַא מִמֶּדְבָּרָא

דְּצִין עַד רְחוּב לְמַטֵּי חֲמַת:

ממדבר צין עד רחב לבא חמת. הלכו

בגבוליה באורך וברוחב כמין גא"ם, הלכו

רוח גבול דרומית ממקצוע מזרח עד

מקצוע מערב, כמו שצוה משה עליו זה

בנגב, דרך גבול דרומית מזרחית עד הים,

שהים הוא גבול מערבי, ומשם חזרו

והלכו כל גבול מערבי על שפת הים, עד

לבא חמת שהוא אצל הר ההר במקצוע

מערבית צפונית, כמו שמפורש בגבולות

הָאָרֶץ בַּפֶּרֶשֶׁת אֵלֶּה מִסְעֵי:

כַּב וַיַּעֲלוּ בַּנֶּגֶב וַיָּבֹאוּ עַד

חֶבְרוֹן וְשָׁם אֶחֱיָמֵן שִׁשִּׁי

וְתַלְמִי וְלִידִי הָעֶנֶק וְחֶבְרוֹן

שִׁבְעַ שָׁנִים נִבְנְתָה לְפָנַי צֵעַן

מִצָּרִים:

וּסְלִיקוּ בְּדְרוֹמָא וְאַתָּא עַד חֶבְרוֹן וְתִמְן

אֶחֱיָמֵן שִׁשִּׁי וְתַלְמִי בְנֵי גִבְרִיא וְחֶבְרוֹן

שִׁבְעַ שָׁנִין אֶתְבְּנִיאת קָדָם טָנִס

דְּמַצְרִים:

**וַיָּבֹא עַד חֲבֵרוֹן. כָּלֹב לָבְדוּ הַלֵּךְ שָׁם
וַנִּשְׁתַּטַּח עַל קִבְרֵי אֲבוֹת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִיסָה
לְחֲבֵרָיו לְהִיּוֹת בַּעֲצָתָם, וְכֵן הוּא אֹמֵר וְלוֹ
אַתָּן אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר דֶּרֶךְ בָּהּ, וְכַתִּיב וַיִּתְּנוּ
לְכָלֹב אֶת חֲבֵרוֹן: שִׁבְעַת שָׁנִים נִבְנְתָה.
אֲפֹשֶׁר שִׁבְנָה חָם אֶת חֲבֵרוֹן לְכַנְעֵן בְּנוֹ
הַקָּטָן, קֹדֶם שִׁיבְנָה אֶת צֹעֵן לְמַצְרִים בְּנוֹ
הַגָּדוֹל, אֲלֹא שֶׁהִיטָה מְבוֹנָה בְּכָל טוֹב עַל
אֶחָד מִשְׁבַּעַת בְּצֹעֵן, וּבֹא לְהוֹדִיעַךְ שִׁבְחָה
שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁאֵין לָךְ טְרָשִׁין בָּאֶרֶץ**

ישראל יותר מחברון, לפיכך הקצוה
לקברות מתים, ואין לך מעולה בכל
הארצות כמצרים, שנאמר כגן ה' כארץ
מצרים, וצוען היא המעולה שבארץ
מצרים, ששם מושב המלכים, שנאמר כי
היו בצוען שריו, והיתה חברון טובה
ממנה שבעה חלקים:

כג וַיֵּבֹאוּ עַד נַחֲלֵי אֲשָׁכּוֹל
וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם זִמּוֹרָה וְאֲשָׁכּוֹל
עֲנָבִים אֶחָד וַיִּשְׂאֶהוּ בַּמּוֹט

בְּשָׁנִים וּמִן הָרְמָנִים וּמִן

הַתְּאֲנִים:

וְאֵתוּ עַד נַחֲלָא דְאַתְּכָלָא וְקִצּוֹ מִתְּמִן

עוֹבְרֵתָא וְאַתְּכָל עֲנָבִין חֵד וְנִטְלוּהִי

בְּאַרְיֵתָא בְּתֵרִין וּמִן רְמוֹנֵיָא וּמִן

תְּאֲנֵיָא:

זְמוּרָה. שׁוֹכֵת גִּפֶּן, וְאַשְׁכּוֹל שֶׁל עֲנָבִים

תְּלוּי בָהּ: וַיִּשְׂאֵהוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים. מִמִּשְׁמַע

שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׂאֵהוּ בְּמוֹט אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא

בְּשָׁנִים, מָה תִּלְמוּד לִזְמַר בְּשָׁנִים, בְּשָׁנִי

מוטות, הא כיצד, שמנוה נטלו אשכול,
אחד נטל תאנה, ואחד רמון. יהושע וכלב
לא נטלו כלום, לפי שכל עצמם להוציא
דבה נתכוונו, כשם שפריה משונה כך
עמה משונה. ואם חפץ אתה לידע כמה
משאוי אחד מהם, צא ולמד מאבנים
שהקימו בגלגל, הרימו להם איש אבן
אחת מן הירדן על שכמו והקימוה בגלגל,
ושקלום רבותינו משקל כל אחת מ' סאה,
וגמירי, טונא דמידלי אינש על כתפיה,
אינו אלא שלישי משאוי ממשאוי

שִׁמְסִיעֵיךְ אוֹתוֹ לְהַרִּים:

כֹּד לַמָּקוֹם הַהוּא קָרָא נַחֲלִי

אֲשֶׁכּוּל עַל אֲדוֹת הָאֲשֶׁכּוּל

אֲשֶׁר כָּרְתוּ מִשֵּׁם בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל:

לְאַתֵּרָא הַהוּא קָרָא נַחֲלִי דְאַתְכָּלָא

עַל עֵסֶק אֲתִכָּלָא דְקִצּוֹ מִתָּמָן בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל:

כֹּה וַיָּשִׁיבוּ מִתּוֹר הָאָרֶץ מִקֵּץ

אַרְבַּעִים יוֹם:

וְתָבוּ מִלְּאֵלָא יְתֹ אֶרְעָא מִסּוֹף

אַרְבַּעִין יוֹמִין:

וַיֵּשְׁבוּ מִתּוֹר הָאָרֶץ מִקֵּץ אַרְבַּעִים יוֹם.
וְהָלֹא אַרְבַּע מֵאוֹת פֶּרְסָה עַל אַרְבַּע מֵאוֹת
פֶּרְסָה הִיא, וּמֵהַלֵּךְ אָדָם בִּינוֹנִי עֹשֶׂרָה
פֶּרְסָאוֹת לַיּוֹם, הָרִי מֵהַלֵּךְ אַרְבַּעִים יוֹם מִן
הַמִּזְרָח לַמַּעֲרָב, וְהֵם הִלְכוּ אֹרְכָה וְרַחְבָּה,
אֲלֹא שֶׁגָּלוּי לִפְנֵי הַקַּב"ה שִׁיגְזוֹר עֲלֵיהֶם
יוֹם לְשָׁנָה, קָצַר לִפְנֵיהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ:

כּוּ וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ אֶל מִצְרָיִם וְאֶל

אֶהְרֹן וְאֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל אֶל מֶלֶךְ מִצְרָיִם פַּאֲרֹן

קֹדֶשֶׁת וַיִּשְׁיבּוּ אֹתָם דָּבָר וְאֵת

כָּל הָעֵדָה וַיִּרְאוּם אֵת פְּרִי

הָאָרֶץ:

וַאֲזָלוּ וְאָתּוּ לֹת מִצְרָיִם וְלֹת אֶהְרֹן

וְלֹת כָּל כְּנִשְׁתָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל

לְמַדְבָּרָא דְּפַאֲרֹן לְרָקִם וְאֶתִּיבּוּ יְתֵהוֹן

פֶּתַח־מַּאֲוִי־וַיִּתְּ כָּל־כֹּנֶשֶׁתָּא וְאַחֲזִיּאֲנוּן יִתְּ

אֲבָא דְאַרְעָא:

וַיֵּלְכוּ וַיֵּבְאוּ. מִהוּ וַיֵּלְכוּ, לְהַקִּישׁ הַלִּיכְתָּן

לְבִיאתָן, מִה בִּיאתָן בַּעֲצָה רְעָה אִף

הַלִּיכְתָּן בַּעֲצָה רְעָה: וַיֵּשִׁיבוּ אֹתָם דְּבַר.

אֵת מֹשֶׁה וְאֵת אֶהֱרֹן:

כֹּז וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ בְּאָנּוּ אֵל

הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם

זִבַּת חֶלֶב וְדִבַּשׁ הוּא וְזֶה

פְּרִיהֶ:

וְאַשְׁתַּעֲיֵאוּ לָהּ וְאָמְרוּ אֶתֵּינָא לְאַרְעָא

דִּי שְׁלַחְתָּנָא וְאַף עֲבָדָא חֲלָב וְדַבֵּשׁ

הִיא וְדִין אֲבֵהּ:

זֶבֶת חֲלָב וְדַבֵּשׁ הִיא. כֹּל דָּבָר שֶׁקָּר שְׂאִין

אוֹמְרִים בּוֹ קִצָּת אִמָּת בַּתִּחֲלָתוֹ, אִין

מִתְקִיִּים בְּסוּפּוֹ:

כֹּחַ אֶפְסָם כִּי עֵז הָעָם הִישִׁיב

בְּאַרְיֵן וְהָעָרִים בְּצִירוֹת גְּדִלּוֹת

מֵאֵד וְגַם יְלָדֵי הָעֵנָק רְאִינוּ

שָׁם:

לְחֹד אֲרֵי תִקֶּיף עֲמָא דִּיתָב בְּאַרְעָא

וְקָרוּיָא כְּרִיכָן רַבְרַבִּין לַחֲדָא וְאַף בְּנֵי

גְּבַרִיָּא חֲזִינָא תַּמָּן:

בְּצֻרוֹת. לְשׁוֹן חֲזִיק, וְתַרְגּוּמוֹ כְּרִכִּין,

לְשׁוֹן בִּירְנִיּוֹת עֲגוּלוֹת, וּבְלְשׁוֹן אֲרָמִי כְּרִיד

עֲגוּל:

כֵּט עֲמָלָק יוֹשֵׁב בְּאַרְיֵן הַנֶּגֶב

וְהַחֲתִי וְהַיְבוּסִי וְהָאֱמֹרִי יוֹשֵׁב

בְּהָר וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב עַל הַיָּם

וְעַל יַד הַיַּרְדֵּן:

עַמֶּלְקָאָה יִתֵּב בְּאֶרֶץ דְּרוֹמָא וְחַתָּאָה

וַיְבוּסָאָה וְאֱמֹרָאָה יִתֵּב בְּטוֹרָא

וְכַנְעֲנָאָה יִתֵּב עַל יַמָּא וְעַל כִּיף

יַרְדֵּנָא:

עַמְלָק יוֹשֵׁב זָגוֹ. לְפִי שִׁנְכוּז בַּעֲמָלָק כָּבָר,

הַזְכִּירוּהוּ מִרְגְּלִים כְּדִי לִירְאֵם: עַל יַד

הִירְדֹן, יָד כַּמְשַׁמְעוּ אֶצֶל הִירְדֹן וְלֹא
תֻּכְלוּ לַעֲבוֹר:

לְוִיָּהֶם כָּלֵב אֶת הָעָם אֵל מִנְּשָׁה
וַיֹּאמֶר עָלָה נַעֲלָה וַיִּרְעֲשֵׁנוּ
אֶתָּה כִּי יָכוֹל נוֹכַח לָהּ:

וַאֲצִית כָּלֵב יָתַעֲמָא לְמִנְּשָׁה וַאֲמַר
מִי־סָק נִי־סָק וְנִירַת יִתָּה אֲרִי מִי־כֹל
נִי־כֹל לָהּ:

וַיִּהְיֶה כָלֵב. הִשְׁתִּיק אֶת כָּלָם: אֵל מִנְּשָׁה.

לשמוע מה שידבר במשה, צווח ואמר,
וכי זו בלבד עשה לנו בן עמרם, השומע
היה סבור שבא לספר בגנותו, ומתוך
שהיה בלבם על משה בשביל דברי
המרגלים שתקו כלם לשמוע גנותו, אמר,
והלא קרע לנו את הים והוריד לנו את
המן והגיז לנו את השליו: עלה נעלה.
אפילו בשמים, והוא אומר עשו סולמות
ועלו שם, נצליח בכל דבריו: ויהם. לשון
שתיקה, וכן הם כל בשר, הם כי לא
להזכיר, כן דרך בני אדם הרוצה לשתק

אגודת אנשים אומר שי"ט:

לא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עָלּוּ עִמּוֹ

אָמְרוּ לֹא נוֹכַל לַעֲלוֹת אֶל

הָעָם כִּי חָזַק הוּא מִמֶּנּוּ:

וַגְּבִרֵי דִּי סְלִיקוּ עִמָּה אָמְרוּ לֹא

נִיכּוֹל לְמִי־סָק לֹת עֲמָא אֲרִי תִקִּיף

הוא מִנָּא:

חזק הוא ממנו. כביכול, כלפי מעלה

אמרו:

לֹב וַיִּצְיֵאוּ דַבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר

תָּרוּ אֹתָהּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָּהּ

לְתוֹר אֹתָהּ אָרֶץ אֲכָלֹת

יוֹשְׁבֶיהָ הִוא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר

רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אַנְשֵׁי מַדּוּת:

וְאִפְּיָקוּ שׁוֹם בִּישׁ עַל אֲרֻעָא דִּי אֱלִילוּ

יְתָה לְוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִיָּמָר אֲרֻעָא דִּי

עָבַרְנָא בָּהּ לְאִלְלָא יְתָה אֲרֻעָא

מִקְטָלָא יִתְּבַהֵא הִיא וְכָל עַמָּא דִּי

חֲזִינָא בְּגוֹה אַנְשֵׁין דְּמִשְׁחָן:

אוֹכֵלֵת יוֹשְׁבִיָּהּ. בְּכָל מְקוֹם שֶׁעֲבָרְנוּ

מִצְאָנוּם קוֹבְרֵי מֵתִים. וְהַקֶּב"ה עֹשֶׂה

לְטוֹבָה כְּדִי לְטַרְדֵּם בְּאַבְלָם וְלֹא יִתְּנוּ לָב

לְאֵלֹ: אַנְשֵׁי מִדּוֹת. גְּדוֹלִים וְגִבּוֹהִים

וְצָרִיךְ לְתַת לָהֶם מִדָּה, כְּגוֹן גְּלִית גְּבָהוּ שֶׁשֶׁ

אֲמוֹת וְזֵרֶת. וְכֵן אִישׁ מִדּוֹן אִישׁ מִדָּה:

לֹא יִשָּׂם רְאִינּוּ אֶת הַנִּפְּלִיִּים

בְּנֵי עֲנָק מִן הַנִּפְּלִיִּים וְנִהְיִי

בְּעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים וְכֵן הָיִינוּ

בְּעֵינֵיהֶם:

וְתָמַן חֲזִינָא יְתַּ גְּבַרְיָא בְּנֵי עֲנָק מִן

גְּבַרְיָא וְהוֹינָא בְּעֵינֵי נַפְשָׁנָא כְּקַמְצִין

וְכֵן הוֹינָא בְּעֵינֵיהוּן:

הַנְּפִילִים. עֲנָקִים. מִבְּנֵי שְׂמַחְזַאי וְעִזְאֵל,

שֶׁנִּפְּלוּ מִן הַשָּׁמַיִם בִּימֵי דוֹר אָנוּשׁ: וְכֵן

הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם. שִׁמְעֵנוּ אוֹמְרִים זֶה לָזֶה,

נִמְלִים יֵשׁ בְּכַרְמִים כְּאֲנָשִׁים: עֲנָק.

שִׁמְעֵנִיקִים חֲמָה בְּקוֹמָתָן:

א וְהָיָה כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת

קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם בְּלִילָה

הַהוּא:

וְאֵרִימָת כָּל כְּנִשְׁתָּא וַיִּהְיוּ יָת קָלְהוֹן

וַיִּבְכוּ עַמָּא בְּלִילִיָּא הַהוּא:

כָּל הָעֵדָה. סְנֵהדְרָאוֹת:

ב וַיִּלְנוּ עַל מִנְּשָׁה וְעַל אֶחָדָן כָּל

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם כָּל

הַעֲדָה לֹו מִתְּנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

אוֹ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לֹו מִתְּנוּ:

וְאַתְרַעְמוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן כָּל בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ לְהוֹן כָּל כְּנִשְׁתָּא לֹוי

דְּמִיתְנָא בְּאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם אוֹ בַּמִּדְבָּרָא

הַדִּין לֹוי דְּמִיתְנָא:

לוֹ מִתְנוּ. הַלֹואי וּמִתְנוּ:

וְלָמָּה יַחֲזֶה מִבִּיא אֶתְנוּ אֶל

הָאֶרֶץ הַזֹּאת לְנַפְלִי בַּחֲרֹב

נְשִׁינּוּ וְטַפָּנּוּ יִהְיוּ לְבִזְהָלוֹא

טוֹב לָנוּ שׁוֹב מִצְרֵימָה:

וְלִמָּא יִי מַעַל יִתְנָא לְאַרְעָא הָדָא

לְמִנְפַּל בְּחֶרְבָּא נִשְׁנָא וְטַפְלָנָא יְהוֹן

לְבִזְהָלָא טַב לָנָא דִּי נְתוּב לְמִצְרַיִם:

דְּוִיאַמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו נְתַנָּה

רֹאשׁ וְנִשׁוּבָה מִצְרֵימָה:

וְאִמְרוּ גְבַר לְאַחֵיהִי נִמְנִי רִישָׁא וְנְתוּב

לְמִצְרַיִם:

נתנה ראש. כתר־גֹּמֹזוּ נִמְנִי רִישָׁא, נִשִּׁים
עֲלִינוּ מֶלֶךְ, וּרְבוֹתֵינוּ פִירֶשׁוּ לְשׁוֹן עֲבוֹדַת
אֱלֹהִים:

הַוַּיִּפֹּל מִשָּׁה וְאַהֲרֹן עַל פְּנֵיהֶם
לְבָנֵי כָל קַהֲל עֵדֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל:

וַנִּפֹּל מִשָּׁה וְאַהֲרֹן עַל אִפְיֵהוּן קֶדֶם כָּל
קַהֲל בְּנֵי־שֵׁתָא דְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְיִהְיוּ־שֵׁעַ בֶּן נֹזֶן וְכָל־בֶּן בֶּן

יִפְנֶה מִן הַתָּרִים אֶת הָאָרֶץ

קָרְעוּ בְּגָדֵיהֶם:

וַיְהוֹשֶׁעַ בֶּר נֹון וְכָלֵב בֶּר יִפְנֶה מִן

מֵאֶלְלִי יֵת אֶרֶעָא בְּזָעוּ לְבוֹשֵׁיהוֹן:

וַיֹּאמְרוּ אֵל כָּל עֵדֹת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר

עָבְרָנוּ בָּהּ לְתוֹר אֶתָּה טוֹבָה

הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד:

וַיֹּאמְרוּ לְכָל כְּנִשְׁתָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל

לְמִיָּמָר אֶרְעָא דִּי עֲבַרְנָא בָּהּ לְאַלְלָא

יְתֵה טַבָּא אֶרְעָא לְחַדָּא לְחַדָּא:

שְׁלִיחֵי

אִם חֲפִיץ בְּנֹו יְהוָה וְהִבִּיא

אֶת־נֹו אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְנִתְּנָה

לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר הִוא זֹבַת חֶלֶב

וְדִבֶּשׁ:

אִם רָעוּא בְּנֵא קָדָם יִי וַיַּעַל יִתְנָא

לְאֶרְעָא הָדָא וַיִּתְּנָהּ לָנָא אֶרְעָא דִּי

הִיא עֲבָדָא חֲלָב וְדָבָשׁ:

ט אַךְ בִּיהוָה אֵל תִּמְרְדוּ וְאַתֶּם

אֵל תִּירְאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי

לַחֲמֹנּוּ הֵם סָר צָלָם מֵעֲלֵיהֶם

וַיַּהֲזֶה אֶתֶּנּוּ אֵל תִּירְאֵם:

בְּרֵם בְּמִימְרָא דִּי לֹא תִמְרְדוּן וְאַתּוּן

לֹא תִדְחֲלוּן מִן עַמָּא דְאֶרְעָא אֲרִי

בִּידְנָא מְסִירִין אֲנוּן עֲדָא תִקְפְּהוּן

מִנְהוֹן וּמִימָרָא דִּי בְּסַעֲדָנָא לֹא

תִּדְחִלּוֹן מִנְהוֹן:

אֵל תִּמְרְדּוּ. וְשׁוּב, וְאַתֶּם אֵל תִּירְאוּ: כִּי

לֶחֱמֶנּוּ הֵם. נֹאכְלִים כֹּלֶחֶם: סַר צֶלֶם.

מִגִּינִים וְחִזְקִים, כְּשָׂרִים שְׂבָהֵם מֵתוּ. אִיּוֹב

שָׁהִיָּה מִגִּין עֲלֵיהֶם. דְּבַר אַחֵר, צִלּוֹ שֶׁל

הַמָּקוֹם סַר מֵעֲלֵיהֶם:

, וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעֵדָה לְרִגּוֹם

אֹתָם בְּאַבְנִים וּכְבֹּד יִהְיֶה

נִרְאָה בְּאַהֲלֵי מוֹעֵד אֵל כָּל בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל: (פ)

וַאֲמָרוּ כָּל כְּנִשְׁתָּא לְמַרְגָּם יִתְהוֹן

בְּאַבְנֵיָא וַיִּקְרָא דִּי אֶתְגַּלִּי בְּמִשְׁכַּן

זְמַנָּא לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

לְרַגּוּם אוֹתָם. אֵת יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב: וְכַבּוֹד ה'.

הַעֲנֵן יֵרֵד שָׁם:

יָא וַיֹּאמְרוּ יְהוָה אֵל מִנְּשָׁה עַד

אַנָּה יִנְאַצְּנֵי הָעָם הַזֶּה: וְעַד

אַנָּה לֹא יִאֲמִינוּ בִּי בְּכָל

הָאֵתוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקֶרְבוֹ:

וְאָמַר יִי לְמַשָּׁה עַד אֵימַתִּי יְהוֹן מְרַגְזִין

קָדְמִי עֲמָא הֲדִין וְעַד אֵימַתִּי לֹא

יְהִימָנוּן בְּמִימָרִי בְּכֹל אֲתִיָּא דִּי עֲבַדִּית

בִּינִיהוֹן:

עַד אָנָּה. עַד הֵיכָן: יִנְאַצְנִי. יִרְגִּיזוּנִי: בְּכֹל

הָאוֹתוֹת. בְּשִׁבִּיל כָּל הַנְּסִים שַׁעֲשִׂיתִי

לָהֶם, הִיָּה לָהֶם לְהֵאמֹר שֶׁיִּכּוֹלֶת בְּיַדִּי

לְקַיֵּם הַבְּטַחְתִּי:

יב אַפְּנֹו בְּדָבָר וְאוֹרֶשְׁנֹו

וַאֲנִי־עָשִׂה אֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל

וְעַצוֹם מִמֶּנּוּ:

אֶמְחֲנוּן בְּמוֹתָא וְאַשְׁצִנּוּן וְאֶעֱבֹד יְתֶךָ

לְעַם רַב וְתִקֶּיף מִנְהוֹן:

וְאִירְשֶׁנּוּ. כְּתִרְגֹּמוֹ לְשׁוֹן תְּרוּכִין, וְאִם

תֹּאמַר מָה אֶעֱשֶׂה לְשִׁבּוּעַת אֲבוֹתַ: וְאֶעֱשֶׂה

אֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל. שֶׁאֵתָּה מִזְרַעַם:

יג וַיֹּאמֶר מִנְּשָׂה אֵל יְהוָה

וְשִׁמְעוּ מִצִּרִּים כִּי הֶעֱלִיתָ

בְּבַחֲךָ אֶת הָעָם הַזֶּה מִקְרָבוֹ:

וְאָמַר מֹשֶׁה קֹדֶם יְיָ וַיִּשְׁמָעוֹן מִצְרָאִי

אֲרִי אֶסְקֶתָא בְּחִילְךָ יְיָ עֲמָא הֲדִין

מִבִּינֵיהוֹן:

וּשְׁמָעוּ מִצְרִים. וּשְׁמָעוּ אֶת אֲשֶׁר תִּהְרַגם:

כִּי הָעֹלִית. כִּי, מִשְׁמַשׁ בְּלִשׁוֹן אֲשֶׁר, וְהֵם

רְאוּ אֲשֶׁר הָעֹלִית בְּבַחֲךָ הַגְדוֹל אוֹתָם

מִקְרָבָם, וּכְשִׁישְׁמָעוּ שְׁאִתָּה הוֹרַגָם, לֹא

יֹאמְרוּ שְׁחַטְאוּ לָךְ, אֲלֹא יֹאמְרוּ שֶׁכִּנְגַדָם

יְכוּלִת לְהַלְחָם, אֲבָל כִּנְגַד יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ לֹא

יכולת להלחם. וזו היא:

יד וְאָמְרוּ אֶל יוֹשֵׁב הָאָרֶץ

הַזֹּאת שָׁמְעוּ כִּי אֵתָהּ יְהוָה

בְּקִרְבֵּי הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר עִין

בְּעֵין נִרְאָה אֵתָהּ יְהוָה וַעֲנֵנֶהּ

עָמַד עֲלֵיהֶם וּבַעֲמֹד עָנָן אֵתָהּ

הַלֵּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם וּבַעֲמֹד

אֵשׁ לַיְלָה:

וַיִּמְרוּן לִיתֵּב אֶרְעָא הָדָא דְשָׁמְעוּ אֲרִי

אֶת־יְיָ דִּשְׁכַּנְתָּךְ שְׂרִית בְּגוֹ עֲמָא הָדִין
דִּי בְּעִינֵיהוֹן חֲזוֹן שְׂכִינַת יִקְרָא דִּי
וְעַנְנְךָ מִטֵּל עֲלוֹהוֹן וּבַעֲמוּדָא דְעַנְנָא
אֶת־מִדְבַּר קְדָמֵיהוֹן בִּימָמָא וּבַעֲמוּדָא
דְּאַשְׁתָּא בְּלִילִיא:

ואמרו אל יושב הארץ הזאת, כמו על
יושב הארץ הזאת, ומה יאמרו עליהם מה
שאמור בסוף הענין, מבלתי יכולת ה',
בשביל ששמעו כי אתה ה' שזכן בקרבם
ועין בעין אתה נראה ה' להם, והכל בדרך

חבה, ולא הכירו בכ שנתקה אהבתך מהם

עד הנה:

טו וְהִמַּתָּה אֶת הָעָם הַזֶּה כְּאִישׁ

אֶחָד וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר

שָׁמְעוּ אֶת שְׁמִיעֶךָ לֵאמֹר:

וְתִקַּטֵּל יְת עַמָּא הַדִּין כְּגִבֹּרֵא חַד

וַיִּמְרוּן עַמֵּמִיָּא דִּי שָׁמְעוּ יְת שְׁמַע

גְּבֻרָתְךָ לְמִיָּמָר:

והמתה את העם הזה כאיש אחד.

פֶּתְאוֹם, וּמִתּוֹךְ כֵּךְ יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר

שָׁמְעוּ אֶת שִׁמְעוֹן וְגו':

טו מִבְּלֹתִי יִכָּלֶת יִהְיֶה לְהַבִּיאַ

אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר

נִשְׁבַּע לָהֶם וַיִּשְׁחָטֵם בַּמִּדְבָּר:

מִדִּלִּית יוֹכֵלֵם קָדָם יי לֹא־עֲלֵא יֵת

עֲמָא הָדִין לְאֶרֶץ דִּי קִים לְהוֹן

וְקִטְלָנוּן בַּמִּדְבָּר:

מִבְּלֹתִי יִכָּלֶת וְגו'. לְפִי שִׁיּוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ

חזקים וגבורים, ואינו דומה פרעה
לשלישים ואחד מלכים, וזאת יאמרו על
יושב הארץ הזאת: מבלתי. מתוך שלא
היה יכולת בידו להביאם, שחטם: יכולת.
שם דבר הוא:

יז וַעֲתָה יִגְדַּל נָא כַּח אֲדָנִי
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לְאֹמֹר:

וְכַעַן סָגִי כַעַן חִילָא (מִן) קָדָם יי כִּמָּא
דִּי מַלְּיָתָא לְמִימָר:

יגדל נא כח ה'. לעשות דבורך: כאשר

דברת לאמר. ומהו הדבור:

יח יְהוָה אֶרֶץ אֲפִים וְרַב חֶסֶד

נִשָּׂא עֹז וּפֶשַׁע וְנִקָּה לֹא וְנִקָּה

פֶּקֶד עֹז אֲבוֹת עַל בָּנִים עַל

שְׁלֵשִׁים וְעַל רַבְעִים:

יִי מִרְחַק רָגַז וּמִסְגִּי לְמַעַבַּד טָבוֹן

(וְקִשׁוּט) שָׁבַק לַעֲוִין וְלַמְרוֹד וְלַחֲזֹבִין

סִלַּח לְדַת־יִבִּין לְאוֹרִיתָהּ וּדְלָא תִּיִּבִין

לָא מִזִּכִּי מִסְעָר חֲזִי אֲבָהֶן עַל בָּנִין

מֶרְדִּין עַל דֶּר תִּלְיָתַי וְעַל דֶּר

רְבִיעָאִי:

ה' ארץ אפים. לצדיקים ולרשעים,

כשעלה משה למרום, מצאו משה

להקב"ה שהיה יושב וכותב ה' ארץ אפים,

אמר לו לצדיקים, אמר לו הקב"ה אף

לרשעים, אמר לו רשעים יאבדו, אמר לו

הקב"ה חייך שאתה צריך לדבר, כשחטאו

ישראל בעגל ובמרגלים, התפלל משה

לפניו בארץ אפים, אמר לו הקב"ה והלא

אמרת לי לצדיקים, אמר לו והלא אמרת

לִי אֵף לְרָשָׁעִים: וְנָקָה. לְשָׁבִים: לֹא יִנָּקָה.

לְשֹׂאֵי־נֶפֶשׁ שָׁבִים:

יִטְּ סֶלַח נָא לְעֹזֶן הָעָם הַזֶּה

בְּגִדְלִי חֲסִידְךָ וְכֹאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּה

לְעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנֶּה:

שְׁבוּק כְּעֵן לְחֹבִי עֲמָא הָדִין כְּסִגִּיאוֹת

טְבוֹתְךָ וְכִמָּא דִּי שְׁבִקְתָּא לְעֲמָא הָדִין

מִמִּצְרַיִם וְעַד כְּעֵן:

כְּוִי־אֶמַר יְהוָה סֶלַחְתִּי כְּדָבָרְךָ:

וַאֲמַר יְיָ שְׁבִקִית כְּפֹתֶיךָ:

כדברך. בשביל מה שאמרת, פן יאמרו

מבלתי יכולת ה':

כֹּא וְאוֹלָם חַי אֲנִי וַיִּמָּלֵא כְבוֹד

יְהוָה אֶת כָּל הָאָרֶץ:

וּבָרַם קִיִּים אֲנִי וּמִלֵּיא יִקְרָא דֵּי יֵת

כָּל אֶרֶעָ:

וְאוֹלָם. כִּמוֹ אֲבָל זֹאת אַעֲשֶׂה לָּהֶם: חַי

אֲנִי. לְשׁוֹן שְׁבוּעָה, כִּשְׁם שֶׁאֲנִי חַי וְכְבוֹדִי

יִמָּלֵא אֶת כָּל הָאָרֶץ, בְּךָ אֲקִיִּים לָהֶם, כִּי

כל האנשים הרואים וגו' אם יראו את
הארץ, הרי זה מקרא מסורס, חי אני כי כל
האנשים אם יראו את הארץ, וכבודי ימלא
את כל הארץ, שלא יתחלל שמי במגפה
הזאת לאמר מבלתי יכולת ה' להביאם,
שלא אמיתם פתאום כאיש אחד, אלא
באיחור מ' שנה מעט מעט:

כב כִּי כָל הָאֲנָשִׁים הָרְאִים אֶת
כְּבוֹדִי וְאֶת אֹתֹתַי אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי בְּמִצְרַיִם וּבְמִדְבָּר

וַיִּנָּסוּ אֹתִי זֶה עֲשֹׂר פְּעָמִים

וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי:

אֲרִי כָּל גְּבִרָא דַּחֲזוּ יָת יִקְרִי וַיִּת

אֲתוֹתַי דִּי עֲבָדִית בְּמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּרָא

וְנִסִּיאוּ קֳדָמִי דָּנֹן עֲשֹׂר זְמָנִין וְלֹא

קִבִּילוּ בְּמִימְרִי:

וַיִּנָּסוּ. כַּמְשַׁמְעוּ: זֶה עֲשֹׂר פְּעָמִים. שְׁנַיִם

בַּיִם וּשְׁנַיִם בַּמָּן וּשְׁנַיִם בַּשִּׁלִּי וְכו',

כְּדֵאִיתָא בַּמַּסַּכַּת עֵרְכִין:

בג אם יִרְאוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר

נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם וְכָל מְנַאֲצֵי

לֹא יִרְאוּהָ:

אם יַחְזִיזוּ יָת אֶרֶץ דִּי קִימִית

לְאַבְרָהָם וְכָל דְּאֶרְגִּיזוּ קִדְמִי לֹא

יַחְזִיזוּהָ:

אם יִרְאוּ. לֹא יִרְאוּ: לֹא יִרְאוּ. לֹא יִרְאוּ

אֶת הָאָרֶץ:

כִּד וְעַבְדִּי כָּלֵב עֵקֶב הִיטָה רוּחַ

אַחֲרַת עַמּוֹ וַיִּמָּלֵא אַחֲרֵי

וַהֲבִיאוּ אֵל הָאָרֶץ אֲשֶׁר

בָּא שָׁמָּה וְזָרְעוּ יוֹרְשֶׁנָּה:

וְעַבְדִּי כָּלֹב חֲלָף דִּהְיָה רוּחַ אוֹחֲרֵי

עִמָּה וְאַשְׁלֵם בְּתֵר דַּחֲלָתִי וְאַעֲלֶנָּה

לְאַרְעָא דִּי עָאֵל לְתַמָּן וּבְנוּהִי

יִתְּרַכְּנָה:

רוּחַ אַחֲרַת. שְׁתֵּי רוּחוֹת אַחַת בְּפֶה וְאַחַת

בְּלֵב, לְמַרְגְּלִים אָמַר אֲנִי עִמָּכֶם בַּעֲצָה וּלְבוֹ

היה לומר האמת, ועל ידי כן היה בו כח
להשתיקם, כמו שנאמר ויהם כלב, שהיו
סבורים שיאמר כמותם, זהו שנאמר בספר
יהושע ואשיב אותו דבר כאשר עם לבבי,
ולא כאשר עם פי: וימלא אחרי. וימלא
את לבו אחרי, וזה מקרא קצר: אשר בא
שמה. חברון תנתן לו: יורשנה. כתרגומו
יתרכינה, יורישו את הענקים ואת העם
אשר בה, ואין לתרגמו יירתונה אלא
במקום יירשנה:

כה וְהָעַמָּלָקִי וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב

בַּעֲמֶק מַחֲרֶפֶת פָּנּוּ וְסַעוּ לָכֶם

הַמִּדְבָּר דֶּרֶךְ יָם סוּף: (פ)

וְעַמְלִיקָא וְכַנְעַנָּא יִתֵּב בְּמִישָׁרָא

מַחֲרֶפֶת אֶתְפָּנּוּ וְטוּלוּ לְכוּן לַמִּדְבָּרָא

אוּרֶחַ יִמָּא דְסוּף:

וְהַעֲמַלְקִי וְגו'. אִם תֵּלְכוּ שֵׁם יִהְיֶה אֲתָכֶם,

מֵאַחֵר שְׂאִינִי עִמָּכֶם, מַחֲרֶפֶת פָּנּוּ לְאַחֲזֹרִיכֶם

וְסַעוּ לָכֶם וְגו':

רביעי^{כו}

וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל

אַהֲרֹן לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לֵמֹר:

כֹּז עַד מָתִי לַעֲדָה הָרַעָה הַזֹּאת

אֲשֶׁר הִמָּנָה מִלִּינִים עָלַי אֶת

תִּלְנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִמָּנָה

מִלִּינִים עָלַי שְׂמַעְתִּי:

עַד אֵימַתִּי לְכַנְשֶׁתָּא בִישֶׁתָּא הָדָא דִּי

אַנוּן מִתְרַעֲמִין עָלַי יְת תְּרַעַמַת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל דִּי אַנוּן מִתְרַעֲמִין עָלַי שְׁמִיעַ

קְדָמִי:

לְעֵדָה הִרְעָה וְגו'. אֲלוּ הַמְרַגְלִים מִכָּאן

לְעֵדָה שֶׁהִיא עֲשָׂרָה: אֲשֶׁר הֵמָּה מַלְיָנִים.

אֵת יִשְׂרָאֵל עָלַי: אֵת תְּלוּזוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

אֲשֶׁר הֵמָּה מַלְיָנִים. הַמְרַגְלִים מַלְיָנִים

אוֹתָם עָלַי, שִׁמְעֵתִי:

בֹּה אֶמֹר אֱלֹהֵם חַי אָנֹכִי נֶאֱמַר

יְהוָה אָם לֹא כַּאֲשֶׁר דְּבַרְתֶּם

בְּאָזְנִי כֵן אֶעֱשֶׂה לָכֶם:

אֶמַר לְהוֹן קִים אֲנִי אֶמַר יִי אָם לֹא

כְּמֵא דִּי מַלְּיָלְתוֹן קִדְמִי כֵן אֶעֱבֹד

לְכוֹן:

חֵי אֲנִי. לְשׁוֹן שְׁבוּעָה: אִם לֹא כֵן אֶעֱשֶׂה.

כְּבִיכּוֹל אֵינִי חֵי: כַּאֲשֶׁר דְּבַרְתֶּם.

שְׁבַקְשֶׁתֶּם מִמֶּנִּי, אִו בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לֹא מִתְּנוּ:

כֵּן בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִפְּלוּ פְּגִרֵיכֶם

וְכָל פְּקֻדֵיכֶם לְכָל מַסְפָּרְכֶם

מִבֶּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וְמַעְלָה

אֲשֶׁר הֵלִינֶתֶם עָלַי:

בַּמִּדְבָּרָא הַדִּין יִפְלוֹן פְּגִרִיכֹן וְכָל

מִנִּינִיכֹן לְכָל חֲשַׁבְנִיכֹן מִבֶּר עֲשָׂרִין

שָׁנִין וְלַעֲלָא דִּי אֶתְרַעֲמֶתוֹן עָלַי:

וְכָל פְּקֻדֵיכֶם לְכָל מַסְפָּרְכֶם. כָּל הַנִּמְנָה

לְכָל מַסְפָּר שְׂאֵתֶם נִמְנִין בּוּ, כַּגֹּז לַעֲצָא

וּלְבָא לַעֲבָא, וּלְתַת שְׁקָלִים, כָּל הַמִּנּוּיִים

לְכָל אוֹתָן מִסְפָּרוֹת יְמוֹתוֹ, וְאִלּוּ הֵן מִבֶּן כ'

שנה וגו', להוציא שבטו של לוי שאין

פקודיהם מבן עשרים:

לֹא אִם אֲתֶם תִּבְּאוּ אֶל הָאָרֶץ

אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת יְדֵי לְשֹׁכֵן

אֲתֶכֶם בָּהּ כִּי אִם כָּלֵב בֶּן

יִפְנֶה וַיַּחֲשֹׁעַ בֶּן נֹון:

אִם אֲתוֹן תַּעֲלוֹן לְאֶרֶץ דִּי קִימִית

בְּמִימְרִי לְאִשְׁרָאָה יִתְּכוֹן בָּהּ אֱלֹהִים

כָּלֵב בַּר יִפְנֶה וַיַּחֲשֹׁעַ בַּר נֹון:

לֹא וְטַפְּכֶם אֲשֶׁר אִמַּרְתֶּם לְבֹז

יְהִיָּה וְהִבִּיאתִי אֹתָם וַיִּדְעוּ

אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר מְאַסְתֶּם בָּהּ:

וְטַפְּלֶכֶן דִּי אִמַּרְתֶּן לְבֹזָא יְהִי וְאֶעֱלֶה

יְתֵהוֹן וַיִּדְעוּן יֵת אֶרֶעָא דִּי קִצְתֶּן בָּהּ:

לִב וּפִגְרֵיכֶם אֹתָם יִפְּלוּ בַּמִּדְבָּר

הַזֶּה:

וּפִגְרֵיכֶן דִּי לְכֹון יִפְּלוּן בַּמִּדְבָּרָא

הַדִּין:

וּפָגַרְיֶכֶם אֹתָם. כְּתִרְגֹּמוֹ, לִפִּי שֵׁדָבָר עַל

הַבָּנִים לְהַכְנִיסָם לָאָרֶץ וּבִקֵּשׁ לֵאמֹר וְאַתֶּם

תִּמּוֹתוּ, נוֹפֵל לְשׁוֹן זֶה כֹּאן לֵאמֹר אֹתָם:

לֹא וּבְנֵיכֶם יִהְיוּ רָעִים בְּמִדְבָּר

אֶרֶבָּעִים שָׁנָה וְנִשְׁאַוּ אֶת

זַנּוֹתֵיכֶם עַד תָּם פָּגַרְיֶכֶם

בְּמִדְבָּר:

וּבְנֵיכֹן יִהְיוּ מֵאַחֲרַיִן בְּמִדְבָּרָא אֶרֶבָּעִין

שָׁנִין וַיִּקְבְּלוּן יָת חוֹבֵיכֹן עַד דִּיסוּפוּן

פְּגִירוֹ כֹּון בְּמִדְבָּרָא:

ארבעים שנה. לא מת אחד מהם פחות
מבן ששים, לכך נגזר ארבעים כדי שיהיו
אותם של בני עשרים מגיעין לכלל
ששים, ושנה ראשונה היתה בכלל ואף על
פי שקדמה לשלוח המרגלים, לפי
שמעשו את העגל עלתה גזרה זו
במחשבה, אלא שהמתין להם עד
שתמלא סאתם, וזהו שנאמר וביום
פקדי, במרגלים ופקדתי עליהם חטאתם,
ואף כאן נאמר תשאו את עונותיכם ולא

עֲזַנְתֶּכֶם, שְׁתִּי עֲזָנוֹת שֶׁל עֵגֶל וְשֶׁל תְּלוּזָה,

וְחָשַׁב לָהֶם בַּמִּנִּין חִייהֶם מִקְצַת שָׁנָה

בְּכוֹלָהּ, וּכְשֶׁנִּכְנְסוּ לְשָׁנָה שְׁשִׁים מֵתוֹ

אוֹתָם שֶׁל בְּנֵי עֲשָׂרִים: וְנִשְׂאוּ אֶת

זְנוּתֵיכֶם. כְּתֹרֶגְזָמוֹ וַיִּקְבְּלוּן יֵת חֹבִיכּוֹן:

לֹד בְּמִסְפָּר הַיָּמִים אֲשֶׁר תִּרְתָּם

אֶת הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם יוֹם

לְשָׁנָה יוֹם לְשָׁנָה תִּשְׂאוּ אֶת

עֲזַנְתֵיכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה

וַיִּדְעֶתֶם אֶת תְּנוֹאַתִּי:

בְּמִנִּין יוֹמִיָּא דִּי אֶלְלָתוֹן יְת אֲרַעָא

אַרְבַּעִין יוֹמִין יוֹמָא לְשִׁתָּא יוֹמָא

לְשִׁתָּא תְּקַבֵּלוֹן יְת חוּבִיכוֹן אֲרַבַּעִין

שְׁנִין וְתִדְעוֹן יְת דְּאַתְרַעֲמַתוֹן עָלֵי:

את תנואתי. שהניאותם את לבבכם

מאחרי. תנואה, לשון הסרה, כמו כי הניא

אביה אותה:

לה אֲנִי יְהוָה דְּבִרְתִּי אִם לֹא

זאת אֶעֱשֶׂה לְכָל הָעֶדָה הָרַעָה

הִזָּאת הַנוֹעָדִים עָלַי בַּמִּדְבָּר

הַזֶּה יִתְּמוּ וְשָׁם יָמֻתוּ:

אֲנִי יי גִּזְרִית בְּמִימְרֵי אִם לֹא דָא

אֶעֱבֹד לְכֹל כְּנִשְׁתָּא בִישְׁתָּא הֵדָא

דְּאֶזְדָּמְנוּ עָלַי בַּמִּדְבָּרָא הֵדִין יְסוּפּוֹן

וְתָמֹן יָמוּתוּן:

לוּ וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שְׁלַח מִנְּשָׁא

לְתוֹר אֶת הָאָרֶץ וַיָּשֻׁבוּ

(וַיִּלְוֶנוּ) וַיִּלְיֵנוּ עָלֵינוּ אֶת כָּל

הַעֲדָה לְהוֹצִיא דְּבָהּ עַל

הָאָרֶץ:

וַגְּבִרֵיא דִּי שְׁלַח מִשָּׁה לְאַלְלָא יֵת

אַרְעָא וְתָבוּ וְאַרְעֵימוּ עֲלוּהִי יֵת כָּל

כְּנִשְׁתָּא לְאַפְקָא שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא:

וַיֵּשְׁבוּ וַיְלִיְנוּ עֲלִיו. וַכַּשְׁשִׁבוּ מִתּוֹר הָאָרֶץ

הֲרַעִימוּ עֲלִיו אֵת כָּל הָעֵדָה בַּהוֹצֵאת דְּבָהּ,

אוֹתָם אַנְשִׁים וַיִּמּוּתוּ. כָּל הוֹצֵאת דְּבָהּ

לְשׁוֹן חִינוּךְ דְּבָרִים, שְׁמַלְקִיחִין לְשׁוֹנָם

לְאָדָם לְדַבֵּר בּוּ, כְּמוֹ דּוֹבֵב שְׁפַתֵּי יִשְׁנִים,

וַיִּשְׁנֶה לְטוֹבָה וַיִּשְׁנֶה לְרָעָה, לַכֹּךְ נֹאמַר

כֹּאן מוֹצִיָאִי דְּבַת הָאָרֶץ רָעָה, שִׁישׁ דְּבַה

שֶׁהִיא טוֹבָה: דְּבַה. פִּרְלִיר"ש בלע"ז:

לְזוֹיִמָּתוֹ הָאֲנָשִׁים מוֹצִיָאִי דְּבַת

הָאָרֶץ רָעָה בַּמִּגָּפָה לְפָנֵי

יְהוָה:

וּמִיתוּ גִבֹּרִיא דְּאַפִּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל

אַרְעָא בְּמוֹתָנָא קָדָם יי:

בַּמִּגָּפָה לְפָנֵי ה'. בְּאוֹתָהּ מִיתָה הֶהָנוּחַ

לָהֶם, מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, הֵם חָטְאוּ בִּלְשׁוֹן

ונשתרבב לשונם עד טבורם, ותולעים
יוצאין מלשונם ובאין לתוך טבורם, לכך
נאמר במגפה ולא במגפה, וזהו לפני ה',
באותה הראויה להם על פי מדותיו של
הקב"ה שהוא מודד מדה כנגד מדה:

לח ויהושע בן נון וכלב בן
יפנה חיו מן האנשים ההם
ההלכים לתור את הארץ:

ויהושע בר נון וכלב בר יפנה
אתקיימו מן גבריאל האנון דאזלו

לֹא־לֵא יֵת אֶרְעָא:

וַיְהִי־שֶׁעַ וּכְלָב חָיו. מָה תִּלְמֹד לֹאמַר חָיו
מִן הָאֲנָשִׁים הָהֵם, אֲלֵא מִלְּמַד שֶׁנִּטְלוּ
חִלְקָם שֶׁל מְרַגְלִים בָּאָרֶץ וְקִמּוּ תַּחְתִּיהֶם
לְחַיִּים:

לֹט וַיִּדְבֹּר מִנְּשָׁה אֶת הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֵל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּתְּאֲבָלוּ הָעָם מְאֹד:

וּמִלֵּיל מִנְּשָׁה יֵת פִּתְגָּמִיָּא הָאֵלִין לְכָל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲתֲאֲבָלוּ עֲמָא לְחֻדָּא:

מ וַיִּשְׁכְּבוּ בַּבֹּקֶר וַיַּעֲלוּ אֶל

רֹאשׁ הָהָר לֵאמֹר הִנֵּנוּ וְעַלֵּינוּ

אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה

כִּי חָטֵאנוּ:

וְאֶקְדִּימוּ בַצֶּפֶרָא וּסְלִיקוּ לְרִישׁ טוֹרָא

לְמִימַר הָא אֲנַחְנָא סְלִקִּין לְאַתְרָא דִּי

אָמַר יי אֲרִי חֲבִנָא:

אל ראש ההר. הוא הדרך העולה לארץ

ישראל: הננו ועלינו אל המקום. לארץ

ישראל: אשר אמר ה'. לתתה לנו שם

נעלה: כי חטאנו. על אשר אמרנו הלא

טוב לנו שוב מצרימה:

מא ויאמר משה למה זה אתם

עברים את פי יהוה והוא לא

תצלח:

ואמר משה למה דנן אתון עברין על

גזרת מימרא דיי והיא לא תצלח:

והיא לא תצלח. זו שאתם עושין לא

תצלה:

מב אל תִּעַלּוּ כִּי אֵין יְהוָה

בְּקֶרְבְּכֶם וְלֹא תִנָּגְפוּ לִפְנֵי

אֲבִיכֶם:

לֹא תִסָּקֶן אֲרִי לִית שְׁכֵנְתָא דִּי

בִּינִיכּוֹן וְלֹא תִתְבָּרֶן קָדָם בַּעֲלִי

דְּבִיכּוֹן:

מג כי הֶעֱמַלְקִי וְהִכְנַעְנִי שֵׁם

לִפְנֵיכֶם וְנִפְלְתֶם בַּחֲרֵב כִּי עַל

כֵּן שַׁבָּתֶם מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְלֹא

יְהִי יְהוָה עִמָּכֶם:

אֲרִי עֲמֻלָּקָא וּכְנַעֲנָא תִּמָּן קַדְמִיכּוֹן

וְתַפְלוֹן בְּחֶרֶבָא אֲרִי עַל כֵּן תִּבְתּוֹן

מִבֶּתֶר פּוֹלְחָנָא דִּי וְלֹא יְהִי מִימָרָא

דִּי בְּסַעֲדָכוֹן:

כִּי עַל כֵּן שַׁבַּתֶּם. כְּלוּמַר כִּי זֹאת תְּבֹא

לָכֶם עַל אֲשֶׁר שַׁבַּתֶּם וְגו':

מִדּוּ וַיַּעֲפֹלוּ לַעֲלֹת אֶל רֹאשׁ

הָהָר וְאֶרֶץ בְּרִית יְהוָה וּמִנְשָׁה

לֹא מָשׂוּ מִקֵּרֵב הַמַּחֲנֶה:

וְאֶרְשָׁעוּ לְמִסַּק לְרִישׁ טוֹרָא וְאֶרֶץ

קִימָא דִּי וּמִנְשָׁה לֹא עָדוּ מִגּוֹ

מִשְׁרִיתָא:

ויעפלו. לשון חזק. וכן הנה עפלה.

אינגרי"ש בלע"ז לשון עזות וכן עופל בת

ציון, עופל ובהן. ומדרש תנחומא מפרשו

לשון אופל, הלכו חשכים שלא ברשות:

מה ויִרַד הָעַמֶּלְקִי וְהַכְּנַעֲנִי

הַיֵּשֶׁב בְּהָר הַהוּא וַיִּכּוּם

וַיִּכְתּוּם עַד הַחֲרָמָה: (פ)

וַנַּחַת עַמְלִקָּאָה וַכַּנְעֲנָאָה דִּיתַב בְּטוֹרָא

הַהוּא וּמַחֲנוֹן וּטְרַדְנוֹן עַד חֲרָמָה:

וַיִּכְתּוּם. כִּמוֹ וְאִכּוֹת אוֹתוֹ טַחוֹן, מִכָּה אַחַר

מִכָּה: עַד הַחֲרָמָה. שֵׁם הַמָּקוֹם נִקְרָא עַל

שֵׁם הַמְּאֹרֵעַ:

במדבר פרק-טו

אֲוִידִבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וּמִלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

בְּדִבַּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמְרָת

אֲלֵהֶם כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ

מִן־שְׁבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן

לָכֶם:

מִלֵּל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן אֲרִי

תַּעֲלוֹן לְאֶרֶץ מוֹתִבְנֵיכֶם דִּי אֲנִי יֵהֵב

לָכֶם:

כִּי תִבְאוּ. בָּשָׂר לֵהֶם שִׁכְנָסוּ לְאֶרֶץ:

וַיַּעֲשִׂיתֶם אִשָּׁה לַיהוָה עֲלֶיהָ אֹ

זִבַּח לִפְלֹא נָדָר אֹ בְנִדְבָה אֹ

בְּמַעֲדֵיכֶם לַעֲשׂוֹת יֵיחַ נִיחַח

לַיהוָה מִן הַבָּקָר אֹ מִן הַצֹּאן:

וְתַעֲבֹדוּן קָרְבָּנָא קָדָם יי עֲלֹתָא אֹ

נִכְסֹת קוֹדֶשִׁיא לֹא־פֶרֶשָׂא נִדְרָא אֹ

בְּנִדְבָתָא אֹ בְּמוֹעֲדֵיכֹון לְמַעֲבַד

לֹא־תִקְבְּלָא בְּרַעְיוֹא קָדָם יי מִן תוֹרֵי אֹ

מִן עֲנָא:

וַעֲשִׂיתֶם אֵשֶׁה. אֵין זֶה צוּרִי, אֵלֹא

כַּשֶּׁתְּבֹאוּ שָׁם וְתַעֲלֶה עַל לְבַבְכֶם לַעֲשׂוֹת

אֵשֶׁה לָּהֶם: רִיחַ נִיחָח. שִׁיחִיָּה נַחַת רוּחַ

לִפְנֵי: לִפְלֹא נֹדַר אִם בְּנִדְבָה וְגו'. אִם

שֶׁתַּעֲשׂוּ הָאֵשֶׁה בְּשִׁבִּיל חֹבֶת מוֹעֲדֵיכֶם,

שֶׁחִיִּיבְתִּי אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת בְּמוֹעֵד:

ד וְהִקְרִיב הַמִּקְרִיב קָרְבָּנוֹ

לַיהוָה מִנְחָה סֹלֶת עֶשְׂרוֹן

בָּלֹל בְּרֹבֵעִית הַחֵיץ שָׁמֶן:

וַיִּקְרַב דְּמִקְרַב קָרְבָּנָה קָדָם יי מִנְחָתָא

סִלַּתָּא עֲשֻׁרֹנָא דְּפִילָא בְּרַבְעוֹת הֵינָא

מִשְׁחָא:

וְהַקְרִיב הַמִּקְרִיב. תִּקְרִיבוּ נֹסְכִים וּמִנְחָה

לְכָל בַּהֲמָה, הַמִּנְחָה כָּלִיל וְהַשֶּׁמֶן נִבְלָל

בַּתּוֹכָה, וְהֵיין לְסַפְּלִים, כִּמּוֹ שְׁשִׁנִּינוּ

בַּמִּסְכַּת סוֹכָה:

ה וַיֵּין לְנֶסֶךְ רַב־יַעֲיִת הַחֵיין

תַּעֲשֶׂה עַל הָעֹלָה אֹל לְזִבַּח

לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד:

וְחִמָּרָא לְנִסְכָּא רַבְעוֹת הֵינָא תַעֲבִיד עַל

עֲלֹתָא אֹ לְנִכְסֵי קוֹדֶשִׁיא לְאִמְרָא

חֵד:

לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד. עַל כֹּל הָאֲמֹר לְמַעַלָּה הוּא

מוֹסֵב, עַל הַמִּנְחָה וְעַל הַשֶּׁמֶן וְעַל הַיֵּין:

וְאִי לְאִיל תַּעֲשֶׂה מִנְחָה סֹלֶת

שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן

שֶׁלִּישֵׁית הַחֵיין:

אֹ לְדַכָּרָא תַעֲבֹד מִנְחָתָא סֹלֶתָא תֵּירִין

עֶשְׂרֹנִין דְּפִילָא בְּמִשַּׁח תִּלְתּוֹת הֵינָא:

או לאִיל. ואִם אִיל הוּא. ורבותֵינו דרשו,

או, לרבות את הפלגם לנסכי אִיל:

ו וַיֵּין לְנֶסֶךְ שְׁלֵשִׁית הַחֵיץ

תִּקְרִיב יֵיחַ נִיחַח לִיחֻה:

וְחִמְרָא לְנִסְכָּא תִּלְתּוֹת הֵינָא תִּקְרַב

לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא קָדָם יֵי:

חמישי

וְכִי תַעֲשֶׂה בֶן בְּקָר עֹלָה אוֹ

זֶבַח לְפָלֵא נָדָר אֹו שְׁלָמִים

לִיהוָה:

וְאִרִי תַעֲבֹד בַּר תּוֹרִי עֲלֹתָא אֹו נִכְסֵת

קוֹדֶשִׁיא לְפָרֶשָׁא נִדְרָא אֹו נִכְסֵת

קוֹדֶשִׁיא קָדָם יי:

ט וְהִקְרִיב עַל בֶּן הַבָּקָר מִנְחָה

סֹלֶת שְׁלֵשָׁה עֶשְׂרֵנִים בָּלוּל

בַּשֶּׁמֶן חֲצִי הַהֵיךְ:

וַיִּקְרַב עַל בַּר תּוֹרִי מִנְחָתָא סֹלֶתָא

תִּלְתָּא עֲשֻׁרוֹנִין דְּפִילָא בְּמִשַּׁח פְּלָגוֹת

הִינָא:

וַיִּיז תִּקְרִיב לְנֶסֶךְ חֲצִי הַחֵיז

אֵשָׁה רֵיחַ נִיחַח לִיהוָה:

וְחִמְרָא תִּקְרַב לְנֶסֶכָא פְּלָגוֹת הִינָא

קָרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְוָא קָדָם יי:

אֵשָׁה רֵיחַ. אֵינוּ מוֹסֵב אֵלָא עַל הַמִּנְחָה

וְהַשֶּׁמֶן, אֲבָל הֵיִיז אֵינוּ אֵשָׁה, שְׂאֵינוּ נִיתָן

עַל הָאֵשׁ:

יֹאכָכָה יַעֲשֶׂה לְשׁוֹר הָאֶחָד אוֹ

לְאִיל הָאֶחָד אוֹ לַעֲשֶׂה בַּבָּשִׁים

אוֹ בְּעִזִּים:

כִּדִּין יִתְּעֶבֶד לְתוֹרָא חֵד אוֹ לְדַכָּרָא

חֵד אוֹ לְאֵמֶר בְּאִמְרֵיָא אוֹ בְּעִזֵּיָא:

אוֹ לְשֶׁה. בֵּין שֶׁהוּא בַּבָּשִׁים בֵּין שֶׁהוּא

בְּעִזִּים. כַּבֵּשׁ וְשֶׁה, קְרוּיִם בַּתוֹךְ שְׁנֵתָם.

אִיל, בֶּן שְׁלֹשָׁה עָשָׂר חֹדֶשׁ וְיוֹם אֶחָד:

יב כַּמֶּסֶפֶר אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כָכָה

תַּעֲשׂוּ לְאֶחָד כַּמְסַפֵּרִם:

כַּמִּנִּין דִּי תַעֲבֹדוּן כְּדִין תַּעֲבֹדוּן לְחַד

כַּמִּנֵּיהוּן:

כַּמְסַפֵּר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ. כַּמְסַפֵּר הַבְּהֵמוֹת

אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לְקֶרְבָּן, כֹּכַח תַּעֲשׂוּ נֹסְכִים

לְכָל אֶחָד מֵהֶם: כַּמְסַפֵּר. שֶׁל בְּהֵמוֹת

מִמְסַפֵּר שֶׁל נֹסְכִים:

יִגְּמַל הָאֲזָרָח יַעֲשֶׂה כֹכַח אֶת

אֵלָּה לְהִקְרִיב אִשָּׁה יִיחַ נִיחַח

לִיהוָה:

כָּל יִצְיָבָא יַעֲבֹד כְּדִין יְתֵּ אֱלִין לְקַרְבָּא

קָרְבַּן דְּמַתְּקַבֵּל בְּרַעְוָא קָדָם יי:

יְדֻכִּי יִגְוֹר אֶתְכֶם גֵּר אֹ אֲשֶׁר

בְּתוֹכְכֶם לְדֹרֵיכֶם וְעֲשֶׂה

אֲשֶׁה רֵיחַ נִיחַח לִיהוָה כַּאֲשֶׁר

תַּעֲשֶׂה כֵּן יַעֲשֶׂה:

וְאֲרִי יִתְגַּיר עֲמֻכּוֹן גִּיּוֹרָא אֹ דִי

בִּינִיכּוֹן לְדֹרֵיכּוֹן וְיַעֲבֹד קָרְבַּן דְּמַתְּקַבֵּל

בְּרַעְוֹא קָדָם יְיָ כְּמֵא דִּי תַעֲבִדוּן כֵּן

יַעֲבִד:

טו הַקִּנְהָל חֲקָה אַחַת לָכֶם וְלִגֵּר

חֲגֵר חֲקַת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם

כָּכֶם כִּגֵּר יִהְיֶה לְפָנַי יִחְזָה:

קִהְלָא קִימָא חַד לְכוּן וּלְגִיּוֹרָא דִּיתְגִּיר

קַיִם עָלָם לְדַרְיִכוּן כּוֹתֵכוּן כְּגִיּוֹרָא יְהִי

קָדָם יְיָ:

כֶּכֶם כִּגֵּר. כְּמוֹתְכֶם בֶּן גֵּר, וְכֵן דֶּרֶךְ לְשׁוֹן

עברית, כגן ה' בארץ מצרים. בן ארץ

מצרים, כמוני כמוך בעמי בעמד:

טז תורה אחת ומשפט אחד

יהיה לכם ולגר הגר אתכם:

(פ)

אוריתא חדא ודינא חד יהי לכוון

ולגיורא דיתגיר עמכו:

שישי

וידבר יהוה אל משה לאמר:

וּמִלֵּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

יח דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם בְּבֹאֲכֶם אֶל

הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי מְבִיא אֶתְכֶם

שָׁמָּה:

מִלֵּל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן

בְּמַעֲלָכוֹן לְאֶרֶץ דִּי אֲנִי מַעַל יְתָכוֹן

לְתָמוֹן:

בבאכם אל הארץ. משונה ביאה זו מכל

ביאות שבתורה, שבכולן נאמר כי תבא כי
תבאו, לפיכך כולן למדות זו מזו, וכיון
שפרט לך הכתוב באחת מהן שאינה אלא
לאחר ירושה וישיבה, אף כלן כן, אבל זו
נאמר בה בבאכם, משנכנסו בה ואכלו
מלחמה נתחייבו בחלה:

יְהִי בְּאֲכֹלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ

תִּרְיֶמוּ תִרְוַמָּה לִיהוָה:

וְיִהְיֶה בְּמִיכָלְכוֹן מִלֶּחֶמָּה דָּאֲרָעָא

תִּפְרֹשׁוֹן אֶפְרָשׁוּתָא קָדָם יי:

ב רֹאשִׁית עֲרֹסְתֶכֶם חֲלָה

תִּרְיָמוּ תְרוֹמָה בְּתִרְוַמַּת גֶּרֶן

כֵּן תִּרְיָמוּ אֹתָהּ:

רֵישׁ אֲצוֹתֶכֶן חֲלָתָא תִּפְרֶשׁוּן

אֲפֹרְשׁוֹתָא כָּמָא דִּי מִפְרֶשִׁין מִן אֲדָרָא

כֵּן תִּפְרֶשׁוּן יְתָהּ:

ראשית ערסותכם. כשתלושו כדי

עריסותיכם שאתם רגילין ללוש במדבר,

ובמה היא, וימודו בעומר עומר לגלגלת

תרימו מראשיתה, כלומר קודם שתאכלו

ממנה ראשית, תלקח חלה אחת תרומה
לשם ה': חלה. טורטי"ל בלע"ז: כתרומת
גרן. שלא נאמר בה שיעור, ולא כתרומת
מעשר שנאמר בה שיעור, אבל חכמים
נתנו שיעור, לבעל הבית, אחד מעשרים
וארבעה, ולנחתום, אחד מארבעים
ושמונה:

כא מִרְאשִׁית עֲרֹסֹתֶיכֶם תִּתְּנוּ
לַיהוָה תְּרוּמָה לְדֹרֹתֶיכֶם: (ס)

מִרִּישׁ אֲצֻתְכוֹן תִּתְּנוּ קֶדֶם יי

אֲפֹרְשׁוּתָא לְדַרְיִכוֹן:

מִרְאשִׁית עֲרִסְתִּיכֶם. לָמָּה נֹאמַר, לְפִי

שֶׁנֶּאמַר רֹאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם, שׁוֹמֵעַ אֲנִי

רֹאשׁוֹנָה שְׁבַעִיסוֹת, תִּלְמוּד לֹזֶמֶר

מִרְאשִׁית, מִקְצֵתָהּ וְלֹא כוֹלָהּ: תִּתְּנוּ לָהּ

תְּרוּמָה. לְפִי שֶׁלֹּא שָׁמַעְנוּ שִׁיעוֹר לַחֲלָה,

נֹאמַר תִּתְּנוּ, שִׁיחָא בָּהּ כְּדִי נִתְיָנָה:

כַּב וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת

כָּל הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר

יְהוָה אֶל מֹשֶׁה:

וְאֵרִי תִשְׁתַּלּוֹן וְלֹא תַעֲבֹדוֹן יְיָ כָּל

פְּקוּדֵי־אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל יְיָ עִם מֹשֶׁה:

וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ. עֲבֹדַת אֱלֹהִים

הִי־תָה בְּכֹל־כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁהַצִּבּוּר מֵבִיאִין

עֲלֶיהָ פֶּה, וְהָרִי הַכָּתוּב מוֹצִיָּאָה כֹּאן

מִכָּל־לֶךְ, לִידוֹן בְּפֶה לַעֲוֹלָה וְשַׁעִיר לַחֲטָאִת:

וְכִי תִשְׁגּוּ וְגו'. בַּעֲבֹדַת אֱלֹהִים הַכָּתוּב

מִדְּבַר, אִם אֵינִי אֵלָּא בְּאַחַת מִכָּל הַמִּצְוֹת,

תִּלְמֹד לֵאמֹר אֵת כָּל הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה, מִצְוֶה

אַחַת שֶׁהִיא כָּל־הַמִּצְוֹת, מֵהַ הַעֹוֵבֵר עַל

כָּל הַמִּצְוֹת, פּוֹרֵק עֹוֹל וּמַפְרֵי בְּרִית וּמַגְלָה

פנים, אף מצוה זו פורק בה עול ומפר
ברית ומגלה פנים, ואיזו, זו עבודת
אלילים: אשר דבר ה' אל משה. אנכי
ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום, אחת
דבר אלהים שתיים זו שמעתי:

כג. את כל אשר צוה יהוה
אליכם ביד משה מן היום
אשר צוה יהוה והלאה
לדורתיכם:

ית כל די פקיד יי יתכון בידא דמשה

מִן יוֹמָא דִּי פְקִיד יִי וְלֵהֲלֵא לְדַרְיִכוֹן:

את כל אשר צוה וגו'. מגיד שכל המודה

בעבודת אלילים, ככופר בכל התורה כולה

ובכל מה שנתנבאו הנביאים, שנאמר למן

היום אשר צוה ה' והלאה:

כד וְהָיָה אִם מֵעֵינֵי הָעֶדָה

נַעֲשֶׂתָה לְשֹׁגְגָה וְעָשׂוּ כָל

הָעֶדָה פֶּר בֶּן בֶּקָר אֶחָד לְעֹלָה

לְרִיחַ נִיחַח לַיהוָה וּמִנְחָתוֹ

וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפָּט וְשִׁעִיר עִזִּים

אֶחָד לְחֹטֵאתִי:

וַיְהִי אִם מֵעֵינֵי כֹנֶשֶׁתָּא אֶתְעַבְדַּת

לְשָׁלוֹ וַיַּעֲבֹדוּן כָּל כֹּנֶשֶׁתָּא תוֹר בַּר

תוֹרִי חַד לַעֲלֹתָא לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא

קָדָם יי וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ כְּדַחֲזִי וְצִפִּיר

בַּר עִזִּי חַד לְחֹטֵאתָא:

אם מעיני העדה נעשתה לשגגה. אם

מעיני העדה נעשתה עבירה זו על ידי

שוגג, כגון ששגגו והורו על אחת מן

העבודות שהיא מותרת לעבוד עבודת
אלילים בכך: לחטת. חסר א', שאינו
כשאר חטאות, שכל חטאות שבתורה
הבאות עם עולה החטאת קודמת לעולה,
שנאמר ואת השני יעשה עולה, וזו עולה
קודמת לחטאת:

כה וְכִפֹּר הַכֹּהֵן עַל כָּל עֲדַת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִסְּלַח לָהֶם כִּי
שָׁגָגָה הוּא וְהֵם הִבִּיאוּ אֶת
קֹרְבָנָם אֲשֶׁר לַיהוָה וְחַטָּאתָם

לְפָנַי יִהְיֶה עַל שְׁגָגָתְכֶם:

וַיַּכֵּפֶר כֹּהֵנָּא עַל כָּל כְּנִשְׁתָּא דְּבְנֵי

יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁתַּבֵּק לְהוֹן אֲרֵי שְׁלוֹתָא

הִיא וְאַנּוֹן אֵיתִיאוּ יַת קַרְבְּנֵהוֹן קַרְבָּנָא

קָדָם יִי וְחֻבַּתְהוֹן קָדָם יִי עַל

שְׁלוֹתְהוֹן:

הַבִּיאוּ אֶת קַרְבָּנִם אֲשֶׁה לָּהֶם. זֶה הָאֲמֹר

בַּפֶּרֶשֶׁה הוּא פֶּר הָעֹלָה, שֶׁנֶּאֱמַר אֲשֶׁה

לָהֶם: וְחֻטָּאתָם. זֶה הַשְּׁעִיר:

בְּוֹנֵם־לֶחֶם לְכָל־עַדְתִּי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל

וְלִגְרִי וְלִגְרֵי הָגֵר בְּתוֹכְכֶם כִּי לְכָל־

הָעָם בְּשִׁגְגָה: (ס)

וַיִּשְׁתַּבֵּק לְכָל־כֹּנֶשֶׁת־אֲדָמֵי יִשְׂרָאֵל

וְלִגְיֹרָא דִּיתְגִּיר בִּינֵיהוֹן אֲרֵי לְכָל־

עַמָּא בְּשִׁלּוּתָא:

שְׁבִיעִי כז

וְאֵם נֶפֶשׁ אֶחָת תַּחֲטָא

בְּשִׁגְגָה וְהִקְרִיבָה עֵז בַּת

שְׁנֵתָהּ לְחַטָּאת:

וְאִם אִנִּי שֶׁחַד יָחֹב בְּשָׁלוֹ וַיִּקְרַב עֵזָא

בַּת שֵׁתָהּ לְחַטָּאתָא:

תַּחֲטָא בְּשִׁגְגָה. בַּעֲבוּדַת אֱלִילִים: עֵז בַּת

שְׁנֵתָהּ. שֶׁאֵר עֲבִירוֹת יָחִיד מֵבִיא כְּשֶׁבָה אוֹ

שַׁעֲיָרָה, וּבְזֹו קִבַּע לָהּ שַׁעֲיָרָה:

כֹּחַ וְכַפָּר חֶכְחֵן עַל חֲנֻפֵּשׁ

הַשְּׁגָגָת בְּחַטָּאתָה בְּשִׁגְגָה לְפָנַי

יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו וְנִסְלַח לוֹ:

וַיִּכַּפֵּר כֹּהֵנָא עַל אָנָשׁ דְּאַשְׁתְּלִי

בְּמַחְבֵּה בְּשֵׁלוֹ קָדָם יי לְכַפֵּרָא עֲלוֹהִי

וַיִּשְׁתַּבֵּק לָהּ:

כַּטְ הַאֲזָרַח בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְר

הַגֵּר בְּתוֹכָם תֹּרַח אַחַת יְהִיָּה

לָכֶם לַעֲשֹׂה בְּשִׁגְגָה:

יִצְיָבָא בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְיוֹרָא דִּיתְגִּיר

בִּינֵיהוֹן אֲוִרִיתָא חֲדָא יְהִי לְכוֹן

לְדִיעָבֵד בְּשָׁלוֹ:

לְוַהֲנַפֵּשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְיָד

רָמָה מִן הָאֶזְרָח וּמִן הָהָר אֶת

יְהוָה הוּא מְגִדָּה וְנִכְרְתָהּ

הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקְרֹב עִמָּה:

וְאִנֶּשׁ דִּיעָבֵד בְּרִישׁ גְּלִי מִן יִצְיָבִיא

וּמִן גִּיּוֹרִיא קָדָם יְיָ הוּא מַרְגִּז וְיִשְׁתַּצִּי

אֲנִשָּׂא הֵהִיא מִגּוֹ עִמָּה:

בִּיד רָמָה. בַּמִּזִּיד: מַגְדָּה. מַחֲרָף, כְּמוֹ

והיתה חרפה וגדופה, אשר גדפו נערי

מלך אשור. ועוד דרשו רבותינו, מכאן

למברך את השם שהוא בכרת:

לא פי דבר יחזה בזה ואת

מצותו הפר הכרת תכרת

הנפש ההוא עונה בה: (פ)

ארי על מימרא דיי בסר וית פקודוהי

אשני אשתצאה תשתצי אנשא ההיא

חוביה ביה:

דבר ה'. אזהרת עבודת אלילים מפי

הגבורה, והשאר מפי משה: עונה בה.

בזמן שעונה בה, שלא עשה תשובה:

לֹב וַיְהִיוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר

וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִקְנֵשׁ עֲצִים

בַּיּוֹם הַשִּׁבְתִּי:

וַהֲיוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וְאֶשְׁכְּחוּ

גִּבֹּרַת כֹּד מִגִּבַּב אֶעֱיֵן בַּיּוֹמָא דְשִׁבְתָּא:

ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו. בגנותן

שֶׁל יִשְׂרָאֵל דְּבַר הַכְּתוּב, שֶׁלֹּא שָׁמְרוּ אֶלֹא

שַׁבַּת רִאשׁוֹנָה, וּבִשְׁנֵי־יָהּ בָּא זֶה וַחֲלָלָהּ:

לֹא וַיִּקְרִיבוּ אֹתוֹ הַמִּצְוִיִּים אֹתוֹ

מִקֹּשֶׁשׁ עֲצִים אֶל מִשָּׁה וְאֶל

אַהֲרֹן וְאֶל כָּל הָעֵדָה:

וַקְרִיבוּ יָתֶהּ דֹּאשְׁכָּחוּ יָתֶהּ כִּד מִגִּבַּב

אֶעֱיֵן לֹות מִשָּׁה וּלֹות אַהֲרֹן וּלֹות כָּל

כִּנְשֵׁתָא:

הַמִּצְוִיִּים אֹתוֹ מִקֹּשֶׁשׁ. שֶׁהִתְרוּ בּוֹ וְלֹא

הִנִּיחַ מַלְקוֹשֵׁשׁ אֶף מִשְׁמַצְאוֹהוּ וְהִתְרוּ בוֹ:

לֹד-וַיִּנְיחוּ אֹתוֹ בַּמִּשְׁמֶר כִּי לֹא

כָּרַשׁ מִהַ יַּעֲשֶׂה לוֹ: (ס)

וְאֶסְרוּ יָתֶהּ בְּבֵית מִטָּא אֲרִי לֹא

אֶת־כָּרַשׁ לְהוֹן מָה דִּיעֲבֹדוֹן לָהּ:

כִּי לֹא כָרַשׁ מִהַ יַּעֲשֶׂה לוֹ. לֹא הִיוּ יוֹדְעִים

בְּאִיזוֹ מִיתָה יָמוּת, אֲבָל יוֹדְעִים הִיוּ

שֶׁהַמַּחֲלֵל שֶׁבַת בְּמִיתָה:

לָהּ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה מוֹת

יוֹמַת הָאִישׁ רָגוֹם אֹתוֹ

בְּאַבְנִים כָּל הָעֵדָה מֵחוּץ

לְמַחֲנֶה:

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה אֶתְקַטֵּל יִתְקַטֵּל

גִּבּוֹרָא רָגוֹמוֹ יִתֶּיָּה בְּאַבְנֵיָא כָּל כְּנִשְׁתָּא

מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא:

רגום. פשנ"ט בלע"ז וכן הלוח אלנ"ט וכן

זכור ושמוד:

לו וַיִּצְיֵאוּ אֹתוֹ כָּל הָעֵדָה אֶל

מַחֲוֶיךָ לַמַּחֲנֶה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ

בְּאֲבָנִים וַיָּמָת כַּאֲשֶׁר צִוָּה

יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: (פ)

וַאֲפִיקוֹ יִתֶּיָּה כָּל כְּנֶשֶׁתָּא לְמַבְרָא

לְמִשְׁרִיתָא וַרְגְּמוּ יָתָּה בְּאֲבָנִיא וּמִית

כְּמָא דִּי פִקִּיד יֵי יָת מֹשֶׁה:

וַיּוֹצִיאוּ אוֹתוֹ. מִכֶּאֱן שְׁבִית הַסְקִילָה חוּץ

וּרְחוֹק מִבֵּית דִּין:

מפטיר לו

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וְאָמַר יִי לְמֹשֶׁה לְמִימַר:

לֹחַ דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם

צִיצִית עַל כַּנְפֵי בְּגָדֵיהֶם

לְדֹרֹתָם וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַכַּנָּף

בְּתֵיל תְּכֵלֶת:

מִלֵּל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן
וַיַּעֲבֹדוּן לְהוֹן כְּרוֹסְפָּדִין עַל כַּנְפֵי
כְּסוּתֵהוֹן לְדַרְיָהוֹן וַיִּתְּנוּן עַל כְּרוֹסְפָּדָא
דְּכַנְפָּא חוּטָא דְתַכְלָתָא:

וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית. עַל שֵׁם הַפְּתִילִים
הַתְּלוּיִם בָּהֶם, כִּמּוֹ וַיִּקַּחנִי בְּצִיצִית רֹאשִׁי.
דְּבַר אַחֲרָא, צִיצִית עַל שֵׁם וְרֵאִיתֶם אוֹתוֹ
כִּמּוֹ מִצִּיץ מִן הַחֲרָכִים: תַּכְלָתָא. צַבֵּעַ יְרוּק
שֶׁל חֲלָזוֹן:

לֹט וְהָיָה לָכֶם לְצִיצֵת וְרֵאִיתֶם

אֶתֹּוּ וְזִכְרָתֶם אֶת כָּל מַצּוֹת

יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא

תִּתְּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶּם וְאַחֲרֵי

עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אֹתָם זְנִים

אַחֲרֵיהֶם:

וַיִּהְיוּ לְכוֹן לְכַרוֹסְפָּדִין וְתַחֲזוּן יִתִּיה

וְתִדְכְּרוּן יֵת כָּל פְּקוּדֵי־אֱלֹהִים וְתַעֲבִדוּן

יִתְּהוּן וְלֹא תִטְעוּן בְּתַר הִרְהוּר לְבַכּוֹן

וּבְתַר חִיזוֹ עֵינֵיכֶם דִּי אֲתוּן טַעַן

בְּתִרְיֵהוֹן:

וזכרתם את כל מצות ה'. שמנין
גימטריא של ציצית שש מאות, ושמונה
חוטין וחמשה קשרים הרי תרי"ג: ולא
תתורו אחרי לבבכם. כמו מתור הארץ.
הלב והעינים הם מרגלים לגוף, מסרסרים
לו את העבירות, העין רואה, והלב חומד,
והגוף עושה את העבירות:

מ לַמַּעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת
כָּל מִצְוֹתַי וְהֵייתֶם קִדְּשִׁים

לֹא־לֵהִיכֶם׃

בְּדִיל דְּתִדְכָּרוּן וְתַעֲבֹדוּן יְתָ כָּל פְּקוּדֵי

וְתִהְיוּן קְדִישִׁין קָדָם אֱלֹהֵכֹון׃

מֵאֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר

הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם

לְהִיזוֹת לָכֶם לֹא־לֵהִים אֲנִי יְהוָה

אֱלֹהֵיכֶם׃ (פכפ)

אֲנִי אֱלֹהֵכֹון דִּי אֶפְקִית יְתִכֹון

מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְמַהוּי לְכֹון לֹא־לֵהֵא

אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

**אני ה'. נאמן לשלם שכר: אלהיכם. נאמן
להפרע: אשר הוצאתי אתכם. על מנת
כן פדיתי אתכם, שתקבלו עליכם גזרותי:
אני ה' אלהיכם. עוד למה נאמר, כדי
שלא יאמרו ישראל, מפני מה אמר
המקום, לא שנעשה ונטול שכר, אנו לא
עושים ולא נוטלים שכר, על כרחכם אני
מלככם, וכן הוא אומר, אם לא ביד חזקה
וגו' אמלוך עליכם. דבר אחר, למה נאמר
יציאת מצרים, אני הוא שהבחנתי
במצרים בין טפה של בכור, לשאינה של**

בכור, אני הוא עתיד להבחין ולהפרע מן
התולה קלא אילן בבגדו ואומר תכלת
היא, ומיסודו של רבי משה הדרשן
העתקתי, למה נסמכה פרשת מקושש
לפרשת עבודת אלילים, לומר שהמחלל
את השבת כאלו עובד עבודת אלילים,
שאף היא שקולה ככל המצות, וכן הוא
אומר בעזרא, ועל הר סיני ירדת ותתן
לעמך תורה ומצות ואת שבת קדשך
הודעת להם, ואף פרשת ציצית לכך
נסמכה לאלו, לפי שאף היא שקולה כנגד
כל המצות, שנאמר ועשיתם את כל
מצותי: על כנפי בגדיהם. כנגד ואשא

**אתכם על כנפי נשרים . על ארבע כנפות,
ולא בעלת שלש ולא בעלת חמש, כנגד ד'
לשונות של גאולה שנאמר במצרים
והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתיו: פתיל
תכלת. על שם שכול בכורות, תרגום של
שכול תכלא, ומכתם היתה בלילה, וכן
צבע התכלת דומה לרקיע המשחיר לעת
ערב, ושמונה חוטים שבה כנגד שמונה
ימים ששהו ישראל משיצאו ממצרים עד
שאמרו שירה על הים:
חסלת פרשת שלח:**

בַּרְשָׁת

קוֹרַח

עַם אֹנֶקְלוּם וְרַעִי

פרשת קורח

במדבר פרק-טז

א וַיִּקַּח קֹרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קֹהַת

בֶּן לֵוִי וְדָתָן וַאֲבִירָם בְּנֵי

אַלִּיָּאב וְאֹזַן בֶּן פִּלֵּת בְּנֵי

רְאוּבֵן׃

וְאֶת־פִּלֵּג קֹרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קֹהַת בֶּן

לֵוִי וְדָתָן וַאֲבִירָם בְּנֵי אַלִּיָּאב וְאֹזַן בֶּן

פֶּלֶת בְּנֵי יִרְאֵבֶן:

וַיִּקַּח קִרְחָה. פִּרְשָׁה זֹו יִפָּה נִדְרֶשֶׁת בַּמִּדְרֶשׁ
רַבִּי תִנְחֻמָּא. וַיִּקַּח קִרְחָה. לָקַח אֶת עֲצָמוֹ
לְצַד אֶחָד לְהִיּוֹת נֶחֱלָק מֵתוֹךְ הָעֵדָה
לְעֹזֵר עַל הַכְּהוֹנָה, וְזֶהוּ שֶׁתִּרְגְּמוּ אֶת־כָּל
נֶחֱלָק מִשְׁאֵר הָעֵדָה לְהַחֲזִיק בַּמַּחֲלֻקָּה
וְכֵן מָה יִקְחֵךְ לְבָד, לֹקַח אוֹתָךְ לְהַפְלִיגֵךְ
מִשְׁאֵר בְּנֵי אָדָם. דְּבַר אַחֵר, וַיִּקַּח קִרְחָה,
מִשָּׁךְ רֹאשֵׁי סִנְהֶדְרָאוֹת שְׁבָהֶם בַּדְּבָרִים,
כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר קַח אֶת אַהֲרֹן, קַחוּ עִמָּכֶם
דְּבָרִים: בֶּן יִצְחָר בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי. וְלֹא

הזכיר בן יעקב, שבקש רחמים על עצמו
שלא יזכר שמו על מחלוקתם, שנאמר
ובקהלם אל תחד כבודי, והיכן נזכר שמו
על קרח, בהתיחסם על הדוכן בדברי
הימים, שנאמר בן אביאסף בן קרח בן
יצהר בן קהת בן לוי בן ישראל: ודתן
ואבירם. בשביל שהיה שבט ראובן שרוי
בחייתם תימנה, שכן לקהת ובניו החונים
תימנה, נשתתפו עם קרח במחלוקתו, אוי
לרשע אוי לשכנו. ומה ראה קרח לחלוק
עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן

בן עוזיאל, שמינהו משה נשיא על בני
קהת על פי הדבור. אמר קרח, אחי אבא
ארבעה היו, שנאמר ובני קהת וגו', עמרם
הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך
ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את
השניה, לא אני, שאני בן יצחק שהוא שני
לעמרם, והוא מנה נשיא את בן אחיו
הקטן מכולם, הריני חולק עליז ומבטל
את דבריו. מה עשה, עמד וכנס מאתים
וחמשים ראשי סנהדראות, רובן משבט
ראובן שכיניו, והם אליצור בן שדיאור

וַחֲבִירָיו וְכִיּוּצָא בּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר נִשְׂיֵאֵי עֵדָה
קָרִיֵאֵי מוֹעֵד וְלֵהֲלֹךְ הוּא אֹמֵר אֵלֶּה קְרוּאֵי
הָעֵדָה, וְהַלְבִּישֵׁן טְלִיתוֹת שְׂכוּלָךְ תִּכְלֹת,
בֹּאוּ וְעִמְדוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה, אֲמָרוּ לוֹ, טְלִית
שְׂכוּלָה שֶׁל תִּכְלֹת חַיִּיבַת בְּצִיצִית אוֹ
פְטוּרָה, אֲמַר לָהֶם חַיִּיבַת, הִתְחִילוּ לִשְׁחַק
עֲלֵיו, אֲפֹשֶׁר טְלִית שֶׁל מִין אֶחָד חוּט אֶחָד
שֶׁל תִּכְלֹת פּוֹטְרָה, זֶה שְׂכוּלָה תִּכְלֹת לֹא
תִּפְטוֹר אֶת עֲצֻמָּה: בְּנֵי רֵאוּבֵן. דָּתָן
וְאַבִּירָם וְאֹזֶן בֶּן פִּלֹת:

ב וַיִּקְרְאוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְאַנְשֵׁיהֶם

מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חַמְשִׁים

וּמֵאֲתָיִם נְשִׂאֵי עֵדָה קָרָאִי

מִזֶּעַד אֲנָשֵׁי שָׁם:

וְקָמוּ לְאַפִּי מִשָּׁה וּגְבִרְיָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל

מֵאֲתָן וְחֲמִשִּׁין רַב־רֵבִי כֹנֶשֶׁתָּא מִעֲרֵעִי

זִמְן אֲנָשִׁין דְּשָׂמָא:

ג וַיִּקְנֶה־לוֹ עַל מִשָּׁה וְעַל אֶהְרֹן

וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם כִּי כָל

הָעֵדָה כָּלָם קֹדְשִׁים וּבְתוֹכָם

יְהוָה וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהֵל

יְהוָה:

וְאֶתְכַנְשׁוּ עַל מִשָּׁה וְעַל אֶהְרֹן וְאָמְרוּ

לְהוֹן סָגִי לְכוֹן אֲרִי כָּל כְּנִשְׁתָּא כְּלָהוֹן

קְדִישִׁין וּבִינִיהוֹן שְׂרִיא שְׂכַנְתָּא דִּי

וּמָא דִּין אַתּוֹן מִתְרַבְּרִין עַל קְהֵלָא

דִּי:

רַב לָכֶם. הֲרַבָּה יוֹתֵר מִדְּאִי לְקַחְתֶּם

לְעִצְמֶכֶם גְּדוּלָּה: כֻּלָּם קְדוּשִׁים. כּוֹלָם

שמעו דברים בסיני מפי הגבורה: ומדוע
תתנשאו. אם לקחת אתה מלכות, לא
היה לך לברר לאחיד כהונה, לא אתם
לבדכם שמעתם בסיני אנכי ה' אלהיך, כל
העדה שמעו:

וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיַּפֵּל עַל פָּנָיו:

וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיַּפֵּל עַל אִפְוָהוּ:

ויפל על פניו. מפני המחלוקת, שכבר זה

בידם סרחון רביעי, חטאו בעגל ויחל

משה, במתאוננים ויתפלל משה,

במרגלים ויאמר משה אל ה' ושמעו
מצרים, במחלוקתו של קרח נתרשלו
ידיו. משל לבן מלך שסרח על אביו ופיים
עליו אוהבו, פעם ושתיים ושלש, כשסרח
רביעית נתרשלו ידי האוהב ההוא, אמר
עד מתי אטריח על המלך שמא לא יקבל
עוד ממני:

ה וַיִּדְבֹּר אֶל קִרַח וְאַל כָּל
עֲדָתוֹ לֵאמֹר בִּקֹּר וַיִּדַּע יְהוָה
אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת הַקְּדוֹשׁ

וְהִקְרִיב אֱלֹיוֹ וְאֵת אֲשֶׁר יִבְחַר

בּוֹ יִקְרִיב אֱלֹיוֹ:

וּמִלֵּיל עַם קִרַּח וְעַם כָּל כְּנַשְׁתָּהּ

לְמִימַר בְּצַפְרָא וַיְהוּדֵעַ יִי יֵת דְּכַשֶּׁר

לָהּ וַיֵּת דְּקַדִּישׁ וַיִּקְרַב לְקַדְמוֹהִי וַיֵּת

דִּי יִתְרַעֵי בֵּהּ יִקְרַב לְשִׁמוּשָׁה:

בִּקְר וַיִּדַּע זְגוּ'. עֵתָה עֵת שְׂכָרוֹת הוּא לָנוּ

וְלֹא נִכּוֹן לְהִרְאוֹת לְפָנֵינוּ, וְהוּא הִיָּה מִתְּכוּיִן

לְדַחוֹתָם שְׂמָא יַחֲזִרוּ בָהֶם: בִּקְר וַיִּדַּע ה'

אֵת אֲשֶׁר לוֹ. לְעִבּוּדָת לִוְיָהּ. וְאֵת

הקדוש. לכהונה: והקריב. אותם אליו,

והתרגום מוכיח כן, ויקרב לקדמוהי יקרב

לשימושיה. ומדרשו, בקר, אמר להם

משה, גבולות חלק הקב"ה בעולמו,

יכולים אתם להפוך בוקר לערב, כן תוכלו

לבטל את זו, שנאמר ויהי ערב ויהי בקר

ויבדל, כך ויבדל אהרן להקדישו וגו':

ו זאת עשו קחו לכם מחתות

קרח וכל עדתו:

דא עבידו סבו לכוון מחתין קרח וכל

כְּנִשְׁתָּהּ:

זאת עשו קחו לכם מחתות. מה ראה
לומר להם כך אמר להם, בדרכי העובדי
בוכבים ומזלות יש נימוסים הרבה
וכומרים הרבה וכולם מתקבצים בבית
אחד, אנו אין לנו אלא ה' אחד ארון אחד
ותורה אחת ומזבח אחד וכהן גדול אחד,
ואתם מאתים וחמשים איש מבקשים
בהונה גדולה, אף אני רוצה בכך, הא לכם
תשמיש חביב מכל, היא הקטורת החביבה
מכל הקרבנות, וסם המות נתון בתוכו שבו

נשרפו נדב ואביהוא, לפיכך התרה בהם,
והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש,
כבר הוא בקדושתו, וכי אין אנו יודעים
שמי שיבחר הוא הקדוש, אלא אמר להם
משה, הריני אומר לכם שלא תתחייבו, מי
שיבחר בו יצא חי וכולכם אובדים:
מחתות. כלים שחותין בהם גחלים, ויש
להם בית יד:

וּתְּנוּ בָּהֶן אֵשׁ וְשִׂימוּ עֲלֵיהֶן
קִטְרֹת לִפְנֵי יְהוָה מִחֹר וְהָיָה

הָאִישׁ אֲשֶׁר יִבְחַר יִהְיֶה הוּא

הַקָּדוֹשׁ רַב לָכֶם בְּנֵי לֹוִי׃

וְהָבוּ בְּהוֹן אֶשְׁתָּא וְשׂוֹיֵאוּ עֲלֵיהוֹן

קְטוֹרֶת בּוֹסְמִין קָדָם יְיָ מִחֵר וִיֵּהִי

גִּבֹּרָא דִּיתְרַעֵי יְיָ הוּא קַדִּישׁ סְגִי לְכוֹן

בְּנֵי לֹוִי׃

רב לכם בני לוי. דבר גדול אמרתי לכם.

ולא טפשים היו, שכך התרה בהם וקבלו

עליהם לקרב, אלא הם חטאו על

נפשותם, שנאמר את מחתות החטאים

האלה בנפשותם. וקרח שפקה היה מה
ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה
שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל
ששקול כנגד משה ואהרן, אמר, בשבילי
אני נמלט, וכ"ד משמרות עומדות לבני
בניו כולם מתנבאים ברוח הקודש,
שנאמר כל אלה בנים להימן, אמר, אפשר
כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני
ואני אדום, לכך נשתתף לבוא לאותה
חזקה, ששמע מפי משה שכולם אובדים
ואחד נמלט. אשר יבחר ה' הוא הקדוש,

טעה ותלה בעצמו, ולא ראה יפה לפי
שבניו עשו תשובה, ומשה היה רואה.: רב
לכם. דבר גדול נטלתם בעצמכם לחלוק
על הקב"ה:

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל קִרְחַ שְׁמָעוּ
נָא בְנֵי לֹוִי:

וַאֲמַר מֹשֶׁה לְקִרְחַ שְׁמָעוּ כְּעַן בְּנֵי לֹוִי:
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל קִרְחַ שְׁמָעוּ נָא בְנֵי לֹוִי.
הִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ דְּבָרִים רַכִּים, כִּיּוֹן
שֶׁרָאָהוּ קִשָּׁה עֲזוּרָה, אָמַר, עַד שֶׁלֹּא

יִשְׁתַּתְּפוּ שָׂאֵר הַשְּׁבֵטִים וַיֵּאבְדוּ עִמּוֹ,
אֲדַבֵּר גַּם אֶל כּוֹלָם, הִתְחִיל לִזְרֹז בָּהֶם
שִׁמְעוּ נָא בְּנֵי לֹוִי:

ט הַמֵּעַט מִכֶּם כִּי הִבְדִּיל אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעֵדֶת יִשְׂרָאֵל
לְהִקְרִיב אֶתְכֶם אֵלָיו לַעֲבֹד
אֶת עֲבֹדַת מִשְׁכַּן יְהוָה וְלַעֲמֹד
לִפְנֵי הָעֵדֻה לְשִׁרְתָּם:

הַזֶּעַר לְכוֹן אֲרֵי אֶפְרַיִם אֱלֹהֵי דִישָׁרָאֵל

יִתְּכוֹן מִכְּנֶשֶׁתָּא דִּישְׂרָאֵל לְקַרְבָּא

יִתְּכוֹן קְדָמוֹהִי לְמַפְלַח יְת פּוֹלְחֵן

מִשְׁכַּנָּא דִּי וּלְמַקָּם קְדָם כְּנֶשֶׁתָּא

לְשִׁמְשׁוּתָהוֹן:

וּלְעֲמוּד לִפְנֵי הָעֵדָה. לְשִׁיר עַל הַדּוּכָן:

וַיִּקְרַב אֹתָךְ וְאֵת כָּל אֲחֵיךְ

בְּנֵי לֹוי אֹתָךְ וּבִקְשׁוּתָם גַּם

כַּהֲנָה:

וְקָרַב יְתָךְ וְיֵת כָּל אֲחֵךְ בְּנֵי לֹוי עִמָּךְ

וְכַעַן אֶתֹנִן בְּעֵן אֶף כְּהוֹנֵתָא רַבָּתָא:

וַיִּקְרַב אוֹתָךְ. לְאוֹתוֹ שִׁירֹת שֶׁהִרְחִיק

מִמֶּנּוּ שֶׁאֵר עֵדֶת יִשְׂרָאֵל:

יֵא לָכֵן אֶתָּה וְכָל עֲדָתָךְ

הַנִּעְעָדִים עַל יְהוָה וְאַהֲרֹן מִה

הוּא כִּי (תִּלְוֶנּוּ) תִּלְיֶנּוּ עָלֶיךָ:

בְּכֵן אֶת וְכָל כְּנִשְׁתְּךָ דְּאִזְדַּמְנְתוֹן עַל

יֵי וְאַהֲרֹן מִה הוּא אֲרִי אֶתְרַעֲמַתוֹן

עָלוֹהֵי:

לכן. בשביל כך, אתה וכל עדתך הנועדים
אתך על ה', כי בשליחותו עשיתי לך
בהונה לאהרן, ולא לנו הוא המחלוקת
הזו:

יב וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְקַרֵּא לְדָתָן
וְלֹאֲבִירָם בְּנֵי אֶלְיָאָב וַיֹּאמְרוּ
לֹא נַעֲלֶה:

וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְמִקְרֵי לְדָתָן וְלֹאֲבִירָם
בְּנֵי אֶלְיָאָב וַיֹּאמְרוּ לֹא נִסְק:

וישלח משה וגו'. מכאן שאין מחזיקין

במחלוקת, שהיה משה מחזר אחריהם
להשלימם בדברי שלום: לא נעלה. פיהם
הכשילם שאין להם אלא ירידה:

יג הַמֵּעַט כִּי הֶעֱלִיתָנוּ מֵאֶרֶץ
זֶבֶת חֶלֶב וְדָבַשׁ לְהַמִּיתָנוּ
בַּמִּדְבָּר כִּי תִשְׁתַּרֵּר עָלֵינוּ גַם
הַשְׁתַּרֵּר: (ס)

הַזֵּעִיר אֲרִי אֲסַקְתָּנָא מֵאֶרֶץ עֲבָדָא
חֶלֶב וְדָבַשׁ לְקַטְלוֹתָנָא בַּמִּדְבָּרָא אֲרִי

אֶת־בְּרִבְתָּהּ עֲלֵנָּה אֶף אֶת־בְּרִבָּהּ:

שני

אֶף לֹא אֶל אֶרֶץ זִבְתָּ חֶלֶב

וְדִבֵּשׁ הִבִּיאֲתָנוּ וְתִתֵּן לָנוּ

נַחֲלֹת שְׂדֵה וְכָרֶם הֵעֵינִי

הָאֲנָשִׁים הָהֵם תִּנְקֹר לֹא נַעֲלָה:

בָּרֶם לֹא לְאֶרֶץ עֲבָדָה חֶלֶב וְדִבֵּשׁ

אֶעֱלֶתְנָה וִיהִבָּהּ לָנָה אֲחִסְנֶת חֶקְלִי

וְכַרְמִין הָעֵינִי גִבְרִיא הָאֵינוֹן תְּשַׁלַּח

לְעֹרָא לֹא נִסְקָ:

וּתְתֵן לָנוּ. הַדָּבָר מוֹסֵב עָלָינוּ לֹא הָאִמּוֹר

לְמַעֲלָה, כְּלוּמָר לֹא הִבִּיאֹתֵנוּ וְלֹא נָתַת

לָנוּ נַחֲלָת שָׂדֶה וְכֶרֶם, אָמַרְתָּ לָנוּ אֲעֹלָה

אֶתְכֶם מֵעֲנִי מִצָּרִים אֶל אֶרֶץ זָנוּ, מִשֵּׁם

הוֹצֵאתֵנוּ, וְלֹא אֶל אֶרֶץ זֵבֶת חֶלֶב וְדִבְשׁ

הִבִּיאֹתֵנוּ, אֲלֹא גִזְרַת עָלֵינוּ לְהַמִּיתֵנוּ

בַּמִּדְבָּר, שֶׁאָמַרְתָּ לָנוּ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִפְּלוּ

פְּגָרֵיכֶם: הָעֵינִי הָאֲנָשִׁים הָהֵם תִּנְקֶר זָנוּ.

אֲפִילוֹ אַתָּה שׁוֹלַח לִנְקֶר אֶת עֵינֵינוּ אִם לֹא

נעלה אליך, לא נעלה: האנשים ההם.

כאדם התולה כללתו בחבירו:

טוֹוֹי־חַר לְמִשָּׁה מֵאֵד וַיֹּאמֶר אֶל

יְהוָה אֵל תִּפְּן אֶל מִנְחָתָם לֹא

חֲמֹר אֶחָד מֵהֶם נִשְׁאַתִּי וְלֹא

הִרְעֵתִי אֶת אֶחָד מֵהֶם:

וַתִּקַּף לְמִשָּׁה לַחֲדָא וַאֲמַר קָדָם יְיָ לֹא

תִּקַּבֵּל בְּרַעְיוֹא קוֹרְבָנָהוֹן לֹא חֲמָרָא

דְּחַד מִנְהוֹן שְׁחָרִית וְלֹא אֲבֵאִישִׁית יִת

חֹד מְנַהוֹן:

וַיַּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד. נִצְטַעַר עַד לְמָאד: אֵל
תִּפֹּן אֶל מִנְחָתָם. לִפִּי פִשּׁוּטוֹ, הַקְטוּרֹת
שֶׁהֵם מִקְרִיבִין לִפְנֵיךְ מֵאֵחָר אֵל תִּפֹּן
אֲלֵיהֶם, וְהַמְדַּרְשׁ אֹמֵר, יוֹדַע אֲנִי שֵׁישׁ
לֶחֶם חֶלֶק בַּתְּמִידִי צָבוּר, אֵף חֶלֶקֶם לֹא
יִקְוֶה לִפְנֵיךְ לְרִצּוֹן, תִּנְיַחְנוּ הָאֵשׁ וְלֹא
תֹאכְלֵנוּ: לֹא חֲמוֹר אֶחָד מֵהֶם נִשְׁאַתִּי.
לֹא חֲמוֹרוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם נִטְלָתִי, אֲפִילוֹ
כִּשְׁהִלְכַּתִּי מִמֶּדִּין לְמַצְרִים וְהִרְכַּבְתִּי אֶת
אִשְׁתִּי וְאֵת בְּנֵי עַל הַחֲמוֹר וְהָיָה לִי לִיטוֹל

אותו החמור משלהם, לא נטלתי אלא
משלי. ותרגוםשחרית, לשון ארמי כך
נקראת אנגריא של מלך, שחזור:

טז וַיֹּאמֶר מִנְּשָׁה אֶל קִנְיָח אֶתְּחָה
וְכָל עֲדַתְךָ הִיוּ לִפְנֵי יְהוָה
אֶתְּחָה וְהֵם וְאַהֲרֹן מִחֵר:

וַיֹּאמֶר מִנְּשָׁה לְקִנְיָח אֶתְּחָה וְכָל כְּנִשְׁתְּךָ הִיוּ
זְמִינִין לְקִדָּם יי אֶתְּחָה וְאַהֲרֹן
מִחֵר:

והם. עדתך:

יִזְוּ וְקָחוּ אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וְנָתַתָּם
עָלֵיהֶם קְטֹרֶת וְהִקְרַבְתָּם לִפְנֵי
יְהוָה אִישׁ מִחֶתְתּוֹ חֲמִשִּׁים
וּמֵאֲתַיִם מִחֶתְתָּה וְאַתָּה וְאַהֲרֹן
אִישׁ מִחֶתְתּוֹ:

וּסָבוּ גִבּוֹר מִחֲתִיתִיָּה וּתְשׁוּן עָלֵיהוֹן
קְטֹרֶת בּוֹסְמִין וְתִקְרְבוּן קָדָם יְיָ גִבּוֹר
מִחֲתִיתִיָּה מֵאֲתָן וְחֲמִשִּׁין מִחֲתִיָּן וְאַתָּה

וְאַהֲרֹן גִּבֹּר מִחַתִּיתָהּ:

וְהַקְרַבְתֶּם וְגו' אִישׁ מִחַתָּתוֹ. הַחֲמִשִּׁים

וּמֵאֲתֵים אִישׁ שְׁבַכְכֶם:

יֵח וַיִּקְחוּ אִישׁ מִחַתָּתוֹ וַיִּתְּנוּ

עֲלֵיהֶם אֵשׁ וַיִּשְׂיֻמוּ עֲלֵיהֶם

קִטְרֹת וַיַּעֲמְדוּ פֶתַח אֹהֶל

מוֹעֵד וּמִנְשָׁה וְאַהֲרֹן:

וְנָסִיבוּ גִבֹּר מִחַתִּיתָהּ וַיִּהְיוּ עֲלֵיהוֹן

אֲשָׁתָא וְשׁוֹיָאוּ עֲלֵיהוֹן קִטְרֹת בּוֹסְמִין

וְקָמוּ בַתְרַע מִשְׁכַּן זְמַנָּא וּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן:

יְיָ וַיִּקְהַל עָלֵיהֶם קִרְחָא אֶת כָּל

הָעֵדָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד

וַיֵּרָא כְבוֹד יְהוָה אֶל כָּל

הָעֵדָה:

וְאֶכְנֵשׁ עָלֵיהֶן קִרְחָא יְיָ כָּל כְּנִשְׁתָּא

לַתְרַע מִשְׁכַּן זְמַנָּא וְאַתְגַּלִּי יִקְרָא דִּי

לְכָל כְּנִשְׁתָּא:

וַיִּקְהַל עָלֵיהֶם קִרְחָא. בדברי ליצנות, כל

הֲלִילָה הַהוּא הַלֵּךְ אֶצֶל הַשְּׁבֵטִים וּפְתַח
אוֹתָם, כַּסְבוֹרִין אַתֶּם שְׁעָלִי לְבִדִּי אֲנִי
מִקְפִּיד, אִינִי מִקְפִּיד אֲלֹא בִשְׁבִיל כֻּלְכֶם,
אֲלוֹ בְּאֵין וְנוֹטְלִין כָּל הַגְּדוֹלוֹת, לוֹ
הַמְּלָכוֹת וּלְאַחֵיו הַכְּהוֹנָה, עַד שֶׁנִּתְּפְתּוּ
כֻלָּם: וַיֵּרָא כְבוֹד ה' . בֹּא בַעֲמוֹד עֲנִן:

שְׁלִיחֵי

וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל
אַהֲרֹן לֵאמֹר:

וּמַלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה וְעַם אֶהְרֹן לְמִימָר:

כא הַבִּדְלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת

וְאֹכְלָה אֹתָם בְּרִגְעָה:

אֶת־פָּרְשׁוֹ מִגּוֹ כְּנִשְׁתָּא הָדָא וְאֶשִׁיזִי

יִתְהוֹן כְּשָׁעָה:

כב וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל

אֱלֹהֵי הָרוּחַת לְכֹל בָּשָׂר הָאִישׁ

אֶחָד יֶחֱטֵא וְעַל כָּל הָעֵדָה

תִּקְצֹף: (ס)

וַנִּפְּלוּ עַל אִפְיֵהוֹן וַאֲמָרוּ אֵל אֱלֹהֵא

רוּחֵיָא לְכֹל בְּשָׂרָא גְבָרָא חַד יִיחֹוב

וְעַל כָּל כְּנִשְׁתָּא יְהִי רוּגְזָא:

אל אלהי הרוחות. יודע מחשבות, אין

מדתך כמדת בשר ודם, מלך בשר ודם

שסרחה עליו מקצת מדינה, אינו יודע מי

החוטא, לפיכך כשהוא בועס נפרע

מכולם, אבל אתה, לפניך גלזיות כל

המחשבות ויודע אתה מי החוטא: האיש

אחד. הוא החוטא, ואתה על כל העדה

תקצוּף. אִמַּר הַקֵּב"ה יִפֹּה אִמְרָתִי, אֲנִי יוֹדֵעַ

וּמוֹדִיעַ מִי חַטָּא וּמִי לֹא חַטָּא:

כג וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה

לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

כד וַיִּבֹר אֶל הָעֵדָה לֵאמֹר הִעֲלֹ

מִסְבִּיב לְמִשְׁכַּן קִרַּח דָּתָן

וְאַבִּירָם:

מִלִּל עִם כְּנִשְׁתָּא לְמִימָר אֶסְתַּלְקוּ

מִסְחֹר סְחֹר לְמִשְׁכָּנָא דְקָרַח דָּתָן
וְאַבְיָרָם:

הֵעֵלוּ וְגו'. כְּתִרְגֹּמוֹ אֶסְתַּלְקוּ, מִסְבִּיבוֹת
מִשְׁכַּן קָרַח:

כֹּה וַיָּקָם מִשָּׁה וַיֵּלֶךְ אֶל דָּתָן
וְאַבְיָרָם וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו זִקְנֵי
יִשְׂרָאֵל:

וְקָם מִשָּׁה וַאֲזַל לֹות דָּתָן וְאַבְיָרָם
וַאֲזַלוּ בַתְּרוּהִי סְבִי יִשְׂרָאֵל:

וַיִּקָּם מֹשֶׁה כְּסִבּוֹר שִׁישָׁאוֹ לֹא פָנִים, וְלֹא

עָשׂוּ:

כּוֹ וַיִּדְבֹּר אֶל הָעֵדָה לֵאמֹר

סֹרְרוֹ נָא מֵעַל אֶחָדִי הָאֲנָשִׁים

הָרָשָׁעִים הָאֵלֶּה וְאֵל תִּגְעֹו

בְּכָל אֲשֶׁר לָהֶם פֶּן תִּסָּכְוּ בְּכָל

חַטָּאתָם:

וּמִלִּיל עַם כְּנִשְׁתָּא לְמִימָר זֹרוּ כְעַן

מֵעַלֹי מִשְׁכְּנֵי גְבֻרִיא חִיבֵיָא הָאֵלִין

וְלֹא תִקְרְבוּן בְּכֹל דֵּי לְהוֹן דְּלִמָּא

תִּלְקוּן בְּכֹל חוּבֵיהוֹן:

כּוּ וַיַּעֲלוּ מֵעַל מִשְׁכַּן קִנְרַח דָּתָן

וְאַבְיָרָם מִסְבִּיב וְדָתָן וְאַבְיָרָם

יֵצְאוּ נֹצְצִים פֶּתַח אֹהֲלֵיהֶם

וַנִּשִּׂיהֶם וַבְּנֵיהֶם וְטַפָּם:

וְאַסְתָּלְקוּ מֵעַלּוּי מִשְׁכַּנָּא דְקִנְרַח דָּתָן

וְאַבְיָרָם מִסְחֹר סְחֹר וְדָתָן וְאַבְיָרָם

נִפְקוּ קַיִמִין בְּתִרְעָה מִשְׁכְּנֵיהוֹן וַנִּשִּׂיהוּן

וּבְנֵיהוֹן וְטַפִּלְהוֹן:

יֵצְאוּ נֹצְבִים. בַּקֹּמָה זְקוּפָה לְחֶרֶף וּלְגֹדֶף,
כִּמוֹ וַיִּתְּצוּ אַרְבָּעִים יוֹם, דְּגָלִית: וְנָשִׂיהֶם
וּבְנֵיהֶם וְטַפָּם. בּוֹא וְרֵאָה כִּמָּה קָשָׁה
הַמַּחְלֹקֶת, שֶׁהָרִי בֵּית דִּין שֶׁל מִטָּה אֵין
עוֹנְשִׁין אֶלָּא עַד שִׁיבִיָּא שְׁתֵּי שַׁעֲרוֹת, וּבֵית
דִּין שֶׁל מַעֲלָה עַד כ' שָׁנָה, וְכֵאן אֲבָדוּ אֶף
יוֹנְקֵי שָׂדִים:

כֹּה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּזֹאת תִּדְעוּן
כִּי יְהוָה שְׁלַחֲנִי לַעֲשׂוֹת אֶת

כָּל הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה כִּי לֹא

מִלְּבִי:

וְאָמַר מֹשֶׁה בָּדָא תִדְעוּן אֲרִי יִי שְׁלַחְנִי

לְמַעַבְדַּי יֵת כָּל עֹבְדֵי אֱלֹהֵי אֲרִי לֹא

מִרְעוּתִי:

לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה.

שַׁעֲשִׁיתִי עַל פִּי הַדְּבֹר, לָתֵת לְאַהֲרֹן

כְּהוֹנֵה גְדוֹלָה, וּבְנָיו סֹגְנֵי כְּהוֹנָה, וְאֶלִּיצַפָּן

נִשְׂיָא הַקָּהָתִי:

כֹּט אֵם כְּמוֹת כָּל הָאָדָם יִמָּתוּן

אֵלֶּה וּפְקֻדֹת כָּל הָאָדָם יִפְקֹד

עֲלֵיהֶם לֹא יִהְיֶה שְׁלַחְנִי:

אִם כְּמוֹתָא דְכָל אֲנָשָׁא יָמוּתוּן אֵלֶּין

וּסְעֵרָא דְכָל אֲנָשָׁא יִסְתַּעַר עֲלֵיהוֹן לֹא

יִי שְׁלַחְנִי:

לֹא הִ' שְׁלַחְנִי. אִלָּא אֲנִי עָשִׂיתִי הַכֹּל

מִדַּעַתִּי, וּבַדִּין הוּא חוֹלֵק עָלַי:

לֹא וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא יִהְיֶה

וּפְצִתָּה הָאָדָמָה אֶת פִּיהָ

וּבִלְעָה אֹתָם וְאֵת כָּל אֲשֶׁר

לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה

וַיִּדְעֻתָם כִּי נֶאֱצוּ הָאֱנָשִׁים

הָאֵלֶּה אֶת יְהוָה:

וְאִם בְּרִיאָה יִבְרֶי יְיָ וּפִתַּח אֶרֶץ יִת

פֹּמֶה וְתַבְלַע יִתְהוֹן וַיֵּת כָּל דִּי לְהוֹן

וַיַּחֲתוֹן כֹּד חַיִּין לְשֹׂאֹל וְתִדְעוֹן אֲרִי

אֶרְגִּיזוּ גּוֹבְרִיא הָאֵלִין קָדָם יְיָ:

וְאִם בְּרִיאָה. חֲדָשָׁה: יִבְרָא ה'. לְהַמִּית

אותם במיתה שלא מת בה אדם עד הנה,
ומה היא הבריא, ופצתה האדמה את
פיה ותבלעם, אז, וידעתם כי נאצו הם את
ה' ואני מפי הגבורה אמרתי, ורבותינו
פירשו אם בריאה, פה לארץ מששת ימי
בראשית, מוטב, ואם לאו יברא ה':

לא ויהי ככלותו לדבר את כל

הדברים האלה ותבקע

האדמה אשר תחתיהם:

והיה כד שיצי למלא ית כל פתגמיה

הָאֵלִין וְאֶת־בְּזַעַת אֶרֶץ אֲדָמָה דִּי תַּחֲתֵיהוֹן:

לִב וְתַפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ

וְתַבְלַע אֹתָם וְאֶת בְּתֵיהֶם

וְאֶת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר לְקִנְיָן

וְאֶת כָּל הָרֶכָּשׁ:

וּפִתְחַת אֶרֶץ יִת פּוּמָה וּבְלַעַת יִתְהוֹן

וְיִת אֲנִשׁ בְּתֵיהוֹן וְיִת כָּל אֲנִשָּׁא דִּי

לְקִנְיָן וְיִת כָּל קְנִינָא:

לִג וְיִרְדּוּ הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם

חַיִּים שְׂאֵלָה וְתַכֶּם עֲלֵיהֶם

הָאָרֶץ וַיֹּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקָּהָל׃

וַנַּחֲתוּ אִינוֹן וְכָל דֵּי לְהוֹן כֹּד חַיִּין

לְשֹׂאֹל וַחֲפַת עֲלֵיהֶן אֲרַעָא וַאֲבָדוּ

מִגּוֹ קָהָלֵא׃

לְדָ וְכָל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר

סָבִיבֵתֵיהֶם נָסוּ לְקָלָם כִּי

אָמְרוּ פֶן תִּבְלַעֲנוּ הָאָרֶץ׃

וְכָל יִשְׂרָאֵל דֵּי בְסַחֲרֵנִיהוֹן עֲרָקוּ

לְקַלְהוֹן אֲרִי אֲמָרוּ דְלִמָּא תַבְלַעְנָנָא

אַרְעָא:

נִסּוּ לְקוֹלָם. בַּשִּׁבִּיל הַקּוֹל הַיּוֹצֵא עַל

בְּלִיעֶתָן:

לָהּ וְאִישׁ יִצְאָה מֵאֵת יְהוָה

וְתֹאכַל אֶת הַחֲמֻשִּׁים וּמֵאֲתָיִם

אִישׁ מִקְרִיבֵי הַקְטֹרֶת: (ס)

וְאִשְׁתָּא נִפְקַת מִן קָדָם יְיָ וְאֹכֶלֶת יֵת

מֵאֲתָן וְחֲמֻשִּׁין גְּבָרָא מִקְרִיבֵי קְטֹרֶת

בוֹסְמִיא:

במדבר פרק-יז

אֲוִיד־בַּר יְהוֹה אֶל מִשָּׁה לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מִשָּׁה לְמִימָר:

ב אֶמַר אֶל אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן

הַכֹּהֵן וְיָרֵם אֶת הַמַּחֲתֹת מִבֵּין

הַשָּׂרֵפָה וְאֶת הָאֵשׁ זָרָה הִלָּאָה

כִּי קָדְשׁוֹ:

אֶמַר לְאֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן כֹּהֵנָא וַיִּפְרֹשׁ

יֵת מַחֲתִיתָא מִבֵּין יְקִידִיא וִית אֶשְׁתָּא

יִרְחִיק לְהֵלֵא אֲרִי אֶת־קִדְשׁוֹ:

וְאֵת הָאֵשׁ. שִׁבְתוֹךְ הַמַּחֲתוֹת: זֶרֶה הִלְאָה.

לְאֶרֶץ מֵעַל הַמַּחֲתוֹת: כִּי קִדְשׁוֹ.

הַמַּחֲתוֹת, וְאֶסּוּרִין בַּהֲנָאָה שֶׁהָרִי עֲשָׂאום

כֹּלִי שֶׁרֶת:

ג. אֵת מַחֲתוֹת הַחֲטָאִים הֵאֱלָה

בְּנִפְשֵׁיהֶם וְעָשׂוּ אֹתָם רִקְעֵי

פִּחִים צִפּוּי לְמִזְבֵּחַ כִּי

הִקְרִיבֵם לִפְנֵי יְהוָה וִיקַדְשׁוּ

וַיְהִי לְאוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

יֵת מִחֲתִית חִיבִיָּא הָאֵלִין דְּאַתְחִיבוּ

בְּנַפְשֵׁיהוֹן וַיַּעֲבֹדוּן יִתְהוֹן טַסִין

רְדִידִין חוֹפָאָה לְמַדְבָּחָא אַרִי קַרְבָּנוֹן

קָדָם יִי וְאַתְקַדְשׁוּ וַיְהִיֵּן לְאַת לְבְנֵי

יִשְׂרָאֵל:

הַחֲטָאִים הָאֵלֶּה בְּנַפְשׁוֹתָם. שְׁנַעֲשׂוּ

פּוֹשְׁעִים בְּנַפְשׁוֹתָם שְׁנַחֲלְקוּ עַל הַקֹּדֶשׁ

ברוך הוא: רקעי. רדידין: פחים. טסין
מרודדין טינבי"ש בלע"ז: צפוי למזבח.
למזבח הנחשת: ויהיו לאות. לזכרון,
שיאמרו אלו היו מאותן שנחלקו על
הכהונה ונשרפו:

ד וַיִּקַּח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶת
מִחַתֹּת הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר הִקְרִיבוּ
הַשָּׂרִפִּים וַיִּרְקְעוּם
לְמִזְבֵּחַ:

וְנָסִיב אֶלְעֶזֶר כַּהֲנָא יֵת מַחֲתִיתָא

דְּנַחֲשָׂא דְקָרִיבוּ יוֹקִידִיא וְרִידִינוּן

חוּפָּאָה לְמַדְבַּחָא:

וירקעום. אינטינדר"ש בלע"ז:

ה זָכָרוֹן לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן

אֲשֶׁר לֹא יִקְרַב אִישׁ זָר אֲשֶׁר

לֹא מִזֵּרַע אֲחֵרִין הוּא לְהַקְטִיר

קֹטֶרֶת לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא יִהְיֶה

בְּקִנְיָח וּבַעֲדָתוֹ כַּאֲשֶׁר דָּבָר

יְהוָה בִּיד מַשָּׁה לוֹ: (פ)

דְּכַרְנָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדִיל דִּי לֹא

יִקְרַב גַּבַּר חִלּוֹנִי דִּי לֹא מִזְרַעַא

דְּאַהֲרֹן הוּא לְאַסְקָא קְטוֹרֶת בּוֹסְמִין

קָדָם יִי וְלֹא יִהְיֶה כְּקֹרַח וְכַכְנִשְׁתִּיה

כְּמָא דִּי מַלְיִל יִי בִידָא דְּמַשָּׁה לִיה:

וְלֹא יִהְיֶה כְּקֹרַח. כְּדִי שְׂלֵא יִהְיֶה כְּקֹרַח:

כַּאֲשֶׁר דָּבַר ה' בִּיד מַשָּׁה לוֹ. כְּמוֹ עַלְיוֹ,

עַל אַהֲרֹן דָּבַר אֵל מַשָּׁה שִׁיחִיה הוּא וּבְנָיו

כַּהֲנִים, לְפִיכֹךְ לֹא יִקְרַב אִישׁ זֶר אֲשֶׁר לֹא

מזרע אהרן וגו', וכן כל לי ולו ולהם
הסמוכים אצל דבור, פתרונם כמו על.
ומדרשו על קרח. ומהו ביד משה ולא
כתב אל משה, רמז לחולקים על הכהונה
שלוקין בצרעת, כמו שלקה משה בידו,
שנאמר ויוציאה והנה ידו מצורעת כשלג,
ועל כן לקה עוזיה בצרעת:

וַיִּלְנוּ כָּל עֵדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִמֶּחֱרַת עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן
לֵאמֹר אַתֶּם הַמִּתְּהַם אֶת עַם

יְהוָה:

וְאַתְרַעְמוּ כָּל כְּנִשְׁתָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל

מִיּוֹמָא דְּבִתְרוּהִי עַל מִשָּׁה וְעַל אֶהְרֹן

לְמִימָר אֶתּוֹן גְּרַמְתּוֹן דְּמִית עֲמָא דִּי:

וְיִהִי בְּהִקְוָהּ הָעֵדָה עַל מִשָּׁה

וְעַל אֶהְרֹן וַיִּפְּנוּ אֵל אֱהִל

מִזֵּד וְהִנֵּה כִּסְהוּ הָעֵנָן וַיֵּרָא

כְּבוֹד יְהוָה:

וְהָיָה בְּאַתְכַּנְשׁוֹת כְּנִשְׁתָּא עַל מִשָּׁה

וְעַל אֶהְרֹן וְאֶת־פְּנִיאוֹ לְמִשְׁכַּן זְמַנָּא

וְהָא חֲפָהּ עֲנָנָא וְאֶתְגַּלִּי יִקְרָא דִּי:

ח וַיָּבֹא מִשָּׁה וְאֶהְרֹן אֶל פְּנֵי

אַהֲלֵ מוֹעֵד: (ט)

וַעֲלֹא מִשָּׁה וְאֶהְרֹן לְקֹדֶם מִשְׁכַּן זְמַנָּא:

רביעי

וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מִשָּׁה לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מִשָּׁה לְמִימָר:

יְהִי הָרָמוֹ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת
וְאֹכְלָה אֹתָם כָּרְגֵעַ וַיִּפְּלוּ עַל
פְּנֵיהֶם:

אֶת־פָּרְשׁוֹ מִגּוֹ כְּנִשְׁתָּא הָדָא וְאַשִּׁיזִי
יִתְהוֹן כְּשָׁעָה וְנִפְּלוּ עַל אֶפְיֵהוּן:

יֵא וַיֹּאמֶר מִנְּשָׁה אֶל אֶהְרֹן קַח
אֶת הַמַּחֲתָה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ
מִנְּעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים קִטְרֹת
וְהוֹלֵךְ מִהֲרָה אֶל הָעֵדָה וְכַפֵּר

עֲלֵיהֶם כִּי יֵצֵא הַקֶּזֶף מִלִּפְנֵי

יְהוָה הַחֵל הַנֶּגֶף׃

וַאֲמַר מִשֶּׁה לְאַהֲרֹן סֵב יָת מַחֲתִיתָא

וְהִב עָלֶהָ אֶשְׁתָּא מֵעַלְוֵי מִדְבָּחָא וְשׁו

קִטּוֹרֶת בּוֹסֲמִיא וְאוֹבִיל בְּפָרִיעַ

לְכַנְשֶׁתָּא וְכִפֹּר עַל־יְהוֹן אֲרִי נֶפֶק רָגְזָא

מִן קָדָם יִי שְׂרִי מוֹתָנָא׃

וכפר עליהם. רז זה מסר לו מלאך המות

כשעלה לרקיע, שהקטורת עוצר המגפה,

כדאיתא במסכת שבת:

יב וַיִּקַּח אֶהֱרֹן כֹּהֵן אֲשֶׁר דִּבֶּר

מִנְשָׁה וַיֵּרֶץ אֶל תּוֹךְ הַקָּהֵל

וַהֲנִיחַ הַחֵל הַנֶּגֶף בָּעָם וַיִּתֵּן

אֶת הַקְּטֹרֶת וַיִּכַּפֵּר עַל הָעָם:

וַנְּסִיב אֶהֱרֹן כֹּהֵן דְּמִלִּיל מִנְשָׁה וַרְהֵט

לְגוֹ קָהֵל וְהָא שְׂרֵי מוֹתָנָא בְּעַמָּא

וַיֵּהָב יָת קְטוֹרֶת בּוֹסְמִיָּא וְכַפֵּר עַל

עַמָּא:

יג וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין

הַחַיִּים וְתַעֲצָר הַמִּגְפָּה:

וְקָם בֵּין מֵתִיא וּבֵין חַיֵּיא וְאַתְּכְּלִי

מוֹתָנָא:

ויעמוד בין המתים וגו'. אחז את המלאך

והעמידו על כרחו, אמר לו המלאך הנח

לי לעשות שליחותי, אמר לו, משה צוני

לעבב על ידך, אמר לו, אני שלוחו של

מקום ואתה שלוחו של משה, אמר לו,

אין משה אומר כלום מלבד אלא מפי

הגבורה, אם אין אתה מאמין, הרי הקב"ה

וּמֹשֶׁה אֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד בּוֹא עִמִּי
וְשֹׂאֵל, וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּשֶׁב אַהֲרֹן אֵל מֹשֶׁה.
דְּבַר אַחֵר, לָמָּה בִּקְטַרְתָּ, לְפִי שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
מְלִיזִין וּמִרְנָנִים אַחֵר הַקְטֹרֶת לֹאמַר, סֵם
הַמּוֹת הוּא, עַל יְדוֹ מָתוּ נִדְּב וְאַבִּיהוּא, עַל
יְדוֹ נִשְׂרָפוּ חֲמִשִּׁים וּמֵאֲתַיִם אִישׁ, אֹמֵר
הַקֵּב"ה תִּרְאוּ שְׁעוֹצֵר מִגִּפָּה הוּא, וְהַחֲטָא
הוּא הַמִּמִּית:

יְד וַיִּהְיוּ הַמִּתִּים בַּמִּגֶּפֶה
אַרְבַּעַת עָשָׂר אֶלֶף וְשִׁבְעַת

מֵאֹת מְלֶבֶד הַמִּיתִים עַל דְּבַר

קִרְחִי:

וְהוּוּ דְמִיתוּ בְּמוֹתָנָא אַרְבַּעַת עֶשֶׂר

אֲלָפִין וְשִׁבְעַ מֵאָה בַר מְדִמִּיתוּ עַל

פְּלִגְתָּא דְקִרְחִי:

טו וַיֵּשֶׁב אֶהְרֹן אֶל מִשְׁחָה אֶל

פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהִמָּגַפָּה

נִעְצָרָה: (פ)

וְתַב אֶהְרֹן לְמִשְׁחָה לְתִרְעַ מִשְׁכָּן זִמְנָא

וּמֹתָנָא אֶתְכְּלִי:

חמישי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

יִי דַבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְקַח

מֵאֲתָם מִטָּה מִטָּה לְבֵית אָב

מֵאֵת כָּל נְשִׂאֵהֶם לְבֵית

אֲבֹתָם שְׁנַיִם עָשָׂר מִטּוֹת

אִישׁ אֶת שְׁמוֹ תִּכְתֹּב עַל

מַטֵּהוּ:

מִלִּיל עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְסַב מִנֶּהוּן

חוּטָרָא חוּטָרָא לְבֵית אָבָא מִן כָּל

רַב־בְּנֵיהוּן לְבֵית אֲבֹתָהוּן תִּירֵי עֲשֹׂר

חוּטָרִין גִּבֹּר יֵת שְׁמִיָּה תִּכְתֹּב עַל

חוּטָרִיָּה:

יָח וְאֵת שֵׁם אַחֲרָן תִּכְתֹּב עַל

מַטֵּה לְוִי כִּי מַטֵּה אֶחָד לְרֹאשׁ

בֵּית אֲבוֹתָם:

וַיֵּת שְׁמָא דְּאַהֲרֹן תְּכַתֹּב עַל חוּטָא

דְּלוֹי אֲרִי חוּטָא חַד לְרִישׁ בֵּית

אַבְהֶתְהוֹן:

כִּי מִטָּה אֶחָד. אֵף עַל פִּי שַׁחֲלֻקְתִּים

לִשְׁתֵּי מִשְׁפָּחוֹת, מִשְׁפַּחַת כְּהוֹנָה לְבַד

וְלוֹיָהּ לְבַד, מִכָּל מְקוֹם שֶׁבֵּט אֶחָד הוּא:

יֵט וְהִנְחֶתָם בְּאַהֲלֵ מוֹעֵד לְפָנַי

הָעֵדוּת אֲשֶׁר אֶנֶּה לָכֶם

שְׁמָה:

וְתִצַּנְעִינוּ בַּמִּשְׁכָּן זְמַנָּא קִדְּם סְהִדוּתָא

דִּי אֲזַמִּין מִימְרֵי לְכוּן תַּמָּן:

כֹּה יְהִיָּה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֶבְחַר בּוֹ

מִטָּהוּ יִפְרָח וְהִשְׁכַּחְתִּי מֵעָלַי

אֶת תְּלִנּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר

הֵם מִלִּינָם עָלֵיכֶם:

וַיְהִי גִבֹּרָא דִּי אֶתְרַעֵי בֵּה חוּטְרִיָּה יִנְעִי

וְאֲנִיחַ מִן קִדְמֵי יָת תּוֹרַעְמַת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל דִּי אֲנוּן מִתְרַעֲמִין עַל־כּוֹן:

וְהִשְׁכַּחְתִּי. כִּמוּ וַיֵּשְׁבוּ הַמִּיִּם, וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ

שִׁכְחָה:

כֹּא וַיִּדְבֹּר מִנְּשָׁה אֶל בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ אֵלָיו כָּל

נְשֵׁי־אֶיהֶם מִנְּשָׁה לְנִשְׂיָא אֶחָד

מִנְּשָׁה לְנִשְׂיָא אֶחָד לְבֵית

אֲבֹתָם שְׁנַיִם עָשָׂר מִנְּשֹׁת

וּמִנְּשָׁה אֶחָד בְּתוֹךְ מִנְּשֹׁתָם:

וּמִלֵּיל מִשָּׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּהָבּוּ
לֶיהָ כָּל רִבְרֻבֵּיהוֹן חוּטָרָא לְרַבָּא חָד
חוּטָרָא לְרַבָּא חָד לְבֵית אֲבֹתָהוֹן תְּרִי
עֶשֶׂר חוּטָרִין וְחוּטָרָא דְאַהֲרֹן בְּגוֹ
חוּטָרֵיהוֹן:

בתוך מטותם. הניחו באמצע, שלא
יאמרו מפני שהניחו בצד שכינה פרח:
כב־וַיִּנַּח מִשָּׁה אֶת הַמַּטֵּה לְפָנָי
יְהוָה בְּאַהֲלֵי הָעֵדֻת:

וְאַצְנֶע מִשָּׁה יֵת חוּטְרִיא קָדָם יְיָ

בְּמִשְׁכְּנָא דְסִהְדוּתָא:

כג וַיְהִי מִמַּחֲרַת וַיָּבֹא מִשָּׁה

אֶל אֶחָל הָעֵדוּת וְהִנֵּה פָּרַח

מִטָּה אֶחָרָן לְבֵית לֹוי וַיֵּצֵא

פָּרַח וַיֵּצֵן צִיץ וַיִּגְמַל שְׁקָדִים:

וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְבִתְרוּהִי וַעֲאֵל מִשָּׁה

לְמִשְׁכְּנָא דְסִהְדוּתָא וְהָא נֶעֱא חוּטְרָא

דְּאֶחָרָן לְבֵית לֹוי וַאֲפִק לְבַלְבִּין וַאֲנִין

נֵץ וְכַפִּית שִׁגְדִּין:

וַיֵּצֵא פֶּרֶחַ. כַּמְשָׁמְעוּ: צִיץ. הוּא חֲנֻטַּת
הַפְּרִי כַּשֶּׁהֶפֶרֶחַ נוֹפֵל: וַיִּגְמַל שְׁקָדִים.
כַּשֶּׁהוֹכֵר הַפְּרִי הוֹכֵר שֶׁהֵן שְׁקָדִים, לְשׁוֹן
וַיִּגְדַּל הֵילָד וַיִּגְמַל, וּלְשׁוֹן זֶה מִצּוֹי בַּפְּרִי
הָאֵילָן, כִּמוֹ וּבֹסֶר גּוֹמֵל יִהְיֶה נֹצֵחַ. וְלִמָּה
שְׁקָדִים, הוּא הַפְּרִי הַמִּמָּהָר לַהֲפָרִיחַ מִכָּל
הַפִּירוֹת, אֵף הַמַּעֲזוֹר עַל הַכַּהֲוֹנָה
פּוֹרְעָנוֹתוֹ מִמָּהָרֵת לָבֵא, כִּמוֹ שֶׁמִּצִּינוּ
בַּעֲזִיָּה, וְהַצָּרֶעֶת זֶרְחָה בַּמִּצָּחוֹ, וְתִרְגּוֹמוֹ
וְכַפִּית שִׁגְדִּין, כִּמִּין אֲשֶׁכּוֹל שְׁקָדִים, יָחַד

כפותים זה על זה:

כֹּד־וַיֵּצֵא מִנְּשָׁה אֶת כָּל הַמִּטּוֹת

מִלְּפָנַי יְהוָה אֵל כָּל בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל וַיֵּרְאוּ וַיִּקְחוּ אִישׁ

מִטָּחוֹ: (פ)

וַאֲפִיק מִנְּשָׁה יָת כָּל חוּטְרִיא מִן קָדָם יִי

לֹות כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲשֶׁת־מוֹדְעוֹ

וַנְּסִיבוּ גִבֹר חוּטְרִיה:

ט ו ט י כה

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הֵשָׁב
אֶת מַטֵּה אֶהֱרֹן לִפְנֵי הָעֵדוּת
לְמַשְׁמֶרֶת לְאוֹת לְבְנֵי מִרְיָ
וְתָכֵל תְּלוֹנָתָם מֵעַלִּי וְלֹא
יָמָתוּ׃

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה אֲתִיב יְיָ חוּטְרָא
דְּאֶהֱרֹן לְקִדָּם סְהֵדוּתָא לְמַטְרָא לְאֵת

לַעֲמָא סַרְבָּנָא וַיִּסּוּפֵן תּוֹרַעַמְתְּהוֹן מִן

קַדְמִי וְלֹא יְמוֹתוֹן:

וּתְכַל תְּלוֹנָתָם. כְּמוֹ וּתְכַלָּה תְּלוֹנָתָם,

לְשׁוֹן זֶה שֵׁם מִפְעַל יַחִיד לְשׁוֹן נִקְבָּה, כְּמוֹ

תְּלוֹנָתָם מִרְמוֹרֵי"ש בִּלְע"ז, וַיֵּשׁ חִילוּק

בֵּין תְּלוֹנוֹתָם לְתְּלוֹנָתָם, תְּלוֹנָתָם תְּלוֹנָה

אַחַת, תְּלוֹנוֹתָם שֵׁם דָּבָר בִּלְשׁוֹן יַחִיד,

וְאַפִּילוּ הֵם תְּלוֹנוֹת הִרְבָּה: לְמַשְׁמַרְת

לְאוֹת. לְזִכְרוֹן, שֶׁבַחְרַתִּי בְּאַהֲרֹן הַכֹּהֵן,

וְלֹא יִלְוֶנוּ עוֹד עַל הַכְּהוֹנָה:

כו וַיַּעַשׂ מִנְּשָׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה

יְהוָה אֹתוֹ כִּן עָשָׂה: (פ)

וַעֲבַד מִנְּשָׁה כַּמָּא דִּי פַקִיד יִי יְתִיָּה כִן

עָבַד:

כז וַיֹּאמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל

מִנְּשָׁה לֵאמֹר הֵן גּוֹעֵנוּ אַבְדָּנוּ

כָּלֵנוּ אַבְדָּנוּ:

וַאֲמָרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִנְּשָׁה לְמִימָר הֵא

מִנָּנָא קְטִלַת חֲרָבָא הֵא מִנָּנָא בְּלַעַת

אַרְעָא וְהָא מִנָּנָא דְּמִיתוּ בְּמוֹתָנָא:

כח כל הקָרֵב הַקָּרֵב אֶל מִשְׁכַּן

יְהוָה יָמוּת הָאֵם תָּמְנוּ לְגֹעֵ:

(ס)

כֹּל דְּקָרֵב מִקָּרֵב לְמִשְׁכָּנָא דִּי מְאִית

הָא אֲנַחְנָא סִיפִין לְמַמַּת:

כל הקרֵב הקרֵב וגו'. אין אנו יכולין

להיות זהירין בכך, כולנו רשאים להכנס

לחצר אהל מועד, ואחד שיקריב עצמו

יותר מחבריו ויכנס לתוך אהל מועד,

יְמוֹתָּהֶם הָאֵם תִּמְנֶנּוּ לְגֹעַ. שְׂמָא הוֹפְקֶרְנוּ

לְמִיתָה:

במדבר פרק-יח

א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אֶהֱרֹן אֶתָּה

וּבְנֶיךָ וּבֵית אָבִיךָ אֶתָּה

תִּשָּׂאוּ אֶת עֹון הַמִּקֵּדֶשׁ וְאֶתָּה

וּבְנֶיךָ אֶתָּה תִשָּׂאוּ אֶת עֹון

כְּהֵנֹתָכֶם:

וַאֲמַר יי לְאֶהֱרֹן אֶת וּבְנֶיךָ וּבֵית אָבוֹךָ

עֲמֹךָ תִּסְלַחֲוֶן עַל חֹבֵי מִקְדָּשָׁא וְאַתָּה
וּבְנֶךָ עֲמֹךָ תִּסְלַחֲוֶן עַל חֹבֵי כְּהוֹנֵתְכוֹן:
וַיֹּאמֶר ה' אֶל אֶהֱרֹן. לְמִשְׁחָא אִמֵּר שִׁיאִמֵּר
לְאֶהֱרֹן, לְהַזְהִירוֹ עַל תְּקִנַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא
יִכְנָסוּ לְמִקְדָּשׁ: אֵתָּה וּבְנֶיךָ וּבֵית אֲבִיךָ.
הֵם בְּנֵי קָהָת אֲבִי עֲמָרָם: תִּשְׂאוּ אֵת עֹון
הַמִּקְדָּשׁ. עֲלֵיכֶם אֲנִי מֵטִיל עֹונֵשׁ הַזֵּרִים
שִׁיחָטְאוּ בַּעֲסֻקֵּי הַדְּבָרִים הַמִּקְדָּשִׁים
הַמְסֻרִים לָכֶם, הוּא הָאֵהֶל וְהָאֲרוֹן
וְהַשְּׁלַחַן וְכָלִי הַקֹּדֶשׁ, אַתֶּם תֵּשְׁבוּ וְתִזְהָרוּ

על כל זר הבא ליגע: ואתה ובניך.

הכהנים: תשאז את עון כהנתכס. שאינה

מסורה ללזים, ותזהירו הלזים השונגים

שלא יגעז אליכס בעבודתכס:

ב וְגַם אֶת אַחִיךָ מִמִּטָּה לְוִי

שֹׁבֵט אָבִיךָ הַקָּרֵב אֶתְּךָ וְיִלְדוּ

עָלֶיךָ וַיִּשְׁרְתוּךָ וְאַתָּה וּבָנֶיךָ

אֶתְּךָ לְפָנַי אֲהַל הָעֵדֻת:

וְאַף יָת אַחִיךָ שֹׁבֵט אֲדֹלֵי שֹׁבֵטֹא

דַּאֲבוּךְ קָרִיב לְוַתְּךָ וְיִתּוּסְפוּן עֲלֶיךָ

וְיִשְׁמְשׁוּנָךְ וְאֵת וּבְנֶךָ עִמָּךְ קָדָם

מִשְׁכַּנָּא דְסִהֲדוּתָא:

וְגַם אֶת אַחֶיךָ. בְּנֵי גֵרֶשׁוֹן וּבְנֵי מִרְי:

וְיָלוּז. וַיִּתְּחַבְּרוּ אֲלֵיכֶם, לְהַזְהִיר גַּם אֶת

הַזֵּרִים מִלְּהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם: וַיִּשְׁרֹתוּךָ.

בַּשְּׁמִירָת הַשְּׁעָרִים, וּלְמִנּוֹת מֵהֶם גִּזְבִּירִין

וְאִמְרַכְלִין:

וַיִּשְׁמְרוּ מִשְׁמֶרֶתְךָ וּמִשְׁמֶרֶת

כָּל הָאֹהֶל אֶךָ אֶל כָּלִי הַקֹּדֶשׁ

וְאֵל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִקְרְבוּ וְלֹא

יָמִיתוּ גַם הֵם גַּם אֹתָם:

וַיִּטְרוּן מִטְרַתְךָ וּמִטְרַת כָּל מִשְׁכַּנָּא

בָּרָם לְמַנִּי קוֹדֶשׁא וּלְמִדְבָּחָא לֹא

יִקְרְבוּן וְלֹא יָמוּתוּן אַף אֵינוֹן אַף

אֹתוֹן:

ד וְנָלֹו עָלֶיךָ וְשִׁמְרוּ אֶת

מִשְׁמֶרֶת אֹהֶל מוֹעֵד לְכֹל

עֲבֹדַת הָאֹהֶל וְזָר לֹא יִקְרַב

אֲלֵיכֶם:

וַיִּתּוֹסְפוּן עָלָיְךָ וַיִּטְרוּן יְתַמַּטֶּרֶת מִשְׁכַּן

זִמְנָא לְכָל פּוֹלְחַן מִשְׁכָּנָא וַחֲלֹנִי לֹא

יִקְרַב לְוַתְּכוּן:

וְזֵר לֹא יִקְרַב אֲלֵיכֶם. אֲתֹכֶם אֲנִי מִזְהִיר

עַל כֵּךְ:

ה וַשְׁמַרְתֶּם אֶת מִשְׁמֶרֶת

הַקֹּדֶשׁ וְאֶת מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ

וְלֹא יִהְיֶה עוֹד קֶצֶף עַל בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל:

וְתִטְרוֹן יֵת מִטֶּרֶת קוֹדֶשָׁא וְיֵת מִטֶּרֶת

מִדְּבַחַא וְלֹא יִהְיֶה עוֹד רוֹגְזָא עַל בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל:

וְלֹא יִהְיֶה עוֹד קִצֵּף. כִּמוֹ שֶׁהִיא כָּבֹד,

שֶׁנֶּאֱמַר כִּי יֵצֵא הַקִּצֵּף:

וַיֹּאבְדֵי הֵנָּה לְקַחְתִּי אֶת אֶחָיִכֶם

הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכֶם

מִתְּנָה נְתָנִים לִיהוָה לְעֵבֹד

אֶת עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד:

וְאַנָּה הִיא קְרִיבִית יֵת אַחִיכֹּון לְוָאִי מִגּוֹ

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכֹון מִתְּנָא יְהִיבִין קָדָם יי

לְמַפְלַח יֵת פּוֹלְחֵן מִשְׁכָּן זְמָנָא:

לָכֶם מִתְּנָה נִתְּנִים. יְכוּל לְעַבּוּדָתְכֶם שֶׁל

הַדִּיּוּט, תִּלְמּוּד לֹאמֵר לֵה', כִּמוֹ שֶׁמְפֹרֵשׁ

לְמַעֲלָה, לְשִׁמּוּר מִשְׁמֶרֶת גְּזֵרֵי

וְאִמְרַבְּלִין:

וְאַתָּה וּבְנֶיךָ אֶתְּךָ תִּשְׁמְרוּ

אֶת כְּהֻנַּתְכֶם לְכָל דְּבַר

הַמִּזְבֵּחַ וְלַמִּבֵּית לַפָּרֹכֶת

וְעַבְדֵּתָם עֲבֹדַת מִתְּנָה אֹתָן

אֶת כְּהֹנְתֵכֶם וְהִזָּר הַקָּרֵב

יוֹמָתָ: (פ)

וְאֵת וּבִנָּךְ עִמָּךְ תִּטְרוֹן יֵת כְּהֹנְתִּכֹן

לְכָל פֶּתֶגֶם מִדְּבַחַא וּלְמַגִּיו לַפְּרוֹכֶת־א

וְתַפְלָחוֹן פּוֹלְחֵן מִתְּנָא אִיהַב יֵת

כְּהֹנְתִּכֹן וְחִילוֹנֵי דִיקָרֵב יִתְקַטִּיל:

עַבְדַּת מִתְּנָה. בַּמִּתְּנָה נִתְּתִיה לָכֶם:

ח וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל אֶהֱרֹן וְאֶנִּי

הִנֵּה נָתַתִּי לָךְ אֶת מִשְׁמֶרֶת

תְּרוֹמֹתַי לְכָל קֹדֶשִׁי בְנֵי

יִשְׂרָאֵל לָךְ נְתַתִּים לְמִשְׁחָה

וּלְבָנֶיךָ לְחֶק עוֹלָם:

וּמִלִּיל יִי עִם אֶהֱרֹן וְאֶנָּה הָא יְהִבִּית

לָךְ יֵת מִטָּרֶת אֲפֹרֹשֹׁתַי לְכָל קֹדֶשִׁיא

דְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ יְהִבְתִּינוּן לְרִבּוֹ

וּלְבָנֶיךָ לְקִיָּם עֲלָם:

ואני הנה נתתי לך. בשמחה, לשון
שמחה הוא זה, כמו הנה הוא יוצא
לקראתך וראך ושמח בלבו, משל למלך
שנתן שדה לאוהבו, ולא כתב ולא חתם
ולא העלה בערכאין, בא אחד וערער על
השדה, אמר לו המלך, כל מי שירצה יבא
ויערער לנגדך הריני כותב וחותם לך
ומעלה בערכאין, אף כאן לפי שבא קרח
וערער כנגד אהרן על הכהונה, בא הכתוב
ונתן לו כ"ד מתנות כהונה בברית מלך
עולם, ולכך נסמכה פרשה זו לכאן:

משמרת תרומתי. שאתה צריך לשמור

בטהרה: למשחה. לגדולה:

ט זֶה יְהִי לָךְ מִקֹּדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים

מִן הָאֵשׁ כֹּל קֹרְבָנָם לְכֹל

מִנְחָתָם וְלֹכֵל חֲטָאתָם וְלֹכֵל

אַשָּׁמָם אֲשֶׁר יָשִׁיבוּ לִי קֹדֶשׁ

קֹדְשִׁים לָךְ הוּא וְלִבְנֶיךָ:

דִּין יְהִי לָךְ מִקֹּדֶשׁ קֹדֶשֶׁי־א מוֹתָר מִן

אַשְׁתָּא כֹּל קֹרְבָנֵהוּן לְכֹל מִנְחָתֵהוּן

וְלֹכַל חֲטוֹתֶיהוֹן וְלֹכַל אֲשֶׁמֶהוֹן דִּי
יְתִיבוֹן קִדְמֵי קוּדְשׁ קוּדְשִׁין דִּילָךְ הִיא
וְלִבְנֶךָ:

מִן הָאֵשׁ. לְאַחַר הַקְטֹרֶת הָאֲשִׁים: כָּל
קִרְבָּנָם. כַּגֹּוֹן זִבְחֵי שְׁלָמֵי צְבוּר: מִנְחָתָם
חֲטָאתָם וְאֲשָׁמָם. כַּמְשַׁמְעוּ: אֲשֶׁר יִשְׁיִבוּ
לִי. זֶה גִזְלֵ הָהָר:

יְבַקְדְּשׁ הַקִּדְשִׁים תֹּאכְלֶנּוּ כָּל
זָכָר יֹאכֹל אֹתוֹ קִדְשׁ יְהִיָּה לָךְ:

בְּקֹדֶשׁ קוֹדֶשִׁין תִּיכְלוּנִיהָ כָּל דְּכוּרָא

יִיכּוֹל יִתֶּיהָ קוֹדֶשָׁא יְהִי לָךְ:

בַּקֹּדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים תֹּאכֲלֵנוּ וְגו'. לִמַּד עַל

קֹדֶשִׁי קֹדֶשִׁים שְׂאִין נֹאכְלִין אֲלֵא בַעֲזָרָה

וּלְזָכְרִי בַהֲוֹנָה:

יֵא וְזֶה לָךְ תְּרוּמַת מִתָּנָם לְכָל

תְּנוּפֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ

נִתְּתִים וְלִבְנֶיךָ וְלִבְנֹתֶיךָ אֶתְךָ

לְחֶק עוֹלָם כָּל טָהוֹר בְּבֵיתְךָ

יֹאכֹל אֶתֹ:

וְדִין לָךְ אַפְרָשׁוֹת מִתְנַתְּהוֹן לְכֹל

אַרְמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ יִהְיֶה תִינוֹן

וְלַבְנִיךָ וְלַבְנֵיךָ עֵמֶךָ לְקִים עֲלֵם כָּל

דְּדָכִי בְּבֵיתְךָ יִיכֹל יִתִּיה:

תְּרוֹמַת מִתְנָם. הַמִּזְרֵם מִן הַתּוֹדָה

וּמֵהַשְּׁלָמִים וְאֵיל נִזִּיר: לְכֹל תְּנוּפּוֹת.

שֶׁהָרִי אֵלֹו טַעוֹנִין תְּנוּפָה: כָּל טַהוֹר. וְלֹא

טַמְאִים. דְּבַר אַחֵר, כָּל טַהוֹר, לְרַבּוֹת

אַשְׁתּוֹ:

יב כל חלב יצהר וכל חלב

תירוש ודגן ראשיתם אשר

יתנו ליהודה לך נתתים:

כל טוב מנח וכל טוב חמר ועבור

ראשיתהון די יתנון קדם יי לך

יהבתינון:

ראשיתם. היא תרומה גדולה:

יג בכורי כל אשר בארצם

אשר יביאו ליהודה לך יהיה

כָּל טָהוֹר בְּבֵיתְךָ יֵאָכְלוּ:

בְּכוֹרֵי כָל דֵּי בְּאֶרֶץ־הוֹן דֵּי יִיתּוֹן קָדָם

יְיָ דִּילָךְ יִהְיֶה כָּל דְּדָכִי בְּבֵיתְךָ יִיכָלְנִיָּה:

יְד כָּל חֵרֶם בְּיִשְׂרָאֵל לָךְ יִהְיֶה:

כָּל חֶרֶם־מָא בְּיִשְׂרָאֵל דִּילָךְ יִהְיֶה:

טו כָּל פֶּטֶר רַחֵם לְכָל בְּשָׂר

אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ לִיהוָה בְּאָדָם

וּבַבְּהֵמָה יִהְיֶה לָךְ אֵךְ פְּדָה

תִּפְדֶּה אֶת בְּכוֹר הָאָדָם וְאֶת

בְּכוֹר הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה תִּפְדֶּה:

כָּל פֶּתַח וְלֹדָא לְכָל בֶּשָׂרָא דִּי יִקְרְבוּן

קָדָם יְיָ בְּאַנְשָׁא וּבְבַעֲיָרָא יְהִי לָךְ בָּרָם

מִפְּרִק תִּפְרוֹק יֵת בּוֹכְרָא דְאַנְשָׁא וְיֵת

בּוֹכְרָא דְבַעֲיָרָא מִסְּאַבָּא תִּפְרוֹק:

מִזֹּ וּפְדוּיֹו מִבֶּן חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה

בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף חֲמִשָּׁת שֶׁקָלִים

בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה

הִוא:

וּפּוֹרְקָנִיָּה מִבֶּר יִרְחָא תִּפְרוֹק בְּפוֹרְסָנִיָּה

כִּסֵּף חֲמִשָּׁא סְלַעִין בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא

עֲשִׂרִין מְעִין הוּא:

יֵאָדָּב בְּכוֹר שׁוֹר אֹו בְּכוֹר

כְּשֶׁב אֹו בְּכוֹר עֵז לֹא תִפְדָּה

קִדְשָׁהֶם אֶת דָּמָם תִּזְרֹק עַל

הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת חֲלָבָם תִּקְטִיר

אִשָּׁה לְיִיחַ נִיחַח לִיחֻחַ:

בָּרָם בּוֹכְרָא דְתוֹרָא אֹו בּוֹכְרָא דְאִמְרָא

אוּ בּוֹכֵרָא דְעֵזָא לֹא תִפְרוֹק קוּדְשָׁא

אֵינּוֹן יֵת דְּמַהוֹן תִּזְרוֹק עַל מַדְבַּחָא וַיֵּת

תִּרְבֵּהוֹן תַּסִּיק קוֹרְבַּן לְאַתְקַבְּלָא

בְּרַעְוָא קָדָם יְיָ:

יָהּ וּבִשְׂרָם יִהְיֶה לָךְ כַּחֲזָה

הַתְּנוּפָה וּבִשְׂוֹן הַיָּמִין לָךְ

יִהְיֶה:

וּבִשְׂרָהוֹן יִהְיֶה לָךְ כַּחֲדֵיא דְאַרְמוֹתָא

וּבִשְׂקָא דִּימִינָא דִּילָךְ יִהְיֶה:

כחזה התנופה וכשוק הימין. של
שלמים, שנאכלים לכהנים לנשיהם
ולבניהם ולעבדיהם לשני ימים ולילה
אחד, אף הבכור נאכל לשני ימים ולילה
אחד: לך יהיה. בא רבי עקיבא ולמד,
הוסיף לך הכתוב הווייה אחרת, שלא
תאמר כחזה ושוק של תודה, שאינו נאכל
אלא ליום ולילה:

יט כל תרומת הקדשים אשר
יִרְיֶמוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַיהוָה

נִתַּתִּי לָךְ וּלְבִנֶיךָ וּלְבָנֹתֶיךָ

אֶתְּךָ לְחֹק עוֹלָם בְּרִית מִלַּח

עוֹלָם הוּא לִפְנֵי יְהוָה לָךְ

וּלְזֶרְעֶךָ אֶתְּךָ:

כָּל אֲפֻרָּשׁוֹת קוֹדֶשֶׁיָּא דִּי יִפְרָשׁוֹן בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל קָדָם יְיָ יִהְיֶה לָּךְ וּלְבִנֶיךָ

וּלְבָנֹתֶיךָ עִמָּךְ לְקַיָּם עַלְמָא קַיָּם מִלַּח

עַלְמָא הֵיא קָדָם יְיָ לָךְ וּלְבִנֶיךָ עִמָּךְ:

כָּל תְּרוּמַת הַקֹּדֶשִׁים. מַחֲבִיבַתָּה שֶׁל

פרשה זו, כללה בתחלה, וכללה בסוף,
ופרט באמצע: ברית מלח עולם. כרת
ברית עם אהרן, בדבר הבריא, ומתקיים,
ומבריא את אחרים: ברית מלח. כברית
הברית למהלך, שאינו מסריח לעולם:

ב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אֶהֱרֹן
בְּאַרְצָם לֹא תִנָּחַל וְחֵלֶק לֹא
יְהִי לָךְ בְּתוֹכָם אֲנִי חֵלֶקְךָ
וְנִחַלְתָּ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ט)
וַאֲמַר יי לְאֶהֱרֹן בְּאַרְעֵהוּ לֹא תַחֲסִין

וְחֹלֶק לֹא יִהְיֶה לָּךְ בֵּינֵיהוּן מִתְּנֹן דִּי

יְהִיבִית לָךְ אֲנוּן חוֹלֶקְךָ וְאַחֲסַנְתָּךְ בְּגוֹ

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְחֹלֶק לֹא יִהְיֶה לָּךְ בְּתוֹכָם. אִם בְּיָזָה:

שְׁבִיעִי כ"א

וְלִבְנֵי לֹוי הֵנָּה נָתַתִּי כָּל

מַעֲשֵׂא בְּיִשְׂרָאֵל לְנַחֲלָה חֶלֶף

עֲבָדָתָם אֲשֶׁר הֵם עֹבְדִים אֶת

עֲבֹדֶת אֹהֶל מוֹעֵד:

וּלְבְנֵי לֹוי הָאֵל יְהִבִּית כָּל מַעֲשֵׂא

בְּיִשְׂרָאֵל לְאַחֲסֵנָה חֶלֶף פּוֹלְחָנָהוּן דִּי

אֵינוּן פְּלָחִין יְת פּוֹלְחָן מִשְׁכַּן זְמָנָא:

כַּבֵּלֹא יִקְרְבוּ עוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְשִׂאת חֲטָא

לְמוֹת:

וְלֹא יִקְרְבוּ עוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁכַּן

זְמָנָא לְקַבֵּלֹא חוּבָא לְמָמַת:

כג וְעָבַד הָאֱלֹהִי הוּא אֶת עֲבֹדַת

אֱהֵל מוֹעֵד וְהֵם יִשְׂאוּ עֹנָם

חֲקֹת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם וּבִתּוֹךְ

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחֻלוּ נִחְלָה:

וַיִּפְלְחוּן לֹאִי אֵינֹן יֵת פּוֹלְחוֹן מִשְׁכַּן

זִמְנָא וְאֵינֹן יִקְבְּלוֹן חוֹבִיָּהוֹן קָיָם עַלְמָא

לְדַרְיָכוֹן וּבְגוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יַחֲסִנוֹן

אַחֲסָנָא:

וְהֵם הַלֵּוִיִּם יִשְׂאוּ עֹנָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל,

שעליהם להזהיר הזרים מגשת אליהם:

כֹּד כִּי אֶת מַעֲשֵׂר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

אֲשֶׁר יִרְיֻמוּ לַיהוָה תְּרוּמָה

נָתַתִּי לְלוֹוִים לְנַחֲלָה עַל כֵּן

אֶמְרֹתִי לָהֶם בְּתוֹךְ בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל לֹא יִנַּחֲלוּ נַחֲלָה: (פ)

אֲרִי יְת מַעֲשֵׂר דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי

יִפְרֹשׁוּן קָדָם יִי אֶפְרָשׁוּתָא יְהִבִּית

לְלוֹאֵי לְאַחֲסָנָא עַל כֵּן אֶמְרִית לְהוֹן

בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יַחֲסִינוּן אַחֲסֵנָא:

אֲשֶׁר יִרְיָמוּ לָהּ תְּרוּמָה. הַכְּתוּב קִרְאוּ

תְּרוּמָה עַד שִׁיבְרִישׁ מִמֶּנּוּ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר:

כֹּה וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה

לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

כּו וְאֵל הַלְוִיִּם תִּדְבֹּר וְאָמַרְתָּ

אֲלֵהֶם כִּי תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל אֶת הַמַּעֲשֵׂי אֲשֶׁר

נָתַתִּי לָכֶם מֵאֲתָם בְּנַחֲלָתְכֶם

וְהִרְמֹתֶם מִמֶּנּוּ תְרוּמַת יְהוָה

מֵעֵשֶׂר מִן הַמֵּעֲשָׂר:

וּלְלוֹאֵי תַמְלִיל וְתִימָר לְהוֹן אֲרִי תִסְבוֹן

מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵת מֵעֲשָׂרָא דִּי יִהְבִּית

לְכוֹן מִנְהוֹן בְּאַחֲסַנְתְּכוֹן וְתַפְרָשׁוֹן מִנִּיה

אַפְרָשׁוֹתָא קָדָם יִי מֵעֲשָׂרָא מִן

מֵעֲשָׂרָא:

כֹּז וְנַחֲשֵׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם

כִּדְגָן מִן הַגֶּרֶן וְכַמֶּלֶאֶה מִן

הַיֶּקֶב:

וְתַחֲשֹׁב לְכוֹן אֶפְרָשׁוֹתְכוֹן כְּעִבּוֹרָא מִן

אֲדָרָא וְכַמֶּלֶאֶתָא מִן מַעְצְרֵתָא:

וְנַחֲשֹׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם כִּדְגָן מִן הַגֶּרֶן.

תְּרוּמַת מַעֲשֵׁר שְׁלָכֶם, אֲסוּרָה לְזָרִים

וּלְטַמְאִים, וְחַיִּיבִין עָלֶיהָ מִיתָה וְחֹמֶשׁ,

כְּתֻרֹמָה גְדוּלָּה שֶׁנִּקְרָאת רֵאשִׁית דָּגָן מִן

הַגֶּזֶרֶן: וְכַמֶּלֶאֶה מִן הַיֶּקֶב. כְּתֻרֹמַת

תִּירוֹשׁ וַיִּצְהַר, הַנִּיטְלָת מִן הַיֶּקֶבִים:

מלאה. לשון בישול, תבואה שנתמלאת:

יקב. הוא הבור שלפני הגת שהיין יורד

לתוכו, וכל לשון יקב חפירת קרקע הוא,

וכן יקבי המלך, הוא ים אוקיינוס, חפירה

שחפר מלכו של עולם:

כח פן תרימו גם אתם תרומת

יהודה מכל מעשרתיכם אשר

תקחו מאת בני ישראל

ונתתם ממנו את תרומת

יהודה לאהרן הכהן:

כֵּן תִּפְרֹשׁוּן אֶף אֶת־זֶן אֶפְרָשׁוּתָא קָדָם

יִי מִכָּל מַעֲשֵׂרֵי־כֹחַ דִּי תִסְבֹּן מִן בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל וְתִתְּנוּן מִנִּיהָ יֵת אֶפְרָשׁוּתָא

קָדָם יִי לְאַהֲרֹן כֹּהֵנָא:

בֵּן תְּרִימוּ גַם אַתֶּם. כִּמוּ שִׁישְׂרָאֵל

מְרִימִים מִגִּרְנָם וּמִיִּקְבִּיָּהֶם, תְּרִימוּ גַם אַתֶּם

מִמַּעֲשֵׂר שְׁלֹכֶם, כִּי הוּא נִחְלָתְכֶם:

בֵּט מִכָּל מִתְּנֵי־כֶם תְּרִימוּ אֶת

כָּל תְּרוּמַת יְהוָה מִכָּל חֶלְבֹּ

אֶת מִקְדָּשׁוֹ מִמֶּנּוּ:

מִכָּל מִתְנַתְּכוֹן תִּפְרֹשׁוֹן יֵת כָּל

אֶפְרָשׁוֹתָא דֵּי מִכָּל שׁוֹפְרִיהָ יֵת

מִקְדָּשֶׁיהָ מִנִּיהָ:

מִכָּל מִתְנַתִּיכֵם תִּרְיִמוּ אֶת כָּל תְּרוֹמַת

ה'. בַּתְּרוֹמָה גְּדוּלָּה הַכְּתוּב מַדְבֵּר, שֶׁאֵם

הַקָּדִים לֹוי אֶת הַכֹּהֵן בִּכְרִי, וְקִבַּל

מֵעֲשָׂרוֹתָיו קוֹדֶם שִׁיטוּל כֹּהֵן תְּרוֹמָה

גְּדוּלָּה מִן הַכְּרִי, צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ הַלֹּוי מִן

הַמַּעֲשֵׂר תַּחֲלָה אֶחָד מֵחֲמִשִּׁים לְתְּרוֹמָה

גדולה, ויחזור ויפריש תרומת מעשר:

מפטיר

וַאֲמַרְתָּ אֲלֵהֶם בְּהַרְימָכֶם אֶת

חֶלְבֹוֹ מִמֶּנּוּ וְנֶחֱשֵׁב לְלוּיִם

כַּתְבוּאֵת גֵּרֶן וְכַתְבוּאֵת יֶקֶב:

וְתִימַר לְהוֹן בְּאַפְרָשׁוֹתֶכֶון יֵת שׁוּפְרִיָּה

מִנִּיהַ וְיִתְחַשֵּׁב לְלוֹאֵי כַּעֲלֹלֹת אֲדָרָא

וְכַעֲלֹלֹת מַעֲצָרְתָּא:

בהרימכם את חלבו ממנו. לאחר
שתרימו תרומת מעשר ממנו: ונחשב.
המותר ללויים, חולין גמורין: כתבואת
גרן. לישראל, שלא תאמר הואיל וקראו
הכתוב תרומה, שנאמר כי את מעשר בני
ישראל אשר ירימו לה' תרומה, יכול יהא
כולו אסור, תלמוד לומר ונחשב ללויים
כתבואת גרן, מה של ישראל חולין אף
של לוי חולין:

לֹא יֵאָכְלֻתָם אֹתוֹ בְּכָל מָקוֹם

אַתֶּם וּבֵיתְכֶם כִּי שָׁכַר הוּא

לָכֶם חֵלֶף עֲבַדְתֶּם בְּאֶהֱלֹ

מוֹעֵד:

וְתִיכְלוּן יִתֶּיָּה בְּכָל אֶתֶר אֶתוֹן וְאַנֶּשׁ

בְּתִיכוֹן אֶרֶי אֶגְרָא הוּא לְכוֹן חֵלֶף

פְּלִחְנִכוֹן בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא:

בְּכָל מְקוֹם. אִפִּילוּ בְּבֵית הַקְּבֵרוֹת:

לֵב וְלֹא תִשְׁאֹר עָלָיו חֲטָא

בְּהִרְיַמְכֶם אֶת חֶלְבּוֹ מִמֶּנּוּ

וְאַתָּה קֹדֶשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא

תַּחֲלֹלוּ וְלֹא תִמּוּתוּ: (פפפ)

וְלֹא תִקְבְּלוּן עָלוֹהֵי חוּבָא

בְּאַפְרָשׁוֹתְכוֹן יִתְּ שׁוֹפְרִיהַ מִנִּיהַ וְיִתְּ

קוֹדֶשֶׁיֶא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תַחֲלֹלוּן וְלֹא

תִּמּוּתוּן:

וְלֹא תִשְׂאוּ עָלֶיךָ חֵטָא וְגו'. הֵא אִם לֹא

תִּרְיִמוּ, תִשְׂאוּ חֵטָא: וְלֹא תִמּוּתוּ. הֵא אִם

תַּחֲלֹלוּ תִמּוּתוּ:

חֲסִלַת פִּרְשַׁת קֹרַח:

בַּרְשָׁת

חֻקָּת

עַם אֲוֵנִק לֹוּם וִרְשָׁ"י

פרשת חוקת

במדבר פרק-יט

א וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל

אַהֲרֹן לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמִימַר:

ב זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה

יְהוָה לֵאמֹר דִּבֹּר אֶל בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל וִיקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה

אֲדַמָּה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ

מוֹם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עֹל:

דָּא גְזִירַת אֲוִרִיתָא דִּי פְקִיד יִי לְמִימַר

מִלִּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְבּוּן לָךְ

תּוֹרַתָּא סְמוּקְתָּא שְׁלֻמָּתָא דִּי לִית בָּהּ

מוּמָא דְלֹא סְלִיק עָלָה נִירָא:

זאת חקת התורה. לפי שהשטן ואומות

העולם מונין את ישראל, לומר, מה

המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך

כתב בה חקה, גזרה היא מלפני, אין לך

רשות להרהר אחריה: ויקחו אליך.
לעולם היא נקראת על שמך, פרה שעשה
משה במדבר: אדמה תמימה. שתהא
תמימה באדמימות, שאם היו בה שתי
שערות שחורות פסולה: ויקחו אליך.
משלהם, בשם שהם פרקו נזמי הזהב
לעגל משלהם, כך יביאו זו לכפרה
משלהם: פרה אדומה. משל לבן שפחה
שטינה כלטין של מלך אמרו תבא אמו
ותקנה הצואה, כך תבא פרה ותכפר על
העגל: אדומה. על שם אם יאדימו

בתולע, שהחטא קרוי אדום: תמימה. על
שם ישראל שהיו תמימים ונעשו בו בעלי
מומין, תבא זו ותכפר עליהם ויחזרו
לתמותם: לא עלה עליה עול. כשם
שפרקו מעליהם עול שמים:

וְנִתַּתֶּם אֹתָהּ אֶל אֱלֹעֶזֶר
הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל מַחוּץ
לַמִּחֲנֶה וְשַׁחֲטָהּ לִפְנֵי:

וְתִתְּנוּ יָתָהּ לְאֱלֹעֶזֶר כֹּהֵנָא וַיִּפֹּק יָתָהּ
לְמִבְרָא לְמִשְׁרִיתָא וַיָּכּוּס יָתָהּ קַדְמוּתָי:

אלעזר. מצותה בסגן: אל מחוץ למחנה.

חוץ לשלש מחנות: ושחט אותה לפניו.

זר שוחט ואלעזר רואה: אל אלעזר

הכהן. כשם שנקהל על אהרן שהוא כהן

לעשות העגל. ולפי שאהרן עשה את

העגל, לא נעשית עבודה זו על ידו, שאין

קטיגור נעשה סניגור:

ד וְלִקַּח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדָּמָה

בְּאַצְבָּעוֹ וְהִזָּה אֶל נֹכַח פָּנָיו

אֲהֵל מוֹעֵד מִדָּמָה שִׁבַּע

פְּעָמִים:

וַיִּסַּב אֶלְעָזָר כֹּהֵנָא מִדְּמָה בְּאַצְבָּעֶיהָ

וַיִּדֵּי לְקַבֵּל אֶפֶי מִשְׁכַּן זְמַנָּא מִדְּמָה

שִׁבְעַ זְמַנִּין:

אֵל נִכַּח פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד. עוֹמֵד בְּמִזְרָחוֹ

שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, וּמִתְכוּיִן וְרוֹאֶה פֶתַח שֶׁל

הַיֵּכָל בְּשַׁעַת הַזֹּאת הַדָּם:

הַיֵּשָׁרָה אֶת הַפֶּרֶה לְעֵינָיו אֶת

עֲרָה וְאֶת בְּשָׂרָהּ וְאֶת דָּמָהּ

עַל פְּרִשָּׁה יִשְׂרָאֵל:

וַיִּזְקַד יְתָ תוֹרָתָא לְעִינוֹהִי יְתָ מִשְׁכָּה

וַיְתָ בְשִׁרָה וַיְתָ דְמָה עַל אֲכִלָה יוֹקִיד:

וּשְׂרָף אֶת הַפָּרָה. כִּשֶׁם שֶׁנִּשְׂרָף הָעֵגֹל:

וּלְקַח הַכֹּהֵן עֵץ אֲרִז וְאִזּוֹב

וְשָׁנִי תוֹלַעַת וְהַשְּׁלִיף אֶל תוֹךְ

שְׂרִפַּת הַפָּרָה:

וַיִּסַּב כֹּהֵנָא אֶעָא דְאַרְזָא וְאִזּוֹבָא וְצַבֵּעַ

זְהוּרִי וַיִּרְמִי לְגוֹ יִקְיֶדֶת תוֹרָתָא:

עץ ארז ואזוב ושני תולעת. ג' מינין
הללו כנגד שלשת אלפי איש שנפלו
בעגל. וארז הוא הגבוה מכל האילנות,
ואזוב נמוך מכולם, סימן שהגבוה
שנתגאה וחסא, ישפיל את עצמו כאזוב
ותולעת ויתכפר לו:

וְכַבֵּם בְּגִדֵי הַכֹּהֵן וְרַחֵם
בְּשָׂרוֹ בְּמִים וְאַחַר יֵבֹא אֵל
הַמַּחֲנֶה וְטָמֵא הַכֹּהֵן עַד
הָעֶרֶב:

וַיִּצַּע לְבוּשׁוֹהִי כֹהֵנָא וַיִּסְחִי בְשׂוּרֶיהָ

בְּמִיָּא וּבַתָּר כֵּן יִיעוֹל לְמִשְׁרִיתָא וַיְהִי

מִסָּאב כֹּהֵנָא עַד רַמְשָׁא:

אֵל הַמַּחֲנֶה. לְמַחֲנֶה שְׂכִינָה, שְׂאִין טַמָּא

מִשׁוֹלַח חוּץ לַשְּׂתִי מַחֲנוֹת, אֵלֹא זֶב וּבַעַל

קָרִי וּמִצּוֹרֵעַ: וְטַמָּא הַכֹּהֵן עַד הָעֶרֶב.

סִרְסְהוּ וּדְרֻשְׁהוּ, וְטַמָּא עַד הָעֶרֶב וְאַחֲרֵי

יָבֵא אֵל הַמַּחֲנֶה:

ח וְהַשְׂרֵף אֶתָּה יִכָּבֶם בְּגָדֵיו

בַּמַּיִם וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם

וְטָמֵא עַד הָעֶרְבֹה:

וְדַמוֹקֵד יִתֶּה יִצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי בְּמִיָּא

וַיִּסְחִי בְּשָׂרֶיהָ בְּמִיָּא וַיְהִי מִסָּאב עַד

רַמְשָׁא:

ט וְאַסַּף אִישׁ טַהוֹר אֵת אֶפֶר

הַפָּרָה וְהַנִּיחַ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה

בַּמָּקוֹם טַהוֹר וְהִיתָה לְעֵדוּת

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַשְׁמֶרֶת לְמִי

נָדָה חֲטָאת הוּא:

וַיִּכְנוּשׁ גִּבּוֹר דָּכִי יֵת קִטְמָא דְתוֹרָתָא

וַיִּצְנַע לְמַבְרָא לְמִשְׁרִיתָא בְּאַתֵּר דָּכִי

וְתֵהִי לְכִנְשֻׁתָּא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִטְרָא

לְמִי אֲדִיּוֹתָא חֲטָאָתָא הִיא:

וְהִנִּיחַ מַחוּץ לְמַחֲנֶה. לְשֵׁלֶשָׁה חֲלָקִים

מִתַּחֲלָקָת, אֶחָד נָתַן בַּהֲרֵי הַמִּשְׁחָה, וְאֶחָד

מִתַּחֲלָק לְכָל הַמִּשְׁמְרוֹת, וְאֶחָד נָתַן בַּחֵיל.

זֶה שֶׁל מִשְׁמְרוֹת הִיָּה חוּץ לְעִזְרָה, לִיטּוֹל

מִמֶּנּוּ בְנֵי הָעֵיִירוֹת וְכָל הַצְּרִיכִין לְהַטָּהֵר,

וְזֶה שֶׁבַּהֲרֵי הַמִּשְׁחָה כְּהָנִים גְּדוֹלִים לְפָרוֹת

אחרות מקדשין הימנה, וזה שבחיל נתון
למשמרת מגזרת הכתוב, שנאמר והיתה
לעדת בני ישראל למשמרת: למי נדה.
למי הזיה, כמו וידו אבן בי, לידות את
קרנות הגוים, לשון זריקה: חטאת הוא.
לשון חטוי בפשוטו, ולפי הלכותיו קראה
הכתוב חטאת, לומר שהיא כקדשים
להאסר בהנאה: למשמרת. כמו שפשע
העגל שמור לדורות לפורענות, שאין לך
פקודה שאין בה מפקודת העגל, שנאמר
וביום פקדי ופקדתי וגו', וכשם שהעגל

מטמא כל העוסקין בו, כך פרה מטמאה
כל העוסקין בה, וכשם שנטהרו באפרו
שנאמר ויזר על פני המים וגו', כך ולקחו
לטמא מעפר שרפת החטאת וגו':

וְכַבַּם הָאֵסֹף אֶת אֲפֹר הַפָּרָה
אֶת בְּגָדָיו וְטִמָּא עַד הָעֶרֶב
וְהִיתָה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְגֵר הַגֵּר
בְּתוֹכָם לְחֻקֹּת עוֹלָם:

וַיִּצַּב עַד כִּנִּישׁ יֵת קִטְמָא דְּתוֹרָתָא יֵת
לְבוּשׁוֹהֵי וִיְהִי מִסָּאב עַד רַמְשָׂא וְתִהְיִי

לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְגִיּוֹרֵיָא דִּיתְגִּירוֹן

בִּינִיהוֹן לְקַיִים עֲלֵם:

יֵא הַנֶּגַע בְּמֵת לְכָל נֶפֶשׁ אָדָם

וְטָמֵא שְׂבַעַת יָמִים:

דִּיקָרָב בְּמִיתָא לְכָל נֶפֶשׁ דְּאִנְשָׁא

וְיֵהִי מִסָּאב שְׂבַעַת יוֹמִין:

יב הוּא יִתְחַטָּא בּוּ בַּיּוֹם

הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי יִטְהַר

וְאֵם לֹא יִתְחַטָּא בַּיּוֹם

הַנְּשִׁלִּישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא

יִטְהַר:

הוא יְדֵי עֲלוֹהֵי בְיוֹמָא תְּלִיתָא

וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָא יְדְכִי וְאִם לֹא יְדֵי

עֲלוֹהֵי בְיוֹמָא תְּלִיתָא וּבְיוֹמָא

שְׁבִיעָא לֹא יְדְכִי:

הוא יתחטא בו. באפר הפרה:

יִגְּמַל כָּל הַנִּגְמָע בְּמִת בְּנִפְשׁ הָאָדָם

אֲשֶׁר יָמוּת וְלֹא יִתְחַטֵּא אֶת

מִשְׁכַּן יְהוָה טָמֵא וְנִכְרְתָהּ

הַנֶּפֶשׁ הַחַיָּה מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מִי

נָדָה לֹא זָרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה

עוֹד טָמֵאתוּ בּוֹ:

כָּל דִּיקְרָב בְּמִיתָא בְּנֶפֶשׁ דְּאַנְשָׁא דִּי

יָמוּת וְלֹא יְדֵי עֲלוּהִי יָת מִשְׁכַּנָּא דִּי

סָאב וִישְׁתַּצִּי אַנְשָׁא הַחַיָּה מִיִּשְׂרָאֵל

אַרִי מִי אֲדִיּוֹתָא לֹא אֲזַדְרִיקוּ עֲלוּהִי

מִסָּאב יְהִי עוֹד סְאוּבְתִּיה בֵּיה:

במת בנפש. ואיזה מת, של נפש האדם,

להוציא נפש בהמה שאין טומאתה צריכה

הזאה. דבר אחר, בנפש, זו רביעית דם:

את משכן ה' טמא. אם נכנס לעזרה

אפילו בטבילה, בלא הזאת שלישי

ושביעי: עוד טומאתו בו. אע"פ שטבל:

יד זאת התורה אדם כי ימות

באהל כל הבא אל האהל וכל

אשר באהל יטמא שבעת

ימים:

דָּא אֲוֹרִיתָא אֲנֵשׁ אֲרִי יְמוֹת בְּמִשְׁכָּנָא

כָּל דְּעֵלִיל לְמִשְׁכָּנָא וְכָל דִּי בְּמִשְׁכָּנָא

יְהִי מִסָּאב שְׂבַעָא יוֹמִין:

כָּל הַבָּא אֶל הָאֵהָל. בַּעֲוֹד שֶׁהֵמֶת בַּתּוֹכוֹ:

טו וְכָל כָּלִי פֶתִיחַ אֲשֶׁר אֵין

צִמִּיד פֶּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא:

וְכָל מִן דְּחֶסֶף פֶּתִיחַ דְּלִית מְגִיפַת

שִׁיעַ מִקָּה עֲלוֹהֵי מִסָּאב הוּא:

וְכָל כָּלִי פֶתִיחַ. בְּכָלִי חֶרֶס הַכְּתוּב מִדְּבַר,

שֶׁאֵין מִקְבֵּל טוֹמָאָה מִגְּבוּ אֲלֵא מִתּוֹכוֹ,
לְפִיכֵךְ אִם אֵין מִגּוֹפֶת צְמִידָתוֹ פִּתּוּלָה
עֲלִיו יִפֶּה בַחֲבוּר, טִמָּא הוּא, הֵא אִם יֵשׁ
צְמִיד פִּתִּיל עֲלִיו, טְהוֹר: פִּתִּיל. לְשׁוֹן
מִחֻבֵּר בְּלִשׁוֹן עִבְרִי, וְכֵן נִפְתּוּלֵי אֱלֹהִים
נִפְתַּלְתִּי, נִתְחַבְּרִיתִי עִם אַחֲוֵתִי:

טוּ וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע עַל פָּנַי
הַשָּׂדֶה בַּחֲלָל חָרֵב אִו בְּמֵת
אִו בְּעֶצֶם אָדָם אִו בְּקֶבֶר
יִטְמָא שְׂבַעַת יָמִים:

וְכָל־דֵּי יִקְרַב עַל אִפִּי חֶקְלָא בְּקִטְל

חֶרֶבָא אוּ בְּמִיתָא אוּ בְּגִרְמָא דְּאַנְשָׁא

אוּ בְּקִבְרָא יְהִי מִסָּאב שְׂבַעַא יוֹמִין:

עַל פְּנֵי הַשְּׂדֵה. רְבוּתֵינוּ דְּרֵשׁוּ לְרְבוּת

גּוּלְלָא וְדוּפְקָא, וּפִשְׁטוֹ, עַל פְּנֵי הַשְּׂדֵה שְׂאִין

שֵׁם אֵהָל, מִטְמֵא הַמַּת שֵׁם בְּנִגְיָעָה:

יִזְּ וְלִקְחוּ לְטִמָּא מִנְּעֹפֶר שְׂרַפַּת

הַחֲטָאת וְנָתַן עָלָיו מֵיִם חַיִּים

אַל כֹּלִי:

וַיִּסְבוּן לְדַמְסָאב מַעַפֵּר יְקִידַת חֲטָאֲתָא

וַיִּתֵּן עֲלוֹהֵי מִי מַבּוּעַ לְמָן:

שני יח

וְלָקַח אֶזְזוּב וְטַבַּל בַּמַּיִם אִישׁ

טַהוֹר וְהִזָּה עַל הָאֲהָל וְעַל כָּל

הַכֵּלִים וְעַל הַנִּפְשׁוֹת אֲשֶׁר הָיוּ

שָׁם וְעַל הַנִּגַּע בַּעֲצָם אוֹ

בַּחֲלָל אוֹ בַּמָּת אוֹ בַּקֶּבֶר:

וַיִּסַּב אֶזְוָבָא וַיִּטְבֹּל בְּמֵי־אֲגֵר דְּכִי
וַיֵּדִי עַל מִשְׁכַּנָּא וְעַל כָּל מִנְיָא וְעַל
נַפְשָׁתָא דִּי הוּוּ תַמָּן וְעַל דִּיקָרָב
בְּגֵרְמָא אוּ בְקִטְלָא אוּ בְמִיתָא אוּ
בְקִבְרָא:

יְטַוְהִיזָה הַפְּחָהָר עַל הַפְּחָמָא בִּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
וְחַטָּאוּ בִּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכַבֵּם
בְּגֵדֵיּוֹ וְרַחֵץ בַּמַּיִם וְטַהֵר

בְּעֶרְבִי:

וַיְדִי דְכִיָּא עַל מִסְאָבָא בְּיוֹמָא

תְּלִיתָאָה וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וַיְדַכֵּינִיהּ

בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וַיַּצַּבַּע לְבוּשׁוֹהִי וַיִּסְחִי

בְּמִיָּא וַיְדַכֵּי בְּרַמְשָׁא:

וַחֲטָאוּ בְיוֹם הַשְּׁבִיעִי. הוּא גַּמֵּר טַהֲרָתוֹ:

כ וַאֲיִשׁ אֲשֶׁר יִטְמָא וְלֹא

יִתְחַטָּא וְנִכְבְּרָתָהּ הִנֵּפֶשׁ הַחַוָּא

מִתּוֹךְ הַקִּהָל כִּי אֶת מִקְדָּשׁ

יְהוָה טָמֵא מִי נִדָּה לֹא זָרֵק

עָלָיו טָמֵא הוּא:

וְגִבּוֹר דִּי יִסְתָּאב וְלֹא יָדִי עֲלוֹהִי

וְיִשְׁתִּיּצִי אֲנָשָׁא הֵהוּא מִגּוֹ קָהֳלָא אֲרִי

יָת מִקְדָּשָׁא דִּי סְאִיב מִי אֲדִיּוֹתָא לֹא

אֲזִדְרִיקוּ עֲלוֹהִי מִסָּאב הוּא:

וְאִישׁ אֲשֶׁר יִטְמֵא וְגו'. אִם נֹאמַר מִקְדָּשׁ

לְמָה נֹאמַר מִשְׁכַּן כּו', כִּדְאִיתָא בְּשִׁבּוּעוֹת:

כֹּא וְהִיתָה לָהֶם לְחֻקַּת עוֹלָם

וּמִזֶּה מִי הִנֵּדָה יִכַּבֶּם בְּגִדֵּי

וְהִנֵּגַע בְּמִי הִנֵּדָה יִטְמֵא עַד

הָעֶרְבִּ:

וְתִהְיֶה לְהוֹן לְקִים עֲלֵם וְדִידִי מִי

אֲדִיּוֹתָא יִצְבֵּעַ לְבוּשׁוֹהִי וְדִיקְרָב בְּמִי

אֲדִיּוֹתָא יְהִי מִסָּאב עַד רְמִשָּׂא:

ומזה מי הנדה. רבותינו אמרו שהמזה

טהור, וזה בא ללמד שהנושא מי חטאת

טמא טומאה חמורה לטמא בגדים שעליו,

מה שאין כן בנוגע, וזה שהוציאו בלשון

מזה, לומר לך שאינן מטמאין עד שיהא

בהן שיעור הזאה: והנוגע וגו' יטמא. ואין

טעון כבוס בגדים:

כב וכל אשר יגע בו הטמא

יטמא והנפש הנגעת תטמא

עד הערב: (פ)

וכל די יקרב ביה מטמא יהי מטמא

ואנש דיקרב ביה יהי מטמא עד

רמשא:

וְכָל אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ. הַטָּמֵא הַזֶּה שֶׁנִּטְמָא

בַּמֶּת, יִטְמָא: וְהִנֵּפֶשׁ הַנִּגְעָת. בּוֹ בַטָּמֵא

מֵת: הַטָּמֵא עַד הָעֶרֶב. מִכָּאן לְמַדְנוּ

שֶׁהַמֶּת אֲבִי אֲבוֹת הַטּוֹמָאָה, וְהַנוֹגֵעַ בּוֹ אֲב

הַטּוֹמָאָה, וּמִטָּמֵא אָדָם, זֶהוּ פִּירוּשָׁה לְפִי

מִשְׁמַעָה וְהַלְכוֹתֶיהָ. וּמִדֶּרֶשׁ אֲגָדָה,

הֶעֱתַקְתִּי מִיִּסּוּדוֹ שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה הַדֶּרֶשׁן.

וְזֶהוּ:

במדבר פרק-כ

אֲוִיבָאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה

מִדְבַּר צֵן בַּחֲדָשׁ הָרֵאשֹׁן

וַיָּשָׁב הָעָם בְּקֶדְשׁ וְתַמַּת שָׁם

מֵרִים וְתִקְבַּר שָׁם:

וְאַתּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּל כְּנִשְׁתָּא

לְמִדְבָּרָא דְצִין בִּירְחָא קִדְמָאָה וִיתִיב

עֲמָא בְרָקָם וּמִיתַת תַּמָּן מֵרִים

וְאַתְקַבַּרַת תַּמָּן:

כל העדה. עדה השלמה, שכבר מתו מתי

מדבר ואלו פרשו לחיים: ותמת שם

מרים. למה נסמכה מיתת מרים לפרשת

פרה אדומה, לומר כך, מה קרבנות

מכפרין, אף מיתת צדיקים מכפרת:

ותמת שם מרים. אף היא בנשיקה מתה.

ומפני מה לא נאמר בה על פי ה', שאינו

דרך כבוד של מעלה, ובאהרן נאמר על פי

ה', באלה מסעי:

ב וְלֹא הָיָה מִיָּם לַעֲרָה וַיִּקְהֲלוּ

עַל מִנְּשָׁה וְעַל אֶהֱרֹן:

וְלֹא הָיָה מִיָּא לְכַנְשָׁתָא וְאֶתְכַנְּשׁוּ עַל

מִשֶּׁה וְעַל אֶהְרֹן:

וְלֹא הִיָּה מִיָּם לְעַדָּהּ. מִכֹּאן, שִׁכַּל מִ' שָׁנָה

הִיָּה לָהֶם הַבָּאָר בְּזָכוֹת מֵרִים:

ג. וַיִּירָב הָעָם עִם מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ

לֵאמֹר וְלוֹ גִּזְעָנוּ בְּגֹעַ אֲחֵינוּ

לִפְנֵי יְהוָה:

וַנִּצָּא עִמָּא עִם מֹשֶׁה וַאֲמָרוּ לְמִיָּמָר

וְלוֹי דְּמִתְנָא בְּמוֹתָא דְּאַחְנָא קָדָם יי:

וְלוֹ גִזְעָנוּ. הַלֹּאִי שְׁגִזְעָנוּ: בְּגֹעַ אֲחֵינוּ.

במיתת אחינו בדבר, למד שמיתת צמא
מגונה ממנה: בגוע. שם דבר הוא, כמו
במיתת אחינו, ולא יתכן לפרשו כשמתו
אחינו, שאם כן היה לו להנקד בגוע:

וְלִמָּה הִבֵּאתֶם אֶת קֹהֶל יְהוֹה
אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה לָמוֹת שָׁם
אֲנַחְנוּ וּבְעִירָנוּ:

וְלִמָּה אֶעֱלֶתוֹן יְת קֹהֶלָא דִּי לַמִּדְבָּרָא
הַדִּין לַמַּמֶּת תַּמָּן אֲנַחְנָא וּבְעִירָנָא:

ה וְלֹמָה הֵעֵלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם

לְהַבִּיאַ אֶתְנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַרְעַ

הַזֶּה לֹא מָקוֹם זֶרַע וְתֵאנָה

וְגִפְזוֹ וְרִמּוֹן וּמִיָּם אֵין לְשִׁתּוֹת׃

וְלֹמָה אֲסַקְתוּנָא מִמִּצְרַיִם לֹא־יִתָּאָה

יִתְנָא לֹא־תֵרָא בִישָׁא הִדִּין לֹא אֲתֵר

כְּשֵׁר לְבֵית זֶרַע וְאֶף לֹא תֵאנִין

וְגִפְזִין וְרִמּוֹנִין וּמִיָּא לֵית לְמִשְׁתֵּי׃

ו וַיָּבֹא מִשָּׁה וְאַהֲרֹן מִפְּנֵי

הַקָּהָל אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד

וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֵּרָא כְבוֹד

יְהוָה אֲלֵיהֶם: (פ)

וַעֲלֵ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִן קֶדֶם קָהָל

לְתַרְעַ מִשְׁכַּן זְמַנָּה וַיִּפְּלוּ עַל אִפְּיָהוּן

וַאֲתַגִּיל יִקְרָא דִּי לְהוֹן:

שְׁלִישִׁי -

במחוברות

שני

וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

ח קח אֶת הַמַּטֶּה וְהַקֹּהֵל אֶת

הַעֲדָה אֶתְּהוּ וְאַהֲרֹן אֶחָיוֹ

וְדַבַּרְתֶּם אֵל הַסֵּלֶעַ לְעִינֵיהֶם

וְנָתַן מִיָּמָיו וְהוֹצֵאתָ לָהֶם

מִים מִן הַסֵּלֶעַ וְהִשְׁקִיתָ אֶת

הַעֲדָה וְאֶת בְּעִירָם׃

סֹב יָת חוּטְרָא וְאֶכְנֵשׁ יָת כְּנֶשֶׁתָּא אֶתְּ

וְאַהֲרֹן אַחֲיוֹ וְתַמְלִלֹן עִם כִּיפָא

לְעִינֵיהוֹן וְיִתֵּן מוֹהִי וְתַפִּיק לְהוֹן מִיָּא

מִן כִּיפָא וְתַשְׁקִי יָת כְּנֶשֶׁתָּא וְיִתְּ

בְּעִירְהוֹן:

וְאֵת בְּעִירָם. מִבֶּאֱן שְׁחָם הַקֶּבֶ"ה עַל

מִמוֹנֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל:

טוֹיִקָּח מִנְּשָׁה אֶת הַמַּטָּה מִלְּפָנֵי

יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוְּהוּ:

וְנָסִיב מִנְּשָׁה יֵת חוּטָרָא מִן קֶדֶם יי

כְּמֵא דִּי פִקְדִיָּה:

וַיִּקְהֲלוּ מִנְּשָׁה וְאַהֲרֹן אֶת

הַקָּהָל אֵל פָּנֵי הַסֵּלַע וַיֹּאמְרוּ

לָהֶם שָׁמְעוּ נָא הַמָּרִים הַמֶּן

הַסֵּלַע הַזֶּה נּוֹצִיא לָכֶם מַיִם:

וְאֶכְנִישׁוּ מִשָּׁה וְאַהֲרֹן יֵת קָהֳלָא לְקָדָם

כִּיפָא וְאֵמַר לְהוֹן שְׁמְעוּ כְעַן סֶרְבַּנְיָא

הַמֶּן כִּיפָא הֵדִין נִפִּיק לְכוֹן מִיָּא:

וּיִקְהֻלוּ וְגו'. זֶה אֶחָד מִן הַמְקוֹמוֹת

שֶׁהַחֲזִיק מוֹעֵט אֶת הַמְרוּבָּה: הַמֶּן הַסֵּלַע

הַזֶּה נּוֹצִיא. לְפִי שֶׁלֹא הָיוּ מְכִירִין אוֹתוֹ,

לְפִי שֶׁהָלַךְ הַסֵּלַע וַיֵּשֶׁב לוֹ בֵּין הַסֵּלְעִים

כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק הַבָּאָר, וְהָיוּ יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים

לָהֶם מָה לָכֶם מֵאִיזָה סָלַע תּוֹצִיאוּ לָנוּ
מִיָּם, לָכֵךְ אָמַר לָהֶם הַמּוֹרִים, סֹרְבָנִים,
לְשׁוֹן יֹזֵנִי שׁוֹטִיִּים, מוֹרִים אֶת מוֹרֵיהֶם, הַמֶּן
הַסָּלַע הַזֶּה שֶׁלֹּא נִצְטוּיְנוּ עָלָיו נּוֹצִיא לָכֶם
מִיָּם:

יֹא וַיִּרְאֵם מִנְּשָׂה אֶת יָדוֹ וַיִּךְ אֶת
הַסָּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעַמִּים וַיִּצְאֻ
מִיָּם רַבִּים וַתֵּשֶׁת הָעֲדָה
וַבְּעִירָם: (ס)

וַיִּרְאֵם מִנְּשָׂה יָת יְדֵיהָ וַתִּחַא יָת פִּיפָא

בְּחוּטְרִיהַ תִּרִּין זְמַנִּין וּנְפָקוּ מִיָּא סְגִיָּא

וְשִׁתִּיאת כְּנֶשֶׁתָּא וּבְעִירָהוּן:

פּעֻמִּים. לְפִי שְׁבִרָאֲשׁוּנָה לֹא הוּצִיָּא אֲלֵא

טִיפִין, לְפִי שְׁלֹא צוּה הַמָּקוֹם לְהַכּוֹתוֹ אֲלֵא

וּדְבַרְתֶּם אֵל הַסֵּלַע, וְהִמָּה דִּבְרוּ אֵל סֵלַע

אַחֵר וְלֹא הוּצִיָּא, אָמְרוּ שְׁמָא צָרִיד

לְהַכּוֹתוֹ כְּבִרָאֲשׁוּנָה, שֶׁנֶּאֱמַר וְהִכִּיתָ בַּצּוּר,

וְנִזְדַּמְּן לָהֶם אוֹתוֹ סֵלַע וְהִכָּהוּ:

יב וַיֹּאמְרוּ יְהוָה אֵל מֹשֶׁה וְאַל

אַתָּהּרִין יַעֲזֹן לֹא הָאֱמִנְתֶּם בִּי

לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל

לְכֹן לֹא תִבְיֹאוּ אֶת הַקֹּהֶל הַזֶּה

אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם:

וְאָמַר יי לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן חֲלָף דִּי לֹא

הֵימָנְתוֹן בְּמִימָרִי לְקַדְּשׁוֹתִי לְעֵינֵי בְנֵי

יִשְׂרָאֵל בְּכֹן לֹא תַעֲלוֹן יָת קֹהֶל הַדִּין

לְאֶרֶץ דִּי יִהְיֶה לְהוֹן:

יַעַן לֹא הֵאֱמַנְתֶּם בִּי. גְּלָה הַכְּתוּב שֶׁאֲלוֹלִי

חַטָּא זֶה בְּלִבְד הֵיוּ נִכְנָסִין לְאֶרֶץ, כְּדִי שֶׁלֹּא

**יאמרו עליהם, כעון שאר דור המדבר
שנגזר עליהם שלא יכנסו לארץ, כך היה
עון משה ואהרן. והלא הצאן ובקר ישחט
קשה מזו, אלא לפי שבסתר חסך עליו
הכתוב, וכאן שבמעמד כל ישראל לא
חסך עליו הכתוב, מפני קדוש השם:
להקדישני. שאילו דברתם אל הסלע
והוציא, הייתי מקודש לעיני העדה,
ואומרים מה סלע זה, שאינו מדבר ואינו
שומע ואינו צריך לפרנסה, מקיים דבורו
של מקום, קל וחומר אנו: לכן לא תביאו.**

בשבועה, כמו לכן נשבעתי לבית עלי,

נשבע בקפיצה שלא ירבו בתפלה על כד:

יִגְהַמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְהוָה וַיִּקְדָּשׁ

בָּם: (ס)

אֵינוֹן מִי מִצֹּתָא דְנָצוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל

קָדָם יי וְאֶת־קֹדֶשׁ בְּהוֹן:

המה מי מריבה. הם הנזכרים במקום

אחר, את אלו ראו אצטגניני פרעה

שמושיעין של ישראל לזקה במים, לכך

גזרו כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו:
ויקדש בם. שמתו משה ואהרן על ידם.
שכשהקב"ה עושה דין במקודשיו, הוא
יראוי ומתקדש על הבריות, וכן הוא אומר
נורא אלהים ממקדשיו, וכן הוא אומר
בקרובי אקדש:

רביעי

וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכָיו מִקֶּדֶשׁ
אֶל מֶלֶךְ אֲדָוָם כֹּה אָמַר אֲחִיךָ

יִשְׂרָאֵל אֶתְּהָ יִדְעֶתָ אֵת כָּל

הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מִצֵּאתָנוּ:

וְשַׁלַּח מִשָּׁה אֶזְגָּדִין מִרְקָם לֹות מִלְכָּא

דְּאָדוּם כְּדָנָן אֲמַר אַחוּךְ יִשְׂרָאֵל אֶתְּ

יִדְעֶתָ יֵת כָּל עֲקֻתָּא דִּי אֲשַׁכְּחֵתָנָא:

אֲחִיד יִשְׂרָאֵל. מַה רָאָה לְהַזְכִּיר כֵּאֵן

אֲחוּהָ, אֵלֹא אֲמַר לֹו אֲחִים אֲנַחְנוּ, בְּנֵי

אֲבֵרָהֶם שְׁנֵאֲמַר לֹו כִּי גַר יִהְיֶה זֶרַעְךָ, וְעַל

שְׁנֵינוּ הִיָּה אוֹתוֹ הַחוּב לְפִרְעוֹ: אֶתְּהָ יִדְעֶתָ

אֵת כָּל הַתְּלָאָה. לְפִיכָךְ פִּירֵשׁ אֲבִיכֶם

מעל אבינו, וילך אל ארץ מפני יעקב
אחיו, מפני השטר חוב המוטל עליהם,
והטילו על יעקב:

טו וַיִּרְדּוּ אֲבֹתֵינוּ מִצְרֵימָה
וַיָּשֻׁב בְּמִצְרַיִם יָמִים רַבִּים
וַיִּרְעוּ לָנוּ מִצְרַיִם וְלֹאֲבֹתֵינוּ:
וַנַּחֲתוּ אֲבֹתֵנוּ לְמִצְרַיִם וַיְתִיבֵנוּ
בְּמִצְרַיִם יוֹמִין סְגִיָּאִין וְאַבְאִישׁוּ לָנוּ
מִצְרָאִי וְלֹאֲבֹתֵנוּ:

וירעו לנו. סבלנו צרות רבות: ולאבותינו.

מכאן שהאבות מצטערים בקבר

כשפורענות באה על ישראל:

טז וַנִּצְעַק אֶל יְהוָה וַיִּשְׁמַע

קִלְנוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ וַיִּצַּאנוּ

מִמִּצְרַיִם וְהֵנָּה אֲנַחְנוּ בְּקֶדֶשׁ

עִיר קֹדֶשׁ גְּבוּלָה:

וְצִיֵּנָה קָדָם יי וְקִבִּיל צְלוֹתָנָה וּשְׁלַח

מַלְאָכָה וְאַפְקֵנָה מִמִּצְרַיִם וְהֵא אֲנַחְנָה

בְּרַקָּם קִרְתָּא דְּבִסִּטֵּר תְּחִוּמָּךְ:

**וישמע קולנו. בברכה שברכנו אבינו
הקול קול יעקב, שאנו צועקים ונענים:
מלאך. זה משה, מכאן שהנביאים קרוים
מלאכים, ואומר ויהיו מלעיבים במלאכי
האלהים:**

**יִזְנַעְבָּרָה נָא בְּאַרְצֶךָ לֹא נַעֲבֹר
בְּשָׂדֶךָ וּבְכַרְמְךָ וְלֹא נַשְׁתָּחֶה מִי
בְּאֵר דִּירְךָ הַמִּלֶּךְ נִלְךָ לֹא נִפְחָה
יָמֵינוּ וְשִׁמְאֹל עַד אֲשֶׁר נַעֲבֹר**

גבלה:

נְעִיבֶר כְּעֵן בְּאַרְעֶךָ לֹא נְעִיבֶר בַּחֲקֶל
וּבְכָרֶם וְלֹא נִשְׁתִּי מִי גּוֹב בְּאַרְחַ מַלְכָּא
נִיזִיל לֹא נִסְטִי לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא עַד
דְּנְעִיבֶר תְּחִימָךְ:

נעברה נא בארצך. אין לך לעזור על
הירושה של ארץ ישראל, כשם שלא
פרעת החוב, עשה לנו עזר מעט לעבור
דרך ארצך: ולא נשתה מי באר. מי בורות
היה צריך לומר, אלא כך אמר משה אף

על פי שיש בידינו מן לאכול ובאר
לשתות, לא נשתה ממנו, אלא נקנה מכם
אוכל ומים להנאתכם. מכאן לאכסנאי
שאף על פי שיש בידו לאכול יקנה מן
החנוני, כדי להנות את אושפיזו: דרך
המלך נלך וגו'. אנו חוסמים את בהמתנו
ולא יטו לכאן ולכאן לאכול:

יח וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲדֹם לֹא
תַעֲבֹר בִּי פֶן בַּחֲרֹב אֵצֶא
לְקִרְאָתִי:

וַאֲמַר לִיה אֲדוֹמָאָה לֹא תַעֲבֹר בְּתַחוּמֵי

דְּלִמָּא בְּדִקְטָלִין בְּחֶרֶבָא אָפּוֹק

לְקַדְמוּתָךְ:

פֶּן בַּחֲרֵב אֵצֶא לְקִרְאָתְךָ. אַתֶּם מִתְּנָאִים

בְּקוֹל שְׁהוֹרֵשְׁכֶם אֲבִיכֶם, וְאַמְרַתֶּם וְנַצַּעְק

אַל ה' וַיִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ, וְאַנִּי אֵצֶא עֲלֵיכֶם

בְּמָה שְׁהוֹרֵשְׁנִי אֲבִי וְעַל חֶרֶבְךָ תַּחֲיֶיהָ:

יְיָ וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

בְּמַסְלָה נַעֲלָה וְאַם מִיָּמִיד

נִשְׁתָּה אֲנִי וּמִקְנֵי וְנִתְּתִי

מִכָּרָם רַק אֵין דָּבָר בְּרָגְלִי

אֶעְבְּרָה:

וְאָמְרוּ לֵיהּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאַרְחַ כְּבִישָׂא

נֶסֶק וְאִם מִימָךְ נִשְׁתִּי אֲנָא וּבְעִירִי

וְאַתָּן דְּמִיהוֹן לְחוּד לִית פְּתָגָם דְּבִישׁ

בְּרָגְלִי אֶעֱיִבֵּר:

רק אין דבר. אין שום דבר מזיקד:

ב וַיֹּאמְרוּ לֹא תֵעָבֹר וַיֵּצֵא

אֲדוֹם לְקַרְאָתוֹ בְּעַם כְּבֹד

וּבִיד חֲזָקָה:

וְאָמַר לֹא תַעֲבֹר וְנִפְק אֲדוֹמָא

לְקַדְמוֹתֶיהָ בְּחִיל רַב וּבִידָא תְּקִיפָא:

וּבִיד חֲזָקָה. בַּהֲבֹטָחַת זְקִנְנוּ וְהַיָּדִים יָדֵי

עֲשׂוּ:

כֹּא וַיִּמָּאֵן אֲדוֹם נִתֵּן אֶת

יִשְׂרָאֵל עֲבָר בְּגַבְלוֹ וַיֵּט

יִשְׂרָאֵל מֵעֲלִיו: (פ)

וְסָרִיב אֲדוֹמָא לְמִשְׁבַּק יָת יִשְׂרָאֵל

פרשת חוקת - חמישי - במחברות שלישי - דף תשמד

לְמַעַבְר בְּתַחוּמֶיהָ וְסָטָא יִשְׂרָאֵל

מְלוֹתֶיהָ:

חַמִּיטְי -

בַּמַּחְזֵבֵרֹת

טַלִּיטְי

וְיִסְעוּ מִקֶּדֶשׁ וְיִבְאוּ בְנֵי

יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה הָרַחֲמָנִי:

וַנִּטְלוּ מִרְקָם וְאַתּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל

כְּנִשְׁתָּא לְהָר טוֹרָא:

כל העדה. כולם שלמים ועומדים להכנס

לארץ, שלא היה בהן אחד מאותם

שנגזרה גזירה עליהם, שכבר כלו מתי

מדבר, ואלו מאותן שכתוב בהן חיים

כלכם היום: הר ההר. הר על גבי הר,

כתפוח קטן על גבי תפוח גדול, ואף על פי

שהענן הולך לפניהם ומשוח את ההרים,

שלשה נשארו בהן, הר סיני לתורה, והר

נבו לקבורת משה, והר ההר לקבורת

אהרן:

בג וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל

אַהֲרֹן בְּהֹר הָהָר עַל גְּבוּל

אֶרֶץ אֲדָוָה לֵאמֹר:

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה וְלֹאֲהֲרֹן בְּהֹר טוֹרָא

עַל תְּחוֹם אֶרֶץ דְּאֲדָוָה לְמִיָּמָר:

עַל גְּבוּל אֶרֶץ אֲדָוָה. מִגִּיד שִׁמְפָנִי

שֶׁנִּתְחַבְּרוּ כֵּאֵן לְהִתְקַרֵּב לַעֲשׂוֹ הָרָשָׁע,

נִפְרָצוּ מֵעֲשִׂיהֶם וְחִסְרוּ הַצַּדִּיק הַזֶּה, וְכֵן

הַנְּבִיא אֹמֵר לִיהוֹשֻׁפֵּט, בַּהֲתַחֲבֹרֶךְ עִם

אחזיהו פרץ ה' את מעשיך:

כד־יִאָסֹף אֶהְרֹן אֶל עַמּוּיוֹ כִּי לֹא

יָבֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי

לְבָנִי יִשְׂרָאֵל עַל אֲשֶׁר מָרִיתָם

אֶת פִּי לְמִי מָרִיבָה:

יִתְכַנֵּשׁ אֶהְרֹן לְעַמִּיָּה אֲרִי לֹא יַעֲזֹל

לְאַרְעָא דִּי יְהֻבִּית לְבָנִי יִשְׂרָאֵל עַל דִּי

סְרִיבְתוֹן עַל מִימָרִי לְמִי מִצֹּתָא:

כֹּה קָח אֶת אֶהְרֹן וְאֶת אֶלְעָזָר

בְּנֹו וְהֵעֵל אֶתֶם הָרֹהַר הָהָרִי:

דְּבַר יְתֹ אֶהְרֹן וְיֵת אֶלְעֶזֶר בְּרִיָּה וְאַסִּיק

יְתֵהוֹן לְהָרֹ טוֹרָא:

קַח אֶת אֶהְרֹן. בַּדְּבָרִי נִיחֻמִּים, אֲמֹר לֹו,

אֲשֶׁרִיד שְׁתֵּרָאָה כְּתֹרֶךְ נִתּוֹן לְבִנְךָ, מִה

שְׁאִין אֲנִי זָכָאִי לְכַךְ:

כֹו וְהִפְשִׁט אֶת אֶהְרֹן אֶת

בְּגָדָיו וְהִלְבִּשְׁתֶּם אֶת אֶלְעֶזֶר

בְּנֹו וְאַהְרֹן יֵאָסֶף וְיָמָת שָׁם:

וְאֶשְׁלַח יְתָ אֶהֱרֹן יְתָ לְבוֹשׁוֹהִי

וְתִלְבִּישׁנוֹן יְתָ אֶלְעָזָר בִּרְיָהּ וְאֶהֱרֹן

יְתִכְנִישׁ וַיָּמוּת תָּמָן:

אֵת בַּגְדֵיָו. אֵת בַּגְדֵי כַהֲנָה גְדוּלָּה

הַלְבִּישָׁהוּ, וְהַפְשִׁיטָם מֵעֲלָיו לְתַתָּם עַל בְּנוֹ

בַּפְּנִיָּו, אָמַר לוֹ הַכֹּהֵן לְמַעְרָה וְנִכְנָס, רָאָה

מִטָּה מוֹצֵעֶת וְנָר דְּלוּקָה, אָמַר לוֹ עֲלֵה

לְמִטָּה וְעֲלֵה, פָּשׁוּט יָדָיִךְ וּפֶשֶׁט, קִמּוּץ

פִּיךָ וּקְמִץ, עֲצוֹם עֵינֶיךָ וְעֲצָם, מִיַּד חֲמַד

מִשָּׁה לְאוֹתָהּ מִיָּתָהּ, וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ

כַּאֲשֶׁר מֵת אֶהֱרֹן אַחֶיךָ, מִיָּתָהּ שְׁנֵתְאוּיָת

לה:

בו ויעש משה באשר צוה

יהוה ויעלו אל הר ההר לעיני

כל העדה:

ועבד משה כמא די פקיד יי וסליקו

להר טורא לעיני כל כנשתא:

ויעש משה. אף על פי שהדבר קשה לו

לא עכב:

בח ויפגש משה את אהרן את

בְּגִדָיו וַיִּלְבַּשׁ אֶת־אֶת

אֶלְעָזָר בְּנוֹ וַיָּמַת אֶהֱרֹן שָׁם

בְּרֹאשׁ הָהָר וַיֵּרֶד מִשָּׁה

וְאֶלְעָזָר מִן־הָהָר׃

וַאֲשַׁלַּח מִשָּׁה יָת אֶהֱרֹן יָת לְבוּשׁוֹהִי

וַאֲלַבִּישׁ יְתֵהוֹן יָת אֶלְעָזָר בְּרִיָּה וּמִית

אֶהֱרֹן תָּמָן בְּרִישׁ טוֹרָא וּנְחַת מִשָּׁה

וְאֶלְעָזָר מִן־טוֹרָא׃

כֹּט וַיֵּרָאוּ כָּל־הָעֵדָה כִּי־גִוַע

אַהֲרֹן וַיִּבְכוּ אֶת אֶהֱרֹן

שֶׁלְעֵשִׁים יוֹם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל:

(ס)

וַחֲזוּ כָּל בְּנֵשֶׁתָּא אֲרֵי מִית אֶהֱרֹן וַבְּכוּ

יֵת אֶהֱרֹן תִּלְתִּין יוֹמִין כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל:

וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה זָגוּ. כִּשְׂרָאוּ מִשָּׁה

וְאַלְעִזֵּר יוֹרְדִים וְאַהֲרֹן לֹא יָרַד, אָמְרוּ הֵיכֵן

הוּא אֶהֱרֹן, אָמַר לָהֶם מָת, אָמְרוּ, אִפְשָׁר

מִי שֶׁעֵמַד כִּנְגַד הַמֶּלֶךְ וְעֵצָר אֶת הַמֶּגֶפָה

יִשְׁלֹט בּוֹ מֶלֶךְ הַמּוֹת, מִיָּד בִּקֵּשׁ מִשָּׁה

**רחמים והראוהו מלאכי השרת להם מוטל
במטה, ראו והאמינו: כל בית ישראל.
האנשים והנשים, לפי שהיה אהרן רודף
שלום, ומטיל אהבה בין בעלי מריבה ובין
איש לאשתו: כי גוע. אומר אני,
שהמתרגם דהא מית, טועה הוא, אלא אם
כן מתרגם ויראו ואתחזיאו, שלא אמרו
רבותינו ז"ל כי זה משמש בלשון דהא
אלא על מדרש שנסתלקו ענני כבוד,
וכדאמר רבי אבהו, דאמר רבי אבהו אל
תקרי ויראו אלא וייראו, ועל לשון זה**

נופל לשון דהא, לפי שהוא נתינת טעם
למה שלמעלה הימנו, למה ויראו לפי
שהרי מת אהרן, אבל על תרגום וחזו כל
בנישאתא אין לשון דהא נופל, אלא לשון
אשר, שהוא מגזרת שמוש אי, שמצינו
אם משמש בלשון אשר, כמו ואם מדוע
לא תקצר רוחי, והרבה מפורשים מזה
הלשון אם חרוצים ימיו:

במדבר פרק-כא

א וַיִּשְׁמַע הַכֹּהֲנִים מֶלֶךְ עָרֹד
יָשָׁב הַנֶּגֶב כִּי בָא יִשְׂרָאֵל

דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל

וַיֵּשֶׁב מִמָּנּוּ שָׁבִי:

וַיִּשְׁמַע כְּנַעֲנָא מֶלֶכָּא דְעָרֵד יִתִּיב

דְּרֹמָא אֲרִי אֲתָא יִשְׂרָאֵל אֲרַח

מֵאֵלֵיא וְאַגַּח קָרְבָּא בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב

מִנִּיהָ שְׁבִיא:

וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי שִׁמְעַ שְׁמַת אֲהֵרֶן

וְנִסְתַּלְקוּ עֲנִי כְבוֹד כּו' כְּדֵאִיתָא בְּרֵאשׁ

הַשָּׁנָה, וְעַמְלָק מַעֲוֹלָם רְצוּעָה מֵרְדּוּת

לְיִשְׂרָאֵל, מִזֶּמֶן בְּכָל עֵת לְפֹרְעָנוּת: יוֹשֵׁב

**הנגב. זה עמלק, שנאמר עמלק יושב
בארץ הנגב, ושנה את לשונו לדבר בלשון
כנען, כדי שיהיו ישראל מתפללים
להקב"ה לתת כנענים בידם, והם אינן
כנענים, ראו ישראל לבושיהם כלבושי
עמלקים ולשונם לשון כנען, אמרו נתפלל
סתם, שנאמר אם נתון תתן את העם הזה
בידי: דרך האתרים. דרך הנגב שהלכו בה
מרגלים, שנאמר ויעלו בנגב. דבר אחר,
דרך האתרים, דרך התייר הגדול הנוסע
לפניהם, שנאמר דרך שלשת ימים לתור**

לָהֶם מְנוּחָה: וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׂבִי. אֵינָהּ אֵלָּא

שִׁפְחָה אַחַת:

ב וַיֵּדֶר יִשְׂרָאֵל נָדָר לַיהוָה

וַיֹּאמֶר אִם נָתַן תִּתֵּן אֶת הָעַם

הַזֶּה בְּיָדִי וְהִחַרְמֹתִי אֶת

עַרְיָהֶם:

וְקִיִּים יִשְׂרָאֵל קִיִּים קָדָם יי וַאֲמַר אִם

מִמָּסַר תִּמָּסַר יְת עֲמָא הֲדִין בְּיָדִי

וַאֲגַמַּר יְת קְרוֹיָהוֹן:

והחרמתי. אקדיש שללם לגבוה:

ג וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּקוֹל יִשְׂרָאֵל

וַיֵּתֶן אֶת הַכִּנְעָנִי וַיַּחֲרֶם

אֶת־הֶם וְאֶת עֲרִיָּהֶם וַיִּקְרָא שֵׁם

הַמָּקוֹם חֶרְמָה: (פ)

וְקָבִיל יי צְלוֹתֶיהָ דִּישְׂרָאֵל וּמִסֵּר יְת

כִּנְעֲנָאָה וְגַמֵּר יִתְּהוֹן וַיֵּת קְרוֹיָהוֹן

וַיִּקְרָא שְׁמָא דְאַתְרָא חֶרְמָה:

וַיַּחֲרֶם אֶת־הֶם. בהריגה: ואת עריהם.

חרמי גבוה:

דְּוַיִּסְעוּ מֵהָר הַהוּא דֶּרֶךְ יָם סוּף

לְסַבֵּב אֶת אֶרֶץ אֲדוֹם וְתִקְצֹר

נַפְשֵׁי הָעָם בַּדֶּרֶךְ:

וְנִטְלוּ מֵהָר טוֹרָא אֶרֶץ יִמָּא דְסוּף

לְאַקְפֵּי יַת אֶרֶץ דְּאֲדוֹם וְעַקַּת

נַפְשָׁא דְעַמָּא בְּאוֹרְחָא:

דֶּרֶךְ יָם סוּף. כִּיּוֹן שְׂמַת אַחֲרָן וּבֵאֵה

עֲלֵיהֶם מִלַּחְמָה זֹה, חֲזְרוּ לְאַחֲזֹרֵיהֶם דֶּרֶךְ

**יָם סוּף, הוּא הַדֶּרֶךְ שֶׁחֲזְרוּ לָהֶם כְּשֶׁנִּגְזְרָה
עֲלֵיהֶם גְּזִירַת מִרְגָּלִים, שֶׁנֶּאֱמַר וַסְּעוּ
הַמִּדְבָּרָה דֶּרֶךְ יָם סוּף, וְכֵן חֲזְרוּ
לְאַחֲרֵיהֶם שֶׁבַע מִסְעוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל נִסְעוּ מִבְּאֵרוֹת בְּנֵי יַעֲקֹב מוֹסְרָה
שֵׁם מַת אֶהְרֹן, וְכִי בְּמוֹסְרָה מַת זֶה לֹא בָהֶר
הָהָר מַת, אֲלֹא שֵׁם חֲזְרוּ זֶה תֹּאבְלוּ עֲלֵיו
וְהִסְפִּידוּהוּ כִּאִילוֹ הוּא בִּפְנֵיהֶם. צֵא וּבְדוּק
בְּמִסְעוֹת, וְתִמְצֵא שֶׁבַע מִסְעוֹת מִן
מוֹסְרָה עַד הָהָר הָהָר: לְסַבֵּב אֶת אֶרֶץ
אֲדוּם. שֶׁלֹּא נִתְּנָם לְעַבֹּד בְּאֶרְצוֹ: וְתִקְצֹר**

**נפש העם בדרך. בטורה הדרך, שהוקשה
להם, אמרו, עכשיו היינו קרובים להכנס
לארץ ואנו חוזרים לאחורינו, כך חזרו
אבותינו ונשתחו שלשים ושמנה שנה עד
היום, לפיכך קצרה נפשם בעיני הדרך,
ובלשון לע"ז אנקרו דלו"ר. ולא יתכן
לומר ותקצר נפש העם בדרך בהיותם
בדרך, ולא פירש בו במה קצרה, שכל
מקום שתמצא קצור נפש במקרא,
מפורש שם במה קצרה, כגון ותקצר נפשי
בהם, וכגון ותקצר נפשו בעמל ישראל.**

וכל דבר הקשה על אדם נופל בו לשון
קצור נפש, כאדם שהטורח בא עליו, ואין
דעתו רחבה לקבל אותו הדבר, ואין לו
מקום בתוך לבו לגור שם אותו הצער,
ובדבר המטריח נופל לשון גודל, שגדול
הוא וכבד על האדם, כגון וגם נפשם
בחלה בי, גדלה עלי, ויגאה כשחל תצודני,
כללו של פירוש, כל לשון קצור נפש
בדבר, לשון שאין יכול לסובלו הוא, שאין
הדעת סובלתו:

הַיֵּדְבָר הָעֵם בְּאַלְהִים וּבַמֵּשָׁה

לָמָּה הֵעֵלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לָמוֹת

בַּמִּדְבָּר כִּי אֵין לָחֶם וְאֵין מַיִם

וְנִפְשָׁנוּ קָצָה בַּלָּחֶם הַקָּלֵל:

וְאַתְרַעַם עָמָא בְּמִימְרָא דִּי וְעַם מִשָּׁה

נִצּוּ לָמָּה אֲסִקְתוּנָא מִמִּצְרַיִם לָמָּת

בַּמִּדְבָּרָא אֲרִי לֵית לַחֲמָא וְלֵית מִיָּא

וְנִפְשָׁנָא עָקַת בְּמִנָּא הֲדִין דְּמִיכְלִיָּה

קָלִיל:

באלהים ובמשה. השוו עבד לקונו: למה

העֲלִיתֵנוּ. שְׁנִיָּהּ שׁוּיִם: וְנַפְשֵׁנוּ קָצָה.

אֵף זֶה לָשׁוֹן קָצוֹר נֶפֶשׁ וּמָאוֹס: בִּלְחָם

הַקְּלוּקָל. לִפִּי שֶׁהֵמֶן נִבְלָע בְּאִיבָרִים

קִרְאָהּ קְלוּקָל, אִמְרוּ, עֵתִיד הֵמֶן הַזֶּה

שִׁיתִּפַּח בְּמַעֲיָנוּ, כָּלוּם יֵשׁ יָלוֹד אֲשֶׁה

שִׁמְכָנִים וְאֵינִי מוֹצִיא:

וַיִּשְׁלַח יְהוָה בְּעָם אֶת

הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרָפִים וַיִּנְשְׁכוּ אֶת

הָעָם וַיָּמָת עִם רַב מִיִּשְׂרָאֵל:

וַגִּרֵּי יִי בְּעַמָּא יֵת חִיּוֹן קָלָן וְנִכִּיתוּ יֵת

עֲמָא וּמִית עִם סְגִי מִיִּשְׂרָאֵל:

את הנחשים השרפים. ששורפים את

האדם בארם שיניהם: וינשכו את העם.

יבא נחש שלקה על הוצאת דבה ויפרע

ממוציאי דבה, יבוא נחש שכל המינין

נטעמין לו טעם אחד,, ויפרע מכפויי

טובה שדבר אחד משתנה להם לכמה

מטעמים:

וַיִּבֹא הָעָם אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ

חָטֵאנוּ כִּי דִבַּרְנוּ בַּיהוָה וּבְךָ

הַתִּפְּלֵל אֶל יְהוָה וַיִּסַּר מַעֲלֵינוּ

אֶת הַנֶּחֱשׁ וַיִּתְּפֵל מִנְּשָׁה בְּעַד

הָעַם:

וְאַתָּה עָמָא לְמִנְּשָׁה וְאַמְרוּ חֲבֵנָא אֲרִי

אֶתְרַעֲמֵנָא קָדָם יְיָ וְעַמָּךְ נִצִּינָא צִלִּי

קָדָם יְיָ וַיַּעֲדֵי מִנְּנָא ית חוּיָא וְצִלִּי

מִנְּשָׁה עַל עָמָא:

וַיִּתְּפֵל מִנְּשָׁה. מִכָּאן לְמִי שֶׁמִּבְקָשִׁים

מִמֶּנּוּ מַחֲיֵלָה שֶׁלֹּא יִהְיֶה אֲבִזְרֵי מִלְּמַחוּל:

ח וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עֲשֵׂה

לָךְ שָׂרָף וְשִׂים אֹתוֹ עַל נֶם

וְהָיָה כָּל הַנִּשְׂוָה וְרָאָה אֹתוֹ

וְחָיָה׃

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה עֲבִיד לָךְ קָלִיא וְשׂוֹי

יְתִיָּה עַל אֶת וִיָּהי כָּל דִּיתְנַכִּית וִיחֲזִי

יְתִיָּה וִיתְקִים׃

עַל נֶם. עַל כְּלֹזֶם שְׁקוֹרִין פִּירָק"א

בִּלְע"ז, זֶכֶן וְכֶנֶם עַל הַגְּבֵעָה, אֲרִים נֶסִי,

**שאו נם, ולפי שהוא גבוה לאות ולראיה
קוראו נם: כל הנשוק. אפילו כלב או
חמור נושכו היה נזוק ומתנוונה והולך,
אלא שנשיכת הנחש ממהרת להמית,
לכך נאמר כאן וראה אותו, ראה בעלמא,
ובנשיכת הנחש נאמר והביט, והיה אם
נשך הנחש את איש והביט וגו', שלא היה
ממהר נשוק הנחש להתרפאות אלא אם
בן מביט בו בכוונה. ואמרו רבותינו, וכי
נחש ממית או מחיה, אלא בזמן שהיו
ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין**

את לבם לאביהם שבשמים היו מתרפאים,

ואם לאו היו נמוקים:

ט וַיַּעַשׂ מִנְּשָׁה נְחֹשׁ נְחֹשֶׁת

וַיִּשְׁמְרוּ עַל הַנֶּסֶךְ וְהָיָה אִם

נָשָׁךְ הִנָּחֶשׁ אֶת אִישׁ וְהַבִּיט

אֶל נְחֹשׁ הִנָּחֶשֶׁת וְחָי:

וַעֲבַד מִנְּשָׁה חֲוִיָּא דְנָחֶשָׁא וְשֹׁוִיָּה עַל

אֶת וְהָוָה כִּד נְכִית חֲוִיָּא יֵת גְּבֵרָא

וּמִסְתַּכַּל לְחֲוִיָּא דְנָחֶשָׁא וּמִתְקִים:

נחש נחשת. לא נאמר לו לעשותו של

נחשת, אלא אמר משה הקב"ה קוראו

נחש, ואני אעשנו של נחשת, לשון נופל

על לשון:

שיר

וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ

בְּאֵבֶת:

וַיִּטְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּשְׁרוּ בְּאֻבּוֹת:

יֵא וַיִּסְעוּ מֵאֵבֶת וַיַּחֲנוּ בְּעֵי

הַעֲבָרִים בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי

מוֹאָב מִמִּזְרַח הַשָּׁמֶשׁ:

וַנִּטְלוּ מֵאוֹבוֹת וְאֶשְׁרוּ בַּמִּגִּזֵּת עֲבָרֵי

בַּמִּדְבָּרָא דִּי עַל אִפִּי מוֹאָב מִמִּדְנָח

שָׁמֶשׁ:

בְּעֵי הַעֲבָרִים. לֹא יָדַעְתִּי לְמָה נִקְרָא

שֵׁם עֵי, וְעֵי לְשׁוֹן חֹרְבָה הוּא, דְּבַר

הַטְּאוּט בַּמִּטְאֵט, וְהַעִי"ן בּוּ יִסּוּד לְבִדָּה,

וְהוּא מִלְּשׁוֹן יַעִים וַיַּעַח בָּרֵד: הַעֲבָרִים.

דֶּרֶךְ מִעֵבֶר הָעוֹבְרִים שֵׁם אֶת הָרַ נְבוֹ אֶל

אֶרֶץ כְּנָעַן, שֶׁהוּא מִכְסִּיק בֵּין אֶרֶץ מִּזְרָא
לְאֶרֶץ אֲמֹרִי: עַל פְּנֵי מִזְרָא מִמִּזְרָח
הַשָּׁמֶשׁ. בְּמִזְרָחָהּ שֶׁל אֶרֶץ מִזְרָא:

יב מִשָּׁם נָסָעוּ וַיַּחֲנוּ בְּנַחֲלֵי
זָרָד:

מִתַּמָּן נָטְלוּ וַיֵּשְׁרוּ בְּנַחֲלֵי דְזָרָד:

יג מִשָּׁם נָסָעוּ וַיַּחֲנוּ מֵעֶבֶר
אֶרְנוֹן אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר הַיַּצִּיא
מִגְבֹּל הָאֲמֹרִי כִּי אֶרְנוֹן גְּבוּל

מוֹאָב בֵּין מוֹאָב וּבֵין

הָאֱמֹרִי:

מִתַּמֵּן נָטְלוּ וְיָשְׂרוּ מֵעֲבָרָא דְאַרְנוֹן דִּי

בְּמִדְבָּרָא דְנַפְיָק מִתְּחוּם אֱמֹרָאָה אֲרִי

אַרְנוֹן תְּחוּם מוֹאָב בֵּין מוֹאָב וּבֵין

אֱמֹרָאָה:

מִגְבוּל הָאֱמֹרִי. תְּחוּם סוּף מִצֵּר שְׁלָהֶם,

וּכֵן גְבוּל מוֹאָב, לְשׁוֹן קִצָּה וְסוּף: מֵעֲבַר

אַרְנוֹן. הַקִּיפּוֹ אֶרֶץ מוֹאָב כָּל דְּרוֹמָה

וּמִזְרָחָה, עַד שְׁבָאוּ מֵעֲבַר הַשְּׁנִי לְאַרְנוֹן,

בתוך ארץ האמורי בצפונה של ארץ
מואב: היוצא מגבול האמורי. רצועה
יוצאה מגבול האמורי והיא של אמוריים,
ונכנסת לגבול מואב עד ארנון שהוא גבול
מואב, ושם חנו ישראל ולא באו לגבול
מואב,, כמו שאמר יפתח וגם אל מלך
מואב שלח ולא אבה, ומשה רמזה כאשר
עשו לי בני עשו היושבים בשעיר
והמואבים היושבים בער, מה אלו לא
נתנום לעבד בתוך ארצם אלא הקיפום
סביב, אף מואב כן:

יֵד עַל כֵּן יֹאמַר בְּסֵפֶר מַלְחָמֹת

יְחֻזָּה אֶת זֶה בְּסוּפָה וְאֶת

הַנְּחָלִים אֶרְנוּן:

עַל כֵּן יִתְאָמַר בְּסֵפֶר קְרִבִּין דְּעֵבֵד יִי

עַל יָמָא דְסוּף וּגְבוּרִין דְעַל נְחָלֵי

אֶרְנוּן:

עַל כֵּן יֹאמַר. עַל חֲנִיָּה זֶה וְנָסִים שֶׁנַּעֲשׂוּ

בָּהּ, יֹאמַר בְּסֵפֶר מַלְחָמֹת ה', כְּשֶׁמִּסְפָּרִים

נָסִים שֶׁנַּעֲשׂוּ לְאֲבוֹתֵינוּ יִסְפְּרוּ אֶת זֶה וְגו':

אֶת זֶה. כִּמוֹ אֶת זֶה, כִּמוֹ שִׁיאָמַר מִן

יעד ועד, כן יאמר מן יהב וזהב, זהוי"ו
יסוד הוא, כלומר את אשר יהב להם
והרבה נסים בים סוף: ואת הנחלים
ארנון. כשם שמספרים בנסי ים סוף, כך
יש לספר בנסי נחלי ארנון, שאף כאן
נעשו נסים גדולים. ומה הם הנסים:

טו וְאַשֶׁר הִנַּחְלִים אֲשֶׁר נָטַח
לְשֶׁבֶת עָר וְנִשְׁעַן לְגִבּוֹל
מוֹאָב:

וְשָׁפוֹךְ נַחֲלֵיָא דְּמַדְבָּרִין לְקַבֵּל לְחַיִּית

וּמִסֵּתֶמִיךְ לְתַחֵם מוֹאָב:

וְאִשָּׁד הַנַּחֲלִים. תַּרְגֹּם שֶׁל שִׁפְךָ אִשָּׁד,
שִׁפְךָ הַנַּחֲלִים, שֶׁנִּשְׁפַּךְ שֵׁם דָם אֲמֹרִיִּים
שֶׁהָיוּ נֶחֱבָאִים שֵׁם, לְפִי שֶׁהָיוּ הַהָרִים
גְּבוּהִים וְהַנַּחֲלִים עֲמוּק וְקָצֵר, וְהַהָרִים
סְמוּכִים זֶה לָזֶה, אָדָם עֹמֵד עַל הָהָר מִזֶּה
וּמִדְּבַר עִם חֲבִירוֹ בָּהָר מִזֶּה, וְהַדֶּרֶךְ עֹבֵר
בְּתוֹךְ הַנַּחֲלִים, אֲמָרוּ אֲמֹרִיִּים, כְּשִׁיכְנֹסוּ
יִשְׂרָאֵל לְתוֹךְ הַנַּחֲלִים לְעִבּוֹר, נִצָּא מִן
הַמַּעְרֹז בַּהָרִים שֶׁלְמַעַלָּה מֵהֶם, וְנִהְרָגוּ
בַּחֲצִים וְאֲבָנֵי בְלִיסְטֵרֹאוֹת, וְהָיוּ אוֹתָן

הנקעים בהר של צד מואב, ובהר של צד
אמוריים היו כנגד אותן נקעים כמין
קרנות ושדים בולטין לחוץ, כיון שבאו
ישראל לעבור, נזדעזע ההר של ארץ
ישראל כשפחה היוצאת להקביל פני
גבירתה, ונתקרב לצד הר של מואב,
ונכנסו אותן השדים לתוך אותן נקעים
והרגום. וזהו אשר נטה לשבת ער, שההר
נטה ממקומו ונתקרב לצד גבול מואב
ונדבק בו, וזהו ונשען לגבול מואב.:

מִזֹּ וּמִנֶּשֶׁם בְּאַרְחָה הוּא הַבְּיָאֵר

אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לְמֹשֶׁה אָסֹף

אֶת הָעָם וְאַתְּנָה לָהֶם מִיָּם: (ס)

וּמִתָּמָן אֶתִּיהִיבֶת לְהוֹן בִּירָא בִּירָא

דִּי אָמַר יִי לְמֹשֶׁה כְּנוֹשׁ יֵת עֲמָא וְאַתָּן

לְהוֹן מִיָּא:

וּמִשָּׁם בָּאֵרָה. מִשָּׁם בָּא הָאֵשֶׁד אֶל הַבָּאֵר.

כִּיצַד, אָמַר הַקֵּב"ה מִי מוֹדִיעַ לְבְנֵי הַנְּסִים

הַלְלוּ הַמִּשְׁכָּל אֹמַר נָתַת פֶּת לְתִינוּק הוֹדִיעַ

לְאִמּוֹ, לְאַחַר שֶׁעָבְרוּ חֲזָרוּ הַהָרִים

לְמִקְוָמָם, וְהַבָּאֵר יֵרְדָה לְתוֹךְ הַנַּחֲלָה

והעלתה משם דם ההרונים וזרועות
ואיברים, ומוליכתן סביב המזבח, וישראל
ראו ואמרו שירה:

יִזְאֶז יְעִשִׂיר יִשְׂרָאֵל אֶת הַעֲשִׂירָה
הַזֹּאת עָלֵי בָּאֵר עֲנוּ לָהּ:

בְּכֵן שִׁבַּח יִשְׂרָאֵל יְיָ תוֹשִׁיבְחָתָא הָדָא
סְקִי בִּירָא שִׁבְּחוּ לָהּ:

עלי באר. מתוך הנחל, והעלי מה שאת
מעלה, ומנין שהבאר הודיעה להם,
שנאמר ומשם בארה, וכי משם היתה

וזה לא מתחלת ארבעים שנה היתה עמהם,
אלא שירדה לפרסם את הנסים, וכן אז
ישיר ישראל, השירה הזאת נאמרה בסוף
ארבעים, והבאר נתנה להם מתחלת
ארבעים, מה ראה להכתב כאן, אלא
הענין הזה נדרש למעלה הימנו:

יח בְּאֵר חֲפְרוֹתָ שְׂרִים פְּרוֹתָ

נְדִיבֵי הָעָם בְּמַחֲקָן

בְּמַשְׁעָנָתָם וּבְמַדְבָּר מַתְנָה:

בִּירָא דְחֲפְרוֹתָ רַב־בֵּיא פְּרוֹתָ רִישִׁי

עֲמָא סַפְרִיא בְּחוּטְרִיהוֹן וּמַמְדִּבְרָא

אֶתִּיהִיבַת לְהוֹן:

באר חפרוה. זאת היא הבאר אשר חפרוה

שרים, משה ואהרן: במשענותם. במטה:

וממדבר. נתנה להם:

יט וּמַמְתָּנָה נַחֲלִיאֵל וּמַנְחִיאֵל

בְּמוֹת:

וּמַדְאֶתִּיהִיבַת לְהוֹן נַחֲתָא עֲמָהוֹן

לְנַחֲלִיא וּמַנְחִיאֵל סְלָקָא עֲמָהוֹן

לְרַמְתָּא:

וּמַמְתָּנָה נַחֲלִיאַל. כְּתַרְגוּמוֹ:

כּ וּמִבְּמוֹת הַגִּיאַ אֲשֶׁר בְּשֹׂדָה

מוֹאֵב רֹאשׁ הַפְּסָגָה וְנִשְׁקָפָה

עַל פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן:

וּמַרְמָתָא לְחִילִיָּא דִּי בְּחֻקְלֵי מוֹאֵב יִישׁ

רַמְתָּא וּמִסְתַּכִּיא עַל אִפֵּי בֵּית יְשִׁימוֹן:

וּמִבְּמוֹת הַגִּיאַ אֲשֶׁר בְּשֹׂדָה מוֹאֵב. כִּי שֵׁם

מֵת מֹשֶׁה וְשֵׁם בְּטֹלָה הַבְּאֵר. דְּבַר אַחֵר,

כרוזה נדיבי העם, כל נשיא ונשיא כשהיו
חונים, נוטל מקלו ומושך אצל דגלו
ומחנהו, ומי הבאר נמשכין דרך אותו
סימן ובאין לפני חניית כל שבט ושבט:
במחקה. על פי משה שנקרא מחוקק,
שנאמר כי שם חלקת מחוקק ספון. ולמה
לא נזכר משה בשירה זו, לפי שלקה על
ידי הבאר, וכיון שלא נזכר שמו של משה
לא נזכר שמו של הקב"ה, משל למלך
שהיו מזמנין אותו לסעודה, אמר אם
אוהבי שם אני שם ואם לאו איני הולך:

ראש הפסגה. כתר־גוֹמֵז רִישׁ רִמְתָּא:

פסגה. לְשׁוֹן גּוֹבֵה, וְכֵן פִּסְגוֹ אֲרַמְנוּתִיהָ,

הַגְבִּיהוּ אֲרַמְנוּתִיהָ: וְנִשְׁקָפָה. אוֹתָהּ

הַפִּסְגָּה, עַל פְּנֵי הַמָּקוֹם שֶׁשְּׁמוֹ יִשְׁיִמּוֹן,

וְהוּא לְשׁוֹן מִדְּבַר שֶׁהוּא שִׁמְם. דְּבַר אַחֵר

וְנִשְׁקָפָה הַבֵּאֵר עַל פְּנֵי הַיִּשְׁיִמּוֹן, שֶׁנִּגְנְזָה

בִּימָה שֶׁל טַבְרִיא, וְהַעֲזוּמָה עַל הַיִּשְׁיִמּוֹן

מִבֵּיט וְרוֹאֶה כַּמִּין כְּבֵרָה בֵּינָם, וְהִיא הַבֵּאֵר.

כֵּךְ דִּרְשׁ רַבִּי תַנְחוּמָא:

כא שביעי -

במחוברות

רביעי

וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכָיו אֶל

סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי לֵאמֹר:

וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֲזַגְדִּין לָוֹת סִיחֹן

מֶלֶכָא דְאֱמֹרָא לְמִימַר:

**וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים. וּבִמְקוֹם אֲחֵר
תּוֹלָה הַשְּׁלִיחוֹת בַּמֶּשֶׁה, שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲשַׁלַּח
מַלְאָכִים מִמֶּדְבַּר קִדְמוֹת, וּכְן וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה
מַלְאָכִים מִמֶּקְדֵּשׁ אֵל מֶלֶךְ אֲדוֹם, וּבִיפְתָח
הוּא אֹמֵר וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים אֵל
מֶלֶךְ אֲדוֹם וְגו', הַכְּתוּבִים הַלְלוּ צְרִיכִים זֶה
לְזֶה, זֶה נּוֹעַל וְזֶה פּוֹתַח, שֶׁמֶשֶׁה הוּא
יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂרָאֵל הֵם מֹשֶׁה, לֹא־מֶלֶךְ
שֶׁנֶּשִׂיא הַדּוֹר הוּא כָּכָל הַדּוֹר, כִּי הַנֶּשִׂיא
הוּא הַכֹּל:**

כב אֶעֱבְרָה בְּאַרְצֶךָ לֹא נִפְטָה

בְּשׂוּדָה וּבְכָרֶם לֹא נִשְׁתָּה מִי

בְּאֵר בְּדֶרֶךְ הַמֶּלֶךְ נִלְךָ עַד

אֲשֶׁר נֶעְבַר גְּבֻלָּךְ:

אֶעֱיֵב בְּאֶרְעֶךָ לֹא נִסֵּי בַּחֲקֵל וּבְכָרֶם

לֹא נִשְׁתִּי מִי גּוֹב בְּאַרְחַ מִלְכָּא נִיזִיל

עַד דִּי נֶעְבַר תְּחוּמָךְ:

אֶעֱבֹרָה בְּאַרְצְךָ. אִם עַל פִּי שְׂלֵא נִצְטוּ

לְפָתוּחַ לָהֶם בְּשָׁלוֹם, בִּקְשׁוּ מֵהֶם שָׁלוֹם:

כַּ וְלֹא נָתַן סִיחֻן אֶת יִשְׂרָאֵל

עֲבַר בְּגִבּוֹלוֹ וַיֵּאָסֶף סִיחון אֶת

כָּל עַמּוֹ וַיֵּצֵא לְקֶרֶת יִשְׂרָאֵל

הַמִּדְבָּרָה וַיָּבֹא יְהִצָּה וַיִּלָּחֶם

בְּיִשְׂרָאֵל:

וְלֹא שָׁבַק סִיחון יָת יִשְׂרָאֵל לְמַעַבַּר

בְּתַחֲוִימֶיהָ וּכְבַּשׁ סִיחון יָת כָּל עַמֶּיהָ

וַנִּפֹּק לְקַדְמוֹת יִשְׂרָאֵל לְמִדְבָּרָא וְאֶת־א

לִיהִץ וְאֶגִּיחַ קָרְבָּא בְּיִשְׂרָאֵל:

וְלֹא נָתַן סִיחון זָגוֹ. לְפִי שֶׁכָּל מַלְכֵי כְנָעַן

היו מעלין לו מס, שהיה שומרם שלא
יעברו עליהם גייסות, כיון שאמרו לו
ישראל אעברה בארצך, אמר להם, כל
עצמי איני יושב כאן אלא לשמרם
מפניכם, ואתם אומרים כך: ויצא לקראת
ישראל. אילו היתה חשבון מלאה יתושין
אין כל בריה יכולה לכבשה, ואם היה
סיחון בכפר חלש אין כל אדם יכול
לכבשו, וכל שכן שהיה בחשבון. אמר
הקב"ה מה אני מטריח על בני כל זאת
לצור על כל עיר ועיר, נתן בלב כל אנשי

המלחמה לצאת מן העיירות, ונתקבצו
כולם למקום אחד ושם נפלו, ומשם הלכו
ישראל אל הערים ואין עומד לנגדם, כי
אין שם איש אלא נשים וטף:

כֹּד וַיִּכְהוּ יִשְׂרָאֵל לְפִי חֶרֶב
וַיִּירֶשׁ אֶת אֶרֶצוֹ מֵאֲרָנָן עַד
יִבְקָן עַד בְּנֵי עַמּוֹן כִּי עַז גְּבוּל
בְּנֵי עַמּוֹן:

וּמִחֲהֵי יִשְׂרָאֵל לְפֶתַח דְּחָרֵב וִירַת יֵת
אֶרְעִיהָ מֵאֲרָנוֹת עַד יוֹבְקָא עַד בְּנֵי

עֲמוֹן אֲרִי תִקֶּיף תְּחוּמָּא דְּבְנֵי עֲמוֹן:

כִּי עִז. וּמָהוּ חִזְקוֹ, הִתְרַאֲתוּ שֶׁל הַקַּב"ה

שֶׁאָמַר לָהֶם אֵל תְּצוּרִים וְגו':

כֹּה וַיִּקַּח יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הָעָרִים

הָאֵלֶּה וַיָּשָׁב יִשְׂרָאֵל בְּכָל עָרֵי

הָאֲמֹרִי בַּחֲשֹׁבֹן וּבְכָל

בְּנֵי יֵה:

וּכְבַּשׁ יִשְׂרָאֵל יָת כָּל קְרוּיָא הָאֵלֶּין

וַיִּתֵּיב יִשְׂרָאֵל בְּכָל קְרוּיָא אֲמֹרָאָה

בְּחֶשְׁבֹּן וּבְכֹל כְּפָרְנָהָא:

בְּנִתְיָהּ. כְּפָרִים הַסְמוּכִים לָהּ:

כו כִּי חֶשְׁבֹּן עִיר סִיחֹן מֶלֶךְ:

הָאֱמֹרִי הוּא וְהוּא נִלְחָם בְּמֶלֶךְ:

מֹואָב הָרֹאשׁוֹן וַיִּקַּח אֶת כָּל

אֶרְצוֹ מִיַּדוֹ עַד אֶרְנֹן:

אֲרִי חֶשְׁבֹּן קִרְתָּא דְּסִיחֹן מֶלֶכָא

דְּאֱמֹרָאָה הִיא וְהוּא אֶגְחַ קִרְבָּא

בְּמֶלֶכָא דְּמֹואָב קִדְמָאָה וַנְּסִיב יָת כָּל

אַרְעִיָּה מִיַּדִּיהָ עַד אֲרָנוֹן:

וְהוּא נֹלָחֵם. לָמָּה הוּצַרְךָ לְהַכְתָּב, לְפִי

שֶׁנֶּאֱמַר אַל תִּצַּר אֶת מוֹאֵב, וְחֲשַׁבּוֹן מִשְׁלַ

מוֹאֵב הִיִּתָּה, כְּתָב לָנוּ שְׁסִיחּוֹן לְקַחָה מֵהֶם,

וְעַל יָדוֹ טָהֲרָה לְיִשְׂרָאֵל: מִיָּדוֹ. מִרְשׁוֹתָיו:

כֹּז עַל כֵּן יֵאָמְרוּ הַמַּשְׁלִיִּים בָּאוּ

חֲשַׁבּוֹן תִּבְּנָה וְתִכְּוֹנֵן עִיר

סִיחּוֹן:

עַל כֵּן יֵימָרוּן מִתְּלִיא עוֹלוֹ לְחֲשַׁבּוֹן

תַּתְּבִּי וְתִשְׁתַּכֵּל קִרְתָּא דְּסִיחון:

**על כן. על אותה מלחמה שנלחם סיחון
במואב: יאמרו המושלים. בלעם, שנאמר
בו וישא משלו: המושלים. בלעם ובעור,
זהם אמרו: באו חשבון. שלא היה סיחון
יכול לכבשה, והלך ושכר את בלעם
לקללו, וזהו שאמר לו בלק כי ידעתי את
אשר תברך מבורך וגו': תבנה ותכונן.**

חשבון בשם סיחון להיות עירו:

כח פי אש יצאה מחשבון

לְהַבִּיחַ מִקְרִית סִיחֹן אֲכָלָה עַר

מוֹאָב בַּעֲלִי בַמּוֹת אֲרִנִּי:

אֲרִי קִידוּם תִּקְיָה כְּאַשָּׁא נִפְק מִחֲשֻׁבּוֹן

עֲבָדִי קָרְבָּא כְּשִׁלְהוּבִיתָא מִקְרִיתָא

דְּסִיחֹן קִטְלוּ עֲמָא דְשָׂרוּ בְּלַחֲתִית

מוֹאָב כּוּמְרִיא דְּפִלְחִין בֵּית דַּחֲלָא

רַמְתָּא דְּאֲרִנּוֹן:

כִּי אִשׁ יֵצֵא מִחֲשֻׁבּוֹן. מִשְׁכַּבְשָׁה סִיחֹן:

אֲכָלָה עַר מוֹאָב. שֵׁם אוֹתָהּ הַמְּדִינָה קְרוּי

עַר בִּלְשׁוֹן עִבְרִי, וְלַחִיית בִּלְשׁוֹן אַרְמִי: עַר

מוֹאֵב. עַר שֶׁל מוֹאֵב:

כֹּט אִזִּי לָךְ מוֹאֵב אֲבֹדָתָ עִם

כְּמוֹשׁ נָתַן בָּנָיו פְּלִיטָם

וּבְנֹתָיו בַּעֲשֻׁבִּית לְמַלְךְ אֲמֹרִי

סִיחוֹן:

וַיִּלְכוּן מוֹאֲבֵאִי אֲבֹדָתוֹן עִמָּא דְּפִלְחִין

לְכְמוֹשׁ מִסֵּר בְּנוֹתָי צִירִין וּבְנֹתֶיהָ

בַּעֲשֻׁבִּיא לְמַלְכָּא דְּאֲמֹרָאָה סִיחוֹן:

אוי לך מואב. שקללו את מואב שימסרו

בידו: כמוש. שם אלהי מואב: נתן. הנותן

את בניו של מואב: פליטם. נסים ופליטים

מחרב ואת בנותיו בשבית וגו':

לֹא־נִירָם אָבֹד חֶשְׁבֹּן עַד הֵיבֹן

וְנָשִׁים עַד נֶפֶח אֲשֶׁר עַד

מִיַּדְבָּא:

וּמִלְכוֹ פֶסֶקֶת מֶחֶשְׁבֹּן עַדָּא שׁוּלְטָן

מִדִּיבֹן וְצִדִּיאוֹ עַד נֶפֶח דְּסַמִּיךְ עַד

מִידְבָּא:

וְנִירָם אַבְדּ. מַלְכוּת שְׁלָהֶם: אַבְדּ חֶשְׁבוֹן
עַד דִּיבּוֹן. מַלְכוּת וְעוֹל שְׁהִיָּה לְמוֹאֵב
בַּחֶשְׁבוֹן אַבְדּ מֶשֶׁם, וְכֵן עַד דִּיבּוֹן, תִּרְגּוֹם
שֶׁל סָר עַד, כְּלוּמָר סָר נִיר מִדִּיבּוֹן, נִיר
לְשׁוֹן מַלְכוּת וְעוֹל וּמִמְשַׁלַּת אִישׁ, כְּמוֹ
לְמַעַן הִיּוֹת נִיר לְדוֹד עֲבָדֵי: וְנָשִׁים. שִׁי"ן
דְּגוּשָׁה, לְשׁוֹן שְׂמִמָּה, כֵּן יֹאמְרוּ
הַמּוֹשְׁלִים: וְנָשִׁים. אוֹתָם: עַד נִפְחָ.
הַשִּׁימוֹנוֹם עַד נִפְחָ:

לֹא וַיָּשָׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ

הָאֱמֹרִי:

וַיֵּתֵב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ אֱמֹרָא:

לִבִּי וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְרַגֵּל אֶת יַעֲזָר

וַיִּלְכְּדוּ בְּנֵתֶיהָ (וַיִּירֶשׁ) וַיִּזְרַע

אֶת הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר שָׁם:

וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְאַלְלָא יֵת יַעֲזָר וְכַבְּשׁוּ

כַּפְרֵנְהָא וְתַרְיֵךְ יֵת אֱמֹרָא דִּי תַמָּן:

וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְרַגֵּל אֶת יַעֲזָר. הַמְרַגְלִים

לְכֹדוּהָ, אָמְרוּ לֹא נַעֲשֶׂה כְּרָאשׁוֹנִים,
בְּטוֹחִים אָנוּ בְּכַח תַּכְלָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה
לֶהֱלַחם:

לֹא וַיִּפְּנוּ וַיַּעֲלוּ דֶרֶךְ הַבָּשָׁן
וַיֵּצֵא עֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן
לִקְרֹאתָם הוּא וְכָל עַמּוֹ
לְמַלְחָמָה אֲדִרְעִי:

וְאֶת־פְּנֵיָאוּ וּסְלִיקוּ לְאַרְחַ מִתָּנִן וַנִּפְקֹ
עֹג מֶלֶכָא דְּמִתָּנִן לְקַדְמוֹתָהוֹן הוּא

וְכָל עַמִּיּה לְאַגָּחָא קִרְבָּא לְאַדְרֵעִי:

מפטיר לד

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מִנְשָׁה אֵל

תִּירָא אֶתֹּו כִּי בִידֶךָ נָתַתִּי

אֶתֹּו וְאֶת כָּל עַמּוֹ וְאֶת אֶרְצוֹ

וַעֲשִׂיתָ לוֹ כְּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ

לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר

יֹשֵׁב בְּחֶשְׁבוֹן:

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה לֹא תִדְחַל מִנִּיהָ אֲרִי
בִידֶךָ מִסָּרִית יִתֶּיהָ וַיֵּת כָּל עַמִּיהָ וַיֵּת
אֶרְעֶיהָ וַתַּעֲבֹד לֵיהָ כִּמָּא דִּי עֲבַדְתָּ
לְסִיחֹן מֶלֶכָא דְאַמּוֹרָאָה דִּי יֵתב
בְּחֶשְׁבֹן:

אל תירא אותו. שהיה משה ירא להלחם,
שמה תעמוד לו זכותו של אברהם,
שנאמר ויבא הפליט, הוא עוג שפלט מן
הרפאים שהכו כדלעזמר וחביריו
בעשתרות קרנים, שנאמר כי רק עוג מלך

הבשן נשאר מיתר הרפאים:

לֹא וַיִּכּוּ אֹתוֹ וְאֵת בְּנָיו וְאֵת

כָּל עַמּוֹ עַד בִּלְתִּי הַשָּׂאִיר לוֹ

שָׂרִיד וַיִּירְשׁוּ אֶת אֶרֶצוֹ:

וּמָחוּ יְתִיָּה וַיֵּת בְּנוֹתָי וַיֵּת כָּל עַמִּיָּה עַד

דָּלָא אֲשַׁת־אֵר לִיָּה מְשִׁיזִיב וַיִּרִיתוּ יֵת

אֶרְעִיָּה:

וַיִּכּוּ אוֹתוֹ. מִשֶּׁהָ הִרְגוּ, כְּדֹאִיתָא בְּבִרְכוֹת

בְּהִרְזָאָהּ, עֵקֶר טוֹרָא בִּר תִּלְתָּא פִּרְסֵי זְכוּ:

חסלת פרשת חקת:

במדבר פרק-כב

א וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ

בְּעַרְבוֹת מִזְרָאב מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן

יֵרֵחוֹ: (פפפ)

וַנָּטְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּשְׁרוּ בְּמִישְׁרֵיָא

דְּמִזְרָאב מֵעֵבֶרָא לַיַּרְדֵּנָא דִּירֵחוֹ:

בַּרְשָׁת

בַּלַּק

עַם אֹנֶק לֹא וְרַע"י

פרשת בלק

בַּיַּיִרָא בַּלָּק בֶּן צְפּוֹר אֵת כָּל

אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאַמּוֹרֵי:

וַחֲזָא בַּלָּק בֶּר צְפּוֹר יֵת כָּל דִּי עֶבֶד

יִשְׂרָאֵל לְאַמּוֹרָאִי:

וירא בלק בן צפּוֹר את כל אשר עשה

ישראל לאמורי. אמר, אלו שני מלכים

שהיינו בטוחים עליהם, לא עמדו

בפניהם, אנו על אחת כמה וכמה, לפיכך

ויגר מואב:

ג וַיֵּגֶר מוֹאֵב מִפְּנֵי הָעָם מֵאֲדָ

כִּי רַב הוּא וַיִּקֶּן מוֹאֵב מִפְּנֵי

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וַדְחִיל מוֹאֲבָאָה מִן קָדָם עַמָּא לַחֲדָא

אַרִּי סְגִי הוּא וַעֲקַת לְמוֹאֲבָאָה מִן קָדָם

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

ויגר. לשון מורא כמו גורו לכם: ויקץ

מואב. קצו בחייהם:

דַּוִּיאָמַר מוֹאָב אֶל זִקְנֵי מִדְיָן

עַתָּה יִלְחָכוּ הַקְּהֵל אֶת כָּל

סְבִיבֹתֵינוּ כְּלַחֵךְ הַשּׁוֹר אֶת

יֶרֶק הַשָּׂדֶה וּבָלֵק בֶּן צְפּוֹר

מֶלֶךְ לְמוֹאָב בָּעֵת הַהוּא:

וַאֲמַר מוֹאָב לְסְבֵי מִדְיָן כָּעַן יִשְׁיִצּוּן

קְהֵלָא יֵת כָּל סַחֲרֵנָּא כָּמָא דְּמַלְחִיךְ

תּוֹרָא יֵת יְרוֹקָא דְּחֻקְלָא וּבָלֵק בֶּר

צְפּוֹר מִלְכָּא לְמוֹאָב בְּעִידָנָה הַהִיא:

**אל זקני מדין. והלא מעולם היו שונאים
זה את זה, שנאמר המכה את מדין בשדה
מואב, שבא מדין על מואב למלחמה,
אלא מיראתן של ישראל עשו שלום
ביניהם. ומה ראה מואב ליטול עצה
ממדין, כיון שראו את ישראל נוצחים
שלא במנהג העולם, אמרו, מנהיגם של
אלו במדין נתגדל, נשאל מהם מה מדתו,
אמרו לו, אין כחו אלא בפיו, אמרו, אף
אנו נבא עליהם באדם שכחו בפיו: כלחך
השור. כל מה שהשור מלחך אין בו סימן**

ברכה: בעת ההוא. לא היה ראוי למלכות

מנסיכי מדין היה, וכיון שמת סיחון מנוהו

עליהם לצורך שעה:

הַיְשִׁילָח מִלְאָכִים אֶל בְּלָעַם

בֶּן בְּעֹר פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל

הַנָּהָר אֲרָץ בְּנֵי עַמּוֹ לְקָרָא לוֹ

לֵאמֹר הִנֵּה עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם

הִנֵּה כִסֶּה אֶת עֵינֵי הָאָרֶץ וְהוּא

יָשֹׁב מִמֶּלִּי:

וְשַׁלַּח אֶזְגָּדִין לֹות בְּלָעַם בֶּר בְּעוֹר
לְפֶתוֹר אֲרָם דְּעַל פֶּרֶת אֲרֶע בְּנֵי עַמִּיָּה
לְמִקְרִי לִיָּה לְמִימָר הָא עַמָּא נִפְק
מִמִּצְרַיִם הָא חֲפָא יֵת עֵין שְׁמִשָּׂא
דְּאַרְעָא וְהוּא שְׂרִי מְלָקְבְּלִי:

פתורה. בשולחני הזה שזה כל מריצין לו
מעזות, כך כל המלכים מריצין לו
אגרותיהם, ולפי פשוטו של מקרא, כך
שם המקום: ארץ בני עמו. של בלק,
משם היה, וזה היה מתנבא ואומר לו,

**עתיד אתה למלוך, ואם תאמר, מפני מה
השרה הקב"ה שכינתו על גוי רשע, כדי
שלא יהא פתחון פה לאומות לומר, אילו
היו לנו נביאים חזרנו למוטב, העמיד להם
נביאים והם פרצו גדר העולם, שבתחלה
היו גדורים בעריות, וזה נתן להם עצה
להפקיר עצמן לזנות: לקרא לו. הקריאה
שלו היתה ולהנאתו, שהיה פוסק לו ממון
הרבה: עם יצא ממצרים. ואם תאמר מה
מזיקך: הנה כסה את עין הארץ. סיחון
ועוג שהיו שומרים אותנו, עמדו עליהם**

והרגום: והוא יושב ממלי. חסר כתיב,

קרובים הם להכריתני, כמו כי אמילם:

וְעַתָּה לֵכָה נָא אֶרְחָ לִּי אֶת

הָעָם הַזֶּה כִּי עֲצוּם הוּא מִמֶּנִּי

אֲלִי אֹכֵל נֶכְחַ בּוֹ וְאַגְרִשְׁנוּ

מִן הָאָרֶץ כִּי יִדְעֹתִי אֶת אֲשֶׁר

תְּבַרֵךְ מְבָרֵךְ וְאַשֶׁר תֵּאָר

יִוָּאֵר:

וְכַעַן אֵיתָא כְּעַן לוֹט לִי יֵת עֲמָא הָדִין

אֲרִי תִקִּיף הוּא מִנִּי מַאִים אֶכּוֹל

לֹא־אֶחָא בִּיה קָרַב וְאֶת־כִּינִיָּה מִן

אֶרֶעָא אֲרִי יִדְעָנָא יָת דִּי תִבְרַךְ מְבָרַךְ

וְדִי תִלוֹט לִיט:

נכה בו. אני ועמי נכה בהם. דבר אחר,

לשון משנה הוא, מנכה לו מן הדמים

לחסר מהם מעט: כי ידעתי וגו'. על ידי

מלחמת סיחון שעזרתו להכות את מואב:

וַיִּלְכוּ זִקְנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן

וְקִסְמִים בְּיָדָם וַיָּבֹאוּ אֶל

בַּלְעָם וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו דְּבָרֵי
בָּלָק:

וַאֲזָלוּ סָבִי מוֹאָב וְסָבִי מִדִּין וְקִסְמִיָּא
בִּידֵיהוֹן וַאֲתוּ לֹות בַּלְעָם וּמִלִּילוּ עֲמִיהָ
פְּתַגְמֵי בָּלָק:

וּקְסָמִים בִּידָם. כֹּל מִינֵי קְסָמִים, שֶׁלֹּא
יֵאמַר אֵין כֹּלִי תַשְׁמִישֵׁי עַמִּי. דְּבַר אַחֵר,
קִסָּם זֶה נִטְלוּ בִידָם זִקְנֵי מִדִּין, אִמְרוּ, אִם
יָבֹא עִמָּנוּ בַּפֶּעַם הַזֹּאת יֵשׁ בּוֹ מִמֶּשׁ, וְאִם
יִדְחֲנוּ אֵין בּוֹ תוֹעֵלָתָא, לְפִיכָךְ כִּשְׁאִמַּר לָהֶם

לִינוּ כֹה הָלִיכָה, אָמְרוּ אֵין בּוֹ תְקוּהָ,
הִנִּיחוּהוּ וְהִלְכוּ לָהֶם, שֵׁנָאמַר וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי
מוֹאָב עִם בָּלְעָם, אֲבָל זִקְנֵי מִדְיָן הִלְכוּ
לָהֶם:

ח וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיהֶם לִינוּ כֹה
הָלִיכָה וְהִשְׁבַּתִּי אֶתְכֶם דָּבָר
כַּאֲשֶׁר יִדְבֹּר יְהוָה אֵלַי וַיֵּשְׁבוּ
שְׂרֵי מוֹאָב עִם בָּלְעָם:

וַאֲמַר לְהוֹן בֵּיתוֹ הָכָא בְּלִילִיָּא וְאַתְּב
יִתְכוּן פְּתַגְמָא כְּמָא דִּי יִמְלִיל יֵי עַמִּי

וְאוֹרִיכוּ רַבְרְבֵי מוֹאָב עִם בְּלָעָם:

**לִינוּ פֹה הַלִּילָה. אֵין רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שׁוֹרָה
עֲלֵינוּ אֲלֹא בַלִּילָה, וְכֵן לְכָל נְבִיאֵי אוֹמוֹת
הָעוֹלָם, וְכֵן לְבֶן בַּחלּוּם הַלִּילָה, שֶׁנֶּאֱמַר
וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל לְבֶן הָאֲרָמִי בַּחלּוּם
הַלִּילָה, כַּאֲדָם הַחוֹלֵךְ אֲצֵל פִּלְגֶשֶׁת
בַּהֲחָבָא: כַּאֲשֶׁר יִדְבַר ה' אֵלַי. אִם יִמְלִיכֵנִי
לָלֶכֶת עִם בְּנֵי אָדָם כַּמּוֹתְכֶם אֲלֶיךָ עִמָּכֶם,
שִׁמָּא אֵין כְּבוֹדוֹ לְתַתִּי לְהַלּוֹךְ אֲלֹא עִם
שָׂרִים גְּדוֹלִים מִכֶּם: וַיֵּשְׁבוּ. לְשׁוֹן עֲכָבָה:**

ט וַיֵּבֹא אֱלֹהִים אֶל בָּלָעַם

וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה

עִמָּךְ:

וַאֲתָא מִימָר מִן קָדָם יִי לֹות בָּלָעַם

וַאֲמַר מִן גּוֹבְרִיא הָאֵלִין דְּעִמָּךְ:

מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ. לַהֲטַעוֹתוֹ בֵּא,,

אִמַר, פַּעֲמִים שְׁאִין הַכֹּל גִּלּוּי לַפְּנִיּוֹ, אִין

דַּעַתּוֹ שׁוּה עֲלִיו, אִף אֲנִי אֶרְאֶה עַת שְׁאוּכַל

לְקַלְכֹּל וְלֹא יִבִּין:

וַיֹּאמֶר בְּלָעָם אֶל הָאֱלֹהִים
בָּלֶק בֶּן צֹפֹר מֶלֶךְ מוֹאָב שְׁלַח
אֵלַי:

וַאֲמַר בְּלָעָם קִדְּם יי בָּלֶק בֶּן צֹפֹר
מֶלֶךְ מוֹאָב שְׁלַח לֹתַי:

בָּלֶק בֶּן צֹפֹר וְגו'. אֵף עַל פִּי שְׁאִינִי חָשׁוּב
בְּעֵינֶיךָ, חָשׁוּב אֲנִי בְּעֵינֵי הַמַּלְכִּים:

יֵא הִנֵּה הָעָם הֵי־צֵא מִמִּצְרַיִם
וַיִּכְּסוּ אֶת עֵינֵי הָאֲרִיז עֲתִידָה לָכֶּה

קָבָה לִי אֶתֹּ אוֹלִי אוֹכֵל

לֶחֶם בּוֹ וְגִרְשָׁתִיו:

הָא עֲמָא דִּי נִפְק מִמְצָרִים וְחִפָּא יֵת

עֵין שְׁמִשָּׂא דְאַרְעָא כְּעֵן אֵיתָא לוֹט לִי

יֵתִיָּה מָאִים אֵיכוֹל לְאַגָּחָא בֵּיהּ קָרַב

וְאַתְרֵיכִינִיָּה:

קבה לי. זו קשה מאדה לי, שהוא נוקב

ומפרש: וגרשתי. מן העולם, ובלק לא

אמר אלא ואגרשנו מן הארץ, איני מבקש

אלא להסיעם מעלי, ובלעם היה שונאם

יותר מבלק:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בְּלָעַם לֹא

תִּלְךָ עִמָּהֶם לֹא תֵאָדָר אֶת הָעָם

כִּי בָרוּךְ הוּא:

וַאֲמַר יִי לְבָלָעַם לֹא תִיזִיל עִמָּהוּן לֹא

תִּלּוּט יֵת עִמָּא אֲרִי בָרִיךְ הוּא:

לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם. אִמַּר לוֹ אִם כֵּן אֶקְלָא

בַּמִּקּוֹמִי, אִמַּר לוֹ לֹא תֵאָדָר אֶת הָעָם, אִמַּר

לוֹ אִם כֵּן אֲבָרְכֶם, אִמַּר לוֹ אִינֶם צְרִיכִים

לְבָרְכֶתְךָ כִּי בָרוּךְ הוּא, מִשָּׁל אֹמְרִים

פרשת בלק – שני – במחברות חמישי – דף תתכג

לצרעה לא מדובשיך ולא מעוקציד:

שני -

במחברות

חמישי

וַיָּקָם בַּלָּעַם בַּבֶּקֶר וַיֹּאמֶר אֶל

שָׂרֵי בָלָק לְכוּ אֶל אֲרֻכָּם כִּי

מֵאֵן יְחֻזָּה לְתַתִּי לַחֲלֹךְ עִמָּכֶם:

וְקָם בִּלְעָם בְּצַפְרָא וַאֲמַר לְרַבְרְבִי

בֶּלֶק אֵיזִילוּ לְאַרְעֶכּוֹן אֲרִי לִית רַעְוָא

קָדָם יִי לְמִשְׁבְּקִי לְמִיזַל עֲמֶכּוֹן:

לְהַלֵּךְ עִמָּכֶם. אֵלָא עִם שְׂרִים גְּדוּלִים

מִכֶּם, לְמַדְנֹו שְׂרוּחֹו גְבוּהָהּ, וְלֹא רַצָּה

לְגַלּוֹת שֶׁהוּא בְּרַשּׁוֹתוֹ שֶׁל מְקוֹם, אֵלָא

בְּלִשּׁוֹן גְּסוּת, לְפִיכֵךְ וַיּוֹסֶף עוֹד בֶּלֶק:

יְד־וַיִּקְוֶמוּ שְׂרֵי מוֹאָב וַיִּבְּאוּ

אֶל בֶּלֶק וַיֹּאמְרוּ מֵאֵן בִּלְעָם

הֵלֵךְ עִמָּנוּ:

וְקָמוּ רַבְרָבִי מוֹאָב וְאַתּוּ לֹות בַּלָּק

וְאָמְרוּ סָרִיב בְּלָעַם לְמִיתִי עַמָּנָא:

טו וַיִּסָּף עוֹד בַּלָּק שְׁלַח שָׂרִים

רַבִּים וְנִכְבְּדִים מֵאֵלָה:

וַאֲוֹסִיף עוֹד בַּלָּק לְמִשְׁלַח רַבְרָבִין

סַגִּיאִין וַיִּקְרִין מֵאֵלֶיךָ:

טז וַיִּבְאֹו אֵל בְּלָעַם וַיֹּאמְרוּ לוֹ

כָּה אָמַר בַּלָּק בֶּן צְפּוֹר אֵל

נָא תִפְנֵעַ מִהֲלֹךְ אֵלֶיךָ:

וְאַתּוֹ לֹת בְּלָעַם וְאָמְרוּ לֵיהּ כְּדָנָן

אָמַר בְּלָק בֶּר צַפּוֹר לֹא כַעַן תִּתְּמַנַּע

מִלְּמִיתִי לֹתִי:

יִכִּי כַבֵּד אֶכְבְּדֶךָ מְאֹד וְכֹל

אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלַי אֶעֱשֶׂה וְלָכָה

נָא קִבַּח לִי אֶת הָעָם הַזֶּה:

אֲרִי יִקְרָא אֶיִקְרִינָךְ לַחֲדָא וְכֹל דִּי

תִּימַר לִי אֶעֱבֹד וְאִיתָא כַעַן לוֹט לִי יִת

עֲמָא הֲדִין:

כִּי כְבֹד אֶכְבֹּדְךָ מְאֹד. יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהֵייתָ

נוֹטֵל לְשַׁעֲבֹר אֲנִי נוֹתֵן לָךְ:

יְהוָה וַיַּעַן בְּלָעָם וַיֹּאמֶר אֵל עַבְדִּי

בָּלָק אִם יִתֵּן לִי בָלָק מְלֹא

בֵּיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא אֹכֵל

לְעַבֹּר אֶת פִּי יְהוָה אֱלֹהֵי

לְעֲשׂוֹת קִטְנָה אוֹ גְדוֹלָה:

וְאֵתִיב בְּלָעָם וַאֲמַר לְעַבְדִּי בָלָק אִם

יִתֵּן לִי בָלָק מְלִי בֵּיתִיהָ כֶּסֶף וְזָהָב

לִית לִי רֵשׁוּ לְמַעַבְר עַל גְּזִירַת מִימָרָא

דִּי אֱלֹהֵי לְמַעַבְד זַעֲרָתָא אוּ רַבָּתָא:

מלא ביתו כסף וזהב. למדנו שנפשו

רחבה ומחמד ממון אחרים, אמר, ראוי לו

ליתן לי כל כסף וזהב שלו, שהרי צריך

לשכור חיילות רבות ספק נוצח ספק אינו

נוצח, ואני ודאי נוצח: לא אוכל לעבור.

על כרחו גלה שהוא ברשות אחרים,

ונתנבא כאן שאינו יכול לבטל הברכות

שנתברכו האבות מפי השכינה:

יֵט וְעַתָּה שִׁבּוּ נָא בְּזֶה גַם

אַתֶּם הַלֵּילָה וְאַדְעָה מֶה יוֹסֵף

יְהוָה דְּבַר עַמִּי:

וְכַעַן אֹרִיכוּ כְּעַן הָכֵא אֵךְ אֶתוֹן

בְּלִילִיָּא וְאַדְע מֶה יוֹסֵף יִי לְמַלְלָא

עַמִּי:

גם אתם. פיו הכשילו, גם אתם סופכם

לילך בפחי נפש כראשונים: מה יסף. לא

ישנה דבריו מברכה לקללה, הלואי שלא

יוֹסִיף לְבָרֵךְ, כֹּאן נִתְנַבֵּא שְׁעֵתִיד לְהוֹסִיף
לָהֶם בְּרָכוֹת עַל יָדוֹ:

כִּי יִבְאֵה אֱלֹהִים אֶל בְּלָעַם לִילָה
וַיֹּאמֶר לוֹ אִם לִקְרָא לְךָ בָּאוּ
הָאֲנָשִׁים קוֹם לְךָ אֲתָם וְאֵךְ
אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר אֶדְבָּר אֵלֶיךָ
אֲתוּ תַעֲשֶׂה:

וְאֵתָּא מִימַר מִן קֶדֶם יִי לְבָלָעַם
בְּלִילִיָּא וַאֲמַר לֵיהּ אִם לְמַקְרִי לְךָ אֲתוּ

גְּבִרְיָא קוּם אִיזִיל עֲמָהוּן וּבָרַם יִתְ

פִּתְגָמָא דִּי אַמֶּלִּיל עֲמָךְ יִתִּיה תַּעֲבִיד:

אם לקרא לך. אם הקריאה שלך, וסבור

אתה ליטול עליה שכר, קום לך אתם:

ואך. על כרחך, את הדבר אשר אדבר

אליך אותו תעשה, ואף על פי כן וילך

בלעם, אמר, שמא אפתנו ויתרצה:

שלישי בא

ויקם בלעם בבקר ויחבש את

אַתָּנּוּ וַיִּלֹךְ עִם שְׂרֵי מוֹאָב:

וְקָם בַּלְעָם בְּצַפְרָא וְזָרִיז יתְּ אֶתְנִיָּה

וַאֲזַל עִם רַב־רֵבִי מוֹאָב:

וַיַּחבֵּשׁ אֶת אֶתְנּוּ. מִכָּאן, שֶׁהַשְּׂנֵאָה

מִקְלָקֶלֶת אֶת הַשּׁוֹרָה, שֶׁהַבֵּשׁ הוּא בַעֲצָמוֹ,

אִמֹר הַקֶּב"ה, רָשָׁע, כִּבֵּר קִדְמֶךָ אֲבִרָהֶם

אֲבִיָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּשְׁבוּ אֲבִרָהֶם בַּבֶּקֶר

וַיַּחבֹּשׁ אֶת חֲמוֹרוֹ: עִם שְׂרֵי מוֹאָב. לָבוֹ

כָּלֵבם שׁוּה:

כִּי וַיַּחֲרֶה אֵף אֱלֹהִים כִּי הוֹלִךְ

הוא ויתיצב מלאך יהוה

בדרך לשטן לו והוא רכב על

אתנו ושני נערינו עמו:

ותקף רגזא דיי ארי אזיל הוא

ואתעתד מלאכא דיי באורחא לשטן

לה והוא רכב על אתניה ותירין

עולימוהי עמה:

כי הולך הוא. ראה שהדבר רע בעיני

המקום ונתאזה לילך: לשטן לו. מלאך

שֶׁל רַחֲמִים הִיָּה, וְהִיָּה רוּצָה לְמַנְעוֹ
מִלְחָטוּא, שֶׁלֹּא יַחֲטֵא וַיֵּאבֹד: וְשְׁנֵי נַעֲרָיו
עִמּוֹ. מִכָּאן, לָאָדָם חָשׁוּב הַיּוֹצֵא לְדֶרֶךְ
יּוֹלֵךְ עִמּוֹ שְׁנֵי אַנְשִׁים לְשִׁמּוּשׁוֹ, וְחֹזְרִים
וּמְשַׁמְשִׁים זֶה אֶת זֶה:

כַּג וַיֵּתֶרֶא הָאֶתְּוֹן אֶת מִלְּאךְ
יְהוָה נִצָּב בְּדֶרֶךְ וְחֶרֶבוֹ
שְׁלֹפָה בְּיָדוֹ וַיֵּט הָאֶתְּוֹן מִן
הַדֶּרֶךְ וַיֵּלֶךְ בַּעֲשָׂדָה וַיֵּךְ בַּלָּעַם
אֶת הָאֶתְּוֹן לְהַטֹּתָהּ הַדֶּרֶךְ:

וְחִזַּת אֶתְנָא יֵת מִלֵּאכָא דִּי מַעַתְד

בְּאַרְחָא וְחֲרִבִּיה שְׁלִיפָא בִּידֵיהּ וְסִטַּת

אֶתְנָא מִן אֲוֶרְחָא וְאֶזְלַת בְּחֻקְלָא וּמַחָא

בְּלָעָם יֵת אֶתְנָא לְאַסְטִיּוֹתָהּ לְאַרְחָא:

וְתֵרָא הָאֲתוֹן. וְהוּא לֹא רָאָה, שֵׁנִתָּן

הַקַּב"ה רְשׁוֹת לְבַהֲמָה לְרֵאוֹת יוֹתֵר מִן

הָאָדָם, שִׁמְתוֹךְ שֵׁשׁ בּוֹ דַּעַת תִּטְרֹף דַּעַתוֹ

כְּשִׁירָאָה מִזִּיקִין: וְחֲרָבוֹ שְׁלוּפָה בִּידּוֹ.

אָמַר, רְשַׁע זֶה הִנִּיחַ כָּלִי אוֹמְנוֹתָיו, שְׂכָלִי

זִינָן שֶׁל אוֹמוֹת הָעוֹלָם בַּחֲרָב, וְהוּא בֹא

עליהם בפיו שהוא אומנות שלהם, אף אני
אתפוש את שלו ואבא עליו באומנותו,
וכן היה סופו ואת בלעם בן בעזר הרגו
בחרב:

כֹּד־וַיַּעֲמֹד מִלְּאֶךָ יְהוָה בְּמַשְׁעוֹל
הַכֹּרְמִים גָּדַר מִזָּה וְגָדַר מִזָּה:
וְקָם מִלְּאֶכָא דִּי בִשְׁבִיל כֹּרְמִיא
אֶתְרָא דְגָדִירָא מִכָּא וְגָדִירָא מִכָּא:
בַּמַּשְׁעוֹל. כַּתְּרָגוֹמוֹ בִּשְׁבִיל, וְכֵן אִם
יִשְׁפּוֹק עֵפֶר שׁוֹמְרוֹן לְשַׁעֲלִים, עֵפֶר

הַנִּדְבָק בַּכַּפּוֹת הַרְגָלִים בַּהֲלוֹכֶנּוּ, וְכֵן מִי

מִדָּד בִּשְׁעָלוּ מַיִם, בַּרְגָּלָיו וּבַהֲלוֹכֹו: גִּדְר

מִזֶּה וּגְדֵר מִזֶּה. סֵתָם גִּדְר שֶׁל אַבְנִים הוּא:

כֹּה וַתֵּרָא הָאֶתְרוֹן אֶת מַלְאָךְ

יְהוָה וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר וַתִּלְחֹץ

אֶת רֶגְלָ בַּלְעָם אֶל הַקִּיר וַיִּסָּפֶה

לְהַכֹּתָהּ:

וַחֲזַת אֶתְנָא יֵת מַלְאָכָא דִּי וַאֲדַחֲיָקַת

לְכַתְּלָא וַדַּחֲיָקַת יֵת רֶגְלָא דְּבַלְעָם

לְכַתְּלָא וְאוֹסִיף לְמַחֲהָ:

וּתְלַחֵץ הִיא עֲצֻמָּה: וּתְלַחֵץ. אֶת אַחֲרֵימ,

אֶת רַגְלֵי בָלַעַם:

כּוּ וַיֹּסֶף מִלְאֵךְ יְהוָה עֲבוֹר

וַיַּעֲמֵד בְּמִקְוֵם צָר אֲשֶׁר אֵין

דֶּרֶךְ לְנִטּוֹת יָמִין וּשְׂמֹאל:

וְאוֹסֶף מִלְאֲכָא דֵּי לְמַעְבָּר וְקָם בְּאַתֵּר

עֵק דִּי לִית אֲרַח לְמִסְטִי לִימִינָא

וּלְשְׂמֹאל:

וַיֹּסֶף מֵלֶאךָ ה' עֲבוּר. לְעֲבוּר עוֹד לִפְנֵי
לְהֵלֵךְ, לְהִיּוֹת לִפְנֵי בַּמָּקוֹם אַחֵר, כְּמוֹ
וְהוּא עֹבֵר לִפְנֵיהֶם. וּמִדְּרֵשׁ אֲגִידָה יֵשׁ
בַּתְּנַחֲמוֹמָא מַה רָאָה לְעֲמוּד בִּשְׁלֹשָׁה
מִקְוֵמוֹת, סִימְנֵי אֲבוֹת הָרֵאשִׁי:
כֹּז וְתֵרָא הָאֶתְרוֹן אֶת מֵלֶאךָ
יְחֻזָּה וְתֵרָבִין תַּחַת בְּלָעַם
וַיִּחַר אֵף בְּלָעַם וַיִּךְ אֶת
הָאֶתְרוֹן בַּמִּקֵּל:
וַחֲזַת אֶתְנָא יֵת מֵלֶאכָא דִּי וְרַבַּעַת

תַּחֲזֹת בְּלָעַם וּתְקִיף רוּגְזָא דְּבְלָעַם

וּמַחֲא יַת אֶתְנָא בַּחֲטָרָא:

כַּח וַיִּפְתַּח יְהוָה אֶת פִּי הָאֶתְרוֹן

וַתֹּאמֶר לְבָלָעַם מָה עָשִׂיתִי לָךְ

כִּי הִכִּיתַנִּי זֶה שְׁלֹשׁ רַגְלִים:

וּפִתַּח יִי יַת פּוּמָא דְּאֶתְנָא וַאֲמַרְתַּ

לְבָלָעַם מָה עֲבַדִּית לָךְ אֲרִי מַחֲיִיתַנִּי

דְּנִן תִּלַּת זְמַנִּין:

זֶה שְׁלֹשׁ רַגְלִים. רַמְזֵי לוֹ, אֶתְהָ מִבְקֶשׁ

לַעֲקֹר אוֹמָה הַחוֹגֶגֶת שְׁלֹשׁ רַגְלִים בַּשָּׁנָה:

כַּט וַיֹּאמֶר בְּלָעָם לְאַתּוֹן כִּי

הִתְעַלְלָתָּ בִּי לֹא יֵשׁ חֶרֶב בְּיָדִי

כִּי עָתָה הֵרָגְתִּיךָ:

וַיֹּאמֶר בְּלָעָם לְאַתָּנָא אֲרִי חַיִּכָּתָּ בִּי

אֶלּוּפֹן אֵית חֶרְבָּא בְּיָדִי אֲרִי כַעַן

קִטְלָתִיךָ:

הִתְעַלְלָתָּ. כְּתַרְגֻּמוֹ, לִשְׁוֹן גִּנְאִי וּבִזְיוֹן: לֹא

יֵשׁ חֶרֶב בְּיָדִי. גִּנּוֹת גְּדוּלָּה הִיָּה לֹא דְבַר זֶה

בעיני השרים, זה הולך להרוג אומה
שלימה בפיו, ולאתון זו צריך לכלי זיין:

וַתֹּאמֶר הָאֶתוֹן אֵל בְּלָעַם
הֲלוֹא אֲנֹכִי אֶתְנֶךָ אֲשֶׁר
רִכַּבְתָּ עָלַי מֵעוֹדְךָ עַד הַיּוֹם
הַזֶּה הֲחִסְפֹּן הִסְכַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת
לְךָ כֹּה וַיֹּאמֶר לֹא:

וַאֲמַרְתָּ אֲתָנָא לְבָלָעַם הֲלֹא אֲנִי
אֶתְנֶךָ דְּרִכַּבְתָּ עָלַי מִדְּאִיתְךָ עַד יוֹמָא

הִדִּין הַמִּילָךְ אֶל־פָּנָא לְמַעַבְד לָךְ כְּדִין
וְאָמַר לֹא:

הַהֶסֶכֶן הַסִּכְנָתִי. כְּתַרְגֹּמוֹ, וְכֵן הֲלֹא־
יִסְכֵּן גִּבּוֹר. וְרַבּוֹתֵינוּ דְרִישׁוּ מִקְרָא זֶה
בְּגִמְרָא, אָמְרוּ לִיה מֵאִי טַעְמָא לֹא רַכַּבְתָּ
אֲסוּסִיא, אָמַר לְהוּן בְּרִטִּיבָא שְׂדָאִי לִיה
כו', כְּדֹאִיתָא בְּמִסְכַּת עֲבוּדָה זֹרָה:

לֹא וַיִּגַּל יְהוָה אֶת עֵינָי בְּלִעָם
וַיֵּרָא אֶת מִלְאָךְ יְהוָה נֹצֵב
בְּדֶרֶךְ וְחֲרָבוֹ שְׁלֹפָה בְּיָדוֹ

וַיִּפְקֹד וַיַּשְׁתַּחוּ לְאַפְיוֹ:

וַגָּלָא יִי ית עֵינַי בְּלַעַם וַחֲזָא ית

מִלְאכָא דִּי מַעַתַּד בְּאַרְחָא וַחֲרַבִּיה

שְׁלִיפָא בִידֵיהּ וּכְרַע וּסְגִיד לְאַפּוּהִי:

לִבּוֹ וַיֹּאמֶר אֱלִיו מַלְאָךְ יְהוָה עַל

מָה חֲבִיתָ אֶת אֶתְנָךְ זֶה

שְׁלוֹשׁ רָגְלִים חֲנָה אֲנֹכִי

יֵצְאָתִי לְשֹׁטֶן כִּי יִרְטֵה הַדָּרֵךְ

לְנַגְדִּי:

וַאֲמַר לִיה מַלְאכָא דִּי עַל מָה מַחֲיִתָּא
יֵת אַתְּנָךְ דִּנֵּן תִּלַּת זְמַנִּין הָא אֲנָא
נִפְקִית לְמִשְׁטַן אַרִי גִלִּי קֶדְמִי דַּאת
רְעִי לְמִיזַל בְּאוֹרְחָא לְקַבְּלִי:

כי ירט הדרך לנגדי. רבותינו חכמי
המשנה דרשוהו נוטריקון, יראה, ראתה,
נטתה, בשביל שהדרך לנגדי, כלומר
לקנאתי ולהקניטני. ולפי משמעו, כי חרד
הדרך לנגדי, לשון רטט, כי ראיתי בעל
הדרך שחרד ומהר הדרך שהוא לבעסי

וְלֹהֲמוֹרוֹתַי, וּמִקְרָא קֶצֶר הוּא, כִּמּוֹ וְתִכַּל
דוֹד. לִישְׁנָא אַחֲרֵינָא, יֵרֵט לְשׁוֹן רִצּוֹן, וְכֵן
וְעַל יְדֵי רִשְׁעִים יִרְטֵנִי, מִפִּיִּם וּמִנְחָם אוֹתִי
עַל יְדֵי רִשְׁעִים, שְׂאִינֵן אֲלֵא מִקְנִיטִים:

לֹג וְתִרְאֵנִי הָאֶתְוֹן וְתֵט לְפָנֵי
זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים אֲוִלִי נִטְתָּה
מִפְּנֵי כִי עָתָה גַם אֶתְכָּה
הִרְגָּתִי וְאֹתָהּ הִחַיִּיתִי:

וְחִזַּתֵּנִי אֶתְנָא וְסִטַּת מִן קְדָמִי דִּנּוֹ
תִּלַּת זְמָנִין אֵילּוּפּוֹן לָא סִטַּת מִן קְדָמִי

אֲרִי כֶעֶן אֶף יִתָּךְ קִטְלִית וַיִּתֶּה

קַיִמִית:

אולי נטתה. כמו לולא, פעמים שאולי

משמש בלשון לולא: גם אתכה הרגתי.

הרי זה מקרא מסורס, והוא כמו גם הרגתי

אותך, כלומר לא העכבה בלבד קראתך

על ידי, כי גם ההריגה: ואותה החייתי.

ועתה מפני שדיברה והזכחתך ולא יכולת

לעמוד בתוכחתה, כמו שכתוב ויאמר לא,

הרגתיה, שלא יאמרו זו היא שסלקה את

בלעם בתוכחתה ולא יכול להשיב, שחם

המקום על כבוד הבריות, וכן זאת הבהמה

תהרוגו, וכן והרגת את האשה ואת

הבהמה:

לֹד וַיֹּאמֶר בְּלָעָם אֵל מִלֵּאָךְ

יְהוָה חָטֵאתִי כִּי לֹא יִדְעֹתִי כִּי

אַתָּה נִצָּב לִקְרֹאתִי בַדֶּרֶךְ

וַעֲתָה אִם רַע בְּעֵינַיִךְ אֲשׁוּבָה

לִי:

וַיֹּאמֶר בְּלָעָם לְמַלְאכָא דִּי חֲבִית אֲרִי

לֹא יִדְעִית אֲרִי אֶת מַעֲתָד לְקַדְמוֹתִי
בְּאַרְחָא וּכְעַן אִם בִּישׁ בְּעֵינֶךָ אֵיתוּב
לִי:

כי לא ידעתי. גם זה גנותו, ועל כרחו
הודה, שהוא היה משתבח שיודע דעת
עליון, ופיו העיד לא ידעתי: אם רע
בעיניך אשובה לי. להתרים נגד המקום
היא תשובה זו, אמר לו, הוא בעצמו צוני
ללכת ואתה מלאך מבטל את דבריו, למוד
הוא בכך שאומר דבר ומלאך מחזירו,

אמר לאברהם קח נא את בנך וגו' ועל ידי
מלאך בטל את דברו, אף אני אם רע
בעיניך צריך אני לשוב:

לה ויאמר מלאך: יהוה אל
בלעם לך עם האנשים ואפס
את הדבר אשר אדבר אליך
אתו תדבר וילך בלעם עם
שרי בלק:

ואמר מלאכא דיי לבלעם איזיל עם

גוֹבְרִיא וּלְחֹד יֵת פִּתְגָמָא דִּי אַמְלִיל
עֲמָךְ יִתִּיה תַּמְלִיל וְאַזֵּל בְּלָעָם עִם
רַבְרְבִי בָּלָק:

לָךְ עִם הָאֲנָשִׁים. בְּדֶרֶךְ שְׂאֵדָם רוּצָה לִי לָךְ
בָּהּ, מוֹלִיכִין אוֹתוֹ: וְאַפִּס. עַל כִּרְחֹךְ אֵת
הַדָּבָר אֲשֶׁר אֲדַבֵּר וְגו': לָךְ עִם הָאֲנָשִׁים.
כִּי חֲלַקְךָ עִמָּהֶם, וְסוּפְךָ לִיאֲבֹד מִן הָעוֹלָם:
עִם שְׂרֵי בָלָק. שְׂמַח לְקַלְלָם כְּמוֹתָם:

לוֹ וַיִּשְׁמַע בָּלָק כִּי בָּא בְּלָעָם
וַיֵּצֵא לְקַרְאֲתוֹ אֶל עֵיר מוֹאָב

אֲשֶׁר עַל גְּבוּל אֶרֶץ אֲשֶׁר

בְּקֶצֶה הַגְּבוּל:

וְשָׁמַע בָּלָק אֶרִי אֲתָא בְּלָעַם וְנָפַק

לְקַדְמוֹתָהּ לְקִרְתָּא דְּמוֹאָב דִּי עַל

תְּחוֹם אֶרֶץ דִּי בְּסֵטֵר תְּחוּמָּא:

וַיִּשְׁמַע בַּלָּק. שְׁלַח שְׁלוּחִים לְבַשְׂרוּ: אֵל

עֵיר מוֹאָב. אֵל מִטְרַפּוֹלִין שְׁלוֹ, עֵיר

הַחֲשׂוּבָה שְׁלוֹ, לֹאמַר, רֹאֵה מָה אֵלֹ

מִבְּקָשִׁים לַעֲקוֹר:

לֹא וַיֹּאמֶר בַּלַּק אֶל בְּלָעַם הֲלֹא
שָׁלַח שְׁלַחְתִּי אֵלָיְךָ לְקַרֵּא לְךָ
לָמָּה לֹא הִלַּכְתָּ אֵלַי הֲאֵמְנָם
לֹא אוֹכַל כְּבֹדְךָ:

וַאֲמַר בַּלַּק לְבְלָעַם הֲלֹא מִשְׁלַח
שְׁלַחִית לְוַתְךָ לְמִקְרִי לְךָ לָמָּה לֹא
אַתִּיתָ לְוַתִּי הִבְקוּשְׁטָא הֲוִיתָ אָמַר
לִית אֲנִי יָכִיל לִיקְרוֹתְךָ:

האמנם לא אוכל כבודך. נתנבא שסופו

לצאת מעמו בקלון:

לח־וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֵל בִּלְקָן הִנֵּה

בָּאתִי אֵלֶיךָ עֲתָה הִיכָל אֹכֵל

דָּבָר מֵאוֹמָה הַדְּבָר אֲשֶׁר

יִשְׁשִׁים אֱלֹהִים בְּפִי אֹתוֹ אֲדַבֵּר:

וַאֲמַר בְּלָעַם לְבִלְקָן הֵא אֶתִּיתִי לְוֹתְךָ

כְּעֵן הַמִּיכָל יִכְלָנָא לְמַלְלָא מִדַּעַם

פְּתִגְמָא דִּי יִשְׁוִי יִי בְּפֹמִי יִתִּיה

אַמְלִיל:

לַט רַבִּיעִי -

במחוברות

ששי

וַיֵּלֶךְ בְּלָעַם עִם בָּלָק וַיָּבֹאוּ

קִרְיַת חֲצוֹת:

וַיֵּזְלּוּ בְּלָעַם עִם בָּלָק וַאֲתָוּ לְקִרְיַת

מְחֻזְזָה:

פרשת בלק – רביעי – במחוברות ששי – דף תתנו

קִרִית חֲצוֹת. עִיר מְלֵאָה שׁוֹזְקִים אֲנָשִׁים

וְנָשִׁים וְטָף בַּחֲצוֹתֶיהָ, לֹא־מָרָא, רֵאָה וְרָחַם

שֶׁלֹא יֵעָקְרוּ אֵלָיו:

מ וַיִּזְבַּח בָּלָק בָּקָר וַעֲאֹן

וַיִּשְׁלַח לְבָלְעָם וְלַעֲרִים אֲשֶׁר

אֵתָּו:

וְנָכִים בָּלָק תּוֹרִין וְעֲאֹן וַיִּשְׁלַח לְבָלְעָם

וְלַרְבֵּי־אֵל דִּי עַמִּיהָ:

בָּקָר וַעֲאֹן. דְּבַר מוֹעֵט, בָּקָר אֶחָד וַעֲאֹן

אֶחָד בְּלָבָד:

מֵאֵי וַיְהִי בַּבֶּקֶר וַיִּקַּח בָּלָק אֶת

בָּלָעָם וַיַּעֲלֵהוּ בַּמֹּזֹת בָּעֵל

וַיֵּרָא מִשָּׁם קִנְיָה הָעָם:

וַהֲוֶה בְּצַפְרָא וּדְבַר בָּלָק יֵת בָּלָעָם

וְאַסְקִיָּה לְרַמַּת דַּחְלָתִיָּה וַחֲזָא מִתַּמָּן

קִצַּת מִן עַמָּא:

בַּמֹּזֹת בַּעֲלֵי כְתָרְגוּמוֹ לְרַמַּת דַּחְלָתִיָּה, שֵׁם

עֲבוּדַת אֱלִילִים:

א וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֶל בָּלָק בְּנֵה

לִי בָזָה שְׂבָעָה מִזְבְּחוֹת וְהִכּוֹן

לִי בָזָה שְׂבָעָה פָּרִים וְשְׂבָעָה

אֵילִים:

וַאֲמַר בְּלָעַם לְבָלָק בְּנֵה לִי הֲכֵא

שְׂבָעָה מִדְּבַחִין וְאַתְקִין לִי הֲכֵא שְׂבָעָה

תּוֹרִין וְשְׂבָעָה דְכָרִין:

ב וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר

בְּלָעַם וַיַּעַל בָּלָק וּבְלָעַם פָּר

וַאֲיֵל בַּמִּזְבֵּחַ:

וַעֲבַד בָּלַק כָּמָא דִּי מַלְיֵל בְּלָעָם

וְאַסִּיק בָּלַק וּבְלָעָם תּוֹר וּדְכַר עַל כָּל

מַדְבָּחָא:

וַיֹּאמֶר בְּלָעָם לְבָלַק הֲתִיצֵב

עַל עֲלֹתָךְ וְאַלְכָּה אִוְלִי יִקְנֶה

יְהוָה לְקַרְאֲתִי וְדַבֵּר מִה

יִרְאֵנִי וְהַגִּדְתִּי לָךְ וַיֵּלֶךְ שָׁפִי:

וַאֲמַר בְּלָעָם לְבָלַק אֲתַעֲתֵד עַל עֲלֹתָךְ

וַאֲיֵהָךְ מַאִים יַעֲרַע מִימַר מִן קֶדֶם יִי

לְקַדְמוֹתִי וּפֶתַח־מֶאֱדָנִי דִּיחֲזַנְנִי וְאַחֲוִי לָךְ

וְאַזֵּל יַחֲידִי:

אוֹלִי יִקְרָה ה' לְקִרְאתִי. אִינוּ רְגִיל לְדַבֵּר

עִמִּי בִיוֹם: וַיֵּלֶךְ שָׁפִי. כְּתִרְגוּמוֹ יַחֲידִי,

לְשׁוֹן שׁוֹפִי וְשִׁקְט, שְׁאִין עִמּוֹ אֵלֹא

שְׁתִּיקָה:

ד וַיִּקָּר אֱלֹהִים אֵל בְּלָעַם

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֵת שְׁבַעַת

הַמִּזְבֵּחַת עֲרֹכָתִי וְאַעֲלֶה פָר

וְאֵיל בַּמִּזְבֵּחַ:

וְעָרַע מִימַר מִן קֶדֶם יְיָ לֹת בְּלָעַם

וְאָמַר לִיהָ יְתֹ שְׁבַעַא מִדְּבַחִין סְדָרִית

וְאַסְקִית תֹּר וְדָכַר עַל כָּל מִדְּבַחָא:

וַיִּקַּר. לְשׁוֹן עֲרָאִי, לְשׁוֹן גִּנְאִי, לְשׁוֹן

טוֹמְאָת קִרִּי, כְּלוּמַר בִּקּוּשֵׁי זַבְזִיזוֹן, וְלֹא

הִיָּה נִגְלָה אֵלָיו בְּיוֹם, אֲלֹא בִשְׁבִיל לְהִרְאוֹת

חֲבַתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל: אֵת שִׁבְעַת הַמִּזְבָּחוֹת.

שִׁבְעָה מִזְבָּחוֹת עֲרֻכְתִּי אֵין כְּתִיב כֹּאן,

אֲלֹא אֵת שִׁבְעַת הַמִּזְבָּחוֹת, אָמַר לְפָנָיו,

אבותיהם של אלו בנו לפניך שבעה
מזבחות, ואני ערכתי כנגד כלן, אברהם
בנה ארבעה, ויבן שם מזבח לה' הנראה
אליו, ויעתק משם החרה וגו', ויאהל
אברם וגו', ואחד בהר המזריה, ויצחק בנה
אחד ויבן שם מזבח וגו', ויכרו שם עבדי
יצחק באר, ויעקב בנה שתיים, אחד בשכם,
ואחד בבית אל: ואעל פר ואיל במזבח.
ואברהם לא העלה אלא איל אחד:

הַ וַיֵּשֶׁם יְהוָה דְּבָר בְּפִי בְלָעָם
וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל בְּלָק וְכַח

תִּדְבַּר:

וַיְשׁוּי יְיָ פֶתַח־מַּא בְּפִוְמָא דְּבִלְעָם וַאֲמַר

תּוֹב לֹות בִּלְק וּכְדִין תִּמְלִיל:

וַיֵּשֶׁב אֱלִיוֹ וְהִנֵּה נֹצֵב עַל

עֲלֹתוֹ הוּא וְכָל שְׂרֵי מוֹאָב:

וְתַב לְוֹתִיהָ וְהָא מְעַתֵּד עַל עֲלֹתֶיהָ

הוּא וְכָל רַב־רֵי מוֹאָב:

וַיֵּשֶׁא מִשְׁלֹו וַיֹּאמֶר מִן אֶרֶם

יִנְחֵנִי בִלְק מֶלֶךְ מוֹאָב מִהַרְרֵי

קָנָם לָכָה אֲרָה לִי יַעֲקֹב וְלָכָה

זַעֲמָה יִשְׂרָאֵל:

וְנָטַל מִתְּלִיהָ וְאָמַר מִן אֲרָם דְּבַרְנִי

בְּלֹק מִלְכָּא דְּמוֹאָב מִטּוֹרֵי מִדְּנַחָא

אֵיתָא לוֹט לִי יַעֲקֹב וְאֵיתָא תַּרִּיךְ לִי

יִשְׂרָאֵל:

אֲרָה לִי יַעֲקֹב וְלָכָה זַעֲמָה יִשְׂרָאֵל.

בשני שמותיהם אמר לו לקללם, שמא

אחד מהם אינו מובהק:

ח מָה אֶקֶב לֹא קִבָּה אֵל וּמָה

אֶזְעַם לֹא זַעַם יְהוָה:

מָה אֶלוּטִיָּה דָּלָא לְטִיָּה אֵל וּמָה

אֶתְרַכִּיָּה דָּלָא תְרַכִּיָּה יִי:

מה אקוב לא קבה אל. כשהיו ראויים

להתקלל לא נתקללו, כשהזכיר אביהם

את עונם כי באפם הרגו איש, לא קלל

אלא אפם, שנאמר ארור אפם, כשנכנס

אביהם במרמה אצל אביו היה ראוי

להתקלל, מה נאמר שם, גם ברוך יהיה,

במברכים נאמר אלה יעמדו לברך את
העם, במקללים לא נאמר ואלה יעמדו
לקלל את העם, אלא על הקללה, לא רצה
להזכיר עליהם שם קללה: לא זעם ה'.
אני אין כחי, אלא שאני יודע לכוין השעה
שהקב"ה כועס בה, והוא לא כעס כל
הימים הללו שבאתי אליך, וזהו שנאמר
עמי זכר נא מה יעץ וגו' ומה ענה אותו
בלעם וגו', למען דעת צדקות ה':

ט כִּי מֵרֹאשׁ צִרִים אֶרְאֶנּוּ

וּמִגְּבֻעוֹת אֲשׁוּרֵנוּ הֵן עָם

לְבַדְדִּי יִשְׁכֹּן וּבְגוֹיִם לֹא

יִתְחַשֵּׁב:

אֲרִי מֵרִישׁ טוֹרֵא חֲזִיתִיה וּמִרְמָתָא

סְכִיתִיה הָא עָמָא בְּלַחוּדִיהוֹן עֲתִידִין

דִּיחֲסִנוֹן עֲלָמָא וּבְעַמְמִיא לֹא יִתְדַנּוֹן

גְּמִירָא:

כִּי מִרְאֵשׁ צָרִים אֲרָאֵנוּ. אֲנִי מִסְתַּכֵּל

בְּרִאשִׁיתָם וּבִתְחִלַּת שְׂרָשִׁיהֶם, וְאֲנִי רוֹאֶה

אוֹתָם מִיּוֹסְדֵי וּחֲזָקִים כְּצוּרִים וּגְבָעוֹת

הַלְלוּ, עַל יְדֵי אֲבוֹת וְאִמָּהוֹת: הֵן עִם

לְבַדֵּד יִשְׁכֹּן. הוּא אֲשֶׁר זָכוּ לוֹ אֲבוֹתָיו

לְשִׁכּוֹן בַּדֵּד, כְּתִרְגוּמוֹ: וּבְגוִיִּם לֹא

יִתְחַשֵּׁב. כְּתִרְגוּמוֹ, לֹא יִהְיוּ נִעֲשִׂין כְּלָה

עִם שְׂאֵר הָאוֹמוֹת עוֹבְדֵי גִילוּלִים, שֶׁנֶּאֱמַר

כִּי אֶעֱשֶׂה כְּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם וְגו', אֵינָן נִמְנִין

עִם הַשְּׂאֵר. דָּבָר אַחֵר, כְּשֶׁהֵן שִׁמְחִין אֵין

אוֹמָה שִׁמְחָה עִמָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר ה' בַּדֵּד

יִנְחֲנוּ, וְכִשְׁהָאוֹמוֹת עוֹבְדֵי גִילוּלִים בְּטוֹבָה,

הֵם אוֹכְלִין עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאֵין עוֹלָה

לָהֶם מִן הַחֲשִׁבוֹן, וְזֶהוּ וּבְגוִיִּם לֹא יִתְחַשֵּׁב:

יְמִי מִנָּה עֲפָר יַעֲקֹב וּמִסָּפָר

אֶת רֹבֵעַ יִשְׂרָאֵל תָּמֹת נַפְשִׁי

מֹות יִשְׂרָיִם וְתִהְיֶה אַחֲרֵיתִי

כְּמֹהוּ:

מִן יִכּוֹל לְמַמְנֵי דַעְדָּקִיא דְּבֵית יַעֲקֹב

דְּאַמִּיר עֲלֵיהוֹן יִסְגּוֹן כְּעַפְרָא דְּאַרְעָא

אוּ חֲדָא מֵאַרְבַּע מִשְׁרֵיתָא דִּישְׂרָאֵל

תָּמֹת נַפְשִׁי מֹותָא דְּקִשְׁטוּהִי וְתִהְיֶה

סוּפִי כְּוְתֵהוּן:

מִי מִנֵּה עֵפֶר יַעֲקֹב וְגו'. כְּתִרְגוּמוֹ דַּעְדָּקִיא

דבית יעקב כו', דארבע משריתא ארבע
דגלים. דבר אחר, עפר יעקב, אין חשבון
במצות שהם מקיימין בעפר, לא תחרוש
בשור ובחמור, לא תזרע כלאים, אפר
פרה, ועפר סוטה, וכיוצא בהם: ומספר
את רבע ישראל. רביעותיהן, זרע היוצא
מן התשמיש שלהם: תמת נפשי מות
ישרים. שבהם:

יֹא וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל בְּלָעָם מֶה
עֲשִׂיתָ לִּי לְקַב אֲבִי לְקַחְתִּיךָ

וְהִנֵּה בִּרְכָּתְךָ בֵּרֶךְ:

וְאָמַר בֶּלֶק לְבָלְעָם מָה עֲבַדְתָּא לִי

לְמִילֵט סִנְאִי דְּבִרְתִּיךָ וְהָא בִּרְכָּא

מְבִרְכַת לְהוֹן:

יב וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֵת אֲנִשְׁךָ

יִשְׁכֵּם יְהוָה בְּפִי אֶתוֹ אֲנִשְׁמֹר

לְדַבֵּר:

וְאֵתִיב וַאֲמַר הֲלֹא יָת דִּי יִשְׁוִי יִי

בְּפוּמִי יִתִּיה אֶטֶר לְמַלְלָא:

חמישי

וַיֹּאמֶר אֱלֹיוּ בַּלֵּק לֵךְ נָא אֵתִי

אֶל מָקוֹם אַחֵר אֲשֶׁר תִּרְאֶנּוּ

מִנֶּשֶׁם אֲפֹם קִנְצָהוּ תִּרְאֶה וְכֹלֹ

לֹא תִרְאֶה וְקִבְּנוּ לִי מִנֶּשֶׁם:

וַאֲמַר לִיה בַּלֵּק אֵיתָא כְּעֵן עַמִּי לְאַתֵּר

אוֹחֶרֶן דְּתַחֲזִינִיה מִתַּמָּן לְחוּד קִצְתִּיה

תַּחֲזִי וְכוּלִּיה לֹא תַחֲזִי וְתִלוּטִיה לִי

מִתָּמֶן:

וּקְבֹנוּ לִי. לְשׁוֹן צוּרִי, קִלְכֹּהוּ לִי:

יִדְוִיקְנֶחֱהוּ שְׂדֵה צַפִּים אֶל רֹאשׁ

הַפִּסְגָּה וַיִּבֶן שְׂבָעָה מִזְבְּחֹת

וַיַּעַל פָּר וָאֵיל בַּמִּזְבֵּחַ:

וַדְבִּירֶיהָ לַחֲקֹל סְכוּתָא לְרִישׁ רִמָּתָא

וַיִּבְנֶא שְׂבָעָא מִדְּבַחִין וַאֲסִיק תּוֹר וַדְּכַר

עַל כָּל מִדְּבַחָא:

שְׂדֵה צוּפִים. מְקוֹם גְּבוּהָ הִיא, שֵׁשׁ

הַצּוֹפָה עֹמֵד לְשִׁמּוֹר אִם יבֹא חֵיל עַל
הָעִיר: רֹאשׁ הַפְּסָגָה. בִּלְעָם לֹא הָיָה קוֹסֵם
כַּבִּלְק, רֹאה בִּלְק שְׁעֵתִידָה פִּרְצָה לְהַפְרֹץ
בְּיִשְׂרָאֵל מִשֵּׁם, שֵׁשׁ מֵת מִשָּׁה, כַּסְבוֹר
שֵׁשׁ תַּחֲוֹל עֲלֵיהֶם הַקִּלְלָה, וְזוֹ הִיא
הַפְּרִצָה שְׁאֲנִי רֹאֶה:

טו וַיֹּאמֶר אֵל בִּלְק הִתְיַצֵּב כֹּה
עַל עֲלֹתֶךָ וְאַנְכִּי אֶקְרָה כֹּה:
וַאֲמַר לְבִלְק אֶתְעַתֵּד הָכָא עַל עֲלֹתֶךָ
וְאַנָּה אֶתְמַטֶּי עַד כָּא:

אִקְרָה כֹּה. מֵאֵת הַקִּבְ"ה: אִקְרָה. לְשׁוֹן

אֶת־כָּל:

טוֹ וַיִּקְרָא יְהוָה אֶל בְּלָעָם וַיֵּשֶׁם

דְּבַר בְּפִיו וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל

בָּלָק וְכֹה תִדְבֹּר:

וְעַרְעַר מִיַּמַּר מִן קֶדֶם יִי לְבָלָעָם וְשׁוּי

פֶּתַגְמָא בְּפִוְמִיהָ וַאֲמַר תּוֹב לָוֶת בָּלָק

וְכִדִּין תִּמְלִיל:

וַיֵּשֶׁם דְּבַר בְּפִיו. וְכֹה הִיא הַשִּׁמָּה הַזֹּאת,

וְמָה חֶסֶד הַמִּקְרָא בְּאִמְרוֹ שׁוּב אֵל בַּלֵּק
וְכֵן תִּדְבֹּר, אֲלֵא כִשְׁהִיָּה שׁוֹמֵעַ שְׂאִינוֹ
נִרְשָׁה לְקַלֵּל, אִמֹר מָה אֲנִי חוֹזֵר אֲצִל בַּלֵּק
לְצַעֲרוֹ, וְנָתַן לוֹ הַקֵּב"ה רֶסֶן וְחִכָּה בִפְיוֹ,
כְּאִדָּם הַפּוֹקֵס בַּהֲמָה בַּחֲכָה לְהוֹלִיכָהּ אֶל
אִשׁוֹ יִרְצָה, אִמֹר לוֹ, עַל כִּרְחֹךְ תִּשׁוּב אֶל
בַּלֵּק:

יְיָ וַיִּבְרָא אֱלֹהֵינוּ נִצָּב עַל
עֲלֹתָיו וְשָׂרֵי מוֹאָב אֹתוֹ
וַיֹּאמֶר לוֹ בַּלֵּק מָה דָּבָר יְהוָה:

וְאַתָּא לְוֹתִיָּה וְהוּא מְעַתֵּד עַל עֲלִיָּה

וְרַבְרְבִי מוֹאֵב עֲמִיָּה וְאָמַר לִיָּה בְּלֹק

מָה מְלִיל יִי:

וְשָׂרִי מוֹאֵב אֲתוּ. וּלְמַעַלָּה הוּא אֹמֵר וְכָל

שָׂרִי מוֹאֵב, כִּיּוֹן שָׂרְאוּ שְׂאִין בּוֹ תְּקוּהָ

הִלְכוּ לָהֶם מִקְצָתָם, וְלֹא נִשְׂאָרוּ אֲלֹא

מִקְצָתָם: מָה דָּבָר ה' . לְשׁוֹן צַחֲוֹק הוּא זֶה,

כְּלוּמָר אֵינְךָ בִּרְשׁוּתְךָ:

יָהּ וַיֵּשֶׂא מִנְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר קוּם

בְּלֹק וְשִׁמְעַתְּ הֶאֱזִינָה עָרֵי בְּנֵי

צפּוֹר:

וְנָטַל מִתְּלִיהָ וַאֲמַר קוּם בָּלָק וּשְׁמַע

אֶצִּית לְמִימְרֵי בַר צְפּוֹר:

קוּם בַּלָּק. כִּיוֹן שֶׁרָאָהּ מִצַּחֲקָהּ בּוֹ נִתְכוּיִן

לְצַעֲרוֹ, עֲמוּד עַל רִגְלֶיהָ, אֵינָךְ רֹשֵׁאִי

לִישֵׁב, וְאֲנִי שְׁלוּחַ אֵלֶיךָ בְּשִׁלְיָהּ שֶׁל

מִקּוֹם: בְּנוֹ צְפּוֹר. לְשׁוֹן מִקְרָא הוּא זֶה,

כִּמּוֹ חִיתוֹ יַעַר וְחִיתוֹ אֶרֶץ, לְמַעַיְנֵנוּ מִיָּם:

יֵט לֹא אִישׁ אֶל וַיִּכְזֹּב וַיִּבֶן אֲדָם

וַיִּתְּנָחֵם הָהוּא אָמַר וְלֹא

יַעֲשֶׂה וְדַבֵּר וְלֹא יִקְיַמְנָהּ:

לֹא כִמְלִי בְנֵי אֲנָשָׁא מִיֵּמַר אֱלֹהָא בְנֵי

אֲנָשָׁא אֲמַרִין וּמַכְדָּבִין וְאַף לֹא

כְּעוֹבְדֵי בְנֵי בְשָׂרָא דְאַיְנוּן גְּזָרִין

לְמַעַבְדַּד וְתִיבִין וּמַתְמַלְכִין דְּהוּא אֲמַר

וְעַבִיד וְכָל מִימְרָה מִתְקַן:

לֹא אִישׁ וְגו'. כּבֵר נִשְׁבַּע לָהֶם לְהַבִּיאֵם

וּלְהוֹרִישָׁם אֶרֶץ שְׁבַע־אֲזוּמֹת, וְאַתָּה סְבוּר

לְהַמִּיתָם בְּמַדְבָּר: הֵהוּא אֲמַר וְגו'. בְּלִשׁוֹן

תִּימָה, וְתַרְגוּמוֹ וְתִיבִין וּמַתְמַלְכִין, חוֹזְרִים

ונמלכין לחזור בהם:

כ הִנֵּה בָרֶךְ לְקַחְתִּי וּבָרֶךְ וְלֹא

אֲשִׁיבֶנָּה:

הָא בָּרֶכֶן קִבֵּילִית וְאַבְרָכִינִיָּה לְיִשְׂרָאֵל

וְלֹא אָתָּב בְּרַכְתִּי מִיָּנִיָּה:

הנה ברך לקחתי. אתה שואלני מה דבר

ה', קבלתי ממנו לברך אותם, וברך ולא

אשיבנה. הוא ברך אותם, ואני לא אשיב

את ברכתו: וברך. כמו וברך, וכן הוא

גזרת רי"ש, כמו אויב חרף כמו חרף, וכן

וּבֹצֵעַ בָּרֶךְ, הַמַּהֲלֵל וּמְבָרֵךְ אֶת הַגּוֹזֵל
וְאֹמֵר אֵל תִּירָא כִּי לֹא תַעֲנֵשׁ שְׁלוֹם יִהְיֶה
לָךְ, מִרְגִּיז הוּא לְהַקְבִּ"ה. וְאִין לֹא־מֵר בָּרֶךְ
שֵׁם דְּבַר, שְׂאֵם כֵּן הִיָּה נִקּוּד בַּפֶּתַח קֶטֶן
וְטַעֲמוֹ לְמַעֲלָה, אֲבָל לִפִּי שֶׁהוּא לְשׁוֹן
פֶּעַל, הוּא נִקּוּד קִמְצָ קֶטֶן וְטַעֲמוֹ לְמַטָּה:
כֹּא לֹא הִבִּיט אֶזְרוֹן בִּיעֲקֹב וְלֹא
רָאָה עָמָל בִּישְׂרָאֵל יִחְזָה
אֶל־חַיּוֹ עַמּוֹ וְתִרְוַעַת מֶלֶךְ בּוֹ:
אֶסְתַּכְּלִית לִית פְּלָחִי גְלוּלִין בְּדִבִּית

יַעֲקֹב וְאֵף לֹא עֲבָדִי לִיאֹת שֶׁקֶר

בִּישְׂרָאֵל מִימָרָא דִּי אֱלֹהֵהוּן בְּסַעֲדָהוּן

וְשִׁכְיַנַת מַלְכָּהוּן בִּינִיהוּן:

לֹא הָבִיט אֹן בִּיעֲקֹב וְגו'. כתרגומו. דבר

אחר, אחרי פשוטו הוא נדרש מדרש נאה:

לֹא הָבִיט. הקב"ה אֹן שביעקב, שכשהן

עוברים על דבריו אינו מדקדק אחריהם,

להתבונן באוניות שלהם ובעמלן שהן

עוברים על דתו: עמל. לשון עבירה כמו

הרה עמל, כי אתה עמל ובעס תביט, לפי

שהעבירה היא עמל לפני המקום: ה'
אלהיו עמו. אפילו מכעיסין וממרים
לפניו אינו זז מתוכן: ותרועת מלך בו.
לשון חבה ורעות כמו רעה דוד, אוהב
דוד, ויתנה למרעהו. וכן תרגם ושכינת
מלכהון ביניהון:

כב אל מוציאם ממצרים
כתועבת ראם לו:

אלהא דאפקנון ממצרים תוקפא
ורומא דיליה:

**אֵל מוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם. אֵתָהּ אָמַרְתָּ הִנֵּה
עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם, לֹא יֵצֵא מֵעֶצְמוֹ, אֲלֹא
הָאֱלֹהִים הוֹצִיאָם: כְּתוּעָפוֹת רֹאֵם לוֹ.
כְּתוּקָה רוֹם וְגוּבָה שְׁלוֹ, וְכֵן וְכֶסֶף תוּעָפוֹת,
לְשׁוֹן מַעֲוִז הַמָּה, וְאוֹמֵר אֲנִי שֶׁהוּא לְשׁוֹן
וְעוֹף יַעֲוֹפֶה, הַמַּעֲוֹפֶה בְּרוֹם וְגוּבָה וְתוּקָה
רַב הוּא זֶה: תוּעָפוֹת רֹאֵם. עֲפִיפַת גּוּבָה.
דְּבַר אַחֵר, תוּעָפוֹת רֹאֵם. תוּקָה רֹאמִים,
וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ אֵלּוּ הַשְּׂדִים:**

כֵּן כִּי לֹא נִחַשׁ בִּיַּעֲקֹב וְלֹא

קֹסֶם בִּישְׂרָאֵל כָּעֵת יֹאמַר

לִיעֲקֹב וְלִישְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֱלֹ:

אֲרִי לֹא נַחֲשִׂיא צָבָן דִּי־טֹב לְדַבֵּית

יַעֲקֹב וְאֵף לֹא קִסְמִיא רַעַן בְּרַבּוֹת בֵּית

יִשְׂרָאֵל כְּעֵדָן יִתְאַמֵּר לִיעֲקֹב וְלִישְׂרָאֵל

מַה עֲבַד אֱלֹהֵא:

כִּי לֹא נַחֲשׁ בִיעֲקֹב. כִּי רֵאוּיִם הֵם

לְבִרְכָּה, שֵׁאִין בָּהֶם מִנַּחֲשִׁים וְקוֹסְמִים:

כָּעֵת יֹאמַר לִיעֲקֹב וְגו'. עוֹד עֵתִיד לְהִיזֹת

עַת כָּעַת הַזֹּאת, אֲשֶׁר תִּגְלֶה חֲבַתָּן לְעֵין

כל, שהן יושבין לפניו ולומדים תורה
מפיו ומחיצתן לפנים ממלאכי השרת,
והם ישאלו להם מה פעל אל, וזהו
שנאמר והיו עיניך רואות את מוריד. דבר
אחר, יאמר ליעקב, אינו לשון עתיד אלא
לשון הווה, אינן צריכים למנחש וקוסם, כי
בכל עת שצריך להאמר ליעקב ולישראל
מה פעל הקב"ה ומה גזרותיו במרום, אינן
מנחשים וקוסמים, אלא נמסר להם על פי
נביאיהם מה היא גזרת המקום, או אורים
ותומים מגידים להם, ואונקלוס לא תרגם

בן:

כֹּד הֵן עִם כָּל־בִּיא יְקוֹם וְכֹאֲרִי

יִתְנַשָּׂא לֹא יִשְׁכַּב עַד יֵאָכֵל

טָרַף וְדָם חֲלָלִים יִשְׁתַּחֲ:

הָא עֲמָא כָּל־יִתָּא שְׂרִי וְכֹאֲרִיא יִתְנַטֵּל

לֹא יִשְׂרִי בְּאַרְעִיהָ עַד דִּיקָטוּל קָטוּל

וְנִכְסֵי עַמְמֵיא יִירָת:

הן עם כלביא יקום וגו'. כשהן עומדין

משינתם שחרית, הן מתגברים כלביא

ובארי, לחטוף את המצות, ללבוש טלית
לקרוא את שמע ולהניח תפילין: לא
ישכב. בלילה על מטתו עד שהוא אוכל
ומחבל כל מזיק הבא לטרפו, כיצד קורא
את שמע על מטתו, ומפקיד רוחו ביד
המקום, בא מחנה וגייס להזיקם, הקב"ה
שומרם ונלחם מלחמותם ומפילם חללים.
דבר אחר, הן עם כלביא יקום וגו',
בתרגומו: ודם חללים ישתה. נתנבא
שאיך משה מת עד שיפיל מלכי מדין
חללים ויהרג הוא עמהם, שנאמר ואת

בלעם בן בעזר הקוסם הרגו בני ישראל
בחרב אל חלליהם:

כה ויאמר בלק אל בלעם גם
קב לא תקבנו גם בריך לא
תברכנו:

ואמר בלק לבלעם אף מילט לא
תלוטיןון אף ברכא לא תברכיןון:

גם קב לא תקבנו. גם ראשון מוסב על גם
השני, וגם שני על גם ראשון, וכן גם לי גם
לך לא יהיה, וכן גם בחור גם בתולה:

כו וַיַּעַן בְּלָעָם וַיֹּאמֶר אֵל בְּלָק

הֲלֹא דִבַּרְתִּי אֵלֶיךָ לֵאמֹר כֹּל

אֲשֶׁר יִדְבַּר יְהוָה אֶתוֹ אֶעֱשֶׂה׃

וְאֵתִיב בְּלָעָם וַאֲמַר לְבָלָק הֲלֹא

מִלִּילִית עִמָּךְ לְמִימַר כֹּל דִּי יִמְלֹל יִי

יָתִיּה אֶעֱבִיד׃

בז שישי –

במחוברות

שיבי

ויאמר בלק אל בלעם לכה נא

אֶקְחֶךָ אֶל מָקוֹם אַחֵר אֲוִלִי

יִישָׁר בְּעֵינַי הָאֱלֹהִים וְקִבְּלוּ

לִי מִשָּׁם:

וַאֲמַר בָּלָק לְבָלָעַם אֵיתָא כְּעֵן

אֲדַבְּרִינָךְ לְאַתֵּר אַחֲרָן מֵאִים יְהִי רַעְוָא

מִן קָדָם יִי וְתִלוּטִיָּה לִי מִתָּמָן:

וּקְבַתּוּ לִי. אֵין זֶה לְשׁוֹן צוּזִי כְמוֹ וּקְבָנוּ,

אֲלֹא לְשׁוֹן עֲתִיד, אֹכְלִי יִישָׁר בְּעֵינָיו

וְתִקְבָּנוּ לִי מִשָּׁם. מִלְּדִיר יִישׁ בִּלְעִי'':

כֹּחַ וַיִּקַּח בָּלָק אֶת בָּלָעַם רֹאשׁ

הַפְּעוּר הַנְּשָׁקָה עַל פָּנָיו

הַיְשִׁימוֹן:

וַדְבַר בָּלָק ית בְּלָעַם רִישׁ רַמְתָּא

דְּמִסְתַּכִּיא עַל אִפִּי בֵית יְשִׁימוֹן:

ראש הפעור. קוסם היה בלק, וראה שהן

עתידין ללקות על ידי פעור, ולא היה

יודע במה, אמר, שמא הקללה תחול

עליהם משם, וכן כל החוזים בכוכבים

רואים ואין יודעים מה רואים:

כַּטְוִיאָמַר בְּלָעַם אֵל בָּלָק בְּנֵה

לִי בִזָּה שְׂבָעָה מִזְבַּחַת וְהָכֵן

לִי בִזָּה שְׂבַעָה פָּרִים וְשְׂבַעָה

אֵילָם:

וְאָמַר בְּלָעַם לְבָלָק בְּנֵה לִי הֲכֵא

שְׂבַעָה מַדְבָּחִין וְאַתְקִין לִי הֲכֵא שְׂבַעָה

תּוֹרִין וְשְׂבַעָה דְכָרִין:

ל וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר אָמַר

בְּלָעַם וַיַּעַל פָּר וָאֵיל בַּמִּזְבֵּחַ:

וַעֲבַד בָּלָק כְּמָא דִּי אָמַר בְּלָעַם וְאַסִּיק

תּוֹר וּדְכָר עַל כָּל מַדְבָּחָא:

א וַיֵּרָא בַּלְעָם כִּי טוֹב בְּעֵינָיו

יְהוָה לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא

הֵלֵךְ בַּפַּעַם בַּפַּעַם לְקַרְאֵת

נְחָשִׁים וַיֵּשֶׁת אֶל הַמִּדְבָּר

פָּנָיו:

וַחֲזָא בַּלְעָם אֲרִי תִקִּין קֶדֶם יִי לְבָרְכָא

יֵת יִשְׂרָאֵל וְלֹא הֵלֵךְ כְּזֶמֶן בְּזֶמֶן אֱלֵהִין

לְקַדְמוֹת נְחָשִׁיא וְשׂוֹי לְקַבִּיל עֲגֵלָא

דַּעֲבֹדוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּרָא אַפּוֹהִי:

וַיֵּרָא בַלַּעַם כִּי טוֹב וְגו'. אִמַּר אֵינִי צָרִיד
לְבָדוֹק בַּהֲקַב"ה, כִּי לֹא יַחֲפוּץ לְקַלְלָם:
וְלֹא הֵלֵךְ כַּפְעַם בַּפְעַם. כַּאֲשֶׁר עָשָׂה ב'
פַּעֲמִים: לְקַרְאֵת נַחֲשִׁים. לְנַחֵשׁ אֹלֵי
יִקְרָה ה' לְקַרְאֵתוֹ כְּרָצוֹנוֹ, אִמַּר, רוּצָה וְלֹא
רוּצָה לְקַלְלָם, אֲזַכִּיר עֲוֹנוֹתֵיהֶם, וְהִקְלָלָה
עַל הַזְכֶּרֶת עֲוֹנוֹתֵיהֶם תַּחוּל: וַיֵּשֶׁת אֶל
הַמִּדְבָּר פָּנָיו. כַּתְּרָגוֹמוֹ:

בַּיֵּשָׁא בַּלַּעַם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא

אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשִׁבְטֵי

וְתַהֲי עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים:

וְזָקָה בְּלֶעָם יֵת עֵינֹהִי וַחֲזָא יֵת

יִשְׂרָאֵל שָׁרֵן לְשִׁבְטֹהִי וְשִׁרַּת עֲלוֹהִי

רוּחַ נְבוּאָה מִן קֶדֶם יֵי:

וַיֵּשֶׂא בִלְעָם אֶת עֵינָיו. בִּקֵּשׁ לַהֲכַנִּים בָּהֶם

עֵין רְעָה. וְהָרִי יֵשׁ לָךְ ג' מִדּוֹתָיו, עֵין רְעָה,

וְרוּחַ גְּבוּהָה, וְנֶפֶשׁ רַחֲבָה, הָאֲמֹרִים

לְמַעַלָּה: שֹׁכֵן לְשִׁבְטֵי. רָאָה כָּל שִׁבְט

וְשִׁבְט שׁוֹכֵן לְעַצְמוֹ וְאֵינָן מֵעֹרְבִין, רָאָה

שאינן פתחיהם מכוונין זה כנגד זה, שלא
יציץ לתוך אהל חבירו: ותהי עליו רוח
אלהים. עלה בלבם שלא יקללם:

ג וַיֵּשָׂא מִשָּׁלוֹ וַיֹּאמֶר נָא
בְּלָעֶם בְּנוֹ בְּעֹר וְנָאם הַגָּבֵר
שְׁתֵּם הָעֵינִי:

וַנִּטֵּל מִתְּלִיהָ וַאֲמַר אֵימָר בְּלָעֶם בְּרִיהָ
בְּעֹר וַאֲמַר גִּבֹּרָא דְשִׁפְיָר חֲזִי:

בנו בער. כמו למעינו מים. ומדרש אגדה

שניהם היו גדולים מאבותיהם, בלק בנו
צפור, אביו בנו הוא במלכות, ובלעם גדול
מאביו בנביאות, מנה בן פרס היה: שתם
העין. עינו נקורה ומוצאת לחוץ, וחור
שלה נראה פתוח, ולשון משנה הוא, כדי
שישתום ויסתום ויגוב. ורבותינו אמרו,
לפי שאמר ומספר את רובע ישראל,
שהקב"ה יושב ומונה רביעותיהן של
ישראל, מתי תבא טפה שנוכל הצדיק
ממנה, אמר בלבו, מי שהוא קדוש
ומשרתיו קדושים יסתכל בדברים הללו,

ועל דבר זה נסמית עינו של בלעם. ויש
מפרשים, שתום העין, פתוח העין, כמו
שתרגם אונקלוס. ועל שאמר שתום העין
ולא אמר שתום העינים, למדנו שסומא
באחת מעיניו היה:

ד נֶאֱמַר שִׁמְעֵ אֱמָרִי אֵל אֲשֶׁר
מַחֲזֶה שְׂדֵי יַחֲזֶה נִפְלֹ וְגִלּוֹי
עֵינָיו:

אֵימַר דְּשִׁמְעֵ מִימַר מִן קֶדֶם אֵל וְחִזּוּ
מִן קֶדֶם שְׂדֵי חֲזִי שְׁכִיב וּמִתְגִּלִּי לִיה:

נַפֹּל וּגְלוּי עֵינַיִם. פִּשּׁוּטוֹ כְּתִרְגּוּמוֹ, שְׁאִין
נִרְאָה עָלָיו אֵלָּא בְּלִילָה כְּשֶׁהוּא שׁוֹכֵב.
וּמִדְרֵשׁוֹ, כְּשֶׁהִיָּה נִגְלָה עָלָיו לֹא הִיָּה בּוֹ כַּח
לְעִמּוּד עַל רִגְלָיו, וְנוֹפֵל עַל פָּנָיו, לְפִי
שֶׁהִיָּה עֵרֶל וּמֵאוֹם לְהִיּוֹת נִגְלָה עָלָיו
בְּקוֹמָה זְקוּפָה לְפָנָיו:

הַ מֶּה טָבֹּא אֶהְיֶיךָ יַעֲקֹב
מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל:

מֶה טָבֹא מִשְׁכַּנְךָ יַעֲקֹב בֵּית מִיִּשְׂרָאֵל
יִשְׂרָאֵל:

מה טבו אהלִיךָ. על שראה פתחיהם

שאינן מכוונין זה מול זה: משכנתיך.

חניותיך, כתרִגֹּמוֹ. דבר אחר, מה טבו

אהלִיךָ, מה טבו אהל שילח ובית עולמים

בישובן, שמקריבין בהן קרבנות לכפר

עליכם: משכנתיך. אף כשהן חרבין, לפי

שהן משכון עליהן וחרבנן כפרה על

הנפשות, שנאמר כלה ה' את חמתו, ובמה

כלה, ויצת אש בציון:

וּכְנַחֲלִים נִפְטָיו כְּגִנֹּת עָלֵי נָהָר

כֹּאֲהָלִים נָטַע יְהוָה כְּאַרְזִים

עָלֵי מַיִם:

כְּנַחֲלִין דְּמַדְבָּרִין כְּגִינַת שְׁקִיא דְּעַל

פֶּרֶת כְּבוֹס־מֵיָא דְנִצִּיב יֵי כְּאַרְזִין

דְּנִצִּבִין עַל מֵיָא:

כְּנַחֲלִים נִטְיוֹ. שְׁנֹאֲרֵכוּ וְנִמְשִׁכוּ לְנִטּוֹת

לְמַרְחֹק. אִמְרוּ רְבוּתֵינוּ, מְבֹרָכוֹתֵינוּ שֶׁל

אוֹתוֹ רָשָׁע אֲנִי לְמַדִּים מֶה הִיא בְּלָבוֹ

לְקַלֵּל, כְּשֶׁאֵמַר לְהַשִּׁית אֶל הַמַּדְבָּר פְּנִי, וְכִשְׁהִפֵּךְ הַמָּקוֹם אֶת פִּי, בְּרַכּוֹ מֵעַיִן

אותם קללות שבקש לומר בו', כדאיתא

בחלק: באהלים. כתרגומו, לשון מר

ואהלות: נטע ה'. בגן עדן. לשון אחר,

באהלים נטע ה' כשמים המתוחין באהל,

שנאמר וימתחם באהל לשבת: נטע ה'.

לשון נטיעה מצינו באוהלים, שנאמר

ויטע אהלי אפדנו:

וַיִּזְלְ מַיִם מִן־לִּיּוֹ וַיִּזְרְעוּ בַּמַּיִם

רְבִיּוֹם וַיָּרֹם מֵאֲגַג מִלְכוֹ

וְתַנְשֵׂא מַלְכָּתוֹ:

יִסְגִּי מֶלֶכָא דִּיתְרַבָּא מִבְּנוֹהִי וַיִּשְׁלוּט

בְּעַמּוּמִין סִגִּיאִין וַיִּתְקוּף מֵאַגַּג מֶלְכִּיהָ

וַתִּתְנַטֵּל מִלְכוּתֶיהָ:

מִדְּלִיו. מִבְּאֲרוֹתָיו. וּפִירוּשׁוֹ כְּתִרְגוּמוֹ:

וְזָרְעוֹ בְּמִים רַבִּים. לְשׁוֹן הַצִּלְחָה הוּא,

זָרְעוֹ כְּזָרַע הַזָּרֹעַ עַל פְּנֵי הַמִּים: וְיִרָם

מֵאַגַּג מִלְכוֹ. מֶלֶךְ רֵאשׁוֹן שֶׁלָּהֶם יִכְבוֹשׁ

אֶת אַגַּג מֶלֶךְ עַמְלֹק: וְתִנְשֵׂא מַלְכָּתוֹ. שֶׁל

יַעֲקֹב יוֹתֵר וַיּוֹתֵר, שִׁיבָא אַחֲרָיו דּוֹד

וְשִׁלְמָה:

ח אל מוציאו ממצרים

כתועפת ראם לו יאכל גוים

צריז ועצמותיהם יגרם וחרציו

ימחין:

אלהא דאפקינון ממצרים תוקפא

ורומא דיליה ייכלון בני ישראל נכסי

עממיא סנאיהון ובבזת מלכיהון

יתפנקון וארעתהון יחסנון:

אל מוציאו ממצרים. מי גורם להם

**הגדולה הזאת, אל המוציאם ממצרים,
בתוקף ורום שלו. יאכל את הגוים, שהם
צרייו: ועצמותיהם. של צרים: יגרם.
מנחם פתר בו לשון שבירה, וכן לא גרמו
לבקר, וכן ואת חרשיה תגרמי, ואני אומר,
לשון עצם הוא, שמגרר הבשר בשניו
מסביב והמוח שבפנים, ומעמיד העצם
על ערמימותו: וחציו ימחץ. תרגם חציו
של צרים, חלוקה שלהם, כמו בעלי
חצים, מרי פלוגתא, וכן ימחץ. לשון
ומחצה וחלפה רקתו, שיחצו את ארצם,**

וַיֵּשׁ לַפְתּוֹר לְשׁוֹן חֲצִים מִמֶּשׁ, חֲצִיו שֶׁל
הַקַּב"ה יִמְחֹץ בַּדָּמָם שֶׁל צָרִים, יִטְבּוֹל
וַיִּצְטַבַּע בַּדָּמָם. כִּמוֹ לְמַעַן תִּמְחֹץ רֵגְלְךָ
בַּדָּם, וְאֵינוּ זֶז מִלְּשׁוֹן מִכָּה, כִּמוֹ מַחְצָתִי,
שֶׁהִצְבּוּעַ בַּדָּם נִרְאָה כֹּאִילוֹ מִחוּץ וְנִגּוּעַ:

ט פֶּרַע שָׁכַב כְּאַרְיֵי וְכָל־בִּיא מִי

יְקִימֵנוּ מְבַרְכֵיךָ בְּרוּךְ

וְאַרְרֵיךָ אֲרוּרָה:

יְנוּחַ יִשְׂרָאֵל בְּתִקְוָה כְּאַרְיֵא וְכָל־תָּא לִית

מַלְכוּ דְתַזְעִזְעִינִיהּ בְּרִיכָךָ יְהוֹן בְּרִיכִין

וְלִיטָךְ יְהוֹן לִיטִין:

כרע שכב כארי. כתרגומו, יתישבו

בארצם בכה ובגבורה:

וַיַּחַר אֵף בָּלָק אֶל בְּלָעַם

וַיִּסְפֹּק אֶת כַּפָּיו וַיֹּאמֶר בָּלָק

אֶל בְּלָעַם לֵקֵב אֵיבִי קִרְאֲתִיךָ

וְהִנֵּה בִּרְכָתְךָ בִּירְךָ זֶה שְׁלֹשׁ

פְּעָמִים:

וְתִקֶּיף רוּגְזָא דְּבָלָק בְּבִלְעָם וְשִׁקְפִינוּן

פרשת בלק – שישי – במחוברות שביעי – דף תתקי

לִידוֹהִי וְאֶמַר בֶּלֶק לְבִלְעָם לְמִילֹט

סֵנְאִי קָרִיתְךָ וְהֵא בִרְכָא מְבִרְכַת לְהוֹן

דְּנֹן תִּלַּת זְמַנִּין:

וַיִּסְפּוּק. הִכָּה זֹז עַל זֹז:

יֵא וְעַתָּה בִּרְח לָךְ אֵל מְקוֹמְךָ

אֶמְרָתִי כִּבֵּד אֲכַבְּדְךָ וְהִנֵּה

מִנְעֶךָ יְחֻזָּה מִכְּבוֹד:

וְכַעַן אֲזִיל לָךְ לְאַתְרְךָ אֶמְרִית יִקְרָא

אֶיִקְרִינְךָ וְהֵא מִנְעֶךָ יִי מִן יִקָּר:

יב וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֵל בָּלָק הֲלֹא

גַּם אֵל מִלְאכֶיךָ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּ

אֵלַי דִּבַּרְתִּי לֵאמֹר:

וַאֲמַר בְּלָעַם לְבָלָק הֲלֹא אִךְ לְאַזְגָדְךָ

דִּי שְׁלַחְתָּ לִּי מִלִּילִית לְמִימָר:

יג אַם יִהְיֶה לִּי בָלָק מִלֹּא בֵּיתוֹ

כֶּסֶף וְזָהָב לֹא אוֹכֵל לְעֶבֶר

אֶת פִּי יִחְזָק לַעֲשׂוֹת טוֹבָה אוֹ

רָעָה מִלְּבִי אֲשֶׁר יִדְבַּר יִחְזָק

אֶתּוֹ אֶעֱבֹר:

**אִם יִתֵּן לִי בָּלָק מְלִי בֵּיתִיהָ כֶּסֶף וְדָהַב
לִית לִי רֶשׁוֹ לְמַעַבְר עַל גְּזִירַת מִימְרָא
דִּי לְמַעַבְד טַבָּתָא אוּ בִישְׁתָּא מַרְעוּתִי
דִּי יִמְלֹל יִי יִתֵּיהָ אֶמְלִיל:**

**לְעַבְר אֶת פִּי ה'. כֹּאן לֹא נֹאמַר אֱלֹהִי, כִּמוֹ
שֶׁנֹּאמַר בְּרֵאשׁוֹנָה, לִפִּי שִׁידַע שֶׁנִּבְאֵשׁ
בַּהֲקַב"ה וְנִטְרַד:**

שְׂבִיעִי

וְעַתָּה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי לָכָה

אִיעֲצֶךָ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה

לְעַמֶּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים:

וּבָעֵן הָאֵל אָנָּה אֲזִיל לְעַמִּי אֵיתָא

אֲמַלְכִינָךְ מָה דַּתְּעִבִיד וְאַחֲוִי לָךְ מָה

דִּיעֲבִד עָמָא הָדִין לְעַמָּךְ בְּסוּף יוֹמֵיָא:

הוֹלֵךְ לְעַמִּי. מַעַתָּה הִרִינִי כְּשֶׁאֵר עַמִּי,

שְׁנַסְתָּ לְךָ הַקֶּב"ה מֵעַלִּי: לָכָה אִיעֲצֶךָ. מָה

לָךְ לַעֲשׂוֹת, וּמָה הִיא הַעֲצָה, אֵלֵהֶם שֶׁל

אלו שונא זמה הוא כו' כדאיתא בחלק,
תדע שבלעם השיא עצה זו להכשילם
בזמה, שהרי נאמר הן הנה היו לבני
ישראל בדבר בלעם: אשר יעשה העם
הזה לעמך. מקרא קצר הוא זה, איעצך
להכשילם, ואומר לך מה שהן עתידין
להרע למואב באחרית הימים ומחץ פאתי
מואב. התרגום מפרש קוצר העברי
ויקטול וכו':

טו וַיֵּשָׂא מִשָּׁלוֹ וַיֹּאמֶר נָאִם

בְּלָעָם בְּנוֹ בְּעוֹר וְנָאֵם הֶגְבֵּר

שִׁתָּם הָעֵיִן:

וְנָטַל מִתְּלִיָּה וְאָמַר אֵימַר בְּלָעָם בְּרִיָּה

בְּעוֹר וְאֵימַר גִּבֹּרָא דְשִׁפִּיר חֲזִי:

מִזֵּי נָאֵם שְׁמַע אֲמַרִּי אֵל וַיֵּדַע

דַּעַת עֲלִיזֵן מַחֲזִיזָה שְׂדֵי יַחֲזִיזָה

נִפְלֵל וְגָלוּי עֵינָיִם:

אֵימַר דְּשַׁמַּע מִימַר מִן קָדָם אֵל וַיֵּדַע

מִדַּע מִן קָדָם עִלָּאָה חִיזֵּו מִן קָדָם

שֵׁדִי חֲזִי שְׁכִיב וּמַתְּגִלִּי לִיהִ:

וידע דעת עליון. לכוין השעה שבועם

בה:

יִזְ אֶרְאֶנּוּ וְלֹא עֲתָה אֲשׁוּרֶנּוּ

וְלֹא קָרוֹב דָּרֶךְ כּוֹכַב מִיַּעֲקֹב

וְקָם שֹׁבֵט מִיִּשְׂרָאֵל וּמַחֲזִין

פִּאֲתָיו מוֹאֵב וְקִרְקֹר כָּל בְּנֵי

שֵׁת:

חֲזִיתִיה וְלֹא כַעַן סְכִיתִיה וְלֹא אִיתוּהִי

קָרִיב כֹּד יְקוֹם מִלְכָּא מִיַּעֲקֹב וַיִּתְּרַבֵּא
מִשִּׁיחָא מִיִּשְׂרָאֵל וַיִּקְטֹּל רַבְרָבִי מוֹאָב
וַיִּשְׁלוּט בְּכָל בְּנֵי אַנְשָׁא:

אראנו. רואה אני שבחו של יעקב
וגדולתו, אך לא עתה הוא אלא לאחר
זמן: דרך כוכב. כתרגומו, לשון דרך
קשתו, שהכוכב עובר בחץ, ובלע"ז
דישטינ"ט כלומר, יקום מזל: זקם שבט.
מלך רודה ומושל: ומחץ פאתי מואב. זה
דוד, שנאמר בו השכב אותם ארצה וימדד

שני חבלים להמית וגו': וקרקר. לשון
קורה, כמו אני קרתי, מקבת בור נקרתם,
יקרוה עורבי נחל, פורו"יר בלע"ז: כל בני
שת. כל האומות, שכלם יצאו מן שת בנו
של אדם הראשון:

יְהוָה אֱלֹהִים יִרְשָׁה וְהוּא
יִרְשָׁה שְׁעֵיר אִיבִיו וְיִשְׂרָאֵל
עֲשֶׂה חֵיל:

וְיֵהי אֱדוֹם יְרוּתָא וְיֵהי יְרוּתָא שְׁעֵיר
לְבַעַלִּי דְּבַבּוּהִי וְיִשְׂרָאֵל יַצִּלַּח בְּנִכְסִין:

וְהִיא יִרְשָׁה שְׁעֵיר אִיבִיו. לְאֹיבֵיו
יִשְׂרָאֵל:

יֵט וְיִרְדּוּ מִיַּעֲקֹב וְהָאֲבִיד שְׂרִיד
מֵעִיר:

וְיִיחֹת חֵד מְדִבֵּית יַעֲקֹב וְיֹוֹבִיד
מְשִׁיזִיב מִקְרִית עַמְּמִיא:

וִירַד מִיַּעֲקֹב. וְעוֹד יִהְיֶה מוֹשֵׁל אַחֵר
מִיַּעֲקֹב: וְהָאֲבִיד שְׂרִיד מֵעִיר. מֵעִיר
הַחֲשׂוּבָה שֶׁל אָדוֹם וְהִיא רוֹמִי, וְעַל מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ אוֹמֵר בֶּן, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וִירַד מִיָּם עַד

יָם וְלֹא יִהְיֶה שְׂרִיד לְבֵית עֲשׂוֹ:

כַּוְיָרָא אֶת עַמְלֹק וַיֵּשָׂא מִשְׁלוֹ

וַיֹּאמֶר רֹאשִׁית גּוֹיִם עַמְלֹק

וְאַחֲרֵיתוֹ עַדִּי אֲבֹד:

וַחֲזָא ית עַמְלֹקָא וְנָטַל מִתְּלִיה וַאֲמַר

רִישׁ קְרִבְיָא דִּישְׂרָאֵל הִוָּה עַמְלֹקָא

וְסוּפִיה לְעַלְמָא יִיבֹד:

וִירָא אֶת עַמְלֹק. נסתכל בפורענותו של

עמלק: ראשית גוים עמלק. הוא קדם

את כולם להלחם בישראל, וכך תרגם
אונקלוס, ואחריתו להאבד בידם, שנאמר
תמחה את זכר עמלק:

בא וַיֵּרָא אֶת הַקִּינִי וַיֵּשֶׂא
מִנְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר אֵיתָן מִן־שִׁבְךָ
וְעִימָם בַּסֵּלַע קִנְךָ:

וַחֲזָא ית שלמאה ונטל מתליה ואמר
תקיף בית מותבך ושוּי בכרך תקיף
מדורך:

וירא את הקיני. לפי שהיה קיני תקוע
אצל עמלק, בענין שנאמר ויאמר שאול
אל הקיני וגו', הזכירו אחר עמלק, נסתכל
בגדולתם של בני יתרו, שנאמר בהם
תרעתים שמעתיים שוכתיים: איתן
מושבך. תמה אני מהיכן זכית לכך, הלא
אתה עמי היית בעצת הבה נתחכמה לו,
ועתה נתישבת באיתן ומעוז של ישראל:
כב פי אם יהיה לבער קין עד
מה אשר תשבך:

אֲרִי אִם יְהִי לְשִׁיצָאָה שְׁלִמָאָה עַד מָה

אֶתְוֹרָאָה יִשְׁבִּינָךְ:

כִּי אִם יִהְיֶה לְבַעַר קִין וְגו'. אֲשֶׁרִיד

שְׁנַתְקַעַת לְתוֹקֶף זֶה, שְׂאִינֶךְ נִטְרַד עוֹד מִן

הָעוֹלָם, כִּי אֵף אִם אַתָּה עֵתִיד לְגַלוֹת עִם

עֲשֵׂרַת הַשְּׁבֻטִים וְתִהְיֶה לְבַעַר מִמָּקוֹם

שְׁנַתִּישְׁבַת שֵׁם, מָה בִּכְךָ: עַד מָה אֲשׁוּר

תִּשְׁבֹּךְ. עַד הֵיכָן הוּא מִגְלָה אוֹתְךָ, שְׁמָא

לְחַלָּה וְחִבּוּר, אֵין זֶה טְרוּד מִן הָעוֹלָם,

אֵלֹא טִלְטוּל מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְתִשׁוּב עִם

שְׂאֵר הַגְּלִיּוֹת:

בגֹּוֹ יֵשָׁא מִשָּׁלוֹ וַיֹּאמֶר אֲוִי מִי

יְחִיָּה מִשְׁמוֹ אֵל:

וְנָטַל מִתְּלִיָּה וַאֲמַר וִי לְחַיִּבִּיא דִּיחֹן

כַּד יַעֲבֹד אֱלֹהָא יְת אֱלִין:

וישא משלו וגו'. כיון שהזכיר את שביית

אשור אמר: אוי מי יחיה משמו אל. מי

יכול להחיות את עצמו משומו את אלה,

שלא ישים עליו הגוזר את אלה, שיעמוד

סגור ויבלבל את כל האומות, ועוד

יבואו צים מיד כתיים, ויעברו כתיים שהן

ארמיים בבירניות גדולות על אשור:

כד־וְצִים מִיַּד כְּתִים וְעֵנֹ אֲשֹׁר

וְעֵנֹ עֵבֶר וְגַם הוּא עֲדִי אֲבֹד:

וְסִיעֵן יִצְטָרֶחֶן מִרֹמָאִי וְיַעֲנֹן לְאֲתֹר

וְיִשְׁתַּעֲבֹדֹן לְעֵבֶר פָּרַת וְאַף אִינוֹן

לְעֶלְמָא יִיבְדֹן:

וענו אשור וענו עבר. וענו אותם שבעבר

הנהר: וגם הואם עדי אבד. וכן פירש

דניאל, עד דקטילת חיותא והובד גשמה:

וצים. ספינות גדולות, כדכתיב וצי אדיר,

ובורני רבתא:

כה וַיָּקָם בְּלָעַם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב
לְמִקְוֵמוֹ וְגַם בָּלַק הֵלֵךְ לְדַרְכוֹ:

(פ)

וְקָם בְּלָעַם וַאֲזַל וַתֵּב לְאַתְרֶיהָ וְאָף
בָּלַק אֲזַל לְאוֹרְחֶיהָ:

במדבר פרק-כה

א וַיָּשָׁב יִשְׂרָאֵל בְּשָׁטִיִּם וַיַּחֲלֵ
הָעָם לְזָנוֹת אֵל בָּנוֹת מִזְרָב:

וַיִּתֵּיב יִשְׂרָאֵל בְּשִׁיטִין וְיִשְׂרִי עֲמָא

לְמַטְעֵי בְּתַר בְּנֵת מוֹאָב:

בשטים. כך שמה: לזנות אל בנות מואב.

ע"י עצת בלעם כדאיתא בחלק:

ב וַתִּקְרָאֵן לָעָם לְזִבְחֵי

אֱלֹהֵיהֶן וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ

לְאֱלֹהֵיהֶן:

וַקְרָאֵן לְעֲמָא לְדַבְּחֵי טַעֲוֹתָהוֹן וַאֲכַל

עֲמָא וַסְגִּידוּ לְטַעֲוֹתָהוֹן:

וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לֵאלֹהֵיהֶן. כַּשְׁתַּקָּה יִצְרוּ עֲלֵיו
וְאֹמַר לָהּ הִשְׁמַעִי לִי, זֹהִיא מוֹצִיָּאָה לּוֹ
דַּמּוֹת פְּעוֹר מַחִיקָה, וְאֹמַרְתָּ לּוֹ הִשְׁתַּחֲוֶה
לָזֶה:

ג. וַיִּצְמָד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר
וַיִּיָּחַר אֵף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל:
וְאֶתְחַבֵּר יִשְׂרָאֵל לְבַעַלָּא פְעוֹר וְתִקָּה
רוֹגְזָא דִּי בְּיִשְׂרָאֵל:

פְּעוֹר. עַל שֵׁם שְׂפּוֹעֲרִין לִפְנֵיו פִּי הַטְּבַעַת
וּמוֹצִיָּאִין רַעִי, וְזוֹ הִיא עֲבוֹדָתוֹ: וַיִּיָּחַר אֵף

ה' בִּישְׂרָאֵל. שְׁלַח בָּהֶם מִגִּבָּה:

דַּ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה קַח

אֶת כָּל רְאֵשֵׁי הָעָם וְחֹקֶנֶעַ

אֹתָם לַיהוָה נֶגֶד הַשָּׁמַיִם

וַיֵּשֶׁב חֲרוֹן אַף יְהוָה

מִיִּשְׂרָאֵל:

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה דַּבֵּר יְת כָּל רִישֵׁי עַמָּא

וְדוֹן וְקָטוֹל דְּחִיב קָטוֹל קָדָם יי לְקַבֵּל

שְׁמַיָּא וִיתוּב תְּקוּף רוּגְזָא דִּי

מִישְׁרָאֵל:

קח את כל ראשי העם. לשפוט את
העובדים לפעור: והוקע אותם. את
העובדים, והוקע היא תלייה כמו שמצינו
בבני שאול והוקענום לה', ושם תלייה
מפורשת. עובד עבודת אלילים בסקילה,
וכל הנסקלים נתליין: נגד השמש. לעין
כל. ומדרש אגדה, השמש מודיע את
החוטאים, הענן נקבל מכנגדו והחמה
זורחת עליו:

ה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל שַׁכְּטִי

יִשְׂרָאֵל הֲרֹגוּ אִישׁ אֶנְשֵׁיוֹ

הַנִּצְמָדִים לְבַעַל פְּעֹר:

וַאֲמַר מֹשֶׁה לְדִינִי יִשְׂרָאֵל קְטִילוּ גֵבֶר

גִּבְרוֹהֵי דְאֶתְחַבְּרוּ לְבַעֲלָא פְּעֹר:

הֲרֹגוּ אִישׁ אֶנְשֵׁיוֹ. כֹּל אֶחָד וְאֶחָד מִדֵּינִי

יִשְׂרָאֵל הִיא הֹרֵג שְׁנַיִם, וְדֵינִי יִשְׂרָאֵל

שְׁמוֹנָה רְבוּא וּשְׁמוֹנֶת אֲלָפִים, כַּדֵּאִיתָא

בַּסֵּנְהֶדְרִין:

וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא
וַיִּקְרַב אֶל אֶחָיו אֶת הַמְּדִינִית
לְעֵינַי מִשָּׁה וּלְעֵינַי כָּל עֵדֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִמָּה בָכִים פָּתַח
אֹהֶל מוֹעֵד:

וְהָא גְבֵרָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶתָּא וַקְרַב
לְוֹת אַחֻהִי יֵת מְדִינִיתָא לְעֵינַי מִשָּׁה
וּלְעֵינַי כָּל כְּנֶשֶׁתָא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאִינוּן בָּכֵן בְּתִרְעָה מִשְׁכֵּן זְמָנָא:

והנה איש וגו'. נתקבצו שבטו של שמעון
אצל זמרי, שהיה נשיא שלהם, ואמרו לו
אנו נדונין במיתה ואתה יושב וכו',
כדאיתא באלו הן הנשרפין: את
המדינית. כזבי בת צור. לעיני משה.
אמרו לו, משה, זו אסורה או מותרת, אם
תאמר אסורה בת יתרו מי התירה לך וכו'
כדאיתא התם: והמה בכים. נתעלמה
ממנו הלכה, געו כולם בבכיה. בעגל עמד
משה כנגד ששים רבוא, שנאמר ויטחן עד
אשר דק וגו', וכאן רפו ידיו, אלא כדי

פרשת בלק – מפטיר – דף תתקלד

שיבא פינחס ויטול את הראוי לו:

מפטיר

וַיֵּרָא פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן

אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וַיָּקָם מִתּוֹךְ הָעֵדָה

וַיִּקַּח רֶמֶחַ בְּיָדוֹ:

וַחֲזָא פִּינְחָס בֶּר אֶלְעָזָר בֶּר אַהֲרֹן

כֹּהֵנָא וְקָם מִגּוֹ כְּנִשְׁתָּא וַנְּסִיב רֹמְחָא

בִּידֵיהּ:

וירא פינחס. ראה מעשה ונזכר הלכה,

אמר לו למשה מקובלני ממך הבועל

ארמית קנאין פוגעין בו, אמר ליה קריינא

דאיגרתא איהו ליהוי פרוזנקא, מיד ויקח

רומח בידו וגו':

ח וַיָּבֹא אַחֲרַיִשׁ יִשְׂרָאֵל אֶל

הַקֹּבֶה וַיִּדְקֹר אֶת שְׁנֵיהֶם אֶת

אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת הָאִשָּׁה אֶל

קִבְתָּהּ וַתַּעֲצֹר הַמִּגְבָּה מֵעַל

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְעַל בֶּתֶר גִּבְרָא בַּר יִשְׂרָאֵל לְקוֹבְתָא

וּבִזַּע יֵת תְּרוּיָהוֹן יֵת גִּבְרָא בַּר יִשְׂרָאֵל

וַיֵּת אֶתְתָּא לְמַעָּהָ וְאֶתְכֹּלִי מוֹתָנָא

מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

אַל הַקְּבָה. אַל הָאָהֳלִ: אַל קַבְתָּה. כְּמוֹ

הַלְּחִיִּים וְהַקִּיבָה, כּוּזִין בְּתוֹךְ זְכוּרֹת שֶׁל

זְמִירֵי וְנִקְבוֹת שְׁלָה, וְרָאוּ כּוֹלָם שֶׁלֹּא לְחַנֵּם

הָרַגָם, וְהָרַבָּה נְסִים נַעֲשׂוּ לּוֹ וְכוּ' כַּדֹּאִיתָא

הֵתָם:

חֲסֵלַת פְּרִשְׁת בַּלֵּק:

ט וַיִּהְיוּ הַמַּתִּים בַּמִּגְפָּה

אַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִים אֱלֹהִים: (פכפ)

וְהוּא דְּמִיתוּ בְּמוֹתָנָא עֶשְׂרִין וְאַרְבַּעַה

אֱלֹהִין:

כרשית

פינחס

עם אונקלוס ורש"י

פרשת פינחס

וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר:

יֵא פִינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן

הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמַּתִּי מֵעַל

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָו אֶת

קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כִלִּיתִי

אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי:

פִּינָחָם בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן כֹּהֵנָא

אֶתִּיב יְת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

בְּדַקְנִי יְת קִנְאַתִּי בִּינִיהוֹן וְלֹא שִׁיִּצִיתִי

יְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאַתִּי:

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. לפי

שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן

פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת

אלילים, וזהג נשיא שבט מישראל,

לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן:

בקנאו את קנאתי. בנקמו את נקמתי,

בקצפו את הקצה שהיה לי לקצוה, כל
לשון קנאה הוא המתחרה לנקום נקמת
דבר. אנפרימנ"ט בלע"ז:

יב לָכֵן אָמַר הִנְנִי נֹתֵן לְךָ אֶת
בְּרִיתִי שְׁלָם:

בְּכֵן אֵימַר הָא אֲנִי גִזַּר לִיָּה יֵת קִימִי
שְׁלָם:

את בריתי שלום. שתהא לו לברית
שלום, באדם המחזיק טובה וחסות, למי
שעושה עמו טובה, אף כאן פירש לו

הקב"ה שלומותיו:

יְהִי וְהִיְתָה לוֹ וּלְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו

בְּרִית כְּהֵנָת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר

קָנָא לְאַלְהֵיו וַיַּכְפֹּר עַל בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל:

וַתְּהִי לֵיהּ וּלְבָנוֹהִי בַתְרוּהִי קִים כְּהֵנָת

עֲלָם חֲלָף דִּי קָנִי קָדָם אֱלֹהֵהּ וַיַּכְפֹּר

עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְהִיְתָה לוֹ. בְּרִיתִי זֹאת: בְּרִית כְּהֵנָת

עוֹלָם. שֶׁאֵף עַל פִּי שֶׁכֶּבֶד נִתְּנָה כְּהוֹנָה
לְזֶרְעוֹ שֶׁל אֶהְרֹן, לֹא נִתְּנָה אֲלֵא לְאֶהְרֹן
וּלְבָנָיו שֶׁנִּמְשְׁחוּ עִמּוֹ, וּלְתוֹלְדוֹתֵיהֶם
שִׁיּוּלֵידוֹ אַחֵר הַמִּשְׁחָתָן, אֲבָל פִּינָחָם
שֶׁנּוֹלָד קוֹדֵם לְכֵן וְלֹא נִמְשַׁח, לֹא בָא לְכָלֵל
כְּהוֹנָה עַד כֹּאן, וְכֵן שְׁנֵינּוּ בְּזָבָחִים, לֹא
נִתְּכַהֵן פִּינָחָם עַד שֶׁהִרְגוּ לְזִמְרִי: לְאַלְהֵיו.
בְּשִׁבִּיל אֱלֹהֵיו, כִּמּוֹ הַמִּקְנָא אֶתָּה לִי,
וְקִנֵּאתִי לְצִיּוֹן, בְּשִׁבִּיל צִיּוֹן:

יְיָ וְשֵׁם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַמִּכָּה

אֲשֶׁר הִכָּה אֶת הַמְּדִינִית זְמָרִי

בֶּן סָלֹוא נְשִׂיא בֵּית אָב

לְשִׁמְעוֹנִי:

וְשׁוּם גִּבֹּרָא בַּר יִשְׂרָאֵל קָטִילָא דִּי

אֶתְקַטֵּל עִם מְדִינִיתָא זְמָרִי בַּר סָלֹוא

רַב בֵּית אָבָא לְבֵית שְׁמַעוֹן:

וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל זְגוּ'. כַּשֵּׁם שִׁיחָם אֶת

הַצַּדִּיק לְשַׁבַּח יִיחָם אֶת הָרָשָׁע לְגַנְאִי:

נְשִׂיא בֵּית אָב לְשִׁמְעוֹנִי. לְאֶחָד מֵחֲמִשָּׁת

בתי אבות שהיו לשבט שמעון. דבר אחר,
להודיע שבחו של פינחס, שאף על פי
שזה היה נשיא, לא מנע את עצמו מלקנא
לחילול השם, לכך הודיעך הכתוב מי הוא
המוכה:

טו וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמִּכָּה הַמְּדִינִית
כְּזָבִי בֵּת צוּר רֹאשׁ אֲמוֹת
בֵּית אָב בְּמִדְיָן הוּא: (פ)

וְשׁוּם אֶתְתָּא דְּאֶתְקִטִּילַת מְדִינִיתָא
כְּזָבִי בֵּת צוּר רִישׁ אֲוִמִי בֵּית אֲבָא

בְּמִדְיָן הוּא:

וּשְׁם הָאִשָּׁה הַמְכָּה וְגו'. לְהוֹדִיעַךְ שֶׁנֶּאֱתַן
שָׁל מִדִּינִים, שֶׁהִפְקִירוּ בַּת מֶלֶךְ לְזָנוֹת, כְּדִי
לְהַחֲטִיֵּא אֶת יִשְׂרָאֵל: רֹאשׁ אֲמוֹת. אֶחָד
מִחֲמֶשֶׁת מְלָכֵי מִדְיָן, אֶת אֹי וְאֵת רֶקֶם
וְאֵת צוּר וְגו', וְהוּא הִיָּה חָשׁוּב מְכֻלָּם,
שֶׁנֶּאֱמַר רֹאשׁ אֲמוֹת, וְלִפִּי שֶׁנֶּהֱגַ בְּזִיוּן
בַּעֲצָמוֹ לְהִפְקִיר בָּתוֹ, מִנְּאוֹ שְׁלִישִׁי: בֵּית
אָב. חֲמֶשֶׁת בָּתֵּי אֲבוֹת הָיוּ לְמִדְיָן, עֵיפָה
וְעַפְרָה וְחֲנוּךְ וְאַבְיָדָע וְאַלְדָּעָה, וְזֶה הִיָּה
מֶלֶךְ לְאַחַד מֵהֶם:

טז וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה

לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר:

יִי צִרְוֹר אֶת הַמְּדִינִים וְהַכִּיתָם

אוֹתָם:

אֶעֱקֹר יֵת מְדִינָאִי וְתִקְטְלוּן יִתְהוֹן:

צִרְוֹר. כְּמוֹ זְכוּר שְׁמוֹר, לְשׁוֹן הוֹוָה.

עֲלִיכֶם לֹאִיִּב אוֹתָם:

יח כִּי צִרְרִים הֵם לָכֶם

בְּנִכְלִיהֶם אֲשֶׁר נָכְלוּ לָכֶם עַל

דְּבַר פְּעֹר וְעַל דְּבַר כְּזָבִי בַת

נְשִׂיא מִדִּין אַחֲתָם הַמֶּכָּה

בַּיּוֹם הַמִּגֶּכָּה עַל דְּבַר פְּעֹר:

אֲרִי מְעִיקִין אֵינֻן לְכוֹן בְּנִכְלִיהֻן דִּי

נָכְלוּ לְכוֹן עַל עֵיסֶק פְּעֹר וְעַל עֵיסֶק

כְּזָבִי בַת רַבָּא דְּמִדִּין אַחֲתֵהֻן

דְּאַתְקֻטִּילַת בְּיוֹמָא דְּמוֹתָנָא עַל עֵיסֶק

פְּעֹר:

**כִּי צָרִירִים הֵם לָכֶם וְגו' עַל דְּבַר פְּעוּר.
שֶׁהִפְקִירוּ בְּנוֹתֵיהֶם לְזָנוֹת כְּדִי לְהַטְעוֹתְכֶם
אַחֵר פְּעוּר, וְאֵת מוֹאֵב לֹא צִוָּה לְהַשְׁמִיד,
מִפְּנֵי רוֹת שֶׁהִיְתָה עֲתִידָה לְצֵאת מֵהֶם,
כְּדֹאמְרֵינֵן בַּבַּא קֵמָא:**

במדבר פרק-כו

**אֲוִיָּהּ אַחֲרֵי הַמִּגְפָּה (פ) וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶלְעָזָר בֶּן
אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לֵאמֹר:**

וְהָיָה בְּתֵר מוֹתָנָא וְאָמַר יי לְמֹשֶׁה

וְלֹא־לְעֶזֶר בֶּר אֶהְרֹן כֹּהֵנָא לְמִימָר:

ויהי אחרי המגפה וגו'. משל לרועה

שנכנסו זאבים לתוך עדרו והרגו בהן,

והוא מונה אותן לידע מנין הנותרות. דבר

אחר, כשיצאו ממצרים ונמסרו למשה

נמסרו לו במנין, עכשיו שקרב למות

ולזהחזיר צאנו, מחזירם במנין:

ב שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדֶת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה

וּמֵעַלָּה לְבֵית אֲבֹתָם כָּל יֹצֵא

צָבָא בִּישְׂרָאֵל:

קָבִילוּ יְת חוֹשְׁבֵן כָּל כְּנִשְׁתָּא דְּבְנֵי

יִשְׂרָאֵל מִבֶּר עֲשָׂרִין שָׁנִין וְלַעֲיִלָּא

לְבֵית אֲבֹתָהוֹן כָּל נַפְיָק חֵילָא

בִּישְׂרָאֵל:

לְבֵית אֲבֹתָם. עַל שְׁבֹט הָאֵב יִתְיַחֲסוּ, וְלֹא

אַחֵר הָאֵם:

ג וַיִּדְבֹּר מִנְּשָׂה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן

אֹתָם בְּעֶרְבֹת מוֹאָב עַל יִרְדֵּן

יִרְחוּ לְאֹמֵר:

וּמִלֵּיל מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר כֹּהֲנָא וְאֹמְרוּ

לְמַמְנֵי יִתְהוֹן בְּמִישְׁרֵיא דְּמוֹאֵב עַל

יִרְדְּנָא דִּירִיחוֹ לְמִימָר:

וַיִּדְבֹּר מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן אֹתָם. דְּבִרוּ

עִמָּם עַל זֹאת שְׂצוּהָ הַמָּקוֹם לְמִנּוֹתָם:

לְאֹמֵר. אֹמַר לָהֶם, צִרִיכִים אַתֶּם לְהַמְנוֹת:

ד מִבֶּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה

כָּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִיִּצְּאִים מֵאֶרֶץ

מִצְרַיִם:

מִבֶּר עֲשָׂרִין שָׁנִין וְלַעֲיֹלָא כְּמָא דְּפִקִּיד

יִי יְיָ מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּנִפְקוּ

מֵאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם:

מִבֶּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה כַּאֲשֶׁר צֻוָּה

וְגו'. שִׁיחָא מְנִינָם מִבֶּן עֲשָׂרִים שָׁנָה

וּמַעֲלָה, שְׁנֵאמַר כֹּל הָעוֹבֵר עַל הַפְּקוּדִים

וְגו':

שני

רְאוּבֵן בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל בְּנֵי

רְאוּבֵן חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי

לְפִלֹּא מִשְׁפַּחַת הַפִּלְאִי:

רְאוּבֵן בּוֹכְרָא דִּישְׂרָאֵל בְּנֵי רְאוּבֵן

חֲנוּךְ זִרְעִית חֲנוּךְ לְפִלֹּא זִרְעִית

פִּלֹּא:

מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי. לְפִי שֶׁהָיוּ הָאוֹמוֹת

מבזין אותם, ואומרים, מה אלו מתייחסין
על שבטיהם, סבורין הן שלא שלטו
המצריים באמותיהם, אם בגופם היו
מושלים קל וחומר בנשותיהם, לפיכך
הטיל הקב"ה שמו עליהם, ה"א מצד זה
ויו"ד מצד זה, לומר, מעיד אני עליהם
שהם בני אבותיהם, וזה הוא שמפורש על
ידי דוד, שבטי יה עדות לישראל, השם
הזה מעיד עליהם לשבטיהם, לפיכך
בכולם כתב החנכי הפלאי, אבל בימנה לא
הוצרך לומר משפחת הימני, לפי שהשם

קבוע בו, יו"ד בראש זה"א בסוף:

וְלַחֲצֹרֹן מִשְׁפַּחַת הַחֲצֹרֹנִי

לְכַרְמִי מִשְׁפַּחַת הַכַּרְמִי:

לַחֲצֹרֹן זֶרְעִית חֲצֹרֹן לְכַרְמִי זֶרְעִית

כַּרְמִי:

וְאַלְהָה מִשְׁפַּחַת הָרֵאשִׁיבִּי וַיְהִי:

בְּקִדְיָהֶם שְׁלֹשָׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף

וְשִׁבְעַת מֵאוֹת וְשְׁלֹשִׁים:

אֵלֶּיךָ זֶרְעִית רֵאשִׁיבִּי וְהוּא מִנִּיחֹן

אַרְבַּעִין וּתְלָתָא אֶלְפִין וּשְׁבַע מֵאָה
וּתְלָתִין:

ח וּבְנֵי פִלֹא אֱלִיאָב:

וּבְנֵי פִלֹא אֱלִיאָב:

ט וּבְנֵי אֱלִיאָב נְמוּאֵל וְדָתָן

וְאַבְיָרָם הֵוא דָּתָן וְאַבְיָרָם

(קְרוּאֵי) קְרִיאֵי הָעֵדָה אֲשֶׁר

הָצִו עַל מִשָּׁה וְעַל אַהֲרֹן

בַּעֲדַת קִנְיָה בְּהַצִּיתָם עַל יְהוָה:

וּבְנֵי אֱלִיָּאֵב נְמוּאֵל וְדָתָן וְאַבְיָרָם הוּא

דָּתָן וְאַבְיָרָם מֵעֲרֵעִי כְּנִשְׁתָּא

דְּאַתְּכַנְשׁוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהְרֹן

בְּכִנְשְׁתָּא דְקִנְרַח בְּאַתְּכַנּוּשִׁיהוֹן עַל יִי:

אֲשֶׁר הִצּוּ. אֵת יִשְׂרָאֵל עַל מֹשֶׁה: בַּהֲצַתָּם.

אֵת הָעָם עַל ה': הִצּוּ. הִשְׁיֵאוּ אֵת יִשְׂרָאֵל

לְרִיב עַל מֹשֶׁה, לְשׁוֹן הַפְּעִילוֹ:

וְתַפְתַּח הָאָרֶץ אֵת פִּיָּהּ

וְתַבְלַע אֹתָם וְאֵת קִנְרַח בְּמוֹת

הַעֲדָה בְּאֹכֶל הָאִישׁ אֶת

חַמְּשֵׁים וּמֵאֲתַיִם אִישׁ וַיְהִיוּ

לָנֶם:

וּפִתַּחַת אֶרְעָא יַת פּוּמָהּ וּבִלְעַת יִתְהוֹן

וַיִּת קִרַּח בְּמוֹתָא דְכִנְשֵׁתָא כִּד אֲכַלַּת

אַשְׁתָּא יַת מֵאֲתָן וְחַמְּשֵׁין גְּבָרָא וְהוּוּ

לְאֵת:

וַיְהִיו לָנֶם. לְאוֹת וּלְזִכְרוֹן, לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא

יִקְרַב אִישׁ זֶר, לְחַלּוֹק עוֹד עַל הַבְּהוֹנָה:

יֹאבֶּנִי קָרַח לֹא מֵתוּ: (ס)

וּבְנֵי קָרַח לֹא מֵיתוּ:

ובני קרח לא מתו. הם היו בעצה תחלה.

ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בלבם

לפיכך נתבצר להם מקום גבוה בגיהנם

וישבו שם:

יב בְּנֵי שְׁמֵעוֹן לְמִשְׁפַּחְתָּם

לְנִמְרוֹאֵל מִשְׁפַּחַת הַנְּמוֹאֵלִי

לְיִמִּין מִשְׁפַּחַת הַיְּמִינִי לְיִכִּין

מִשְׁפַּחַת הַיִּכֹּנִי:

בְּנֵי שְׁמֵעוֹן לְזֶרְעֵיתָהוּן לְנִמְוֹאֵל זֶרְעִית
נִמְוֹאֵל לְיָמִין זֶרְעִית יָמִין לְיִכִּין זֶרְעִית
יִכִּין:

יג. לְזֶרַח מִשְׁפַּחַת הַזִּזְרָחִי לְשֹׁאוֹל
מִשְׁפַּחַת הַשָּׁאוֹלִי:

לְזֶרַח זֶרְעִית זֶרַח לְשֹׁאוֹל זֶרְעִית
שָׁאוֹל:

לזרח. הוא צוחר, לשון צוחר, אבל

משפחת אחד בטלה, וכן חמש משבט
בנימין, שהרי בעשרה בנים ירד למצרים
וכאן לא מנה אלא חמשה, וכן אצבון לגד
הרי שבע משפחות. ומצאתי בגמרא
ירושלמית, שכשמת אהרן נסתלקו ענני
כבוד, ובאו הכנענים להלחם בישראל,
ונתנו לב לחזור למצרים, וחזרו לאחוריהם
שמונה מסעות מהר ההר למוסרה,
שנאמר ובני ישראל נסעו מבארות בני
יעקן מוסרה שם מת אהרן, והלא בהר
ההר מת, וממוסרה עד הר ההר שמנה

מסעות יש למפרע, אלא שחזרו
לאחוריהם, ורדפו בני לוי אחריהם
להחזירם, והרגו מהם שבע משפחות,
ומבני לוי נכלו ארבע משפחות, משפחת
שמעי ועזיאל, ומבני יצהר לא נמנו כאן
אלא משפחת הקרחי, והרביעית לא
ידעתי מה היא. ורבי תנחומא דרש, שמתו
במגפה בדבר בלעם, אבל לפי החסרון
שחסר משבט שמעון במנין זה ממנין
הראשון שבמדבר סיני, נראה שכל כ"ד
אלף נכלו משבטו של שמעון:

יְדֹאָלָה מְשַׁפָּחַת הַשְּׁמַעֲנִי

שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֲלֶף וּמֵאֵתִים:

(ס)

אֵלֶיךָ זָרַע־תְּשַׁמְעוּן עֲשִׂיךָ וְתִירֶיךָ

אֲלֶפֶיךָ וּמֵאֵתֶיךָ:

טו בְּנֵי גֵר לְמִשְׁפַּחֹתָם לְצִבּוֹן

מְשַׁפָּחַת הַצִּבּוֹנִי לְחֹגִי

מְשַׁפָּחַת הַחֹגִי לְשׁוֹנֵי מְשַׁפָּחַת

הַשׁוֹנֵי:

בְּנֵי גֹד לְזֶרַע־תְּהוֹן לְצִפּוֹן זֶרַע־יִת צִפּוֹן

לְחֲגִי זֶרַע־יִת חֲגִי לְשׁוֹנִי זֶרַע־יִת שׁוֹנִי:

טו לְאֶזְנִי מִשְׁפַּחַת הָאֶזְנִי לְעָרִי

מִשְׁפַּחַת הָעָרִי:

לְאֶזְנִי זֶרַע־יִת אֶזְנִי לְעָרִי זֶרַע־יִת עָרִי:

לְאֶזְנִי. אֹמֵר אֲנִי, שִׁזּוּ מִשְׁפַּחַת אֶצְבוֹן,

וְאִינִי יוֹדֵעַ לָמָּה לֹא נִקְרָאת מִשְׁפַּחַתוֹ עַל

שְׁמוֹ:

יז לְאֶרְוֹד מִשְׁפַּחַת הָאֶרְוֹדִי

לֹאֲרֹאֵלִי מִשְׁפַּחַת הָאֲרֹאֵלִי:

לְאֶרֶוֹד זֶרַעִית אֶרֹודִי לֹאֲרֹאֵלִי זֶרַעִית

אֲרֹאֵלִי:

יח אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת בְּנֵי גֹד

לְפִקְדֵיהֶם אֲרַבְעִים אֵלֶּה וַחֲמִשָּׁה

מֵאוֹת: (ה)

אֵלֶּין זֶרַעִית בְּנֵי גֹד לְמִנְיָנָהוֹן אֲרַבְעִין

אֲלֶפֶין וַחֲמִשָּׁה מֵאוֹת:

יט בְּנֵי יְהוּדָה עַר וְאוֹנָן וַיָּמָת

עַר וְאוֹנָן בְּאַרְץ כְּנָעַן:

בְּנֵי יְהוּדָה עַר וְאוֹנָן וּמִית עַר וְאוֹנָן

בְּאַרְעָא דְכְנָעַן:

כ וַיְהִיו בְּנֵי יְהוּדָה לְמִשְׁפָּחֹתָם

לְשִׁלָּה מִשְׁפַּחַת הַשִּׁלֹּנִי לְפָרִץ

מִשְׁפַּחַת הַפָּרְצִי לְזָרַח

מִשְׁפַּחַת הַזָּרָחִי:

וְהָיוּ בְנֵי יְהוּדָה לְזִרְעֵיהֶן לְשִׁלָּה

זִרְעִית שִׁלָּה לְפָרִץ זִרְעִית פָּרִץ לְזָרַח

זֶרַעִית זָרָח:

כא וַיִּהְיוּ בְנֵי פָרֶץ לְחָצְרוֹן

מִשְׁפַּחַת הַחָצְרָנִי לְחָמוּל

מִשְׁפַּחַת הַחָמוּלִי:

וְהוּא בְנֵי פָרֶץ לְחָצְרוֹן זֶרַעִית חָצְרוֹן

לְחָמוּל זֶרַעִית חָמוּל:

כב אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת יִהוּדָה

לְבִקְנֵיָהֶם שְׁשָׁה וְשִׁבְעִים אֵלֶּף

וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת: (ה)

אֵלֶּיךָ זִרְעִית יְהוּדָה לְמִנִּי־הוֹן שְׁבַעִין
וְשֵׁתָא אֶלְפִין וַחֲמִשׁ מֵאָה:

בג בני יִשְׁשָׁכָר לְמִשְׁפַּחָתָם
תוֹלַע מִשְׁפַּחַת הַתּוֹלָעִי לְפֹה
מִשְׁפַּחַת הַפּוֹנִי:

בני יִשְׁשָׁכָר לְזִרְעִיתָהוֹן תוֹלַע זִרְעִית
תוֹלַע לְפֹה זִרְעִית פּוֹנִי:

בד לִישׁוֹב מִשְׁפַּחַת הַיִּשְׁבִּי
לְשִׁמְרוֹן מִשְׁפַּחַת הַשְּׁמֹרֶנִי:

לִישׁוּב זֶרְעִית יֵשׁוּב לְשִׁמְרוֹן זֶרְעִית שִׁמְרוֹן:

לִישׁוּב. הוא יוב האמור ביורדי מצרים, כי
כל המשפחות נקראו על שם יורדי
מצרים, והנולדין משם והלאה לא נקראו
המשפחות על שמם, חוץ ממשפחות
אפרים ומנשה שנולדו כולם במצרים,
וארד ונעמן בני בלע בן בנימין, ומצאתי
ביסודו של רבי משה הדרשן, שירדה אמן
למצרים כשהיתה מעוברת מהם, לכך
נחלקו למשפחות, כחצרון וחמול שהיו

**בני בנים ליהודה, וחבר ומלכיאל שהיו בני
בנים של אשר. ואם אנדה היא הרי טוב,
ואם לאו, אומר אני, שהיו לבלע בני בנים
הרבה, ומשנים הללו ארד ונעמן יצאה
מכל אחד משפחה רבה, ונקראו תולדות
שאר הבנים על שם בלע, ותולדות השנים
הללו נקראו על שמם. וכן אני אומר בבני
מכיר, שנחלקו לשתי משפחות, אחת
נקראת על שמו, ואחת נקראת על שם
גלעד בנו. חמשה משפחות חסרו מבניו
של בנימין, כאן נתקיימה מקצת נבואת**

אִמּוֹ שִׁקְרָאתוֹ בֶּן אֹנִי בֶּן אֲנִינוּתִי, וּבִכְלָשׁ
בִּגְבֻעָה נִתְקִימָה כּוֹלָהּ. זֶה מִצַּאתִי בִּיסּוּדוֹ
שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה הַדְּרֵשֵׁן:

כֹּה אֵלֶּה מִשְׁפָּחֹת יִשְׁשָׁכָר
לְפָקְדֵיהֶם אַרְבָּעָה וְשָׁנִים אֵלֶּה
וְשִׁלְשׁ מֵאוֹת: (ס)

אֵלֶּין זֶרַעִית יִשְׁשָׁכָר לְמִנֵּינִיהוֹן שְׁתֵּין
וְאַרְבָּעָה אֲלָפִין וְתֵלַת מֵאוֹת:

כּוּ בְנֵי זְבוּלֹן לְמִשְׁפָּחֹתָם לְסֹרֵד

מִשְׁפַּחַת הַסֹּרֵד לֹא לֹן

מִשְׁפַּחַת הָאֲלֹנִי לִיחַלֵּאל

מִשְׁפַּחַת הַיִּחַלֵּאלִי:

בְּנֵי זְבוּלֹן לְזַרְעֵיהֶן לְסֹרֵד זַרְעִית

סֹרֵד לֹא לֹן זַרְעִית אֲלֹן לִיחַלֵּאל

זַרְעִית יִחַלֵּאל:

כֹּז אֵלָה מִשְׁפַּחַת הַזְּבוּלֹנִי

לְבָנֵיהֶם שְׁשִׁים אָלֶף וַחֲמִשָּׁה

מֵאוֹת: (ה)

אֵלֶּיךָ זִרְעִית זְבוּלוֹן לְמִנְיַהוּן שְׁתֵּי

אֶלְפִין וְחֲמֵשׁ מֵאָה:

כח בְּנֵי יוֹסֵף לְמִשְׁפַּחְתָּם מִנְּשָׂא

וְאַפְרַיִם:

בְּנֵי יוֹסֵף לְזִרְעִיתָהוּן מִנְּשָׂא וְאַפְרַיִם:

כט בְּנֵי מִנְּשָׂא לְמַכִּיר מִשְׁפַּחַת

הַמַּכִּירִי וּמַכִּיר הוֹלִיד אֶת

גִּלְעָד לְגִלְעָד מִשְׁפַּחַת הַגִּלְעָדִי:

בְּנֵי מִנְּשָׂא לְמַכִּיר זִרְעִית מַכִּיר וּמַכִּיר

אוֹלִיד ית גִּלְעָד לְגִלְעָד זֶרְעִית גִּלְעָד:

ל אֵלָה בְּנֵי גִלְעָד אִיעֶזֶר

מִשְׁפַּחַת הָאִיעֶזְרִי לְחֶלֶק

מִשְׁפַּחַת הַחֶלְקִי:

אֵלִין בְּנֵי גִלְעָד אִיעֶזֶר זֶרְעִית אִיעֶזֶר

לְחֶלֶק זֶרְעִית חֶלֶק:

לא וְאֶשְׂרֵי־אֵל מִשְׁפַּחַת

הָאֶשְׂרֵי־אֵלִי וְשָׁכֶם מִשְׁפַּחַת

הַשֹּׁכֵמִי:

וְאַשְׁרֵי־אֵל זֶרְעִית אֲשֶׁר־אֵלֶּי וְשָׁכַם

זֶרְעִית שָׁכַם:

לֵב וְשִׁמְיֹדֶע מְשַׁפַּחַת הַשְּׁמִי־דָעִי

וְחֶפֶר מְשַׁפַּחַת הַחֶפֶר־י:

וְשִׁמְיֹדֶע זֶרְעִית שְׁמִי־דָע וְחֶפֶר זֶרְעִית

חֶפֶר:

לֹא וְצִלְפַּחַד בֶּן חֶפֶר לֹא הָיוּ לוֹ

בָּנִים כִּי אִם בָּנוֹת וְשָׁם בָּנוֹת

צִלְפַּחַד מַחֲלָה וְנָעָה חַגֻּלָּה

מִלְכָּה וְתִרְצָה:

וְצִלְפַּחַד בֶּר חֶפְר לֹא הָיוּ לֵיהָ בָּנִין

אֱלֹהִים בָּנִין וְשׁוֹם בְּנַת צִלְפַּחַד מַחֲלָה

וְנוֹעָה חֲגִלָּה מִלְכָּה וְתִרְצָה:

לֹד אֵלָה מְשַׁפָּחַת מִנִּשָּׁה

וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וַחֲמִשִּׁים אָלֶף

וְשִׁבְעַ מֵאוֹת: (ה)

אֵלִין זִרְעִית מִנִּשָּׁה וּמִנִּיָּהוּן חֲמִשִּׁין

וְתִרְיִן אֶלְפִין וְשִׁבְעַ מֵאָה:

לֹא־אֵלֶּה בְּנֵי אֲפֹרִים לְמִשְׁפַּחֹתָם

לְשׁוֹת־לֶח מִשְׁפַּחַת הַשֵּׁת־לְחִי

לְבָכָר מִשְׁפַּחַת הַבְּכָרִי לְתַחַן

מִשְׁפַּחַת הַתַּחֲנִי:

אֵלֶּין בְּנֵי אֲפֹרִים לְזִרְעֵיתָהוֹן לְשׁוֹת־לֶח

זִרְעִית שׁוֹת־לֶח לְבָכָר זִרְעִית בָּכָר לְתַחַן

זִרְעִית תַּחַן:

לוֹ וְאֵלֶּה בְּנֵי שׁוֹת־לֶח לְעֶרְוָה

מִשְׁפַּחַת הָעֶרְוָה:

וְאֵלֵין בְּנֵי שׁוֹתְלָח לְעֶרְן זִרְעִית עֶרְן:

וְאֵלֶּה בְּנֵי שׁוֹתְלָח וְגו'. שאר בני שותלח,

נִקְרְאוּ תוֹלְדוֹתֵיהֶם עַל שֵׁם שׁוֹתְלָח וּמֵעֶרְן

יֵצְאָה מִשְׁפַּחַה רְבָה וְנִקְרְאָתָה עַל שְׁמוֹ,

וְנַחֲשָׁבוּ בְּנֵי שׁוֹתְלָח לְשֵׁנֵי מִשְׁפָּחוֹת, צֶאֱ

וַחֲשׁוּב וְתִמָּצֵא בְּפִרְשָׁה זֹאת חֲמִשִּׁים וְשֶׁבַע

מִשְׁפָּחוֹת, וּמִבְּנֵי לֹוִי שְׁמוֹנָה, הָרִי שְׁשִׁים

וַחֲמֵשׁ, וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי אַתֶּם הַמַּעֲט וְגו',

ה"א מַעֲט, חֲמֵשָׁה אַתֶּם חֲסִדִּים

מִמִּשְׁפָּחוֹת כָּל הָעַמִּים שֶׁהֵן שְׁבַעִים, אִף

זֶה הַבִּנְיָמִי מִיִּסּוּדוֹ שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה הַדַּרְשֵׁן,

אך הוצרכתי לפחות ולהוסיף בדבריו:

לֹא אֱלֹה מִשְׁפָּחַת בְּנֵי אֶפְרַיִם

לְפָקְדֵיהֶם שְׁנַיִם וְשָׁלָשִׁים אֱלֹה

וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת אֱלֹה בְּנֵי יוֹסֵף

לְמִשְׁפָּחָתָם: (ה)

אֵלֶּיךָ זֶרַע־יִת בְּנֵי אֶפְרַיִם לְמִנְיָהוֹן

תִּלְתִּין וְתֵרִין אֶלְפִין וְחֲמֵשׁ מֵאָה אֵלֶּיךָ

בְּנֵי יוֹסֵף לְזֶרַע־יִתָּהוֹן:

לֹח בְּנֵי בְנֵי־מֶן לְמִשְׁפָּחָתָם

לְבַלֵּעַ מִשְׁפַּחַת הַבְּלָעִי לֹא־שָׁבַל

מִשְׁפַּחַת הָאֲשֻׁבָּלִי לֹא־חִירָם

מִשְׁפַּחַת הָאֲחִירָמִי:

בְּנֵי בְנֵי־מִין לְזֶרַע־תְּהוֹן לְבַלֵּעַ זֶרַע־יֵת

בָּלַע לֹא־שָׁבַל זֶרַע־יֵת אֲשֻׁבָּל לֹא־חִירָם

זֶרַע־יֵת אֲחִירָם:

לֹא־חִירָם. הוּא אַחִי שִׁירָד לְמַצְרִים, וְלִפִּי

שֶׁנִּקְרָא עַל שֵׁם יוֹסֵף שֶׁהָיָה אַחִיו וְרֵם

מִמֶּנּוּ, נִקְרָא אַחִירָם:

לֹט לְשׁוֹפָם מִשְׁפַּחַת הַשּׁוֹפָמִי

לְחֹפָם מִשְׁפַּחַת הַחֹפָמִי:

לְשׁוֹפָם זֶרְעִית שְׁפּוֹפָם לְחֹפָם זֶרְעִית

חֹפָם:

שְׁפּוֹפָם. הוּא מוֹפִים, עַל שֵׁם שְׁהִיָּה יוֹסֵף

שְׁפּוֹף בֵּין הָאוֹמוֹת:

מִיָּהִיר בְּנֵי בִלְעַ אֲרִי וְנַעֲמָן

מִשְׁפַּחַת הָאֲרִי לְנַעֲמָן

מִשְׁפַּחַת הַנַּעֲמִי:

וְהוּא בְּנֵי בִלְע אֲרֹד וְנַעֲמָן זִרְעִית

הָאֲרֹדִי לְנַעֲמָן זִרְעִית נַעֲמִי:

מא אֵלֶּה בְּנֵי בְנֵימָן לְמִשְׁפְּחֹתָם

וּבְקָרֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים

אֵלֶּה וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: (ס)

אֵלֶּין בְּנֵי בְנֵימָן לְזִרְעֵיתָהוּן וּמִבְּנֵי־הוּן

אַרְבָּעִין וְחֲמִשָּׁה אֲלָפִין וְשִׁית מֵאוֹת:

מב אֵלֶּה בְּנֵי דָן לְמִשְׁפְּחֹתָם

לְשֹׁחֶם מִשְׁפַּחַת הַשֹּׁחֲמִי

אֵלֶּה מִשְׁפָּחֹת דָּן לְמִשְׁפָּחֹתָם:

אֵלֶּין בְּנֵי דָן לְזִרְעֵיהֶן לְשֹׁחֵם זִרְעִית

שֹׁחֵם אֵלֶּין זִרְעִית דָּן לְזִרְעֵיהֶן:

לְשֹׁחֵם. הוּא חוֹשִׁים:

מִגְּכָל מִשְׁפָּחֹת הַשֹּׁחֲמִי

לְכַנְדִּיהֶם אַרְבַּעַּה וְשָׁשִׁים אֵלֶּף

וְאַרְבַּע מֵאוֹת: (ה)

כָּל זִרְעִית שֹׁחֵם לְמִנֵּיהֶן שְׁתֵּין

וְאַרְבַּע אֲלָפִין וְאַרְבַּע מֵאוֹת:

מד בני אשר למשפחתם

לימנה משפחת הימנה לישוי

משפחת הישוי לבריעה

משפחת הבריעי:

בני אשר לזרעיתחון לימנה זרעית

ימנה לישוי זרעית ישוי לבריעה

זרעית בריעה:

מה לבני בריעה לחבר

משפחת החברי למלכיאל

מִשְׁפַּחַת הַמִּלְכִּיָּאֵלִי:

לְבָנִי בְרִיעָה לְחֶבֶר זֹרְעִית חֶבֶר

לְמִלְכִּיָּאֵל זֹרְעִית מִלְכִּיָּאֵל:

מִוְשֵׁם בַּת אֲשֶׁר שָׂרָח:

וְשׁוֹם בַּת אֲשֶׁר סָרָח:

וְשֵׁם בַּת אֲשֶׁר שָׂרָח. לְכִי שְׁהִיתָה קִיּוּמָה

בַּחַיִּים, מִנָּאָה כֹּאן:

מִזֵּאֶלָּה מִשְׁפַּחַת בְּנֵי אֲשֶׁר

לְפִקְדֵיהֶם שְׁלֵשָׁה וַחֲמִשִּׁים

אֵלֶּה וְאַרְבַּע מֵאוֹת: (ס)

אֵלֶּיךָ זֶרַע־יִת בְּנֵי אֲשֶׁר לְמִנֵּי־הוֹן

חֲמִשִּׁין וְתִלְתָּא אֶלְפִין וְאַרְבַּע מֵאוֹת:

מִן בְּנֵי נִפְתָּלִי לְמִשְׁפַּחַתָּם

לִי־חֲצֵאֵל מִשְׁפַּחַת הַי־חֲצֵאֵלִי

לְגוֹנֵי מִשְׁפַּחַת הַגּוֹנֵי:

בְּנֵי נִפְתָּלִי לְזֶרַע־יִתְהוֹן לִי־חֲצֵאֵל זֶרַע־יִת

י־חֲצֵאֵל לְגוֹנֵי זֶרַע־יִת גּוֹנֵי:

מִן לִי־צַר מִשְׁפַּחַת הַי־צַרִּי לְשִׁלֹּם

מִשְׁפַּחַת הַשְּׁלֵמִי:

לִיצֹר זֶרַעִית יִצֹר לְשֵׁלָם זֶרַעִית שְׁלָם:

נ אֵלָּה מִשְׁפַּחַת נִפְתָּלִי

לְמִשְׁפַּחָתָם וּפְקֻדֵיהֶם חַמֶּשֶׁה

וְאַרְבָּעִים אֵלָּה וְאַרְבַּע מֵאוֹת:

אֵלֶּיךָ זֶרַעִית נִפְתָּלִי לְזֶרַעֲיִתְהוֹן

וּמִנִּי־הוֹן אַרְבַּעִין וְחֲמִשָּׁה אֲלֶפֶּיךָ

וְאַרְבַּע מֵאוֹת:

נא אֵלָּה פְּקוּדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ

מֵאֹת אֶלֶף וְאַלֶּף שֶׁבַע מֵאֹת

וְשִׁלְשִׁים: (ס)

אֵלֶּיךָ מִנִּיבֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁתּוֹ מֵאָה וְחָד

אֶלְפִין שֶׁבַע מֵאָה וְתִלְתִּין:

שְׁלִשִׁים

וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

נָגַל לְאַלֶּף תַּחֲלִק הָאָרֶץ בְּנִחְלָה

בַּמִּסְפָּר שְׁמוֹת:

לְאֵלִין תִּתְּפִלֵּיג אֶרֶץ אַחֲסָנָא בְּמִנִּין

שְׁמֵהֶן:

לֹאֵלָה תַחֲלֹק הָאָרֶץ. וְלֹא לַפְּחוֹתִים מִבֶּן

עֲשָׂרִים, אֶף עַל פִּי שְׁבָאוֹ לְכָלֹל עֲשָׂרִים

בְּטֶרֶם חֲלֹק הָאָרֶץ, שְׁהָרִי שִׁבְעַ שְׁנִים

כִּבְשׁוּ וְשִׁבְעַ חֲלָקוֹ, לֹא נִטְלוּ חֲלָק בָּאָרֶץ

אֲלֹא אָלוּ שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְאַלְפָּה, וְאִם הָיוּ

לְאֶחָד מֵהֶם שֵׁשׁ בָּנִים, לֹא נִטְלוּ אֲלֹא

חֲלָק אֲבִיהֶם לְבָדוֹ:

נֹדֶלָרָב תִּרְבֶּה נַחֲלָתוֹ וְלִמְעַט

תִּמְעֵיט נַחֲלָתוֹ אִישׁ לְפִי

בְּקִדְיוֹ יִתֵּן נַחֲלָתוֹ:

לְסִגְיֵאִי תִסְגֹּן אַחֲסַנְתְּהוֹן וְלִזְעִירִי

תִּזְעָרוֹן אַחֲסַנְתְּהוֹן גִּבֹּר לְפֹם מִנִּינוֹהִי

תִּתִּיֵּהב אַחֲסַנְתִּיה:

לָרַב תִּרְבֶּה נַחֲלָתוֹ. לְשִׁבַּט שֶׁהִיָּה מֵרֹבָה

בְּאוֹכְלוֹסִין נִתְּנוּ חֶלֶק רַב, וְאֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא

הָיוּ הַחֲלָקִים שׁוּיִם, שֶׁהָרִי הַכֹּל לְפִי רַבּוּי

הַשִּׁבַּט חֲלָקוֹ הַחֲלָקִים, לֹא עָשׂוּ אֶלֶּא עַל

ידי גורל, והגורל היה על פי רוח הקודש,
כמו שמפורש בבבא בתרא, אלעזר הכהן
היה מלובש באורים ותומים ואומר ברוח
הקודש, אם שבט פלוני עולה, תחום
פלוני עולה עמו, והשבטים היו כתובים
בי"ב פתקין, ושנים עשר גבולים בשנים
עשר פתקין, ובללום בקלפי, והנשיא
מכנים ידו לתוכה ונוטל שני פתקין, עולה
בידו פתק של שם שבטו, ופתק של גבול
המפורש לו, והגורל עצמו היה צווח
ואומר, אני הגורל עליתי לגבול פלוני

לִשְׁבֹּט פְּלוֹנִי, שֶׁנֶּאֱמַר עַל פִּי הַגּוֹדֵל, וְלֹא
נִתְחַלְקָה הָאָרֶץ בַּמִּדָּה, לְפִי שֵׁשׁ גְּבוּל
מִשׁוּבָּח מִחֲבִירוֹ, אֲלֹא בִשְׁוֹמָא, בֵּית כּוֹר
רַע כְּנֶגֶד בֵּית סָאָה טוֹב, הַכֹּל לְפִי הַדְּמִים:

נָה אֵךְ בְּגוֹרָל יַחְלֹק אֶת הָאָרֶץ
לְשִׁמּוֹת מִטּוֹת אֲבוֹתָם יִנְחֲלוּ:

בָּרָם בְּעֶדְבָּא תִּתְּפִלֵּיג יֵת אֶרְעָא
לְשִׁמְהֶן שְׁבִיטֵי אֲבֹתָהוֹן יַחְסְנוּן:

לְשִׁמּוֹת מִטּוֹת אֲבוֹתָם. אֲלוֹ יוֹצְאֵי
מִצְרַיִם, שִׁינָּה הַכְּתוּב נִחְלָה זֶה מִכֹּל

**הנחלות שבתורה, שכל הנחלות החיים
יורשים את המתים, וכאן מתים יורשים
את החיים. כיצד, שני אחים מיוצאי
מצרים שהיו להם בנים בבאי הארץ, לזה
אחד ולזה שלשה, האחד נטל חלק אחד
והשלשה נטלו שלשה, שנאמר לאלה
תחלק הארץ, חזרה נחלתן אצל אבי
אביהן וחלקו הכל בשוה, וזהו שנאמר
לשמות מטות אבותם ינחלו, שאחר
שנטלו הבנים, חלקוה לפי האבות שיצאו
ממצרים, ואילו מתחלה חלקוה למנין**

יוצאי מצרים, לא היו נוטלין אלו הד' אלא
שני חלקים, עבשיו נטלו ד' חלקים: אך
בגורל. יצאו יהושע וכלב, וכן הוא אומר
ויתנו לכלב את חברון כאשר דבר משה,
ואומר על פי ה' נתנו לו את העיר אשר
שאל: מטות אבותם. יצאו גרים ועבדים:
נו על פי הגורל תחלק נחלתו
בין רב למעט: (ס)
על פום עדבא תתפליג אחסנתהון בין
סגיא לזעירי:

עַל פִּי הַגּוֹדֵל. הַגּוֹדֵל הִיָּה מִדְּבַר כִּמוֹ
שִׁפְיֵרֶשְׁתִּי, מִגִּיד שֶׁנִּתְחַלְקָה בְּרוּחַ הַקּוֹדֵשׁ
לְכָךְ נֹאמַר עַל פִּי ה':

וַיֹּאֲלֶהָ בְּקוֹדֵי הַלֵּוִי לְמִשְׁפַּחֹתָם
לְגֵרֶשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַגֵּרֶשֶׁנִּי
לְקַחַת מִשְׁפַּחַת הַקַּהֲתִי לְמִרְרִי
מִשְׁפַּחַת הַמִּרְרִי:

וְאֵלֵּין מִנִּינִי לְוָאֵי לְזִרְעֵיתָהוֹן לְגֵרֶשׁוֹן
זִרְעִית גֵּרֶשׁוֹן לְקַחַת זִרְעִית קַהֲתִי

לְמַרְרֵי זִרְעִית מְרָרִי:

נָח אֱלֹה מְשַׁפַּחַת לֵוִי מְשַׁפַּחַת

הַלְבֵּנִי מְשַׁפַּחַת הַחֲבֵרִנִי

מְשַׁפַּחַת הַמַּחֲלִי מְשַׁפַּחַת

הַמּוֹשִׁי מְשַׁפַּחַת הַקָּרְחִי וְקָהַת

הוֹלֵד אֶת עַמְרָם:

אֵלֶּיךָ זִרְעִית לֵוִי זִרְעִית לְבֵנִי זִרְעִית

חֲבֵרוֹן זִרְעִית מַחֲלִי זִרְעִית מוֹשִׁי

זִרְעִית קָרַח וְקָהַת אוֹלֵיד יְתַ עַמְרָם:

אֵלֶּה מִשְׁפָּחוֹת לֹוִי. חֹסֶר כֹּאן מִשְׁפָּחוֹת

הַשְּׁמַעִי וְהַעֲזִיאוּלִי, וְקִצַּת מִן הַיִּצְהָרִי:

נֹט וְשֵׁם אִשָּׁת עֲמָרָם יוֹכָבֵד

בֵּת לֹוִי אֲשֶׁר יִלְדָה אֹתָהּ לְלֹוִי

בְּמִצְרַיִם וְתֵלֵד לְעֲמָרָם אֵת

אֶהֱרֹן וְאֵת מִנְשֵׁה וְאֵת מִרְיָם

אַחֲתָם:

וְשֵׁם אֶתֶת עֲמָרָם יוֹכָבֵד בֵּת לֹוִי

דִּילִידַת יִתָּה לְלֹוִי בְּמִצְרַיִם וִילִידַת

לְעֹמְרָם יֵת אֶהְרֹן וְיֵת מֹשֶׁה וְיֵת מִרְיָם

אֶחָתָהוּן:

אֲשֶׁר יֵלְדָה אוֹתָהּ לְלוֹי. אֲשֶׁתּוֹ יֵלְדָתָהּ

בַּמִּצְרִים,, וְאִין הוֹרְתָהּ בַּמִּצְרִים, כְּשֶׁנִּכְנְסוּ

לְתוֹךְ הַחוּמָּה יֵלְדָתָהּ, וְהִיא הַשְּׁלִימָה מִנִּין

שִׁבְעִים, שֶׁהָרִי בַּפֶּרֶטֶן אִי אֶתָּה מוֹצֵא אֶלֹא

שְׁשִׁים וְתִשְׁעִ:

וַיִּפְּלֵךְ לְאַהֲרֹן אֶת נָדָב וָאֶת

אַבְיָהוּא אֶת אֶלְעָזָר וָאֶת

אֶתְמָר:

וְאֶת־יְלִיד לְאֶהֱרֹן ית נָדָב וַיֵּת אֲבִיהוּא

ית אֶלְעָזָר וַיֵּת אֵיתָמָר:

סא וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא

בְּהַקְרִיבָם אִשׁ זָרָה לְפָנַי

יְהוָה:

וּמִית נָדָב וַאֲבִיהוּא בְּקָרוּבֵיהוֹן אִשְׁתָּא

נוֹכַרִיתָא קָדָם יי:

סב וַיִּהְיוּ בְּקַדְרֵיהֶם שְׁלֹשָׁה

וַעֲשִׂיָּרִים אֵלֶּה כָּל זָכָר מִבֶּן

חֲדָשׁ וּמַעֲלָה בִּי לֹא הִתְפַּקְדוּ

בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּי לֹא נָתַן

לָהֶם נַחֲלָה בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְהוּא מִנִּינִיהוּן עֲשָׂרִין וְתִלְתָּא אֲלִפִּין

כָּל דְּכוּרָא מִבֵּר יֶרְחָא וְלַעֲיִלָּא אֲרִי לָא

אֶתְמַנְיָאוּ בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲרִי לָא

אֶתְיַהֲיֵבַת לְהוּן אַחֲסָנָא בְּגוֹ בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל:

כִּי לֹא הִתְפַּקְדוּ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לַהֲיֹזֶה

נִמְנִין בְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה, וּמָה טַעַם, כִּי לֹא
נָתַן לָהֶם נַחֲלָה. וְהַנִּמְנִין מִבֶּן עֲשָׂרִים שָׁנָה
הָיוּ בְּנֵי נַחֲלָה, שֶׁנֶּאֱמַר אִישׁ לְפִי פְקֻדָּיו
יִזְתֶּן נַחֲלָתוֹ:

סג אֵלֶּה פְּקוּדֵי מִשֶּׁה וְאַלְעָזָר
הַכֹּהֵן אֲשֶׁר פָּקְדוּ אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּעֶרְבַת מוֹאָב עַל
יְרֵדן יְרַחוּ:

אֵלֶּין מִנִּי מִשֶּׁה וְאַלְעָזָר כֹּהֲנֵי דִי

מִנּוּ יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִישְׁרֵיָּא דְּמוֹאֵב

עַל יֶרְדְּנָא דִּירִיחוֹ:

סֵד וּבִאֲלָה לֹא הָיָה אִישׁ

מִפְּקוּדֵי מִנְּשָׁה וְאַהֲרֹן חִכִּיָּהוּ

אֲשֶׁר פָּקְדוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

בְּמַדְבַּר סִינַי:

וּבִאֲלִין לֹא הָיָה גִבּוֹר מִמֶּנִּי מִנְּשָׁה

וְאַהֲרֹן כֹּהֵנָא דִּי מִנּוּ יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

בְּמַדְבַּר דְּסִינַי:

ובאלה לא היה איש וגו'. אבל על הנשים
לא נגזרה גזרת המרגלים, לפי שהן היו
מחבבות את הארץ, האנשים אומרים
נתנה ראש ונשובה מצרימה, והנשים
אומרות תנה לנו אחוזה. לכך נסמכה
פרשת בנות צלפחד לכאן:

סוּּ פִּי אֶמַר יְהוָה לָהֶם מִוֹת
יָמָתוֹ בַּמִּדְבָּר וְלֹא נֹתַר מֵהֶם
אִישׁ כִּי אִם כָּלֵב בֶּן יִפְנָה
וַיְהִי־שָׁעַ בֶּן נֹון: (ס)

אֲרִי אֶמַר יִי לְהוֹן מִימַת יְמוֹתוֹן
בְּמַדְבָּרָא וְלֹא אֶשְׁתָּאֵר מִנְהוֹן אֲנִשׁ
אֱלֹהֵן כָּלֵב בַּר יִפְנֶה וִיהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן:

במדבר פרק-כז

א וְתִקַּרְבְּנָה בָנוֹת צִלְפַּחַד בִּין
חֹפֶר בִּין גִּלְעָד בִּין מִכִּיר בִּין
מִנַּשֶּׁה לְמַשְׁפַּחַת מִנַּשֶּׁה בִּין
יוֹסֵף וְאַלְהָ שְׁמוֹת בָּנֹתָיו
מַחֲלָה נָעָה וְחַגִּלָּה וּמִלְפָּה

וְתִרְצֶה:

וְקָרִיבָא בִּנְתַּי צִלְפַּחַד בַּר חֲפֹר בַּר

גִּלְעָד בַּר מְכִיר בַּר מְנַשֶּׁה לְזִרְעִית

מְנַשֶּׁה בַּר יוֹסֵף וְאֵלֶּיךָ שְׁמַחַת בִּנְתֵּיהָ

מִחֲלָה נֹעֶה וְחֲגִלָּה וּמִלֶּכֶה וְתִרְצֶה:

לְמִשְׁפַּחַת מְנַשֶּׁה בֶּן יוֹסֵף. לְמָה נֹאמַר,

וְהִלָּא כְּבֵר נֹאמַר בֶּן מְנַשֶּׁה, אֵלֹא לֹאמַר כֹּךְ,

יוֹסֵף חָבַב אֶת הָאָרֶץ, שֶׁנֹּאמַר וְהִעֲלִיתֶם

אֶת עֲצָמוֹתַי וְגו', וּבְנוֹתָיו חָבְבוּ אֶת הָאָרֶץ,

שֶׁנֹּאמַר תֵּנָה לָנוּ אֲחֻזָּה, וְלִלְמַדְךָ שֶׁהָיוּ

כולם צדיקים, שכל מי שמעשיו ומעשה
אבותיו סתומים, ופרט לך הכתוב באחד
מהם ליחסו לשבת, הרי זה צדיק בן צדיק,
ואם יחסו לגנאי, כגון בא ישמעאל בן
נתניה בן אלישמע, בידוע שכל הנזכרים
עמו רשעים היו: מחלה נעה וגו'. ולהלן
הוא אומר ותהיינה מחלה ותרצה, מגיד
שכולן שקולות זו בזו, לפיכך שנה את
סדרן:

ב וְתַעֲמִידָנָה לְפָנַי מִנְּשָׁה וְלְפָנַי
אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלְפָנַי הַנְּשִׂאִים

וְכָל הָעֵדָה פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד

לֵאמֹר:

וְקָמֹן קָדָם מֹשֶׁה וְקָדָם אֶלְעָזָר כֹּהֵנָא

וְקָדָם רַב־בֵּיא וְכָל כְּנִשְׁתָּא בְּתֹרַע

מִשְׁכַּן זְמָנָא לְמִימָר:

לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלִפְנֵי אֶלְעָזָר. מַגִּיד שְׁלֹא

עָמְדוּ לִפְנֵיהֶם אֲלָא בִשְׁנַת הָאָרְבַּעִים, אַחֵר

שָׁמַת אַחֲרָיו: לִפְנֵי מֹשֶׁה. וְאַחֵר כֵּךְ לִפְנֵי

אֶלְעָזָר, אֲפֹשֶׁר אִם מֹשֶׁה לֹא יָדַע אֶלְעָזָר

יָוִדַע, אֲלָא סָרַם הַמִּקְרָא וּדְרָשְׁהוּ, דְּבָרֵי

רבי יאשיה, אבא חנן משום רבי אלעזר
אומר, בבית המדרש היו יושבים, ועמדו
לפני כולם:

ג אֲבִינוּ מֵת בַּמִּדְבָּר וְהוּא לֹא
הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה הַנוֹעָדִים עַל
יְהוָה בַּעֲדַת קִנְיָן כִּי בַחֲטָאוֹ
מֵת וּבָנִים לֹא הָיוּ לוֹ:

אֲבוֹנָא מֵיִת בַּמִּדְבָּרָא וְהוּא לֹא הָוָה
בְּגוֹ כְּנֶשֶׁתָא דְאַזְדַּמְנוּ עַל יְיָ בְּכִנְשֵׁתָא

דְּקָרַח אֲרִי בְּחוּבִיָּה מִית וּבְנִין לָא הָווּ
לִיה:

והוא לא היה וגו'. לפי שהיו באות לומר
בחטאו מת, נזקקו לומר לא בחטא
מתלוננים, ולא בעדת קרח שהעזו על
הקב"ה, אלא בחטאו לבדו מת, ולא
החטיא את אחרים עמו, רבי עקיבא אומר,
מקושש עצים היה, ורבי שמעון אומר, מן
המעפילים היה:

ד לַמָּה יִגָּרַע שֵׁם אֲבִינוּ מִתּוֹךְ

מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין לוֹ בֶּן תָּנָה

לָנוּ אֶחָזָה בְּתוֹךְ אֲחֵי אַבְיָנוּ:

לָמָּה יִתְמַנֶּע שְׁמָא דְאַבּוּנָא מִגּוּ

זֶרְעִיתִיהָ אֲרִי לִית לִיהָ בֶּר הֵב לָנָא

אַחֲסָנָא בְּגוּ אֲחֵי אַבּוּנָא:

לָמָּה יִגְרַע שֵׁם אַבְיָנוּ. אֲנוּ בַּמָּקוֹם בֶּן

עוֹמְדוֹת, וְאִם אֵין הַנִּקְבוֹת חֲשׁוּבוֹת זֶרַע,

תְּתִיבָם אֲמָנוּ לִיבָם: כִּי אֵין לוֹ בֶּן. הֲאֵא אִם

הִיָּה לוֹ בֶּן, לֹא הִיוּ תוֹבְעוֹת כְּלוּם, מִגִּיד

שְׁחֻכְמַנְיֹת הִיוּ:

ה וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטָן

לפְּנֵי יְהוָה: (פ)

וַקְרַב מֹשֶׁה יָת דִּינְהוֹן קָדָם יי:

ויקרב משה את משפטן. נתעלמה הלכה

ממנו, ובאן נפרע על שנטל עטרה לומר

זהדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי.

דבר אחר, ראוייה היתה פרשה זו להכתב

על ידי משה, אלא שזכו בנות צלפחד

ונכתבה על ידן:

רביעי

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וְאָמַר יִי לְמֹשֶׁה לְמִימַר:

זֶכֶן בְּנוֹת צִלְפַּחַד דְּבָרֹת נָתַן

תִּתֵּן לָהֶם אֲחֵזת נַחֲלָה בְּתוֹךְ

אֲחֵי אֲבִיהֶם וְהַעֲבַרְתָּ אֶת

נַחֲלַת אֲבִיהֶן לָהֶן:

יָאוֹת בְּנֹת צִלְפַּחַד מִמֶּלֶךְ מִתֵּן תִּתֵּן

לְהוֹן אֶחֱוֹדֶת אַחֲסָנָא בְּגוֹ אַחֵי אַבּוּהֶן

וְתַעֲבֹר יֵת אַחֲסָנֶת אַבּוּהֶן לָהֶן:

כֵּן בְּנוֹת צִלְפַּחַד דְּבַרְתּוּ. כְּתַרְגוּמוֹ יֵאוֹת,

כֵּךְ כְּתוּבָה פִּרְשָׁה זֹו לְפָנַי בְּמִרוֹם, מִגִּיד

שֶׁרֵאֲתָה עֵינָם מָה שֶׁלֹּא רֵאֲתָה עֵינֵי שֶׁלֹּ

מִשָּׁה: כֵּן בְּנוֹת צִלְפַּחַד דְּבַרְתּוּ. יִפָּה תִּבְעוּ,

אֲשֶׁרִי אָדָם שֶׁהִקְבִּ"ה מוֹדָה לְדַבְּרֵיוֹ: נִתֵּן

תִּתֵּן. שְׁנֵי חֲלָקִים, חֲלָק אֲבִיהֶן שֶׁהִיָּה

מִיּוֹצְאֵי מִצְרִים, וְחֲלָקוֹ עִם אַחִיו בְּנִכְסֵי

חֶפֶר: וְהַעֲבַרְתָּ. לְשׁוֹן הַעֲבָרָה ^(ג) הוּא, בְּמִי

שאינו מניח בן ליורשו. דבר אחר, על שם
שהבת מעברת נחלה משבט לשבט, שבנה
ובעלה יורשין אותה, שלא תסוב נחלה לא
נצטוה אלא לאותו הדור בלבד, וכן
והעברתם את נחלתו לבתו, בכולן הוא
אומר ונתתם ובבת הוא אומר והעברתם:

ח וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבֹּר
לֵאמֹר אִישׁ כִּי יָמוּת וּבֶן אֵין
לֹו וְהֶעֱבַרְתֶּם אֹתָהּ נַחֲלָתוֹ
לְבָתוֹ:

וְעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּמְלִיל לְמִימַר גִּבּוֹר

אֲרִי יָמוֹת וְבַר לִית לִיה וְתַעֲבֹרוֹן יִת

אֲחִסְנִתִּיה לְבִרְתִּיה:

ט וְאִם אֵין לוֹ בַּת וְנִתְּתָם אֶת

נַחֲלָתוֹ לְאֶחָיו:

וְאִם לִית לִיה בְּרָתָא וְתִתְּנוֹן יִת

אֲחִסְנִתִּיה לְאֶחָוְהִי:

י וְאִם אֵין לוֹ אֶחָיִם וְנִתְּתָם

אֶת נַחֲלָתוֹ לְאֶחָי אָבִיו:

וְאִם לִית לִיה אַחִין וְתִתְּנוּן יִת

אַחֲסַנְתִּיה לְאַחֵי אֲבוֹהֵי:

יֵא וְאִם אֵין אַחִים לְאֲבִיו

וְנִתְּתָם אֶת נַחֲלָתוֹ לְשֹׂאָרוֹ

הַקָּרֵב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחָתוֹ וְיִרְשׁ

אֹתָהּ וְהִיתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל

לְחֻקֹּת מִשְׁפָּט כַּאֲשֶׁר צֻוְּהָ

יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: (פ)

וְאִם לִית אַחִין לְאֲבוֹהֵי וְתִתְּנוּן יִת

אֲחֲסַנְתִּיהָ לְקַרְיָבִיהָ דְקָרִיב לִיהָ

מִזֶּרְעִיתֶיהָ וַיֵּרֶת יְתָהּ וְתָהּ לְבָנִי

יִשְׂרָאֵל לְגִזְרֵת דִּין כְּמָא דִּי פַקִיד יִי

יְתָ מִשָּׁה:

לְשֹׂארוֹ הַקָּרֵב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ. וְאִין

מִשְׁפַּחָה קְרוּיָה אֵלָא מִשְׁפַּחַת הָאָב:

יב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מִשָּׁה עֲלֶה

אֶל הַר הָעֲבָרִים הַזֶּה וְרֵא

אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבָנִי

יִשְׂרָאֵל:

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה סֶק לְטֹרָא דְעֵבְרָאִי

הַדִּין וַחֲזִי ית אֶרְעָא דִּי יִהְיֶה יְהוֹשִׁעַ לְבְנִי

יִשְׂרָאֵל:

עֲלֵה אֶל הָהָר הָעִבְרִי. לְמַעַן נִסְמְכָה לְכַאֵן,

כִּי־זֶה שֶׁאָמַר הַקֹּב"ה נָתַן תֶּתֶן לָהֶם, אָמַר,

אֲזֵיתִי צֹוֶה הַמָּקוֹם לְהִנְחִיל, שֶׁמָּא הוֹתֵרָה

הַגְּזֵרָה וְאִכְנֹס לְאֶרֶץ, אָמַר לוֹ הַקֹּב"ה,

גִּזְרָתִי בַּמָּקוֹמָה עֹמֶדֶת. דְּבַר אַחֵר, כִּי־זֶה

שֶׁנִּכְנָס מֹשֶׁה לְנַחֲלַת בְּנֵי גֵד וּבְנֵי רְאוּבֵן,

שמה ואמר, כמדומה שהותר לי נדרי,
משל למלך שגזר על בנו שלא יכנס
לפתח פלטין שלו, נכנס לשער והוא
אחריו, לחצר והוא אחריו, לטרקלין והוא
אחריו, כיון שבא ליכנס לקיטון, אמר לו,
בני, מכאן ואילך אתה אסור ליכנס:

יג וְרֵאִיתָהּ אֶתְּהָ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל
עַמִּיךָ גַּם אֶתְּהָ כֹּאֲשֶׁר נֶאֱסַף
אַהֲרֹן אֶחָיו:

וְתַחֲזִי יְתָהּ וְתִתְכַנֵּשׁ לְעַמִּיךָ אֵף אֶתְּ

כָּמָא דִּי אֶתְכַנִּישׁ אֶהְרֹן אָחוּךְ:

כאשר נאסף אהרן אחיך. מכאן שנתאזה
משה למיתתו של אהרן. דבר אחר, אין
אתה טוב ממנו, על אשר לא קדשתם, הא
אם קדשתם אותי עדיין לא הגיע זמנכם
להפטר מן העולם. בכל מקום שכתב
מיתתם כתב סרחונם, לפי שנגזרה גזרה
על דור המדבר למות במדבר בעון שלא
האמינו, לכך בקש משה שיכתב סרחונו,
שלא יאמרו אף הוא מן הממרים היה,
משל לשתי נשים שלוקות בבית דין, אחת

קלקלה ואחת אכלה פגי שביעית וכו', אף
כאן, בכל מקום שהזכיר מיתתן הזכיר
סרחונם, להודיע שלא היתה בהם אלא זו
בלבד:

יד פֶּאֶשׁוּר מְרִיתָם פִּי בְּמִדְבָּר
צֶן בְּמִרְיַת הָעֵדָה לְהַקְדִּישֵׁנִי
בַּמִּים לְעֵינֵיהֶם הֵם מִי מְרִיַּת
קֹדֶשׁ מִדְבָּר צֶן: (ה)

כִּמָּא דְסִרְיַתוֹן עַל מִימְרֵי בְּמִדְבָּרָא
דְּצֶן בְּמִצּוֹת כְּנִשְׁתָּא לְקֹדְשׁוֹתֵי בְּמִיָּא

לְעִינֵיהוֹן אֲנוֹן מִי מִצּוֹת רֶקֶם מִדְּבָרָא

דְּצִין:

הם מי מריבת קדש. הם לבדם, אין בהם

עון אחר. דבר אחר, הם שהמרו במרה, הם

היו שהמרו בים סוף, הם עצמם שהמרו

במדבר צִין:

טו וַיִּדְבֹּר מִנְּשָׁה אֶל יְהוָה

לֵאמֹר:

וּמִלִּיל מִנְּשָׁה קָדָם יי לְמִימָר:

וידבר מנשה אל ה' וגו'. להודיע שבחך

שֶׁל צְדִיקִים, שֶׁשֶׁנִּפְטְרִין מִן הָעוֹלָם
מִנִּיחִין צָרֵךְ וְעוֹסְקִין בְּצָרְכֵי צְבוּר:
לֵאמֹר. אִמֹר לוֹ, הֲשִׁיבֵנִי אִם אַתָּה מִמֶּנָּה
לָהֶם פֶּרֶנֶס אִם לֹא:

טז יִפְקֹד יְהוָה אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת
לְכָל בֶּשָׂר אִישׁ עַל הָעֶדָה:
יִמְנֶי יי אֱלֹהֵי רוּחֵיָא לְכָל בֶּשָׂרָא גִבֹּר
עַל כְּנִשְׁתָּא:

יִפְקֹד ה'. כִּיּוֹן שֶׁשָּׁמַע מֶשֶׁה שֶׁאִמֹר לוֹ
הַמָּקוֹם תֵּן נַחֲלָת צִלְפָּחַד לְבָנוֹתָיו, אִמֹר,

הגיעה שעה שאתבע צרכי שיירשו בני
את גדולתי, אמר לו הקב"ה, לא כך עלתה
במחשבה לפני, כדאי הוא יהושע ליטול
שכר שמושו שלא מש מתוך האהל, וזהו
שאמר שלמה, נוצר תאנה יאכל פריה:
אלהי הרוחות. למה נאמר אמר לפניו,
רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך דעתו
של כל אחד ואחד, ואינן דומין זה לזה,
מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד
ואחד לפי דעתו:

יִזְרְאֵל יִצְא לְפָנֵיהֶם וְאֶשֶׁר

יבֹא לַפְּנֵיהֶם וְאֶשֶׁר יוֹצִיאֵם
וְאֶשֶׁר יְבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֵדוּת
יְהוָה כַּצֵּאֵן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם
רָעָה:

דִּי יִפּוֹק קַדְמִיהוֹן וְדִי יַעוֹל קַדְמִיהוֹן
וְדִי יִפְקִנּוּן וְדִי יַעֲלִינּוּן וְלֹא תִהְיֶה
כְּנִשְׁתָּא דִּי כַּעֲנָא דִּי לִית לֵהּ רָעִי:

אשר יצא לפניהם. לא בדרך מלכי
האומות, שיושבים בבתיהם ומשלחין את

חַיִּילוֹתֵיהֶם לַמִּלְחָמָה, אֲלֵא כִּמוֹ שֶׁעָשִׂיתִי
אֲנִי, שֶׁנִּלְחַמְתִּי בַּסִּיחּוֹן וְעֹזַג, שֶׁנֶּאֱמַר אֲלֵ
תִירָא אוֹתוֹ, וּבְדֶרֶךְ שֶׁעָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ,
שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלָנוּ
אֹתָהּ וְגו', וְכֵן בְּדוֹד הוּא אֹמֵר כִּי הוּא יוֹצֵא
וּבֹא לִפְנֵיהֶם, יוֹצֵא בְּרֹאשׁ וְנִכְנֵם בְּרֹאשׁ:
וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם. בְּזִכִּיּוֹתָיו: וְאֲשֶׁר יִבְיֵאֵם.
בְּזִכִּיּוֹתָיו. דָּבָר אַחֵר, וְאֲשֶׁר יִבְיֵאֵם שְׁלֹא
תַעֲשֶׂה לוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה לִּי, שְׂאִינִי
מִכְּנִיסֶן לָאָרֶץ:

יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵל מִנְּשָׂה קָח

לָךְ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון אִישׁ

אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ וְסִמְכָתָ אֶת יָדְךָ

עָלָיו:

וְאָמַר יִי לְמֹשֶׁה דְּבַר לָךְ יְתֵי יְהוֹשֻׁעַ בֶּר

נֹון גִּבֹּר דִּי רוּחַ נְבוּאָה בֵּיהּ וְתִסְמוֹךְ

יְתֵי יָדְךָ עָלוּהִי:

קח לך. קחנו בדברים, אשריך שזכית

להנהיג בניו של מקום: לך. את שבדוק

לך, את זה אתה מכיר: אשר רוח בו.

באשר שאלת, שיוכל להלוך כנגד רוחו
של כל אחד ואחד: וסמכת את ידך עליו.
תן לו מתורגמן, שידרוש בחייד, שלא
יאמרו עליו לא היה לו להרים ראש בימי
משה:

יְהוָה וְהַעֲמִידְתָּ אֹתוֹ לְפָנַי אֱלֹעֶזֶר
הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי כָל הָעֵדָה וְצִוִּיתָהּ
אֹתוֹ לְעִיֵּנֵיהֶם:

וְתִקֵּים יְתִיָּה לְקָדָם אֱלֹעֶזֶר כַּהֲנָא
וְלִקְדָם כָּל כְּנִשְׁתָּא וְתִפְקֵד יְתִיָּה

לְעֵינֵיהוֹן:

וְצוֹיְתָה אֹתוֹ. עַל יִשְׂרָאֵל, דַּע שְׁטַחֲנִין

הֵם, סֹרְבִים הֵם, עַל מִנַּת שְׁתִּקְבַּל עֲלֶיךָ:

ב וְנִתְּתָה מִהוֹדֶךָ עָלָיו לְמַעַן

יִשְׁמְעוּ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְתִתֵּן מִזִּיּוֹךְ עֲלוֹהֵי בְּדִיל דִּי יִקְבְּלוּן

מִנִּיהַ כָּל כְּנִשְׁתָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְנִתְּתָה מִהוֹדֶךָ עֲלָיו. זֶה קִירוֹן עוֹר פָּנִים:

מִהוֹדֶךָ. וְלֹא כָּל הוֹדֶךָ, נִמְצִינוּ לְמַדִּין פָּנֵי

מִשָּׁה בַחמָה, פָּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּלִבְנָה: לְמַעַן

יִשְׁמְעוּ כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שִׁיחִיו

נוֹהֲגִין בּוֹ כְּבוֹד וִירָאָה, כְּדֶרֶךְ שְׁנוֹהֲגִין בְּדֹ:

כֹּא וְלִפְנֵי אֱלֹהֵי חֶבְלֵהֶן יַעֲמֹד

וְשֹׂאֵל לוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאֲוִרִים

לִפְנֵי יְהוָה עַל פִּיו יֵצְאוּ וְעַל

פִּיו יֵבֹאוּ הוּא וְכָל בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל אֹתוֹ וְכָל הָעֵדָה:

וְלִקְדָּם אֱלֹהֵי חֶבְלֵהֶן כֹּהֲנֵי יִקוּם וְיִשְׂאֵל לִיהִ

בְּדִין אֲוִרֵי קָדָם יִי עַל מִימְרֵיהֶן יְהוֹן

נִפְקִין וְעַל מִימָרָא יְהוֹן עָאֲלִין הוּא

וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲמִיהּ וְכָל כְּנִשְׁתָּא:

וּלְפָנֵי אֲלֻעֶזֶר הַכֹּהֵן יַעֲמֹוד. הָרִי שְׁאֵלְתָךְ

שְׁשֹׁאֵלְתָ שְׁאִין הַכְּבוֹד הַזֶּה זִז מִבֵּית אֲבִיךָ,

שְׁאֵף יְהוֹשֻׁעַ יְהֵא צְרִיךְ לֹאֲלֻעֶזֶר: וְשֹׁאֵל

לֹו. כְּשִׁיצִטְרֹךְ לְצֹאת לְמַלְחָמָה: עַל פִּיו.

שֶׁל אֲלֻעֶזֶר: וְכָל הָעֵדָה. סְנַהֲדְרִין:

כב וַיַּעַשׂ מִנְּשָׂה כַּאֲשֶׁר צִוָּה

יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח אֶת יְהוֹשֻׁעַ

וַיַּעֲמֵדְהוּ לְפָנֵי אֲלֻעֶזֶר הַכֹּהֵן

וְלִפְנֵי כָּל הָעֵדָה:

וַעֲבַד מֹשֶׁה כְּמֹא דִּי פִקִּיד יְיָ יִתִּיָּה

וַדְּבַר יְתֵי הוֹשֵׁעַ וְאַקִּימִיָּה קָדָם אֱלֹעֶזֶר

כֹּהֲנָא וְקָדָם כָּל כְּנִשְׁתָּא:

וַיִּקַּח אֶת יְהוֹשֻׁעַ. לְקַחוּ בַּדְּבָרִים זֶה וְהוֹדִיעוּ

מִתֵּן שֹׁכֵר פְּרָנְסִי יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם הַבֵּא:

כַּגְוִיִּסְמָךְ אֶת יְדֵי עֲלִי וְיִצְחָק

כִּאֲשֶׁר דְּבַר יְחֻזָּה בְּיַד מֹשֶׁה:

וּסְמַךְ יֵת יְדוּהִי עֲלוּהִי וּפִקְדֵיהָ כָּמָא דִּי

מַלִּיל יֵי בִידָא דְמִשָּׁה:

וּסְמַךְ אַת יִדְיוֹ. בַּעֲיִן יִפָּה יוֹתֵר וַיּוֹתֵר

מִמָּה שֶׁנִּצְטוּהָ, שֶׁהַקַּב"ה אָמַר לוֹ וְסִמַּכְתָּ

אֶת יִדְךָ, וְהוּא עָשָׂה בִשְׁתֵּי יִדְיוֹ, וְעָשָׂא

כְּכֹלִי מִלֵּא וְגִדּוּשׁ, וּמִלֵּא חֲכָמָתוֹ בַּעֲיִן

יִפָּה: כַּאֲשֶׁר דָּבַר ה' . אֵף לְעִנְיַן הַהוּד נִתֵּן

מִהוּדוֹ עֲלִיוֹ:

במדבר פרק-כח

חמישי

וַיֹּדְבַר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

ב צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ

אֲלֵהֶם אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמִי לְאַשִּׁי

רֵיחַ נִיחָחִי תִשְׂמְרוּ לְהַקְרִיב

לִי בְמוֹעֶדוֹ:

פִּקִּיד יְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן יְת

קוֹרְבָּנִי לַחֵם סְדוֹר לְקוֹרְבָּנִי לְאַתֶּקְבֵּלָא

בְּרַעְוָא תִּטְרוֹן לְקַרְבָּא קִדְמִי בְּזִמְנִיה:

צו את בני ישראל. מה אמור למעלה,

יפקוד ה', אמר לו הקב"ה, עד שאתה

מצוני על בני, צוה את בני עלי. משל לבת

מלך שהיתה נפטרת מן העולם והיתה

מפקדת לבעלה על בניה וכו', כדאיתא

בספרי: קרבני. זה הדם: לחמי. אלו

אימורין, וכן הוא אומר והקטירם הכהן

המזבחה לחם אשה: לאשי. הנתנין לאשי

מזבחי: תשמרו. שיהיו כהנים ולוים

וישראל עומדין על גביו, מכאן למדו

ותקנו מעמדות: במועדו. בכל יום הוא

מועד התמידים:

וְאֶמְרָתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר

תִּקְרִיבוּ לַיהוָה כְּבָשִׁים בְּנֵי

שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה

תְּמִיד:

וְתִימַר לְהוֹן דִּין קוֹרְבָנָא דִּי תִקְרְבוּן

קָדָם יִי אֵימָרִין בְּנֵי שָׁנָא שְׁלָמִין תִּרִין

לְיוֹמָא עֲלֵתָא תְּדִירָא:

ואמרת להם. אזהרה לבית דין: שנים
ליום. כפשוטו, ועיקרו בא ללמד שיהיו
נשחטין כנגד היום, תמיד של שחר
במערב, ושל בין הערבים במזרחן של
טבעות:

ד אֶת הַכֹּבֵּשׁ אֶחָד תַּעֲשֶׂה
בַּבֹּקֶר וְאֶת הַכֹּבֵּשׁ הַשֵּׁנִי
תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים:

יְת אִמְרָא חָד תַּעֲבֹד בְּצִפּוֹרָא וְיֵת

אִמְרָא תְּנִינָא תַּעֲבֹד בֵּין שְׁמֵשִׁיא:

את הכבש אחד. אף על פי שכבר נאמר

בפרשת ואתה תצוה וזה אשר תעשה וגו',

היא היתה אזהרה לימי המלואים וכאן

צוה לדורות:

ה וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֵלַת

לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כֶּתִית

רְבִיעֵת חֲחִין:

וְחֵד מִן עֲשָׂרָא בְּתִלַּת סָאִין סוּלְתָא

לְמִנְחָתָא דְּפִילָא בְּמִשָּׁח כֶּתִישָׂא

רְבֵּעוֹת הֵינָא:

סֵלַת לַמִּנְחָה. מִנְחַת נֹסְכִים:

וְעֹלֹת תָּמִיד הַעֲשִׂיהָ בְּהָר סיני

לְרִיחַ נִיחַח אֲנֶשָׁה לַיהוָה:

עֹלֹתָא תְּדִירָא דְּאַתְעֲבִידָא בְּטוֹרָא

דְּסִינִי לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא קוֹרְבָנָא קָדָם

יִי:
ד:

הַעֲשִׂיהָ בְּהָר סיני. כַּאֲדָתָן שֶׁנַּעֲשׂוּ בִּימֵי

הַמְּלֹאִיִּם. דְּבַר אַחֵר, הַעֲשׂוּיָה בְּהָר סיני,

הַקִּישׁ עוֹלָת תְּמִיד לְעוֹלַת הָר סיני, אותה
שֶׁנֶּתְקַרְבָּה לִפְנֵי מִתָּן תּוֹרָה שְׂכָתוֹב בָּהּ
וַיֵּשֶׁם בִּאֲגָנוֹת, מִלְּמַד שֶׁטַעוֹנָה כָּלִי:

וְנִסְכּוֹ רַבִּיעֶת הַחֵיץ לִפְּבַשׁ
הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נִסְךְ שֶׁכָּר
לִיהוֹהִי:

וְנִסְכֵּיהָ רַבְּעוֹת הֵינָא לְאִמְרָא חַד
בַּקֹּדֶשׁ יִתְנַסֵּךְ נִסְךְ דְּחִמָּר עֵתִיק
קָדָם יי:

וּנְסֹכּוּ. יֵין׃ בִּקְדֹשׁ הַסֵּךְ. עַל הַמִּזְבֵּחַ

יִתְנַסֹּכּוּ׃ נֶסֶךְ שֹׁכֵר. יֵין הַמִּשְׁכָּר, פֶּרֶט לַיֵּין

מִגֵּתוֹ׃

ח וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׂנִי תַעֲשֶׂה

בֵּין הָעֲרֵבִים כְּמִנְחַת הַבֶּקָר

וְכִנְסֹכּוּ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה יִיחַ

נִיחַח לִיהוָה׃ (פ)

וַיֵּת אֱמֹרָא תְּנִינָא תַעֲבִיד בֵּין שְׁמֵשִׁיא

כְּמִנְחַת צִפְרָא וְכִנְסִיָּה תַעֲבִיד קוֹרְבַן

דַּמְתָּ קִבֵּל בְּרַעְוָא קָדָם יי:

ריח ניחוח. נחת רוח לפני, שאמרתי

ונעשה רצוני:

ט וּבִיּוֹם הַשַּׁבָּת שְ�נֵי כִבָּשִׁים

בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וְשְׁנֵי

עֹשְׂרָנִים סֵלֶת מִנְחָה בִּלְוָה

בַּשָּׁמֶן וְנִסְכוֹ:

וּבִיּוֹמָא דְשַׁבָּתָא תֵּרִין אִימְרִין בְּנֵי

שָׁנָא שְׁלָמִין וְתֵרִין עֹשְׂרוֹנִין סוּלָתָא

דְּמִנְחַתָּא דְּפִילָא בְּמִשַּׁח וְנִסְכֵּיהּ:

עֲלֵת שַׁבַּת בְּשַׁבָּתוֹ עַל עֲלֵת

הַתְּמִיד וְנִסְכֵּיהּ: (פ)

עֲלֵת שַׁבָּתָא דְּתַתְּעִיבִיד בְּשַׁבָּתָא עַל

עֲלֵתָא תְּדִירָא וְנִסְכֵּיהּ:

עֹולֹת שַׁבַּת בְּשַׁבָּתוֹ. וְלֹא עֹולֹת שַׁבַּת

בְּשַׁבַּת אַחֲרָתָא, הֲרִי שְׁלֹא הִקְרִיב בְּשַׁבַּת זֹו,

שׁוֹמֵעַ אֲנִי יִקְרִיב שְׁתֵּים לְשַׁבַּת הַבָּאָה,

תִּלְמֹוד לֹוֹמַר בְּשַׁבָּתוֹ, מִגִּיד שְׁאֵם עֶבֶר יֹוֹמוֹ

בְּטַל קֶרְבָּנוֹ: עַל עֹולֹת הַתְּמִיד, אִלּוּ

מוספין, לבד אותן שני כבשים של עזלת
התמיד. ומגיד שאין קרבין אלא בין שני
התמידין, וכן בכל המוספין נאמר על
עזלת התמיד לתלמוד זה:

יֵא וּבְרָאֵשִׁי חֶדְשֵׁיכֶם תִּקְרִיבוּ
עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בָּנִי בֶקָר
שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בָּנִי
שְׁנָה שְׂבָעָה תְּמִימִם:

וּבְרִישֵׁי יְרֵחִיכּוֹן תִּקְרְבוּן עֲלֹתָא קָדָם יי
תורין בְּנֵי תוֹרֵי תִירִין וְדָכַר חָד אִימָרִין

בְּנֵי שְׁנָא שְׁבַעַא שְׁלָמִין:

יְבֻשֶׁלֶּטְשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֶלֶת מְנַחָה

בְּלוּלָה בִּשְׁמֶן לֶפָר הָאֶחָד

וְשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֶלֶת מְנַחָה

בְּלוּלָה בִּשְׁמֶן לְאֵיל הָאֶחָד:

וְתִלְתָּא עֶשְׂרֹנִין סוּלְתָא מְנַחְתָּא

דְּפִילָא בְּמִשַּׁח לְתוֹרָא חָד וְתִרִין

עֶשְׂרֹנִין סֶלֶתָא מְנַחְתָּא דְּפִילָא בְּמִשַּׁח

לְדַכְרָא חָד:

ושלשה עשרנים. כמשפט נסכי פו, שכן

הן קצובין בפרשת נסכים:

יג וְעֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן סֵלֹת מִנְחָה

בְּלוֹלָה בַּשֶּׁמֶן לִכְבֹּשׁ הָאֶחָד

עֹלָה יֵיחַ נִיחַח אֲשֶׁה לַיהוָה:

וְעֶשְׂרֹנָא עֶשְׂרֹנָא סֵלֹתָא מִנְחָתָא

דְּפִילָא בַּמֶּשֶׁח לְאַמְרָא חַד עֲלִתָא

לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא קוֹרְבָנָא קָדָם יי:

יד וְנִסְפִּיהֶם חֲצִי הֶהָיִן יִהְיֶה

לְפָרֹא וְשִׁלִּישָׁתָּה הַהִיז לְאִיל

וְרַב־יַעַת הַהִיז לְכַבֵּשׁ יִין זֹאת

עֲלֵת חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ לְחֹדֶשִׁי

הַשָּׁנָה:

וְנִסְכֵּיהוֹן פְּלָגוֹת הֵינָא יְהִי לְתוֹרָא

וְתַלְתּוֹת הֵינָא לְדַכָּרָא וְרַבְעוֹת הֵינָא

לְאִמָּרָא חֲמִרָא דָּא עֲלֵת רִישׁ יְרַחָא

בְּאַתְחַדְתּוֹתֶיהָ כֵּן לְכָל רִישֵׁי יְרַחֵי

שֶׁתָּא:

זאת עלת חדש בחדשו. שאם עבר יזמו

בטל קרבנו, ושוב אין לו תשלומין:

טו וְשִׁעִיר עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת

לִיהוָה עַל עֲלַת הַתָּמִיד יַעֲשֶׂה

וְנִסְכּוֹ: (ט)

וְצִפִּיר בַּר עִזִּין חֵד לַחֲטָאתָא קָדָם יי

עַל עֲלֹתָא תְּדִירָא יִתְעַבֵּד וְנִסְכֵּיהּ:

ושעיר עזים וגו'. כל שעירי המוספין

באין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו,

הכל כמו שמפורש במסכת שבועות,

ונשתנה שעיר ראש חודש שנאמר בו לה',
ללמדך שמכפר על שאין בו ידיעה לא
בתחילה ולא בסוף, שאין מכיר בחטא
אלא הקב"ה בלבד, ושאר השעירים למדין
ממנו, ומדרשו באגדה, אמר הקב"ה,
הביאו כפרה עלי על שמעטתי את הירח:
על עלת התמיד יעשה. כל הקרבן הזה:
ונסכו. אין ונסכו מוסב על השעיר, שאין
נסכים לחטאת:

שירי

וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת

עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח לַיהוָה:

וּבִירְחָא קִדְמָאָה בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרָא יוֹמָא

לִירְחָא פֶּסַחָא קִדְמָא יִי:

יז וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ

הַזֶּה חַג שְׁבַעַת יָמִים מִצּוֹת

יֵאָכֵל:

וּבַחֲמִשָּׁת עֶשְׂרָא יוֹמָא לִירְחָא הַדִּין

חַגָּא שְׁבַעַת יוֹמִין פֶּטִיר יִתְאָכֵל:

יֵה בַּיּוֹם הַזֶּה אֲשׁוֹן מִקָּרָא קֹדֶשׁ

כָּל מְלָאכָת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

בַּיּוֹמָא קִדְמָאָה מְעַרְע קִדִּישׁ כָּל

עֲבִידַת פּוֹלְחֵן לֹא תַעֲבֹדוּ:

כָּל מְלָאכָת עֲבֹדָה. אֲפִילוּ מְלָאכָה

הַצְרִיכָה לָכֶם, כְּגוֹן דְּבַר הָאֵבֶד הַמִּזְתָּרֵת

בַּחֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד. אֲסוּרָה בִּיּוֹ"ט:

יֵה וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֲלָה לִיהוָה

פָּרִים בָּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל

אֶחָד וְשִׁבְעָה כְּבָשִׁים בְּנֵי

שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם:

וּתְקַרְבוּן קֹרְבָנָא עֲלֵתָא קָדָם יי תֹּרִין

בְּנֵי תֹרֵי תֵרִין וּדְכַר חָד וְשִׁבְעָא

אִימְרִין בְּנֵי שָׁנָא שְׁלָמִין יִהְיוּ לָכֹון:

פָּרִים. כִּנְגַד אֲבֹרָהִם, שִׁנְאָמֹר וְאֵל הַבִּקֵּר

רֵץ אֲבֹרָהִם: אֵיל. כִּנְגַד אֵילֹו שֶׁל יִצְחָק:

כְּבָשִׁים. כִּנְגַד יַעֲקֹב, וְהַכְּשָׁבִים הַפָּרִיד

יַעֲקֹב. בִּיסוּדֹו שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה הַדְּרֵשֵׁן רֵאִיתִי

זֹאת:

כ וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן

שֶׁלֹּא עֲשֹׂרִים לֶפָר וְשְׁנֵי

עֲשֹׂרִים לָאֵל תַּעֲשֶׂה:

וּמִנְחַת־הוֹן סוּלָתָא דְּפִילָא בַּמִּשָּׁח

תִּלְתָּא עֲשֹׂרוֹנִין לְתוֹרָא וְתִרִין עֲשֹׂרוֹנִין

לְדַכָּרָא תַּעֲבֹדוּן:

כא עֲשֹׂרוֹן עֲשֹׂרוֹן תַּעֲשֶׂה

לֶכְבֶּשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת

הַכֶּבֶשִׂים:

עֲשׂוֹנָא עֲשׂוֹנָא תַעֲבִיד לְאִמְרָא חַד

כֵּן לְשִׁבְעָא אִימְרִין:

כב וְשִׁעִיר חַטָּאת אֶחָד לְכַפֵּר

עָלֵיכֶם:

וְצִפִּירָא דַחַטָּאתָא חַד לְכַפֵּרָא עָלֵיכוֹן:

כג מִלְבַּד עֲלֵית הַבֶּקֶר אֲשֶׁר

לְעֲלֹת הַתְּמִיד תַעֲשֶׂה אֶת

אַלְהֶ:

בר מִעֲלֹת צִפִּירָא דֵהִיא עֲלֹת תְּדִירָא

תַּעֲבֹדוּן יְתָ אֱלֹיִן:

כֹּד כֹּאֲלָה תַעֲשׂוּ לַיּוֹם שְׁבַעַת

יָמִים לָחֶם אִשָּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ

לִיהוָה עַל עוֹלַת הַתָּמִיד יַעֲשֶׂה

וְנִסְכּוֹ:

כֹּאֲלִין תַּעֲבֹדוּן לַיּוֹמָא שְׁבַעַא יוֹמִין

לָחֶם קוֹרְבַן דְּמַתְּקִיל בְּרַעְוָא קָדָם יי

עַל עֲלֹתָא תְדִירָא יַתְעִיבִיד וְנִסְכֵּיהּ:

כֹּאֲלָה תַעֲשׂוּ לַיּוֹם. שְׁלֹא יִהְיוּ פּוֹחַתִין

והולכין כפרי החג:

כה וביום השביעי מקרא קדש

יהיה לכם כל מלאכת עבודה

לא תעשו: (ס)

וביוםא שביעה מערע קדיש יהי

לכון כל עבדת פולחן לא תעבדון:

כו וביום הבכורים בהקריבכם

מנחה חדשה ליהוה

בשבעתיכם מקרא קדש יהיה

לָכֶם כָּל מְלָאכָת עֲבָדָה לֹא

תַּעֲשׂוּ:

וּבְיוֹמָא דְּבִכּוּרֵיָא בְּקָרוּבִיכוֹן מִנְחָתָא

חֲדָתָא קָדָם יְיָ בְּעֲצֵרֵתִיכוֹן מְעַרְעַר

קָדִישׁ יְהִי לָכוֹן כָּל עֲבִידַת פּוֹלְחֵן לֹא

תַּעֲבֹדוּן:

וּבִיּוֹם הַבְּכוּרִים. חַג הַשְּׁבוּעוֹת קָרוֹי בְּכוּרֵי

קִצִּיר חֲטִיִּם, עַל שֵׁם שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁהֵם

רֵאשׁוֹנִים לְמִנְחַת חֲטִיִּם הַבָּאָה מִן הַחֹדֶשׁ:

כֹּז וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לְרִיחַ נִיחֹחַ

לִיהוָה פָּרִים בָּנִי בָקָר שְׁנַיִם

אֵיל אֶחָד שִׁבְעָה כִּבְשִׁים בָּנִי

שְׁנָה:

וּתְקַרְבוּן עֲלֹתָא לְאַתְקַבְּלָא בְרַעְוָא

קָדָם יי תֹּרִין בָּנִי תֹרִי תִרִין וּדְכַר חֵד

שִׁבְעָא אִימְרִין בָּנִי שְׁנָא:

כַּח וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בִּשְׁמֶן

שֶׁלֹּשָׁה עֶשְׂרֵנִים לֶפָר הָאֶחָד

שְׁנֵי עֲשָׂרִים לְאִל הָאֶחָד:

וּמִנְחַת־הוֹן סֶלְתָּא דְּפִילָא בְּמִשַּׁח תִּלְתָּא

עֲשָׂרוֹנִין לְתוֹרָא חֹד תִּרִין עֲשָׂרוֹנִין

לְדַכְרָא חֹד:

כֹּט עֲשָׂרוֹן עֲשָׂרוֹן לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד

לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׁים:

עֲשָׂרוֹנָא עֲשָׂרוֹנָא לְאִמְרָא חֹד לְשִׁבְעָא

אִימְרִין:

לְשַׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְכַפֵּר

עֲלֵיכֶם:

צִפִּיר בַּר עֲזִין חָד לְכַפֵּרָא עֲלֵיכוֹן:

לֹא מִלְבָּד עֲלֵת הַתְּמִיד וּמִנְחָתוֹ

תַּעֲשׂוּ תְּמִימִם יְהִיוּ לָכֶם

וְנִסְכֵּיהֶם: (פ)

בַּר מֵעֲלֵת תְּדִירָא וּמִנְחָתָהּ תַּעֲבֹדוֹן

שֶׁלְמִין יְהוֹן לְכוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן:

תְּמִימִים יְהִיוּ לָכֶם וְנִסְכֵּיהֶם. אֵף הַנְּסֻכִּים

יְהִיוּ תְּמִימִים, לְמַדּוֹ רַבּוּתֵינוּ מִכֹּאן, שֶׁהֵינָּךְ

שהעלה קמחין פסול לנסכים:

במדבר פרק-כט

א וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּאֶחָד

לַחֹדֶשׁ מִקָּרָא קֹדֶשׁ יְהִיָּה לָכֶם

כָּל מְלָאכָת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ

יוֹם תְּרוֹעָה יְהִיָּה לָכֶם:

וּבִירְחָא שְׁבִיעָאָה בְּחַד לִירְחָא מְעַרְעַר

קָדִישׁ יְהִי לְכוֹן כָּל עֲבִידַת פּוֹלְחֵן לֹא

תַּעֲבֹדוּן יוֹם יִבָּא יְהִי לְכוֹן:

ב וַעֲשִׂיתֶם עֹלָה לַיהוָה נִיחֹחַ

לִיהוָה פֶּר בֶּן בָּקָר אֶחָד אֵילַ

אֶחָד כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה שְׁבַעַה

תְּמִימִם:

וְתַעֲבֹדוּן עֲלֹתָא לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא

קָדָם יי תֹּר בַּר תֹּרִי חַד דְּכַר חַד

אִימְרִין בְּנֵי שָׁנָא שְׁבַעַה שְׁלָמִין:

ג וּמִנְחָתָם סֹלֶת בָּלוּלָה בִּשְׁמֶן

שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לֶפֶר שְׁנֵי

עֲשֹׂר־נִים לְאִילִּ:

וּמִנְחַת־הוֹן סוּלָתָא דְּפִילָא בְּמִשַּׁח

תִּלְתָּא עֲשֹׂר־נִין לְתוֹרָא תִּרִין עֲשֹׂר־נִין

לְדִכְרָא:

ד וְעֲשֹׂר־וֹן אֶחָד לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד

לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׁים:

וְעֲשֹׂר־נָא חָד לְאִמְרָא חָד לְשִׁבְעָא

אִמְרִין:

ה וְשִׁעִיר עִזִּים אֶחָד חֲטָאת

לְכַפֵּר עָלֵיכֶם:

וְצִפִּיר בַּר עֲזִיזִן חָדַד לַחֲטָאתָא לְכַפֵּרָא

עָלֵיכוֹן:

וּמִלְבָּד עֲלֵת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ

וְעֲלֵת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ

וְנִסְכֵיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם לְרִיחַ

נִיחַח אֲשֶׁה לַיהוָה: (ס)

בַּר מַעֲלֵת יִרְחָא וּמִנְחָתָהּ וְעֲלֵת תְּדִירָא

וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהוֹן כְּדָחִזִי לַהוֹן

לֹא־תִקְבֹּלָא בְּרַעְוָא קוֹרְבָנָא קֹדֶם יי:

מִלְבַּד עוֹלָת הַחֹדֶשׁ. מוֹסְפֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ

שֶׁהוּא בְיוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

וּבַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה

מִקָּרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעַנִּיתֶם

אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם כֹּל מְלֹאכָה לֹא

תַּעֲשׂוּ:

וּבַעֲשׂוֹרָא לִירְחָא שְׁבִיעָאָה הָדִין מְעַרַע

קָדִישׁ יְהִי לָכֹון וּתְעַנּוּן יֵת נַפְשֵׁיכֹון

כָּל עֲבִידָתָא לֹא תַעֲבֹדוּן:

ח וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לַיהוָה רִיחַ

נִיחַח פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד אֵיל

אֶחָד כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה

תְּמִימִם יְהִיוּ לָכֶם:

וּתְקַרְבוּן עֲלֹתָא קָדָם יי לַאֲתִקְבְּלָא

בְּרַעְוָא תֹור בַּר תֹורִי חַד דְּכַר חַד

אִימְרִין בְּנֵי שָׁנָא שִׁבְעָא שְׁלָמִין יְהוֹן

לְכוּן:

ט וּמִנְחָתָם סֵלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן

שֶׁלֹּאֲשָׁה עֲשָׂרִים לֶפֶד שְׁנֵי

עֲשָׂרִים לְאֵיל הָאֶחָד:

וּמִנְחַת־הוֹן סֵלֶתָּא דְּפִילָּא בַּמִּשְׁחָ תִּלְתָּא

עֲשָׂרוֹנִין לְתוֹרָא תִּרִּין עֲשָׂרוֹנִין לְדַכָּרָא

חָד:

עֲשָׂרוֹן עֲשָׂרוֹן לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד

לְשִׁבְעַת הַכֹּבָשִׁים:

עֲשָׂרוֹנָא עֲשָׂרוֹנָא לְאִימָרָא חָד

לְשִׁבְעָא אֵימָרִין:

יֵא שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד חַטָּאת

מִלְּבַד חַטָּאת הַכֹּפְרִים וְעֹלֹת

הַתִּמִּיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם: (ה)

צִפִּיר בַּר עֲזִין חָד חַטָּאתָא בַּר

מִחַטָּאתָא דְכַפּוּרִיא וְעֹלֹת תִּדִּירָא

וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהוּן:

מִלְּבַד חַטָּאת הַכֹּפְרִים. שְׁעִיר הַנֶּעֱשֶׂה

בַּפְּנִים, הָאֵמּוֹר בְּאַחֲרֵי מוֹת, שְׁגָם הוּא

**חטאת: ועלת התמיד. ומלבד עולת
התמיד תעשו עולות הללו: ונסכיהם.
מוסב על המוספין הכתובין, ועל תעשו,
והוא לשון ציווי, מלבד עולת התמיד
ומנחתה, תעשו את אלה ונסכיהם. וכן כל
ונסכיהם האמורים בכל המועדות, חוץ
משל קרבנות החג, שכל ונסכה, ונסכיהם,
ונסכיה, שבהם מוסבים על התמיד ואינן
לשון ציווי, שהרי נסכיהם של מוספין
כתובין לעצמן בכל יום ויום:**

יב שביעי

וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ

הַשְּׁבִיעִי מִקָּרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה

לָכֶם כָּל מְלָאכָת עֲבֹדָה לֹא

תַּעֲשׂוּ וְחֻגֹתֶם חֹג לַיהוָה

שְׁבַעַת יָמִים:

וּבַחֲמִשֶּׁת עָשָׂר יוֹמָא לַיְרֵחָ שְׁבִיעָא

מֵעֶרַע קֹדֶשׁ יְהִי לְכוֹן כָּל עֲבִידַת

פּוֹלְחֵן לֹא תַעֲבֹדוּן וּתְחַגּוּן חֲגֵא קָדָם

יְיָ שְׁבַעֲא יוֹמִין:

יג וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אִשָּׁה רִיחַ

נִיחַח לַיהוָה פָּרִים בָּנִי בָקָר

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֵילִם שְׁנַיִם

כַּבָּשִׁים בָּנִי שְׁנָה אֲרַבְעָה

עָשָׂר תְּמִימִם יִהְיוּ:

וּתְקַרְבוּן עֲלֶתָא קוֹרְבַן דְּמַתְקִיבֵל

בְּרַעְוָא קָדָם יְיָ תוֹרִין בָּנִי תוֹרֵי תִלַּת

עֶשֶׂר דְּבָרִין תִּירִין אִימְרִין בְּנֵי שְׁנָא

אַרְבַּעַּא עֶשֶׂר שְׁלֵמִין יְהוֹן:

יד וּמִנְחָתָם סֵלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן

שֶׁלֹּאֵשָׁה עֶשְׂרֹנִים לִפְרֵי הָאֶחָד

לֹאֵשָׁה עֶשֶׂר פְּרִים שְׁנֵי

עֶשְׂרֹנִים לְאֵיל הָאֶחָד לֹאֵשָׁה

הָאֵילָם:

וּמִנְחַת־הוֹן סוּלְתָא דְּפִילָא בַּמִּשָּׁח

תִּלְתָּא עֶשְׂרֹנִין לְתוֹרָא חֵד לְתִלְתָּ

עֲשֹׂר תֹרִין תִּירִין עֲשֹׂרֹנִין לְדִכְרָא חַד
לְתִירִין דְּכִרִין:

טו וְעֲשֹׂרֹן עֲשֹׂרֹן לְכַבֵּשׁ

הָאֶחָד לְאַרְבַּעַה עֲשֹׂר כַּבְשִׁים:

וְעֲשֹׂרֹנָא עֲשֹׂרֹנָא לְאִמְרָא חַד

לְאַרְבַּעַה עֲשֹׂר אִמְרִין:

טז וְשִׁנְעִיר עֲזִים אֶחָד חֲטָאת

מִלְבָּד עֲלֵת הַתְּמִיד מִנְחָתָהּ

וְנִסְכָּהּ: (ס)

וְצִפִּיר בַּר עֲזִין חָד חֲטָאתָא בַּר מַעֲלַת

תְּדִירָא מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

וְבַיּוֹם הַשְּׁנִי פָּרִים בְּנֵי בֶקֶר

שְׁנֵים עָשָׂר אֵילִם שְׁנֵים

כָּבֵשִׁים בְּנֵי שְׁנָה אַרְבָּעָה

עֶשֶׂר תְּמִימִם:

וּבַיּוֹמָא תְּנִינָא תּוֹרִין בְּנֵי תּוֹרֵי תְּרֵי

עֶשֶׂר דְּכָרִין תְּרֵין אִימָרִין בְּנֵי שְׁנָא

אַרְבַּעָא עֶשֶׂר שְׁלָמִין:

יֵחַ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לְפָרִים

לְאֵילָם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם

כַּמִּשְׁפָּט:

וּמִנְחַת־הוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרִין לְדַכָּרִין

וְלְאִימָרִין בְּמִנְיַנִיהוֹן כְּדַחֲזִי:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לְפָרִים. פָּרִי הַחֵג

שִׁבְעִים הֵם, כִּנְגַד ע' אֲזֻמֹּת עֹבְדֵי גִלּוּלִים

שִׁמְת־מַעֲטִים וְהוֹלָכִים סִימָן כְּלִיָּה לָהֶם,

וּבִימֵי הַמִּקְדָּשׁ הָיוּ מִגִּינִין עֲלֵיהֶם מִן

הַיִּסּוּרִין: וְלִכְבָּשִׁים. כִּנְגַד יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָאוּ

שֶׁה פְּזוּרָה, וְהֵם קְבוּעִים, וּמִנִּינָם תְּשֻׁעִים
וְשִׁמוּנָה, לְכָלוֹת מֵהֶם תְּשֻׁעִים וְשִׁמוּנָה
קְלָלוֹת שֶׁבִּמְשָׁנָה תוֹרָה. בְּשָׁנִי נֹאמַר
וְנִסְכֵּיהֶם עַל שָׁנִי תִּמְיִדֵי הַיּוֹם, וְלֹא שִׁינָה
הַלְשׁוֹן אֲלֹא לְדְרוֹשׁ, כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל,
בְּשָׁנִי וְנִסְכֵּיהֶם, בְּשִׁשִּׁי וְנִסְכֵּיהֶם, בְּשִׁבְעִי
כִּמְשַׁכְּטָם, מ"ם, יו"ד, מ"ם הֲרִי כֹאן מִים,
רִמְזוּ לְנֶסוּךְ הַמִּים מִן הַתּוֹרָה בַּחֲגִ:

יֵט וְשִׁעִיר עֲזִים אֶחָד חֲטָאת
מִלְּבָב עֲלֵת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ

וְנִסְכֵּיהֶם: (ס)

וְצִפִּיר בַּר עֲזִין חֹד חֲטָאתָא בַר מַעֲלַת

תְּדִירָא וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהוּן:

כ וּבִיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פָּרִים עֲשֵׂתִי

עֲשֹׂר אֵילָם שְׁנָיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי

שָׁנָה אַרְבַּעַּה עֲשָׂר תְּמִימִם:

וּבִיּוֹמָא תְּלִיתָאָה תּוֹרִין חֹד עֲשֹׂר דְּכָרִין

תְּרִין אִימָרִין בְּנֵי שָׁנָא אַרְבַּעַּה עֲשֹׂר

שְׁלִמִין:

כא וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים

לְאֵילָם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם

כַּמִּשְׁפָּט:

וּמִנְחַת־הוֹן וְנִסְכֵּי־הוֹן לְתוֹרִין לְדִכְרִין

וְלֹא־מֵרִין בְּמִנִּיַּיִהוֹן כְּדַחֲזִי:

כב וַיַּשְׁעִיר חֲטָאת אֶחָד מִלְּבָד

עֹלֹת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

(ס)

וַצַּפִּירָא דַּחֲטָאתָא חָד בַּר מֵעֹלֹת

תִּדְרֹא וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

כג וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי פָּרִים עֹשֶׂה

אֵילָם שְׁנָיִם כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה

אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם:

ובַּיּוֹמָא רְבִיעָא תּוֹרִין עֹשֶׂה דְכָרִין

תִּרִין אִימָרִין בְּנֵי שָׁנָא אַרְבַּעַה עֶשֶׂר

שְׁלָמִין:

כד מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לְפָרִים

לְאֵילָם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם

כִּמְשַׁפֵּט:

מִנְחַת־הוֹן וְנִסְכֵּי־הוֹן לְתוֹרִין לְדִכְרִין

וְלֹא־יִמְרִין בְּמִנִּינֵי־הוֹן כְּדַחֲזִי:

כה וַשְּׁעִיר עֲזִים אֶחָד חֲטָאת

מִלְּבַד עֲלֹת הַתָּמִיד מִנְחַתָּהּ

וְנִסְכָּהּ: (ס)

וַצִּפִּיר בַּר עֲזִין חֵד חֲטָאתָא בַר מַעֲלֹת

תְּדִירָא מִנְחַתָּהּ וְנִסְכָּהּ:

כו וּבִיּוֹם הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה

אֵילָם שְׁנַיִם כְּבָשִׁים בְּנֵי שְׁנָה

אַרְבַּעַה עָשָׂר תְּמִימִם:

וּבְיוֹמָא חֲמִשָּׁא תוֹרִין תִּשַׁע דְּכָרִין

תְּרִין אִימָרִין בְּנֵי שְׁנָא אַרְבַּעַה עָשָׂר

שְׁלֵמִין:

כּוֹ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לְפָרִים

לְאֵילָם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם

כַּמִּשְׁפָּט:

וּמִנְחַתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרִין לְדְכָרִין

וְלֹא־יִמְרִין בְּמִנִּי־הוֹן כְּדַחֲזִי:

כח וְשָׁעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבָד

עֹלֹת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

(ס)

וְצִפְיָרָא דַּחַטָּאתָא חָד בַּר מֵעֹלֹת

תְּדִירָא וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

כט וּבַיּוֹם הַשְּׁשִׁי פָּרִים שְׁמֹנֶה

אֵילָם שְׁנָיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי שְׁנָה

אַרְבַּעַה עָשָׂר תְּמִימִם:

וּבְיוֹמָא שְׁתִּיתָא תוֹרִין תְּמַנִּיא דְכָרִין
תִּרִין אֲמַרִין בְּנֵי שְׁנָא אַרְבַּעָא עֶשֶׂר
שְׁלֵמִין:

ל וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לְפָרִים
לְאֵילָם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם
כַּמִּשְׁפָּט:

וּמִנְחָתָהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרִין לְדְכָרִין
וְלְאִמֵּרִין בְּמִנְיַנְיהוֹן כְּדָחֳזִי:
לֹא וְשִׁעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד

עֲלֵת הַתִּמִּיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכֶּיהָ:

(ס)

וְצִפִּירָא דַּחֲטָאתָא חֵד בַּר מַעֲלָת

תִּדִּירָא מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

לִב־וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי פָּרִים שְׁבַעַה

אַיִלָם שְׁנָיִם כִּבְשִׁים בְּנֵי שְׁנָה

אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תִּמִּימִם:

וּבִיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה תּוֹרִין שְׁבַעַה דְּכָרִין

תִּרִין אִימָרִין בְּנֵי שְׁנָא אַרְבַּעַה עֶשֶׂר

שְׁלֵמִין:

לֹא וּמִנְחָתָם וְנִסְכָּהֶם לְפָרִים

לְאֵילָם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם

כְּמִשְׁפָּטָם:

וּמִנְחַת־הוֹן וְנִסְכֵּי־הוֹן לְתוֹרִין לְדַכָּרִין

וְלְאִימָרִין בְּמִנְיַנֵי־הוֹן כְּדַחֲזֵי לְהוֹן:

לֹא וְשִׁעִיר חֹטֵאת אֶחָד מִלֶּבֶד

עֹלֹת חֹתֶמֶיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

וַיִּצְפֹּרֶא דַחֲטָאֲתָא חֹד בַּר מַעֲלָת

תְּדִירָא מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

מִפְטִיר ^{לָהּ}

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה

לָכֶם כָּל מְלָאכָת עֲבֹדָה לֹא

תַּעֲשׂוּ:

בַּיּוֹמָא תִּמְיִנָּא כְּנִישֵׁין תִּהְיֶה לְכוֹן כָּל

עֲבִידַת פּוֹלְחֵן לֹא תַעֲבֹדוּן:

**עצרת תהיה לכם. עצורים בעשיית
מלאכה. דבר אחר, עצרת עצרו מלצאת,
מלמד שטעון לינה. ומדרשו באגדה, לפי
שכל ימות הרגל הקריבו כנגד ע' אומות,
וכשבאין ללכת, אמר להם המקום,
בבקשה מכם עשו לי סעודה קטנה כדי
שאהנה מכם:**

**לו וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אִשָּׁה יִיחָ
נִיחָח לִיהוָה פֶּר אֶחָד אֵיל
אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שְׁבַעַה**

תְּמִימִם:

וְתִקְרְבוּן עֲלֶתָא קוֹרְבֵן דְּמִתְקַבֵּל

בְּרַעְיוֹא קָדָם יי תוֹר חַד דְּכֹר חַד

אֲמַרִין בְּנֵי שְׁנָא שְׁבַעָא שְׁלָמִין:

פּוּר אַחַד אֵיל אַחַד. אֵלּוּ כְּנֻגַּד יִשְׂרָאֵל,

הִתְעַכְּבוּ לִי מֵעַט עוֹד, וּלְשׁוֹן חֶבֶה הוּא זֶה,

כְּבָנִים הִנֵּפְטָרִים מֵאֲבִיהֶם וְהוּא אֹמֵר לָהֶם

קִשָּׁה עָלַי פְּרִידַתְכֶם, עֲכָבוּ עוֹד יוֹם אַחַד.

מִשַּׁל לְמֶלֶךְ שַׁעֲשָׂה סְעוּדָה וְכו' כְּדֵאִיתָא

בְּמִסְכַּת סוּכָה. וּבְמִדְרַשׁ רַבִּי תַנְחוּמָא,

לִמְדָה תוֹרָה דֶּרֶךְ אֶרֶץ, שְׁמִי שֵׁשׁ לוֹ
אֲכַסְנָאִי, יוֹם רֵאשִׁוֹן מֵאֲכִילוֹ פְּטוּמוֹת,
לְמַחֵר מֵאֲכִילוֹ דָּגִים, לְמַחֵר מֵאֲכִילוֹ בֶּשֶׂר
בַּהֲמָה, לְמַחֵר מֵאֲכִילוֹ קִטְנִיּוֹת, לְמַחֵר
מֵאֲכִילוֹ יֶרֶק, פּוֹחַת וְהוֹלֵךְ כְּפָרִי הַחֹג:

לֹא מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לִפְנֵי לֵאֱלֹ
וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:

מִנְחַת־הוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרָא לְדִכְרָא
וְלֵאִמְרִין בְּמִנִּינֵיהוֹן כְּדַחֲזִי:

לח וְשִׁעִיר חֲטָאת אֶחָד מִלְּבָד

עֲלֵת הַתִּמִּיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

וְצִפִּירָא דַּחֲטָאתָא חֹד בַּר מֵעֲלֵת

תְּדִירָא וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

לֹט אֶלָּה תַעֲשֶׂה לַיהוָה

בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִנְדְּרֵיכֶם

וְנִדְבֹתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם

וְלִמְנַחֲתֵיכֶם וְלִנְסֻכֵיכֶם

וְלִשְׁלֵמֵיכֶם:

אֵלֶּיךָ תַעֲבֹדוּן קָדָם יְיָ בְּמוֹעֲדֵיכֶם בַּר

מַנְדְּרִיכּוֹן וְנִדְבוֹתֵיכּוֹן לְעֵלְוֹתֵיכּוֹן

וְלִמְנַחֲתֵיכּוֹן וְלִנְסֻכֵּיכּוֹן וְלִנְכַסֵּת

קוֹדֶשִׁיכּוֹן:

אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לַה' בְּמוֹעֲדֵיכֶם. דְּבַר הַקָּצוֹב

לְחֻבָּה: לְבַד מִנְדְּרֵיכֶם. אִם בַּאתֶם לִידּוֹר

קִרְבָּנוֹת בְּרֹגֶל, מִצֹּהֶה הִיא בִידְכֶם, אִזְּנֵי

אִזְּנֵי נִדְבוֹת שֶׁנִּדְרַתֶּם כָּל הַשָּׁנָה תִּקְרִיבוּם

בְּרֹגֶל, שֶׁמָּא יִקְשֶׁה לָּזֶה לְחֻזּוֹר וּלְעִלּוֹת

לִירוּשָׁלַיִם וּלְהַקְרִיב נִדְרֵי, וְנִמְצָא עֹזֵר

בְּבֹל תֵּאָחֵר:

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

כָּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת

מֹשֶׁה׃ (פפפ)

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּכֹל דִּי

פִּקִּיד יְיָ יֵת מֹשֶׁה׃

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְהַפְסִיק

הַעֲנִין דְּבְרֵי רַבִּי יִשְׁמַעֲאֵל, לְפִי שַׁעַד כּאן

דְּבְרֵיו שֶׁל מָקוֹם, וּפְרָשַׁת נְדָרִים מִתְחַלֵּת

בְּדַבּוּרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, הוּצָרָךְ לְהַפְסִיק תְּחִלָּה

**ולומר שחזר משה ואמר פרשה זו
לישראל, שאם לא כן יש במשמע שלא
אמר להם זו, אלא בפרשת נדרים התחיל
דבריו:**

חסלת פרשת פינחס:

כרשת

מטות

עם אונקלוס ורש"י

פרשת מטות

ב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רֹאשֵׁי

הַמַּטֹּטוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר

זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃

וּמִלִּיל מֹשֶׁה עִם רֵישֵׁי שְׁבֻטֵּי לְבְנֵי

יִשְׂרָאֵל לְמִימַר דִּין פְּתֻגָּמָא דִּי פַקִּיד

ר״ז
ז:

ראשי המטות. חלק כבוד לנשיאים,

ללמדם תחלה, ואחר כך לכל בני ישראל,
ומנין שאף שאר הדברות כן, תלמוד לומר
וישיבו אליו אהרן וכל הנשיאים בעדה
וידבר משה אליהם, ואחרי כן נגשו כל בני
ישראל. ומה ראה לאומרה כאן, למד
שהפרת נדרים ביחיד מומחה, ואם אין
יחיד מומחה, מפר בשלשה הדיוטות. או
יכול, שלא אמר משה פרשה זו אלא
לנשיאים בלבד, נאמר כאן זה הדבר
ונאמר בשחוטי חוץ זה הדבר,, מה להלן
נאמרה לאהרן ולבניו ולכל בני ישראל,

שנאמר דבר אל אהרן וגו', אף זו נאמרה
לכולן: זה הדבר. משה נתנבא בכה אמר
ה' כחצות הלילה, והנביאים נתנבאו בכה
אמר ה', מוסף עליהם משה שנתנבא
בלשון זה הדבר. דבר אחר, זה הדבר,
מיעוט הוא, לומר, שהחכם בלשון התרה,
ובעל בלשון הפרה, בלשון הכתוב כאן,
ואם חלפון, אין מותר ואין מופר:

אִישׁ כִּי יִדָּר נָדָר לַיהוָה אִוֹ
הַשָּׁבַע שְׁבַע לְאָמֹר אֶפֶר עַל

נִפְשׁוֹ לֹא יַחַל דְּבָרוֹ כֹּכַל

הִי־צֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה:

גִּבּוֹר אֲרִי יֵדֵר נִדָּר קָדָם יְיָ אוֹ יִקְיִים

קִיָּם לְמִיסֹר אִסּוֹר עַל נִפְשִׁיהָ לֹא יִבְטֹל

פֶּתַח־מִיָּה כֹכַל דִּי יִפּוֹק מִפּוֹמִיָּה יַעֲבֹד:

נִדָּר. הַאֲזַמֵּר הֲרִי עָלַי קוֹנָם שְׁלֹא אוֹכַל אוֹ

שְׁלֹא אַעֲשֶׂה דְבַר פְּלוֹנִי, יִכּוֹל אֲפִילוֹ נִשְׁבַּע

שִׁיאֲכַל נִבְלוֹת אֲנִי קוֹרָא עָלָיו כֹּכַל הִי־צֵא

מִפִּיו יַעֲשֶׂה, תִּלְמוּד לֹאֲסוֹר לֹאֲסוֹר אִסּוֹר,

לֹאֲסוֹר אֵת הַמּוֹתֵר, וְלֹא לְהַתִּיר אֵת

האסור: לא יחל דברו. כמו לא יחלל

דברו, לא יעשה דבריו חולין:

ד וְאִשָּׁה כִּי תִדָּר נָדָר לַיהוָה

וְאָסְרָה אָסַר בְּבֵית אָבִיהָ

בְּנִעֻרֶיהָ:

וְאִתָּתָא אִרִּי תִדָּר נָדָר קָדָם יי וְתִיָסַר

אָסַר בְּבֵית אָבוֹהָא בְּרַבִּיּוֹתָהָא:

בבית אביה. ברשות אביה ואפילו אינה

בביתו: בנעוריה. ולא קטנה ולא בוגרת,

שֶׁהַקְטָנָה אֵין נִדְרָה נִדֵּר, וְהַבּוֹגֶרֶת אֵינָה
בְּרִשּׁוֹתָיו שֶׁל אָבִיָּה לְהַפֵּר נִדְרֶיהָ. וְאִי זֶה
הִיא קְטָנָה, אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, בַּת י"א שָׁנָה
וַיּוֹם אֶחָד נִדְרֶיהָ נִבְדָּקִין, אִם יָדְעָה לְשֵׁם
מִי נִדְרָה וּלְשֵׁם מִי הִקְדִּישָׁהּ, נִדְרָה נִדֵּר, בַּת
י"ב שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד אֵינָה צָרִיכָה לְהַבְדִּיק:

ה וְשָׁמַע אָבִיָּה אֶת נִדְרָהּ
וְאָמְרָה אֲשֶׁר אָמְרָה עַל נַפְשָׁהּ
וְהַחֲרִישׁ לָהּ אָבִיָּה וְקָמוּ כָּל
נִדְרֶיהָ וְכָל אִסָּר אֲשֶׁר אָמְרָה

עַל נַפְשָׁהּ יִקְוֹם:

וַיִּשְׁמַע אֲבוֹהָא ית נְדָרָהּ וְאַסְרָהּ דִּי

אַסְרַת עַל נַפְשָׁהּ וַיִּשְׁתּוֹק לָהּ אֲבוֹהָא

וַיִּקְוִמוּן כָּל נְדָרָהּ וְכָל אֲסָרֵי דִי

אַסְרַת עַל נַפְשָׁהּ יִקְוִמוּן:

וְוָאם הֵנִיא אֲבִיָּהּ אֶתָּה בְּיוֹם

שְׁמַעוּ כָּל נְדָרֶיהָ וְאַסְרֶיהָ

אֲשֶׁר אֲסָרָהּ עַל נַפְשָׁהּ לֹא

יִקְוֹם וַיַּחֲזֶה יִסְלַח לָהּ כִּי הֵנִיא

אָבִיָּה אֶתָּה:

וְאִם אֶעֱדִי אֲבוֹהָא יְתָה בְּיוֹמָא דְשִׁמְעַ

כָּל נִדְרָהָא וְאַסְרָהָא דִּי אֲסֵרְתָּ עַל

נַפְשָׁהּ לֹא יִקְוִמוּן וּמִן קָדָם יִי יִשְׁתַּבֵּק

לָהּ אֲרִי אֶעֱדִי אֲבוֹהָא יְתָה:

וְאִם הֵנִיא אֲבִיָּה אֶתָּה. אִם מִנַּע אֶתָּה מִן

הַנִּדָּר, כְּלוּמָר שֶׁהִפְרָה לָהּ. הִנָּא זֶה אֵינִי

יּוֹדֵעַ מַה הִיא, כִּשְׁהוּא אֹמֵר, וְאִם בְּיוֹם

שִׁמּוּעַ אִישָׁהּ יֵנִיא אֶתָּה וְהִפְרָה, הוּא אֹמֵר

הִנָּא זֶה הִפְרָה. וּפְשׁוּטֵוּ, לְשׁוֹן מְנִיעָה

והסרה, וכן ולמה תניאון, וכן שמן ראש
אל יני ראשי, וכן וידעתם את תנואתי, את
אשר סרתם מעלי: זה' יסלח לה. במה
הכתוב מדבר, באשה שנדרה בניזיר, ושמע
בעלה והפר לה, והיא לא ידעה, ועוברת
על נדרה ושותה יין ומטמאה למתים, זו
היא שצריכה סליחה, ואף על פי שהוא
מופר, ואם המופרין צריכין סליחה, קל
וחומר לשאינן מופרין:

וְאִם הָיוּ תַּהֲיִיחַ לְאִישׁ וְנָדָרְיָהּ
עָלֶיהָ אֹ מִבֶּטָא שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר

אֲסֶרָה עַל נַפְשָׁהּ:

וְאִם מֵהוּוּ תִּהְיֶה לְגֶבֶר וְנִדְרָהּ עָלֶיהָ

אִו פִּירוּשׁ סְפוּתָהּ דִּי אֲסֶרֶת עַל

נַפְשָׁהּ:

וְאִם הִיז תִּהְיֶה לְאִישׁ. זֹ אַרְוֶסָה, אִו אִינוּ

אֲלֹא נִשְׁוֹאָה, כִּשְׁהוּא אֹמֵר וְאִם בֵּית

אִישָׁה נִדְרָה, הִרִי נִשְׁוֹאָה אִמּוֹר, וְכֹאן

בְּאַרְוֶסָה, וְבֹא לְחֻלּוֹק בָּהּ, שְׁאֲבִיָּה וּבַעֲלָהּ

מִפִּירִין נִדְרִיָּה, הִפֹּר הָאֵב וְלֹא הִפֹּר הַבַּעַל,

אִו הִפֹּר הַבַּעַל וְלֹא הִפֹּר הָאֵב, הִרִי זֶה אִינוּ

מוֹפֵר, וְאִין צָרִיךְ לֹאמַר אִם קִיִּים אֶחָד
מֵהֶם: וְנִדְרִיהָ עָלֶיהָ. שְׁנִדְרָה בְּבֵית אֲבִיהָ
וְלֹא שָׁמַע בָּהֶן אֲבִיהָ, וְלֹא הוֹפְרוּ וְלֹא
הוֹקְמוּ:

ח וְשָׁמַע אִישָׁהּ בְּיוֹם שָׁמָעוֹ
וְהַחֲרִישׁ לָהּ וְקָמוּ נִדְרֶיהָ
וְאָסְרָה אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ
יִקָּמוּ:

וְשָׁמַע בַּעֲלָהּ בְּיוֹמָא דְשָׁמַע וְיִשְׁתּוֹק

לֶּה וַיִּקְוֹמוּן נִדְרָהּ וְאַסְרָהּ דִּי אֲסֶרֶת

עַל נַפְשָׁהּ יִקְוֹמוּן:

וּשְׁמַע אִישָׁהּ וְגו'. הֲרִי לָךְ, שֶׁאִם קִיִּים

הַבַּעַל שֶׁהוּא קִיִּים:

ט וְאַם בְּיוֹם שְׁמַע אִישָׁהּ יִנִּיא

אֹתָהּ וְהֵפֶר אֶת נִדְרָהּ אֲשֶׁר

עָלֶיהָ וְאֵת מַבְטָא שְׁפָתֶיהָ

אֲשֶׁר אֲסָרָהּ עַל נַפְשָׁהּ וַיִּהְיֶה

יִסְלַח לָהּ:

וְאִם בְּיוֹמָא דְשִׁמְעַ בַּעֲלָהּ אֶעֱדִי יִתָּהּ
וַיִּבְטַל יֵת נִדְרָהּא דִּי עָלָהּ וַיֵּת פִּירוּשׁ
סְפוֹתָהּא דִּי אֲסֶרֶת עַל נַפְשָׁהּ וּמִן קָדָם
יִי יִשְׁתַּבֵּק לָהּ:

וזה פיר את נדרה אשר עליה. יכול אפילו
לא הפיר האב תלמוד לומר בנעוריה בית
אביה, כל שבנעוריה ברשות אביה היא:

וְנִדְרָא אֶלְמָנָה וְגִירוּשָׁה כֹּל
אֲשֶׁר אֲסֶרֶה עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם

עֲלִיהֶ:

וְנָדָר אֲרֻמָּלָא וּמִתְרַכָּא כָּל דִּי אֲסֵרַת

עַל נַפְשָׁהּ יְקוּם עֲלֶיהָ:

כָּל אֲשֶׁר אִסְרָה עַל נַפְשָׁהּ יְקוּם עֲלֶיהָ.

לְפִי שְׂאִינָה לֹא בִרְשׁוֹת אֲב וְלֹא בִרְשׁוֹת

בַּעַל, וּבִאֲלֻמָּנָה מִן הַנְּשׂוּאִין הַכְּתוּב מִדְּבַר,

אֲבָל אֲלֻמָּנָה מִן הָאִירוּסִין, מֵת הַבַּעַל,

נִתְרוּקְנָה וְחִזְרָה לְרְשׁוֹת הָאֲב:

יֵא וְאֵם בֵּית אִישָׁה נִדְרָה אִו

אֲסֵרָה אֲסֵר עַל נַפְשָׁהּ

בְּשִׁבְעָה:

וְאִם בֵּית בַּעֲלָהּ נִדְרָת אוֹ אִסְרֹת אִסַּר

עַל נַפְשָׁהּ בְּקִיּוֹם:

וְאִם בֵּית אִישָׁה נִדְרָה. בְּנִשּׂוּאָה הַכְּתוּב

מִדְּבַר:

יִבְיָשׁ מִנִּי אִישָׁה וְהַחֲרִישׁ לָהּ לֹא

הֵנִיא אֶתָּה וְקָמוּ כָּל נִדְרֶיהָ

וְכָל אִסָּר אֲשֶׁר אִסְרָה עַל

נַפְשָׁהּ יִקּוּם:

וְיִשְׁמַע בַּעֲלָהּ וַיִּשְׁתּוֹק לָהּ לֹא אֶעֱדִי

יָתָהּ וַיְקוּמוּן כָּל נִדְרָהָּא וְכָל אֲסָרֵי דִי

אֲסָרַת עַל נַפְשָׁהּ יְקוּמוּן:

יג וְאִם הָפַר יֶפֶר אֶתָּה אִישָׁהּ

בַּיּוֹם שָׁמְעוּ כָּל מוֹצֵא שְׂפָתֶיהָ

לְנִדְרֶיהָ וּלְאִסָּר נַפְשָׁהּ לֹא

יִקּוּם אִישָׁהּ הַפָּרִם וַיַּחֲזֶה יִסְלַח

לָהּ:

וְאִם בִּטְלָא יִבְטַל יִתְהוֹן בַּעֲלָהּ בַּיּוֹמָא

דְּשִׁמַּע כָּל אִפְקוֹת סְפוֹתֶהָ לְנִדְרֶהָ

וְלֹא־סֹר נִפְשָׁהּ לֹא יְקוּמוּן בַּעֲלָהּ

בְּטִלְיָנוֹן וּמִן קָדָם יִי יִשְׁתַּבֵּק לָהּ:

יִד כָּל נֶדֶר וְכָל שְׁבַעַת אִסֹּר

לְעֵנֹת נִפְשָׁהּ אִישָׁהּ יְקִימוּנוּ

וְאִישָׁהּ יִפְרֹנוּ:

כָּל נֶדֶר וְכָל קִיּוּמַת אִסֹּר לְסַגְפָּא נִפְשָׁהּ

בַּעֲלָהּ יְקִימִינוּן וּבַעֲלָהּ יִבְטְלִינוּן:

כל נדר וכל שבעת אסור וגו'. לפי שאמר

שהבעל מפר, יכול כל נדרים במשמע,
תלמוד לומר, לענות נפש, אינו מפר אלא
נדרי ענוי נפש בלבד, והם מפורשים
במסכת נדרים:

טו וְאֵם הַחֵרֶשׁ יַחֲרִישׁ לָהּ
אִשָּׁה מִיּוֹם אֵל יוֹם וְהַקִּים
אֶת כָּל נִדְרֶיהָ אִם אֶת כָּל
אֲסָרֶיהָ אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַקִּים אֹתָם
כִּי הַחֵרֶשׁ לָהּ בְּיוֹם שְׂמֻעוֹ:

וְאִם מִשְׁתַּק יִשְׁתּוֹק לָהּ בַּעֲלָהּ מִיּוֹם

לְיוֹם וַיִּקְיִים יָת כָּל נִדְרָהּ אֹי יָת כָּל

אִסְרָהּ דִּי עָלָה קִיִּים יִתְהוֹן אִרִּי שְׁתַּק

לָהּ בְּיוֹמָא דְשִׁמְעָ:

מִיּוֹם אֵל יוֹם. שְׁלֹא תֹאמַר מַעַת לַעַת,

לְכַךְ נֹאמַר מִיּוֹם אֵל יוֹם, לְלַמֵּד שְׁאִין

מִפְּר אֵלֹא עַד שְׁתַּחֲשֵׁד:

טו וְאִם הִכָּר יִכָּר אֶתְּם אַחֲרִי

שְׁמַעוּ וְנִשְׂא אֶת עֲוֹנָה:

וְעַם בִּטְלָא יִבְטֵל יִתְהוֹן בְּתַר דְּשִׁמְעַ

וְיִקְבֵּל יְת חוּבָה:

אַחֲרֵי שְׁמַעוּ. אַחֲרֵי שִׁשְׁמַע וּקְיִים, שְׁאֵמַר

אַפְשֵׁי בּוּ, וַחֲזַר וַהֲפֹר לָהּ אֶפִּילוּ בּוּ בְיוֹם:

וְנִשְׂא אֶת עוֹנָה. הוּא נִכְנַס תַּחְתִּיהָ, לְמַדְנוּ

מִכָּאן, שֶׁהַגּוֹרֵם תִּקְלָה לְחַבִּירוֹ הוּא נִכְנַס

תַּחְתִּיו לְכָל עוֹנֵשִׁין:

יִי אֱלֹהֵי הַחֲקִים אֲשֶׁר צָוָה יְהוָה

אֶת מִנְּשָׁה בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ

בֵּין אָב לְבָתוֹ בְּנִעְרֶיהָ בֵּית

אַבִּיהֶֿ: (פ)

אַלִּין קִימִיא דִּי פִקִּיד יִי יִת מִשָּׁה בִּין
גִּבֹּר לְאַתְתִּיה בִּין אֲבֹא לְבִרְתִּיה
בְּרִבִּיּוּתָהּ בֵּית אֲבוּהָ:

במדבר פרק-לא

שני

וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:
וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

בְּנֵקָם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת

הַמְּדִינִים אַחֲרֵי תֹאסֹף אֶל

עַמִּיהֶֽ:

אֶת־פָּרַע פְּרַעְנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן

מְדִינָאֵי בָּתָר כֵּן תִּתְּכֶנִּישׁ לְעַמֶּךָ:

מֵאֵת הַמְּדִינִים. וְלֹא מֵאֵת הַמּוֹאבִּים,

שֶׁהַמּוֹאבִּים נִכְנְסוּ לְדַבֵּר מַחְמַת יְרָאָה,

שֶׁהָיוּ יֹרְאִים מֵהֶם שִׁיחִיו שׁוֹלָלִים אוֹתָם,

שֶׁלֹּא נֹאמַר אֲלֵא אֵל תִּתְּגַר בָּם מִלַּחְמָה,

אֲבָל מְדִינִים נִתְּעַבְּרוּ עָלָיו לֹא לָהֶם. דָּבָר

אחר, מפני ב' פרידות טובות שיש לי
להוציא מהם, רות המואביה ונעמה
העמונית:

ג וַיֹּדְבַר מֹשֶׁה אֶל הָעָם לֵאמֹר
הֲחִלְצוּ מֵאֶתְכֶם אֲנָשִׁים לַצָּבָא
וַיְהִי עַל מִדֵּין לָתֵת נִקְמַת
יְהוָה בְּמִדֵּין:

ומליל משה עם עמא למימר זריזו
מנכון גברין לחילא ויהון על מדין

לְמַתָּן פּוֹרְעָנוֹת דִּין עֲמָא דִּי בְּמִדִּין:

וידבר משה וגו'. אף על פי ששמע

שמיתתו תלויה בדבר, עשה בשמחה ולא

איחר: החלצו. כתרגומו, לשון חלוצי

צבא, מזויינים: אנשים. צדיקים, וכן בחר

לנו אנשים, וכן אנשים חכמים וידועים:

נקמת ה'. שהעומד כנגד ישראל, כאילו

עומד כנגד הקב"ה:

ד אֶלָּף לַמַּטֵּה אֶלָּף לַמַּטֵּה לְכָל

מִטּוֹת יִשְׂרָאֵל תִּשְׁלַחוּ לְצָבָא:

אֶלְפָּא לְשַׁבְּטָא אֶלְפָּא לְשַׁבְּטָא לְכָל

שַׁבְּטֵי דִישְׁרָאֵל תְּשַׁלְּחוּן לְחֵילָא:

לְכָל מִטּוֹת יִשְׂרָאֵל. לְרַבּוֹת שַׁבַּט לֹוִי:

ה וַיִּמְסְרוּ מֵאֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל אֶלָּף

לַמַּטֶּה שְׁנַיִם עָשָׂר אֶלָּף חֲלוּצֵי

צָבָא:

וְאֶתְבָּחְרוּ מֵאֲלֵפֵי דִישְׁרָאֵל אֶלְפָּא

לְשַׁבְּטָא תְּרֵי עָשָׂר אֶלְפִין מְזֻרְזֵי חֵילָא:

וַיִּמְסְרוּ. לַהּוּדִיעַד שַׁבְּחָן שֶׁל רוּעֵי יִשְׂרָאֵל

כמה הם חביבים על ישראל, עד שלא
שמעו במיתתו מה הוא אומר, עוד מעט
וסקלוני, ומששמעו שמיתת משה תלויה
בנקמת מדין, לא רצו ללכת, עד שנמסרו
על ברחין:

וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה אֶלֶף
לַמִּטָּה לַצָּבָא אֹתָם וְאֵת
פִּינְחָם בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן לַצָּבָא
וְכֹלֵי הַקֹּדֶשׁ וַחֲצֹצְרוֹת
הַתְּרוּעָה בְּיָדָם:

וְשִׁלַּח יִתְהוֹן מִשָּׁה אֶלְפָּא לְשִׁבְטָא
לְחִילָא יִתְהוֹן וַיֵּת פִּינְחָס בַּר אֱלִעֶזֶר
כֹּהֵנָא לְחִילָא וּמִנֵּי דְקוּדְשָׁא וַחֲצוּצֹת
יַבְבְּתָא בִידֵיהּ:

אותם ואת פינחס. מגיד שהיה פינחס
שקול כנגד כולם. ומפני מה הלך פינחס
ולא הלך אלעזר, אמר הקב"ה, מי
שהתחיל במצוה, שהרג כזבי בת צור,
יגמור. דבר אחר, שהלך לנקום נקמת
יוסף אבי אמו, שנאמר זהמדנים מכרו

אותו, ומנין שהיתה אמו של פינחס משל
יוסף, שנאמר מבנות פוטיאל, מזרע יתרו
שפיטם עגלים לעבודת אלילים, ומזרע
יוסף שפטפט ביצרו. דבר אחר, שהיה
משוח מלחמה: וכלי הקדש. זה הארון
והציץ, שהיה בלעם עמהם ומפריח מלכי
מדין בכשפים, והוא עצמו פורח עמהם,
הראה להם את הציץ שהשם חקוק בו
והם נופלים, לכך נאמר על חלליהם
במלכי מדין, שנופלים על החללים מן
האזיר, וכן בבלעם כתיב אל חלליהם,

בספר יהושע: בידו. ברשותו, וכן ויקח

את כל ארצו מידו:

וַיֵּצְבְּאוּ עַל מִדְיָן כַּאֲשֶׁר צִוָּה

יְהוָה אֶת מֹשֶׁה וַיַּהַרְגוּ כָּל

זָכָר:

וְאֶת־חֵיילָיו עַל מִדְיָן כְּמָא דַּפְקִיד יְיָ ית

מֹשֶׁה וַקָּטְלוּ כָּל דְּכוּרָא:

ח וְאֶת מַלְכֵי מִדְיָן הָרְגוּ עַל

חֲלָלֵיהֶם אֶת אָוִי וְאֶת רֵקֶם

וְאֵת צֹר וְאֵת חֹר וְאֵת רְבַע

חֲמִשָּׁת מַלְכֵי מִדְיָן וְאֵת בְּלָעַם

בֶּן בְּעֹזר הָרָגוּ בַּחֲרָב:

וַיַּת מַלְכֵי מִדְיָן קָטְלוּ עַל קְטִילֵיהֶן וַיַּת

אֹי וַיַּת רְקָם וַיַּת צֹר וַיַּת חֹר וַיַּת

רְבַע חֲמִשָּׁא מַלְכֵי מִדְיָן וַיַּת בְּלָעַם בַּר

בְּעֹזר קָטְלוּ בַּחֲרָבָא:

חמשת מלכי מדין. וכי איני רואה

שחמשה מנה הכתוב, למה הוזקק לומר

**חמשת, אלא ללמדך, ששזו כולם בעצה,
והושזו כולם בפורענות, בלעם הלך שם
ליטול שכר עשרים וארבעה אלף שהפיל
מישראל בעצתו, ויצא ממדין לקראת
ישראל ומשיאן עצה רעה, אמר להם אם
כשהייתם ששים רבוא לא יכולתם להם,
ועכשיו בי"ב אלף אתם באים להלחם,
נתנו לו שכרו משלם ולא קפחזהו: בחרב.
הוא בא על ישראל והחליף אומנותו
באומנותם, שאין נושעים אלא בפיהם על
ידי תפלה ובקשה, ובא הוא ותפש**

אומנתם לקללם בפיו, אף הם באו עליו

והחליפו אומנותם באומנות האומות

שבאין בחרב, שנאמר ועל חרבך תחיה:

ט וַיָּשָׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת נָשִׁי

מִדִּין וְאֶת טַפָּם וְאֶת כָּל

בְּהֶמְתָּם וְאֶת כָּל מִקְנֵהֶם וְאֶת

כָּל חֵילָם בַּזֹּז:

וַיָּשָׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל יְת נָשִׁי מִדִּין וְיֵת

טַפְּלָהוֹן וְיֵת כָּל בְּעִירָהוֹן וְיֵת כָּל

גִּיתִיָּהוֹן וַיֵּת כָּל נַכְסֵיָּהוֹן בְּזוֹ:

וַיָּאֵת כָּל עֲרֵיָּהֶם בְּמוֹשְׁבֹתָם

וַיָּאֵת כָּל טִירָתָם שְׂרָפּוּ בְּאֵשׁ:

וַיֵּת כָּל קְרוֹיָּהוֹן בְּמוֹת־בְּנֵיָּהוֹן וַיֵּת כָּל

בֵּית סִגְדֵּתָהוֹן אוֹקִידוֹ בְּנוֹרָא:

טִירָתָם. מְקוֹם פִּלְטָרִין שִׁלְהֶם, שֶׁהוּא

לְשׁוֹן מוֹשֵׁב כּוֹמְרִים יוֹדְעֵי חֻקֵּיהֶם. דְּבַר

אַחֵר, לְשׁוֹן מוֹשֵׁב שְׂרִיָּהֶם, כִּמּוֹ שִׁמְתוֹרְגָם

סֹרְנֵי פִלְשְׁתִּים, טוֹרְנֵי פִלְשְׁתִּי:

יֹא וַיִּקְחוּ אֶת כָּל הַשָּׁלָל וְאֶת

כָּל הַמִּלְקוֹחַ בְּאֶדָם וּבַבְּהֵמָה׃

וַנְּסִיבוּ יָת כָּל עֲדָאָה וְיָת כָּל דְּבַרְתָּא

בְּאַנְשָׁא וּבַבְּעִירָא׃

וַיִּקְחוּ אֶת כָּל הַשָּׁלָל וְגו' מִגִּיד שֶׁהָיוּ

בְּשָׂרִים וּצְדִיקִים וְלֹא נַחֲשָׁדוּ עַל הַגְזֵל

לְשַׁלּוֹחַ יָד בַּבְּזָה שֶׁלֹּא בִרְשׁוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר אֶת

כָּל הַשָּׁלָל וְגו', וְעַלִּיהֶם מִפּוֹרֵשׁ בַּקְּבֻלָּה,

שֶׁנֶּיךָ בַּעֲדֵר הָרַחֲלִים וְגו', אֵף אֲנָשֵׁי

הַמִּלְחָמָה שֶׁבֵּיךְ כּוֹלֵם צְדִיקִים׃ שֶׁלֹּל. הֵן

מטלטלין של מלבוש ותכשיטין: בז. הוא

ביזת מטלטלין שאינם תכשיטין: מלקוח.

אדם ובהמה, ובמקום שכתוב שבי אצל

מלקוח, שבי באדם, ומלקוח בבהמה:

יב־וַיָּבֹאוּ אֶל מִשְׁחָה וְאֶל אֶלְעָזָר

הַכֹּהֵן וְאֶל עֵדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

אֶת הַנְּשִׁבִי וְאֶת הַמִּלְקוֹחַ וְאֶת

הַנְּשָׁלָל אֶל הַמַּחֲנֶה אֶל עֵרְבַת

מוֹאָב אֲשֶׁר עַל יַרְדֵּן יִרְחוֹ: (ה)

פרשת מטות – שלישי – במחוברות שני – דף תתשלא

וְאֵיתֵינוּ לֹות מִשֶּׁה וּלֹות אֶלְעֶזֶר כֹּהֵנָא

וּלֹות כֹּנֶשֶׁתָא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֵת שְׂבִיָּא

וְיֵת דְּבִרְתָּא וְיֵת עֵדָאָה לְמִשְׁרִיתָא

לְמִישְׁרִיָּא דְּמוֹאָב דִּי עַל יִרְדְּנָא דִּירְחוּ:

שְׁלִיטֵי -

במחוברות

שני

וַיֵּצְאוּ מִנְּשָׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן

וְכָל נְשֵׁי־אֵי הָעֵדָה לְקִרְאָתָם

אֶל מַחֲוִיץ לַמַּחֲנֶה:

וַנִּפְקֹד מִנְּשָׁה וְאֶלְעָזָר כֹּהֵנָא וְכָל רַב־בֵּי

כְּנִשְׁתָּא לְקִדְמוּתָהוֹן לְמַבְרָא

לְמִשְׁרִיתָא:

ויצאו מנשה ואלעזר הכהן. לפי שראו

את נערי ישראל יוצאים לחטוף מן הבזה:

יד-ויקצף מנשה על פקודי החיל

שְׂרֵי הָאֲלָפִים וְשְׂרֵי הַמֵּאוֹת

הַבָּאִים מִצָּבָא הַמְּלַחֲמָה:

וְרָגִיז מִשָּׂה עַל דְּמַמְנָן עַל חֵילָא רַבָּנִי

אֲלָפִין וְרַבָּנִי מֵאוֹתָא דְּאָתוּ מַחִיל

קָרְבָּא:

וּיקצוּהּ מִשָּׂה עַל פְּקוּדֵי הַחֵיל. מִמוֹנִים

עַל הַחֵיל, לְלַמֵּד שְׂכָל סְרַחוּן הַדּוֹר תְּלוּי

בַּגְדוּלִים, שִׁישׁ כַּח בִּידָם לְמַחֲזֹת:

טוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִשָּׂה הַחֵייתָם

כָּל נִקְבָּה:

וַאֲמַר לְהוֹן מִשֶּׁה הֶקֶי־מֶתוֹן כָּל נִקְבָּא:

טז הֵן הֵנָּה הִיוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל

בְּדַבֵּר בְּלָעַם לְמֹסֵר מֵעַל

בִּיהֲוָה עַל דְּבַר פְּעוֹר וְהָהִי

הַמַּגִּיפָה בַּעֲדַת יְהוָה:

הָא אֵינוֹן הוֹאָה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל בַּעֲצַת

בְּלָעַם לְשִׁקְרָא שִׁקְרָא קָדָם יְיָ עַל עֵסֶק

פְּעוֹר וְהָיוּ מוֹתָנָא בְּכַנְשָׁתָא דִּיִּי:

הן הנה. מגיד שהיו מכירים אותן, זו היא
שנכשל פלוני בה: בדבר בלעם. אמר
להם, אפילו אתם מכניסים כל המונות
שבעולם אין אתם יכולין להם, שמא
מרובים אתם מן המצרים שהיו שש מאות
רכב בחור, בואו ואשיאכם עצה, אלהיהם
של אלו שונא זמה הוא וכו', כדאיתא
בחלק ובספרי:

יִזְעַתָּה הֶרְגוּ כָּל זָכָר בַּטָּף
וְכָל אִשָּׁה יִדְעַת אִישׁ לְמִשְׁכַּב

זֵכֶר הָרָגוֹ:

וְכֵעֵן קָטוּלוֹ כָּל דְּכוּרָא בְּטַפְלָא וְכָל
אֲתָתָא דִּידַעַת גִּבּוֹר לְמִשְׁכַּב דְּכוּרָא
קָטוּלוֹ:

וכל אשה יודעת איש. ראוייה להבעל אף
על פי שלא נבעלה, ולפני הציץ העבירום,
והראוייה להבעל פניה מוריקות: הרגו.
למה חזר ואמר, להפסיק הענין, דברי רבי
ישמעאל, שאם אני קורא הרגו כל זכר
בטף וכל אשה יודעת איש וכל הטף

בנשים וגו', איני יודע אם להרוג עם
הזכרים, או להחיות עם הטף, לכך נאמר
הרוגו:

יח וְכָל הַטֶּף בַּנָּשִׁים אֲשֶׁר לֹא
יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הַחַיּוֹ לָכֵם:
וְכָל טַפְּלָא בְּנִשְׂיָא דִּי לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב
דְּכוּרָא קַיִּימוּ לְכוּן:

יט וְאַתֶּם חֲנוּ מֵחוּץ לַמַּחֲנֶה
שֹׁבְעֵת יָמִים כָּל הָיָרֵג נָפֵשׁ

וְכָל נֶגֶעַ בַּחֲלָל תַּחֲטִּאוּ בַּיּוֹם

הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּ�בִיעִי אַתֶּם

וְשָׁבִיכֶם:

וְאַתּוֹן שְׂרוּ מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא שְׁבַעַא

יוֹמִין כָּל דִּי קִטְל נַפְשָׁא וְכָל דִּי קָרַב

בְּקִטְלָא תִּדּוֹן עֲלוּהִי בְּיוֹמָא תְּלִיתָא

וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה אַתּוֹן וְשָׁבִיכוֹן:

מַחוּץ לְמַחֲנֶה. שְׁלֵא יִכְנְסוּ לְעִזְרָה: כָּל

הָרֹג נֶפֶשׁ. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר בַּהוֹרֵג בַּדָּבָר

**המקבל טומאה הכתוב מדבר, ולמדך
הכתוב שהכלי מטמא אדם בחבורי המת,
כאיילו נוגע במת עצמו. או יכול אפילו
זרק בו חץ והרגו, תלמוד לומר וכל הנוגע
בחלל, מקיש הורג לנוגע, מה נוגע על ידי
חבורו אף הורג על ידי חבורו: תתחטאו.
במי נדה, כדין שאר טמאי מתים, שאף
לדברי האומרים קברי עובדי גילולים אינן
מטמאין באהל, שנאמר ואתן צאני צאן
מרעיתי אדם אתם, אתם קרוים אדם ואין
עובדי גילולים קרוין אדם, מודה הוא**

שהעובדי גילולים מטמאין במגע ובמשא,

שלא נאמר אדם אלא אצל טומאת

אהלים, שנאמר אדם כי ימות באהל: אתם

ושביכם. לא שהנכרים מקבלין טומאה

וצריכין הזאה, אלא מה אתם בני ברית.

אף שביכם כשיבואו לברית ויטמאו,

צריכין הזאה:

כִּוְכָל בְּגָד וְכָל כְּלִי עֹזר וְכָל

מַעֲשֵׂה עֲזִים וְכָל כְּלִי עֵץ

תִּתְחַטְּאוּ: (ט)

וְכָל לְבוּשׁ וְכָל מֵאֵן דְּמִשְׁךְ וְכָל עוֹבֵד

מֵעֲזִי וְכָל מֵאֵן דְּעָא תִּדּוֹן עֲלוֹהִי:

וְכָל מַעֲשֵׂה עֲזִים. לְהַבִּיא כְּלֵי הַקֶּרְנִים

וְהַטְלָפִים וְהַעֲצָמוֹת:

כֹּא וַיֹּאמֶר אֱלֹעֶזֶר הַכֹּהֵן אֶל

אַנְשֵׁי הַצִּבָּא הַבָּאִים לַמִּלְחָמָה

זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה

יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:

וַאֲמַר אֱלֹעֶזֶר כֹּהֵנָא לְגַבְרֵי חֵילָא

דַּאֲתוֹ לְקַרְבָּא דָּא גְזִירַת אֲוִרֵיתָא דִּי

פִּקִּיד יִי יְת מִשָּׁה:

וַיֹּאמֶר אֱלֻעֶזֶר הַכֹּהֵן וְגו'. לְפִי שְׂבֵא מִשָּׁה

לְכָל כַּעַס, בֹּא לְכָל טַעוֹת, שְׁנַתְעַלְמוּ

מִמֶּנּוּ הַלְכוֹת גִּיעוּלֵי נְכָרִים, וְכֵן אַתָּה

מוֹצֵא בְּשִׁמְיָנִי לְמַלְוָאִים, שְׁנֹאמֵר וַיִּקְצוּף

עַל אֱלֻעֶזֶר וְעַל אִיתְמֹר, בֹּא לְכָל כַּעַס, בֹּא

לְכָל טַעוֹת. וְכֵן בְּשִׁמְעוּ נָא הַמּוֹרִים וַיִּךְ

אֶת הַסֵּלַע, עַל יְדֵי הַכַּעַס טַעָה: אֲשֶׁר צִוָּה

ה' וְגו'. תִּלְהָה הַהוֹרָאָה בְּרַבּוֹ:

כב אַךְ אֶת הַזָּהָב וְאֶת הַכֶּסֶף

אֶת הַנְּחֹשֶׁת אֶת הַבְּרִזְלִי אֶת

הַבְּדִיל וְאֶת הָעֹפֶרֶת:

בָּרָם יִתְּ דֹּהָבָא וְיִתְּ כֶסֶפָא יִתְּ נְחֹשֶׁא יִתְּ

פְּרִזְלָא יִתְּ אֲבָצָא וְיִתְּ אֲבָרָא:

אך את הזהב וגו'. אף על פי שלא הזהיר

לכם משה אלא על הלכות טומאה, עוד

יש להזהיר לכם על הלכות גיעול, ואך

לשון מיעוט, כלומר ממועטין אתם

מלהשתמש בכלים, אפילו לאחר טהרתן

מטומאת המת, עד שיטהרו מבליעת
איסור נבילות. ורבותינו אמרו, אך את
הזהב, לומר שצריך להעביר חלודה שלו
קודם שיגעילנו, וזהו לשון אך, שלא יהא
שם חלודה, אך המתכת יהיה כמות
שהוא:

כג. כֹּל דְּבַר אֲשֶׁר יֵבֵא בְּאֵשׁ
תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ וְטָהַר אֵךְ בְּמִי
נָדָה יִתְחַטֵּא וְכֹל אֲשֶׁר לֹא
יֵבֵא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בַּמֵּי:

כָּל מִדְּעָם דְּמַתְּעַל בְּנוֹרָא תַעֲבְרוּנִיהּ
בְּנוֹרָא וַיִּדְכֵּי בָרַם בְּמִי אֲדִיּוֹתָא יִתְּדִי
וְכָל דִּי לֹא מַתְּעַל בְּנוֹרָא תַעֲבְרוּנִיהּ
בְּמִיָּא:

כל דבר אשר יבא באש. לבשל בו כלום:
תעבירו באש. כדרך תשמישו הגעלתו,
מה שתשמישו על ידי חמין יגעילנו
בחמין, ומה שתשמישו על ידי צלי, כגון
השפוד והאסכלה, ילבגנו באור: אך במי
גדה יתחטא. לפי פשוטו, חטוי זה לטהרו

**מטומאת מת, אמר להם, צריכין הכלים
גיעול לטהרם מן האיסור, וחטוי לטהרן
מן הטומאה. ורבותינו דרשו מכאן, שאף
להכשירן מן האיסור הטעין טבילה לכלי
מתכות, ומי נדה הכתובין כאן דרשו, מים
הראויים לטבול בהם נדה, וכמה הם
ארבעים סאה: וכל אשר לא יבא באש.
כל דבר שאין תשמישו על ידי האור, כגון
כוסות וצלוחיות, שתשמישן בצונן ולא
בלעו איסור: תעבירו במים. מטבילו ודיו,
ודוקא כלי מתכות:**

כֹּד וְכַבֵּסְתֶּם בְּגָדֵיכֶם בַּיּוֹם

הַשְּׁבִיעִי וְטַהַרְתֶּם וְאַחַר

תָּבֹאוּ אֶל הַמַּחֲנֶה: (ה)

וְתַחֲרוֹן לְבושֵׁיכֶם בְּיוֹמָא שְׁבִיעָא

וְתִדְכוּן וּבִתָּר כֵּן תַעֲלוֹן לְמִשְׁרִיתָא:

אל המחנה. למחנה שכינה. שאין טמא

מת טעון שילוח ממחנה לזיה וממחנה

ישראל:

רביעי^{כה}

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וְאָמַר יִי לְמֹשֶׁה לְמִימַר:

כּו שֶׁאֵל אֶת רֹאשׁ מִלְּקוֹחַ הַנְּשִׁבִי

בְּאֶדָם וּבִבְהֵמָה אֶתָּה וְאֶלְעֶזֶר

הַכֹּהֵן וְרֹאשֵׁי אֲבוֹת הָעֵדָה:

קִבַּל יָת חוֹשֶׁבֶן דְּבַר־תְּשִׁבִיָּה בְּאֶנְשֵׁי

וּבִבְעִירָא אֶת וְאֶלְעֶזֶר כֹּהֵנָא וְרִישֵׁי

אֲבֹהֶת כְּנִשְׁתָּא:

שא את ראש. קח את החשבון:

כו וְחִצִּיתָ אֶת הַמִּלְקוֹחַ בֵּין

תַּפְשִׁי הַמִּלְחָמָה הַיִּצְאִים

לִצְבָּא וּבֵין כָּל הָעֵדָה:

וְתַפְלֵג יָת דְּבִרְתָּא בֵּין גְּבֵרֵי מַגִּיחֵי

קָרְבָּא דְנִפְקוּ לְחִילָא וּבֵין כָּל כְּנִשְׁתָּא:

וחצית את המלקוח בין תפשי

המלחמה וגו'. חציו לאלו וחציו לאלו:

כֹּחַ וְהִרְמִיתִי מִכֶּם לִיהוָה מֵאֵת

אֲנָשִׁי הַמִּלְחָמָה הַיְצְאִים

לִצְבָּא אֶחָד נָפֶשׁ מִחַמֵּשׁ

הַמֵּאוֹת מִן הָאָדָם וּמִן הַבָּקָר

וּמִן הַחֲמֹרִים וּמִן הַצֹּאן:

וְתִפְרֹשׁ נְסִיבָא קָדָם יְיָ מִן גְּבֻרֵי מַגִּיחֵי

קָרְבָּא דְנִפְקוּ לְחִילָא חַד נִפְשָׁא מִחַמֵּשׁ

מֵאָה מִן אֲנָשָׁא וּמִן תּוֹרֵי וּמִן חֲמֹרֵי

וּמִן עֲנָא:

כט מִמַּחֲצִיתָם תִּקְחוּ וְנָתַתָּה

לְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן תְּרוֹמַת יְהוָה:

מִפִּלְגֹּתֶהוּן תִּסְבוֹן וְתִתֵּן לְאֶלְעָזָר

כֹּהֵנָא אֶפְרָשִׁיתָא קָדָם יי:

ל וּמִמַּחֲצֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּקַּח

אֶחָד אָחִיז מִן הַחֲמִשִּׁים מִן

הָאָדָם מִן הַבָּקָר מִן הַחֲמֹרִים

וּמִן הַצֹּאן מִכָּל הַבְּהֵמָה

וְנָתַתָּה אֹתָם לְלוֹוִים שְׂמִרֵי

מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן יְהוָה:

וּמִפְּלָגוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּסַּב חֵד דְּאַתְחַד

מִן חֲמִשִּׁין מִן אֲנָשָׁא מִן תּוֹרֵי מִן חֲמֵרֵי

וּמִן עֲנָא מִכָּל בְּעִירָא וְתִתֵּן יְתֵהוֹן

לְלוֹאֵי נְטָרֵי מִטֶּרֶת מִשְׁכָּנָא דִּי:

לֹא וַיַּעַשׂ מִנְּשָׂה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן

כָּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מִנְּשָׂה:

וַעֲבַד מִנְּשָׂה וְאֶלְעָזָר כֹּהֲנָא כָמָא דִּי

פִּקִּיד יִי יְת מִנְּשָׂה:

לֹב וַיְהִי הַמֶּלֶכֹּחַ יִתָּר הַבִּז

אֲשֶׁר בָּזְזוּ עִם הַצָּבָא צֹאן

שֶׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְשִׁבְעִים אֶלֶף

וְחֲמִשָּׁת אֶלְפִים:

וַהֲוָה דְּבַרְתָּא שָׂאָר בִּיזָא דִּי בָזוּ עֲמָא

דִּי נִפְקוּ לְחִילָא עֲנָא שִׁית מֵאָה

וְשִׁבְעִין וְחֲמִשָּׁא אֶלְפִין:

וַיְהִי הַמֶּלֶכֹּחַ יִתָּר הַבִּז. לְפִי שְׁלָא נִצְטוּן

לְהָרִים מִכֶּם מִן הַמִּטְלִין אֵלָּא מִן

המלקוח, כתב את הלשון הזה, ויהי
המלקוח שבא לכלל חלוקה ולכלל מכס,
שהיה עודף על בז המטלטלין אשר בזזו
עם הצבא איש לו ולא בא לכלל חלוקה,
מספר הצאן וגו':

לג וּבָקָר שְׁנַיִם וְשִׁבְעִים אֶלֶף:

וּתְּוִרֵי שִׁבְעִין וְתֵרִין אֶלֶף:

לד וְחֲמֹרִים אֶחָד וְשָׁשִׁים אֶלֶף:

וְחֲמֹרֵי שִׁתִּין וְחָד אֶלֶף:

לה וְנֶפֶשׁ אָדָם מִן הַנָּשִׁים אֲשֶׁר

לֹא יִדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר כָּל נַפֶּשׁ

שָׁנִים וְשִׁלְשִׁים אֶלֶף:

וְנַפְשָׁא דְאַנְשָׁא מִן נְשִׂיאָ דִּי לֹא יִדְעָא

מִשְׁכָּבִי דְכוּרָא כָּל נַפְשָׁתָא תִּלְתִּין

וְתַרְיִן אֶלֶפִּין:

לוֹ וְתִהְיֶה הַמַּחֲצָה חֶלֶק הַיְצְאִים

בַּצָּבָא מִסֵּפֶר הַצָּאן שֶׁלֹּשׁ

מֵאוֹת אֶלֶף וְשִׁלְשִׁים אֶלֶף

וְשִׁבְעַת אֶלְפִים וַחֲמִשׁ מֵאוֹת:

וְהָיוּ פִּלְגֹתָא חוֹלֵק גּוֹבְרִיא דְנִפְקוּ

לְחִילָא מִנֵּין עָנָא תִּלְת מֵאָה וְתִלְתִּין

וְשִׁבְעַלְפִּין וְחֲמִשׁ מֵאָה:

לִזְוִיָּהִי הַמָּכֶם לִיהוָה מִן הַצֹּאן

שֵׁשׁ מֵאוֹת חֲמִשׁ וְשִׁבְעִים:

וְהָיָה נֹסִיבָא קָדָם יְיָ מִן עָנָא שִׁית

מֵאָה שִׁבְעִין וְחֲמִשׁ:

לֹא וְהִבְקֹר שְׁנֵשָׁה וְשְׁלֹשִׁים אֲלָף

וּמִכָּסֶם לִיהוָה שְׁנַיִם וְשִׁבְעִים:

וְתוֹרֵי תִּלְתֵּין וְשֵׁתָא אֲלִפִּין וְנִסִּיבְהוֹן

קָדָם יי שְׁבַעֲיִן וְתֵירִין:

לְטַוְחַמְרִים שְׁלֹשִׁים אָלָף וַחֲמִשָּׁ

מֵאוֹת וּמִכֶּסֶם לִיהוָה אֶחָד

וְשֵׁשִׁים:

וַחֲמֵרֵי תִּלְתֵּין אֲלִפִּין וַחֲמִשָּׁ מֵאוֹת

וְנִסִּיבְהוֹן קָדָם יי שְׁתֵּין וְחָד:

מִוְנֶפֶשׁ אָדָם שְׁשָׁה עָשָׂר אָלָף

וּמִכֶּסֶם לִיהוָה שְׁנַיִם וְשֵׁלֹשִׁים

נִפְשׁוּ:

וְנִפְשׁוּ אֲנָשָׁא שְׁתָּא עֵשֶׂר אֲלָפִין

וְנִסְבְּהוּן קָדָם יי תִּלְתִּין וְתֵרִין נִפְשִׁין:

מֵא וִיתֵן מִנְשָׁה אֶת מַכָּם

תִּרְוַמַת יְהוָה לֹאֲלַעֵזֶר הַכֹּהֵן

כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מִנְשָׁה:

וַיֵּהָב מִנְשָׁה יֵת נָסִיב אֶפְרָשׁוּתָא קָדָם יי

לֹאֲלַעֵזֶר כֹּהֵנָא כִּמָּא דִּי פִקִּיד יי יֵת

מִנְשָׁה:

חמישי^{מב}

וּמִמַּחֲצִית בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר

חָצָה מִנְּשָׁה מִן הָאֲנָשִׁים

הַצְּבָאִים:

וּמִפְּלָגוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי פֶלֶג מִנְּשָׁה מִן

גּוֹבְרִיא דְנִפְקוּ לְחִילָא:

וּמִמַּחֲצִית בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חָצָה מִנְּשָׁה.

לְעֵדָה, וְהוֹצִיָּאָה לָהֶם מִן הָאֲנָשִׁים

הַצֹּבֵאִים:

מִן וְתִהְיֶה מַחְצֵת הָעֵדָה מִן

הַצֹּאֵן שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת אֶלֶף

וְשְׁלֹשִׁים אֶלֶף שְׁבַעַת אֲלָפִים

וְחֲמִשׁ מֵאוֹת:

וְהָיוּ פְּלָגוֹת כְּנִשְׁתָּא מִן עָנָא תְּלַת

מֵאָה וְתַלְתִּין וְשִׁבְעָא אֲלָפִין וְחֲמִשׁ

מֵאָה:

וְתִהְיֶה מַחְצֵת הָעֵדָה. כֹּךְ וְכֹךְ:

מִדְּבַקְרֵי שְׂעֵה וְשִׁלְעִים אֱלֹהִים:

וְתוֹרֵי תִּלְתִּין וְשֵׁתָא אֶלְפִין:

מִהַּ וְחֲמִירִים שִׁלְעִים אֱלֹהִים וְחֲמִישׁ

מֵאוֹת:

וְחֲמִירֵי תִּלְתִּין אֶלְפִין וְחֲמִישׁ מֵאוֹת:

מִן־וְנִפְשׁ אָדָם שְׂעֵה עָשָׂר אֱלֹהִים:

וְנִפְשָׁא דְאַנְשָׁא שֵׁתָא עָשָׂר אֶלְפִין:

מִן וַיִּקַּח מִנְּשָׁה מִמַּחְצַת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל אֶת הָאָחִיז אֶחָד מִן

הַחֲמִשִּׁים מִן הָאָדָם וּמִן

הַבְּהֵמָה וַיִּתֵּן אֹתָם לְלוֹוִים

שֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן יְהוָה

כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃

וַנִּסֵּב מֹשֶׁה מַפְלְגוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵת

דְּאֶתְחָד חָד מִן חֲמִשִּׁין מִן אֲנָשָׁא וּמִן

בְּעִירָא וַיֵּהָב יִתְהוֹן לְלוֹאֵי נִטְרֵי מִטְרַת

מִשְׁכָּנָא דִּי כָמָא דִּי פִקִּיד יֵי יֵת מֹשֶׁה׃

ויקה משה וגו'.

מח ויקרבו אל משה הפקדים אשר לאלפי הצבא אשרי
האלפים אשרי המאות:

הפקדים. הממונים:

מט ויאמרו אל משה עבדיך

נשאנו את ראש אנשי

המלחמה אשר בידנו ולא

נפקד ממנו איש:

ואמרו למשה עבדיך קבילו ית חושבן

גברי מגיחי קרבא די עמנא ולא שגא

מִנָּנָא אֲנִישׁ:

וְלֹא נִפְקֵד. וְלֹא נַחֲסֵר, וְתִרְגֹּמוּ וְלֹא שְׂגָא,
אֵף הוּא בִלְשׁוֹן אֲרָמִי חֶסְרוֹן, כִּמּוּ אֲנִי
אֲחַטְנָה, תִּרְגֹּמוּ דְהוּת שְׂגִיָּא מִמִּנִּינָא, וְכֵן
כִּי יִפְקֵד מוֹשֶׁבֶךְ, יַחֲסֵר מִקּוּם מוֹשֶׁבֶךְ,
אִישׁ הִרְגִּיל לִישֵׁב שֵׁם, וְכֵן וִיפְקֵד מִקּוּם
דּוֹד, נַחֲסֵר מִקּוּמוּ וְאִין אִישׁ יוֹשֵׁב שֵׁם:

נִוְנְקֵרֵב אֶת קֶרְבֵּן יְהוָה אִישׁ
אֲשֶׁר מֵצָא כָּלִי זֶהב אֲצַעֲדָה
וְצִמִּיד טַבַּעַת עֲגִיל וְכוּמָז

לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵינוּ לְפָנֶי

יְהוָה:

וְקָרְבָנָא יֵת קוֹרְבָנָא דִּי גִבֹּר דְּאַשְׁכַּח

מֵאֵן דְּדַהֵב שִׁירִין וְשִׁבְכִין עֲזִקֵּין קִדְשִׁין

וּמַחוּךְ לְכַפֵּרָא עַל נַפְשֹׁתֵינוּ קָדָם יִי:

אֲצַעְדָּה. אֵלֹו צְמִידִים שֶׁל רֶגֶל: וְצִמִּיד.

שֶׁל יָד: עֲגִיל. נִזְמִי אוֹזֵן: וְכוּמִז. דְּפוּס שֶׁל

בֵּית הָרַחֵם, לְכַפֵּר עַל הָרַחוּר הַלֵּב שֶׁל בָּנוֹת

מִדִּין:

נא וַיִּקַּח מִנְּשָׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן

אֶת הַזֶּהָב מֵאֲתָם כֹּל כְּלִי

מַעֲשֵׂה:

וַנְּסִיב מִנְּשָׁה וְאַלְעָזָר כֹּהֵנָּה יֵת דֶּהָבָא

מִנְּהוֹן כָּל מֵאן דְּעוֹבְדָא:

נב וַיְהִי כָּל זֶהב הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר

הָרִימוּ לַיהוָה שְׁנֵשָׁה עָשָׂר אֶלְפִּי

שְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שֶׁקֶל

מֵאֵת שָׂרֵי הָאֲלָפִים וּמֵאֵת

שְׂרֵי הַמֵּאוֹת:

וְהָיָה כָּל דֶּהֱבֵי אֶפְרַשֻׁתָּא דְּאַפְרָשׁוֹ

קָדָם יִי שְׁתָּא עֶשְׂרֵי אֲלָפִין שְׁבַע מֵאוֹת

וְחֲמִשִּׁין סָלְעִין מִן רַבֵּי אֲלָפִין וּמִן

רַבֵּי מֵאוֹת:

גִּאֲנָשֵׁי הַצָּבָא בְּזִזוֹ אִישׁ לוֹ:

גִּבְרִי דְּחִילָא בְּזוֹ גִּבְרָא לְנַפְשִׁיהּ:

גִּדּוּ וַיִּפְקַח מִנְּשָׂה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן

אֶת הַזֵּהָב מֵאֵת שְׂרֵי הָאֲלָפִים

וְהַמֵּאוֹת וַיָּבֹאוּ אֹתוֹ אֶל אֶהֱלִי

מִזֶּעַד זָכָרוֹן לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל

לְבָנֵי יְחֻזָּה: (פ)

וַנְּסִיב מִשָּׁה וְאֶלְעָזָר כֹּהֵנָא יְת דֶּהֱבֵא

מִן רַבָּנֵי אֱלִפִּין וּמֵאוֹתָא וְאַיְתֵיאוּ יְתִיָּה

לְמִשְׁכַּן זְמַנָּא דְּכֻרְנָא לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל

קָדָם יי:

במדבר פרק-לב

שְׁלִיטִי -

במחברות

שְׁלִיטִי

וּמִקְנֶה רַב הָיָה לְבָנִי רְאוּבֵן

וְלְבָנִי גָד עֲצוּם מְאֹד וַיִּרְאוּ

אֶת אֶרֶץ יְעִזָּר וְאֶת אֶרֶץ

גִּלְעָד וְהִנֵּה הַמָּקוֹם מְקוֹם

מִקְנֵה:

וּבְעִיר סִגִּי הִוא לְבָנִי רְאוּבֵן וְלְבָנִי גָד

תִּקְיָה לְחֻדָּא וַחֲזוּ יֵת אֶרֶע יַעֲזֹר וַיֵּת

אֶרֶע גִּלְעָד וְהִיא אֶתְרָא אֶתְרֵי כָשָׁר

לְבֵית בְּעִיר:

ב וַיָּבֹאוּ בָנֵי גָד וּבָנֵי רְאוּבֵן

וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶלְעָזָר

הַכֹּהֵן וְאֶל נְשֵׁי־אֵי הָעֵדָה

לֵאמֹר:

וְאַתּוּ בְנֵי גֹד וּבְנֵי רְאוּבֵן וְאַמְרוּ

לְמִשֶּׁה וְלֹא־לְעֹזֵר כֹּהֲנָא וְלִרְבִּי

כְּנִשְׁתָּא לְמִימָר:

גַּ עֲטָרוֹת וְדִיבֹן וְיַעֲזֹר וְנִמְרָה

וְחִשְׁבֹּן וְאַלְעִלָּה וְשִׁבְּבָם וְנָבוֹ

וּבַעֲזָן:

מִכָּל־לִתָּא וּמִלְבִּשְׁתָּא וְכוּמָרִין וּבֵית

נִמְרִין וּבֵית חוֹשְׁבָנָא וּבַעֲלִי דְבָבָא

וְסִימָא וּבֵית קְבוּרָתָא דְּמִשָּׁה וּבְעוֹן:

עטרות ודיבן וגו'. מארץ סיחון ועוג היו:

דְּהָאָרֶץ אֲשֶׁר הִכָּה יְהוָה לְפָנַי

עַדְתִּי יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ מִקְנֶה הוּא

וְלַעֲבָדֶיךָ מִקְנֶה: (ס)

אֶרֶץ דִּי מִחָא יִי יְתִית יִתְּבֵהּ אֶרֶץ קָדָם

כְּנַשְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל אֶרֶץ כְּשָׂרָא לְבֵית

בְּעִיר הִיא וְלַעֲבָדֶיךָ אֵית בְּעִיר:

ה וַיֹּאמְרוּ אִם מִצְאָנוּ חֵן

בְּעֵינֶיךָ יִתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת

לְעַבְדֶּיךָ לְאַחֲזָהּ אֵל תַּעֲבֹרֵנוּ

אֶת הַיַּרְדֵּן:

וְאָמְרוּ אִם אֲשַׁכַּחנָּה רַחֲמִין בְּעֵינֶיךָ

תִּתִּיחֵיב יֵת אֶרְעָא הָדָא לְעַבְדְּךָ

לְאַחֲסֵנָּה לֹא תַעֲבֹרִינָנָּה יֵת יַרְדֵּנָּה:

וַיֹּאמֶר מִנְּשָׂה לְבָנֵי גָד וְלְבָנֵי

רְאוּבֵן הָאֲחֵיכֶם יִבְאוּ

לְמַלְחָמָה וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ בָּהּ:

וַאֲמַר מִשֶּׁה לְבִנֵּי גֹד וְלְבִנֵּי רְאוּבֵן
הַאֲחִיכֹון יִיתֹון לְקָרְבָּא וְאַתֹון תִּתְּבוֹון
הַכֹּא:

האחיכם. לשון תמיהה הוא:

וְלָמָּה (תנואון) תִּנְיָאוֹן אֶת
לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעֶבֶר אֶל
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם יְהוָה:
וְלָמָּה תֹונֹון יֵת לְבָא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
מִלְּמַעְבַּר לְאַרְעָא דִּיהַב לְהוֹן יִי:

וּלְמָה תִּנְיָאוֹן. תִּסִּירוּ וְתִמְנְעוּ לָבָם
מֵעֲבוֹר, שִׁיְהִיו סְבוּרִים שְׂאתֶם יִרְאִים
לְעֲבוֹר מִפְּנֵי הַמִּלְחָמָה וְחֹזֶק הָעָרִים
וְהָעָם:

ח כֹּה עָשׂוּ אֲבֹתֵיכֶם בְּשִׁלְחִי
אֶתְכֶם מִקֶּדֶשׁ בְּרַנֵּעַ לִרְאוֹת אֶת
הָאָרֶץ:

כִּדִּין עֲבָדוֹ אֲבַהֲתֶכּוֹן כִּד שְׁלַחִית יִתְהוֹן
מִרְקָם גִּיאָה לְמַחֲזִי יֵת אֶרְעָא:

מקדש ברנע. כך שמה, ושני קדש היו:

טֹוֹעֵלוֹ עַד נַחַל אֲשַׁכּוֹל וַיֵּרְאוּ

אֶת הָאָרֶץ וַיָּנִיאוּ אֶת לֵב בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל לְבִלְתִּי בֹא אֶל הָאָרֶץ

אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם יְהוָה:

וּסְלִיקוּ עַד נַחֲלָא דַּאֲתַכְלָא וַחֲזוּ יֵת

אַרְעָא וַאֲוֹנִיאוּ יֵת לְבָא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל

בְּדִיל דְלֹא לְמִיעַל לְאַרְעָא דִּיהֵב לְהוֹן

יִי:

וַיַּחַר אַף יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא

וַיֵּשְׁבֵעַ לְאֹמֶר:

וְתִקֶּיף רוּגְזָא דִּי בְיוֹמָא הַהוּא וְקִיִּים
לְמִימָר:

יֵא אֲב יִרְאוּ הָאֲנָשִׁים הָעֲלִים

מִמַּצְרִים מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה

וּמֵעַלָּה אֵת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר

נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבֹרָהֶם לְיִצְחָק

וְלִיעֲקֹב כִּי לֹא מְלָאוּ אַחֲרָי:

אֲם יַחְזֹן גְּבִרְיָא דְסְלִיקוּ מִמַּצְרִים מִבֶּר

עֲשֵׂרִין שְׁנִין וְלַעֲיֵלָא יְתֵ אֲרַעָא דִּי

קַיִימִית לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב אֲרִי

לָא אֲשֻׁלִּימוּ בְּתֵר דַּחְלָתֵי:

יב בְּלָתֵי כָּלֵב בֶּן יִפְתָּה הַקְּנִזִּי

וַיהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון כִּי מָלְאוּ

אַחֲרֵי יְהוָה:

אֱלֹהִין כָּלֵב בֶּר יִפְתָּה קְנִזָּא וַיהוֹשֻׁעַ

בֶּר נֹון אֲרִי אֲשֻׁלִּימוּ בְּתֵר דַּחְלָתָא דִּי:

הַקְּנִזִּי. חוּרְגוּ שֶׁל קְנִז הִיָּה, וַיִּלְדָּה לוֹ אִמּוֹ

שֶׁל כָּל־אֶת עֵת־נִיֵּאֵל:

וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל

וַיִּנָּעַם בַּמִּדְבָּר אַרְבַּע־עִים שָׁנָה

עַד תָּם כָּל הַדֹּר הַעֲשָׂה הָרַע

בְּעֵינַי יְהוָה:

וַתִּקַּף רוּגְזָא דִּי בְּיִשְׂרָאֵל וַטְרַדְנוּ

בַּמִּדְבָּרָא אַרְבַּע־עִין שְׁנִין עַד דְּסַף כָּל

דָּרָא דַּעְבִּיד דְּבִישׁ קָדָם יִי:

וַיִּנָּעַם. וַיִּטְלָטְלוּ, מִן נַע וְנָד.:

יְדֹוֹהֵנָּה קִמַּתְתֶּם תַּחַת אֲבוֹתֵיכֶם

תַּרְבוֹת אֲנָשִׁים חַטָּאִים

לְסַפּוֹת עוֹד עַל חֲרוֹן אַף יְהוָה

אֵל יִשְׂרָאֵל:

וְהֵא קִמַּתוֹן חֲלָף אֲבֹתְכֹון תַּלְמִידֵי

גְּבֻרִיא חִיבִיא לְאוֹסַפָּא עוֹד עַל תְּקוּף

רוּגְזָא דִּי לִישְׂרָאֵל:

לְסַפּוֹת. כְּמוֹ סָפוּ שְׁנָה עַל שְׁנָה,

עוֹלוֹתֵיכֶם סָפוּ וְגו', לְשׁוֹן תּוֹסַפַּת:

טו כִּי תֵּשׁוּבֶנָּה מֵאַחֲרָיו וַיִּסַּף

עוֹד לְהַנִּיחוֹ בַּמִּדְבָּר וְשַׁחֲתָם

לְכָל הָעָם הַזֶּה: (ט)

אֲרִי תְּתוּבוֹן מִבֶּתֶר דַּחֲלִיתָהּ וַיּוֹסִיף

עוֹד לְאַחֲרוּתָהוֹן בַּמִּדְבָּרָא וּתְחַבְּלוֹן

לְכָל עַמָּא הָדִין:

טז וַיִּהְיֶה שׁוֹ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ גְּדֵרֹת

צֹאן נִבְנָה לְמִקְנֵנוּ פֹּה וְעָרִים

לְטַפְּנוּ:

וְקָרִיבוּ לְוַתִּיהָ וְאָמְרוּ חֲטִיִּין דַּעֲאן

נְבִי לְבַעֲיָרְנָא הָכָא וְקָרוֹין לְטַפְלָנָא:

נבנה למקננו פה. חסים היו על ממונם

יותר מבניהם ובנותיהם, שהקדימו

מקניהם לטפם, אמר להם משה, לא בן,

עשו העיקר עיקר והטפל טפל, בנו לכם

תחלה ערים לטפכם, ואחר כך גדרות

לצאנכם:

י וְאַנְחֵנוּ נַחֲלִין חֲשִׁים לְפָנַי

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר אָם

הַבִּיאֲנֶם אֶל מְקוֹמָם וַיֵּשֶׁב

טַפָּנוּ בְּעָרֵי הַמִּבְצָר מִפְּנֵי

יֵשְׁבֵי הָאָרֶץ:

וְאַנְחָנָא נִזְדָּרִיז מִבְּעֵין קָדָם בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל עַד דִּי נַעֲלִינוּן לְאַתְרָהוֹן

וַיִּתְּבוּן טַפְלָנָא בְּקִרְוִין כְּרִיכִין מִן קָדָם

יְתֵבֵי אֶרְעָא:

וְאַנְחָנוּ נַחֲלֵץ חֲשִׁים. נִזְדִּיין מִהִירִים, כְּמוֹ

מִהֵר שְׁלָל חֵשׁ בִּז, יִמְהַר יַחֲשֶׁה: לְפָנֵי בְנֵי

ישראל. בראשי גייסות, מתוך שגבורים

היו, שכן נאמר בגד, וטרף זרוע אף קדקד.

ואף משה חזר ופירש להם באלה הדברים,

ואצו אתכם בעת ההיא וגו' חלוצים

תעברו לפני אחיכם בני ישראל כל בני

חיל, וביריחו כתיב והחלוץ הולך לפניהם,

זה ראובן וגד שקיימו תנאם: וישב טפנו.

בעודנו אצל אחינו: בערי המבצר. שנבנה

עכשיו:

יח לא נשוב אל בתינו עד

הַתִּנְחַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ

נַחֲלָתוֹ:

לֹא נָתַב לְבֵיתָא עַד דִּיחֲסִנּוּן בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל גִּבֹּר אַחֲסִנְתִּיהּ:

יט כִּי לֹא נִנְחַל אֶתְּכֶם מֵעֶבֶר

לִירֵדָן וְהִלָּאָה כִּי בָּאָה נַחֲלָתְנוּ

אֵלֵינוּ מֵעֶבֶר הִירֵדָן מִזְרָחָה:

(פ)

אֲרִי לֹא נַחֲסִין עֲמָהוּן מֵעֶבְרָא לִירֵדָנָא

פרשת מטות – שישי – במחוברות שלישי – דף תתשפו

וְלֹהֶֽלָא אֲרִי קִבִּילָנָא אַחֲסַנְתָּנָא לָנָא

מַעֲבָרָא לִירְדָנָא מְדִינַחָא:

מַעֲבַר הִירְדָן וְגו'. בַּעֲבַר הַמַּעֲרָבִי: כִּי

בָּאָה נַחֲלָתָנוּ. כֹּבֵד קַבְלָנוּהָ בַּעֲבַר

הַמִּזְרָחִי:

שביעי -

במחברות

רביעי

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מִנְּשָׂה אִם

תַּעֲשֶׂהוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אִם

תַּחֲלֹצוּ לִפְנֵי יְהוָה לַמַּלְחָמָה:

וַאֲמַר לְהוֹן מִשֶּׁה אִם תַּעֲבֹדוּן יְת

פֶּתַגְמָא הֲדִין אִם תִּזְדָּרְזוּן קָדָם עֲמָא

דִּי לְקַרְבָּא:

כֹּא וְעֵבֶר לָכֶם כָּל חֲלוּץ אֶת

הַיִּרְדֵּן לִפְנֵי יְהוָה עַד הוֹרִישׁוּ

אֶת אֲבִיבֵי מִפְּנִי:

וְיַעֲבֹר לְכוֹן כָּל דְּמִזְרֵי יְת יִרְדְּנָא קָדָם

עֲמָא דִּי עַד דִּיתַרְךָ יְת בַּעֲלֵי דְבִבּוּהֵי

מִן קְדָמוּהֵי:

כב וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵי יְהוָה

וְאַחַר תָּשֻׁבוּ וְהִיִּיתֶם נְקִיִּים

מִיְּהוָה וּמִיִּשְׂרָאֵל וְהִיִּיתָה

הָאָרֶץ הַזֹּאת לָכֶם לְאַחֲזָה

לִפְנֵי יְהוָה:

וְתִתְּכֶם אֶרֶץ קָדֶם עָמָּא דִּי וּבִתְר

כֵּן תְּתוּבוּן וְתִהְיוּ זַכָּאִין מִן קָדֶם יי

וּמִיִּשְׂרָאֵל וְתִהְיֶה אֶרֶץ הַדָּא לְכוּן

לְאַחֲסֵנָא קָדֶם יי:

כג וְאִם לֹא תַעֲשֶׂה כֵן הִנֵּה

חַטָּאתָם לִיהוָה וְדַעוּ חַטָּאתְכֶם

אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶתְכֶם:

וְאִם לֹא תַעֲבֹדוּן כֵּן הֵא חֲבָתוֹן קָדָם יי

וְתִדְעוּן חֹבַתְכוֹן דַּת־שֹׁכַח יִתְכוֹן:

כד בְּנוּ לָכֶם עָרִים לְטַפְּכֶם

וְגִדְרֹת לְצִנְאֲכֶם וְהִי־צֶא

מִפִּיכֶם תַּעֲשֶׂה:

בְּנוּ לָכוֹן קְרוּיִן לְטַפְּלָכוֹן וְחֲטָרִיִן

לְעֵנְכוֹן וְדִפּוֹק מִפּוֹמְכוֹן תִּעְבְּדוּן:

לְצִנּוּאֲכֶם. תִּיבָה זֹו מִגְזֵרֶת צִנָּה וְאַלְפִים

כֻּלָּם, שְׂאִין בּוֹ אֶל־הֶ מִפְסִיק בֵּין נִוִּין

לְצִדִּי, וְאַל־הֶ שְׂבֵא כֵּאֵן אַחֵר הַנִּוִּין

בַּמָּקוֹם הַזֶּה שֶׁל צִנָּה הוּא. מִיִּסּוּדוֹ שֶׁל רַבִּי

מֹשֶׁה הִדְרִשֵּׁן לְמַדְתִּי כֵּן: וְהִיוּצֵא מִפִּיכֶם

תַּעֲשׂוּ. לְגִבּוּהַ, שֶׁקִּבַּלְתֶּם עֲלֵיכֶם לְעִבּוֹר

לְמַלְחָמָה עַד כְּבוֹשׁ וְחִלּוּק, שֶׁמֹּשֶׁה לֹא

בִּקֵּשׁ מֵהֶם אֲלֵא וְנִכְבְּשָׁה וְאַחֵר תִּשׁוּבוּ,

וְהֵם קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם עַד הַתְנַחֵל, הִרִי הוֹסִיפוּ

לְהַתְעַכֵּב שִׁבְעַ שְׁחֻלְקוֹ, וְכֵן עֲשׂוּ:

כה וַיֹּאמֶר בְּנֵי גֹד וּבְנֵי רְאוּבֵן

אֵל מִנְּשָׁה לֵאמֹר עֲבָדֶיךָ יַעֲשׂוּ

כַּאֲשֶׁר אֲדָנִי מִצְוָה:

וַיֹּאמְרוּ בְנֵי גֹד וּבְנֵי רְאוּבֵן לְמִנְּשָׁה

לְמִימָר עֲבָדֶיךָ יַעֲבֹדוּן כְּמָא דִּי רְבוּנֵי

מִפְּקֹד:

וַיֹּאמֶר בְּנֵי גֹד. כֻּלָּם כְּאִישׁ אֶחָד:

כו טַפָּנֹו נְשִׁינֹו מִקְנֵנֹו וְכָל

בְּהֶמְתָּנֹו יִהְיוּ שָׂם בְּעֵרֵי

פרשת מטות – שביעי – במחוברות רביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

הַגְּלָעָד:

טַפְּלָנָא נִשְׁנָא גִיתָנָא וְכָל בְּעִירָנָא

יְהוֹן תַּמֶּן בְּקָרוֹי גְּלָעָד:

כֹּז וְעַבְדֵּיךָ יַעֲבֹרוּ כָּל חֲלוּץ

צָבָא לִפְנֵי יְהוָה לַמִּלְחָמָה

כֹּאֲשֶׁר אֲדָנִי דִּבֶּר:

וְעַבְדֵּיךָ יַעֲבֹרוּ כָּל מִזְרֹ חֵילָא קָדָם

עָמָא דִּי לְקָרְבָּא כָּמָא דִּי רַבּוֹנִי

מִמֶּלֶל:

פרשת מטות – שביעי – במחוברות רביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

כַּח־וַיֵּצֵאוּ לָהֶם מֹשֶׁה אֶת אֱלֹעֶזֶר

הַכֹּהֵן וְאֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון וְאֶת

רֹאשֵׁי אֲבוֹת הַמִּטּוֹת לְבְנֵי

יִשְׂרָאֵל:

וּפִקֵּד לְהוֹן מֹשֶׁה יֵת אֱלֹעֶזֶר כַּהֲנָא וְיֵת

יְהוֹשֻׁעַ בֶּר נֹון וְיֵת רִישֵׁי אֲבֹת

שְׁבִטֵי־א לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

וַיֵּצֵאוּ לָהֶם. כְּמוֹ עֲלֵיהֶם, וְעַל תְּנָאם מִיָּנָה

אֱלֹעֶזֶר וַיְהוֹשֻׁעַ, כְּמוֹ ה' יִלְחָם לָכֶם:

פרשת מטות – שביעי – במחוברות רביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

כֹּט וַיֹּאמֶר מִנְּשָׁה אֶל־הֶם אִם

יַעֲבֹרוּ בְּנֵי גֹד וּבְנֵי רְאוּבֵן

אֶתְכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן כָּל חֲלוּץ

לְמַלְחָמָה לְפָנַי יְהוָה וְנִכְבְּשָׁה

הָאָרֶץ לְפָנֵיכֶם וְנָתַתֶּם לָהֶם

אֶת אֶרֶץ הַגִּלְעָד לְאַחֲזָה:

וַאֲמַר מִנְּשָׁה לְהוֹן אִם יַעֲבֹרוּ בְּנֵי גֹד

וּבְנֵי רְאוּבֵן עִמָּכֹן יִתְּ יִרְדְּנָא כָּל

פרשת מטות – שביעי – במחוברות רביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

דְּמִזְרֹז לְקָרְבָּא קָדָם עֲמָא דִּי וְתִתְכַּבֵּשׁ

אַרְעָא קָדְמִיכוּן וְתִתְנֹן לְהוֹן יְת אַרְעָא

דְּגִלְעָד לְאַחֲסִנָּא:

ל וְאִם לֹא יַעֲבֹרוּ חֲלוּצִים

אֶתְכֶם וְנֶאֱחָזוּ בְּתִכְכֶם בְּאַרְיָן

כְּנָעַן:

וְאִם לֹא יַעֲבֹרוּן מִזְרִין עֲמִכוּן וַיִּחְסְנוּ

בִּינִיכוּן בְּאַרְעָא דְכְנָעַן:

לֹא וַיַּעֲנוּ בְנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן

פרשת מטות – שביעי – במחוברות רביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

לֵאמֹר אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה

אֶל עֲבָדֶיךָ כִּן נַעֲשֶׂה:

וְאֶתִּיבוּ בְנֵי גֹד וּבְנֵי רְאוּבֵן לְמִימַר יְת

דִּי מִלִּיל יִי לְעַבְדְּךָ כִּן נַעֲבֹד:

לֵב נַחֲנוּ נַעֲבֹר חֲלוּצִים לְפָנֵי

יְהוָה אֶרֶץ כְּנָעַן וְאֶתִּנוּ אַחֲזַת

נַחֲלָתֵנוּ מֵעַבֵּר לַיַּרְדֵּן:

נַחֲנָא נַעֲבֹר מִזְרִינ קָדָם עַמָּא דִּי

פרשת מטות – שביעי – במחוברות רביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

לְאַרְעָא דְכַנְעַן וְעַמְנָא אַחוּדַת

אַחַסְנַתְנָא מַעְבְּרָא לִירְדְנָא:

וְאַתְּנוּ אַחוּזַת נַחֲלַתְנוּ. כְּלוּמַר, בִּידֵינוּ

וּבְרִשּׁוֹתְנוּ תְּהִי אַחוּזַת נַחֲלַתְנוּ מַעְבַּר הַזֶּה:

לֹא וַיִּתֵּן לָהֶם מִנְשָׁה לְבָנִי גֹד

וְלְבָנִי רֵאוּבֵן וְלַחֲצִי שֵׁבֶט

מִנְשָׁה בֶן יוֹסֵף אֶת מַמְלָכַת

סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי וְאֶת

מַמְלָכַת עֹז מֶלֶךְ הַבְּשָׁן

פרשת מטות – שביעי – במחברות רביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

הָאָרֶץ לְעַרְיָה בְּגִבְלוֹת עֲרִי

הָאָרֶץ סְבִיב:

וַיֵּהָב לְהוֹן מִנְּשָׁה לְבָנִי גֹד וְלְבָנִי רְאוּבֵן

וְלַפְלָגוֹת שְׁבֻטָּא דְּמִנְּשָׁה בַּר יוֹסֵף יֵת

מִלְכּוֹת סִיחּוֹן מִלְכָּא דְּאַמּוֹרָאָה וַיֵּת

מִלְכּוֹת עֹג מִלְכָּא דְּמַתָּנִן אֶרְעָא

לְקַרְוָהָא בְּתַחוּמֵּי קְרוֹי אֶרְעָא סְחוֹר

סְחוֹר:

לֹד וַיִּבְנוּ בָנֵי גֹד אֶת דִּיבֹן

פרשת מטות – שביעי – במחוברות רביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וְאֵת עֲטָרוֹת וְאֵת עֲרֵעֵר:

וּבְנוֹ בְנֵי גֹד יֵת דִּיבּוֹן וְיֵת עֲטָרוֹת וְיֵת

עֲרֵעֵר:

לֵה וְאֵת עֲטָרוֹת שׁוֹפָן וְאֵת יַעֲזָר

וְיִגְבְּהָה:

וְיֵת עֲטָרוֹת שׁוֹפָן וְיֵת יַעֲזָר וְרִמְתָּא:

לוֹ וְאֵת בֵּית נִמְרָה וְאֵת בֵּית

הָרֶן עֲרֵי מִבְצָר וְגִדְרוֹת צֶאֱן:

פרשת מטות – שביעי – במחוברות רביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וַיֵּת בֵּית נְמָרָה וַיֵּת בֵּית הָרָן קְרוֹיִן

כְּרִיכָן וַחֲטָרִין דְּעָאן:

ערי מבצר וגדרת צאן. זה סוף הפסוק

מוסב על תחלת הענין, ויבנו בני גד את

הערים הללו להיות ערי מבצר וגדרות

צאן:

לֹא וּבְנֵי רְאוּבֵן בָּנוּ אֶת חֶשְׁבּוֹן

וְאֶת אֶלְעָלָא וְאֶת קְרִיתֵיהֶם:

וּבְנֵי רְאוּבֵן בָּנוּ יֵת חֶשְׁבּוֹן וַיֵּת אֶלְעָלָא

פרשת מטות – שביעי – במחוברות רביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וַיֵּת קִרְיָתִים:

לח וַאֲת נְבוֹ וַאֲת בַּעַל מַעֲוֹן

מוֹסַבֹּת שֵׁם וַאֲת שְׁבָמָה

וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁמֹת אֶת שְׁמוֹת

הָעָרִים אֲשֶׁר בָּנוּ:

וַיֵּת נְבוֹ וַיֵּת בַּעַל מַעֲוֹן מִקָּפֶן שְׁמָהֶן

וַיֵּת שְׁבָמָה וַיִּקְרוּ בְשֵׁמָהֶן יֵת שְׁמָהֶת

קְרוּיָא דִּי בָנוּ:

ואת נבו ואת בעל מעון מוסבות שם.

פרשת מטות – מפטיר – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

נבו ובעל מעון שמות עבודת אלילים הם,
והיו האמוריים קורים עריהם על שם
עבודת אלילים שלהם, ובני ראובן הסבו
את שמם לשמות אחרים, וזהו מוסבות
שם, נבו ובעל מעון מוסבות לשם אחר:
ואת שבמה. בנו שבמה, והיא שבם
האמורה למעלה:

מפטיר לט

וַיֵּלְכוּ בְנֵי מִכָּיִיר בֶּן מְנַשֶּׁה

פרשת מטות – מפטיר – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

וְלַעֲדָה וְלַכֹּהֵן וְיִזְרַע אֶת

הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בָּהֶֽ:

וְאֵזְלוּ בְנֵי מַכִּיר בַּר מְנַשֶּׁה לְגַלְעָד

וְכַבְּשׁוּהָ וְתָרִיךְ יֵת אֲמֹרָאָה דִּי בָהֶֽ:

ויזרעו. כתרגומו ותריך, שתיבת רי"ש

משמשת שתי חלוקות לשון ירושה

ולשון הורשה, שהוא טירוד ותירוד:

מ וְיֵתֵן מְנַשֶּׁה אֶת הַגַּלְעָד

לְמַכִּיר בֶּן מְנַשֶּׁה וַיָּשָׁב בָּהֶֽ:

פרשת מטות – מפטיר – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

וַיֵּהָב מִשָּׁה יֵת גִּלְעָד לְמַכִּיר בֶּר מִנְשָׁה

וַיֵּתֵב בָּהּ:

מֵאֵי יִאֵיר בֶּן מִנְשָׁה הַלֵּל וַיִּלְכֹּד

אֶת חֲזֵיתֵיהֶם וַיִּקְרָא אֶת־הֶן

חֲזֵית יִאֵיר:

וַיִּאֵיר בֶּר מִנְשָׁה אֶזְל וּכְבֹּשׁ יֵת

כַּפְרֵי־הָהָן וַיִּקְרָא יֵתֶהּ כַּפְרֵי יִאֵיר:

חֲזֵיתֵיהֶם. כַּפְרֵי־הָהָן: וַיִּקְרָא אֶת־הֶן חֲזֵית

יִאֵיר. לְפִי שֶׁלֹּא הָיוּ לֹו בָנִים קִרְאָם בְּשֵׁמוֹ

פרשת מטות – מפטיר – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

לזכרון:

מב וְנִבַּח הָלֵךְ וַיִּלְכֹּד אֶת קִנְיָת

וְאֶת בְּנֹתֶיהָ וַיִּקְרָא לָהּ נִבַּח

בְּשֵׁמוֹ: (פפפ)

וְנִבַּח אֲזַל וַכְּבַשׁ יֵת קִנְיָת וַיֵּת כַּפְרָנָהָא

וַיִּקְרָא לָהּ נִבַּח בְּשֵׁמָהּ:

ויקרא לה נבח. לה אינו מפיק ה"א.

וראיתי ביסודו של רבי משה הדרשן, לפי

שלא נתקיים לה שם זה לפיכך הוא רפה,

שמשמע מדרשו כמו לא. ותמהני מה

פרשת מטות – מפטיר – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

ידרוש בשתי תיבות הדומות לה, ויאמר

לה בועז, לבנות לה בית:

חסלת פרשת מטות:

פרשת מסעי – ראשון – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

כרשת

מסעי

עם אונקלוס ורש"י

פרשת מסעי – ראשון – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

פרשת מסעי

במדבר פרק-לג

אֵלֶּלָה מִסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר

יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעַבְדָּתָם

בְּיַד מִלְּחָמָה וְאַהֲרֹן:

אֵלֶּיךָ מִטְּלֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי נִפְקוּ

מֵאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם לְחֵילֵיהוֹן בְּיַד

דְּמִלְחָמָה וְאַהֲרֹן:

פרשת מסעי – ראשון – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

**אלה מסעי. למה נכתבו המסעות הללו,
להודיע חסדיו של מקום. שאף על פי
שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר,
לא תאמר שהיו נעים ומטולטלים ממסע
למסע כל ארבעים שנה ולא היתה להם
מנוחה, שהרי אין כאן אלא ארבעים
ושתיים מסעות, צא מהם י"ד, שכולם היו
בשנה ראשונה קודם גזרה, משנסעו
מרעמסם עד שבאו לרתמה שמשם
נשתלחו המרגלים, שנאמר ואחר נסעו
העם מחצרות וגו', שלח לך אנשים וגו',**

פרשת מסעי – ראשון – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

**וכאן הוא אומר ויסעו מחצרות ויהנו
ברתמה, למדת שהיא במדבר פארן. ועוד
הוצא משם שמונה מסעות שהיו לאחר
מיתת אהרן, מהר ההר עד ערבות מואב
בשנת הארבעים, נמצא שכל שמנה
ושלשים שנה לא נסעו אלא עשרים
מסעות, זה מיסודו של ר' משה הדרשן.
ורבי תנחומא דרש בו דרשה אחרת, משל
למלך שהיה בנו חולה, והוליכו למקום
רחוק לרפאותו, כיון שהיו חוזרין, התחיל
אביו מונה כל המסעות, אמר לו, כאן**

פרשת מסעי – ראשון – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

ישננו, כאן הוקרנו, כאן הששת את ראשך

וכו':

ב ויכתב משה את מוצאיהם

למסעיהם על פי יהוה ואלה

למסעיהם למוצאיהם:

וכתב משה ית מפקניהון למטלניהון

על מימרא דיי ואלין למטלניהון

למפקניהון:

ג ויסעו מרעמסם בחדש

פרשת מסעי – ראשון – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

הֲרֵאשׁוֹן בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם

לַחֹדֶשׁ הֲרֵאשׁוֹן מִמַּחֲרַת

הַפֶּסַח יֵצְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיַד

רָמָה לְעֵינַי כָּל מִצְרַיִם:

וְנָטְלוּ מִרְעָמַסּ בִּירְחָא קִדְמָא

בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹמָא לִירְחָא קִדְמָא

מִבֶּתֶר יוֹמָא דְּפֶסַח נִפְקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל

בְּרִישׁ גְּלִי לְעֵינַי כָּל מִצְרָאִי:

דְּוּמִצְרַיִם מִקְבָּרִים אֵת אֲשֶׁר

פרשת מסעי – ראשון – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

הִכָּה יְהוָה בָּהֶם כָּל בְּכוֹר

וּבְאֵלֵהֶם עֲשֵׂה יְהוָה

שְׂפָטִים:

וּמִצְרָאִי מִקְבְּרִין יָת דִּי קִטֵּל יִי בְּהוֹן

כָּל בּוֹכְרָא וּבִטְעוֹתֶהוֹן עֶבֶד יִי דִינִין:

וּמִצְרִים מִקְבְּרִים. טְרוּדִים בְּאֵבֶל:

הַ וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִרְעַמִּים

וַיַּחֲנוּ בְּסֹכֹת:

פרשת מסעי – ראשון – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

וַנִּטְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמִס וְשָׂרוּ
בְּסֹכֹת:

וַיִּסְעוּ מִסֹּכֹת וַיַּחֲנוּ בְּאֶתֶם
אֲשֶׁר בְּקִצָּה הַמִּדְבָּר:

וַנִּטְלוּ מִסֹּכֹת וְשָׂרוּ בְּאֶתֶם דִּי בְּסֵטֶר
מִדְבָּרָא:

וַיִּסְעוּ מֵאֶתֶם וַיָּשֻׁב עַל פִּי
הַחִירָת אֲשֶׁר עַל פְּנֵי בַּעַל

פרשת מסעי – ראשון – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

צִפּוֹן וַיַּחֲנוּ לְפָנַי מִגְדָּל:

וַנִּטְלוּ מֵאֲתָם וְתָב עַל פּוֹם חִירְתָּא דִּי

קָדָם בְּעֵיל צִפּוֹן וְשָׂרוּ קָדָם מִגְדָּל:

ח וַיִּסְעוּ מִפָּנַי הַחִירָת וַיַּעֲבְרוּ

בְּתוֹךְ הַיָּם הַמִּדְבָּרָה וַיִּלְכוּ

דֶּרֶךְ שְׁלֹשָׁת יָמִים בְּמִדְבָּר

אֲתָם וַיַּחֲנוּ בְּמִרְה:

וַנִּטְלוּ מִן פּוֹם חִירְתָּא וַעֲבְרוּ בְּגוֹ יָמָא

פרשת מסעי – ראשון – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

לְמַדְבָּרָא וְאַזְלוּ מֵהַלֶּךְ תִּלְתָּא יוֹמִין

בְּמַדְבָּרָא דְאַתֶּם וְשִׁרוּ בְּמִרְהָ:

ט וַיִּסְעוּ מִמִּרְהָ וַיָּבֹאוּ אֵילָמָה

וּבְאֵילָם שְׁתֵּים עָשָׂרָה עֵינֹת

מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ

שָׁם:

וַנֵּטְלוּ מִמִּרְהָ וְאַתּוּ לְאֵילָם וּבְאֵילָם

תְּרֵי עָשָׂר מִבּוּעֵין דְּמִין וְשִׁבְעֵין דְּקָלִין

וְשִׁרוּ תִּמְן:

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

וַיִּסְעוּ מֵאֵילָם וַיַּחֲנוּ עַל יַם

סוּף:

וַנָּטְלוּ מֵאֵילָם וְשָׂרוּ עַל יַמָּא דְסוּף:

שני

וַיִּסְעוּ מִיָּם סוּף וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבָּר

סין:

וַנָּטְלוּ מִיַּמָּא דְסוּף וְשָׂרוּ בְּמִדְבָּרָא

דְסין:

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

יב וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַּר סִין וַיַּחֲנוּ

בְּדַפְקָה׃

וַנָּטְלוּ מִמִּדְבַּר אֲדָמִין וַיָּשָׁרוּ בְּדַפְקָה׃

יג וַיִּסְעוּ מִדַּפְקָה וַיַּחֲנוּ בְּאֵלוֹשׁ׃

וַנָּטְלוּ מִדַּפְקָה וַיָּשָׁרוּ בְּאֵלוֹשׁ׃

יד וַיִּסְעוּ מֵאֵלוֹשׁ וַיַּחֲנוּ

בְּרַפִּידִם וְלֹא הָיָה שָׁם מַיִם

לָעָם לְשִׁתּוֹת׃

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

וְנִטְלוּ מֵאֲלוֹשׁ וְשָׂרוּ בְּרַפִּידִם וְלֹא הָוָה

תִּמְן מֵיָא לְעֵמָּא לְמִשְׁתֵּי:

טו וַיִּסְעוּ מִרַפִּידִם וַיַּחֲנוּ

בְּמִדְבַּר סִינִי:

וְנִטְלוּ מִרַפִּידִם וְשָׂרוּ בְּמִדְבָּרָא דְסִינִי:

טז וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַּר סִינִי וַיַּחֲנוּ

בְּקִבְרֹת הַתְּאֵוָה:

וְנִטְלוּ מִמִּדְבָּרָא דְסִינִי וְשָׂרוּ בְּקִבְרֵי

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

דְּמַשְׁאֲלִי:

יִזְוִיסְעוּ מִקְבָּרֹת הַתְּאֻה וַיַּחֲנוּ

בַּחֲצֹרֹת:

וַנִּטְּלוּ מִקְבְּרֵי דְמַשְׁאֲלִי וְשָׂרוּ בַּחֲצֹרֹת:

יח וַיִּסְעוּ מִחֲצֹרֹת וַיַּחֲנוּ

בְּרֵת־מָה:

וַנִּטְּלוּ מִחֲצֹרֹת וְשָׂרוּ בְּרֵת־מָה:

ויחנו ברתמה. על שם לשון הרע של

מרגלים, שנאמר מה יתן לך ומה יוסיף לך

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

לשון רמיה חצי גבור שנונים עם גחלי

רתמים:

יט ויסעו מרתמה ויחנו ברמון

פרץ:

ונטלו מרתמה ושרו ברמון פרץ:

כ ויסעו מרמון פרץ ויחנו

בלבנה:

ונטלו מרמון פרץ ושרו בלבנה:

כא ויסעו מלבנה ויחנו ברפה:

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

וַנִּטְלוּ מִלְּבָנָה וְשָׂרוּ בְּרָסָה:

כב וַיִּסְעוּ מִרְפָּה וַיַּחֲנוּ

בְּקֹהֶלְתָּה:

וַנִּטְלוּ מִרְסָה וְשָׂרוּ בְּקֹהֶלְתָּה:

כג וַיִּסְעוּ מִקֹּהֶלְתָּה וַיַּחֲנוּ בְּהַר

שֹׁפָר:

וַנִּטְלוּ מִקֹּהֶלְתָּה וְשָׂרוּ בְּטוֹרָא דְשֹׁפָר:

כד וַיִּסְעוּ מִהַר שֹׁפָר וַיַּחֲנוּ

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

בַּחֲרָדָה:

וְנָטְלוּ מִטּוֹרָא דְשֹׁפָר וְשָׂרוּ בַחֲרָדָה:

בה וַיִּסְעוּ מִחֲרָדָה וַיַּחֲנוּ

בַּמִּקְהֵלֹת:

וְנָטְלוּ מִחֲרָדָה וְשָׂרוּ בַּמִּקְהֵלֹת:

כו וַיִּסְעוּ מִמִּקְהֵלֹת וַיַּחֲנוּ

בְּתַחַת:

וְנָטְלוּ מִמִּקְהֵלֹת וְשָׂרוּ בְּתַחַת:

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

כז וַיִּסְעוּ מִתַּחַת וַיַּחֲנוּ בְּתַרְחִ:

וַנָּטְלוּ מִתַּחַת וְשָׂרוּ בְּתַרְחִ:

כח וַיִּסְעוּ מִתַּרְח וַיַּחֲנוּ

בְּמַתְקָה:

וַנָּטְלוּ מִתַּרְח וְשָׂרוּ בְּמַתְקָה:

כט וַיִּסְעוּ מִמַּתְקָה וַיַּחֲנוּ

בְּחַשְׁמוֹנָה:

וַנָּטְלוּ מִמַּתְקָה וְשָׂרוּ בְּחַשְׁמוֹנָה:

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

ל וַיִּסְעוּ מִחֲשֹׁמֶנָה וַיַּחֲנוּ

בְּמוֹסְרוֹת:

וַנָּטְלוּ מִחֲשֹׁמוֹנָה וְשָׂרוּ בְּמוֹסְרוֹת:

לֹא וַיִּסְעוּ מִמוֹסְרוֹת וַיַּחֲנוּ בְּבִנֵי

יַעֲקֹב:

וַנָּטְלוּ מִמוֹסְרוֹת וְשָׂרוּ בְּבִנֵי יַעֲקֹב:

לב וַיִּסְעוּ מִבְּנֵי יַעֲקֹב וַיַּחֲנוּ

בְּחֹר הַגְּדָד:

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

וְנָטְלוּ מִבְּנֵי יַעֲקֹב וְשָׂרוּ בְּחֹר הַגְּדָד:

לֹא וַיִּסְעוּ מֵאֶחָד הַגְּדָד וַיַּחֲנוּ

בִּיַּטְבַּתָּה:

וְנָטְלוּ מֵאֶחָד הַגְּדָד וְשָׂרוּ בִּיַּטְבַּתָּה:

לֹא וַיִּסְעוּ מִיַּטְבַּתָּה וַיַּחֲנוּ

בְּעֵבְרָנָה:

וְנָטְלוּ מִיַּטְבַּתָּה וְשָׂרוּ בְּעֵבְרָנָה:

לֹא וַיִּסְעוּ מֵעֵבְרָנָה וַיַּחֲנוּ

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

בַּעֲצִיּוֹן גִּבּוֹר:

וְנָטְלוּ מֵעֲבֹרֹנָה וְשָׂרוּ בַּעֲצִיּוֹן גִּבּוֹר:

לֹא וַיִּסְעוּ מֵעֲצִיּוֹן גִּבּוֹר וַיַּחֲנוּ

בַּמִּדְבָּר צֵן הוּא קִנְדָּשׁ:

וְנָטְלוּ מֵעֲצִיּוֹן גִּבּוֹר וְשָׂרוּ בַּמִּדְבָּרָא דְצֵן

הִיא רִקְמָה:

לֹא וַיִּסְעוּ מִקִּנְדָּשׁ וַיַּחֲנוּ בְּהָר

הַהָר בְּקִנְצָה אֶרֶץ אֲדוּם:

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

וְנִטְלוּ מִרְקָם וְשָׂרוּ בְּהוֹר טוֹרָא בְּסִיפֵי

אַרְעָא דְּאָדוּם:

לֹחַ וַיַּעַל אֶתְהוֹרֵן הַכֹּהֵן אֶל הוֹר

הַהוּר עַל פִּי יְהוָה וַיָּמָת שָׁם

בְּשָׁנָת הָאֲרֻבַּעִים לְצֵאת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ

הַחֲמִישִׁי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ:

וּסִלַּק אֶתְהוֹרֵן כְּהֵנָּה לְהוֹר טוֹרָא עַל

מִימָרָא דִּי וּמִית תַּמָּן בְּשָׁנָת אֲרֻבַּעִין

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

לְמִפְּקֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם

בִּירְחָא חֲמִשָּׁה בַּחַד לִירְחָא:

עַל פִּי ה'. מִלְּמַד שִׁמְת בְּנִשְׁיָקָה:

לֹט וְאַהֲרֹן בֶּן שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים

וּמֵאֵת שָׁנָה בְּמָתוֹ בָּחֹר הָחֹר:

(ס)

וְאַהֲרֹן בַּר מֵאָה וְעֶשְׂרִין וְתֵלַת שָׁנִין

כֹּד מִית בְּהוֹר טוֹרָא:

מ וַיִּשְׁמַע הַכֹּהֲנֵי מֶלֶךְ עָרֹד

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

וְהוּא יָשָׁב בְּנֶגֶב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן

בְּבֹא בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

וַיִּשְׁמַע כְּנַעֲנָה מֶלֶכָּא דְעָרֵד וְהוּא יָתֵב

בְּדְרוֹמָא בְּאֶרְעָא דְכְנָעַן בְּמִיתֵי בְנֵי

יִשְׂרָאֵל:

וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי. כֹּאן לְמַדָּךְ שְׁמִיתָת אַהֲרֹן

הִיא הַשְּׁמוּעָה שֶׁנִּסְתַּלְקוּ עֲנָנֵי כְבוֹד,

וּכְסֻבּוֹר שֶׁנִּתְּנָה רִשּׁוֹת לַהֲלָחִם בִּישְׂרָאֵל,

לְפִיכָךְ חֲזַר וְכָתַבָּה:

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

מא וַיִּסְעוּ מֵהָרְ הָהָר וַיַּחֲנוּ

בְּצִלְמוֹנָה:

וַנָּטְלוּ מֵהָר טוֹרָא וְשָׂרוּ בְּצִלְמוֹנָה:

מב וַיִּסְעוּ מִצִּלְמוֹנָה וַיַּחֲנוּ

בְּפוֹנוֹן:

וַנָּטְלוּ מִצִּלְמוֹנָה וְשָׂרוּ בְּפוֹנוֹן:

מג וַיִּסְעוּ מִפוֹנוֹן וַיַּחֲנוּ בְּאַבּוֹת:

וַנָּטְלוּ מִפוֹנוֹן וְשָׂרוּ בְּאַבּוֹת:

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

מדַ וַיִּסְעוּ מֵאֲבֹת וַיַּחֲנוּ בְּעֵי

הָעֲבָרִים בְּגִבּוֹל מִזְרָאבִּ:

וַנִּטְּלוּ מֵאֲבֹת וַיָּשְׁרוּ בְּמִגְזַת עֲבָרָאִי

בְּתַחֲוֹם מִזְרָאבִּ:

בְּעֵי הָעֲבָרִים. לְשׁוֹן חֲרָבוֹת וְגָלִים, כְּמוֹ

לְעֵי הַשָּׂדֶה, שֶׁמֹּז אֶת יְרוּשָׁלַיִם לְעֵיִם:

מֵה וַיִּסְעוּ מֵעֵיִם וַיַּחֲנוּ בְּדִיבּוֹן

גָּדִ:

וַנִּטְּלוּ מִמִּגְזַתָּא וַיָּשְׁרוּ בְּדִיבּוֹן גָּדִ:

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

מו וַיִּסְעוּ מִדִּיבֹן גָּד וַיַּחֲנוּ

בְּעֵלְמוֹן דְּבַלְתִּימָה:

וַנָּטְלוּ מִדִּיבֹן גָּד וְשָׂרוּ בְּעֵלְמוֹן

דְּבַלְתִּימָה:

מו וַיִּסְעוּ מֵעֵלְמוֹן דְּבַלְתִּימָה

וַיַּחֲנוּ בְּהָרֵי הָעֲבָרִים לִפְנֵי

נָבוֹ:

וַנָּטְלוּ מֵעֵלְמוֹן דְּבַלְתִּימָה וְשָׂרוּ בְּטוֹרֵי

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

דַּעְבְּרָאִי דְקָדָם נְבוֹ:

מַח וַיִּסְעוּ מֵהָרִי הָעֲבָרִים וַיַּחֲנוּ

בְּעֶרְבֹת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יִרְחוֹ:

וַנִּטְלוּ מִטּוֹרֵי דַעְבְּרָאִי וְשָׂרוּ בְּמִישְׁרֵיָא

דְּמוֹאָב עַל יַרְדֵּנָא דִירְחוֹ:

מִט וַיַּחֲנוּ עַל הַיַּרְדֵּן מִבֵּית

הַיְשָׁמֹת עַד אֲבֵל הַשְּׁטִיִּם

בְּעֶרְבֹת מוֹאָב: (ה)

פרשת מסעי – שני – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

וַיֵּשְׁרוּ עַל יַרְדֵּנָא מִבֵּית יִשְׁמֹת עַד

מִיֵּשֶׁר שְׁטִין בְּמִישְׁרֵיָא דְּמוֹאֵב:

מבית הישמת עד אבל השטים. כאן

למדך שיעור מחנה ישראל י"ב מ"ל,

דאמר רבה בר בר חנה, לדידי חזי לי ההוא

אתרא וכו': אבל השטים. מישור של

שטים, אבל שמו:

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיא! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

שלישי -

במחוברות

חמישי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּעֶרְבֹת

מִזְרָאב עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ לֵאמֹר:

וּמִלֵּיל יִי עִם מֹשֶׁה בְּמִישְׁרֵי אֲדָמָאב

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיא! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

עַל יַרְדְּנָא דִּירְחוּ לְמִימָר:

נֹא דִבֵּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם

עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן אֵל אֶרֶץ

כְּנָעַן:

מִלֵּל עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן אֲרִי

אֶתוֹן עֹבְרִין יְתַ יַרְדְּנָא לְאַרְעָא דְכְנָעַן:

כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן וְגו' וְהוֹרַשְׁתֶּם

וְגו'. וְהָלֹא כִמָּה פַעֲמִים הוֹזְהָרוּ עַל כֵּךְ,

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

אלא כך אמר להם משה, כשאתם עוברים
בירדן ביבשה, על מנת כן תעברו, ואם
לאו, מים באין ושוטפין אתכם, וכן מצינו
שאמר להם יהושע בעודם בירדן:

נב וְהוֹרֵשְׁתֶּם אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל
הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְאַבְדֶּתֶם אֶת
כָּל מִשְׁכֵּי־תֶם וְאֵת כָּל צִלְמֵי
מִסְכֹּתֶם תֵּאַבְדוּ וְאֵת כָּל
בְּמוֹתֶם תִּשְׁמִידוּ:

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וְתִתְּרוּ כֹּחַ יְתָ כָּל יְתֵבִי אֶרֶץ מִן

קִדְמֵיכֹחַ וְתִבְדּוּן יְתָ כָּל בֵּית סִגְדָהוֹן

וְיֵת כָּל צִלְמֵי מִתְכַּתְהוֹן תִּבְדּוּן וְיֵת כָּל

בְּמִתְהוֹן תִּשְׁצוּן:

וְהוֹרֶשְׁתֶּם. וְגִרְשֶׁתֶם: מִשְׁכִּיתֶם. כְּתִרְגוּמוֹ

בֵּית סִגְדָהוֹן, עַל שֵׁם שֶׁהָיוּ מִסְכְּכִין אֶת

הַקֶּרֶקַע בְּרִצְפַת אֲבָנִים שֶׁל שִׁישׁ,

לְהִשְׁתַּחֲוֹת עֲלֵיהֶם בְּפִישׁוּט יָדִים וְרַגְלִים,

כְּדַכְתִּיב וְאֲבָן מִשְׁכִּית לֹא תִתְּנוּ בְּאַרְצְכֶם

לְהִשְׁתַּחֲוֹת עֲלֵיהֶם: מִסְכַּתֶּם. כְּתִרְגוּמוֹ

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

מתכתהון:

נג וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ

וְיִשְׁבְּתֶם בָּהּ כִּי לָכֶם נָתַתִּי

אֶת הָאָרֶץ לְרֵשֶׁת אֹתָהּ:

וְתִתְּרוּ כֹּון יֵת יִתְּבִי אֶרֶץ וְתִתְּבוֹן בָּהּ

אֲרִי לְכוֹן יִהְיֶה יֵת אֶרֶץ לְמִירַת

יֵתָהּ:

וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ. וְהוֹרַשְׁתֶּם אֹתָהּ

מִיֹּשְׁבֶיהָ, וְאִזּוּ יִשְׁבְּתֶם בָּהּ, תֹּוכְלוּ

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

להתקיים בה, ואם לאו, לא תוכלו

להתקיים בה:

נד וְהִתְנַחֲלֶתֶם אֶת הָאָרֶץ

בְּגֹרֶל לְמִשְׁפַּחְתֵּיכֶם לְרֹב

תִּרְבוּ אֶת נַחֲלָתוֹ וְלִמְעַט

תִּמְעִיט אֶת נַחֲלָתוֹ אֶל אֲשֶׁר

יֵצֵא לוֹ שְׁמָהּ הַגֹּרֶל לוֹ יִהְיֶה

לְמִטּוֹת אֲבֹתֵיכֶם תִּתְנַחֲלוּ:

וְתַחֲסִנוּן יֵת אֶרְעָא בְּעַדְבָא לְזִרְעִיתְכוֹן

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

לְסַגִּיאִי תַּסְגֹּן יְת אַחֲסַנְתְּהוֹן וְלַזְעִירִי

תַּזְעִירוֹן יְת אַחֲסַנְתְּהוֹן לְדִפּוֹק לָהּ

תַּמָּן עֲדָבָא דִּי לָהּ יְהִי לְשִׁבְטִי

אַבְהַתְכוֹן תַּחֲסִנוֹן:

אל אשר יצא לו שמה. מקרא קצר הוא

זה, אל מקום אשר יצא לו שמה הגורל, לו

יהיה: למטות אבותיכם. לפי חשבון

יוצאי מצרים. דבר אחר, בשנים עשר

גבולין כמנין השבטים:

נה וְאֵם לֹא תוֹרִישׁוּ אֶת יִשְׂרָאֵל

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְהִיא אֲשֶׁר

תֹּותִירוּ מֵהֶם לְשָׁכִים

בְּעֵינֵיכֶם וְלִצְנִינָם בְּצַדֵּיכֶם

וְצָרְרוּ אֶתְכֶם עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר

אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ:

וְאִם לֹא תִתְּרוּן יִתְּתֵבִי אֶרֶץ מִן

קִדְמִיכֹון וִיְהִי דִי תִשְׁאֲרוֹן מִנְהוֹן לְסִיעֹן

נִטְלֹן זֵין לְקַבְּלִיכֹון וְלִמְשָׁרִין מִקַּפְּנִכֹון

וִיעִיקוֹן לְכוֹן עַל אֶרֶץ דִי אַתּוֹן יִתְּבִין

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

בָּה:

וְהִיא אֲשֶׁר תֹּותִירוּ מֵהֶם. יִהְיוּ לָכֶם

לְרֵעָה: לְשָׁכִים בְּעֵינֵיכֶם. לִיתְדוֹת

הַמִּנְקָרוֹת עֵינֵיכֶם, תִּרְגֹּם שֶׁל יִתְדוֹת,

שִׁיכִיא: וְלִצְנִינִם. פֹּותִירִים בּוֹ הַפֹּותִירִים

לְשׁוֹן מִסּוּכָת קוֹצִים, הַסּוּכָת אֶתְכֶם

לְסִגּוֹר וּלְכֹלֹא אֶתְכֶם, מֵאֵין יוֹצֵא וּבֹא:

וְצָרְרוּ אֶתְכֶם. כְּתִרְגֹּמוֹ:

נֹו וְהִיא פֶּאֶשֶׁר דְּמִיתִי לַעֲשׂוֹת

לָהֶם אֶעֱשֶׂה לָכֶם: (פ)

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וַיְהִי כִּמָּא דִּי חֲשַׁבִּית לְמַעַבְד לְהוֹן

אַעֲבֹד לְכוּן:

במדבר פרק-לד

אֲוִידְבָר יְהוָה אֵל מַנְשָׁה לְאָמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מַנְשָׁה לְמִימָר:

ב צו אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ

אֲלֵהֶם כִּי אֲתֶם בָּאִים אֵל

הָאָרֶץ כְּנַעַן זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר

תִּפְּלֹ לָכֶם בְּנַחֲלָה אָרֶץ כְּנַעַן

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

לְגַבְּלֹתִיָּהּ:

פֶּקֶד יְתַבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן אֲרִי

אֶתוֹן עָאֵלִין לְאֶרְעָא דְכַנְעֵן דָּא אֶרְעָא

דִּי תִתְּפִלַּג לְכוֹן בְּאַחְסָנָא אֶרְעָא

דְכַנְעֵן לְתַחֲוִמָּאָה:

זאת הארץ אשר תפל לכם וגו'. לפי

שהרבה מצות נוהגות בארץ ואין נוהגות

בחוצה לארץ, הוצרך לכתוב מצרני גבולי

רוחותיה סביב, לומר כך, מן הגבולין

הללו ולפנים המצות נוהגות: תפול לכם.

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

על שם שנתחלקה בגורל, נקראת חלוקה
לשון נפילה. ומדרש אגדה אומר, על ידי
שהפיל הקב"ה שריהם של שבעים
אומות מן השמים וכפתן לפני משה, אמר
לו, ראה אין בהם עוד כח:

וַיְהִיָּה לָכֶם פֶּֽאֶת נֶגֶב מִמֶּדֶבֶר
צֵן עַל יְדֵי אֲדוֹם וַיְהִיָּה לָכֶם
גְּבוּל נֶגֶב מִקְצֵה יָם הַמֶּלַח
קִדְמָה:

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וַיְהִי לְכוֹן רוּחַ דְּרוֹמָא מִמִּדְבָּרָא דְּצִן

עַל תְּחוּמֵי אֱדוֹם וַיְהִי לְכוֹן תְּחוּם

דְּרוֹמָא מְסִיפֵי יַמָּא דְּמִלְחָא קְדוֹמָא:

וְהָיָה לָכֵם פֶּאת נֹגֵב. רוּחַ דְּרוּמִית אֲשֶׁר מִן

הַמִּזְרָח לְמַעֲרָב: מִמִּדְבַּר צִין. אֲשֶׁר אֵצֶל

אֱדוֹם, מִתְחִילָת מַקְצוּעַ דְּרוּמִית מִזְרָחִית

שֶׁל אֶרֶץ תְּשַׁעַת הַמִּטּוֹת. כִּי־צַד, שֶׁלֹּשׁ

אֲרָצוֹת יוֹשְׁבוֹת בְּדְרוֹמָה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

זוֹ אֵצֶל זֶה, קֶצֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם, וְאֶרֶץ אֱדוֹם

כּוֹלָה, וְאֶרֶץ מוֹאָב כּוֹלָה. אֶרֶץ מִצְרַיִם

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

**במקצוע דרומית מערבית, שנאמר
בפרשה זו מעצמון נחלה מצרים והיו
תוצאותיו הימה, ונחל מצרים היה מהלך
על פני כל ארץ מצרים, שנאמר מן
השיחור אשר על פני מצרים, ומפסיק בין
ארץ מצרים לארץ ישראל. וארץ אדום
אצלה לצד המזרח, וארץ מואב אצל ארץ
אדום, בסוף הדרום למזרח. וכשיצאו
ישראל ממצרים, אם רצה המקום לקרב
את כניסתם לארץ, היה מעבירם את
הנילוס לצד צפון ובאין לארץ ישראל,**

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

**ולא עשה כן, וזהו שנאמר ולא נחם
אלהים דרך ארץ פלשתים, שהם יושבים
על הים במערבה של ארץ כנען, כענין
שנאמר בפלשתים יושבי חבל הים גוי
ברתים, ולא נחם אותו הדרך, אלא הסיבן
והוציאם דרך דרומה אל המדבר, והוא
שקראו יחזקאל מדבר העמים, לפי שהיו
כמה אומות יושבים בצדה והולכין אצל
דרומה מן המערב כלפי מזרח תמיד, עד
שבאו לדרומה של ארץ אדום, ובקשו
ממלך אדום שיניחם לעבור דרך ארצו**

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

**וּלְהַכְנִס לָאָרֶץ דֶּרֶךְ רַחֲבָה, וְלֹא רֹצֵה,
וְהוֹצֵרוּ לְסָבוּב אֶת כָּל דְּרוֹמָה שֶׁל אָדָם
עַד בּוֹאם לְדְרוֹמָה שֶׁל אֶרֶץ מוֹאָב, שֶׁנֶּאֱמַר
וְגַם אֶל מֶלֶךְ מוֹאָב שְׁלַח וְלֹא אָבָה, וְהִלְכוּ
כָּל דְּרוֹמָה שֶׁל מוֹאָב עַד סוּפָה, וּמִשָּׁם
הִפְכוּ פָנֵיהֶם לְצָפוֹן, עַד שֶׁסָּבּוּ כָּל מִצָּר
מִזְרָחִי שְׁלַח לְרַחֲבָה, וּכְשֶׁכֻּלּוֹ אֶת מִזְרָחָה,
מִצְאוּ אֶת אֶרֶץ סִיחֹון וְעֹזָה, שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבֵי
בְּמִזְרָחָה שֶׁל אֶרֶץ כְּנָעַן, וְהִירְדָן מִפְּסִיק
בֵּינֵיהֶם, וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר בִּפְתָח, וַיֵּלֶךְ בְּמִדְבָּר
וַיִּסָּב אֶת אֶרֶץ אָדָם וְאֶת אֶרֶץ מוֹאָב וַיָּבֹא**

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

**ממזרה שמש לארץ מואב, וכבשו את
ארץ סיחון ועוג שהיתה בצפונה של ארץ
מואב, וקרבו עד הירדן, והוא כנגד מקצוע
צפונית מערבית של ארץ מואב. נמצא
שארץ כנען שבעבר הירדן למערב, היה
מקצוע דרומית מזרחית שלה אצל אדום:**

**ד וְנָסַב לָכֶם הַגְּבוּל מִנֶּגֶב
לַמִּעֲלָה עֲקֹרֵבִים וְעָבַר צָנָה
(והיה) וְהָיוּ תוֹצְאָתָיו מִנֶּגֶב
לְקֶדֶשׁ בְּרִנֵּעַ וַיֵּצֵא חֲצֵר אֲדָר**

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וְעֵבֶר עֲצֻמָּה:

וַיִּסְחָר לְכוֹן תְּחוּמָּא מְדְרוּמָּא לְמִסְקָנָא

דְּעִקְרָבִים וַיַּעֲבֵר לְצֵן וַיְהוֹן מִפְּקֻנֹּהִי

מְדְרוּמָּא לְרָקִם גִּיּאָה וַיִּפּוֹק לַחֲצָר

אֲדָר וַיַּעֲבֵר לְעֲצֻמוֹן:

וְנִסַּב לָכֶם הַגְּבוּל מִנֶּגֶב לְמַעַלָּה עִקְרָבִים.

כָּל מִקּוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וְנִסַּב אוֹ וַיֵּצֵא, מִלְּמַד

שֶׁלֹּא הָיָה הַמִּצָּר שׁוּה, אֲלֹא הוֹלֵךְ וַיֵּצֵא

לַחוּץ, יוֹצֵא הַמִּצָּר וְעוֹקֵם לְצַד צְפוֹנוֹ שֶׁל

עוֹלָם בְּאִלְכֶסוֹן לְמַעֲרָב, וְעוֹבֵר הַמִּצָּר

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

**בדרומה של מעלה עקרים, נמצא מעלה
עקרים לפני מן המצר: ועבר צנה. אל
צין כמו מצרימה: והיו תוצאותיו.
קצותיו, בדרומה של קדש ברנע: ויצא
חצר אדר. מתפשט המצר ומרחיב לצד
צפון של עולם, ונמשך עוד באלכסון
למערב ובא לו לחצר אדר, ומשם לעצמון
ומשם לנחל מצרים. ולשון ונסב האמור
כאן, לפי שכתב ויצא חצר אדר, שהתחיל
להרחיב משעבר את קדש ברנע, ורוחב
אותה רצועה שבלטה לצד צפון היתה**

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

מקדש ברנע עד עצמון, ומשם והלאה
נתקצר המצר, ונסב לצד הדרום ובא לו
לנחל מצרים, ומשם לצד המערב אל הים
הגדול, שהוא מצר מערבה של כל ארץ
ישראל, נמצא שנחל מצרים במקצוע
מערבית דרומית:

ה וְנָסַב הַגְּבוּל מֵעֶצְמוֹן נַחֲלָה
מִמִּצְרַיִם וְהָיוּ תוֹצְאֹתָיו הַיָּמָה:
וַיִּסְתַּח תְּחוּמָּא מֵעֶצְמוֹן לַנַּחֲלָה
דְּמִצְרַיִם וַיְהוּן מִפְּקִנְוֵהי לְיָמָא:

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

והיו תוצאותיו הימה. אל מצר המערב,

שאינ עוד גבול נגב מאריך לצד המערב

משם והלאה:

ו וגבול ים והיה לכם הים

הגדול וגבול זה יהיה לכם

גבול ים:

ותחום מערבא ויהי לכון ימא רבא

ותחומה דין יהא לכון תחום מערבא:

וגבול ים. ומצר מערבי מהו: והיה לכם

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיא! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

הים הגדול. למצר: וגבול. הנסין שבתוך

הים אף הם מן הגבול, והם איים שקורין

אינזול"ם:

וְזֶה יְהִי לָכֶם גְּבוּל צִפּוֹן מִן

הַיָּם הַגָּדֹל תִּתְּאוּ לָכֶם חֹר

הַחֹר:

וְדִין יְהִי לְכוֹן תְּחוֹם צִפּוֹנָא מִן יָמָא

רַבָּא תְּכוֹנוֹן לְכוֹן לְחֹר טוֹרָא:

גבול צפון. מצר צפון: מן הים הגדול

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיא! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

תתאו לכם הר ההר. שהוא במקצוע

צפונית מערבית, וראשו משפיע ונכנס

לתוך הים, ויש מרוחב הים לפנים הימנו

וחוצה הימנו: תתאו. תשפעו לכם, לנטות

ממערב לצפון אל הר ההר: תתאו. לשון

סיבה, כמו אל תא הרצים ותאי השער,

היציע, שקורין אפנדי"ץ, שהוא מוסב

ומשופע:

ה מהר ההר תתאו לבא חמת

והיו תוצאת הגבל צדדה:

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

מֵהוּר טוֹרָא תְּכֻנֹּן לְמַי חֶמֶת וִיהוּ

מִפְקָנוֹהִי דְתַחוּמָא לְצִדָּד:

מֵהָר הָהָר. תִּסְבוּ וּתִלְכוּ אֶל מִצַּר הַצִּפּוֹן

לְצַד הַמִּזְרָח, וּתִפְגְּעוּ בִלְבוֹא חֶמֶת, זֶה

אֲנִטּוּכִיָּא: תּוֹצְאוֹת הַגְּבוּל. סוֹפֵי הַגְּבוּל,

כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר תּוֹצְאוֹת הַגְּבוּל, אוֹ

הַמִּצַּר כָּלָה שֵׁם לְגַמְרִי וְאֵינוֹ עוֹבֵר לְהֵלֶךְ

כָּלָל, אוֹ מִשֵּׁם מִתְּפַשֵּׁט וּמִרְחִיב וִיּוֹצֵא

לְאַחֲזִירָיו לְהַמְשִׁיךְ לְהֵלֶךְ, בְּאֶלְכָסוֹן יוֹתֵר מִן

הָרוּחַב הָרֵאשׁוֹן, וְלַעֲנִין רוּחַב הַמִּדָּה

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיא! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

הראשון קראו תוצאות, ששם כלתה

אותה מדה:

ט וַיֵּצֵא הַגָּבֹל זַפְרָנָה וְהָיוּ

תוֹצְאוֹתָיו חֲצֵר עֵינָן זֶה יִהְיֶה

לָכֶם גָּבֹל צָפוֹן:

וַיִּפּוֹק תְּחוּמָּא לְזַפְרוֹן וַיְהוֹן מִפְּקָנוֹהִי

לְחֲצֵר עֵינָן דִּין יְהִי לְכוֹן תְּחוּם צָפוֹנָא:

וְהָיוּ תוֹצְאוֹתָיו חֲצֵר עֵינָן. הוּא הִיא סוּף

הַמִּצָּר הַצָּפוֹנִי, וְנִמְצְאוּ חֲצֵר עֵינָן בַּמִּקְצוֹעַ

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

צפֹּנִית מִזְרָחִית, וּמֶשֶׁם זְהֵאֵוִיתֶם לָכֶם

אֶל מִצַּר הַמִּזְרָחִי:

יְהִי־זְהֵאֵוִיתֶם לָכֶם לְגִבּוֹל קִדְמָה

מִיַּחֲצֵר עֵינָן שְׂפָמָה:

וְתִכְוֶנֶן לְכוֹן לְתַחֲוִם קְדוּמָא מִיַּחֲצֵר

עֵינָן לְשָׂפָם:

זְהֵאֵוִיתֶם. לְשׁוֹן הַסְּבָה וְנִטְיָה, כְּמוֹ

תַּתְּאוֹ: שְׂפָמָה. בַּמִּצַּר הַמִּזְרָחִי וּמֶשֶׁם

הַרְבֵּלָה:

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

יֵא וִירַד הַגְּבֵל מִשָּׁפָם הָרְבֵּלָה

מִקֶּדֶם לְעֵין וִירַד הַגְּבֵל וּמַחָה

עַל כֶּתֶף יָם כְּנֶרֶת קֹדְמָה:

וַיַּחֲזֶה תַּחֲוֵמָא מִשָּׁפָם לְרְבֵּלָה מִמְדִּנָּה

לְעֵין וַיַּחֲזֶה תַּחֲוֵמָא וַיִּמְטֵי עַל כִּיף יָם

גְּנוֹסֶר קְדוּמָא:

מִקֶּדֶם לְעֵין. שֵׁם מְקוֹם, וְהַמְצָר הוֹלֵךְ

בְּמִזְרָחוֹ, נִמְצָא הָעֵין לְפָנִים מִן הַמְצָר,

וּמֵאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל הוּא: וִירַד הַגְּבוּל. כֹּל

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

**שהגבול הולך מצפון לדרום הוא יורד
והולך: ומחה על כתף. עבר: ים כנרת
קדמה. שיהא ים כנרת תוך לגבול
במערב, והגבול במזרח ים כנרת, ומשם
ירד אל הירדן, והירדן מושך ובא מן
הצפון לדרום באלכסון, נוטה לצד מזרח
ומתקרב לצד ארץ כנען כנגד ים כנרת,
ומושך לצד מזרחה של ארץ ישראל כנגד
ים כנרת, עד שנופל בים המלח, ומשם
כלה הגבול בתוצאותיו אל ים המלח,
שממנו התחלת מצר מקצוע דרומית**

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

מזרחית, הרי סובבת אותה לארבע

רוחותיה:

יב וירד הגבול הירדנה והיו

תוצאתיו ים המלח זאת

תהיה לכם הארץ לגבולתיה

סביב:

ויחות תחומא לירדנא ויהון מפקננהי

לימא דמלחא דא תהי לכון ארעא

לתחומאה סחור סחור:

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

יְגַוִּיעוּ מִנְּשָׂה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

לֵאמֹר זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר

תִּתְּנַחֲלוּ אֹתָהּ בְּגֹרֶל אֲשֶׁר

צִוָּה יְהוָה לָתֵת לְתַשְׁעַת

הַמַּטֹּת וַחֲצֵי הַמַּטָּה:

וּפָקִיד מִנְּשָׂה יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִימַר

דָּא אֶרְעָא דְתַתְּחִסְנוֹן יִתָּהּ בְּעַדְבָא דִּי

פָּקִיד יֵי לְמַתָּן לְתַשְׁעַת שְׁבַטִין וּפְלָגוֹת

שְׁבַטָא:

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיא! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

יֶדְכִּי לְקַחְתִּי מִיַּד בְּנֵי הָרְאוּבֵנִי

לְבֵית אֲבוֹתָם וּמִיַּד בְּנֵי הַגָּדִי

לְבֵית אֲבוֹתָם וַחֲצִי מִיַּד

מִנִּשָּׁה לְקַחְתִּי נָחֳלָתָם:

אֲרִי קָבִילוּ שְׂבֻטָּא דְּבְנֵי רְאוּבֵן לְבֵית

אֲבוֹתָהוֹן וְשְׂבֻטָּא דְּבְנֵי גָד לְבֵית

אֲבוֹתָהוֹן וּפְלָגוֹת שְׂבֻטָּא דְּמִנִּשָּׁה

קָבִילוּ אַחֲסַנְתָּהוֹן:

טו שְׁנֵי הַמַּטֹּת וַחֲצִי הַמַּטֵּה

פרשת מסעי – שלישי – במחוברות חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

לְקַחְוּ נַחֲלָתָם מֵעֵבֶר לְיִרְדֵּן

יִרְחוּ קִדְמָה מִזְרָחָה: (פ)

תִּרְיֶן שְׁבֻטִין וּפְלָגוֹת שְׁבֻטָּא קְבִילוּ

אַחֲסַנְתְּהוֹן מִן עֵבֶר לְיִרְדֵּן דִּירְחוּ

קְדוּמָא מִדִּינְחָא:

קדמה מזרחה. אל פני העולם, שהם

במזרח, שרוח מזרחית קרויה פנים

ומערבית קרויה אחור, לפיכך דרום לימין

וצפון לשמאל:

פרשת מסעי – רביעי – במחוברות ששי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

רביעי -

במחוברות

ששי

וידבר יהוה אל משה לאמר:

ומליל יי עם משה למימר:

יז אלה שמות האנשים אשר

פרשת מסעי – רביעי – במחברות ששי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

יִנְחֲלוּ לָכֶם אֶת הָאָרֶץ אֲלֶעָזָר

הַכֹּהֵן וַיהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון:

אֵלֶּיךָ שְׁמַחַת גְּבֻרָא דִּי יַחְסְנוּן לְכוּן יְת

אַרְעָא אֲלֶעָזָר כֹּהֵנָא וַיהוֹשֻׁעַ בֶּר נֹון:

אשר ינחלו לכם. בשבילכם, כל נשיא

ונשיא אפוטרופוס לשבטו, ומחלק נחלת

השבט למשפחות ולגברים, ובזרר לכל

אחד ואחד חלק הגון, ומה שהם עושין

יהיה עשוי, באילו עשאום שלוחים. ולא

יתכן לפרש לכם זה, ככל לכם שבמקרא,

פרשת מסעי – רביעי – במחוברות ששי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

שֶׁאֵם כֵּן הִיָּה לוֹ לְכַתּוֹב יִנְחִילוּ לָכֶם, יִנְחִלוּ

מִשְׁמַע שֶׁהֵם נוֹחִלִים לָכֶם, בְּשִׁבְלָכֶם

וּבִמְקוֹמְכֶם כִּמוֹ ה' יִלְחָם לָכֶם:

יִחַ וְנִשְׂיָא אֶחָד נִשְׂיָא אֶחָד

מִמַּטָּה תִּקְחוּ לְנַחֵל אֶת הָאָרֶץ:

וְרָבָא חָד וְרָבָא חָד מְשַׁבְּטָא תְּסִבּוּן

לְאַחֲסֵנָא יְתֵ אֶרְעָא:

לְנַחֵל אֶת הָאָרֶץ. שִׁיְהֵא נוֹחֵל וְחוֹלֵק

אוֹתָהּ בִּמְקוֹמְכֶם:

פרשת מסעי – רביעי – במחוברות ששי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

יִשְׂרָאֵלָה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים לְמִטָּה

יְהוּדָה כָּלֵב בֶּן יִפְנֶה:

וְאֵלִין שְׁמֹת גְּבִירָא לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה

כָּלֵב בֶּר יִפְנֶה:

כ וְלְמִטָּה בְּנֵי שְׁמֵעוֹן שְׁמוֹאֵל

בֶּן עַמִּיהוּד:

וְלְשִׁבְטָא דְּבְנֵי שְׁמֵעוֹן שְׁמוֹאֵל בֶּר

עַמִּיהוּד:

פרשת מסעי – רביעי – במחוברות ששי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

כא לַמַּטֵּה בְּנֵי־מֶן אֱלִידֵד בֶּן

כֶּסֶלֹון:

לְשִׁבְטָא דְּבְנֵי־מֶן אֱלִידֵד בֶּן כֶּסֶלֹון:

כב וְלַמַּטֵּה בְּנֵי דָן נְשִׂיאַ בְּקִי

בֶּן יִגָּלִי:

וְלְשִׁבְטָא דְּבְנֵי דָן רַבָּא בְּקִי בֶּן יִגָּלִי:

כג לְבְנֵי יוֹסֵף לַמַּטֵּה בְּנֵי מְנַשֶּׁה

נְשִׂיאַ חֲנִיָּאל בֶּן אֶפְרַיִם:

פרשת מסעי – רביעי – במחברות ששי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

לְבָנֵי יוֹסֵף לְשִׁבְטָא דְבָנֵי מְנַשֶּׁה רַבָּא

חַנִּיאל בַּר אֶפּוֹד:

כד וְלַמַּטֵּה בְנֵי אֶפְרַיִם נְשִׂיא

קִמּוּאֵל בֶּן שַׁפְטָן:

וְלְשִׁבְטָא דְבָנֵי אֶפְרַיִם רַבָּא קִמּוּאֵל בַּר

שַׁפְטָן:

כה וְלַמַּטֵּה בְנֵי זְבוּלֹן נְשִׂיא

אֶלִּיצָפָן בֶּן פִּרְנָה:

פרשת מסעי – רביעי – במחוברות ששי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וְלִשְׁבֹּטָא דְּבִנֵּי זְבוּלֹן רַבָּא אֱלִיצָפָן בַּר

פְּרִנָּה:

כו וְלִמַּטָּה בְּנֵי יִשְׁשָׁכָר נָשִׂיא

פִּלְטִיאל בֶּן עֶזְרָא:

וְלִשְׁבֹּטָא דְּבִנֵּי יִשְׁשָׁכָר רַבָּא פִּלְטִיאל

בַּר עֶזְרָא:

כז וְלִמַּטָּה בְּנֵי אָשֵׁר נָשִׂיא

אֶחֱיהוּד בֶּן שְׁלֹמִי:

פרשת מסעי – רביעי – במחוברות ששי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וְלִשְׁבֹּטָא דְּבִנֵּי אֲשֶׁר רַבָּא אַחִיהוּד בַּר
שְׁלָמִי:

כח וְלִמְטָה בְּנֵי נִפְתָּלִי נָשִׂיא
פְּדֵהֶאֱל בֶּן עַמִּיהוּד:

וְלִשְׁבֹּטָא דְּבִנֵּי נִפְתָּלִי רַבָּא פְּדֵהֶאֱל בַּר
עַמִּיהוּד:

כט אֱלָה אֲשֶׁר צָוָה יְהוָה לְנַחֵל
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ כְּנַעַן:

פרשת מסעי – חמישי – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

אֵלֶּיֶן דִּי פִּקִּיד יִי לְאַחֲסֵנָא יְת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא דְכְנַעַן:

לְנַחֵל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁהֵם יִנְחִילוּ אוֹתָהּ

לָהֶם לְמַחֲלָקוֹתֶיהָ:

במדבר פרק-לה

חמישי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּעֶרְבֹת

מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ לֵאמֹר:

פרשת מסעי – חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

וּמִלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּמִישָׁרָיָא דְּמוֹאֵב

עַל יֶרְדְּנָא דִּירִיחוֹ לְמִימָר:

ב צו אַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַנּוּ

לְלוֹיִם מִנְּחֻלַּת אַחֲזָתָם עָרִים

לְשֹׁבֵת וּמִגְרֵשׁ לְעָרִים

סְבִיבֵתֵיהֶם תִּתְּנוּ לְלוֹיִם:

פֶּקֶד יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ לְלוֹאִי

מֵאַחֲסֵנֶת אַחֲדָתָהוֹן קָרוֹיִן לְמִתָּב וְרוּחַ

לְקָרוֹיָא סִחְרָנִיהוֹן תִּתְּנוּ לְלוֹאִי:

פרשת מסעי – חמישי – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

ומגרש. ריוח מקום חלק חוץ לעיר סביב,

להיות לנוי לעיר, ואין רשאין לבנות שם

בית, ולא לנטוע כרם, ולא לזרוע זריעה:

וְהָיוּ הָעָרִים לָהֶם לְשֹׁבֹת

וּמִגְרָשֵׁיהֶם יִהְיוּ לְבִהְמוֹתָם

וְלָרְכָשָׁם וְלִכְל חֵיתָם:

וַיִּהְיוּ קְרוֹיָא לְהוֹן לְמִתָּב וְרוֹחֵיהוֹן יִהְיוּ

לְבַעֲיָרְהוֹן וְלִקְנִינֵיהוֹן וְלִכְל חוֹתְהוֹן:

וְלִכְל חֵיתָם. לְכָל צֹרְכֵיהֶם:

פרשת מסעי – חמישי – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

דֹּמְגָרְשִׁי הָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ

לְלֹוִים מִקִּיר הָעִיר וְחוּצָה אֵלֶיךָ

אִמָּה סְבִיב:

וְרוּחֵי קְרוֹיָא דִּי תִתְּנוּ לְלֹוִאי מְכוֹתֵל

קִרְתָּא וּלְבָרָא אֵלֶיךָ אֲמִין סְחֹור סְחֹור:

אֵלֶיךָ אִמָּה סְבִיב. וְאַחֲרֵינוּ הוּא אֹמֵר

אֵלֶיךָ בְּאִמָּה, הֵא כִּי צַד, אֵלֶיךָ הוּא נוֹתֵן

לָהֶם סְבִיב, וּמֵהֶם אֵלֶיךָ הַפְּנִימִים לְמִגְרֵשׁ,

וְהַחֲצֹנִים לְשָׂדוֹת וּלְכַרְמִים:

פרשת מסעי – חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

ה וּמִדֹּתֶם מֵחוּץ לְעִיר אֶת

פֶּאֶת קִדְמָה אֶל־פָּיִם בִּאֲמָה

וְאֶת פֶּאֶת נֶגֶב אֶל־פָּיִם בִּאֲמָה

וְאֶת פֶּאֶת יָם אֶל־פָּיִם בִּאֲמָה

וְאֶת פֶּאֶת צָפוֹן אֶל־פָּיִם בִּאֲמָה

וְהָעִיר בְּתוֹךְ זֶה יִהְיֶה לָהֶם

מִגְרֵשׁ הָעָרִים:

וְתִמְשְׁחוּן מִבְּרָא לְקִרְתָּא יְת רוח

פרשת מסעי – חמישי – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

קְדוּמָא תִּרִּין אֲלָפִין בְּאַמִּין וְיַת רוּחַ

דְּרוּמָא תִּרִּין אֲלָפִין בְּאַמִּין וְיַת רוּחַ

מַעְרְבָא תִּרִּין אֲלָפִין בְּאַמִּין וְיַת רוּחַ

צְפוּנָא תִּרִּין אֲלָפִין בְּאַמִּין וְקִרְתָּא

בְּמַצִּיעָא דִּין יְהִי לְהוּן רוּחֵי קְרוּיָא:

ו וְיַת הָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ

לְלוּיִם אֶת שֵׁשׁ עָרֵי הַמִּקְלָט

אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לָנֶם שָׂמָּה חֲרָצֶחַ

וְעֲלִיָּהֶם תִּתְּנוּ אֶרְבָּעִים

פרשת מסעי – חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

וּשְׁתִּים עִיר:

וַיֵּת קְרוֹיָא דִּי תַתְּנוּן לְלוֹאֵי יֵת שִׁית
קְרוֹי שְׁזַבּוּתָא דִּי תַתְּנוּן לְמַעַרְק תַּמּוּן
קְטוּלָא וְעַלִּיהוֹן תַתְּנוּן אַרְבַּעִין וְתַרְתִּין
קְרוֹיִן:

וְכָל הָעָרִים אֲשֶׁר תַתְּנוּ לְלוֹיִם
אַרְבַּעִים וּשְׁמֹנֶה עִיר אֶתְהוֹן
וְאֵת מִגְרָשֵׁיהֶן:

כָּל קְרוֹיָא דִּי תַתְּנוּן לְלוֹאֵי אַרְבַּעִין

פרשת מסעי – חמישי – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

וְתִמְנֶי קְרוֹיִן יִתְּהֵן וִית רוֹחִיהֶן:

ח וְהַעֲרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ מֵאַחֲזַת

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הָרַב תִּרְבוּ

וּמֵאֵת הַמַּעַט תִּמְעִיטוּ אִישׁ

כָּפִי נִחַלְתּוּ אֲשֶׁר יִנְחֲלוּ יִתְּן

מֵעָרָיו לְלוֹיִם: (פ)

וְקְרוֹיָא דִּי תִתְּנוּן מֵאַחֲזַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

מִן סַגִּיאֵי תִסְגֹּון וּמִן זַעֲיָרֵי תִזְעִירוּן

גְּבַר כָּפוּם אַחֲסִנְתָּהּ דִּי יַחֲסִנוּן יִתְּן

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

מקרוֹהִי לְלוֹאִי:

שִׁיטִּי –

במחוברות

שִׁיטִּי

וְיִדְבָּר יְהוָה אֶל מִנְּשָׁה לֵאמֹר:

וּמִלֵּיל יִי עִם מִנְּשָׁה לְמִימָר:

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיא! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וַיֹּאמֶר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ

אֲלֵהֶם כִּי אֲתֶם עֲבָרִים אֶת

הַיַּרְדֵּן אֶרְצָה כְּנָעַן׃

מִלִּיל עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימָר לְהוֹן אֲרִי

אֲתוֹן עֲבָרִין ית יַרְדֵּנָא לְאֶרְעָא דְכְנָעַן׃

יֵא וְהִקְרִיתֶם לָכֶם עָרִים עָרִי

מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם וְנָם שָׁמָּה

רֹצַח מִכָּה נִפְשׁ בְּשִׁגְגָה׃

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וְתִזְמֶנּוּ לְכוּן קְרוֹיִן קְרוֹי שִׁזְבוּתָא
יְהוֹיִן לְכוּן וַיַּעְרוֹק לְתַמֵּן קְטוּלָא
דִּיקְטוּל נַפְשָׁא בְּשָׁלוֹ:

והקרייתם. אין הקרייה אלא לשון הזמנה,
וכן הוא אומר, כי הקרה ה' אלהיך לפני:

יב וְהָיוּ לָכֶם הָעָרִים לְמִקְלָט
מִגָּאֵל וְלֹא יָמוּת הָרֹצֵחַ עַד
עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לְמִשְׁפָּט:

ויהיו לכוון קְרוֹיָא לְשִׁזְבָא מִגָּאֵל דְּמָא

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וְלֹא יָמוּת קָטוֹלָא עַד דִּיקוּם קָדָם

כְּנִשְׁתָּא לְדִינָא:

מגאל. מפני גואל הדם, שהוא קרוב

לנרצח:

יג וְהָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ שֵׁשׁ

עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם:

וְקָרוּיָא דִּי תִתְּנוּן שִׁית קָרוּי שְׁזָבוּתָא

יְהוּיִן לְכוּן:

שש ערי מקלט. מגיד, שאף על פי

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

שהבדיל משה בחייו שלש ערים בעבר
הירדן, לא היו קולטות עד שנבחרו שלש
שנתן יהושע בארץ כנען:

יד את שלש הערים תתנו
מעבר לירדן ואת שלש
הערים תתנו בארץ כנען ערי
מקלט תהיינה:

ית תלת קרויא תתנו מעברא לירדנא
וית תלת קרויא תתנו בארעא דכנען

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיא! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

קְרוּי שְׁזֹבוֹתָא יְהוֹיָן:

את שלש הערים וגו'. אף על פי שבארץ
כנען תשעה שבטים וכאן אינן אלא שנים
וחצי, השוה מנין ערי מקלט שלהם,
משום דבגלעד נפיש רוצחים, דכתיב
גלעד קרית פועלי און עקובה מדם:

טו לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְר וְלַתּוֹשָׁב
בְּתוֹכָם תִּהְיֶינָה שֵׁשׁ הָעָרִים
הָאֵלֶּה לְמִקְלָט לָנוֹם שָׁמָּה כָּל

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיא! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

מִכָּה נִפְשׁ בְּשִׁגְהָ:

לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְגִיּוֹרֵיָא וּלְתוֹתְבֵיָא

דְּבִינִיכּוֹן יְהוּיִן שִׁית קְרוּיָא הָאֵלִין

לְשׁוֹבָא לְמַעַרְק לְתַמָּן כָּל דִּיקְטוֹל

נִפְשָׁא בְּשָׁלוֹ:

טוֹוָאם בְּכָלִי בְּרִזָּל הֶכְהוּ וַיִּמָּת

רִצַּח הוּא מוֹת יוֹמָת הָרִצַּח:

וָאם בְּמָאן דְּפִרְזָלָא מְחָהִי וְקִטְלָהּ

קִטּוֹלָא הוּא אֶתְקַטְלָא יְתִקְטִיל קִטּוֹלָא:

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

**ואם בכלי ברזל הכהו. אין זה מדבר
בהורג בשוגג הסמוך לו, אלא בהורג
במזיד, ובא ללמד, שההורג בכל דבר,
צריך שיהא בו שיעור כדי להמית,
שנאמר בכולם אשר ימות בו, דמתרגמינן
דהיא כמסת דימות בה, חוץ מן הברזל,
שגלוי וידוע לפני הקב"ה, שהברזל ממית
בכל שהוא, אפילו מחט, לפיכך לא נתנה
בו תורה שיעור, לכתוב בו אשר ימות בו.
ואם תאמר, בהורג בשוגג הכתוב מדבר,
הרי הוא אומר למטה או בכל אבן אשר**

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

יָמוֹת בָּהּ בְּלֹא רֵאוֹת וְגו', לִמַּד עַל

הָאֲמוּרִים לְמַעַלָּה שֶׁבַּהוֹרֵג בְּמִזִּיד הַכְּתוּב

מְדַבֵּר:

יִזְ וְאִם בְּאַבְן יָד אֲשֶׁר יָמוֹת

בָּהּ הִכָּהוּ וַיָּמֹת רֹצֵחַ הוּא

מִזֵּם יוֹמֵת הָרֹצֵחַ:

וְאִם בְּאַבְנָא דְּמִתְנַסְבָּא בִידָא דֵּהִיא

כְּמִסַּת דִּי יָמוֹת בָּהּ מִחָהִי וְקִטְלָהּ

קִטּוּלָא הוּא אֶתְקַטְלָא יִתְקַטֵּל קִטּוּלָא:

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

באבן יד. שיש בה מלא יד: אשר ימות

בה. שיש בה שיעור להמית כתרזומז, לפי

שנאמר והכה איש את רעהו באבן, ולא

נתן בה שיעור, יכול כל שהוא, לכך נאמר

אשר ימות בה:

יח או בכלי עץ יד אשר ימות

בו הכהו וימת רצח הוא

מות יומת הרצח:

או במאן דעא דמתנסב בידא דהיא

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

כְּמִסַּת דִּי יָמוֹת בֵּה מְחַהִי וְקִטְלָהּ

קִטּוּלָא הוּא אֶתְקִטְלָא יִתְקַטֵּל קִטּוּלָא:

אוּ בְכָלִי עֵץ יָד. לְפִי שְנֹאמַר, וְכִי יִכָּה

אִישׁ אֶת עֶבְדּוֹ אוּ אֶת אִמָּתּוֹ בְּשִׁבְטֵי, יִכּוֹל

כָּל שֶׁהוּא, לְכַךְ נֹאמַר בְּעֵץ אֲשֶׁר יָמוֹת בּוֹ

שִׁיחָא בּוֹ כְּדִי לְהַמִּית:

יֵט גִּזְלָל הָרָם הוּא יִמִּית אֶת

הָרִצִּחַ בְּפִגְעוֹ בּוֹ הוּא יִמָּתֵנוּ:

גִּזְלָל דְּמָא הוּא יִקְטוּל יֵט קִטּוּלָא כִּד

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיא! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

אֶתְחִיב לָהּ מִן דִּינָא הוּא יִקְטֹלָהּ:

בפגעו בו. אפילו בתוך ערי מקלט:

כ וְאִם בְּשִׁנְאָה יִהְיֶה פָּנָיו אוֹ

הַשְּׁלִיף עָלָיו בְּצַדִּיהָ וַיָּמָת:

וְאִם בְּסִנְאָה דַּחֲהִי אוֹ רִמָּא עֲלוֹהִי

בְּכִמְנָא וְקִטְלָהּ:

בצדיה. כתרגומו בכמנא, במארב:

כא אוֹ בְּאֵיבָה הִכָּהוּ בִידּוֹ

וַיָּמָת מוֹת יוֹמָת הַמִּכָּה רִצַּח

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

הוא גאל הָדָם יָמִית אֶת

הָרֵצַח בְּפָגְעוֹ בּוֹ:

אוּ בְּדַבְּבוֹ מַחְהִי בִידָה וְקָטְלָהּ

אֶת־קָטְלָה יִתְקַטֵּל מַחְיָה קָטוּלָה הוּא

גָּאֵל דָּמָה יִקְטוֹל יֵת קָטוּלָה כִּד

אֶת־חַיִּב לִיה מִן דִּינָא:

כב וְאֵם בְּכַתֵּעַ בְּלֹא אֵיבָה

הֲדַפּוֹ אוּ הַשְׁלִיךְ עָלָיו כָּל כָּלִי

בְּלֹא צְדִיקָה:

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וְאִם בְּתַכִּיף בְּלֹא דְבָבוּ דְחָהִי אוּ רְמָא

עֲלוּהִי כָּל מָאן בְּלֹא כֻּמְן לִיה:

בפתע. באונם, ותרגומו בתכיה, שהיה

סמוך לו, ולא היה לו שהות להזהר עליו:

כג או בכל אֶבְן אֲשֶׁר יִמּוֹת

בָּהּ בְּלֹא רְאוּת וַיִּפֹּל עָלָיו

וַיִּמּוֹת וְהוּא לֹא אוֹיֵב לוֹ וְלֹא

מִבִּקֵּשׁ רָעָתוֹ:

או בכל אֲבָנָא דְהִיא כְּמִסַּת דִּי יִמּוֹת

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

בֶּה בִּלְא חֲזִי וְרָמָא עֲלוֹהִי וְקָטְלָהּ וְהוּא

לֹא סָנִי לִיהּ וְלֹא תִבֵּעַ בִּישְׁתִּיהּ:

אוּ בְכָל אַבְן אֲשֶׁר יָמוּת בָּהּ. הִכְהוּ: בִּלְא

רֵאוּת. שְׂלֵא רֵאָהוּ: וַיִּפֹּל עָלָיו. מִכָּאן

אֲמָרוּ, הִחֲזֹרְג דֶּרֶךְ יִרְיֵדָה גּוֹלָהּ, דֶּרֶךְ עַלְיָהּ

אֵינוּ גּוֹלָהּ:

כִּד וְשִׁפְטוֹ הִעֲדָה בֵּין הַמַּכָּה

וּבֵין גֹּאֵל הַדָּם עַל הַמִּשְׁפָּטִים

הָאֵלָה:

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיא! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וידוֹנוּן כְּנִשְׁתָּא בִין מַחֲיָא וּבִין גְּאֵל

דְּמָא עַל דִּינֵיָא הָאֵלִין:

כּה וְהַצִּילּוּ הָעֵדָה אֶת הָרִצְחָ

מִיַּד גְּאֵל הָדָם וְהַשִּׁיבּוּ אֹתוֹ

הָעֵדָה אֶל עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר

נָם שָׁמָּה וַיֵּשֶׁב בָּהּ עַד מוֹת

הַכֹּהֵן הַגָּדֹל אֲשֶׁר מִשַּׁח אֹתוֹ

בְּשָׂמֵן הַקֹּדֶשׁ:

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וְיִשְׁזָבוּן כְּנִשְׁתָּא יְתָ קְטוּלָא מִיד גְּאֵל
דְּמָא וְיִתִּיבוּן יְתִיָּה כְּנִשְׁתָּא לְקָרִית
שְׁזָבוּתָהּ דִּי עֵרְק לְתַמָּן וְיִתַּב בָּהּ עַד
דִּימוֹת כְּהֵנָּא רַבָּא דִּי רַבִּי יְתָה בְּמִשַּׁח
קוּדְשָׁא:

עד מות הבהן הגדול. שהוא בא להשרות
שכינה בישראל ולהאריך ימיהם, והרוצח
בא לסלק את השכינה מישראל ומקצר
את ימי החיים, אינו כדאי שיהא לפני כהן
גדול. דבר אחר, לפי שהיה לו לכהן גדול

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

להתפלל, שלא תארע תקלה זו לישראל

בחייו: אשר משה אתו בשמן הקדש.

לפי פשוטו מן המקראות הקצרים הוא,

שלא פירש מי משהו, אלא כמו אשר

משהו המושח אותו בשמן הקדש.

ורבותינו דרשוהו במסכת מכות לראיית

דבר, ללמד שאם עד שלא נגמר דינו מת

בהן גדול, ומנו אחר תחתיו, ולאחר מכאן

נגמר דינו, חוזר במיתתו של שני, שנאמר

אשר משה אותו, וכי הוא משהו לכהן או

הכהן משה אותו, אלא להביא את הנמשח

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

בימיו שמחזירו במיתתו:

כו וְאֵם יֵצֵא יֵצֵא הָרֹצֵחַ אֶת

גְּבוּל עֵיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר יָנוּם

שָׁמָּה:

וְאֵם מִפֶּק יִפּוֹק קְטוֹלָא יְת תַּחֲוֹם קְרִית

שְׁזָבוּתָהּ דִּי עֵרָק לְתַמָּן:

כו וּמֵצֵא אֹתוֹ גֹּאֵל הַדָּם מֵחוּץ

לְגְבוּל עֵיר מִקְלָטוֹ וְרֹצֵחַ גֹּאֵל

הַדָּם אֶת הָרֹצֵחַ אֵין לוֹ דָּם:

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וְיִשְׁכַּח יִתְּהָ גֹאֵל דְּמָא מְבָרָא לְתַחוּם

קָרִית שְׁזָבוּתָהּ וְיִקְטֹל גֹּאֵל דְּמָא יִתְּ

קְטֹלָא לִית לָהּ דְּמָא:

אִין לֹא דָם. הָרִי הוּא כְּהוֹרֵג אֶת הַמֵּת,

שְׂאִין לֹא דָם:

כַּח כִּי בְּעִיר מְקַלְטוּ יֵשֵׁב עַד

מִזֹּת הַכְּהֵן הַגָּדֹל וְאַחֲרֵי מִזֹּת

הַכְּהֵן הַגָּדֹל יָשׁוּב הָרֹצֵחַ אֶל

אֶרֶץ אֲחֻזָּתוֹ:

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

אַרִי בְקָרִית שְׁבוּתָהּ יִתֵּב עַד דִּמּוֹת

כֶּהֱנָא רַבָּא וּבִתָּר דִּמּוֹת כֶּהֱנָא רַבָּא

יְתוּב קְטוּלָא לְאַרְעֵי אַחֲסִנְתָּהּ:

כֵּט וְהִיוּ אֵלֶּה לָכֶם לְחֻקֹּת

מִשְׁפָּט לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכָל

מִשְׁבֹּתֵיכֶם:

וַיְהִיוּ אֵלֶּין לְכוֹן לְגִזְרֹת דִּין לְדִרְיֻכוֹן

בְּכָל מוֹתְבִנְיֻכוֹן:

בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם. לָמַד, שֶׁתִּהְיֶה סִנְהֶדְרִין

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

נוהגת בחוצה לארץ, כל זמן שנוהגת

בארץ ישראל:

ל כל מכה נפש לפי עדים

ירצח את הרצח ועד אחד לא

יענה בנפש למות:

כל דיקטול נפשא לפום סהדין יקטול

ית קטולא וסהיד חד לא יסהד באנש

למקטל:

כל מכה נפש וגו'. הבא להרגו על שהכה

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיא! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

את הנפש: לפי עדים ירצה. שיעידו

שבמזיד ובהתראה הרגו:

לא ולא תקחו כפר לנפש רצח

אשר הוא רשע למות פי

מות יומת:

ולא תקבלון ממון על אנש קטול די

הוא חייב למקטל ארי אתקטלא

יתקטל:

ולא תקחו כפר. לא יבטר בממון:

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיא! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

לֹא תִקַּח כֹּפֶר לְנוֹם אֶל

עִיר מִקְלָטוֹ לָשׁוּב לְשֹׁבֵת

בְּאֶרֶץ עַד מוֹת הַכֹּהֵן:

וְלֹא תִקַּבְלוּן מִמּוֹן לְמַעְרוֹק לְקָרִית

שׁוֹבוֹתָהּ לְמֵתוֹב לְמֵתָב בְּאֶרֶץ עַד

דִּימוֹת כְּהֵנָּא:

ולא תקח כפר לנום אל עיר מקלטו.

למי שנס אל עיר מקלטו, שחרג בשוגג,

אינו נפטר מגלות בממון, ליתן כופר לשוב

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

לשבת בארץ בטרם ימות הכהן: לנוס.

כמו לנס, כמו שובי מלחמה, ששבו מן

המלחמה, וכן נוגי ממועד, וכן כי מולים

היו, כאשר תאמר שוב על מי ששב כבר,

ומול על מי שמל כבר, בן תאמר לנוס על

מי שנס כבר, וקורחו נוס, כלומר מוברה,

ואם תאמר לנוס לברוח, ותפרשהו לא

תקחו כופר למי שיש לו לברוח לפטרו מן

הגלות, לא ידעתי היאך יאמר לשוב

לשבת בארץ, הרי עדיין לא נס ומהיכן

ישוב:

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

לֹא תַחֲנִיפוּ אֶת הָאָרֶץ

אֲשֶׁר אַתֶּם בָּהּ כִּי הָדָם הוּא

יַחֲנִיף אֶת הָאָרֶץ וְלֹא־לֹא

יִכָּפֹר לָדָם אֲשֶׁר שִׁפַּךְ בָּהּ כִּי

אִם בְּדָם שֹׁכֵחַ:

וְלֹא תַחֲיִבּוּן יֵת אֶרֶץ דִּי אַתּוֹן בָּהּ

אֲרִי דְמָא הוּא מְחִיב יֵת אֶרֶץ

וְלֹא־אֶרֶץ לֹא מִתְכַּפֵּר עַל דָּם זִכַּאי דִּי

אֶתְאַשַׁד בָּהּ אֶלְהֵן בְּדָם אֲשִׁידָה:

פרשת מסעי – שישי – במחוברות שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות
לייצג את המספר בתבנית שצוינה.

וְלֹא תַחֲנִיפוּ. וְלֹא תִרְשָׁעוּ, כְּתִרְגֹּמוֹ וְלֹא

תַּחֲיִיבוּ:

לֹא תִטְמֵא אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר

אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ אֲשֶׁר אֲנִי

שֹׁכֵן בְּתוֹכָהּ כִּי אֲנִי יְהוָה

שֹׁכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ב)

וְלֹא תִסְאַבוּן יְתֹ אֶרְעָא דִּי אֲתוֹן יְתַבִּין

בָּהּ דִּי שְׁכַנְתִּי שְׂרִיא בְּגוֹה אֲרִי אֲנִי יִי

דְּשְׁכַנְתִּי שְׂרִיא בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

פרשת מסעי – שביעי – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

אשר אני שכן בתוכה. שלא תשינו

אותי בטומאתה: כי אני ה' שכן בתוך בני

ישראל. אף בזמן שהם טמאים, שכינה

ביניהם:

במדבר פרק-לו

שביעי

ויקרבו ראשי האבות

למשפחת בני גלעד בן מכיר

פרשת מסעי – שביעי – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

בֶּן מִנְשָׁה מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי יוֹסֵף

וַיִּדְבְּרוּ לִפְנֵי מִנְשָׁה וּלְפְנֵי

הַנְּשִׂאִים רָאשֵׁי אָבוֹת לְבְנֵי

יִשְׂרָאֵל:

וְקָרִיבוּ רִישֵׁי אֲבֹתָא לְזִרְעִית בְּנֵי

גְּלָעָד בַּר מְכִיר בַּר מִנְשָׁה מִזִּרְעִית בְּנֵי

יוֹסֵף וּמְלִילוֹ קָדָם מִנְשָׁה וְקָדָם רַבְרַבִּיא

רִישֵׁי אֲבֹתָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

בַּיָּאמְרוּ אֶת אֲדֹנֵי צְוָה יְהוָה

פרשת מסעי – שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

לְתֵת אֶת הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה

בְּגֹרֶל לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶדְנִי

צִוָּה בִּיהוָה לְתֵת אֶת נַחֲלַת

צֶלְפָּחַד אֶחָיו לְבָנָתָיו:

וְאָמְרוּ יֵת רַבּוֹנִי פִקֵּד יִי לְמַתָּן יֵת

אֶרְעָא בְּאַחֲסֵנָא בְּעַדְבָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל

וְרַבּוֹנִי אֶתְפִּקֵּד בְּמִימְרָא דִּי לְמַתָּן יֵת

אַחֲסֵנָת צֶלְפָּחַד אֶחֱוֹנָא לְבָנָתָהּ:

ג וְהָיוּ לְאַחַד מִבְּנֵי שְׁבָטֵי בְנֵי

פרשת מסעי – שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים וְנִגְרָעָה נַחֲלָתָן

מִנַּחֲלַת אֲבוֹתֵינוּ וְנוֹסֵף עַל

נַחֲלַת הַמַּטֵּה אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה

לָהֶם וּמִגִּרְלָ נַחֲלָתָנוּ יִגְרַע:

וַיְהוּיָן לְאֶחָד מִבְּנֵי שְׁבַט־יִשְׂרָאֵל

לְנָשִׁין וְתִתְּמֹנַע אַחֲסַנְתְּהוֹן מֵאַחֲסַנַּת

אַבְהָתָנָא וְתִתּוֹסֵף עַל אַחֲסַנַּת שְׁבַט־יִשְׂרָאֵל

דִּיהוּיָן לְהוֹן וּמִעֲדָב אַחֲסַנְתָּנָא יִתְּמֹנַע:

וְנוֹסֵף עַל נַחֲלַת הַמַּטֵּה שֶׁהָרִי בָנָה

פרשת מסעי – שביעי – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

יורשה, והבן מתיחם על שבט אביו:

וְאֵם יְהִי הַיָּבֵל לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל

וְנוֹסְפָה נַחֲלָתָן עַל נַחֲלַת

הַמַּטֵּה אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם

וּמִנַּחֲלַת מַטֵּה אֲבֹתֵינוּ יִגָּרַע

נַחֲלָתָן:

וְאֵם יְהִי יוֹבֵל לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְתוֹסֵף

אֶחָסְדָּהוֹן עַל אֶחָסְנַת שְׂבֻטָּא דִּי

תְּהוּיִן לְהוֹן וּמֵאֶחָסְנַת שְׂבֻטָּא

פרשת מסעי – שביעי – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

דַּאֲבֵה־תָּנָא יְתִמְנֵעַ אַחֲסִנְתָּהּ:

**וּאִם יִהְיֶה הַיּוֹבֵל. מִכָּאן הִיא רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר, עֵתִיד הַיּוֹבֵל שִׁיפְסוּק: וּאִם יִהְיֶה
הַיּוֹבֵל. כְּלוּמָר, אִין זֹו מַכִּירָה שְׁחוּזְרָת
בַּיּוֹבֵל, שֶׁהִירוּשָׁה אֵינָה חוּזְרָת, וְאִפִּילוּ
יִהְיֶה הַיּוֹבֵל לֹא תַחֲזוֹר הַנַּחֲלָה לְשִׁבְטוֹ,
וְנִמְצָא שְׁנוּסָפָה עַל נַחֲלַת הַמָּטָה אֲשֶׁר
תִּהְיֶינָה לָהֶם:**

**הַ וַיֵּצֵא מִנְּשָׂה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
עַל פִּי יְהוָה לֵאמֹר כֵּן מַטֵּה**

פרשת מסעי – שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

בְּנֵי יוֹסֵף דְּבָרִים:

וּפִקִּיד מִשֶּׁה יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל

מִימְרָא דִּי לְמִימַר יָאוּת שְׂבִטָא דְּבְנֵי

יוֹסֵף מִמְּלִין:

וְזֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה

לְבָנֹת צִלְפַּחַד לֵאמֹר לְטוֹב

בְּעֵינֵיהֶם תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים אַךְ

לְמִשְׁפַּחַת מִטָּה אֲבִיהֶם

פרשת מסעי – שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

תְּהִינָה לְנָשִׁים:

דִּין פֶּתַגְמָא דִּי פִקִּיד יִי לְבַנְת צִלְפָּחַד

לְמִימַר לְדַתְקִין בְּעִינֵיהוֹן תְּהוּיִן לְנָשִׁין

בָּרַם לְזִרְעִית שְׁבָטָא דְאַבוּהֶן תְּהוּיִן

לְנָשִׁין:

וְלֹא תִסָּב נַחֲלָה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל

מִמֶּנָּה אֶל מִנָּה כִּי אִישׁ

בְּנַחֲלַת מִנָּה אֲבֹתָיו יִדְבְּקוּ

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

פרשת מסעי – שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

וְלֹא תִסָּחַר אַחֲסָנָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל

מִשְׁבָּטָא לְשִׁבְטָא אֲרִי גִבּוֹר בְּאַחֲסָנָת

שִׁבְטָא דְאַבְהָתוּהִי יְדְבָקוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

ח וְכָל בֵּית יִרְעָשָׁת נַחֲלָה

מִמַּטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַחַד

מִמַּשְׁפַּחַת מַטֵּה אַבְיָה תִּהְיֶה

לְאִשָּׁה לְמַעַן יִירָשׁוּ בְנֵי

יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלָת אֲבֹתָיו:

וְכָל בְּרִתָּא יִרְתֵּת אַחֲסָנָא מִשְׁבָּטָא

פרשת מסעי – שביעי – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

דְּבַנֵּי יִשְׂרָאֵל לְחַד מְזֻרְעִית שְׁבֻטָּא

דְּאַבוּהָא תְּהִי לְאַנְתּוּ בְּדִיל דְּיִרְתּוּן בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל גְּבַר אַחֲסַנַּת אֲבָהָתוּהִי:

וְכָל בַּת יוֹרֶשֶׁת נַחֲלָה. שְׁלֹא הִיָּה בֶן

לְאִבִּיהָ:

ט וְלֹא תִסָּב נַחֲלָה מִמַּטֵּה

לְמַטֵּה אַחֲרֵי כִּי אִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ

יִדְבְּקוּ מִטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְלֹא תִסָּחַר אַחֲסַנָּא מִשְׁבֻּטָּא לְשְׁבֻטָּא

פרשת מסעי – מפטיר – דף תתשגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

אוֹחֲרָנָא אַרִי גִבֹּר בְּאַחֲסִנְתָּהּ יְדִבְקוֹן

שְׁבִטִיא דְּבִנֵּי יִשְׂרָאֵל:

כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה

כִּן עָשׂוּ בָנֹת צִלְפַּחֲדָ:

כַּמָּא דִּי פִקִּיד יֵי יְת מֹשֶׁה כִּן עֲבָדוּ

בִּנְת צִלְפַּחֲדָ:

מפטיר

וְתַהֲיִינָה מַחֲלָה תִרְצָה וְחֲגֻלָּה

פרשת מסעי – מפטיר – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

וּמִלְכָּה וְנָעָה בָּנוֹת צִלְפָּחַד

לְבָנֵי דֹדֵיהֶן לְנָשִׁים:

וְהָיָא מַחֲלָה תַרְצָה וְחִגְלָה וּמִלְכָּה

וְנָעָה בָּנֹת צִלְפָּחַד לְבָנֵי אָחֵי אַבְוֶהֶן

לְנָשִׁין:

מַחֲלָה תַרְצָה וְגו'. כֹּאן מִנָּאן לְפִי גְדוּלָתָן

זוּ מִזֹּ בִשְׁנִים, וְנִשְׂאוּ כְסֹדֶר תּוֹלְדוֹתָן,

וּבְכָל הַמִּקְרָא מִנָּאן לְפִי חֲכָמָתָן, וּמִגִּיד

שֶׁשְׁקוּלוֹת זֶה כְּזֶה .

חֲסֵלַת פֶּרֶשֶׁת מַסְעֵי:

פרשת מסעי – מפטיר – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

יב מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי מִנְשֶׁה בֶּן

יוֹסֵף הָיוּ לְנָשִׁים וְתָהִי נַחֲלָתָן

עַל מִטָּה מִשְׁפַּחַת אֲבִיהֶן:

מִזְרַעִית בְּנֵי מִנְשֶׁה בֶּר יוֹסֵף הָוָא

לְנָשִׁין וְהָיוּ אַחֲסַנְתָּהֶן עַל שְׂבִטָא

זֶרַעִית אֲבוֹהֶן:

יג אֵלֶּה הַמִּצְוֹת וְהַמִּשְׁפָּטִים

אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה אֶל

פרשת מסעי – מפטיר – דף תתשגיא! אין אפשרות לייצג את המספר
בתבנית שצוינה.

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶרְבֹת מוֹאָב עַל

יַרְדֵּן יֵרַחוּ: (חזק)

אֵלֶּיךָ פִּקְדוֹנֶיךָ וְדִינֶיךָ דִּי פִקְדֵי יְיָ בִּידֶךָ

דְּמִשָּׁה לֹות בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִישְׁרֵיךָ

דְּמוֹאָב עַל יַרְדֵּן דִּירֵיחוּ: